KRONIKA

OBCE

LIKAVKY

KRONIKA

OBCE

LIKAVKY

Okres: Lipt. Mikuláš

Stredoslovenský kraj

Táto kniha obsahuje ..... strán.

Likavka 31. decembra 1971.

Tajomník MNV: Predseda MNV:

M.p.

Z á z n a m

za rok 1969.

Obdobie roku 1969 pokračovalo sériou rušných udalostí v našej vlasti, čo sa iste odrážalo aj v živote našej dediny, ktorá sledovala pozorne vývoj udalostí na ktoré bol uplynulý rok taký bohatý.

Výstavba obce

Miestny národný výbor pokračoval vo výstavbe kultúrneho domu, kde občania za uplynulý rok vytvorili hodnotu 389 000 Kčs. Na stavbe šatní pre telovýchovnú jednotu sa tiež úspešne pokračovalo, takže táto stavba mohla byť odovzdaná svojmu účeľu ešte pred započatím jesennej sezóny. Na stavbe kultúrneho domu sa použilo 399 096 Kčs a na stavbu šatní 148 877 Kčs.

Kultúrny dom sa už dostal pod strechu a pokračovalo sa v stavbe vnútorných stien, osádzania dverí a okien, najmä v časti zajaviskovej. Na stavbe kultúrneho domu by sa bolo snád urobilo aj viac hodnoty, avšak ako po iné roky, aj uplynulý rok v prvom polroku MNV trpel nedostatkom finančných prostriedkov. Na stavbu kultúrneho domu obdržal MNV od Slovenskej vlády v Bratislave Kčs 200 000 a od Okresného národného výboru v Lipt. Mikuláši 200 000 Kčs. Mimo toho splatil ONV úver v Slovenskej štát. sporiteľni v Lipt. Mikuláši vo výške 180 000 Kčs, ktorý bol vytvorený na financovanie stavby. V stavbe budovy je veľká sála, ktorá má slúžiť na schôdze, prípadne aj cvičenia športovcov, v prízemní je byt pre domovníka, klubové miestnosti, zasedačka, sprchy, obliekárne a sklad. Len keby mali športovci taký úspech aj vo futbalovej súťaži, ako vo výstavbe. Ján Colotka, ktorý

mal na starosti výstavbu šatní, bol za túto prácu osobitne odmenený a jeho práca bola uznaná aj zasadnutím Pléna MNV v Likavke.

Z radov súkromníkov, ktorí si tohoto roku podali žiadosti na stavebné povolenie rodinného domku, si zaslúži spomienku najmä stavenisko na ulici pri základnej deväťročnej škole, kde sa začalo stavať osem rodinných domkov. Títo občania dostali stavebné povolenie uprostred leta a predsa väčšina z nich do konca roku pokročila so stavbou tak, že domy sa zaň strešili, hoci skoro všetky sú dvojpodlažné.

V aureáli školského dvora základnej deväťročnej školy sa postavila za uplynulý rok šesťbytovka pre učiteľov. Koncom roku bola daná do používania. Dost čudné je však, že po toľkých volaniach za bytmi zo strany učiteľov, keď je budova hotová, nemá sa do nej skoro ani nasťahovať. V budove sú dva byty jednoizbové, dva byty trojizbové, dva byty štvorizbové.

Rodinné domky uplynulého roku dokončili: Štefan Páter, Ján Turan, Ferdinand Kačaljak, Peter Haluška, Ferdinand Brtko, Ladislav Lámoš, Milan Mikulka a Vojtech Klačko.

Nové povolenie na stavbu rodinných domov obdržali: Jozef Jurčo, Lavrinec Marton, Leopold Trepáň, Ladislav Pinďura, Ľudovít Fajta, Jolana Obrcianová, Jaroslav Domiter, Jozef Mudička, Štefan Švalec, Vladimír Šubjak a Jozef Hatala-Mačník.

Vo Štvrtníku stavia Jednotné roľnícke družstvo v Likavke salaš, ktorý má slúžiť ako budova pre rekreáciu členov družstva. Budova je už pokrytá.

Bývalé družstvo Stavremeslo, teraz podľa nového Liptona, ktorá má dielne v Likavke na Hviezdoslavovej ulici, postavila toho roku sociálne zariadenie, lebo staré nebolo vyhovujúce.

Vo štvrtom kvartále roku sa veľa hovorilo o tom, že v roku 1970 sa má prikročiť k stavbe druhej etapy

kultúrneho domu. Prípravné práce sa započali, pravda, zatiaľ len na technickej dokumentácii.

Po stránke zveľadenia obec dala namontovať ďalšie výbojkové osvetlenie. Na Kramariskách, kde je niekoľko domkov, bol pre tieto domky zavedený vodovod a tak dnes už má každá ulicą v Likavke zdravú vodu.z vodovodu.

Príroda a počasie.

Hneď od začiatku roku sa započala silná zima. Tuhé mrazy dosiahli až mínus 26 stupňov Celzia. Potom nasledovalo teplejšie; až začiatkom marca, keď už obyčajne začína kopnieť, znovu mrazy vystúpili na dvadsať stupňov pod bodom mrazu. Marec vôbec bol viac mesiacom zimným, ako jarným. Ešte aj v apríli sa zdalo, že sa zima akoby chcela vrátiť. Leto bolo stredavé a tepla veru málo.Zato sa však rozšírila pásavka zemiaková. Záhumienky členov JRD, aj drobných držiteľov pôdy, sú väčšmi napádané pásavkou, lebo zemiakoch sa pásavka lepšie uzimuje a rozširuje, keď je po niekoľko rokov za sebou porast zemiakový. Nestále počasie značne meškalo aj zber obilia. Jeseň býva posledné roky krajšia ako leto a tak bolo aj tohoto roku. Deviateho novembra napadol prvý sneh, ktorý sa síce stopil,ale od 1. decembra ho napadlo oveľa viac a započala sa pravá zima.Pred Vianocami vystúpila až na 22 stupňov pod bod mrazu. Cez vianočné sviatky bolo krásne zimné počasie a veľa snehu.

Obyvateľstvo národopis, zvláštne udalosti.

Fašiangová zábava "bursa" , ktorá trvá dva dni, sa tohoto roku konala zvlášť okázale a za veľkej účasti obyvateľstva. Na "bursu" sa idú vždy ľudia rady pozrieť, ale teraz privábila zvedavosť mladých skupina filmárov z Ban. Bystrice, ktorí "bursu" filmovali.

Ako sa už stáva zvykom, pred prvým májom aj tohoto roku boli sprvácke preteky v osvetovej besede. Aj tohoto roku boli odmenení víťazi vecnými cenami. Najviac súťažiacich bolo z radov školskej mládeže. Preteky boli veľmi pekne navštívené.

Počet obyvateľstva sa od minulého roku veľmi nezme-

nil. Celkový počet prihlásených osôb na trvalý pobyt je 3993 osôb. Počet uzavretých manželstiev z Likavky je 31 prípadov. Len jeden sobáš z uvedeného počtu bol bez náboženských obradov. Za celý rok bol hlásený miestnemu národnému výboru len jeden prípad rozvodu, čo je zatiaľ kladným úkazom.

V auguste sa stal jeden prípad smrteľného úrazu v severbej časti obce, kde sa zabil na aute Gajdoš z Valaskej Dubovej. Podobný automobilový úraz sa stal pri dome dôchodcov v Likavke pri ktorom sa poranili: Jozef Roško, Vladimír Trečer, Ľudovít Sališ a Ondrej Hatala. Jeden dopravný úraz sa stal aj na JRD v Likavke, kde boli zranení Veselovský a Tomus.

U mladých akosi poklesla disciplína a zmysel pre poriadok. Je to vidieť z tohoto prípadu: Koncom roku 1969 bolo v nápravných zariadeniach celkom päť mladých ľudí. Aké bolo prekvapenie matky, ktorá bola neďaleko Levíc navštíviť svojho syna v nápravnom zariadení a keď v tomto neveľkom ústave spozorovala troch mladíkov z Likavky.

Medzi mladými je priveľa rozšírený alkoholizmus. Pravda aj u starších spotreba alkoholu stúpa. Príležitostí na pijatiku sa stále viac a viac nachádza a alkoholizmus rozširuje. To všetko má odraz aj na mladých.

Zvýšené príjmy obyvateľov spôsobili, že v nebývalej miere stúpol počet tých, ktorí navštívili cudzie kraje a štáty ako Bulharsko, Juhosláviu, Rakúsko, Nemecko aj Taliansko.

Za rok 1969 sa v Likavke nenarodil ani jeden občan. V Ružomberku 44. Celkove zomrelo spolu aj s domom dôchodcov 55 občanov.

Poľnohospodárstvo.

V rozlohe poľnohospodárskej pôdy či už u jednotlivo hospodáriacich roľníkov, alebo u JRD nenastali podstatné zmeny. JRD v Likavke posledné roky používalo väčšiu časť bývalej veľkej strelnice, ktorá leží v severnej časti chotára. Príchodom sovietskych vojsk, sa cvičná plocha znač-

ne rozšírila na strelnici a JRD má svoje pastviny na tejto strelnici obmedzené. Podobne majú v južnej časti tejto strelnice obmedzený prístup na svoje polia súkromní roľníci.

Oproti minulosti čím ďalej, tým viac sa používa pri zbere obilia kombajnov. Tento spôsob veľmi pomáha družstevníkom využiť krátke obdobia pekného počasia, ktorého bolo aj toho roku primálo. JRD v Likavke síce nemá vlastné kombajnové stroje, ale tieto príjdu na výpomoc z južných častí Slovenska. V prvých rokoch sa kombajnovému zberu obilia veľmi nedarilo. Naše strmé kopce znemožňovali jednak stabilitu stroja, jednak čistenie obilia od pliev. Skúsenosť však ľudí naučila odstrániť prekážky. U jednotlivo hospodáriacich roľníkov nedošlo k zmene obrábania pôdy.

Štrnásteho februára sa konala výročná členská schôdzka JRD. Výsledky boli dobré, preto aj nálada prítomných bola dobrá, tým skôr, že predstavenstvo družstva pripravilo pre svojich členov aj pre hostí nielen bohatý stôl, ale za spolupráce divadelných ochotníkov pekný kultúrny program. Keď teda hospodárske výsledky na družstve boli dobré, JRD urobilo ďalší krok vpred na poli svojho zveľadenia a stabilizácie. Po stránke rastlinnej výroby dosiahlo družstvo tieto výsledky:

Obilnina/plodina/	Osiata plocha v ha	Hektárový výnos q
Pšenica ozimná	14,70	41,22
Raž ozimná /raž/	10,-	32,60
Jačmeň jarný	83,65	22,97
Ovos	6,-	24,10
Zemiaky neskoré	24,90	196,67

Keď tento stav výnosov porovnáme s rokom 1967 a pred ním, je vidieť na prvý pohľad, ako sa úžitok z pôdy zvýšil. Je to výsledok lepšie obrábanej pôdy, lepších príjmov družstva a výnosy sú potom základom hospodárskeho stavu družstva. Pre lepšie porovnanie uvedeného uvádzame nasledovné:

Rok	Priemerný hektárový výnos u jedn. plodín					
	Pšenica q	Raž q	Jačmeň zimný q	Jačmeň jarný q	Ovos q	Zemiaky q
1962	všeobecne obilie 12-13					38,-
1963	20	13,5	-	9,9	12,2	50,-
1964	6,37	14,29		9,76		120,-
1965	22,43	13,12		8,36	7,60	42,91
1966	4,6	7,3	18,75	9,2	5,5	99,-
1967	21,-	17,-	18,-	17,-	16,-	150,-
1968	35,-	27,5		31,-	15,8	
1969	41,22	32,60		22,97	24,10	196,68

Aj keď zápis do kroniky nemôže nahradzovať ekonomický rozbor hospodárenia JRD, táto tabuľka jasne hovorí ako sa výnosy zlepšili. Je tu síce pravda, že pomáha sa bezstratový kombajnový zber obilia a výhodnejšie príplatky k štátnym dodávkam, ale aj tak je tu vidieť zlepšenú snahu.

Podobné výsledky možno pozorovať aj na poli živočíšnej výroby. Plnenie nákupných úloh v mäse a mlieku možno tiež pozorovať.

Rok	Plnenie nákupných úloh do štátnych fondov		
	Mäso celkom q	Mlieko v litroch	Zemiaky q
1961	306 q	128 081	1423
1962	470 q	120 651	756
1963	376 q	113 454	768
1964	248,7	186 868	2102
1965	482	197 196	607
1966	713,5	218 911	
1967	845,88	236 769	
1968	1215,64	171 910	3107
1969	1322,7	180 011	a 104 q syra

Nákupné úlohy a užitkovosť dobytka na JRD :

Mlieko	plán	226 000 litr.	skutočnosť	280 206
Hovädz. mäso	"	573 q	"	662 q
Bravčové mäso	"	227 q	"	260 q
Uliahnutie teliec	"	117 kusov	"	119 ks
Dojivosť na 1 dojnicu	"	2000 litrov	"	2636 l
Prírastok na kus á deň / pri teľcoch/	"	0,4 kg	"	0,613
Prírastok na kus a deň u hov.dobytka	"	0,594 kg	vo výkrme	0,144 kg
Prírastok u bravč.dob. na deň	"	0,4 kg	skutočnosť	0,577 kg

Čo sa týka dojivosti je toho času JRD Likavka na čele v rámci okresu, hoci v rokoch 1964 a 1965 malo JRD Likavka najslabšiu dojivosť v okrese,

Súkromní roľníci nemali na rok 1969 predpísané dodávkové úlohy. Ich poľnohospodárstva z roka na rok tratia na význame a niektorí roľníci sa ho držia viac z tradície alebo zo vzdoru, ako z ekonomického dôvodu, lebo pracujú na ňom ponajviac starší alebo prestarlí občania. Pestujú zemiaky, jačmeň, ďatelinu, veľmi málo žito. Celkom už prestali pestovať pšenicu. Ale aj výmera záhumienok sa z roka na rok zmenšuje.Členovia JRD prišli k tomu záveru, že ak na svojich hospodárstvach nechovajú väčšie hosp. zvieratá, nemajú potrebné množstvo maštaľ. hnoja a bez humusu, ktorý maštaľný hnoj vytvára, sa pôda na strmých svahoch skoro vyluhuje od organických látok. Niekoľko občanov sa zaoberá chovom kožušinových zvierat. Sú to: Jozef Říha, Vladimír Marton, Oldrich Marton, inž. Vladimír Švento.Kožušiny získané chovom odpredávajú podniku "Kara", ktorý tieto vykupuje. Aj keď je to pomerne náročný chov, pestovateľom sa vypláca.

JRD Likavka umožnilo svojim členom zájazd po Slovenskua na južnú Moravu, aby členovia pri svojej práci videli ako sa pracuje na družstvách v iných krajoch, čomu sa kde venujú a tiež aby videli aj kus sveta.

Priemysel, obchod a služby.

Miestny národný výbor v Likavke zriadil na začiatku roku maliarsku prevádzku, prevzal do svojej réžie vlast-

nú stolársku dielňu. Neskôr zakúpilo aj nákladné auto. Dopravnú a maliarsku prevádzku zriadil MNV viac z nutnosti potreby finančných prostriedkov ako pre vlastné obecné služby, lebo má rozostavanú stavbu kultúrneho domu, kde je potrebné veľa finančných prostriedkov. Stolárstvo slúži prevážne občanom obce a je zamerané na údržbu.

V obci sú nateraz tieto prevádzky a podniky: Československé automobilové opravovne /zamerané na opravy motorov náklad. vozidiel/,. kovovýroba Liptony, ktorá vyrába z kovu a plechov pre obyvateľstvo rôzne potreby ako ploty, brány, zábradlia, pece na ústredné kúrenie, ale aj iné potreby, podnik Stredoslovenské pekárne a cukrárne má v obci pekáreň, závod Štátnych lesov má pod Paračkou dielne pre opravu svojich dopravných prostriedkov a rôznych mechanizmov, ktoré tento podnik potrebuje.Výrobné družstvo Žiara, zamestnáva invalidov, ktorí chcú byť spoločnosti užitoční nejakou prácou. Títo robia rôzne papiereňské výrobky, ďalej Uhoľné sklady majú v obci sklady uhlia. Ďalej má v obci sídlo autoškola Zväzarmu. Neďaleko plavárne má sklady podnik Doprastav, ktorý má tu vybudované aj dielne aj výrobňu betónu. Na brehu Váhu má svoje sklady na stavebný materiál spotrebné družstvo Jednota. Mimo uvedených zariadení je v obci pohostinstvo Reštaurácií a pod Paračkou závod verejného stravovania, samoobsluha Jednota s rozličným tovarom, samoobsluha Potravín a v dome Ladislava Kovalčíka na brehu Váhu ešte jedna predajňa potravín. Občania poukazujú na to, že jedna predajňa v centre obce nestačí v počas inventúry musia chodiť do Ružomberka, alebo Pod Paračku.

V roku 1969 medzi nedostatkové tovary patrili predovšetkým mäsové výrobky. Z výsekového mäsa možno u nás obdržať prevážne mäso zo stehna, ktoré je dosť drahé.Tiež saláma, klobáska a udeniny iného druhu chýbovali.Podobne chýbalo aj bravčové mäso. Je tiež značný dopyt po kukuričnej múke. Z ostatného tovaru je ne-

dostatok textilu, najmä posteľ. látok, ale aj drobného tovaru ako uterákov, plienok, košieľ, obuvi, plachtovín, peria, stavebného materiálu ako cementu, tehly, škridle, kvadrov, vápna, stavebného dreva, stavebnej ocele, okien, dvier, veľmi chýbajú na príklad kúpacie vane, materiál na ústredné kúrenie, plech, ženské prádlo a iné veci. Najväčší nedostatok sa pociťoval ku koncu roku keď bolo nedostatok uhlia, ktoré občania veľmi postrádali. Ceny niektorých potravín, stavebného materiálu, ale najmä kovového, značne stúpli.

Školstvo, osveta, telesná vých. šport.

Osemnásteho januára predviedli divadelní ochotníci z Likavky hru od Alojza Jiráska "Vojnarka" už ako reprízu. V uvedený deň bola uvedená v rámci súťaže okresného kola. Aj keď v samotnej hre vystupovali niektorí hlavní herci po prvý raz pred obecenstvom, hra bola dobrej úrovne a páčila sa nielen publiku, ale aj zástupcom poroty, ktorí hercov pochválili /profesor Uhlár/.

Dvadsiateho prvého januára vystúpili pohostinský v našej skromnej osvetovej besede profesionálni herci ako Jozef Hanúsek, Belák a iní so svojím zábavným programom. Návštevníci tohoto programu sledovali všetko s veľkým záujmom.

Mnoho reči bolo okolo našich divadelníkov, ktorí nacvičovali hru "Ej horička zelená"! Nacvičiť v našich podmienkach operetu, kde nieto stáleho vhodného hudobného telesa, ani vhodných priestorov, bolo dvojnásobne ťažké; ale o to bola väčšia radosť všetkých účinkujúcich aj divákov, keď sa im premiéra vydarila nad očakávanie dobre. Hoci už o dva dni bola repríza, obidve predstavenia boli akoby "nabité" návštevníkmi. Hlavné postavy vytvorili Bernard Hradský a Anna Dvorská. Toto divadielko bolo nacvičené už ochotníkmi miestnej odbočky Zväzu divadelníkov, ktorá sa u nás založila na prechode rokov 1968 a 1969. Hru " Ej horička zelená!" predviedli ochotníci aj v dome dôchodcov v Likavke.

Z príležitosti Medzinárodného dňa žien bola v osvetovej besede predvedená estráda, ktorú uviedlo martinské

ské divadlo. Estrádu nacvičila osvetová beseda aj 30. marca. Obidve boli dobre navštívené. Dňa 26. marca bola prednáška, skôr prejav prof. Uhlára, ktorý chcel založiť v Likavke odbor Matice slovenskej. Prednáška bola pekná a len škoda že si túto nevypočulo viac občanov, preto aj zakladajúci výbor Matice sa nezaložil v Likavke. Dňa 13. apríla sa ukončila v osvetovej besede tretia časť zahradkárskej akadémie. Tretí rok ju poriadal prof.Ladislav Dutka.

Dňa 17. júna bol v osvetovej besede nevšedný zábavný program:Deti z ústavu pre telesných mrzáčkov z južnej Moravy pod vedením svojej vedúcej s. Anny Gallovej, ktorá je našou rodáčkou, predviedli a ukázali ozaj početnému obecenstvu taký zábavný program, aký nemohol od týchto detí skutočne nik očakávať. Návštevníci ich tance, dôvtip a hru na hudobných nástrojoch odmeňovali búrlivým potleskom. Divákov bolo toľko, že sa nemohli do sály vtesniť.

V septembri usporuadala osvetová beseda spolu s mládežníkmi výlet na Choč. 27. augusta pod dojmom nesčíselných volieb rôznych kráľovien krásy po našej vlasti,usporiadali aj v našej obci súťaž o najkrajšie dievča. Pravda z tých, ktoré vystúpili. Cenu získala Anna Bírošová.

Na tému "Liptov spieva a tancuje" usporiadal 10. novembra miestny učiteľ Matiašovský veselý večerný program v osvetovej besede za učinkovania súboru Liptov z Ružomberka.Vstupné bolo dost vysoké Kčs 9,-.

V rámci Mesiaca čsl. sovietskeho priateľstva, konala sa v októbri estráda, ktorá však bola slabo navštívená. Z cudzích divadelných súborov vystúpil u nás 29. mája div. krúžok z Bieleho Potoka s hrou "Mariša".Hra a výkony hercov boli priemerné. Stály pracovník osvetovej besedy v Likavke Bernard Hradský, odišiel od 1. nov. do iného zamestnania a jeho miesto má zaplniť len čiastočne platený správca osvetovej besedy a ním je Ladislav Matiašovský.

V základnej deväťročnej škole došlo k zmenám učiteľov a teraz učia títo učitelia a učiteľky: Štefan Bračok, Augustín Mosný, Ivan Lúdik, Valéria Čimborová, Viera Hromadová, Valéria Javorková, Albína Klačková, Kazimír Guráň, Mária Fajtová, Viera Cambelová, Jarmila Omelková, Zuzana Martonová, Ela Poliaková, Nina Zacharová, Zuzana Červenčíková, Štefánia Moravčíková, Ladislav Matiašovský, Ján Lacko, Ladislav Mláka, Ivan Pišek, Viera Macháčková, Jozef Kubačka, Štefan Jacko, Mária Jacková, Viera Reháková, Jiřina Piatková, Mária Lovašíková, Eva Ondríková, Jozefína Pišútová, a Kovalčíková. Na materskej škole učia: Ľudmila Vrabková, ktorá je správkyňou, Ida Uličná, Viola Mračková, Oľga Jurčová, Jarmila Kizeková.

Miestna ľudová knižnica nemá vhodné priestory pre svoju činnosť. Je dosť rozsiahla, lebo počíta vyše 4000 zväzkov, ale sa tesní v jednej miestnosti. Jej čitateľmi sú ponajviac žiaci a študenti. Dospelých je oveľa menej. Už niekoľko rokov je knihovníčkou Anna Mosná. Za jej prácu nadriadené inštitúcie vyslovili už viac ráz slová uznania. Ostatné masové zložky sa toho roku slabšie podielali na osvetovej činnosti. Keď do toho počítame činnosť mládežníckej organizácie, športovcov, ktoré zložky by mohli byť výdatnou pomocou osvetovej besedy, nemožno za uplynulý rok vysloviť uspokojenie za ich osvetovú činnosť. Ešte tak školy pomohli svojim programom pri slávnostiach SNP, ku dňu oslobodenia.

Verejný a politický život.

Tep politického diania bol rušný. Už 26. januára sa konal verejný pohovor s občanmi o súčasnej politickej situácii a najmä o tom, aké úlohy čakajú MNV v roku 1969. Hovorilo sa o pokračovaní stavby kultúrneho domu, šatní, opravy komunikácií, rozšírenie vodnej siete.

23. februára bola schôdzka športovcov, lebo organizácia má veľké finančné ťažkosti aby mohla započať

jarnú sezónu.

Druhého marca sa konala výročná členská schôdzka KSS. Voľbami, ktoré boli prevedené tajne, boli zvolení noví členovia výboru. Za predsedu tejto organizácie bol zvolený Oto Milan.

Trinásteho apríla sa konala členská schôdzka KSS za spoluúčasti občanov. Konala sa v osvetovej besede. Účasť však bola veľmi slabá ako zo strany občanov, tak aj zo strany členov - komunistov.

Trdsiateho júna zasadal plénum MNV, natejto schôdzi bolo prejednávané veľa problémov. Medzi najväčšie sa považujú ochabnutie v činnosti v ktorej si vedú ešte aj tie zložky, ktoré mali pomerne dobrú činnosť donedávna.

Sociálne pomery a zdravotníctvo.

Na začiatku roku sa prikročilo k riešeniu niektorých nízkych dôchodkov pre tých občanov, ktorým sa toto nevyriešilo v r. 1968. Tieto nízke dôchodky sa upravovali k vôli stúpajúcej hladine cien. Jednalo sa však o pomerne málo prípadov. Individuálnu výpomoc v uplynulom roku MNV financoval až v druhom polroku vo výške 35 000 Kčs v tých prípadoch, kde to bolo skutočne nutné.

Tohoto roku tak ako nikdy predtým sa rozšírila medzi občanmi účasť na zahraničných zájazdoch do Rakúska, Juhoslávie, Nemecka, Poľska aj inde. František Brtko, náš rodák z USA, navštívil svojich príbuzných v tunajšej obci. Podobnú návštevu vykonal aj Martin Sršeň z Austrálie.

O sociálnej úrovni v našej obci môže aj týchto niekoľko dát osvetliť situáciu:
Počet predplatiteľov novín /denníkov/ je v obci 396. Iné časopisy odoberá 417 občanov, pravda veľa občanov si nosí časopisy cestou zo zamestnania alebo zo školy. Počet vydaných koncesií na televízory ku koncu minulého roku bolo už 555. Naproti tomu počet rádiokoncesionárov je len 289 a počet prihlášok na drôtový rozhlas je 578.

Majiteľov osobných automobilov je vyše 60. Uvádzame mená aspoň tých známejších: Eduard Fajta, Ferdinand Švalec, Ivan Čimbora, Ján Colotka, Ján Oškvarek, František Džumelja, Štefan Maga, Igor Uličný, Gabruel Blahút, Jozef Konfál, Ján Baran, Július Slašťan, Arnold Fain, Jozef Říha, Silvester Hradský, Augustín Mosný, Gustav Hatala, Jozef Konfál na ulici Čsl. armády, Lambert Otiepka, Jozef Podskuba ml., Ernest Brtko, Pavol Hromada, Vlado Marton, Štefan Vrabko, inž. Štefan Hatala, Vladimír Sárený, Pavol Maňka, Ivan Jančí, Vladimír Kožehuba, Oto Trepáň, Štefan Klopta, Jozef Uram, Stanislav Trepáň, Ľudovít Pačin, Ľudovít Hudák, Jozef Cisárik, inž. Róbert Lipa, Ivan Pejkov, Peter Mlynarčík, Tibor Strelka, Michal Callo, Ján Hraško, Petsr Slezák, Ernest Pinďura, Ladislav Pinďura, Oldrich Marton, Mária Zlatisnká, Ján Zlatisnký, Ernest Birvoň, Jozef Kasl, Jana Tichá, Karol Dubnicay, Martin Kružič, Ferdinand Balco, Jozef Tichý, inž. Achymský a iní. Majiteľov motoriek je okolo 90.

V obvodnom zdravotnom stredisku v Likavke pracuje MUDr. Veňdelín Ružička. Má pridelené dve sestry. Druhé miesto lekára je stále neobsadené, preto v dobe chrípkových ochorení má zdrav. personál naozaj veľa práce. Väčších výskytov nemoci mimo obvyklých ochorení z prechladnutia na jar a v jeseni sa vo zvýšenej miere nevyskytovalo.

Tu sa končia záznamy za rok 1969.

kronikár
Ľ. Kovčel

Z á z n a m
pre rok 1970.

Rušné udalosti z rokov 1968 a 1969, ktorými bola celá naša vlasť poznačená, sa odrážali aj vo verejnom živote našich občanov.

Výstavba K stavbe kultúrneho domu, ktorý je vo výstavbe od roku 1967, pribudla toho roku ďalšia dôležitá stavba a to výstavba kanalizačnej siete. Už 15. februára sa na MNV konala porada ohľadne postupu jednotlivých stavebných prác kanalizácie. Prvé metre potrubia pre kanalizáciu sa položili na Mikuštiakovej ulici. Ďalej sa pokračovalo so stavbou na Hviezdoslavovej ulici, na ulici Dariny Kráľovenskej a na Hollého ulici. Ku koncu roku mäkký terén a nepriazeň počasia práce veľmi sťažovali.

MNV v Likavke vypísal súťaž vo zveľadení obcí a miest z príležitosti 25. výročia oslobodenia Československej socialistickej republiky v okrese Liptova. Do súťaže sa prihlásili takmer všetky MNV v okrese.

Mimo uvedených stavieb JRD v Likavke upravilo komunikačnú sieť vo dvore a to bezprašným povrchom. Takto sa odstránilo povestné blato vo dvore družstva, ktoré tam bolo v dobe daždivého počasia.

Osvetová beseda v Likavke opravila svoju aj keď starú budovu, lebo nový kultúrny dom ešte nie je dokončený a občania pre svoju koultúrnu činnosť potrebujú priestory.

Na stavbe kultúrneho domu sa začala javiť v lete potreba lepšieho náboru pracovníkov, najmä odborníkov ako tesárov a murárov. Koncom leta pomáhali aj vojaci červenoarmejci z ružomberskej posádky. Bolo by sa postavilo viac, keby účasť občanov na výstavbe bola väčšia.

Dňa 30. mája pracovala na stavbe 17 členná brigáda osvetových pracovníkov aj členov DO-KSS. Práce na stavbe pozostávali z omietania , ktoré sa previedlo v zajaviskovej časti a vo vestibule.

Obytné domky dokončili tohoto roku títo občania: Vojtech Kľačko, Jaroslav Domiter, Jaroslav Haluška, Ferdinand Brtko, František Tóth, inž. Štefan Riša.

Pri starom mlyne Pod Paračkou sa začalo so stavbou administratívnej budovy Stredoslovenských pekární a cukrární. Predtým tam bola len jedna bytová jednotka a starý mlyn sa používal ako skladište.

Jednotné roľnícke družstvo previedlo oplotenie priestranstva medzi osvetovou besedou a materskou školkou v Likavke. Priestranstvo má slúžiť pre žiakov mater. školy a zároveň má skrášliť okolie stredu obce.

Nové stavebné povolenie pre stavbu rodinných domkov obdržali títo občania: Lavrinc Lauko a manž.č.d. 631, Kornel Bachan, Martinček, Ferdinand Kruták č.d. 681.

Na verejnom osvetlení sa zaviedlo výbojkové osvetlenie na ulici Pod hradom a na Jánovčíkovej ulici.

Najväčšie ťažkosti robilo MNV obstaranie technickej dokumentácie pre stavbu II. etapy kultúrneho domu, ktorú objednení odborníci nepredložili v gžurite.

Príroda, počasie.

Zima bola veľmi mierna. To najmä v januári a vo februári. Marec bol chladnejší. Aj apríl bol chladný a preto jar ťažko prichodila, čo poľné práce oddiaľovalo. Najmä súkromné poľné práce trvali do 20. mája. Ešte aj 5- ho júna chodili ľudia teplo poobliekaní a starší ľudia aj vo zvrchníkoch. Až koncom júna nastali teplejšie dni. Začiatkom augusta však ďaždivé počasie pokazilo práce okolo zberu krmovín. Po skončení ďažďov však prišli chladnejšie dni už ako v jeseni, hoci bol len august. Naproti tomu v septembri bolo pomerne pekné počasie, aj keď chladnejšie a koncom septembra boli už aj nočné a dost silné mrazy. Pravá sychravá jeseň nedala na seba dlho čakať. V novembri sa počasie prechodne zlepšilo, aby už od 1. decembra zavládlo studené počasie

s čerstvo napadnutým snehom, ktorý trval až do Nového roku. Cez Vianoce bolo krásne zimné ale studené počasie.

Obyvateľstvo, národopis, zvláštne udalosti.

Hneď na začiatku roku bola naša obec dva razy spomínaná v štátnom rozhlase, aj v televízii. V prvom prípade to bolo v súvislosti s výzvou MNV v Likavke na zveľadenie obcí a miest z príležitosti 25. výročia oslobodenia ČSSR a druhý raz v televízii boli zábery z dielne miestneho občana Ondreja Ondrejku, ktorý je ľudovým rezbárom a vyrába rôzne suveníry.

Sedemnásteho januára zase v televízii v relácii pre mládež "Lastovička", vo vlastivednom kvíze o slovenských hradoch, bolo vysielanie záberov zo zrúcanín hradu Likavky. Pri tom bolo hovorené aj o histórii starého hradu.

V polovici februára sa rozšírila v Likavke aj v Ružomberku zpráva, že v okolí Ružomberka sa zdržuje obávaný vrah z Bratislavy. Táto zpráva narobila dosť obáv a paniky medzi ženami.

Z príležitosti 25. výročia oslobodenia obce a 20. výročia založenia JRD Likavka boli v obci oslavy spojené s paknými kultúr.vystúpeniami. O to sa pričinil najmä súbor zo základnej deväťročnej školy vo svojich piesňach a tancoch, pod vedením učiteľa Píšeka. 19. apríla bol v obci taktiež v Osvetovej besede kultúrny program, ktorý vyplnili znovu žiaci učinkujúci v tanečno-speváckom krúžku na základ. deväťročnej škole v Likavke. Tento krúžok veľmi rýchle začal pokračovať vo svojich úspešných vystúpeniach po okrese Lipt. Mikuláš, ba, aj na iných miestach v súťažiach čestne obstál, hoci je to nie krúžok, ktorý by mal nejakú starú tradíciu. Členovia tohoto krúžku 19. apríla zaspievali piesne rumunské, poľské, talianske, anglické, ukrajinské, francúzske a ruské, pravda mimo slovenských a českých. Poslucháči odmenili vedúceho aj celý krúžok srdečným a dlhotrvajúcim potleskom. Osobitne sa páčilo vystúpenie "likávskeho bubeníka" ako aj ružomberského medveďa a veľmi pekný zbojnícky tanec, ktorí predviedli chlapci. No, najkrajším číslom

Bolo "sadenie májov". Súbor vyhral okresné preteky. Na súťaži v Prešove, veľmi pekne obstáli. Víťazom boli udelené ceny, na ktoré prispeli jednotlivé organizácie. Tanečno-spevácky krúžok pri ZDŠ spestril program aj v sprievode na 1. mája v Ružomberku pri oslavách. Potom súbor vystúpil ešte v Komjatnej, Valaskej Dubovej, v Sliačoch, Lúčkach, v Martinčeku, aj v dome dôchodcov v Likavke. Televízia vysielala ich tanec so zapletaním stužiek.

Dňa 27. júla prišiel na návštevu príbuzných z Kanady pán Sedlák. V Spojených štátoch amerických boli na návšteve od nás Jolana Kumová a Jozef Uhrina. Posledne menovaný bol v USA vyše troch mesiacov.
9. septembra sa zabil pri jazde motocyklom Ľudovít Nemček. Menovaný bol občanom z Likavky.

Dňa 27. novembra našli na Sudove mŕtvolu staršieho muža, ktorý pochádzal z Ústavu duševne úchylných v Sučanoch, odkiaľ odišiel a zrazilo ho pravdepodobne nejaké vozidlo. K 1. decembru konalo sa sčítanie ľudí. Sčítanie bolo obsiahle a pomerne zložité vzhľadom na predchádzajúce sčítania, ktoré sa konali naposledy v r. 1961. Predbežné výsledky sčítania sú zapísané v poslednej kapitole tohoročných zápisov. Na štedrý deň dopoludnia sa v štátnom rozhlase znovu vysielalo vystúpenie spevácko-tanečného súboru pri ZDŠ v Likavke. A tak nakoniec nás v našej vlasti tento krúžok dost dobre propagoval, za čo sa mu dostalo uznania aj finančnej podpory.
Za uplynulý rok sa narodilo celkom 66 detí. Všetky prípady v ružomberskej pôrodnici. Z nich bolo 35 chlapcov a 31 dievčat. Zomrelo celkom 59 osôb. Z toho 28 mužov a 31 žien. Z uvedeného množstva zomrelých, bolo z dômu dôchodcov 32 zomrelých.

Verejný a politický život.

Volebné obdobie do orgánov MNV bolo už dva razy predĺžené a tak sa zdá, ako by to niektorým občanom bolo dlho a prestali javiť záujem o prácu MNV. Preto boli niektorí poslanci odvolaní a na ich miesto boli 30. januára zvolení noví poslanci. Niektorí sa z obce odsťahovali, alebo odumreli. Noví poslanci boli títo: Mária

Gejdošová, Cyprián Brtko, Ernest Brtko, Štefan Jáger, Ľudmila Vrabková a Pavlína Kloptová. Zmeny nastali v dôsledku toho aj jednotlivých komisiách MNV.

V dňoch 4 a 5. apríla sa konali v obci oslavy 25. výročia oslobodenia obce. Pri tomto sa položili vence k pamätnej tabuli na MNV a k pomníku na Kramarisku. Účastníci slávnosti boli na Kramarisko vyvezení autobusmi. Slávnosť sa konala v miestnosti osvetovej besedy. Pri čom boli funkcionári a pracovníci MNV vyznamenaní pamätnými medajlami.

5. apríla pololudní bolo s vyznamenanými slávnostné posedenie v OB. Kultúrna vložka pri slávnosti bola dielom učiteľov a žiakov základnej deväťročnej školy.

Z ostatných osláv vyniká oslava založenia Jednotného roľníckeho družstva v Likavke ako 20. výročie, ktorá sa konala 12. apríla. Aj tu odzneli mnohé zdravice a želania, ale aj hodne spomienok na ťažké začiatky cez ktoré sa muselo družstvo prebývať, kým sa jeho hospodárska základňa zlepšila. Pri tejto príležitosti boli viacerí funkcionári a členovia odmenení. Večer bol veselý, lebo súbor Liptov z Bavlnárskych závodov z Ružomberka sa postaral o dobrú náladu a spev.

Keď sú dobré výsledky, tak aj ľudia sú vo veselšej nálade a taká tento večer trvala.

V dňoch od 6. apríla sa konali v organizácii pohovory s členmi Strany s témou, aký postoj zaujímal ten-ktorý k udalostiam v rokoch 1968-1969. Pohovory trvali do polovice roku. Tieto pohovory boli akoby začiatkom rozsiahlej politickej akcie, ktorú strana začala intenzívne vyvíjať na odstránenie omylov aj úchyliek v uvedených rokoch. K väčším kádrovým zmenám v Likavke a v jej politickej moci nedošlo.

Dňa 22. apríla sa konali v Osvetovej bsede oslavy 100. výročia narodenia Vladimíra Iljiča Lenina. Slávnosť sa konala v OB, kde žiaci vytvorili kultúrnu vložku.

Dňa 31. mája MNV v Likavke obdržal od Slovenskej vlády vyznamenanie za úspešný výsledok v súťaži vo zveľadení obcí a miest a zároveň odmenu vo výške 100 000 Kčs. Takto likávčani pripojili k hrdému titulu"prvá obec v okrese vo zveľadení za rok 1969" ďalšiu ešte krajšiu trofej od najvyšších predstaviteľov na Slovensku - od Slovenskej vlády.

Dňa 11. júna bolo spoločné zasadnutie správ JRD Martinček a JRD Likavka, za tým cieľom, aby sa tieto dve družstvá spojili do jedného celku.

14. augusta miestna organizácia po pohovoroch so svojimi členmi, začala pohovor s občanmi na verejnej schôdzi v osvetovej besede.

31. augusta sa započalo odovzdávanie nových straníckych poukazov členom strany.

4. novembra sa konala zakladajúca schôdzka pre zlúčenie JRD Martinček a JRD Likavka. Aj tu vystúpili žiaci tanečno-spevácheho krúžku so svojim programom. 19. novembra sa podobná schôdzka konala v Martinčeku.

Po peknych výsledkoch na poli zveľadenia obcí v posledných rokoch, prihlásila sa obec Likavka znova s novou výzvou obcí na súťaženie v skrášlení a vo výstavbe obcí a miest. Výzva bola vypísaná a veľa národných výborov sa prihlásilo do súťaže.

V poslednú nedeľu roku bol verejný pohovor s občanmi poriadaný v klubovni osvetovej besedy. Miestnosť bola plná, hoci bola primalá na podobné akcie. Prítomným prehovoril medzi inými aj predseda ONV s. J.Neumann. Odznelo niekoľko peknych dizkúznych príspevkov, čo pochválil aj zástupca ONV. Občanov však bolo okolo 60.

Školstvo, osveta.

Jedenásteho a osemnásteho januára miestni divadelníci predviedli hru Jonáša Záborského "Majdúch". Hra sa stretla s porozumením u divákov a bola dobre predvedená.

24. januára urobili divadelníci združení pri miestnej odbočke "reprezantačný ples". Cez fašiangové obdobie sa konala "bursa" a bravčové hody, ktoré vydržovali

požiarnici.
Od doby skončenia druhej svetovej vojny, uplynulo dvadsaťpäť rokov. Osmeho mája pri tejto príležitosti sa konala slávnosť s prejavom a kultúrnou vložkou súboru zo základnej deväťročnej školy.
5. júna sa konala v osvetovej besede "Sládkovičova poézia". Na tomto večeri bolo pomerne slabé vystúpenie, čiže málo učinkujúcich. Prítomný bol aj profesor Uhlár.
V máji prišiel do Likavky nový učiteľ František Migala, avšak koncom roku bol znava preložený do Liskovej.
Deviateho augusta poriadali športovci v šatniach na hrisku tanečnú zábavu.
Tridsiateho augusta JRD v Likavke hosťovalo prešovských divadelníkov s hrou" Svadba bez rozumu". Správa JRD chcela pre svojich členov touto hrou priblížiť kus skutočného umenia profesionálneho rázu.
Dvadsiateho septembra vystúpili pohostinský v osvetovej besede členovia súboru"Vtáčnik" s veselou estrádou a dobrým pobavením. Predstavenie bolo dobre navštívené miestnymi občanmi. Na estrády a program s veselým obsahom naši občania sa radi pozrú a viac divákov ju najvštívi ako na príklad divadelnú hru.
Tanečno-spevácky súbor zo základnej deväťročnej školy spestril aj zahájenie Mesiaca čsl.sovietskeho priateľstva.
Koncom novembra boli družstevníci na zájazde na východnom Slovensku. Na Štefana /26. decembra/ odohrali na ši divadelníci veselohru:Kuchárky z Ovseného. Návšteva však bola slabá asi 50-60 prítomných divákov. V jeseni bola zriadená v Likavke obvodná ľudová knižnica, ktorá je päť dní v týždni otvorená a má slúžiť pre občanov z Likavky, Martinčeka a Valaskej dubovej, ako aj pre Komjatnú. Pri knižnici je zriadená aj čitáreň. Knižnica má už vyše 4000 zväzkov.

Poľnohospodárstvo.

V spôsobe poľnohospodárskej výroby súkromných roľníkov nenastala zmena. Len rozšírením strelnice sa zmenšili objekty pastvísk JRD aj niekoľkých roľníkov v hone na

"Skalkách".
Jednotné roľnícke družstvo konalo dňa 5. februára výročnú členskú schôdzku. Pri dobrých hospodárskych výsledkoch za každú zarobenú stokorunu sa doplácalo ešte 20 Kčs. Na jar nebolo priaznivé počasie pre poľné práce a to v apríli aj máji. Bolo dlho chladno, ale aj tak sa veľmi rozšírila pásavka zemiaková. Tento škodca sa zdržuje prevážne na súkromných porastoch zemiakov a to najmä na záhumenkách, kde je aj po niekoľko rokov za sebou zemiaková kultúra. Ľudia proti pásavke zemiakovej bojujú ručným zberom, aj poprašovaním Gamadynu. Pri zbere sena na Dúbraviciach športovci aj MNV 25. júla vykonali spoločnú brigádu na pomoc JRD. Nepriazeň počasia sa pretiahla až do konca augusta. Preto sa so zberom sena a obilia značne oneskorilo. Žatva sa započala len 16. augusta. Ešte aj 26. augusta sa však kosilo na Dúbraviciach. Žatva sa však dosť dobre darila zásluhou kombajnového spôsobu zberu obilia. Zber trval až do konca septembra.

Poľná produkcia JRD-SNP v Likavke:

Jednotlivými plodinami bolo osiate na JRD:
Ozimná pšenica 31,90 ha, Raž ozimná 8 ha, jačmeň jarný 51 ha, jačmeň ozimný 8,70 ha, ovos 7 ha, zemiaky neskoré 30 ha, krmna repa 2 ha, kukurica na siláž 6 ha, dateloviny 38 ha, lucerka 5,5 ha, datelina s trávou 26 ha, kapusta ozimná 1 ha, lúky na ornej pôde 17 ha, miešanky 3 ha.

Výnosy poľnohospodárskej produkcie:

	plán v q na 1 ha	Skutočnosť na 1 ha v q
Pšenica ozimná	25	24,90
Raž ozimná	22	19,60
Jačmeň jarný	21	23,10
Ovos	20	15,10
datelina červená	55	59,-
lucerna	60	55,-
seno z lúk	25	26,6
neskoré zemiaky	180	127,96

Celkový výmlat činil 25 vagónov obilia. Úroda aj keď nebola mimoriadna, predsa zásluhou vyrovnalosti, bolo dost kŕmiva pre dobytok a aj dodávky štátu sa splnili.

Dodávky pre štát zo živočíšnej výroby:

	Plán	Skutočnosť	% plnenia
Mlieko	180 000 litr.	234 471 litr.	130,2
Ovčí syr	70 q	79,75 q	113,9
Mäso	1000 q	1061,8 q	105,1

Plánované stavy hospodárskych zvierat:

Hov.dobytok celkom	plán 395 kusov	skutočnosť 406 kusov		
z toho kravy	" 118 "	" 125 "		
ošípané	" 80 "	" 83 "		
z toho prasnice	" 26 "	" 26 "		
ovce	" 355 "	" 319 "		

Plán produkcie živočíšnej výroby JRD:

	plán	skutočnosť
Dojivosť na 1 dojnicu	2600 litr.	2646 litr.
Prírastok ks/deň-teľce	0,6 kg	0,748 kg
" ks/deň-ošípané	0,55 kg	0,653 kg
" ks/deň-HD výkrm	0,7 kg	0,723 kg

Hospodársky zisk JRD SNP Likavka 810 384 Kčs.

Priemysel, obchod a služby.

Kumkoncu roku sa o niečo zlepšilo zásobovanie obyvateľstva tovarom. Počas roku však bolo dost citeľne poznať nedostatok textilu, prádla, plienok, ale aj ostatného najmä železného tovaru, pracích práškov a výsekového mäsa a mäsových výrobkov. Koncom roku bolo však najhoršie so zásobovaním paliva /uhlie, koks/. Vianočný trh bol dost dobre zásobený.

Sociálna starostlivosť a zdravotníctvo.

Začiatkom roku sa veľmi rozšírila chrípka u miestnych občanov. Pracovníci obvodného zdravotného strediska mali plné ruky práce denne s plnou čakárňou pacientov. Veľa žiakov a pracujúcich bolo vyradených z učebného a pracovného pomeru. Chrípka trvala asi dva mesiace. Na jar boli zvyšované dôchodcom dôchodky, ktoré boli nižšie ako 500 Kčs a u manželských dvojíc do 850 Kčs. Celkove bolo podaných z našej obce 140 žiadostí o zvýšenie dôchodkov. 4. júna bola otvorená zubná ambulancia

v Likavke. Dentistom je MUDr. Hatala.
Ešte jedna služba bola tohoto roku zavedená na Miestnom národnom výbore v Likavke a to vývoz odpadkov a popola z domov. Poplatok bol ustanovený na Kčs 20 ročne na jednu domácnosť. Mnohí občania uvítali toto opatrenie MNV, ale hodne je aj takých, ktorí nechcú platiť tento poplatok.

Sčítanie ľudu.

Celoštátne sčítanie ľudí, domov a zariadenia dosiahlo v našej obci pozoruhodné výsledky, ktoré podávajú obraz o úrovni našich občanov.

V celej obci bolo napočítané celkom 3767 občanov prihlásených na trvalý pobyt. Z tohoto množstva je 1814 mužov a 1953 žien. Hustota obyvateľstva je vysoká a patrí medzi najväčšie v Liptove - 209,2 obyvateľa na 1 km2. Z uvedeného počtu napočítaných bolo do 2 rokov veku 155 občanov, od 3 do 5 rokov veku 156 občanov, od 6 do 15 rokov 612 občanov, a od 16 do 34 rokov 998 osôb, od 35 do 59 rokov 1020 obyvateľov, nad 60 rokov veku 826 občanov, čiže 21,9 % z celkového počtu. Občanov v produkčnom veku je 2018 osôb, čo činí 44,8 % obyvateľstva. Počet osôb ekonomicky činných je 1635. Ženy z tohoto množstva tvoria 45,7 %. V poľnohospodárstve je činných 46 osôb, čo činí 2,8 % a patrí medzi obce s najmenším počtom pracujúcich v poľnohospodárstve v celom okrese.Vo vlastnej obci pracuje aktívne 279 osôb z Likavky, čo činí 17,2 %. V okrese pracuje, ale mimo vlastného bydliska /mimo Likavky/ 1226 občanov, čo činí 75,4 %. Mimo okresu je zamestnané /dochádza do iného okresu za prácou/ 120 osôb, čo činí 7,4 %.

Naša obec je čisto slovenská. Len 30 občanov sa hlási k českej národnosti, 1 k poľskej, 1 k maďarskej, 4 k ukrajinskej a 4 ostatní. Ostatní občania v počte 3727 osôb sa hlási k slovenskej národnosti.

V obci je 954 domácnosti. Domácnosti s jedným členom je 139, s dvoma členmi 177 domácností, s troma členmi taktiež 177 domácnosti, so štyrma členmi 175 domácnosti, spiatimi členmi domácnosti je 140 domácností, so šiestimi členmi domácnosti je 84 domácností, a so 7 členmi

je 62 domácností.

Počet domov je 741. Z tohoto trvale obývaných je 724 a neobývaných je 12 domov. Počet bytov v obci je 921, z tohoto počtu neobývaných je 30. Pred rokom 1900 postavených je v obci 90 domov, od roku 1901 do 1945 je postavených 358 domov, domov postavených v rokoch 1946 až 1960 je 156. Takých domov, ktoré boli postavené od r. 1961 do roku 1965 je 70, a počet domov postavených od r. 1966 až do r. 1970 je 55. Teda od doby skončenia druhej svetovej vojny sa postavilo v obci 281 domov, čo činí len 38 % a nedosahuje ani zďaleka liptovský priemer, ktorý činí 53 %. Ešte horší pomer je v rámci Slovenska, kde tento pkmer činí 58 %. V okolitých obciach je tento stav nasledovný: v Martinčeku 55,8 %, vo Valaskej Dubovej 44,9 %, vo Švošove dokonca 77,8 %. Posledne menované obce boli v minulosti na oveľa nižšej životnej úrovni, ako u nás a predsa výstavba tam oveľa lepšie pokračuje. Odôvodňuje sa to nedostatkom stavebných pozemkov v našich podmienkach.

Členenie bytov. a rodinných domkov je nasledovné: rodinných domčekov je 694, poľnohospodárskych usadlostí je 15, bytových domov 13 a provizórnych stavieb 7. Celkom bolo napočítané 888 bytov. Z tohoto počtu s jednou izbou a kuchyňou je 240 bytov, s dvoma izbami a kuchyňou 344 bytov, s troma a viac izbami a kuchyňou 288 bytov. Celkový počet obytných miestností je 1895 s úhrnnou plochou 35 899 m2. Plocha všetkých obytných miestností, včetne nebytových miestností činí 57 107 m2. Na jednu obytnú miestnosť pripadajú dvaja občania. Čo sa týka vybavenia bytov je takýto stav: 106 bytov je s ústredným kúrením, alebo s etážovým kúrením. 402 bytov je s kúpeľnou, alebo sprchovacím kútom, 843 bytov je s vodovodom, 15 bytov s kanalizačnou prípojkou, 880 bytov má zavedený elektrický prúd, 59 bytov má elektrický spôsob ohrievania vody, v 155 bytoch je elektrický sporák, v 73 bytoch sa kúri plynom a 26 bytov má teplú vodu mimo bytového zdroja. V obci je 667 elektrických práčok, 444 chladničiek, 12 kuchýň. liniek, 22 bytov má kuchynský

275 bytov má elektrický vyssavač, 602 bytov má televízor, 68 bytov má motocykeľ, 88 bytov má osobné auto. Od posledného sčítaniav roku 1961 činí prírastok domov 44, čo je pomerne málo v takej obci.

Pravda, ako to už býva pri súpise občania nie vždy si dajú zapísať všetko zariadenie, alebo aj vzhľadom na zložitosť súpisu sa kadečo aj zabudlo, najmä čo sa týka zariadenia.

Tu končia záznamy za rok 1970.

kronikár
L. Kovbal

Z á z n a m
na rok 1971.

Rok 1971 charakterizoval našu obec trma udalosťami ktoré prerástli významom rámec Likavky. Bol to vo februári divadelný festival, ktorý uskutočnil sa pri príležitosti 50 výročia odohrania prvého divadelného predstavenia v Likavke miestnymi ochotníkmi. Druhá významná udalosť celoliptovského významu sa udiala trinásteho júna, keď miestni činitelia za spolupráce ONV a iných zložiek usporiadali prvý detský festival piesní a tancov pod likávskym hradom. Treťou udalosťou bol deň volieb do miestnych aj vyšších orgánov.

Výstavba. V obci sa pokračovalo po celý rok so zvýšeným tempom na stavbe kanalizácie. Kanalizačné potrubie bolo zavedené na Jánovčíkovej ulici po oboch stranách, na Moyzesovej ulici, na Školskej ulici, na Železničnej ulici, na ulici Silvestra Nemčeka, Dariny Kráľovenskej, Belovej ulici, ulici Čsl. armády severná časť, na ulici Partizánov a na Družstevnej ulici. Občania ako sa tešili že kanalizácia vyrieši odvedenie rôznych splaškov z ulíc, tak niektorí začali aj pošomrávať na rozblatené ulice, ktoré sú sprievodným zjavom pozemných prác. Do konca roku bola kanalizácia zavedená takmer na všetkých uliciach.

V apríli bolo vymeraných na Sudove sedem a na Družstevnej ulici päť stavebných pozemkov, ktoré boli určené pre drobnú výstavbu rodinných domkov. Ten samý mesiac na objednanie predložili pražskí odborníci návrhy na vnútorné vybavenie a vonkajšiu úpravu kultúrneho domu, ktorý sa stavia. Tieto návrhy, čo ako moderne riešenéa a honosné, pre svoju náročnosť sa nemohli realizovať. Tí samí odborníci podali aj návrh na výstavbu domu smútku na miestnom

cintoríne, ktorý MNV hodlá postaviť v blízkej budúcnosti. O návrhu na dom smútku, ktorý má teraz k dipozícii MNV, sa vyjadrila rada MNV pochvalne.

Výstavba kultúrneho domu, ktorá toho roku pokračovala, sa týkala zhotovenia povalových prác v sále, dokončovacích prác vo vestibule a v javiskovom priestore a iné práce. Aj keď zvonku nie je vidieť, postavalo sa sa toho roku vyše 600 000 Kčs.

Na ulici Hviezdoslavovej sa previedla bezprašná povrchová úprava. Náklady hradil prevážne ONV.

Koncom augusta bola vo Stvrtníku v peknom údolí otvorená nová moderná chata "Hubertus". Chata je so stálou obsluhou na dobrej úrovni.

Na kopci Mníchu bola postavená začiatkom októbra oceľová konštrukcia. Táto 55 metrov vysoká stavba má slúžiť pre zlepšenie televízneho príjmu občanom v okolí Ružomberka. Vo večerných hodinách svieti na samom končiari stožiara červené svetlo.

Nové rodinné domky postavili v tomto roku : Ladislav Pindura, Jolana Magová, Lavrinc Marton, Jozef Jurčo, Štefan Gonšor.

Príroda, počasie.

V polovici januára bola najtuhšia zima celého roku. Sedemnásteho januára ukazovala mínus 23 stupňov Celzia. Potom zima akoby ochabla vo svojom živle a ohlásila sa až 28 februára, kedy mrazy vystúpili znovu. Piateho marca bolo ráno znovu 18 stupňov pod nulou. So zimou pripadlo aj hodne snehu. Zima však ako rýchle prikvačila, tak rýchlo aj odišla. Mesiac apríl bol dokonca oveľa suchší, ako po iné roky. Cez máj a jún trvalo potom dažďivé počasie. Len na začiatku júna bolo za čas suchšie. Vtedy sa ohlásili aj prvé búrky. Medardová kvapka, stále teda kvapkala. Na deň 21. júna však bolo ešte tak chladno, akoby sa jednalo o koniec zimy a nie nie začiatok najteplejšieho obdobia. Táto zima spôsobila také ochladenie, že koncom júna bol na Veľkom Choči sneh. Tieto dažde znemožňujú sušenie poľných krmovín. V júli sa už konečne počasie "umúdrilo". Začiatok augusta bol najteplejší po celý rok. Od tých čias už zase bolo chladno.

Aj v prvej polovici septembra bolo chladno. Pätnásteho októbra však už napadol prvý sneh jesene a mráz vystúpil na 7 stupňov pod nulou. Za tým sa ešte oteplilo a dost pekné počasie zavládlo až do konca novembra. Piateho decembra znova napadol sneh, niečo sa schladilo, ale na túto ročnú dobu bolo a ž do konca roku bolo pomerne teplé počasie. Vianoce boli bez snehu a bez snehu nás našiel aj Nový rok.

Obyvateľstvo, národopis, zvláštne udalosti.

Skoro na začiatku fašiangov mali regrúti-bursovníci zábavu "bursu". Bolo cih spolu sedemnásť. Je to snáď jediný druh tanečnej zábavy, ktorý je aj toho roku hojne navštívený mladými aj staršími.

27. januára zabil vlak v Rybárpoli Vladimíra Chodása. Vlak mu spôsobil ťažké zranenie na hlave, ktorému podlahol na mieste. Netrvalo dlho po tejto udalosti, keď bol 6. februára pochovaný tunajší rodák Eduard Kráľovenský, obyvateľ z Hrboltovej ktorý následkom ťažkých popálením od výbuchu naftovej pece zomrel v ružomberskej nemocnici.

Dňa 30. apríla večer boli usporiadané spevácke preteky. Preteky sa vydarili lepšie ako posledné roky. Súťažiaci boli rozdelení do štyroch skupín. Do prvej skupiny patrili žiaci od prvej až piatej triedy základnej školy, do druhej skupiny žiaci šiesteho až deviateho ročníka základnej školy, do tretej skupiny mali byť zahrnutí absolventi vyšších škôl, ale prihlásil sa len jeden uchádzač, do štvrtej skupiny patrili dospelí nad 18 rokov. Žiakov bolo oveľa viac ako starších, preto že počet dospelých z roka na rok klesá. Porota, ktorá ohodnotila jednotlivé vystúpenia, hodnotila známkami od jednej do päť. Najvyššie ocenenie dostali žiaci druhej skupiny. Učinkujúcich sprevádzala naša likávska hudba bratov Bukových. V I. skupine zvíťazil Janiga, v II. skupine Ján Mišovie a Lenartová, v III. a IV. skupine zvíťazili Janigová a Dvorská.

Štvrnásteho mája ukázal divákom našej obce svoje nacvičené spevy a tance tanečno-spevácky krúžok Zákl.

deväťročnej školy z Likavky.

Mesiac máj bol začiatkom akejsi reťaze nešťastí a nehôd, ktorá sa ťahala cez celý rok.

Dvadsiateho prvého mája sa zabil na motorke Ján Bukový č.d. 385. V ten samý deň, keď mal pohrab Ján Bukový, bol pochovaný aj sedemročný Štefan Puclík, ktorého zrazilo a zabilo auto v Ružomberku.

Sotva si verejnosť oddýchla od uvedených nehôd, už 1. júna narazil motorkou do cisternového vozidla Pavol Arnoliak. Utrpel tiež ťažký úraz, následkom čoho na druhý deň zomrel. Hneď druhého júna počas jazdy na motorke boli zrazení osobným automobilom Difková a Vincent Kadura. Difková utrpela reznú ranu, avšak jej spolujazdec následkom ťažkých zlomenín zomrel. Šofér vyviazol bez nehody.

Koncom mája a začiatkom júna boli veľké prípravy na prvý detský festival, ktorý sa konal 13. júna pod zrúcaninami starého hradu v Likavke v peknom romantickom zákutí. Aj keď počasie neprialo a prvá časť festivalu sa odohrala v osvetovej besede v Likavke, jeho druhá časť bola predvedená v provizórnom amfiteátri. Daždivé počasie prilákalo asi 1200 hostí, avšak ukázalo, čo by sa tu dialo urobiť v prípade vyhovujúcejších podmienkach. Vystúpenia sa zúčastnilo celkom osem súborov z Bobravca, Východnej, z Lipt. Mikuláša, z Rybárpola a z Likavky. Vhodné prostredie obklopené lesom sa priam núka pre budúce roky opakovať na tomto mieste podobné podujatie, ktoré spočívalo v prevážnej miere na starosti miestnych činiteľov z MNV, rodičovského združenia ZDŠ, pomoci ružomberských závodov a ONV v Lipt. Mikuláši. Je potrebné túto iniciatívu podporiť a myšlienku pre budúci festoval detí šíriť. Dvadsiatehopiateho júla konali v prírode požiarnici zábavu. Aj napriek peknému počasiu, návšteva bola pomerne nízka.

Dňa 26. augusta sa zabil na motorovom vozidle Pavol Fain, ktorý zo spolucestujúcich utrpel najväčšie zranenie. Nehoda sa stala na Sudove.

Pätnásteho októbra zase nezrazilo auto Ferdinanda Brtku 52 ročného na ceste do práce. Aj tento zraneniu podľahol. Manželke zanechal tri nezaopatrené deti.

Sedemnásteho novembra zrazilo v Ružomberku auto Albínu Burgárovú, ktorá zomrela v nemocnici následkom zranenia.

Jedenásteho decembra postihlo podobné nešťastie Karola

Mračku, obyvateľa z tunajšej obce, ktorého zabil osobný vlak pri Hrboltovej. Aj Karol Mračko zanechal svojej manželke dvoje nezaopatrených detí. Bol to už ôsmy prípad smrti v doprave u nás.

Verejný a politický život.

Verejný život a politické dianie v obci charakterizujú niektoré významné schôdze.

Dňa 31. januára sa konala výročná členská schôdzka KSČ.

Dvadiateho deviateho apríla zasadal Plénum MNV, kde sa prejednávala otázka výstavby v celej obci.

Prvomájový sprievod z Likavky bol dosť početný. Mimo žiakov základnej školy, zástupcov masových organizácií sa ho zúčastnili aj miestni občania. Studené daždivé počasie, vietor, pokazili slávnosť.

Z príležitosti 50. výročia založenia Strany, bola v osvetovej besede slávnostná akadémia.

Pionieri základnej deväťročnej školy v Likavke vyvolili si veľmi pekné miesto na zloženie pionierskeho sľubu. Osemmásteho mája večer pri pomníku padlých na Kramarisku za vhodnej kultúrnej vložky, sľúbili plniť svoje pionierske slovo. Potom pri vatre si večer posedeli a vypočuli rozprávanie o priebehu udalostí počas Slov. národného povstania v našej obci.

O tom, čo bude treba plánovať a stavať v novom volebnom období a čo čaká na nových členov MNV a vyšších orgánov, sa jednalo 8. augusta. Toto všetko bolo prejednávané na verejnom pohovore s občanmi. Otázka stavby kultúrneho domu a polročné hospodárenie MNV bolo vyhodnotené na Pléne MNV 26. augusta 1971.

Dňa 3. októbra na zasadnutí Pléna sa začali predvolebné prípravy a už bol prečítaný aj návrh kandidátov do nového národného výboru. V dňoch 26. a 27. novembra sa konali po prvý raz dvohdňové voľby do národných výborov aj ústredných orgánov. Mimo celkom ojedinelých prípadov všetci občania hlasovali za kandidátov národného frontu či už na MNV, alebo ONV, resp. KNV, SNR alebo národného zhromaždenia. Do

Federál.zhromaždenia - snemovňa národov bol zvolený inž. Ján Marko, do snemovne ľudu Zita Babilonská, do Slovenskej národnej rady Martin Ťapák, do Stredoslovenského KNV Štefan Bračok, do okresného národného výboru Benjamin Bakoš, Ida Uličný a Štefan Šafár. Pred voľbami bola rozvinutá značná aktivita na čele s vyzdobeným agitačným strediskom. Na predstavovaní kandidátov sa zúčastnilo okolo 500 občanov. Do Miestneho národného výboru v Likavke boli zvolení títo poslanci: Mária Zlatinská, Oto Milan, Valéria Čimborová, Igor Uličný, Zlatica Janigová, Cyprián Brtko, Róbert Kucko, Štefan Maga, Cyril Hlinka, Ľudmila Kráľovenská, Ľudmila Vrabková, Štefan Riša, Arnold Brtko, Ida Uličná, Štefan Jáger, Ivan Janči, Ján Pažítka, Adalbert Trečer, Anna Konfálová, Ferdinand Uhrina, Arnold Fain, Karol Jáger ml, Benjamín Bakoš, Bernard Hradský, Viera Fainová, Ferdinand Vrabko, Oto Fajta, Ladislav Karlík, Ondrej Demko, Oliva Lauková a Viktória Čapčíková. Do Rady MNV boli zvolení: Benjamín Bakoš, ako predseda MNV, Oto Milan ako tajomník, Štefan Maga, ako podpredseda, Igor Uličný, Ferdinand Uhrina, Ľudmila Kráľovenská, Cyprián Brtko, Arnold Brtko, Ján Pažítka a Štefan Riša ako členovia.

Poľnohospodárstvo.

Šiesteho februára sa konala výročná členská schôdzka Jednotného roľníckeho družstva Slov. nár. povstania v Likavke. Vo vedení družstva nenastali zmeny, predsedom družstva je aj naďalej Arnold Brtko, zootechnik Milan Lančarič, agronóm Tomáš Jaroš. Vedúci dvora v Martinčeku je Blažej Surový. Za predsedu revíznej komisie bol zvolený Ferdinand Drapáč z Martinčeka. Členská schôdzka konštatovala dobré výsledky, ktoré družstvo dosiahlo uplynulého roku a to v rastlinnej, aj v živočíšnej výrobe.

Hektárové výnosy:	Plán	Skutočnosť
Ozimná pšenica	27 q	25,5 q
Jarný jačmeň	21 q	25,2 q
Ovos	21 q	28,- q

Neskoré zemiaky	plán 180 q	skutočnosť 192,8 q
Ďatelina červená	50 q	60,- q
Kukurica na siláž	400 q	400,- q
Lucerka	60 q	65,- q
Lúčne seno	25 q	32,8 q

Osevné plochy:

Pšenica ozimná 39,4 ha Jačmeň jarný 103,6 ha, Ovos 9,9 ha, Ďatelina červená 17,3 ha, Lucerka 2,1 ha, Zemiaky 40 ha, Kukurica na siláž 15 ha, jarné miešanky 7,71 ha, kapusta ozimná 1 ha.

Dodávky pre štátny nákup z výroby rastlinnej.:

Obiloviny plán 200 q, skutočnosť 207,9 q,
Zemiaky plán 4700 q, skutočnosť 4720 q,

Plánované stavy hodpodárskych zvierat:

Hovädzí dobytok celkom plán: 551 kusov, skutočnosť 559 ks, z toho dojnice plán 170 kusov, skutočnosť 171 kusov, ošípané celkom plán 87 kusov, skutočnosť 125 kusov, z toho prasnice 35 kusov, skutočnosť 32 kusov, ovce plán: 259 kusov, skutočnosť 259 kusov.

Užitkovosť dobytka:

Dojivosť plán na 1 kravu 2500 litrov, skutočnosť 2688 lt, odstav 1 prasnice: 16 prasiatok, skutočnosť 21,3 kusa, prírastky teľce 0,5 kg na deň, skutočnosť 0,743 kg na deň, hov. dobytok výkrm 0,72 kg na deň, skutočnosť 0,64 kg na deň, ostatné hov.plán 0,4 kg na deň, skutočnosť 0,53 kg na deň.

Štátny nákup:

Mlieko - plán 360000 litrov, skutočnosť 374 913 litrov,
mäso - plán 1030 q, skutočnosť 1096 q,
ovčí syr - plán 60 q, skutočnosť 74,88 q,
Tržby z hospodárskej rastlinnej výroby plán 564 tis.Kčs, skutočnosť 722 000 Kčs.

Priebeh poľných prác:

S kosbou lúk na poliach sa započalo 6. júna. Kosba lúk v Ružomberku sa započala prv ako v Likavke a to preto, aby majitelia chát nepošliapali trávu. Už 15 júla bola skončená kosba lúk v Ružomberku-Bukovina. Potom sa ešte pokračovalo s kosbou ostatných lúk.

V dobe od 13. do 15. novembra konala sa v šatniach telovýchovnej jednoty v Likavke okresná výstava drobného domáceho zvieratstva. Celkom bolo vystavovaných 92 králikov domácich, 71 kusov hrabavej hydiny, 109 okrasných holubov, 2 pávy, 4 bažanty, 2 prepelice, 4 norky a 40 kusov exotov. Na výstave boli zastúpení aj vystavovatelia z Ban. Bystrice, Žiliny a Topoľčian. Bolo udelených 8 čestných cien a 26 prvých cien, 48 druhých cien a 10 tretích cien. Výstava bola skutočne pekná a ľudia o výstavu javili veľký záujem.

Školstvo, osveta.

Miestni dôvadelní ochotníci usporiadali 17. januára tanečnú zábavu spojenú s občerstvením. Vstupné bolo preto 60 Kčs na osobu. Šiesteho februára sa začal týždeň osláv 50. výročia založenia divadla v Likavke. Za tým účeľom zahrali sa v osvetovej besede v Likavke viaceré divadelné hry a to: Ženský zákon, Figliari spod Poľany, Mária Havranová. Všetky vstúpenia boli bohato navštívené miestnym občianstvom aj početnými hosťami. Na vyhodnotení celého zdarilého podujatia, ktoré sa konalo v požiarnej zbrojnici, bol medzi početnými hosťami prítomný aj riaditeľ Severoslovenských celulózok a papierní v Ružomberku s. Svoboda. Dvanásteho marca boli v osvetovej besede spevácke preteky žiakov. Dvadsiateho druhého mája vystúpil pohostinský súbor Kožiarskych závodov z Lipt. Mikuláša.

V rámci predvolebného obdobia, zase hosťoval u nás 2. októbra Spevácky sbor slovenských učiteľov. Vystupoval v osvetovej besede. Vstup bol voľný a preto účasť na tomto podujatí bola dobrá. O týždeň t.j. 9. októbra, predviedol divadelný súbor záv. klubu Tesla z Lipt. Hrádku hru J.G.Tajovského: Statky-zmätky. Táto hra je nášmu staršiemu obecenstvu veľmi známa, preto bola veľmi pekne navštívená, čo si vystupujúci za svoje výkony aj dobrú prácu režiséra aj zaslúžili.

V rámci cyklu predvolebných podujatí vstúpili na našom javisku v osvetovej besede aj účastníci súboru Liptov z Ružomberka, so svojím chýrečným tanečno.speváckym

programom. Toto podujatie bolo spojené s predstavovaním kandidátov do národného výboru. Vystúpenie tohoto súboru bolo skutočne na výške a zaslúžilo si potlesk 450 divákov. Viac sa ani do sály nevmestilo.

Priemysel a obchod.

V obci pri MNV bola zriadená prevádzka pílenia dreva. Z iných prevádzkární sa rozšírila prevádzka závodu ČSAO v Likavke, kde boli pristavené sociálne zariadenia.

V obchodoch v Likavke bolo ešte stále cítiť nedostatok tovaru a to u potravín bol slabý výber mäsa a mäsových výrobkov, alebo len drahšie druhy, nedostatok minerál. vôd, pracích práškov, sýrov, železného tovaru, najmä kuchyňského riadu.

Zdravotníctvo a soc. pomery.

Do konca mesiaca októbra sa mnohým občanov, ktorí majú nízke dôchodky, tieto zvýšili o 50 až 120 Kčs mesačne. Zdravotné stredisko, ako aj po iné roky, aj toho roku pracovalo len s jednou lekárskou silou, čo má potom za následok veľkého návalu pacientov v jarných a jesenných mesiacoch pri rozšírení rôznych ochorení z prechladnutia.

Tu končia zápisy za rok 1971.

Kronikár:
L. Koutal

Z á p i s y
za rok 1972.

Rok 1972 sa stal pamätným v histórii našej obce tým, že v tomto roku sa občania dožili otvorenia nového kultúrneho domu. Táto významná udalosť, po ktorej túžili generácie, sa stala skutkom v závere roku . Bola to najvýznamnejšia udalosť celého roku.

Skoro šesť rokov trvala stavba kultúrneho domu. Výstavba nebola jedinou stavbou, lebo MNV za spolupráce občanov obce. a masových zložiek ako každý iný rok aj tento, sa usiloval po stránke výstavby povzniesť svoju obec. Túto úlohu za uplynulý rok splnil dobre. Mimo vlastnej stavby kultúrneho domu, na ktorý sa preinvestovalo 1 173 998 Kčs len za uplynulý rok, bolo prevedených vo výstavbe ešte rad iných akcií. Pri tom na stavbu kultúrneho domu bolo na začiatku roku pripravených vo forme štátnej pôžičky len 300 000 Kčs. Aj z tejto čiastky Miestny národný výbor musel v priebehu roka splatiť polovicu. Ostatné finančné prostriedky získal MNV buď z fondu rozvoja a rezerv, alebo prekročením príjmov a usporením výdavkov. Jediných 200 000 Kčs dostal od ONV na zariadenie t.j. na stoly, stoličky a iné zariadenie miestností stavby. Kultúrny dom bol otvorený 11. novembra 1972.

Pokračovalo sa v dokončovacích prácach okolo stavby kanalizácie obce, najmä na Puškárni, kde sa má medzi ulicami Jána Hollého a Družstevnou vytvoriť nová ulica, ktorá vyústi na Školskú ulicu, kde sa získa rad nových stavebných pozemkov.

Previedla sa aj bezprašná úprava dolnej časti Hollého ulice, ulice Jozefa Bellu, Dariny Kráľovenskej, ulice Školskej, ulice Mikuštuakovej, ulice Moyzesovej, ulice

Silvestra Nemčeka a na Paračke. Podobným upravením bola vybavená aj cesta vedúca k miestu, kde býva detský festival v dĺžke asi 600 bm, ktorú financovali Štátne lesy, stav. závod Ružomberok. Teraz už za každého počasia bude miesto pod hradom prístupné vozidlám.

Pri dome Štefana Pátera bol postavený betónový most ponad potok Likavku, aby sa umožnil prístup na športhrisko.

Z občanov Likavky si postavili nové rodinné domky títo: Leopold Trepáň, Ľudovít Fajta, Jozef Fajta, Štefan Hlinka, Štefan Holdoš.

Zbúrané domy na druhej strane zase znížili počet obývaných stavieb a šlo o domy Ľudovíta Rázgu, Silvestra Puclíka, Juraja Trepáňa.

V hone Sudovo, ako aj v hone Pánska lúka, boli vytvorené nové stavebné obvody pre zástavbu rodinných domkov občanov. Výkup týchto pozemkov trval skoro dva roky. Stavebné pozemky pod nové rodinné domky boli už aj pridelené uchádzačom. Ačkoľvek je v našej obci vzhľadom na blízkosť mesta, nedostatok stavebných pozemkov, predsa v hone Sudovo sa niektorí občania stav. pozemkov zriekli, preto tieto museli byť pridelené iným záujemcom.

Miestny národný výbor za spolupráce iných masových organizácií pripravil počas roka niekoľko brigádnických pomocí pre účele zveľadenia, pre účele pomoci poľnohospodárstvu, ale najviac pri stavbe kultúrneho domu. Takéto brigádnické pomoci boli zorganizované 22. apríla ku kult. domu, k stavbe mostu pri športovom hrisku, aj na iných miestach. 8. mája bola brigáda na úprave priestranstva pod hradom Likavka. 20. mája bola brigáda divadelníkov na stavbe kultúrneho domu. Pri stavbe zariadenia pod hradom boli ešte brigády 27. mája a nasledujúce dni. Dňa 7. a 8. júla boli brigády na úprave priestranstva okolo osvetovej besedy a materskej školy. Dňa 21. októbra bola väčšia brigáda na prácach okolo stavby kultúrneho domu, ktorá potom pokračovala aj nasledujúce dni až do otvorenia stavby. Brigádu organizovali masové zložky obce.

Koncom novembra a v decembri sa začalo so stavbou II. etapy kultúrneho domu, ktorý má slúžiť ako predajne spotrebného družstva Jednota. Rozpočtová skladba na túto stavbu činí 3 800 000 Kčs. Stavbu organizuje a vedie komisia pre tento účel zostavená a buduje sa v prevádzke MNV. Komisia sa skladázb týchto členov: Igor Uličný, Benjamin Bakoš, Štefan Maga, Oto Milan. Stavba sa bude prevádzať dodávateľský prostredníctvom miestnej prevádzky v Likavke.

Obec Likavka je v súčasnosti napojená autobusovými spojmi, ktoré obcou prechodia, alebo do obce dochádzajú zvlášť. Sú to tieto spoje: Ružomberok-Mokraď - prípoj stojí pri dome č. 466, Ružomberok-Komjatná - prípoj stojí pri dome pop.č.466, Ružomberok-Valaská Dubová, spoj taktiež stojí pri dome 466, Ružomberok-Martinček, spoj stojí na troch miestach v obci pop.č. 469, 323, a 119, Ružomberok-Dolný Kubín, spoj stojí pri dome pop. č. 466, ako aj miestna doprava z Ružomberka, ktorá zastavuje pri domoch 469, 323, a 163. Diaľkové spoje z hornej Oravy a spoj Banská Bystrica-Kraków v našej obci priamo nepristáva, ale v blízkosti železničnej stanice v Ružomberku.

počasie a príroda.

Uplynulý rok bola veľmi mierna zima. Snehu bolo málo po celý rok. Najmenej v decembri. Teplomer najnižšie klesol 16. januára, kedy ukazoval mínus 20 stupňov. Avšak v zápätí nastalo oteplenie. Taký bol január aj február. Do 20. marca bolo dost chladno, ale celý marec bol napriek zvyklosti dost suchým mesiacom. Veľmi jasné počasie bolo od 12-ho do 22. marca. No, apríl sa nespriečil svojej povesti nestáleho počasia a zrážok. Lejaky trvali najmä cez polovicu mesiaca, kedy nebolo možné konať žiadne poľnohospodárske práce, takže sa tieto o dva týždne oneskorili. Podobný nečas sa pretiahol aj v celom máji, preto mnohé práce na poliach, nemohli byť prevedené v agrotechnických termínoch a niektoré plodiny sa zaburili. Tieto dažde poškodili najmä ovocie, ktorého sa urodilo málo a bolo poškodené miniliou, múčnatkou a chrastavitosťou. Stromky mali po celý rok skuče-

ravené listy, najmä na letorastoch. Pretože tento stav sa vyskytoval aj na iných miestach, ovocia bol veľký nedostatok, aj keď sa objavilo na trhu, stáli tam rady spotrebiteľov, čo naň čakali.

Začiatkom júna sa počasie zlepšilo o niečo, ale potom zase prišli dažde. Ešte aj okolo Jána a na deň Petra-Pavla, bola chladná celá príroda následkom sústavného dažďa. V prvých dňoch mesiaca júla sa zdalo, že konečne nastáva teplejšie, ale skoro pravidelne pršalo a toto sa striedalo s búrkami, ktoré na šťastie neboli veľké. Takýto mokrý rok nebol dávno. Dažde trvali až do 15 augusta, kedy bolo na niekoľko dní pekne a aj horúce, ale už 25. augusta ochladilo citeľne a takto ostalo do konca augusta. Tradične posledné roky býva september krajší ako leto v našich podmienkach. Badať to už niekoľko rokov a jeseň býva suchšia, ako leto. Tak to bolo aj tento rok. Prvých desať dní bolo v sept. krásne počasie. Potom sa striedal dážď s oblačnom aj peknými dňami. Október bol ešte krajším mesiacom ako september. Bolo pomerne sucho a pekne. Tieto práce veľmi pomáhali aj pri stavbe kult. domu. Až v noci z jedenásteho novembra na dvanásteho prišiel prvý dážď a padal prvý sneh. Do konca novembra však bola len mierna zima a bez snehu. Podobne bolo aj decembri, ale bolo o niečo chladnejšie. Mrazy už dosahovali okolo 13 stupňov pod nulou. Všetko v prírode bolo bez snehu aj vysoké vrchy, ba, aj Veľký Choč. Bez snehu boli aj Vianoce. Bol to celokrajinský úkaz, lebo aj rekreačné strediská na horách vtedy zívali prázdnotou, lebo lyžiari si neprišli na svoje.

Z pomedzi škodcov poľných kultúr aj toho roku sa vyskytovala vo veľkej miere pásavka zemiaková a to najviac v prvej polovici júna. Z ostatných škodcov je dosť rozšírený krtonoh, ktorého miestni občania menujú "víček, ktorý narobil dosť škôd na zemiakoch aj na iných okopaninách.

Časté postreky ovocných stromov, ešte viac postrekovanie poľných kultúr proti burine a škodcom živočíš-

neho pôvodu a v nemalej miere aj silne naštrbené ovzdušie z ružomberských závodov, má za následok silný úbytok spevavého vtáctva a vôbec vtáctva, ktoré hniezdi po stromoch, po poliach a lúkach. Úbytok sa javí pri sýkorkách, strnádkach aj lastovičkách. Na druhej strane však sú v okolí kopca "Mnícha" dost rozšírené straky, ktoré taktiež pomáhajú zdecimovať užitočné vtáctvo.

Z lesnej zvere badať zvýšenie stavov u srnčej a jelenej zvere, vo Veľkom Choči sa vyskytuje aj medveď, rys a diviak. Líšky trpeli v posledné roky často aj na besnotu.

Počas roka sa nyvyskytli väčšie mrazy, ľadovec, alebo povedeň, ba, aj búrky boli len menšie. Keďže snehu bolo málo, snehová kalamita sa toho roku nerozmohla ako po iné roky.

Výročná členská schôdzka družstva v Likavke je vždy celoobecnou záležitosťou, na ktorú sa ľudia pripravujú ako na sviatok. Takého snemovanie sa toho roku konalo desiateho februára odpoludnia. Na výročnej schôdzi boli prítomní mimo členov družstva, mnohí hostia aj zástupci zložiek a patronátnych závodov. JRD dosiahlo peknych výsledkov, nuž preto sa po schôdzi rozvinula zábava, ako to už býva zvykom, ktorá sa pretiahla až do rána.

Verejný a politický život.

Podobná, nie menej dôležitá schôdzka sa konala 7. apríla a to pri príležitosti oslobodenia našej obce. Spomienková slávnosť sa konala v osvetovej bsede, na ktorej bol účastní aj predseda Federál. zhromaždenia inž. Marko, predseda ONV Jozef Neuman a podplukovník sovietskej armády. Pohostinský vystupovala aj hudba sovietskej armády. Slávnostným rečníkom bol Oto Milan. Za ním mali príhovory inž. Marko, a tiež sovietsky dôstojník. Inž. J. Marko sa bol po prvý raz predstaviť ako pred svojimi voličmi. Veľmi pekný program pri tejto príležitosti predviedla základná dev. škola s ktorpu učiteľka Hromadová nacvičila hru Andreja Zábredského: Žalujem in memóriam. Bolo to skutočne hodnotné vystúpenie, ktoré zanechalo dojem na všetkých prítomných. Autor tejto hry bol prítomný na priemiere.

Autor čerpal námet hry z prostredia našej dediny, keď nemeckí okupanti zastrelili 11 občanov na Kramarisku a v Behári na začiatku roku 1945. Toto pásmo bolo znovu predvedené aj 9. mája z príležitosti zakončenia vojny a porážky nemeckých okupantov.

Dvadsiateho šiesteho mája boli v Likavke okrskové požiarnické preteky, ktoré sa konali na športovom hrisku.

Dňa 26. júna sa konala v osvetovej besede v Likavke prednáška z príležitosti 31. výročia napadnutia Sovietskeho svázu hitlerovským Nemeckom.

Osôavy Slovenského národného povstania sa vždy konali v našej obci okázalo. Toho roku sa konali predvečer 28. augusta slávnosťou v osvetovej besede, kde bol hlavným rečníkom s. Beťko. Po slávnostnej reči boli položené vence k pamätnej tabuli na budove MNV a na Kramarisku, kde sa dostavil sprievod autobusom. Večer bola na športovom hrisku ľudová veselica.

Z ostatných politických a verejných akcií je nutné spomenúť ešte aj pohovory so súkromnými roľníkmi v dňoch 16 a 17. októbra 1972, ktorí boli presvedčovaní, aby sa prihlásili do Jednotného roľníckeho družstva, kde je prevážna väčšina našich roľníkov už od roku 1958. Niekoľko roľníkov podpísalo členské prihlášky, najmä tí, ktorí nemajú vo svojich domácnostiach výkonnej pracovnej sily, avšak nie všetci, aj keď ich už nebolo veľa.

Koncom októbra a na začiatku novembra sa konali prípravy na otvorenie kultúrneho domu.

Verejných pohovorov bolo toho roku menej ako po iné roky.

Predsedom MNV bol toho roku Benjamin Bakoš. Predsedom Dedin. organizácie komunistickej strany v Likavke bol Oto Milan. Predsedom národného frontu bol Štefan Maga. Výbor národného frontu venuje zvýšenú pozornosť úsiliu na poli politicko-spoločenskom, kde vedie spoločenslé organizácie k plneniu uznesení XIV. zjazdu KSČ.

Hospodárenie obce.

Príjmy:	Rozpočet:	Výsledok:
Daň z príjmov obyv.	9 000 Kčs	10 244,- Kčs

	Rozpočet Kčs	Výsledok v Kčs
Daň domová	97 000	99 980,15
Správne poplatky	2 500	5 915,-
Stravné v škol.jed.	112 000	130 339,04
Miest. hospodárstvo	50 000	97 264,09
Ostatné príjmy	6 000	-
Plán. dotácie ONV	155 100	240 100,-
Mimoriad.dotácie	-	230 000,-
Príjmy z fondu rozvoja a rezerv zaradené do rozpočtu	300 000	300 000,-
uskutočnené v r.1972		532,777,34
Prebytky prevádzok		180 000,-
Miestne poplatky		10 584,-
Poľnohosp. daň		41 326,-
Náhodilé príjmy	20 200	22 574,59
Ostatné príjmy	3 200	103 184,-
Združ. prostriedky		27 539,-
Spolu:	775 000	2 045 827,21

Výdavky:

D r u h	rozpočet	výsledok
Vod. hospodárstvo	3 000 Kčs	-
Akcia "Z"-stavebníctvo	300 000 "	1 201 737,33 Kčs
Doprava	7 000 "	24 436,20 "
Vnút. správa skup. I.	6 500 "	7 314,99 "
Miest. hospodárstvo	100 000 "	183 072,53 "
Všeobec. pokl.správa	-	182 470,15 "
Mater. škola	25 000 "	40 062,79 "
Základ. dev. škola	88 000 "	79 556,34 "
Škol. potreby	47 500 "	44 207,65 "
Škol. jedáleň	142 000 "	154 047,34 "
Kultúra	18 000 "	31 777,20 "
Vnút. správa sk.IV.	18 000 "	91 096,10 "
Spolu:	755 000 Kčs	2 039 578,62 Kčs

Vysoko nad plán uiskané príjmy umožnili prekročenie výdavkových nákladov.

Školstvo, kultúra a telesná výchova

Dňa 16. januára navštívili našu obec mládežníci-zväzáci z Veličnej, ktorí v osvetovej besede zahrali hru od Chalúpku Juvelír s priemerným výsledkom.

Dňa 29. januára konali divadelníci tanečnú zábavu, ktorá bola pomerne dobre navštívená.

V dňoch 3,4 a 5. marca sa konali okresné preteky divadelníkov. Boli medzi nimi ochotnícke krúžky z Lipt. Hrádku, Dovalova a iní, ale náš divadelný krúžok sa nedostal do okresných pretekov, lebo vypadol hneď v prvej fáze súťaže ?!? Je vidno, že úroveň ochotníctva u nás poklesla.

Od začiatku marca prevzal správcovstvo osvetovej besedy nový vedúci Pavol Bukový od Ladislava Matiašovského.

18. mája sa konala v osvetovej besede akadémia z príležitosti výročia narodenín Ľudmily Podjavorinskej a Janka Kráľa. Vystupovali tu žiaci základnej školy v Likavke.

Veľmi daždivé počasie neveštilo ani tohoto roku že sa detský festival pod hradom vydarí. Pršalo skoro každý deň. Predsa však čo máloktorí čakali, sa stalo, počasie bolo skoro ako na objednávku, preto aj na festival prišlo pod Likavu okolo päťtisíc občanov, ktorí boli na provizórnom amfiteátri svedkami veľmi zdarilého podujatia. Účinkovalo viac súborov a síce z obcí: Bobrovec, Lipt. Lúžňa, Hubová, Východná, Lipt. Mikuláš, Pribylina, Likavka a toho po prvý raz aj súbor z Vrbova od Kežmerku, ktorý má za sebou už aj zahraničný zájazd.

Začiatkom augusta vystupoval tanečno-spevácky súbor aj v televízii, čo sa počas roka viac ráz opakovalo.

Koncom augusta odišiel z Likavky učiteľ Ladislav Matiašovský do Pohronského Ruskova za riaditeľa školy.

V druhej polovici septembra, celý október, ale najmä začiatkom novembra vyvrcholila brigádnická činnosť okolo stavby kult. domu. Na okamžik otvorenia kult. domu sa chystala celá obec skutočne veľmi dávno. Na takej stavbe pri dokončovacích prácach sa vždy vyskytlo mnoho drobných naoko neviditeľných prác, aby bolo hotové všetko načas. Posledné dni sa pracovalo dlho do noci. Všetci obyvatelia boli zvedaví na slávnosť otvorenia domu kultúry. Pekné počasie, ktoré ten deň predchádzalo, ako aj prípravy, dácali tušiť, že oslava otvorenia sa vydarí.

Konečne svitlo ráno jedenásteho novembra 1972. Celá obec bola vyzdobená transparentami a heslami. Veľa sa už zišlo pri odobierke so starou besedou, ktorá slúžila pre kultúrne ciele doteraz a ktorej bolo dané "zbohom" a po prejavoch vedúcich činiteľov sa sprievod slávnostne odobral do nového kultúrneho domu na verejné a slávnostné zasadnutie Miestneho národného výboru za prítomnosti početných hostí, zástupcov ONV, KNV, zástupcov Bavlnárskych závodov V.I.Lenina v Ružomberku, zástupcov Severslov. celulózok a papierní v Ružomberku, Liptony, výrobného družstva, Československých automobilových závodov-závod v Likavke, zástupcov Jednotného roľníckeho družstvo SNP v Likavke, Pozemných stavieb v Ružomberku a iných. Na tomto zasadnutí bolo prítomné vyše 800 osôb. Schôdzku otvoril a viedol Štefan Maga. Predseda MNV Benjamnin Bakoš vo svojej reči spomenul túžby a začiatky ako sa táto stavba ťažko rodila pre nedostatok finančných prostriedkov. Poukázal na obetavosť občanov aj na veľkosť vybudovaného diela, jeho krásu a hodnotu. Za okresný národný výbor hodnotil stavbu aj úsilie občanov predseda ONV Jozef Neumann. Za ním odzneli ešte prejavy viacerých zástupcov podnikov a organizácií. Po tomto boli odmenení niektorí občania, ktorí sa zvlášť o výstavbu zaslúžili. Na prvom mieste to bol Ondrej Marton, ktorý bol dušou stavby a ktorý tam odpracoval najviac pracovných hodín. Z ostatných boli odmenení ešte: Štefan Pinďura, Marcel Bakoš, Štefan Kucko st., Arnold Brtko, Róbert Kucko, Ladislav Marton, Juraj Nemček, Miloslav Konfál, Cyprián Brtko, Štefan Penciak, Jozef Maga, inž. Róbert Lipa, Arnold Marton, Karol Brtko, Jozef Bakoš, Emél Kôňa, Ferdinand Uličný, Ladislav Bukový, Ján Colotka, Branislav Mráz, Eduard Hrčka a iní.

V predvečer o pol piatej sa na novej scéne kultúrneho domu odohrala po prvý raz divadelná hra Ivana Bukovčana: Surovô drevo. Naši ochotníci vzhľadom na svoju tradíciu, nechceli si pozvať na otvorenie kultúrneho domu profesionálnych hostí, ako to býva pri takýchto príležitostiach v iných obciach, ale "javisko" "vyskúšali" vlastní divadelní

ochotníci. Hra mala úspech, lebo domácej likávskej povahe vyhovuje dej, aj prostredie, v ktorom sa dej odohráva. Vstupeniek sa predalo vyše 700. Podobne bola navštívená večer aj tanečná zábava, ktorá po skončení divadelného predstavenia zakončila celú slávnosť. Veľkoleposť dňešného dňa vyjadruje aj ten fakt, že pri otvorení kultúrneho domu účinkovali až tri hudby. Pri tejto príležitosti odovzdal zástupc a ONV obci Likavka vyznamenanie " Za zásluhy o výstavbu". Podobne odovzdali predsedovi MNV ako upomienkový dar obraz za úspech pri výstavbe kult. domu zástupci Pavlňár. závodov V.I.Lenina Ružomberok.

19. novembra bola repríza divadelného predstaveniaSurovô drevo za účasti asi 300 divákov.

Vo všeobecnosti možno konštatovať ten fakt, že medzi mladými ľudmi sa zmenšil záujem o vlastnú kultúrnu tvorbu, aj keď naša obec vychováva desiatky novej inteligencie každý rok. Táto odchádza do mesta. Možná a iste to má svoje opodstatnenie, že neveľký záujem vytvoril aj doterajší nedostatok vhodných priestorov, nakoľko ani kultúrny dom, ktorý je zatiaľ bez vykurovania, nemôže ešte spĺňať svoje poslanie.

Filmové predstavenia sa už v obci nekonajú, hoci pre adaptačné práce by sněd boli lepšie navštívené, keď v Ružomberku sa premieta len na jednom mieste.

Kus užitočnej práce na kultúrnom poli vykonal u nás tanečno-spevácky súbor Likava pri základnej škole v Likavke. Medzi najvýznamnejšie vystúpenia počas jeho trvania 10 rokov spomíname: Trikrát nakrútenie pre rozhlas, štyrikrát nakrútenie pre televíziu, zúčastnil sa na dvoch folklórnych festivaloch v Prešove, zúčastnil sa vystúpenia v Hlučíne okr. Opava, zúčastnil sa letných mierových slávností pre sovietskych vojakov v Ľubochni aj na Čiernom Váhu, ďalej na celoslovenských zrazoch turistov v Ždiarskej doline, vystupoval pri 50 výročí založenia Komunistickej strany Československa, osemkrát pri predstavovaní kandidátov pre voľbami, zúčastnil sa ako hosť na krajskej prehliadke v Západoslovenskom kraji Pol.Kesov, Ďalej ma

dni družby mladých textilákov v BZVIL v Ružomberku, zúčastnil sa vystúpenia pre pretekárov okolo Slovenska, pri otvorení kultúrneho domu v Likavke a dvakrát na festivale detských súborov pod likavským hradom. Počas svojej existencie nacvičil 20 tancov a veľké množstvo piesní. Počas desaťročnej činnosti vystúpil celkom 131 krát. V súbore sa vystriedalo 158 detí, z toho 94 dievčat a 64 chlapcov. Dnes je v súbore 64 členov, ktorí sa delia na dve skupiny: tanečná a spevácka časť. Vedúci súboru je Ivan Pišek, učiteľ základnej deväťročnej školy v Likavke.

Masovo-kultúrna činnosť ostatných organizácií v obci je len na takej úrovni, ako po iné roky. Viac ako inokedy zaostáva činnosť mládežníckej organizácie.

Telovýchovná organizácia so svojim futbalovým oddielom má v druhej B triede stredavé úspechy a v súčasnom období sa pohybuje najviac v strede tabuľky. Z ostatných druhov športu sa pestuje stolný tenis za spolupráce základnej školy.

Mimo tanečno-speváckeho krúžku a jeho činnosti pomáha Základná škola aj pri iných príležitostiach a oslavách či už miestneho, alebo celoštátneho významu. Bez ich účasti neboli by na príklad oslavy 1. mája, Medzinárodného dňa žien, pri jarnom upratovaní, pri zbere šrotu a starého papiera, pri oslavách Veľkej októbrovej revolúcie, akcie v Mesiaci československo-sovietskeho priateľstva, ba, aj pri iných podujatiach také, aké boli. Teda ťažko by si bolo treba predstaviť tieto podujatia bez školy a žiakov.

Poľnohospodárstvo.

Výročná členská schôdza JRD sa konala 6. februára 1972 v budove osvetovej besedy. Po prvý raz boli prítomnína tejto schôdzi aj zástupci MNV a roľníkov z Valaskej Dubovej, kde sa má založiť samostatný dvor JRD SNP v Likavke. Hlavní agitátori pre rozšírenie členskej základne vo Valaskej Dubovej sú: Benjamín Bakoš a Róbert Kucko. Za spolupráce funkcionárov z Valaskej Dubovej, sa im podarilo získať pre rozšírenie

socialistického obrábania pôdy, niekoľko rodín. Do konca roku 1972 sa tento počet rozrástol na vyše polovicu roľníkov.

Ako bolo už spomenuté na predošlých stranách, rok 1972 bol rokom mimoriadne daždivým do jesene. Na jar rozmoknutá pôda nedovoľovala prístup strojom na pole, preto sa oneskorili práce okolo sadby zemiakov, v lete sa oddialili práce so sušením sena, alebo poľných krmovín, porasty totiž boli veľké. Veľké dažde v lete spôsobili poľahnutie obilia. Na záchranu úrody bola v auguste niekoľko ráz organizovaná brigádnická pomoc, aby sa zber lepšie pohol. Na príklad 6. augusta bolo 73 brigádnikov, na druhej brigáde 13. augusta bola tiež značná účasť zo strany poslancov MNV aj výboru žien. 29. augusta sa žatva skončila, ale zber sena ešte pokračoval aj začiatkom septembra pokračoval v Matejkových. Úroda na na šom JRD bola tohoto roku slabšia a dost hlboko pod plán.

V jeseni sa pristúpilo na nový spôsob obrábania záhumienok a pri tom sa vylúčili z honov aj poslední súkromní roľníci. Súkromný sektor z našich polí vymizol. Jednotné roľnícke družstvo Slov. nár. povstania v Likavke dosiahlo týchto výsledkov:

Plán rastlinnej výroby /osevné plochy/ v ha:

Druh plodiny:	Plán	Skutočnosť:
Pšenica	51	48,6
Jačmeň jarný	75,6	76,5
Ovos	6,3	6,3
Zemiaky	40,-	40,-
Kukuričná siláž	10,-	11,38
Jarné miešanky	4,4	5,-
Lucerka	17,3	17,3
Ďatelina	18,8	18,8
Ďatelinotrávy	9,9	9,9
zelenina	1,8	1,8
Spolu:	235,48	235.48

Výnosy z rastlinnej výroby:

Pšenica ozimná	28 q/ha	25,4 q/ha
Jačmeň jarný	25	18,8
Ovos	21	21,1
Kukurica na siláž	400	310,2

Krmoviny na ornej pôde plán 60 q/ha skutočnosť 66 q /ha
Krmoviny z lúk 28 " " 28 "
Zelenina 300 " 222,2 "
Zemiaky 180 " " 91,- "

Výsledky v živočíš. výrobe:

Mlieko	plán 370 000 litrov	432 197 litrov
ovčí syr	80 q	111,81 q
mäso celkom	1180 q	1316,59 q
z toho hov.dobytok	1115 q	1187,57 q
z toho ošípané	15 q	26,97 q

Stavy hospodár. zvierat:

Hovädzí dobytok celkom plán 559 kusov, skutočnosť 595 ks + 36 kusov
z toho dojnice " 200 " " 202 kusov
Ošípané spolu plán 101 kusov, skutočnosť 144 ks + 43 ks
Prasnice-matky " 35 " " 34 " - 1 ks
Dojivosť na kravu plán 2500 litrov, skutočnosť 2701 litr.
Prírastok ks/deň HD " 0,52 kg " 0,735 kg
Výkrmks/deň HD " 0,7 kg " 0,803 kg

Hospodárenie reštauračného zariadenia Hubertus:
Tržby 612 213,30 Kčs, náklady 683 796,90 Kčs, strata činí 71 583,60 Kčs.

Pridružená výroba JRD:
Tržby 464 876 Kčs, náklady 409 024 Kčs. Zisk 55 852 Kčs.

Práce a služby:
Tržby 1 344 420 Kčs. Náklady 1 027 965 Kčs, Zisk: 316 455 Kčs.

Obyvateľstvo, národopis, zvlášt. udalosti.

Hneď prvého januára spáchal samovraždu 18 ročný Dušan Difko. Obesil sa v záhrade.

Osemnásteho februára zhorela dreváreň u Pavlíny Darmošovej.

Iný požiar sa počal vyskytnúť v dome Marty Matákovej č.d. 325, ktorá sa v dyme zadusila. Pribehnuvší sovietski vojaci ju vyniesli na dvor, ale už nejavila známok života. Oheň včas v dome zahasili, takže väčšej škody nebolo.

Dvanásteho apríla si vzal život Ladislav Gejdoš.

Našli ho v hore "Na Hlivove".

Pred 1. májom boli aj toho roku preteky spevákov v soevtovej besede. Toho roku už bez účasti dospelých. Víťazi boli odmenení podľa vekových skupín.

9. júla veľmi pekné počasie žičilo požiarnikom pri usporiadaní majálesu "Pod borovinou".

31. júla mali zase majáles športovci na hrisku.

7. augusta našli na ceste do Martinčeka v priekope zabitého Ľudovíta Trepáňa. Zabil sa pravdepodobne pádom z bicykla.

V ten samý deň, ale večer, zasypalo v bani na piesok Františka Hanouseka v lome"pod Skalami". Len pred poldruha mesiacom sa ženil. Keď bol pohrab F.Hanouskovi, bola na pohrabe aj Darina Nemčeková, ako suseda a práve jej prišli povedať, že jej manžel náhle zomrel v nemocnici v Martine na porážku, hoci to bol veľmi mladý človek. Takto potom v dobe jedneho týždňa, v jednom dvore, bol dva razy pohrab. Na týchto pohraboch sa zúčastnilo veľa spolupracovníkov a občanov.

Narodilo sa 36 dievčat a 34 chlapcov, spolu 70.

Zomrelo 52 žien a 46 mužov, spolu 98.

V tento rok pôrodnosť o niečo stúpla, ale veľmi stúpla aj úmrtnosť. Už dávno v našej obci nezomrelo 98 osôb, napriek tomu, že máme tu dom dôchodcov.

Občianskych sobášov sa uzavrelo na MNV v Likavke 32. Z toho 25 sobášov bolo z Likavky. Ostatní z Martinčeka a Valaskej Dubovej. Boli zistené tri rozvody. Tieto rozvody sa vyskytujú z roka na rok vo zvýšenej miere, aj keď nedosahujú celoštátny priemer.

Značný odchod mladých ľudí z obce podľa odhlášok smeruje do Ružomberka do štátnej, družstevnej výstavby, lebo v obci týchto možností nieto.

Najstaršia občanka z Likavky je Anna Lukačová, ktorá sa dožila toho roku 98 rokov. Za ňou nasleduje celý rad občanov, ktorí majú pekný vek. Tak na príklad Margita Bakošová má 92 rokov. Terézia Kozicová má 86 rokov,

Arnold Hatala má 86 rokov, Koloman Hradský má tiež 86 rokov, Štefan Pinďura má 85 rokov, Alexander Vrabko má 86 rokov, ako rad iných čo tiež dosahuje vysoký vek.

Svojich príbuzných navštívila toho roku v Likavke Štefánia Bírošová rod. Hrčková zo Spojených štátov amerických.

Sociálna starostlivosť, zdravotníctvo.

V januári a februári boli niektorým dôchodcom zvýšené dôchodky u ktorých tieto boli nízke.

Po celý uplanutý rok neodišiel do domu dôchodcov z Likavky ani jeden občan.

Miestna odbočka dôchodcov mala po iné roky čulejší život. Uplynulý rok nepodnikla vä čšie akcie.

Do zdravotného strediska v našej obci, ktoré slúži aj iné obce, prišla toho roku druhá pracovná lekárska sila. Teda mimo MUDr. Vendelína Ružičku, už v stredisku bude aj MUDr. Gibová. Bolo to nutné, lebo stredisko je pre obce s celkovým počtom 7500 obyvateľov, na čo ťažko môže stačiť jedna lekárska sila.

Odber darcov krvi sa tohoto roku neorganizoval v Likavke.

Po stránke zdravotnej mimo chorôb z prechladnutia, ktoré sa pravidelne na jar a v jeseni vyskytuje, nebolo po celý rok väčšieho výskytu hromadných onemocnení.

Keď neberieme do úvahy domov dôchodcov, zomierajú v našej obci ľudia prevážne na cievne a srdcoví choroby z veľkej časti starší ľudia.

Tu končia záznamy pre rok 1972.

kronikár
L. Koutel

Záznam za rok 1973.

Veľmi mierna zima už na začiatku roku spôsobila, že v stavbe obchodného domu, ktorý sa stavia od roku 1972 ako II. etapa kultúrneho domu, sa mohlo pokračovať po kratšej prestávke. Iných väčších stavieb v obci nebolo počas roku. Na stavbe obchodného domu sa prestavalo celkom 938 195 Kčs.

Na jar sa pokračovalo v úprave ulíc na bezprašný povrch a to na tých uliciach, ktoré neboli dokončené v roku 1972. Sú to ulice Československej armády, Mikuštiakovej ulice, Jánovčíkovej ulice a ulice Silvestra Nemčeka.

V mesiaci apríli prejednával MNV smerný územný plán aglomerácie mesta Ružomberka a okolia. Podľa tohoto plánu sa má riadiť v budúcnosti výstavba vo vlastnom meste aj okolí, ktoré má v budúcnosti splynúť s Ružomberkom. Na pláne sú už zakreslené plochy budúcej výstavby priemyslu, plochy pre rekreáciu, plochy pre zeleň, pre bytovú zástavbu, ďalej nové ulice a komunikácie.

Prieskumové práce na hrade Likava prestali, nakoľko týchto odborníkov premiestnili k stavbe marskej priehrady, kde už boli nájdené mnohé cenné vykopávky zo starých dôb.

Na Družstevnej ulici bol postavený nový betónový most k novovytvoreným stavebným pozemkom severne od dvora JRD.

Nové rodinné domky si postavili v tomto roku títo občania: Jozef Hatala, Ferdinand Kruták, Vladimír Gadáš, Vilma Brtková, Rudolf Mračko, kornel Bachan a Jozef Kello.

V septembri bola odovzdaná do používania aj novopostavená kanalizačná sieť v obci. Niektoré ulice však nemajú kanelizáciu dosiaľ ako na príklad spodná časť ulice na Paračke, Mlynská ulica, ulice Čsl. armády, Štúrova, Pri cintoríne.

Príroda a počasie.

Do 15 januára bolo obdobie bez sbehových zrážok a bez snehovej pokrývky. V druhej polovici januára napadlo niečo snehu, ale málo a bol odmäk. Celý január bol bez fujavíc, bez veľkých mrazov a snehu. Aj Hromnice /2. februára/ kedy obyčajne bývali mrazy a do kostí fúkal severák, bolo celkom mierne a skoro bezvetrie. Február bol v celku ešte teplejší ako január. Až ku koncu februára sa zdalo, že sa zima ešte nehodlá poddať a citeľne ochladilo.Podobné vhodné počasie trvalo aj cez marec a apríl. Apríl bol chladnejší ako marec, dost chudobný na zrážky, čo umožňovalo previesť jarné práce na poliach. Okolo 28. apríla boli ráno ešte dost silné mrazy. Začiatkom mája bolo veľké oteplenie až 26 ^{0} C. Ku koncu mesiaca však zase ochladilo. Keďže bolo pomerne sucho, trpeli tým zahradné aj poľné rastliny. 21. mája prišiel konečne žiadaný dážď. Mesiac jún bol podobný máju, ale chladný. Na príklad 16. a 17. júna bolo len 5 ^{0} C. Škodlivý hmyz, ktorý po iné roky o tomto čase bol značne rozšírený, sa toho roku neukazoval. V júni bolo teda chladno, málo svetla a vetristo. Od 23. júna, teda odo dňa Jána, bolo dažďivé počasie až do začiatku augusta. Toto počasie spôsobilo oddialenie prác okolo výroby sena na lúkach, aj na poľných krmovinách. V prvej polovici augusta sa počasie zlepšilo. Práce okolo sena na Dúbraviciach sa skončili 10. augusta. Noci sú už veľmi chladné.

Zber obilia sa konal obilnými kombajnami a to od 10. augusta. Úroda obilia bola pekná. JRD Likavka nemalo toľko obilia od svojho vzniku.

Vhodné počasie v septembri a začiatkom oktobra pomohlo so zberom zemiakov, ktorých sa toho roku hodne urodilo. Zima prišla v novembri akosi zavčasu. Koncom mesiaca napadlo veľa snehu a prišli aj dost silné mrazy - najtuhšie počas celého roku 15-16 stupňov pod nulou. Miestami vystúpila zima až na 20 stupňov pod nulu. Ale toto

obdobie netrvalo dlho. Teplejšie počasie, ktoré mrazy vystriedalo, spôsobilo stratu snehu a tak aj na vianočné sviatky sme boli bez snehu až do konca roku.

Obyvateľstvo, národopis a zvláštne udalosti.

Počet obyvateľstva za rok poklesol. Narodených bolo 75 detí. Z toho 31 chlapcov a 44 dievčat. Všetky deti sa narodili mimo územia obce, t.j. v pôrodnici v Ružomberku. Bolo uzavretých 43 manželských párov, ale z Likavky z toho 35 párov. Na trvalo prihlásených máme koncom roku 1973 3984 osôb. Počet zomretých je 78. Z tohoto počtu je 38 žien a 41 mužov.

Ako po iné roky, konala sa 26. februára fašiangová zábava, ktorá je známa pod menom "bursa"- Bola aj tohoto roku stredom pozornosti mladých aj starších, aj keď bolo počuť hlasy proti tomuto spôsobu zábavy.

31. marca bol na kopci Mních lesný požiar, ktorý sa značne rozšíril po suchej južnej strane, kde je lesný porast. Požiar zasiahol 15 ha lesa. Pomohli ho zlikvidovať ružomberskí aj naši požiarnici.

Deviateho apríla teplý južný vietor navial žltého piesku po celom chotári. Bolo ho všade; na prádle, ktoré naše gazdinky sušili na dvoroch, takže prádlo sa muselo znovu prať. Oblaky boli v tej dobe také, ako by mala prísť strašná búrka. Búrka neprišla, lebo vietor sa obrátil, a na druhý deň bolo znovu ako predtým, len čo sa ochladilo a okná zostali špinavé od prachu.

V mesiaci marci pochytali príslušníci bezpečnosti skupinu mladých zlodejov. Skupinky boli vlastne dve. Boli medzi nimi aj celkom mladí chlapci, ale aj starší.

3. júna sa konal okázale predvedený 3. detský folklórny festival detských piesní a tancov. Vystúpenie sa konalo v kultúrnom dome, lebo nepriazeň počasia znemožnila jeho predvedenie v provizórnom amfiteátri pod starým hradom. Na festivale sa zúčastnili tieto krúžky: Z Likavky: súbory Likava a Iskrička zo ZDŠ v Likavke. ďalej Iskrička Bobrovec, Pionier Lipt. Kokava, Kriváň Východná, Ďumbier Lipt. Mikuláš, Revúčan Lipt. Revúce, Lúžňan z Lipt. Lúžnej, Sliačan z Lipt. Sliačov, Zbojník z Poľného Kesova, ďalej súbory z Lipt. Hrádku zo ZDŠ Važec.

aj z Liptovského Hrádku.
Z programu festivalu: O 13,30 hodine krojovaný sprievod cez Likavku o 11 hodine predpoludním Detská klenotnica a o 15 hodine vystúpenie súborov "Poklady vzácne". Folkloristický súbor Likava zo ZDŠ v Likavke pokračoval aj toho roku zdarne vo svojej činnosti vo forme rôznych vystúpení pohostinský po obciach a rôznych súťažiach, ba, aj v televízii a Štátnom rozhlase. Pri ZDŠ toho roku vznikol aj nový súbor z radov mladších žiakov pod vedením ss učiteliek Piatkovej a Fajtovej. Jeho názov je "Zornička".

Požiarnici svoj každoročný majáles poriadali 8. júla "Pod Borovinou".

Verejný a politický život.

Dňa 24. februára sa konala výročná členská schôdzka Jednotného roľníckeho družstva.
Dňa 18. februára sa konala výročná členská schôdzka Komunistickej strany v Likavke. Predsedom sa stal Štefan Penciak.
Slávnosť z príležitosti oslobodenia našej obce sa konala 7. apríla v novom kultúrnom dome. Pri tejto príležitosti bola vyznamenaná aj pionierska skupina pri ZDŠ v Likavke za dobré výsledky na škole aj mimo školy. Po slávnosti bola predvedená divadelná hra od Ostrovského: Kade horí, tade hasne. Návšteva divadelného predstavenia bola asi 450 divákov. Hra mala priemerný úspech.

Dvanásteho apríla bol poriadaný večer otázok a odpovedí v osvetovej besede za spolupráce MNV a ONV. Prítomný bol aj tajomník ONV a vedúci odboru Školstva na ONV v Lipt. Mikuláši.

Prvomájový sprievod bol za veľmi pekného počasia, ale účasť na sprievode bola ako po iné roky. Heslá, ktoré boli v sprievode nesené z Likavky, niesli sa v duchu splnenia plánu a záväzkovej činnosti na jeho prekročení tak MNV, za občanov vo všeobecnosti, aj zo strany JRD SNP v Likavke.

Oslavy oslobodenia a ukončenia vojny 9. mája, konali sa v kultúrnom dome, kde kultúrnu vložku vytvoril Štátny súbor piesní a tancov z Prahy. Členovia tohoto súboru tancom a pohyblivosťou vytvorili vhodnú atmosféru k spoločnému sviatku Čechov a Slovákov za prítomnno-

sti asi 200 občanov.

Podobné oslavy sa konali aj pri príležitosti 29. výročia Slovenského národného povstania v kultúrnom dome. Medzi početnými hosťami boli aj zástupci sovietskej armády.

Veľmi zdarilé oslavy boli aj na začiatku a ukončení Mesiaca československo-sovietskeho priateľstva.

Pri príležitosti politických udalostí celoštátneho významu poriadala stredisková knižnica v Likavke aj vhodné výstavky kníh a literatúry a to: "Klasici marxizmu-leninizmu, " "Poézia, moja láska", ďalej bola vystavovaná literatúra o Veľkej októbrovej revolúcii a ZSSR očami detí.

Naša obec bola vládou Slovenskej socialistickej republiky vyznamenaná za zásluhy o výstavbu čestným uznaním I. stupňa. Pri tom dostal MNV odmenu vo výške 100 000 Kčs.

Dňa 30. septembra sa konala výročná schôdzka žien, ktoré sú organizované v Miestnej organizácii Slovenského zväzu žien v Likavke.

Poľnohospodárstvo, miestna výroba, služby.

Prvá fáza poľnohospodárskych prác sa skončila na JRD v Likavke už 10. apríla.

Na jar sa na JRD rozšírila veľmi nebezpečná nákazlivá choroba dobytka v južných oblastiach Slovenska a aj inde. V dôsledku toho aj na JRD v Likavke bola zavedená prísna karanténa, aj keď sa choroba vo dvore JRD Likavka zatiaľ nevyskytla. Pri tom bol obmedzený aj presun dobytka, lebo choroba napádala bravčový aj hovädzí dobytok.

JRD v Likavke toho roku po prvý raz obhospodarovalo všetku poľnohospodársku pôdu a súkromný sektor ako taký, už v našej obci zanikol.

Na horské lúky sa šlo 24. júna a to ešte pred skosením miestnych lúk a jarkov, kde obyčajne nie je taká kvalitná tráva, ako v horských lúkach na Dúbraviciach. Preto sa podarilo skončiť práce okolo sena na Dúbraviciach už 10. augusta.

Už 11. augusta sa započalo so žatvou obilia v Likavke.

Pracovalo sa s kombajnami. Keďže výpomoc z okresu Rimavská Sobota bola výdatná, lebo pracovali až so šiestimi kombajnami, úroda obilia veľmi dobrá, JRD ešte nikdy neskľudili toľko obilia a také hektárové výnosy, ako tohoto roku. Podobne dobrá, ba, rekordná úroda bola aj u zemiakov. Priemerné hektárové výnosy v obilí boli na JRD v Likavke:

Plodina	Plán	Skutočnosť
Pšenica ozimná	23 q	36,2 q
Jačmeň jarný	22 q	25,- q
Ovos	21 q	15,5 q
Zemiaky neskoré	180 q	214,3 q
Seno	42,1 q	31,- q
Seno z lúk	28,- q	34,4 q

Treba podotknúť, že výnosy najmä u jačmeňa ovplyvnili tie okolnosti, že JRD Likavka po prvý raz obrábalo scelenú pôdu aj vo Valaskej Dubovej, kde boli veľmi nízke priemerné výnosy. Výnosy ovilia v Likavke boli v priemere nad 25 metrákov z hektára.

Plnenie dodávkových povinnosti:

Obilie Plán 250 q skutočnosť 455 q = 182 %
Zemiaky " 6000 q " 8102 q = 135 %

Živočíšna výroba:

Plnenie dodávkových povinnosti:
Mlieko plán 450 000 litrov, skutočnosť 500 703 l=111,2 %
Ovčí syr " 60 q " 75,29 q = 126,5%
Mäso spolu " 1250 q " 1372,42 q=109,8 %

Plánované stavy hovädzieho dobytka:

Hov. dobytok celkom plán 634 kusov, skutočnosť 646 kusov
z toho kravy-dojnice " 232 " " 233 "
Ovce " 170 " " 133 "

Priame náklady na jednotku výroby:

Mlieko plán 2,35 Kčs skutočnosť 2,29 Kčs
Ustat.HD " 17,- " " 17,30 "
z toho HD výkrm " 15,- " " 14,80 "

Plnenie tržieb z výrobnej činnosti.

Tržby od rastlinnej výroby	plán 735	skutočnosť 965
Tržby od živočíšnej výroby	plán 1253	skutočnosť 1331
Tržby za zvieratá	plán 1350	skutočnosť 1175
Tržby od záhumienkov	plán 395	skutočnosť 766
Tržby za práce a služby	plán 1840	skutočnosť 1550
Spolu:	plán 5573	skutočnosť 5787= 103,8%

Po prvý raz sa použilo siláţovanie senážou v dost veľkom množstve, čo sa dobre osvedčilo a má pre naše podmienky perspektívu, lebo lúky tvoria veľkú časť poľnohospodárskej pôdy a počasie u nás býva vlhké.

Pri všetkých úspechoch, ktoré JRD dosiahlo, sú ešte značné rezervy a to najmä vo výrobe sennej hmoty, v poskytovaní služieb a v doprave, kde plánované úlohy neboli dosiahnuté.

Veľmi kritickou otázkou je ustajnenie dobytka. Hoci sa k družstvu pripojili roľníci z Valaskej Dubovej, predsa sa nepostavila ani jedna maštaľ, ba, aj zborila sa jedna v Martinčeku, kde sa má stavať nová. Samozrejme, že táto otázka nevplýva priaznivo na prírastky, alebo na užitkovosť dobytka, ktorý je v maštaliach ako v konzerve napichaný.

Školstvo, kultúra, šport a telovýchova.

Zásluhou toho, že kultúrny dom bol už otvorený v roku 1972, aj keď nie je v ňom pripravené ústredné kúrenie, predsa aspoň v teplejších mesiacoch sa mohlo uskutočniť niekoľko masových kultúrnych podujatí v jeho priestoroch. Menšie akcie a podujatia, ktoré sa konali počas chladných dní v zime v rámci osvetovej besedy, boli predvedené v starej budove osvetovej besedy.

Už 28. januára sa predstavili divadelní ochotníci z Veličnej, okres Dolný Kubín s hrou: Deň oddychu. Toto pomerne zdarilé podujatie nemalo veľký úspech u divákov a bolo slabo navštívené.

27. januára poriadali miestni požiarnici bravčové hody spojené so zábavou v osvetovej besede. Toto podujatie bolo dobré po stránke organizačnej a preto táto zábava

bola na patričnej výške.

Dňa 17. februára sa konal ples divadelníkov v osvetovej besede, ktorý bol tiež na dobrej úrovni.

Prvé väčšie podujatie sa konalo v kultúrnom dome z príležitosti pohostinného vystúpenia Marcely Laiferovej, Jozefa Krištofa a kolektívu na spevácko-zábavnom večeri 24. marca. Aj keď vstupné bolo 15 Kčs, návšteva na tomto podujatí bola dobrá. Medzi návštevníkmi dominovali mladí ľudia.

Z príležitosti výročia oslobodenia našej obce a celej vlasti, bola slávnosť s hudobno-speváckou estrádou. Hlavný rečník bol s. Jančovič z OV-KSS.

V mesiaci auguste dostala Likavka nového osvetového pracovníka v osobe s. Alfonza Jurigu, ktorý bol uvoľnený ONV pre túto prácu.

Dňa 19. októbra bolo veľké podujatie so speváckym recitálom Evy Kostolányiovej a kolektívu. Táto populárna speváčka prilákala do kultúrneho domu mnoho mladých ľudí, takže nebolo možné ani uspokojiť ani všetkých uchádzačov o vstupenky.

V poslednom kvartále sa s. A.Juriga pokúšal založiť spevácky zbor pri osvetovej besede. Boli podniknuté mnohé opatrenia na presviedčanie spevákov do súboru. Súbor začal aj nacvičovať spev v novembri, ale stále sa javila malá účasť spevákov. Nacvičovania sa zúčastnilo 25 spevákov. Potom ich počet stále sa znižoval.

V štvrtom kvartále uviedlo sa niekoľko cyklov prednášok na tému:"Perspektíva našej spoločnosti", kde odznelo šesť prednášok. Ďalej bolo dvanásť prednášok na témy:výchova detí, odkaz februára 1948, Žena a telovýchova, pokrokové ženské hnutie, sociálna starostlivosť, 28 rokov slobodného Československa, Mierová politika ZSSR, Jednotne vo výchove detí.

Ďalej bolo poriadaných 11 besied ako na príklad: Kriminalita mládeže, Pomoc mladým rodinám, Chov hospodárskych zvierat,Darcovia krvi, význam očkovania proti

infekčným chorobám, Po stopách SNP, beseda s príslušníkmi Čsl. ľudovej armády a iné.

Zorganizované boli aj dva kurzy: kurz varenia a kurz šitia vo februári a apríli.

Z iných podujatí boli poriadané tieto akcie: juniáles požiarnikov, športovcov, katarínska zábava, štefanská zábava. Menej vydarené boli mládežnícke odpoludnia, ktoré museli byť zakázané, lebo po stránke výchovnej nesplnili svoj účel. V názornej agitácii vyšlo viac ráz do roka Slovo Likavky.

Do základnej deväťročnej školy v Likavke počas roka dochádzalo z Likavky, Martinčeka a z Val. Dubovej do ročníkov jedna až päť 265 žiakov a žiačiek, do šiestej až deviatej triedy 302 žiakov a žiačok. Vyučujúcich je na tejto škole celkom 28.

V materskej škole dochádzalo 89 žiakov pri piatich učiteľských silách.

Stredisková knižnica v Likavke sa presťahovala do kultúrneho domu 16 júna. Počet čitateľov dosiahol počas roka 444. Výpožičiek bolo 10 726. Knižnica má celkom 5384 zväzkov, z toho 124 zväzkov klasikov, 352 zväzkov je spoločenskej politickej literatúry, 48 zväzkov prírodných vied, 113 zväzkov poľnohospodárskej literatúry, 98 zväzkov technickej literatúry, 327 zväzkov inej naučnej literatúry, 1685 zväzkov literatúry pre mládež a 2637 zväzkov beletrie.

Výpožičky sa týkali najviac beletrie, kde bolo 3625 zväzkov vypožičaných a 6311 zväzkov literatúry pre mládež. Z ostatnej literatúry sa najviac číta spoločensko-politická literatúra s 343 výpožičkami.

Sociálne pomery a zdravotníctvo.

Na počiatku roka, býva to už skoro pravidlom, sa v obci rozšírila chrípka. Lekárska ambulancia bola denne preplnená. Ale k vážnejším chrípkovým ochoreniam nedošlo. V druhej polovici roku sa vyskytuje v značnejšej miere katar zažívacích ústrojov. Chrípkové ochorenie bolo typu Hong-kong 2.V zimných mesiacoch sa rozší-

rili katary horných dýchycích ciest a prechodne aj hnisavé angíny.

V mesiaci júni sa uskutočnil nábor na hromadný odber krvi. Prihlásených bolo 120 osôb. Odber sa však previedol len u 67 prípadov.

Celkový počet ošetrených počas celého roku je 14 850. Pravda, do toho je započítaná aj Valaská Dubová, Komjatná a Martinček. Celkový počet hlásených návštev ku chorým do domu bol 671 prípadov.

U lesných robotníkov sa vyskytuje profesionálna choroba z povolania, pre ktorú boli štyria lesní robotníci vyradení z tejto práce.

Z úrazov prevládajú nepracovné úrazy spôsobené v domácnostiach. To preto, lebo pracovné úrazy v závodoch a na pracoviskách mimo obce, vykonáva a liečia tamojšie zdravotné zariadenia.

Od 1. januára pracuje v zubnej ambulancii nový lekár MUDr. Bogyi.

Ku koncu roku sa veľa našim občanom, najviac ženám, prilepšilá dôchodky tým, že im sociálny odbor ONV poskytol jednorázovú podporu vo výške 300 alebo 400 Kčs. Všetkým sa neušlo, preto bolo aj šomrania, ako to už býva pri podobných prípadoch.

Počet telefon. účastníkov v Likavke je 121. Počet rádiokoncesionárov 212. Počet televíznych koncesionárov je 665. Počet tých, ktorí sú prihlásení na miestny rozhlas po drôte je 602. Počet predplatiteľov dennej tlače/Pravda, Smena, Práca, Roľnícke noviny, alebo iné denníky/ je 432 kusov. Počet predplatiteľov ostatnej tlače je 944 kusov. Počet osobných automobilov je vyše 150.

Tu končia zápisy za rok 1973.

L. Kovčák

kronikár

Z á p i s y
za r. 1974.

Výstavba obce.

Ako v minulosti, tak aj tento rok bol rokom výstavby obce. Na začiatku roku mala obec v pláne len jednu investíciu a to stavbu obchodného domu, čo znamenalo len pokračovanie v započatej stavbe. Na výstavbu sa vynaložilo počas uplanulého roku vyše dvoch miliónov Kčs. Stavba je ešte nie dokončená, ale bola pokrytá, osadené okná, a už je vidieť aká to bude veľká aj pekná budova. Výstavbu obchodného domu aj toho roku sprevádzala prevádzka MNV za pomoci MNV.

Mimo tejto stavby boli schválené ešte v priebehu roka ďalšie. V prvom rade to bol zriadený sypaný pódium pod hradom pre účele národopisných slávností detí, prípadne aj pre iné akcie. Náklady na pódium činili 57 tisíc Kčs.

Započalo sa aj s oplotením školského dvora základnej školy. Plot sa stavia z dielcov s betónovou podmúrovkou. Pretože sa s prácami započalo neskoro, neboli práce na oplotení do konca roku dokončené.

Na mieste bývalej obecnej pastierne, bolo vybágrované nové futbalové ihrisko. Práce sa dobre započali cez letné mesiace, ale nekončili sa len zhruba, takže sa tam futbal nemôže hrať. Tieto práce si zatiaľ vyžiadali 88 tisíc Kčs. Oplotenie starého hriska sa previedlo len z južnej strany.

Mimo týchto prác MNV previedol ešte úpravné práce na budove MNV s umiestnením novej pamätnej tabule na jej priečení. Podobne bolo upravené aj okolie pamätníka na

Kramariskách, kde boko zhotovené priestranstvo pre pietne slávnosti.

Rodinné domky si postavili toho roku títo občania: Jaroslav Mikuštiak, Vladimír Roško, Štefan Sališ, Vladimír Brtko, Peter Roško, Vincent Halička, Otília Ružičková a Jozef Sršeň.

Jednotné roľnícke družstvo SNP v Likavke započalo v Martinčeku so stavbou modernej farmy pre dojnice. Pod strechou je zatiaľ jedna z maštalí. Steny a strecha maštalí sú zhotovené z hliníkových fólií s izolačnou vložkou. Farma bude slúžiť pre celý areál JRD.

Príroda a počasie.

Počasie tohoto roku, mimo niekoľkých výnimiek, bolo odlišné od minulých rokov. Už po celý rad rokov, bývala v našich podmienkach vlastne jeseň letom. Bývali dosť slnečné dni a vhodné pre jesenné poľné práce. Toho roku však nastali v tom veľké výkyvy. Po veľmi miernej zime a skorom príchode jari, dlhé mokré dni, týždne mesiace. Ku koncu jari bolo zase prílišné sucho, ktoré poškodilo poľné aj lúčne rastliny. Podobné bolo aj leto krátke a mokré. Až koncom augusta sa vyčasilo a potrvalo takto až do začiatku októbra. Od ďažďov zliata pôda veľmi vyschla a neskôr sa v nej nedalo orať pod oziminy. Ešte väčšie ťažkosti boli pri vyorávke zemiakov. Začiatkom októbra prišli dažde a pršalo stále až do polovice novembra. Sústavné dažde a stúpajúci chlad a dážď narobili nemálo starostí naším družstevníkom pri vyberaní zemiakov. V novembri pred príchodom zimy dažde trochu utíchli a potom bolo dosť vľúdne počasie do konca roku. Snehu bolo málo po celý rok. V októbri počas dažďov bola pôda tak nasiaknutá, že sa na niektorých miestach zosúvala. Tak na príklad sa zosula zem v priestore prírodného amfiteátra pod hradom Likava, pokazila cestu a pretrhla kábelové elektrické vedenie. Veľkých horúčav nebolo počas celého roku. Ani mrazy neboli veľké. Najväčší mráz bol v polovici januára, ale nepresiahol 17 stupňov pod nulou. Niekoľko búrok, ktoré sa vyskytli, neuriBili

žiadnych priamych škôd.

Obyvateľstvo, národopis, zvláštne udalosti.

Priamo v obci sa nenarodilo za celý rok ani jedno dieťa. Matkám z Likavky sa však narodilo v Ružomberku v pôrodnici 58 detí. Všetkých občanov zomrelo 94. Väčší úbytok je spôsobený nadmerným úmrtím v dome dôchodcov, kde títo skutočnosť sa vyrovnáva prísunom ďalších iných obyvateľov tohoto zariadenia. Zosobášených bolo 34 párov. Aj počet rozvedených manželstiev z roka na rok stúpa. Kým donedávna sa vyskytol jeden rozvod aj za tri roky; uplynulého roku bolo sedem manželstiev rozvedených. V súčasnej dobe asi jedna pätina manželských párov uzaviera manželstvo výhradne štátnou formou. Ku koncu roku činil stav obyvateľstva 3926 na trvalo prihlásených občanov. V posledné roky už aj v našej obci cítiť pokles obyvateľstva. Pred niekoľkými rokmi mala naše obec už vyše 4000 obyvateľov. Príčina je nedostatok bytov pre mladých ľudí.

Z národopisných slávností možno spomenúť fašiangovú zábavu "bursu" o ktorej bola reč v tejto kronike po minulé roky. Konala sa vo februári, a poriadala ju športová organizácia Družstevník Likavka.

Podobnou udalosťou bola aj súťaž v speve. Už niekoľko sa táto súťaž poriada. Súťaže sa zúčastnili len žiaci základnej školy.

Veľkou národopisnou slávnosťou bolo poriadanie 4. Liptovského detského folklórneho festivalu pod hradom Likava 2. júna. O priebehu tejto detskej slávnosti je písaná samostatná kronika.

Ako všade inde, aj v našej obci sa veľmi šíri automobilizmus. Je tu už vyše dvesto osobných áut. Stalo sa akousi prestížou mať čím prv motorové vozidlo, ale kupujú ho aj preto, aby lepšie využili dni voľna a pre účely rekreačné. Hodne sa cestuje a cestujú aj tí, ktorí nemajú motorové vozidlo. Taký rozvoj cestovného ruchu a turistiky nemá obdoby. Najmä mladší ľudia tomu holdujú. Star-

ší trávia chvíle oddychu skôr buď prácou, alebo pasívnym oddychom, lebo medzi staršími je viac fyzicky pracujúcich ľudí. Je to tiež práca okolo domov, okolo kúska pôdy, ktorú niektorí ešte majú v záhrade, alebo na záhumení, alebo sa tiež venujú pestovaniu väčších, či menších hospodárskych zvierat, hoci kone, kravy a vozidlá už zmizli z gazdovských dvorov. Sú aj takí, ktorí majú najradšej to svoje dopestované ovocie, mlieko, alebo mäso z domácej zakáľačky, pravda už je málo takých. Aj v stravovaní sa javí zvýšenie životnej úrovne.

Morálka obyvateľstva sa však úmerne k rastu životnej a hmotnej úrovni nezvyšuje, lebo aj toho roku boli u nás "objavení" mladiství, ktorým práca nechutí, a radšej by sa krádežou v obci, alebo po okolí živili. Stáli už po druhý raz pred súdom.

Verejný a politický život.

Z rady významných politických slávností je niekoľko, ktoré je nutné spomenúť. Vo februári konali sa oslavy februárového víťazstva pri jeho 26 výročí. Účinkoval Zbor slovenských učiteľov. Hlavným rečníkom bol predseda organizácie KS Štefan Penciak.

Z príležitosti 29. výročia oslobodenia našej obce, konala sa v kultúrnom dome slávnosť pri ktorej účinkoval súbor "Vtáčnik".

V rámci osláv 30. výročia Slovenského národného povstania, sa konal celý cyklus podujatí počnúc 25. aprílom. Boli premietnuté filmy, besedy s účastníkmi odboja, prednášky a iné podujatia.

9. mája bola slávnostná akadémia z príležitosti oslobodenia našej vlasti. Účinkoval súbor Liptov z Ružomberka. Akadémia sa konala v kultúrnom dome.

26. augusta sa konala v kultúrnom dome akadémia z príležitosti 30. výročia Slovenského národného povstania, za početnej návštevy miestnych občanov. Na sprestrenie programu vystupoval pri tejto príležitosti súbor "Jazdci". Počas tejto slávnosti sa konala vo vestibule kult. domu

výstava ženských ručných prác. Vystavované uteráky, kušele a iné výšivky, práca to našich žien, sa veľmi páčili návštevníkom.

Ósmeho novembra sa konala akadémia z príležitosti otvorenia Mesiaca čsl. sovietskeho priateľstva v kult. dome, pri ktorej vystupovali učitelia Ľudovej školy umenia z Ružomberka.

V rámci Mesiaca čsl. sovietskeho priateľstva bol celý rad rôznych podujatí. Poriadali sa besedy, premietali filmy o Sovietskom zväze, poriadali prednášky a Puškinov pamätník. Aj miestny časopis Slovo Likavky sa obsahovo zameralo na tému priateľstva so Sovietskym Zväzom. Vypracované a vysielané bolo aj viac rozhlasových relácií v miestnom rozhlase.

Miestny národný výbor v Likavke ako nositeľ a predstaviteľ štátnej moci na území obce sa vo svojich zasadnutiach zaoberal schvaľovaním a plnením plánu rozpočtu, schvaľovaním a hodnotením činnosti na rok 1974, ktorý tvoril súčasť volebného programu. Značnú časť prijatých opatrení vo svojich uzneseniach tvorí investičná časť, výstavba a zveľadenie obce, ako aj plnenie politických úloh v našich pomeroch.

Miestny národný výbor pre uvedené akcie a práce organizoval prijímanie záväzkov na zveľaďovacie práce z radov občanov, najmä prostredníctvom masových organizácií. Zmeny vo vedení obce, alebo v radoch poslancov sa za uplynulý rok nevyskytli.

Miestny národný výbor zasedal za rok 7 ráz. Rada MNV zasadala každých 14 dní a prijala celkove 95 uznesení.

V našej obci za rok 1974 mali svoje skupiny tieto organizácie: Zväz československo-sovietskeho priateľstva, Slovenský zväz mládeže, Zväz protifašistických bojovníkov, Protipožiarna ochrana, Zväz slovenských žien, Slovenský červený kríž, Zväz chovateľov drobného hospodárskeho zvieratstva, Telovýchovná jednota Družstevník, Rodičovské združenie na Základnej deväťročnej škole a aj na Mater. škole v Lika vke. Najaktívnejšie skupiny sú: požiarnici, telovýchovná jednota, organizácia žien, rodičovské združenie, ako aj Zväz divadel.

ochotníkov.

Poľnohospodárstvo.

Zmeny vo veľkosti katastru nenastali, ani čo sa týka zmien pôdneho charakteru.

Uplynulý rok bol dosť ťažkým pre našich poľnohospodárov, najmä keď berieme do úvahy druhý polrok. Ale aj za týchto podmienok JRD Likavka dosiahlo pomerne dobré výsledky. Hektárové výnosy po prepočte aj na pozemky v Martinčeku a vo Valaskej Dubovej, sú takéto:

Pšenica ozimná plán 35 q, skutočnosť 32,8 q
Jačmeň jarný plán 25 q, skutočnosť 26,8 q
Ovos plán 15 q, skutočnosť 20,1 q
Zemiaky neskoré plán 192 q skutočnosť 175,2 q
Krmoviny na ornej pôde plán 44 q, skutočnosť 44,9 q
Seno z lúk plán 28 q, skutočnosť 24 q

Plnenie nákupných úloh pre štát:

Obilie plán 350 q, skutočnosť 832,8 q
Zemiaková sadba plán 2700 q, skutočnosť 1300 q,
Zemiaky jedlé plán 5100 q, skutočnosť 5554 q,
Mlieko plán 510 000 l, skutočnosť 618 745 litr.
Ovčí syr plán 60 q , skutočnosť 71,85 q
Mäso celkom plán 1250 q, skutočnosť 1284 q.

Náklady na jednotku výroby sa najhoršie plnili pri zemiakoch, kde plán ukladal 48 Kčs na 1 q, v skutočnosti však tieto činili 73,40 Kčs. Teda prekročenie bolo 25,40 Kčs na jeden metrák. To zavinili mimoriadne ťažké okolnosti pri zbere zemiakov pre veľmi zamokrenú ornú zem, ktorá nedovolila po dlhšiu dobu žiadne mechanizačné prostriedky, takže sa niekedy zemiaky doslova museli z vody vyberať.

Jarné práce sa započali na JRD sejbou jarín v marci, skončené boli 15 apríla. Zemiaky sa zasadili do 10. mája . Poľné krmoviny sa začali kosiť od 4. júna. Horské lúky a lúky okolo obce sa kosili od 15. júna do septembra!!! Zemiaky sa vyberali od 9. septembra do 15 novembra.

Nové metódy mechanizácie sa zatiaľ uplatnili dobre na

zbere obiliavv, kde zatiaľ väčšie stroje dajú v našich podmienkach uplatniť, ale menej už pri zbere zemiakov, kde väčšie stroje ťažšie sa dajú použiť pre prílišný sklon pôdy. Najmenej mechanizácie je zatiaľ použité pri zbere sena. Napokoniec aj skutočnosť, že zber poľných kromovín trvá vyše troch mesiacov, hovorí o tom.

Jednotné roľnícke družstvo dosiahlo v živočíšnej výrobe pomerne lepšie výsledky, ako v rastlinnej. Toho roku má JRD v Likavke najlepšiu dojivosť na ustajnenú kravu v celom Liptove 2800 litrov. Značné rezervy má ešte družstvo v rastlinnej výrobe a to najmä v zbere kvalitného sena, výnosoch jarín /jačmeň a ovos/.

Miestna výroba, služby obyvateľstvu.

Hneď zo začiatku roka sa započalo s generálnou opravou pekárne na Mikuštiakovej ulici. Po prevedených prácach sa v pekárni znova pečie. Miestne prevádzky pri MNV v Likavke uplynulé rok nerozšírili sortiment svojich služieb. Zmena v tomto ohľade nenastala ani u ostatných služieb v obci.

Zásobovanie tovarom v obchodnej sieti bolo primerane také, ako v predošlom roku. Koncom roku sa prejavoval nedostatok mlieka, počas celého ročného obdobia bol nedostatok ovocia a zeleniny, chýbali dosť často pracie prášky a tiež potreby pre stavebné práce ako cement, vápno, krytina, rezivo, inštalačný materiál a iný tovar.

Pokiaľ ide o domáci priemysel, ten v súčasnosti predstavuje už len zvyšky domácej výroby a v prítomnosti sa obmedzuje len na tkanie domácich kobercov, prípadne drobné práce pletenia a vyšívania pre vlastnú potrebu.

Zber odpadového materiálu bol v náplni základnej deväťročnej školy, žiaci ktorej zbierali nielen čierny /železný/ šrot, ale aj farebné kovy, papier a sklo. Zberom čierneho šrotu sa zaoberali aj členovia miestnej odbočky dôchodcov.

Miestne prevádzky dosiahli za uplynulé obdobie tieto

výsledky:

Stolárstvo	tržby:	141 536	Náklady	83 042 Kčs
pílenie dreva	tržby	36 632	náklady	28 847 Kčs
náklad. doprava	tržby	81 519	náklady	80 456 Kčs
stav. údržba	tržby	1 192 661	náklady	915 399 Kčs
maliari	tržby	704 259	náklady	415 680 Kčs
čistenie obce	tržby	13 240	náklady	18 086 Kčs
Spolu:	tržby	2 177 733	náklady	1541 512, Kčs

Zisk 636 221,82 Kčs.

Školstvo, kultúra, šport a telovýchova.

Základná deväťročná škola v Likavke má 563 žiakov v 18 triedach. Materská škola má tri triedy a 88 žiakov. Riaditeľom základnej deväťročnej školy sa stal uplynulého roku s. Eduard Polák. Počas roku na školu prišli učiť: Eduard Polák, Tatjana Rusnáková a Dagmar Dreslerová.

Odišli títo učitelia: Arnold Štamm, Viera Hromadová, Margita Lacová, Ján a Mária Jackovci.

Počet žiakov na základnej deväťročnej škole poklesola tým aj počet tried.

Účasť základnej deväťročnej školy na verejnom živote je dosť čulá. Žiacky tanečno-spevácky súbor na tejto škole svojou činnosťou v obci, aj po celom Slovensku, už vyoral poctvú brázdu svojím vystupovaním aj šírením mena Likavky v našej slovenskej pospolitosti. Aj záujmové krúžky, ktoré sú zriadené na škole, pracujú pomerne dobre.

Miestni divadelní ochotníci zahrali počas roku dve divadelné hry Profesionálne divadelné súbory v obci nevystupovali pre nedostatočné vykurovacie možnosti priestorov kultúrneho domu.

Kultúrno-vzdelávacia činnosť bola za celý rok dosť bohatá.

Už v januári a februári sa poriadal kurz varenia.

Mládežnícka organizácia, zväz žien a osvetová beseda poriadali niekoľko cyklov prednášok, ktoré boli pomerne dobre navštívené v prieme po 30 osôb. Prednášky boli na

témy: Krása života, Poznaj ZSSR, Kultúra bývania, Výchova k rodičovstvu, Mládež a socialistická spoločnosť a iné.

Miestna organizácia požiarnikov usporiadala v januári bravčové hody spojené s tanečnou zábavou.

Vo februári zase usporiadala materská škola pre svoje deti a matky detský karneval. Počas fašiangov boli ešte dve zábavy a to ples požiarnikov a "bursa". Ďalšie zábavy boli v júni v prírode "juniáles" poriadaný požiarnou ochranou a katarínska zábava poriadaná v novembri mládežníckou organizáciou.

Pri príležitosti sviatku Medzinárodného dňa žien, vystupoval v kultúrnom dome súbor "Scarabeus" so svojou estrádnou skupinou.

Spotrebné družstvo "Jednota" za spolupráce zväzu žien a Osvetovej besedy poriadali ako už bolo spomenuté kurz šitia a to od 21.III- do 13. júna 1974.

Dňa 2. júna sa poriadal v kultúrnom dome aj pod hradom Likava 4. Liptovský detský folklórny festival, na ktorom účinkovali súbory šk.l z Východnej, Važca, Liptovskej Kokavy, Lipt. Hrádku, z Liptovských Sliačov, Liptovskej Lúžnej, z Bobrovca z Liptovského Mikuláša a z Likavky dva súbory: Likava a Zornička, ďalej súbor z Hýb a poľský súbor PODHALE z Jablonky. Návštevníkov slávnosti bolo pod hradom vyše 4500. Vystúpenie sa previedlo na novovybudovanom pódiu pod hradom.

V mesiaci júni sa odohralo divadlo "Zavrhnutá."

V septembri sa konala oblastná výstava drobného hospodárskeho zvieratstva, poriadaná v osvetovej besede organizáciou drobnochovateľov domácich zvierat. V septembri sa tiež konal koncert estrádnej hudby likávskeho rodáka Sama Ivašku a tiež spevácko-hudobný recitál skupiny Dušana Grúňa a spoločníkov s hudbou skupiny Velčovského.

Stredisková knižnica v Likavke poruadala na počesť rôznych príležitostí šesť výstaviek kníh a uskutočnila rad besied o knihách pre mládež.

Telovýchovná jednota Družstevník so svojím futbalovým oddielom sa umiestnila v skupine kde súťaží na dosť čestnom mieste v strede tabuľky za jesenné obdobie súťaže.

Pre zabezpečenie najväčšej historicko-kultúrnej pamiat-

ky v našich podmienkach - hradu Likavy, sa konajú prípravy na kozerváciu a záchranu hradných múrov pred ich rozpadom.

Sociálne pomery a zdravotníctvo.

Na začiatku roku boli niektorým občanom vyplatené menšie čiastky, ktorí majú nízke dôchodky. Bolo im to poskytnuté vo forme jednorázovej sociálnej výpomoci po Kčs 100. Pravda nie všetkým a nie v takej miere, ako po iné roky.

Miestna odpočka dôchodcov v Likavke sa svojou činnosťou zamerala len na menšie akcie prevážne na zber odpadového materiálu a zber liečivých bylín, ako aj príležitostnej výpomoci pri brigádnických prácach MNV aj JRD.

Čo sa týka zdravotnej stránky našich občanov, masovejšie rozšírenie infekčných nemocí sa počas roku nevyskytlo, mimo už obvyklého chrípkového onemocnenia na jar a najmä v jesených mesiacoch. V tej dobe aj zdravotné stredisko malo najviac práce spacientami, ako aj určitým prechodným nedostatkom liečív.

Najrozšírenejším druhom nemoci na ktorú sa najviac umieralo uplynulého roku, bolo ochorenie srdca a na nemoce krvného obehu.

Tu končia zápisy za rok 1974.

Kronikár obce:
Ľ. Koupal

Z á p i s y

do obecnej kroniky v Likavke za rok 1975.

Príroda, počasie, podnebie a udalosti.

Počasie bolo po celý rok celkove mierne. Zvlášť mesiac január bol teplý, hoci v januári býva vrchol zimného obdobia. Aj vo februári boli mierne mrazy. Najchladnejšie bolo okolo 23. februára, kedy bolo 14 stupňov podľa Celzia pod nulou. Dni boli jasné. Marec sa predstavil s daždivým a sychravým počasím. Ku koncu mesiaca sneh pokryl celý chotár. Apríl prekvapil peknym a skutočne "neaprílovým" počasím, ktoré potrvalo aj cez máj." Keď na Medarda prší, ďažde potr potrvajú dlho." Táto stará prognóza porekadla sa splnila, lebo v júni bolo veru málo slnka a leto k nám prišlo až v júli. V polovici mesiaca boli aj horúčavy. Ku koncu júla sa počasie striedalo. August bol s časom ustálenejší a preto žatevné práce prebiehali úspešne. Tradične pekný september už skoro nikoho neprekvapil. Babie leto bolo krajšie ako júlové a predstihlo svojou pohodou všetky očakávania. Pekné počasie potrvalo až do polovice októbra, kedy sa už citeľne ochladilo aj keď nepršalo. V novembri zima vystupňovala a 16. novembra bolo už 15 stupňov Celzia pod nulou, čo bolo najnižšou teplotou po celý rok. Za tým napadlo snehu, niečo oteplilo, ale sneh trval

až do konca roku.
Povodeň, alebo väčšia búrka sa počas roku nevyskytla; ani snehové zrážky nenarobili kalamity, lebo snehu nebolo počas roku veľa.

Výstavba obce.

Ako predošlé roky, aj rok 1975 sa zapísal do histórie obce svojou výstavbou. Na začiatku roku mal MNV v pláne tri investičné úlohy: stavba obchodného domu, stavba amfiteátra a stavba domu smútku. Dom smútku sa však nezapočal stavať, lebo bol vyššími orgánmi stiahnutý z plánu a na jeho miesto sa pracovalo na úprave športového ihriska. Stavba obchodného domu mala byť ukončená do konca roku, ale sa tak nestalo pre nedostatok niektorých materiálov. Amfiteáter bol dokončený, športového hrisko sa odkanalizovalo a oplotilo. Náklady na rekonštrukciu hriska si vyžiadali 33 480 Kčs, náklady na amfiteáter činili 126 568 Kčs, náklady na obchodný dom 1 131 751 Kčs.

Na všetky tieto investície nedostal MNV žiadne finančné prostriedky od vyšších orgánov /ONV/. Financované boli buď z vlastných zdrojov, alebo z prostriedkov spotrebného družstva Jednoty /obchodný dom/.

Mimo investičných úloh sa tohoto roku pokračovalo na oplotení školského areálu základnej školy. Oplotenie je na betónovej podmúrovke a plot so železným dielcom. Tieto práce si vyžiadali len toho roku 72 517 Kčs.

Po dlhých rokoch a po mnohých schôdzkovaniach, sa už započalo aj s prípravami na konzerváciu hradu Likavy. Opravné práce sú zadané miestnej prevádzke pri MNV v Likavke. Jedná sa tu o odpratanie sutiny, aby bola podchytená stabilita hlavných múrov a v druhej časti to budú práce spojené s opravou a zakonzervovaním hradných múrov ako ochrana pred ich rozpadávaním. Zatiaľ sa vykonávajú len odkopávky, čistenie priestorov od rozpadnutého muriva. Pri týchto prácach boli v hornej časti hradu objavené pivničné priestory a stará studňa, pravda zasypaná, ktorá slúžila kedysi pravdepodobne na za

zachytenie dažďovej vody zo striech hradu do tej doby, kým nebola postavená riadna studňa vyhĺbená do skalného brala.

Pod hradom bol dokončený pódium pre národopisné slávnosti a taktiež lavičky s betónovými podstavcami.

Rodinné domky si tohoto roku dokončili Štefan Maga mladší, Jozef Klopta, Jozef Brtko a Vladimír Roško. S úhľadnými domkami prispeli k upravenosti našich ulíc.

Obyvateľstvo, zvláštne udalosti.

V obci sa narodilo počas uplynulého roku 61 detí. Z tohoto počtu bolo 33 dievčat a 28 chlapcov. "Bocian" tieto deti doniesol do ružomberskej pôrodnice, lebo v Likavke nerodila ani jedna matka.

Zomrelo 69 občanov. Z tohoto bolo 23 mužov a 46 žien. Manželstvo uzavrelo 38 párov. Štyri manželstvá boli rozvedené súdobne.

K 1. januáru 1976 bolo v našej obci podľa evidencie 3903 občanov prihlásených na trvalý pobyt.

Z udalostí počas roku sú hodné zreteľa:

Telovýchovná jednota Družstevník, poriadala ako po iné roky fašiangovú zábavu "bursu", ktorá sa konala tri dni.

Druhou národopisnou slávnosťou bola súťaž v ľudovom speve sólovom, ktorá sa konala 30. apríla v osvetových miestnostiach v Likavke. Súťaž organizovala osvetová beseda. Zúčastnili sa jej prevážne žiaci základnej školy.

Okázalou slávnosťou bol V. Liptovský detský folklórny festival dňa 8. júna. Žiaľ aj tohoto roku dažďivé počasie znemožnilo vystúpenie mládeže na novopostavenom pódiu pod hradom.

V letnom období navštívilo svoju rodnú obec viac "krajanov" z Ameriky. Niektorí prišli aj z Austrálie. Návštevníci, bývalí občania našej obce obdivujú, ako sa zmenil za tie roky život ich rodnej obce.

Verejný a politický život.

Štátne a politické oslavy sa konali pri najvýznamnejších výročiach.

Štrnásteho februára sa konala výročná členská schôdza Jednotného roľníckeho družstva Slovenského národného povstania v Likavke. Na tejto schôdzi boli prevedené aj voľby funkcionárov družstva. Za predsedu bol opäť zvolený Arnold Brtko. Podpredsedom je inž. Ján Vegelovský.

Novým predsedom KSS je s. Peter Mihálik.

Oslavy 27. výročia Februárového víťazstva sa konali v dome kultúry. Na spestrenie programu vystúpil súbor §Urpín" z Banskej Bystrice s tancami a spevom.

Oslavy Medzinárodného dňa žien sa konali v miestnosti osvetovej besedy.

Pri oslavách 30. výročia oslobodenie našej obce a celej ČSSR vystúpil s kultúrnym programom súbor "Mostár" z Brezna nad Hronom. Zúčastnilo sa vyše 500 osôb. Súbor "Mostár" , aj keď dôšiel na slávnosť oneskorene, napravil náladu prítomných divákov svojím programom. Z tejto príležitosti bola vo vestibule domu kultúry výstavka detskej kresby a výstava ženských ručných prác. Medzi hosťami bol aj predseda Ms NV z Ružomberka s. Karol Vály, vedúci odboru vnútra ONV s. Michal Mravec, ďalej zástupca okresného výboru zväzu mládeže, ďalej predseda dedinskej organizácie komún. strany s. Penciak, predseda MNV Benjamin Bakoš, tajomník MNV Oto Milan a zástupci masových zložiek. Z kultúrneho programu sa najlepšie páčili tance: detviansky a cepíkový.

Dňa 4. júna zomrel po dlhšej chorobe predseda miestnej odbočky Zväzu protifašistických bojovníkov inž. Ervín Malen-čík .

Oslavy 31. výročia SNP boli pred budovou MNV a na Kramariskách.

Aj oslavy 58. výročia Októbrovej revolúcie, ktoré sa konali 9. novembra, boli v dome kultúry za početnej účasti /vyše 550/ občanov, prevážne z Ružomberka. Hlavným rečníkom bol s. Karol Blana ml. Program spestrili súbory: Kantiléna z ružomberského gymnázia

a súbor Alexandra Petőfiho z Kiskorosu z Maďarska. Tieto dva súbory majú medzi sebou družobný styk. Hostia z Maďarska boli veľmi srdečne prijatí. Medzi najkrajšie čísla, ktoré boli prednedené u maďarského súboru bola predohra k opere Nabucco od Giuseppe Verdiho a u súboru Kantiléna pieseň:"Aká si mi krásna ..." Na záver v spoločnom vystúpení oba súbory zaspievali spoločne slovensky aj maďarsky. Tento kultúrny program sa veľmi páčil a zanechal dobrý dojem u divákov.

Poľnohospodárstvo.

Jednotné roľnícke družstvo SNP v Likavke malo od samého začiatku roku dosť ťažkostí, lebo nemohlo splniť plánovanú dodávku mlieka aj mäsa pre štátny nákup. Následkom toho, sa družstvo dostalo do finančných ťažkostí.

Hneď pred príchodom jari nehospodárnym rozdelením krmív počas zimného obdobia, pociťoval sa veľký nedostatok krmív pre dobytok. Značné kvanta objemových krmív museli byť nakúpené za vyše 120 000 Kčs. Ale ani toto situáciu nezachránilo pred nesplnením nákupných úloh. Rastlinná výroba počas roku tiež nesplnila plánované hektárové výnosy. Z priemerne plánovaného hektárového výnosu zrnín vo výške 30 q, bolo docielené len 20,8 q zrnín. To znamenalo, že družstvu chýbalo na zrne 31. vagónov obilia.

Tento stav bol zavinený aj veľmi nepriaznivou pohodou v jeseni roku 1974, kedy pre rozmoklú pôdu sa nezasialo ani polovica plánovanej plochy oziminín a aj tá sa musela v prevážnej miere preorať na jar, lebo pre neskorú sejbu v jeseni vymrzla.

Hektárové výnosy na družstve boli takéto:

Plodina	Plán v q	Skutočnosť v q
Pšenica	36 q	22,6 q
Jačmeň	29 q	20,6 q
Zemiaky	200 q	201,- q

Plodina	Plán v q	Skutočnosť v q
Poľné krmoviny	35 q	38 q
Seno	28 q	20,8 q
Ovos a polovina	21,q	15,3 q

Plnenie nákupných úloh štátnych dodávok:

Produkt:	Plán	Skutočnosť
Mlieko	570 000 litr.	576 963 litr.
Mäso	1 310 q	1 058,5 q
Ovčí syr	60 q	78,34 q
Dojivosť /krava/	2 490 litr.	2 269 litr.

Zemiakov bolo odovzdané celkom 74 vagónov a k tomu 500 q ako záväzok k XV. zjazdu KSČ. Spolu 7999 q.

Dojivosť sa znížila o 568 litrov na kravu oproti roku 1974.

So zberom krmív na ornej pôde sa započalo 3. júna. Zber sena a krmovín trval veľmi dlho až do jesene. Vlastná žatva trvala len niekoľko dní /14 dní/. Pracovali na nej kombajnisti z Rimavskej Soboty a Lučenca. Toho roku sa po prvý raz vykonával zber zemiakov tiež kombajnovým zberom. Jediný stroj zozbieral zemiaky z 35 ha. Ostatné zemiaky pozbierali žiaci základnej školy z Likavky a Strednej zdravotnícke školy v Ružomberku.

V jeseni sa zasialo 125 ha ornej pôdy pod chlebové zrniny.

Pretože na lúkach sa stále menej kosí ručne, pripravuje sa pôda pod strojové kosenie. Za týmto účelom sa vykonáva už niekoľko rokov povrchová úprava lúk, kolčovanie krov a krtísk, aby sa mohla uplatniť mechanizácia.

Priemysel, obchod a služby.

V obci sú toho času štyri predajne s potravinami. Jedna predajňa z nich je vybavená aj na predaj priemyselného tovaru. Sortiment tovaru je dosť rozmanitý. Predsa sa však stáva, že v niektoré dni nedostať včas chlieb, mlieko, v niektorých obdobiach aj strukoviny

ďalej mäsové výrobky a ku koncu roku aj vajcia. Nedostatkovým tovarom boli aj detské piškóty, mak, detské ovocné nátierky a ovocné výživy. Aj malý výber mäsa skresloval často situáciu v zásobovaní. V jeseni sa prejavil aj značný nedostatok zemiakov. Oproti tomu sa zlepšil výber sýrov, mäsových konzerv. Občania sa dosť naliehavo dožadujú nápravy v tejto veci, najmä pokiaľ ide o hlavné potraviny. V zimnom období sa citeľne javil nedostatok chleba a mlieka.

V miestnych prevádzkach a závodoch nedošlo k podstatnej zmene vo výrobnej úlohe, ani počet a druhy služieb sa počas roku nezmenili.

Je nutné spomenúť, že s chovom kožušinových zvierat sa zaoberá v Likavke už len jeden chovateľ.

Keďže ani v roku 1975 nebolo uvedené do chodu ústrednú kúrenie v dome kultúry a vykurovalo sa len náhradne, malo to aj toho roku vplyv na počet kultúrnych podujatí. Osveta, šport.

Počas roku boli miestnymi ochotníkmi zohrané tri divadelné hry a to: 1. januára Fedreho hru Dámy a husári, 23. februára divadelnú hru Meridian a na vianočné sviatky hru Povýšenie.

V dňoch 21. až 23. marca boli v Likavke oblastné divadelné preteky, ktorých sa zúčastnilo viac divadelných krúžkov a síce: OB divadelný krúžok z Dražkoviec s hrou Faraón, ZK ROH Bojnice s hrou Strieborný jaguár, Divadelný krúžok pri ROH zo Žiaru nad Hronom s hrou: Preskoč svoj tieň! a Div. skupina ZK ROH BZVIL Rybárpole s hrou: Hudba z jedenásteho poschodia.

Dňa 29. apríla hosťovalo u nás Divadlo SNP z Martina s hrou Kolegovia za veľmi slabej návštevy verejnosti.

Počas roku hosťovalo u nás viac súborov ako súbor Čarlo - Roic z Banja Luki z Juhoslávie, Ústredná hudba čsl. lidovej armády z Prahy a iné súbory.

Najmä posledné teleso predviedlo u nás vystúpenie

vysokej umeleckej hodnoty na ktoré bude obecenstvo dlho spomínať.

V dobe od 19-ho do 26. októbra bola v kultúrnom dome v Likavke okresná výstava ovocia, zeleniny a včelárskych výrobkov. Výstava obsahovala nebývalé množstvo vystavovaných exponátov ovocia, najmä jabĺk s svojou veľkosťou predčila všetky doterajšie okresné výstavy ovocia v okrese Lipt. Mikuláš. Krásu vystavovaných exponátov prišiel pozrieť aj predseda slovenskej vlády s. prof. Peter Colotka a predseda Stredoslovenského krajského národného výboru s. Imrich Daniš.

3. decembra vystupovala v osvetovom dome skupina kolektívu Velšicová, Slivka a spol. s programom: "Kytica pre každú ženu". Honosné mená umelcov so svojím vystúpením však ostali hodné dlžni svojej povesti a preto nesplnili očakávanie divákov.

Tu končia zápisy za rok 1975.

kronikár:
Ľ. Kováč

Zápisy

do obecnej kroniky za rok 1976.

Výstavba

Aj uplynulý rok pokračovali občania z Likavky vo zveľadení svojej obce. Dokončený a používania bol odovzdaný nový miestny rozhlas. Sieť miestneho rozhlasu bola rozvedená po obci na kovových stĺpoch a nie ako doteraz po strechách domov. Kolaudácia bola prevedená 24. februára.

Dokončená mala byť aj stavba II. etapy domu kultúry, v ktorej sú budované prevádzkové miestnosti nákupného strediska spotrebného družstva Jednoty, avšak pre finančné aj materiálové ťažkosti sa stavba nemohla dokončiť do konca roku. Viac nových stavieb verejného charakteru v obci nevzniklo. Z ostatných prác vyniká ešte úprava ciest s bezprašnou úpravou na uliciach Remeckovej, Jánovčíkovej a Mlynskej.

Rodinné domky si postavili za uplynulý rok títo občania: Stanislav Veselovský, Eduard Halam, Štefan Németh, Štefan Maga mladší, Róbert Lejko.

Staré rodinné domky zvalili: Koloman Ďurdík, Štefan Hrubala, Žofia Bystričanová a Jozef Kušnier. Aj keď počet starých domkov z roka na rok klesá, má-

me v Likavke ešte stále okolo sto starých drevených domkov, hoci sa jedná o obec v tesnej blízkosti mesta. Je to pomerne oveľa viac, ako v obciach, kde donedávna dominovali skoro výlučne drevené domky /na príklad Vyšný Sliač/.Aj to je svedectvom toho, že výstavba rodinných domkov je v Likavke už po dlhšie roky slabšia ako v okolitých obciach.

Príroda a počasie.

Na začiatku roku bola vcelku mierna zima. Silnejšie mrazy sa objavili len prechodne vo februári a to do mínus 13 stupňov Celzia. Snehu najviac napadalo ku koncu januáru, ktorý na robil dosť starostí v doprave.

Jar bola nezvykle pekná. Pomerne sucho bolo aj v máji a v júni. Výdatnejšie zrážky sa ukázali v začiatku druhého polroku. Oveľa suchšie obdobie bolo v čase žatvy v auguste. Zrážky začiatkom septembra trvali len krátko a prkné počasie na seba nedali dlho čakať. Potom bolo pekne až do októbra. Ba, aj po príchode prvých jesenných mrazov, bolo pekne. Až v novembri sa dostavili prvé jesenné dažde a sneh a to už s citeľným ochladením.

Obyvateľstvo, zvláštne udalosti.

Na návštevu svojich príbuzných prišli tunajší rodáci z Austrálie: Perpéta Demková a z Kanady Karol Marton. Po určitej dobe sa vrátili nazad.

Počet obyvateľstva na trvale prihlásených bol ku koncu roku 3728. Stav obyvateľstva bol rapídne poklesol a to o 179 osôb trvale prihlásených. Narodilo sa 59 osôb. Zomrelo 108 osôb a to 41 mužov a 67 žien. Z tohoto počtu bolo však 71 osôb z domova dôchodcov a 37 z vlastnej obce. Pravda za posledné roky značné procento občanov zomiera v nemocniciach a nie pod vlastnou strechou.

Manželstiev bolo uzavretých 33. Z tohoto 28 z Likavky. 5 manželstiev bolo z Valaskej Dubovej a z Martin-

čeka.

Ako po iné roky, aj toho roku zorganizoval MNV spoločnú brigádnickú pomoc pri jarnom upratovaní. Bolo to 3. apríla. Zúčastnilo sa jej 20 občanov. Mnohí však previedli upratovacie a zveľaďovacie práce aj okolo svojich domov, záhrad a dvorov.

Potom bola ešte jedna spoločná brigádnicka pomoc pri kosení trávy na miestnom jednotnom roľníckom družstve.

Dňa 11. apríla sa konal v dome kultúry sľub robotníckeho dorastu.

Prvo májového sprievodu a s ním spojenej manifestácie v Ružomberku sa zúčastnili aj naši občania a mládež samostatným sprievodom.

V mesiaci auguste bolo zriadené v osvetovej besede "agitačné stredisko". V tomto stredisku sa konali potom viaceré schôdze a vystúpenia v rámci predvolebného programu.

23. augusta boli pred pamätnou doskou na budove MNV a pri pamätníku na Kramariskách oslavy 32. výročia Slovenského národného povstania. Pri týchto oslavách učinkoval ženský spevácky sbor z Liptovského Petra.

V dňoch 22 a 23. októbra sa konali voľby do zastupiteľských orgánov. Navrhovaní kandidáti boli zvolení veľkou väčšinou hlasov.

Do Miestneho národného výboru v Likavke boli zvolení títo občania:

1. Juraj Babec,
2. Milan Bachan,
3. Benjamin Bakoš,
4. Anna Baranová,
5. Arnold Brtko,
6. Alžbeta Brtková,
7. Valéria Čimborová,
17. Róbert Kucko,
18. Oliva Lauková,
19. Štefan Maga,
20. Oto Milan,
21. Dušan Marton,
22. Zuzanna Martonová,
23. Ľudmila Oškvarková,

8. Viktória Čapčíková, 24. Ján Pažítka,
9. Arnold Fain, 25. Ing. Jozef Ríša,
10. Róbert Fajta, 26. Pavol Roško,
11. Magdaléna Hrčková, 27. Mária Sališová,
12. Pavol Hudák, 28. Viera Slaná,
13. Štefan Jáger, 29. Ferdinand Uhrina,
14. Ladislav Karlík, 30. Igor Uličný,
15. Anna Konfálová, 31. Peter Žerebák,
16. Milan Kruták,

Na prvom zasadnutí miestneho národného výboru bola zvolená rada MNV ako výkonný orgán MNV. Do rady boli zvolení: Benjamin Bakoš, Oto Milan, Štefan Maga, Ľudmila Oškvarková, Arnold Brtko, Ferdinand Uhrina, Viera Slaná, Ladislav Karlík, Igor Uličný, Ján Pažítka.

Za predsedu MNV bol opätovne zvolený Benjamin Bakoš, za tajomníka Oto Milan a za podpredsedu MNV Štefan Maga.

Za poslancov Okresného národného výboru boli za tunajšiu obec zvolení: Viera Slaná, Benjamin Bakoš, Štefan Šafár.

Dňa 5. novembra sa konala v dome kultúry slávnostná akadémia z príležitosti 59. výročia Októbrovej revolúcie s kultúrnym programom, ktorý predviedli žiaci zákkladnej deväťročnej školy.

Poľnohospodárstvo.

Výročná členská schôdza jednotného roľníckeho družstva Slovenského národného povstania v Likavke sa konala 12. februára. Schôdza mimo iného konštatovala nesplnenie niektorých ukazovateľov výroby a po odchode výroby a po odchode doterajšieho zootechnika, bol zvolený nový, na ktorého miesto nastúpil Urban zo Stankovian.

JRD malo obsiate toeto plochy pre úrodu roku 1976: Obilniny 182 hektárov, z toho pšenica 100 hektárov. Zemiakov bolo zasadené na 60 hektárov. Miešanky boli zasiate na 11 hektároch, kukurica na siláž

na 25 hektároch, kapusta zimná na 8 hektároch. Ostatná plocha bola osiata jačmeňom. Lúk bolo 403 hektárov.

Na jar bolo obilie zasiate včas do 15. apríla a zemiaky na všetkých 60 hektároch už do 30. apríla. Kukurica na siláž do 10. mája.

Za patrónov na výpomoc pri nárazových prácach malo JRD z týchto podnikov: Štátne lesy a Fatran Ružomberok.

Celková úroda bola vyprodukovaná v týchto kvantách: 920 q senáže, 12 485 q bielkovitej siláže, 5169 kukuričnej siláže a 7090 q sena.

Pri zbere zemiakov pomohli výdatne: Základná deväťročná škola a Stredná zdravotnícka škola v Ružomberku.

Dodávky na štátny nákup splnilo JRD nasledovne:

Plodina:	Plán	Skutočnosť	% plnenia
Mlieko	615 000 ltr.	615 914 ltr.	100,1 %
Mäso	950 q	956,23 q	100,6 %

Dojivosť na kravu bola plánovaná na jednu kravu 2271 ltr., skutočnosť 2130 litrov. Plnenie na 93 %.

Stav dojníc sa zvýšil z 301 na 370 kusov, čo je o 69 kusov viac a stav hovädzieho dobytka o 152 kusov viac ako v predošlom roku.

Jednotné roľnícke družstvo plán mlieka a mäsa ktorý bol pôvodne stanovený nesplnilo, len dodatočne znížený plán.

Hektárové výnosy na JRD boli docielené takto:

Plodina	Plán	Skutočnosť	% plnenia
Pšenica	32 q	44,6 q	+ 12,6 %
Zemiaky	195 q	173,- q	- 22 q
Jačmeň jarný	25 q	22,8 q	- 2,2 q
Ovos	15 q	10,- q	- 5,- q
Krmoviny	60 q	65,- q	+ 5,- q
Seno z lúk	25 q	25,- q	-

Školstvo, kultúra, šport.

Začiatok roku bol obdobím zábav. Desiateho januára sa konal ples združenia rodičov pri ZDŠ v Likavke v dome kultúry. 17. januára poriadali ples miestni divadelníci. 24. januára zase požiarnici. Aj mesiac február bol obdobím zábav. v dňoch 14, 15 a 16. februára sa konala fašiangová zábava známa pod názvom "bursa".

Dňa 21. februára vystupoval v dome kultúry Štátny súbor piesní a tancov, nositeľ radu práce a nositeľ ceny Víta Nejedlého z Prahy.

Dňa 27. februára sa konal v dome kultúry ples pracovníkov Ústavu nápravných opatrení z Ružomberka.

Pätnásteho marca bol predvedený v obradnej sieni domu kultúry ukážkový akt v spolupráci členov zboru pre občianske záležitosti.

Aj v apríli sa konalo niekoľko kultúrnych podujatí v osvetovej besede. Z nich vynikajú:

Desiateho apríla z príležitosti oslobodenia našej obce vystupoval v dome kultúry orchester, balet a zbor Armádneho umeleckého súboru Víta Nejedlého z Prahy. Program mal názov :"Šeřík neodkvétá."

V dňoch 23, 24 a 25. apríla konala sa v dome kultúry I.prehliadka divadelných ochotníckych súborov. Vystupovali: Divadelníci z Tajova s hrou: Mastný hrniec, Divadelníci z Turian nad Váhom sa predstavili s hrou "Ťapákovci"od Timravy, Divadelný súbor z Čadce s hrou:"Dlhý, Široký a Bystrozraký a divadelný súbor pri závod. klube ROH závodu SNP v Žiari nad Hronom s hrou "Starší syn". Zvíťazil súbor zo Žiaru nad Hronom.

30. apríla sa konali,ako to každoročne býva, spevácke preteky v sólovom speve ľudových piesní.

22. mája boli usporiadané v dome kultúry majstrovstvá ČSSR v kulturistike.

Dňa 17. augusta vystupovala u nás "Lúčnica" z Bratislavy za účasti asi 600 divákov.

8. septembra vystupovali u nás invalidné deti z Březan, okres Znojmo za účasti vyše 400 divákov.

Toto zdarilé vystúpenie bolo pod patronátom miestnej odbočky Červeného kríža.

Krátko na to deviateho septembra vystupoval v Likavke folklórny tanečný súbor z BIHAČ z Juhoslávie.

6. júna sa konal pod hradom VI. Liptovský detský folklórny festival pod hradom Likava. Slávnosť bola dobre navštívená, lebo bolo dobré počasie.

Na Silvestra zakončili naši poľovníci rok spoločenskou tanečnou zábavou.

Obchod, služby.

Od 1. januára bola zrušená služba dámskeho kaderníctva, ktorá bola zriadená v dome Víta Sršňa v Likavke.

Tu končia zápisy za rok 1976.

kronikár:
Konfal

Z á z n a m y

do obecnej kroniky za rok 1977.

Príroda a počasie.

Do série rokov s miernou zimou možno započítať aj uplynulý rok. Väčších mrazov bolo málo. Keď sa aj vyskytol miernejší mráz, v zápätí sa oteplilo. Takýto čas bol celý január aj február. Aj v marci bolo pekne a pomerne vlažno. Len v dňoch 28, 29 a 30. marca boli silenjšie mrazy, ako by sa zima hodlala vrátiť, ale začiatkom apríla znova sa oteplilo. Aj tak však bol apríl o niečo chladnejší, ako marec. Mrazíky v nociach trvali až do mája. Až jún priniesol trvaljšie teplé dni sprevádzané suchom, čo neprivítali pôdohospodári.

V júli bolo striedavé, vcelku dobré počasie, ale na túto ročnú dobu predsa len pomerne chladno.

August bol daždivý. Len posledný týždeň sa vyčasilo a takto vytrvalo do 8. septembra. Na rozdiel od posledných rokov bol september studeným a so surovým počasím. Slnečných dní ani nebolo. Naproti tomu október sa predstavil s dobrým pomerne suchým počasím. V polovici októbra sa už objavovali aj nočné mrazy na mínus 7 stupňov Celzia. Toto počasie vytrvalo aj do novembra a bolo to vlastne také oneskorené babie leto. Ale 27. novembra napadlo už dosť snehu za sprievodu snehovej fujavice. Zima teda prišla náhle. Už piateho decembra bol mráz mínus 13 stupňov Celzia

a o týždeň už mínus 16 stupňov. To veštilo, že zima bude tvrdá a tuhá. Ale potom do konca mesiaca sa predsa počasie"umúdrilo" a bolo mierne až do konca roku

Výstavba

Miestny národný výbor pokračoval aj uplynulého roku vo výstavbe obchodného domu Jednoty, spotrebného družstva v Likavke, ktorý sa už dokončieval. Budovali sa úpravy okolia budovy. Práce sa pretiahli až do leta. Táto budova bola otvorená a odovzdaná do používania ku dňu oslobodenia našej vlasti, t.j. 9. mája.

Ako nová akcia mala byť tohoto roku započatá aj stavba domu smútku na miestnom cintoríne. Pre tento účeľ boli zabezpečené aj finančné prostriedky. MNV mal pre stavbu pripravené vypracované projekty a rozpočet. K plánovanej stavbe však nedošlo, lebo v priebehu roka sa rozhodlo, že svojpomocou nemožno stavať tak náročné technické dielo a preto rada NV po uvážení rozhodla vybudovať stavbu domu smútku podľa iných v podstate technicky menej náročných plánov, ktoré pravdaže do konca roku nebolo možné dokončiť a obstarať. K prípravným prácam sa však ku koncu roku predsa prikročilo. Boli navozené tvárnice a vykonané zemné úpravy.

Aj individuálna výstavba rodinných domkov pokračovala.Nové, vkusné rodinné domky si toho roku dokončili títo občania: Koloman Ďurdík ml., Arnold Holota, Juraj Bíroš, Dušan Colotka, inž. Dušan Bukový, Ivan Dubský, Marian Palata, Silvester Bakoš, Karol Halam, Albert Pongrácz, Ján Červeň, Štefan Kucko, Štefan Lauko a Milan Bachan. Spolu štrnásť rodinných domkov.

Nové stavebné povolenie na stavby rodinných domkov dostali títo občania: Dvojdomok Kazimír Guráň a Ivan Lúdik, Robert Paciga a Dr.Jozef Bumbala s Martinom Uličným ako dvojdomok, Vladimír Ďurdík, Jaroslav

Kmeť, Milan Ľupták, Róbert Kucko, Ján Hromjak, Jozef a Ondrej Ondrejka, Ing. Pavol Vrabko a Jozef Kuruc ako dvojdomok, Jozef Likavec, Pavol a Ján Kráľovenský ako dvojdomok.

Mimo toho sa pokračovalo vo výstavbe garáží pre osobné vozidlá a bolo vydané niekoľko stavbných povolení na zriadenie ústredných kúrení v doteraz postavených rodinných domkoch.

Drobné prevádzky MNV mimo ostatných prác na plnení svojich úloh pracovali so svojou stavebnou skupinou na rekonštrukcii zrúcanín hradu Likavy. Počas týchto prác bola objavená v sutinách hradu stará hlinená nádoba s jedenásť strebornými mincami z keltských čias.

Obyvateľstvo, verejný život, zvláštne udalosti.

Začiatok roku bolv obci veselý. Zábav bolo neúrekom.

22. januára sa konal detský karneval žiakov materskej aj základnej deväťročnej školy spolu so zábavou združenia rodičov a priateľov školy.

15. januára konali svoju zábavu požiarnici.

29. januára bol ples miestnych divadelníkov.

Miestna skupina socialistického zväzu mládeže mala tiež samostatnú zábavu.

Trojdňová zábava, známa ako "bursa" bola poriadaná Telovýchovnou jednotou "Družstevník".

Pri príležitosti výročia víťazstva pracujúcich vo februári sa konala v dome kultúry slávnostná akadémia.

Zbor pre občianske záležitosti ako aktív miestneho národného výboru v Likavke poriada ža po roky rôzne podujatia ako: privítanie detí do života, privítanie jubilantov z príležitosti striebornej, alebo zlatej sladby, ďalej slávnosti na počesť dožitia sa 70,80, 90 rokov, ako aj iné slávnosti a podujatia s

brancami, pri divadelných pretekoch, pri odovzdávaní občianskych preukazov mladým občanom, pri návštevách v dome dôchodcov a návštevu dôchodcov v obci, prijatie odbojárov z príležitosti osláv SNP, prijatie účastníkov detského folklórneho festivalu a iných akcií. Pri jednej takej príležitosti, keď mal narodeniny Ján Colotka, dlhoročný funkcionár MNV a JRD, navštívil našu obec aj jeho bratanec terajší predseda vlády Slovenskej socialistickej republiky prof.Peter Colotka, ktorý mu pri životnom jubileu tiež prišiel pogratulovať do obradnej sieni v dome kultúry. Predseda vlády po skončení slávnosti si aj posedel a pobesedoval s našimi občanmi a svojou zhovorčivosťou a bezprostrednosťou preklenul slávnostnú chvíľu a zdržanlivosť prítomných.

5. marca sa konali v dome kultúry oslavy Medzinárodného dňa žien.

Oslavy oslobodenia našej obce a celej republiky našou a sovietskou armádou sa konali okázale, lebo pri tejto príležitosti bol otvorený nový obchodný dom Jednoty pri dome kultúry. Otvorenie sa udialo za prítomnosti početných hostí. Medzi nimi bol aj predseda Stredoslovenského kraja.

Oslavy 33. výročia Slovenského národného povstania sa konali pred budovou MNV pri pamätnej tabuli padlých a v dome kultúry.

Dňa 4. novembra za prítomnosti asi 350 občanov sa konala slávnostná schôdzka, po ktorej vystupoval folklórny súbor "Liptov" z Ružomberka.

Dňa 25. novembra sa konalo v dome kutúry vystúpenie tanečníkov a spevákov vo folklórnom pásme najlepších súborov.

Druhého decembra bola otvorená v priestoroch osvetovej besedy v Likavke okresná výstava domácich drobných zvierat. Vystavované bolo vyše 150 domácich králikov, vyše 100 holubov, ďalej sliepky, morky,

bažanty, ozdobné a spevavé vtáky, ba, aj korytnačka. Výstavu navštívilo hodne záujemcov aj z iných obcí a miest.

Desiateho decembra bola v dome kultúry súťaž v zberovom speve za účasti päť súborov z Liptova a to: Miešaný zbor spevácky Tatran z Lipt. Mikuláša, Mužský spevácky zbor z Lipt. Hrádku, Ženský spevácky zbor Kožiar z Lipt. Mikuláša, Ženský spevácky zbor pri OB z Bobrovca a Ženský sprvácky zbor z Lipt. Petra.

Víťazom sa stal zbor Tatran z Lipt. Mikuláša v prvom pásme s pochvalou poroty. Na druhom stupni skončil Mužský sprvácky zbor z Lipt. Hrádku. Zbor Tatran potom ešte vystupoval ako víťaz večer na slávnosti ukončenia Mesiaca československo-sovietskeho priateľstva. Divákov bolo len veľmi málo - 40. Ale tento súbor zanechal o to krajší dojem u všetkých prítomných.

Za uplynulý rok sa narodilo 56 detí v Ružomberskej nemocnici. Z toho 27 dievčat a 29 chlapcov.

Manželstvo uzavrelo 38 párov, z toho 26 párov z Likavky, za predpokladu, že aspoň jeden zo snúbencov bol z Likavky.

Zomrelo 102 osôb, z toho 64 žien a 38 mužov. Na tomto počte má však veľký podiel dom dôchodcov, kde zomrelo celkom 77 osôb. Na druhej strane hodne občanov zomrelo v nemocnici v Ružomberku, ktorí nie sú započítaní do tohoto počtu.

K prvému januáru 1978 mala naša obec 3680 obyvateľov.

Poľnohospodárstvo.

Výročná členská schôdzka JRD SNP v Likavke sa konala 12. marca v dome kultúry. Bola zvolená nová revízna komisia družstva na čele so s. Blažejom Surovým ako predsedom.

Jarná sejba a sadba vďaka vhodnému počasiu bola

prevedená včas. Počasie pre poľné aj lúčne práce boli primerane vhodné. Ukazovala sa aj dobrá úroda. Obilie sa vydarilo a dobrá sa zračila aj úroda zemiekov na hone v Ružomberku. Zemiakový porast v našom chotári však priniesol slabšiu úrodu zemiakov. Pretože JRD v Likavke nesplnilo viac ukazovateľov, bol rok 1977 slabším pre našich družstevníkov. Odzrkadlilo sa to na celkovom finančnom efekte družstva. O tejto situácii viac hovorí uvedený prehľad hospodárskych výsledkov:

Ukazovateľ	Plán	Skutočnosť	% plnenie
Výkony spolu	15 186	16 902	111,2
Náklady celkom	15 146	17 546	115,8
Zisk	+ 40	- 619	-
Poľnohosp.produkcia	4 875	4 781	98,07
Tržby z výrobnej činnosti	13 696	15 184	110,36
Výkony rastl.v.	3 402	2 999	88,1
náklady rastl.v.	4 306	4 198	97,5
strata rastl.v.	- 904	- 1 199	132,6
Výkony v živoč.v.	7 299	7 047	96,5
náklady živ.výr.	6 401	6 636	103,6
zisk živ.výroby	898	487	54,2
Výkony mechaniz.	3 200	3 856	120,5
náklady mechan.	3 078	4 024	130,7
zisk mechaniz.	+ 122	- 167	237,7
maliar.nat.výk.	500	333	66,6
maliar.nat.nákl.	382	230	60,2
zisk	+ 118	+ 103	87,3
Výkony kovovýroby	2 745	3 419	124,5
náklady - " -	2 177	2 818	125,4
zisk - " -	+ 568	+ 601	105,8

Výkony invest.výst.	1 132	2 772	244,8
náklady - " -	1 118	2 761	246,9
zisk - " -	+ 14	+ 11	78,6
Mlieko	680 tis.l	681 tis. l	100,2
Mäso spolu	1210 q	817 q	66,9
Dojivosť /1 krava	2081 litr.	1984 litr.	95,4
Uliah. teľce	407 ks	352 ks	86,5
Obilie	29/ha	29,1/ha	100,3
Zemiaky	170/ha/q	140/ha	82,3

Školstvo, kultúra, národopis, šport.

Druhého apríla z príležitosti oslobodenia našej obce, aj mesta Ružomberka predviedol v dome kultúry v Likavke Maďarský národnostný súbor z Budapešti so svojím folklórnym kolektívom. Hostia z Budapešte došli oneskorene a preto mnoho z divákov medzičasom odišlo domov a na vystúpení bolo len 60-70 divákov.
V dňoch 15, 16 a 17. apríla konali sa v dome kultúry v Likavke krajské divadelné preteky pokročilých súborov. Súťažili tieto súbory:
Divadelný súbor z Čadce s hrou od Jána Soloviča "Súhviezdie draka".
Divadelný súbor "Poľana" Lučenec s hrou od Gorina "Zabudnúť na Herostrata."
Divadelný súbor závodného klubu ROH v Žiari nad Hronom s hrou od J.Barča "Matka".
Divadelný súbor Tesla z Liptovského Hrádku s hrou od A.Arbusova "Večerné svetlo."
Víťazom sa stal Divadelný súbor "Poľana" z Lučenca.
Organizáciu týchto pretekov mala na starosti miestna skupina Divadelného ochotníckho zväzu z Likavky, ktorá sa tejto úlohy zhostila k spokojnosti učinkujúcich, ale aj okresných a krajských orgánov.

V dňoch 3 a 4. júna sa konal krajský folklórny festival detských súborov za účasti vybraných telies z celého Stredoslovenského kraja. Počasie na poriadanie festivalu v prírodnom amfiteátri prialo a preto

bola aj dobrá návšteva.

Dňa 24. októbra vystupoval v dome kultúry pohostinsky Československý armádny súbor Víta Nejedlého z Prahy. Ich vynikjaúci program sa veľmi páčil početnému publiku.

V dňoch 5 a 6. novembra sa konali v dome kultúry celoslovenské preteky v stolnom tenise. Usporiadatelia boli Telovýchovná jednota Družstevník. Z pretekárov bolo 61 mužov a 30 žien a dievčat.

Dvadsiateho piateho novembra vystupovalo v dome kultúry viac speváckych folklórnych súborov z Liptova.

V tej dobe odišiel z Likavky stály profesionálny pracovník v oblasti kultúry Alfonz Juriga.

Večer 18. novembra vystupovali v dome kultúry v Likavke žiaci z Hlučína zo Severomoravského kraja, ktorí prišli odplatiť návštevu žiakom zo ZDŠ v Likavke na Hlučíne, kde túto vykonali už predtým. Občania Likavky navštívili vystúpenie hlučínskych detí v dosť hojnom počte a títo zatlieskali najmä žiačkam po predvedení jazzgymnastiky.

Priemysel, obchod, služby.

Z príležitosti oslobodenia a osláv spojených s oslobodením dňa 9. apríla bola otvorená pri dome kultúry nová predajňa - nákupné stredisko Jednoty, spotrebného družstva. Pozostáva zo samostatnej predajne potravín, predajne domácich potrieb, reštauračnej časti aj ubytovacej časti. V suteréne je vybudovaná aj priestranná predajňa mäsa a mäsových výrobkov.

Ku koncu roku vplyvom rôznych šeptavých správ začali ľudia vo zvýšenej miere nakupovať rôzne tovary či už potravín, alebo priemyselného tovaru. Veľká naháňačka bola najmä po koreninách, maku, majoránke, po droždí, soli a pod. Táto horúčka sa prenieša až do roku 1978.

Sociálne pomery, zdravotníctvo.

Na začiatku roku sa rozšírila v obci, aj po celom zdravotnom obvode v Likavke chrípka, preto bolo zdravotné stredisko denne preplnené pacientami. Za uplynulý rok sa infekčné nemoce vo väčšej miere nevyskytli.

Infekčný zápal pečene sa vyskytol v 12 prípadoch.Dizentéria v 29 prípadoch, herpes v piatich prípadoch, scarlatívy v 4 prípadoch. Ináč sa vyskytovali zápali priedušiek, hnisavé angíny,vredová choroba žalúdka, akútna distepsia, arteriosklóza a inschemická choroba srdca. Priemečný počet práceneschopných bol 26. Osôb nad 65 rokov je 381. Počet lekárskych vyšetrení 10 678 a počet lekárskych návštev v dome 686 prípadov. Do týchto údajov sú pravda započítané mimo Likavky aj obce Martinček, Valaská Dubová a Komjatná, lebo všetky tvoria spoločný zdravotný okruh so sídlom v Likavke.

Tu končia zápisy za rok 1977.

kronikár:

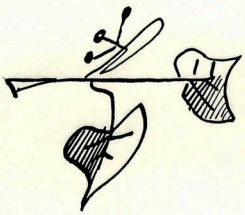

Z á z n a m y

do obecnej kroniky za rok 1978.

Politicko-hospodársky a spoločenský život v obci sa niesol v znamení 60. výročia založenia Československej republiky. Toto významné výročie, spolu s 30. výročím Februárového víťazstva pracujúceho ľudu, bolo hlavnou témou na ktorú nadväzoval rad významných kultúrno-spoločenských podujatí v rámci národného frontu; jednak bol hlavným stimulom, na počesť ktorého sa na začiatku roka zbierali socialistické záväzky zo strany občanov-jednotlivcov, aj zo strany spoločenských organizácií. Tieto významné výročia boli príležitosťou pre zlepšenie plnenia plánu MNV, aj výrobných prevádzok, ktoré máme na území tunajšej obce. Stranícka organizácia prenášala tieto úlohy na masové organizácie v obci.

Národný front združuje v našich podmienkach tieto organizácie:

V Socialistickom zväze mládeže bol predsedom Juraj Babec, ktorý je od volieb v roku 1976 aj poslancom MNV.

Na čele miestnej odbočky Slovenského protifašistického zväzu bojovníkov je Benjamin Bakoš, ktorý túto funkciu koná popri funkcii predsedu MNV. Táto odbočka za posledné roky zvýšila svoju

činnosť, je agilnejšia a získala značný počet nových členov z radov bojovníkov v SNP a ich rodinných príslušníkov.

Telovýchovná jednota Družstevník sa stala stredom zvýšenej pozornosti Strany, národného frontu a MNV. Nakoľko zo všetkých organizácií, telovýchova a šport potrebuje najviac hmotnej pomoci, jej činnosť bola často predmetom jednaní vedúcich zložiek národného frontu. Úspešne sa začal rozvíjať najmä turistický oddiel. Pomerne dobre pracuje aj oddiel stolnotenisový a šachový. Pozri o tom prílohy 9,10,13,14 a 15/78.Pomerne slabo pracuje futbalový oddiel. Prikročilo sa aj k masovým športovým pretekom. Žiada sa tu ešte veľa urobiť, ale začiatok je sľubný.

Predsedom odbočky Zväzu československo-sovietskeho priateľstva v Likavke je Ivan Lúdik.
Aj táto organizácia za posledné roky vykazuje zvýšenú činnosť.

Významnou zložkou národného frontu v obci je Zväz požiarnej ochrany. Je to organizácia prevážne mužská a už slušný rad rokov plní nielen protipožiarnu úlohu, ale požiarnici pomáhajú plniť aj iné úlohy. Medzi iným upravili budovu požiarnej zbrojnice. Predsedom tejto organizácie je Jaroslav Domiter. Veliteľom je Vladimír Brtko.

Miestna odbočka Slovenského zväzu žien patrí čo do počtu členiek medzi najväčšie organizácie v obci. Zdá sa však, že odchodom niektorých členiek z tejto organizácie, počiatočný elán akosi poklesol; preto činnosť organizácie nedosahuje tej úrovne, aká bola v rokoch jej zrodu.

Jednou z najstarších organizácií v obci je skupina Československého červeného kríža. Predsedkyňou je Anna Slašťanová. Ženy od červeného kríža organizujú každoročne dobrovoľné darcovstvo krve a zúčastňujú

na školení a cvičení pri brannej výchove obyvateľstva ako zdravotná hliadka a zdravotná skupina. V okresnej súťaži tieto naše zložky získali popredné umiestnenie. Niektoré členky pomáhajú v zdravotnom stredisku pri hromadných zdravotných akciách.

Predsedkyňou Zväzu slovenských invalidov v Likavke je Anna Konfálová.

Predsedom miestnej skupiny Zväzu drobnochovateľov je Emil Mrekaj.

Najmladšou organizáciou v obci je Zväz divadelných ochotníkov. Od doby jej vzniku vedie ju Pavol Bukový. Mimo vlastných podujatí, členovia preukázali už viac ráz dobré organizačné schopnosti pri poriadaní krajských ochotníckych divadelných pretekov v Likavke. Týmto umožnili našim členom a občanom prehliadku popredných ochotníckych telies v našom dome kultúry.

Členovia organizácií pomáhajú pri zabezpečovaní dôstojného priebehu osláv významných a pamätných dní. Organizácia červeného kríža, zväzu žien, požiarnej ochrany, zväzu čsl.sov. priateľstva, socialistického zväzu mládeže, tiež členovia Strany, sa zúčastnili aj brigádnickej pomoci JRD či už pri kosení a hrabaní, aj pri zbere zemiakov.

Miestny národný výbor

Počet členov členov Pléna MNV sa počas roka opäť znížil úmrtím dvoch poslancov: Jána Pažítku a Igora Uličného, takže ku koncu roku bolo už len 28 poslancov. Predsedom MNV je Benjamin Bakoš a tajomníkom Otom Milan. Ďalší členovia rady MNV sú: Ladislav Karlík, Štefan Maga, Róbert Kucko, Viera Slaná, Ľudmila Oškvarková, Ferdinand Uhrina a Ernold Brtko.

Rada MNV počas roku venovala najviac pozornosti

vnútorným organizačným otázkam jednotlivých komisií, ďalej zabezpečovaním politicko-hospodárskych úloh vyplývajúcich z poslania národného výboru ako celku. V svojich uznseniach významnejšie miesto zaujímajú tieto opatrenia rady: Zabezpečovanie osláv významných výročí politického rázu, socialistickej súťaži medzi národnými výbormi, činnosti ľudovej kontroly, činnosti podriadených komisií, hospodáreniu NV, JRD aj drobných prevádzok, akcii "Z", vyučovacím výsledkom, činnosti dopravno-bezpečnostnej, plneniu rozpočtu MNV.

Prenárne zasadnutie sa venovalo počas roka najviac:

Hodnoteniu výsledkov inventarizácie a hospodáreniu MNV aj drobných prevádzok, rozpočtu a jeho plneniu u MNV aj u osvetovej besedy, ozdravným opatreniamm hodnoteniu jednotného kultúrnospoločenského plánu v obci, aktivizácii občanov pre stavbu akcie "Z", domu smútku, ako aj opatreniam pre rozvoj iniciatívy k 35 výročiu SNP.

Rada MNV sa schádza raz za dva týždne, plénum MNV raz za dva mesiace. Najagilnejšiu dochádzku na zasadnutiach MNV majú poslanci /mimo predsedu a tajomníka/: Anna Konfálová, Ladislav Karlík, Štefan Maga, Ľudmila Oškvarková a Mária Sališová.

V práci komisií prejavujú iniciatívu: Ondrej Dubovec, Milan Rabínsky, Vladimír Nemček, Ferdinand Uhrina, Ľudmila Oškvarková a Mária Sališová.

V ý s t a v b a

Pozri dokl. č. 14/78.

Miestny národný výbor nedostal na akciu "Z" stavebné povolenie a preto sa sústredil prevážne na udržovacie a vylepšovacie práce a akcie počas roka. Boli to práce prevážne nenápadné, ale nutné. Miestny národný výbor ich financoval skoro výlučne z vlastných zdrojov,

ktoré získal najmä vďaka dobrému hospodárskemu výsledku v drobných prevádzkach MNV. Vykonané boli tieto práce:

Okolo, areálu základnej deväťročnej školy bola dokončená podmúrovka plota.

Bol zakúpený rodinný dom pop.č. 323 od OTEX-u /obchod s textilom Žilina/ pre účele služieb v obci.

V materskej škole bola vytvorená ďalšia trieda z býv. jedálne a takto sa mohol prijať ďalší počet žiakov do tejto predškolskej výchovy.

Budova MNV bola vybavená novým zariadením /nábytkom/.

Drobné prevádzky upravili budovu pop.č.338 aj pre účele holičstva a kaderníctva.

Kovovýroba Liptona zväčšila svoje výrobné priestory nadstavbou a prestavbou bývalého bytu.

JRD Likavka započalo so stavbou budovy na uskladnenie poľnohospodárskych plodín.

Na rekonštrukčných prácach hradu Likavy sa pracovalo na zaistení prísunových vchodov a brány do hradného areálu. Pozri dokl. č. 12/78.

Ku koncu roku sa započalo aj so zemnými prácami na stavbe domu smútku. Náhle silné mrazy koncom novembra práce predčasne prerušili.

Rodinné domky si postavili a dokončili títo občania: Ján Líška, Štefan Jarabák, Cyril Hlinka, Ervín Slačka, Vincent Koštial, Stanislav Hušľa, Oto Brtko, Jozef Hudák, Vladimír Ďurdík, Milan Kohút.

Priemysel, obchod, služby.

Počet podnikov a výrobných prevádzok sa v obci nezmenil. Uvádzame bližšie náplň výroby, alebo služieb. Stredoslovenské pekárne a cukrárne, vyrábajú 4 druhy chleba, bežné pečivo a struhanku. Z našej obce tu tiež pracuje niekoľko občanov.

Výrobné družstvo "Žiara" je umiestnené v dome pop. čís. 598. Má svoje prevádzkové priestory v budove bývalej daňovej správy. Vyrába obalovú techniku, sáčky, vrecia, celofánové výrobky a podtlač. Pracuje tam 77 pracovníkov z toho 71 žien. Sú invalidi.

Liptona, kovosektor v Likavke vo svojej výrobnej náplni zameriava sa na výrobu železných fúrikov, oceľových zárubní a iných železných výrobkov, brán, zábradlia a pod. Vyrába aj pre súkromný sektor. Vo svojom ďalšom rozvoji naráža na nedostatok výrobných priestorov.

Dielne ČSAO za posledné roky značne rozšírili výrobnú kapacitu. Taktiež zápasia s nedostatkom priestoru pre ďalší rozvoj výroby. V súčasnosti vykonávajú generálne opravy nákladných aut SPT.

Lesný závod v Likavke vykonáva vo svojich dielňach údržba vlastného vozového parku a mechanzmov pre ťažbu dreva.

Drobné prevádzky MNV v Likavke vykonávajú tieto služby a činnosť: maliarstvo, stolárstvo, čistenie obce od smetí, stavebná údržba, doprava nákladov. Uplynulý rok dosiahla táto prevádzka najlepších výsledkov od doby svojej existencie. Vedúci tejto prevádzky je Štefan Klopta.

V predajnej sieti obce sú tri predajne Jednoty a jedna "Potravín", ďalej tri reštaurácie, jedno pohostinstvo, jedna predajňa s potrebami pre domácnosť. Obchodná sieť je dosť vyhovujúca, až na to, že všetky tieto predajne sú prevážne v južnej časti sústredené.

Na začiatku roku, ako už viac ráz predtým, vypukla nákupová horúčka zameraná predovšetkým na nákupy priemyselného tovaru. Preto sa stalo, že niektoré druhy potravín a tovarov chýbali, lebo sa rozobrali. To pravda, len na prechodnú dobu. Šlo najmä o textil, železný aj iný spotrebný tovar. Ku jari však nákupová horúčka ochabla. Od 17. mája boli upravené niektoré ceny baleného mäsa, ďalej ceny makového a tvarohového pečiva.

Ku koncu roku boli zvýšené ceny alkoholických nápojov cca 25 až 30 %. Aj túto udalosť sprevádzal hromadný nákup liehovín občanmi.

Obyvateľstvo, zvláštne udalosti, verejný život.

V priestoroch domu kultúry sa konala 19. februára okresná konferencia požiarnikov.

Dňa 20. februára zomrel poslanec MNV Igor Uličný, ktorý bol dlhoročným funkcionárom na MNV.

26. februára sa konali v dome kultúry oslavy 30. výročia februárových udalostí. Hlavný rečník bol Arnold Fain. O kultúrnu vložku sa postaral súbor "Vtáčnik" z Prievidze na čele s Milanom Chvastekom. Návštevníkov bolo vyše 500. Súbor "Vtáčnik" sa však nezhostil svojej úlohy k najlepšej spokojnosti divákov.

Z príležitosti oslobodenia obce vystupoval u nás súbor"Stavbár". Návšteva osláv bola značná. Kultúrny program bol hodnotný. Pozri dokl.č. 1 a 2/78.

Prekvapením bolo množstvo krojov na tomto vystúpení zo strany učinkujúcich.

Už dávnejšie sa pred 1. májom konávajú speváčke preteky žiakov základnej deväťročnej školy v dome kultúry. Tento raz sa konali 29. apríla. Na nich ako hosť vystupovala všeobecne známa spváčka Anna Hulejová.

20. mája sa konal v zasedačke domu kultúry verejný pohovor členov národného výboru s občanmi o úlohách XV. zjazdu KSČ, za účasti tajomníka ONV Dr.Gajdošíka. Prítomní boli aj okresný tajomník pre poľnohospodárstvo s. Ľupták a poľankyňa Babilonská.

V júli zomrel člen národného výboru a člen rady MNV v Likavke Ján Pažítka, nositeľ radu práce.

Oslavy 60. výročia vzniku Československej re-

publiky sa konali tiež v dome kultúry. Slávnostný príhovor predniesol Arnold Fain, predseda DO-KSS v Likavke. O kultúrnu stránku osláv sa zaslúžil Poddukelský ukrajinský súbor z Prešova. Účasť bola početná.

Slávnosť ukončenia Mesiaca Zväzu československo-sovietskeho priateľstva v Likavke sa konala 9. decembra. Hlavný prejav mal Ivan Lúdik. O kultúrny zážitok sa zaslúžil ružomberský súbor "Liptov". V tomto vystúpení sa najviac páčil "maškarný tanec" na melódiu "Ej, horička zelená...".

Rodičom z Likavky sa v uplynulom roku narodilo 51 detí, z toho 31 chlapcov a 20 dievčat.

Z Likavky bolo zosobášených 22 novomanželských dvojíc.

Celkový počet zomrelých je 30, z toho 16 mužov a 14 žien. Počet zomrelých spolu s domom dôchodcov činí 79 a to 34 mužov a 45 žien.

Na trvalý pobyt prihlásených v celej obci je k 1. januáru 1979 celkom 3648 osôb.

Poľnohospodárstvo

Poľnohospodárstvo sústredené v našich podmienkach do jednotného roľníckeho družstva absolvovalo veľmi náročný rok. Náročný bol preto, lebo jeho plnenie výrobného plánu prebiehalo za veľmi nevhodných klimatických podmienok, najmä v rastlinnej výrobe. Daždivé počasie v horských podmienkach často narobí šarapaty a toho roku to platilo dvojnásobne. Najviac zrážok napadalo v júli, auguste aj v septembri. Až v októbri bol umožnený zber zemiakov. Napriek tomu však rastlinná výroba splnila plán. Horšie to však bolo s výsledkami v živočíšnej výrobe, kde družstvo nesplnilo dodávky mlieka aj mäsa. Vedenie družstva pripisuje túto skutočnosť nevhodnej technológii novej farmy v Martinčeku, ktorá má v našich podmienkach ťažkosti vplyvom silných

Pozri dokl. č. 12/78

mrazov, lebo farma nie je ešte dokompletizovaná. Pozri dokl. č. 14/78.

Školstvo

Úsek školstva reprezentuje nateraz v našich podmienkach základnú deväťročnú školu. Táto má v ročníkoch 1 až 5 desať tried, v ročníkoch 6 až 9, osem tried. Ročníky 1 až 5, navštevuje 295 žiakov z toho 159 dievčat. V ročníkoch 6 až 9 dochádza 239 žiakov, z toho 121 dievčat. Spolu je na našej škole 534 detí.

Na škole vyučuje 26 učiteľov. Sú to: Pavol Brnčal, Kristína Brnčalová, Valéria Čimborová, Mária Fajtová, Gabriela Franková, Kazimír Guráň, Dagmar Hanková, Eva Jakubcová, Albína Klačková, Marta Kumorová, Ján Lacko, Mária Lovaštíková, Ivan Lúdik, Ladislav Mláka, Štefánia Moravčíková, Jarmila Omelková, Jiřina Piatková, Ivan Pišek, Jozefína Pišúthová, Eduard Poliak, Ela Poliaková, Irena Puclíková, Tatjana Rusnáková, Jarmila Vargová a Zuzanna Červenčíková.

Riaditeľom školy aj toho roku bol Eduard Poliak.

Modernú výučbu napomáhajú na škole súťaže. Foriem súťaže je viac. Potrebné miesto zaujíma súťaž v prednese poézie a prózy, ďalej je to Puškinov pamätník, výtvarná súťaž "Moja mama" napomáha tríbiť žiakov v kreslení. Potom sú olympiády: matematická, fyzikálna, chemická a prírodopisná olympiáda. Tieto súťaže napomáhajú prehlbovať vedomosti podľa určitých učebných predmetov. Pozri dokl. č. 12/78.

Ďalej sú na škole rôzne krúžky podľa záujmov žiakov. Významné miesto zaujíma krúžok tanečno-spevácky. Má dve skupiny a spolu 59 členov. Ďalej je tam krúžok ochrancov prírody, krúžok divadelný, krúžok šikovných rúk, rozhlasový krúžok, krúžok mladých požiernikov, krúžok mladých zdravotníkov, svetonázorový krúžok a iné. Pozri dokl. č. 14 a 16/ 1978.

Pre športovú činnosť sú zriadené krúžky: strelecký, turistický, volejbalový a šachový.

Na škole sa učia aj cudzie jazyky a to mimo ruštiny, nemčina a francúzština. Tieto dve reči sa učí 31 žiakov.

Vyučovanie všetkých predmetov má vzostupnú úroveň a žiaci tejto školy nachádzajú uplatnenie na akejkoľvek odbornej škole.

V rámci pomoci JRD odpracovali žiaci 6100 brigádnických hodín pri zbere zemiakov v úhrnnej hodnote 25 tisíc Kčs. Mimo toho pomohli ako brigádnici pri výsadbe zelene, pri jarnom upratovaní, pri zbere šrotu a aj na iných akciách pomoci svojej obci.

Nazbierali 3000 kg starého papieru.
10 000 kg starého železa,
303 kg liečivých rastlín a
275 kg gaštanov.

Oslavy pamätných dní a sviatkov štátneho významu si ťažko možno na dedine predstaviť bez pomoci školy. No, napriek tomu, hodno osobitne spomenúť účasť školy pri krajskom folklórnom festivale, ktorý aj minulého roku sa uskutočnil a tiež 4. februára pri spoločnom detskom karnevale detí z materskej aj základnej deväťročnej školy v dome kultúry v Likavke, ktorý bol zdarilou a skoro výlučne školskou záležitosťou.

Kultúra a šport

Starosť o kultúrne vyžitie sa občanov má za úlohu osvetové zariadenie. Odchodom Alfonza Jurigu, nebolo miesto vedúceho OB obsadené až do 30. augusta.

Pozri dokl. č.14/78.

Až od 1. septembra nastúpila na miesto A.Jurigu v osvetovej práci Božena Ďurdíková.Kultúrno-osvetová práca je riadená jednotným kultúrno-osvetovým plánom,ktorý sa zostavuje za spolupráce masových organizácií každý rok. Sú v ňom zahrnuté rôzne podujatia osvetovej práce: prednášková činnosť, ochotnícke divadelné vystúpenia, oslavy významných politických a štátnych výročí, estrády, vystúpenia vlastné aj hosťujúcich súborov, ba, aj profesionálnych telies a tiež akcie poriadané strediskovou knižnicou, spoločenské zábavy a iné.

Spomedzi týchto podujatí zaujímajú za rok významné miesto tieto:

21. januára vystupoval u nás Vojenský umelecký súbor kap. Nálepku, nositeľ Radu práce z Bratislavy pod vedením zaslúžilého umelca plk Milana Nováka. Účinkovali: E. Biharyová, E. Červená a iní. Ich vystúpenie sledovalo s uznaním 250 divákov v dome kultúry.

V dňoch 21. a 28. januára poriadali tanečné zábavy požiarnici a divadelní ochotníci.

Pri príležitosti oslobodenia našej obce vystupovali v kult. dome umelci: Karol Konárik a Blanka Bezáková s hodnotným programom. Pozri dokl. č.1 a 2/78.

V dňoch 14, 15 a 16. apríla sa konala u nás Krajská prehliadka pokročilých, ochotníckych, divadelných súborov za účasti: Pozri dokl.č. 4 a 5/78.

1. Divadelný súbor závod. klubu ROH pri závode Slovenského národného povstania v Žiari nad Hronom s hrou Ivana Stodolu:

Kráľ Svätopluk - réžia: Koloman Čillík.

2. Divadelný súbor dramatickej scény PKO v Žiline s hrou Papajana Aramasela:

Ženích z Paríža. Veselohra v dvoch dejstvách. Réžia: Peter Jančo.

3. Divadelný súbor Andreja Sládkoviča pri PKO v Banskej Bystrici s hrou Maxima Gorkého: Na dne.

Réžia: Ivan Palúcky.

4. Pohostinský vystúpil Divadelný súbor závodného klubu ROH pri Tesle z Liptovského Hrádku s hrou Carla Gozziho: Kráľ jeleňom.

Súťaž vyhral Divadelný súbor A. Sládkoviča pri PKO v Ban. Bystrici.

Dňa 21. mája hosťovala v DK Helena Blehárová so skupinou "Hej!"

Dňa 3 a 4. júna sa konal za účasti 6 tisíc divákov VIII. Stredoslovenský detský folklórny festival pod

Pozri dokl. čís.6,7,8/ 1978.

hradom Likava za účasti 30 súborov z celého Stredoslovenského kraja. Čas bol pekný. Bolo veľmi teplo, preto vystúpenie navštívilo doteraz najviac divákov.

Dňa 18. júna vystupoval u nás Armádny umelecký súbor Víta Nejedlého z Prahy. Mal vystúpiť na prírodnom javisku pod hradom, ale pre nepriazeň počasia sa predstavenie konalo v dome kultúry v Likavke.

Dňa 21. júla vystupovala v dome kultúry skupina Lanksona.

Pozri dokl. čís.11/78.

20. augusta nás navštívila Lúčnica s veľmi úspešným a zdarilým programom. Podobne aj Lúčnica nemohla vystupovať na prírodnom javisku so svojim programom pre nepriazeň počasia.

Pozri dokl. čís.12/78.

2. septembra bola v Strediskovej knižnici významná návšteva účastníkov 44. Medzinárodného kongresu knižničných pracovníkov IFLA. Účastníkom sa dostalo veľmi srdečného prijatia. Žiaci ZDŠ v Likavke sa postarali aj o kultúrne vystúpenie pre zahraničných hostí, medzi ktorými boli návštevníci z Kanady, Veľkej Británie, Sovietskeho Zväzu a iných krajín

Dňa 18. novembra za dobrej návštevy zo strany divákov účinkovala v dome kultúry v Likavke skupina "MODUS" so známymi umelcami J.Lhotským, M.Žbirkom a M.Gombitovou.

Pozri dokl. č.14/78.

2. decembra sa konali krajské preteky trinástych speváckych súborov.

26. decembra miestni divadelní ochotníci zahrali divadelné predstavenie: " U nás taká obyčaj" za réžie Jozefa Hradského.

Knižničný fond Strediskovej knižnice dovŕšil uplynulého roku stav 8256 zväzkov. Celkový počet výpožičiek za rok bol 18 288. Z tohoto pripadá na naučnú literatúru pre dospelých 3059 zväzkov, na literatúru krásnu pre dospelých 6920 zväzkov, na naučnú literatúru pre mládež 248 zväzkov a na krásnu literatúru pre mládež 8061 zväzkov. Čitateľov je spolu 620. Z toho je do 14 rokov 318

osôb, od 15 do 19 rokov 142 osôb. Na jedného čitateľa pripadá 29,4 zväzkov výpožičiek a na jedného obyvateľa 5 zväzkov výpožičiek.

Knižnica uskutočnila 23 kultúrno-výchovných akcií, 18 výstaviek kníh, 3 rohlasové relácie a 26 nástenieк.

Sociálne pomery, zdravotníctvo.

V obci je evidované 258 rádiokoncesionárov. Týchto je zaiste viac, lebo počet tranzistorov a rádioprijímačov v autách je ťažko zistiteľný. Televíznych prijímačov je 799. Počet účastníkov rozhlasu po dróte je 632. Oproti minulosti sa javí pokles rádioprijímačov, ale naproti tomu rapídne vzrástol počet televíznych prijímačov.

Dennú tlač /noviny/ odoberá 315 občanov. Mimo toho je značný počet čitateľov novín, ktorí si tieto zakupujú v stánkoch a na pracoviskách po závodoch, cestou do práce alebo z práce, čo nie je do tohoto počtu započítané. Počet ostatných odoberateľov periodickej tlače je 669 odberateľov.

Na dôchodkoch sa vypláca v obci mesačne 695 809 Kčs.

Miestny národný výbor v Likavke prispieva sociálne slabým dôchodcom. Táto výpomoc sa niektorým poskytuje vo forme príspevku /zľavy/ na obedy / vo dvoch prípadoch/. Za uplynulý rok bolo na doplnkovej starostlivosti formou jednorázovej sociálnej výpomoci vyplatená čiastka 22 044 Kčs. V jednom prípade bola zriadená aj opatrovateľská služba u Jozefa Hradského.

Od 1. apríla nastúpila do zdravotného strediska nová zubná lekárka MUDr. Tama Siorková na miesto uvoľnenom po MUDr.Pavlovi Bogyim, ktorý šiel pracovať do Ružomberka.

Od 1. septembra dochádza k ďalšej zmene a za zubnú lekárku nastúpila MUDr. Marta Halasová.

Obvodné zdravotné stredisko vykonalo 10 051 lekárskych vyšetrení. Počet lekárskych návštev v domácnostiach

bol 691, pri tom počet návštev zdravotnými sestrami je 145.

Za rok 1978 možno označiť najrozšírenejšie nemoce, ktoré sa vyskytili ako príčina smrti: choroby cievneho a krvného ústrojenstva.

Tu sa končia zápisy do kroniky za rok 1978.

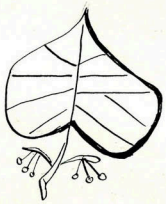

Kronikár:
Kmfal

Z á z n a m y

do obecnej kroniky za rok 1979.

Spoločenský a verejno-politický život uplynulého roku bol zameraný na 35. výročie Slovenského národného povstania. Na toto významné výročie naväzovali početné kultúrne a politické akcie v obci.

Hneď začiatkom roku poslanci MNV zbierali vo svojich volebných obvodoch socialistické záväzky od občanov, ktoré sa potom zhromaždili na miestneom národnom výbore, Tento ich potreboval najmä na akciu "Z". Mimo tohoto boli prijaté záväzky na zber odpadového materiálu a drobná zveľaďovacia činnosť, najmä okolo jarného upratovania. Bol prijatý aj celoobecný záväzok, že každá rodina odpracuje na stavbe domu smútku 8 pracovných hodín bezplatne. Tento záväzok bol schválený v zasadnutí MNV.

Stranícka organizácia a národný front spolu s národným výborom prenášali tieto úlohy aj na ostatné masové organizácie. Bolo to potrebné najmä na posilnenie akcie "Z", kde mimo stavby domu smútku v priebehu roka pribudla ešte jedna stavba a to stavba telocvične pri ZDŠ.

Počet masovo-spoločenských organizácií sa počas roku nezmenil. Tak, ako po iné roky, aj toho roku niektoré organizácie boli aktívne vo svojej činnosti, iné slabšie. Medzi usilovnejšie patrili: odbočka protifa-

šistického zväzu, zväz požiarnej ochrany, zväz divadelných ochotníkov, poľovnícke združenie Likava-Choč, ktoré sa mimo svojich vlastných úloh podielali aj na úlohách obecných a tu možno zahrnúť aj miestnu skupinu čsl.sovietskeho priateľstva.

Miestny národný výbor

Zloženie a počet členov Pléna a Rady MNV v Likavke sa počas roka znovu zmenil. Noví členovia nepribudli, ale jeden poslanec MNV Juraj Babec sa z Likavky odsťahoval. Takto sa počet poslancov znížil na 27.

Rada MNV

sa na svojich schôdzkach zaoberala sledovaním činnosti jednotlivých komisií MNV, prejednávala niektoré významnejšie kultúrno-spoločenské výročia a zabezpečovala ich oslavy, hodnotila hospodárenie podriadených zložiek, vyučovacie výsledky v škole, sledovala plnenie rozpočtu MNV, sledovala a hodnotila činnosť kontrolných orgánov a aj iném otázky.

Plenárne zasadnutie MNV

na svojich šiestich schôdzkach sa zaoberalo hodnotením výsledkov inventarizácie majetku v správe NV, hodnotením hospodárenia MNV aj drobných prevádzok MNV. Ďalej prejednávalo zostavovanie a plnenie rozpočtu MNV aj osvetovej besedy. Značná pozornosť bola venovaná priebehu akcie "Z", aktivizácii občanov na pomoc pre úspešný priebeh stavieb, ktoré MNV viedol, a aj iným úlohám.

Najlepšiu dochádzku na schôdzkach mali poslanci: Eliška Brtková, Benjamín Bakoš, V.Čimborová, Róbert Fajta, Oliva Lauková, Oto Milan, Ľudmila Oškvarková a Viera Slaná.

V práci komisií sú iniciatívni: Ondrej Dubovec, Ferdinand Uhrina a Ľudmila Oškvarková.

V ý s t a v b a

Po dlhšej dobe sa do akcie "Z" dostala stavba domu smútku a ako to už bolo spomenuté, v druhom polroku aj stavba telocvične pri základnej škole. Dokl.č. 1 a 3/79.

Budova bola vymurovaná, pokrytá panelmi. Ostatný materiál potrebný na stavbu, zväčša pripravený.

Na stavbe telocvične ZDŠ bolo prestavané 1281 tisíc Kčs. Ide o montovanú stavba z dielcov. Tu bol vybadovaný sokel a prevádzkové miestnosti mimo sály. Montážne práce vykonávali Hutné stavby np. Košice. Dokl.č.10/79.

Na dome smútku bolo odpracované za celý rok 2466 brigádnických hodín bezplatne z radov občanov. Obidve stavby boli financované z mimorozpočtových prostriedkov aj z príspevku ONV.

Mimo uvedených stavieb boli ešte prevedené tieto práce:

V budove materskej školy bolo namontované ústredné kúrenie.Aj túto prácu financoval MNV z vlastných finančných prostriedkov.

Vysadené bolo asi 1800 okrasných stromkov po obecných priestranstvách.

Drobné prevádzky MNV za spolupráce národného výboru dokončili adaptáciu budovy č. 338 pre potrebu dámskeho kaderníctva a pánskeho holičstva, ktoré bolo od 1. októbra otvorené. Do domu kultúry boli v hľadisku namontované sedadlá so zasúvaním aby sa miestnosť sály mohla používať aj na filmové predstavenia.

Na JRD SNP bola dokončená a odovzdaná svojmu účeľu administratívna budova správy družstva. Dokl.č.2/79

Na hrade Likava sa pokračovalo na stavebno-konzervačných prácach vstupných brán a areálu dolného hradného nádvoria.Aj toho roku tieto práce vykonávali Drobné prevádzky MNV v Likavke, Dokl.č.10/79.

Rodinné domky postavili a dokončili títo občania:

1. Kazimír Guráň,
2. Róbert Paciga,
3. Inž.Pavol Vrabko,
4. Jozef Likavec,
5. Jozef Hrabuša,
6. Vladimír Kráľovenský,
7. Eduard Hrčka ml.
8. Ján Hromjak
9. Milan Kohút,
10. Oto Brtko,
11. František Fain,
12. Eduard Pšeno,
13. Libor Lejko,
14. Pavol Kráľovenský,
15. Róbert Kucko,
16. Jozef a Ondrej Ondrejka.

Nové stavebné povolenia na stavbu rodinných domkov vydal ONV - odbor pre výstavbu len Inž. Jozefovi Rišovi a Silvestrovi Brtkovi.

Na ulici J.Bellu bol podnikom Československé autoopravovne zvalený rodinný dom pop.č. 558.

Priemysel, obchod a služby

Počet výrobných prevádzok a náplň výroby sa v Likavke počas roku nezmenil. Ako už bolo spomenuté, k službám pribudli dámske kaderníctvo a pánske holičstvo v dome drobných prevádzok MNV. Ide o zariadenie Komunálnych služieb z Ružomberka.

Dokl.č.3/79.

Ani u drobných prevádzok MNV, ani u prevádzok JRD sa náplň služieb nezmenila. Ináč prevádzky MNV dosiahli za uplynulý rok jeden zo svojich najlepších hospodárskych výsledkov.

V obchode ako nedostatkový tovar sa vyskytoval mäsový výsek, mäsové výrobky, textil a obuv.

V júli bola zvýšená sena pevných a tekutých palív, elektrickej energie, plynu a boli zvýšené aj ceny za služby spojov. Cena vykurovacej nafty sa zvýšila o 100 %, uhlia, benzínu, elektrického prúdu a telefon. poplatkov o 50 %.

Obyvateľstvo, zvláštne udalosti

Dňa 22. februára zabilo auto na ulici Štefana Mo-

ravčíka z ústavu sociálnej starostlivosti v Likavke.

Na jar sa započali prípravy na sčítanie domov, obyvateľstva a bytov, ktoré sa má vykonať v jeseni v r. 1980. Preverované boli občianske preukazy /rodné čísla/ aj domy a ich evidencia.

Na Nový rok sa novoročné stretnutie pionierov s funkcionármi obce.

29. augusta z príležitosti 35. výročia SNP boli položené vence k pomníku padlých a odhalená pamätná doska bojovníka SNP, ktorý padal na dvore JRD. Dokl.č.10/79.

5. októbra sa kládli vatry na Strážniku a konala sa beseda s účastníkmi SNP.

Z príležitosti osláv 35. výročia športovci konali výstup na Predný Choč. Toho roku už v treťom ročníku. Aj tu besedu s účastníkmi SNP poriadali turisti TJ Družstevník Likavka.

Za celý uplynulý rok sa narodilo rodičom z Likavky 21 chlapcov a 31 dievčat. Sobášov z Likavky bolo 31, rozvodov bolo 6. Zomrelých mužských bolo 34 a ženských 53. Z tohoto počtu z domu dôchodcov zomrelo 21 mužov a 44 žien. Dokl.12,13/79.

Celkový počet na trvalo prihlásených je 3677 osôb.

Poľnohospodárstvo

Výdatné zrážky, v posledných rokoch ešte umocnené; spôsobujú nemalé ťažkosti pri používaní mechanizácie a to najviac pri zberových prácach v poľnohospodárskej veľkovýrobe. Aj toho roku mokré počasie sťažilo zber kombajnami pri žatve a zber sena a poľných kromovín. Len zber zemiakov prebiehal úspešnejšie ako po iné roky, lebo jeseň bola pomerne suchá.

JRD SNP v Likavke združovalo pôdu roľníkov nielen z Likavky, Martinčeka a Valaskej Dubovej, ale tohoto roku už aj z Komjatnej, kde tiež značný počet roľníkov prešiel od súkromného hospodárenia na socia-

listickú formu poľnohospodárskej veľkovýroby.

Dokl.č.3/79

JRD-SNP splnilo plán zisku na 153,2 %; keď na miesto plánovaných 750 tisíc Kčs, získalo 1149 tisíc Kčs. Bolo to prevážne zásluhou pomocnej výroby a služieb.

Družstvo však nesplnilo plánované výnosy obilia. Priemerný výnos obilovín činil 27,7 q, čo je o 1,7 q na hektár menej. Takže družstvu chýbalo 2640 q obilia. Priemerný výnos zemiakov na 1 ha činil 185,8 q, čo je viac o 5,8 q na hektár, ako ukladal plán.

Dokl.č.2b/79.

Ani produkciu mlieka JRD nesplnilo. Dodávku mlieka však JRD splnilo na 100 % a to 1 000 650 litrov.

Dodávka mäsa vo výške 1491 q sa splnila na 106,5%.

Úžitkovosť dojníc s priemernou ročnou dojivosťou je 2134 litrov. Na túto nízku dojivosť má vplyv predovšetkým nová farma v Martinčeku. Kým vo dvore JRD Likavka sa dosiahla dojivosť 2637 litrov, na farme v Martinčeku len 1879 litrov, čo je menej o 763 litrov na dojnicu. Po zavedení niektorých nápravných opatrení na farme v Martinčeku sa dojivosť zvýšila od roku 1978 o 300 na dojnicu.

Investičnú stavbu družstvo splnilo na 118,7 %.

Úsek mechanizácie a opravárskej činnosti bol splnený na 117 %.

Celkove družstvo splnilo plán výkonov vo výške 24 225 tisíc Kčs, t.j. na 103,3 %.

Školstvo

Základná škola boa v januári pre nedostatok elektr. prúdu zatvorená na prechodnú dobu, ako to bolo aj po ostatných miestach nášho štátu. Túto školu navštevuje nateraz viac žiakov, nakoľko škola vo Valaskej Dubovej bola zrušená. Ku koncu roku bolo na ZDŠ v Likavke v ročníkoch 1-5 v 11 triedach 312 žiakov,

v ročníkoch 6-9 v 8 triedach 227 žiakov.
Spolu 539 žiakov.
Do Materskej školy so 4 triedami dochádza 117 žiakov.
Školská jedáleň pri mater. škole má 247 stravníkov.

Základná škola aj tohoto roku previedla zber železného šrotu, papieru, pomáhala brigádnicky pri zbere zemiakov, a pri zbere liečivých rastlín a gaštanov.

Materská škola, najmä základná škola pomohli so svojimi žiakmi a vystúpením na oslavách celoštátneho významu, a to najmä 35. výročia SNP a výročia VOSR, ale aj výročia oslobodenia našej vlasti.

Kultúra a šport

13. januára usporiadali požiarnici "bravčové hody" spojené s tanečnou zábavou.

20. januára pripravili divadelníci pre svojich priaznivcov ples s priliehavým kultúrnym programom. Viď o tom "Slovo Likavky" zo dňa 25. II. 1979. Obe tieto akcie sa konali v dome kultúry.

11. februára miestni divadelní ochotníci predviedli div. hru Ondreja Borsíka "Unás taká obyčaj". S touto hrou vystupovali aj vo Valaskej Dubovej a v Dolnom Kubíne. S hrou učinkovali aj v okresnej súťaži pokročilých súborov. U našich divákov vzbudila hra pozornosť. Hereckyvynikli: Miro Maga a Ľudmila Dubská. Dokl.č.3/79.

Toho roku z príležitosti 10. výročia trvania divadelného ochotníckeho zväzu v našej obci bola zhodnotená doterajšia činnosť a boli odmemení aj najagilnejší členovia cenami a diplomami.

25. februára sa konali športové preteky - stolnotenisový turnaj, usporiadaný MNV - komisiou pre mládež a telesnú výchovu. Víťazi boli odmenení vecnými cenami. Dokl.č.4/79.

4. marca sa konal v dome kultúry spevácko-hudob-

ný recitál skupiny Pelákovcov a Karola Duchoňa.

V dňoch 19, 20 a 21. apríla konala sa v dome kultúry krajská prehliadka pokročilých divadelných ochotníckych súborov Stredoslovenského kraja.

Dokl.č.5/79.

Vystupovali tieto súbory:

a/ Divadelný súbor pri Okres. osvet. stredisku v Lučenci, so sídlom vo Vidinej s hrou: A.Sedílka: Antigóna.

b/ Divadelný súbor pri dome ROH v Dubnici n/Váhom s hrou: Carla Goldoniho: Štyria grobiani.

c/ Divadelný súbor pri Osvet. stredisku v Turzovke s hrou: Škriepky v Chiozze od Carla Goldoniho.

d/ Div. súbor KaSS vo Zvolene s hrou E.Labicheho: "Gramatika".

Dokl.č.6,7, 8,9, 10/79.

Divadelný súbor ZK Tesla Lipt.Hrádok vystupoval ako hosť s hrou od Jána Soloviča "Pozor na anjelov!"

V dňoch 2 a 3. júna sa konal za pekného počasia IX. Stredoslovenský detský folklórny festival.Vystupovali na ňom viaceré detské súbory. Tohoto ročný festival bol vzhľadom k minulým rokom slabší čo do organizovanosti aj celkovej úrovne. Vynikol súbor "Hudáčkovia" z Ľudovej školy umenia zo Zvolena. Ani tradičný sprievod obcou nedosiahol úrovne predošlých rokov.

Oslavy 35. výročia SNP sa konali pri pamätnej tabuli, ktorá bola odhalená na budove správy JRD SNP v Likavke.

4. septembra vystupoval u nás pohostinsky juhoslovanský súbor Grigora Prličena zo Skoplje.

18. septembra predviedli celkove zdarilé predstavenie v dome kultúry chovanci ústavu sociálnej starostlivosti z Březan z již. Moravy.

8. septembra pri dobrej návšteve hosťoval v dome kultúry Armádny súbor Víta Nejedlého z Prahy.

11. októbra sa konal v dome kultúry koncert žiakov Ľudovej školy umenia z Ružomberka pri veľmi slabej

návšteve zo strany divákov.

20. októbra bolo celovečerné vystúpenie juhoslovanského súboru z Belehradu. Aj tu bola veľmi slabá návšteva.

Telovýchovná jednota "Družstevník" Likavka - futbalový oddiel vypadol z II. do III. triedy. Aj tam však zatiaľ figuruje v dolnej polovici tabuľky.

Oveľa lepšie si počína turistický oddiel Jednoty. Turistickými zrazmi a výstupami na Šíp, Šútovský vodopád, Veľký Choč, Rysy, III. ročník výstupu na Predný Choč z príležitosti 35. výročia SNP, výstup na Ostrô, na Babiu horu, na Zbojnícku chatu vo Vysokých Tatrách, je najaktívnejší odbor telovýchovnej jednoty. Dokl.č.3/79.

Miestna ľudová knižnica sa znova osamostatnila a už to nie je "stredisková" knižnica ale "miestna ľudová knižnica" pre obec Likavku. Celkove má 8918 zväzkov a v uplynulom roku s 19 009 výpožičkami. Čitateľov má 437. Knižnica dosahuje úspechy aj v poriadaní besied a literárnych pásem. Práca v knižnici, ktorú koná Anna Mosná, bola už viac ráz uznaná aj vyššími orgánmi. Dokl.č.3/79.

29. novembra sa konal branný pretek o putovný pohár vo dvore Základnej deväťročnej školy v Likavke a to v behu, zdravotníckych a politických otázkach, hode granátom, v streľbe a v behu s prekážkami. Víťazi boli odmenení vecnými cenami.

26. augusta sa poriadal v základnej škole volejbalový turnaj. Poriadala ho komisia pre mládež a telesnú výchovu. Víťazom sa stal SZM v Likavke.

Od 2. októbra - každý útorok v týždni - sa schádzali ženy na cvičenie gymnastiky. Dochádzali cvičiť aj do Ružomberka - dotelocvične. Cvičilo 20 žien a dievčat.

Sociálna pomery, zdravotníctvo

V dôsledku úpravy cien palív, elektrického prúdu, sa zvyšujú dôchodky, ktoré nedosahujú 760 Kčs mesačne. Ostatné dôchodky sa zvyšujú o 30 Kčs mesačne.

Dokl.č.3/79. 21. novembra bol organizovaný hromadný odber krvi za spolupráce obv.zdrav. strediska a miestnej skupiny Červeného kríža v Likavke. Zúčastnili sa ho 14 občania.

Tu končia zápisy za rok 1979.

kronikár: L. Kovtál

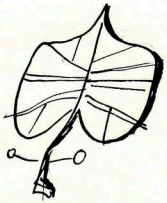

Z á p i s y

do obecnej kroniky za rok 1980 v Likavke.

Po celej našej vlasti a preto aj v našej obci prebiehali oslavy 35. výročia oslobodenia a ukončenia druhej svetovej vojny. Keďže toto významné výročie zapadlo do piateho roku šiestej päťročnice a do posledného roku volebného obdobia, plynul tento rok v našej obci v znamení zvýšeného budovateľského úsilia. Nebolo možné realizovať všetky body volebného programu. Miestny národný výbor v snahe ukončiť aspoň hlavné akcie, ktoré boli plánované, pustil sa s vervou do stavby telocvične základnej školy, ktorá bola zaradená do investíc ešte v r. 1979. Vedenie MNV za spolupráce riaditeľstva základnej školy a rodičovského združenia mobilizovali brigádnikov na stavbu telocvične.

Prácu masových organizácií vo všeobecnosti (v počte jedenásť), možno hodnotiť ako pred rokom. Opäť medzi aktívnejšie organizácie sa počítajú požiarnici, divadelníci, členovia červeného kríža, poľovníci a vôbec tí, čo sa mimo svojho vlastného programu organizácie, zapájajú aj na úlohách celoobecného a spoločensky nutného programu, najmä pomoci JRD v čase súrnych prác.

Miestny národný výbor

K zmene v počte poslancov miestneho národného výboru počas roku nedošlo. Plénum MNV zasadal šesť ráz. Na svojich jednaniach prerokoval tieto úlohy: rozpočet MNV na rok 1980, kontroloval činnosť rady MNV a komisií národného výboru podľa vypracovaného plánu práce a najviac pozornosti venoval výstavbe investičných celkov a organizovaniu brigádnickej a technickej pomoci výstavby MNV.

Rada MNV.

Zasedala obyčajne každých štrnásť dní. Ako výkonný orgán MNV mala svoje schôdzky častejšie ako plénum MNV. Podobne aj paleta činnosti a prejednaných úloh je oveľa širšia. Zabezpečovala plnenie úloh plynúcich z akcie výstavby, najmä akcie "Z", prejednávala plán a plnenie ozdravných opatrení v obci, hospodárenie MNV, hospodárenie drobných prevádzok, hospodárenie JRD SNP Likavka, kontrolná činnosť vlastných orgánov, aj zo strany nadriadených orgánov, zabezpečovanie osláv oslobodenia obce, výročie Slovenského národného povstania a iných osláv celoštátneho významu, prejednávala otázku zabezpečovania poľných aj lúčnych prác, najmä zberové práce, poriadanie 10 Stredoslovenského detského folklórneho festivalu, činnosť ZPOZ-u, plán osvetovej práce a jeho plnenie, kontrolovala inventarizačné práce, výsledky vyučovacieho procesu v ZDŠ a MŠ. Ďalej prejednávala dopravno-bezpečnostné opatrenia a situáciu v obci, činnosť školskej jedálne materskej školy, otázku hospodárnosti a šetrenia elektrickým prúdom, palivom, aj iným materiálom, ďalej tiež otázkou intengrácie (spojenia obce() s Ružomberkom.

Čo sa týka dochádzky na schôdzkach - najlepšiu vykazuje tá časť poslancov, ktorí sa už v minulých rokoch tohoto volebného obdobia preukázali s dobrými výsledkami. Zbor pre občianske záležitosti bol za uplynulý rok vyhodnotený radou ONV prvým miestom medzi väčšími obcami v okrese Liptovský Mikuláš.

V ý s t a v b a

V akcii "Z" toho roku pokračovala výstavba na dome smútku, kde bola vytvorená hodnota 458 600 Kčs, pri čom bolo prestavaných 314 164 Kčs. Na stavbe telocvične bola situácia zložitejšia. Stavba telocvične ako taká, bola uzavretá a pokračovalo sa v stavbe šatní pri tejto škole (ZDŠ). Na celom komplexe bola vytvorená hodnota 812 000 Kčs. Finančné čerpanie činí 784 142 Kčs.

Kým na dome smútku boli zhotovené omietky a dokončujú sa obkladové práce; na telocvični boli vystavané hlavné múry, zakrytá strecha, vnútorné múry a začalo sa s remeselnými prácami. Na tejto druhej stavbe bolo teda urobené pomerne dosť.

Pretože ceny stavebných materiálov a služieb stúpli od doby vyhotovenia plánov a rozpočtov, financovanie stavieb naráža často na disproporcie a nedostatok limitov, čo zdržuje stavebné práce.

Z ostatných stavebných podujatí obce vyniká kanalizácia Štúrovej ulice, ktorá bola prevedená svojpomocne pod vedením MNV,.Náklady uhradil Okresný investorský útvar.

Na konzervácii hradu Likavy sa toho roku nepokračovalo, lebo tieto práce boli zo strany ONV zastavené.

V druhom polroku sa započalo s výstavbou a osadením plynovodu smerom do Ružomberka z východnej časti chotára obce. Trasa vedie popri novom cintoríne ulicou Partizánov, cez dvor MNV na ulicu Dariny Kráľovenskej a na Bellovu ulicu. Stavba mala byť do konca jesene skončená. (Pozri doklad čís.1/80).

Zo súkromnej stavebnej činnosti vyniká vytvorenie troch nových stavebných obvodov pre stavbu rodinných domkov. Je to výstavba na "Puškárni", na "Záhumenej" (pod hriskom TJ Družstevník Likavka) a na "Paračke". Na úplné dokončenie stav. obvodov pod zástavbu rodinnými domkami však treba ešte podrobnú dokumentáciu, výkup pozemkov a presné rozparcelovanie stavebných pozemkov.

Stavebné povolenie na stavbu rodin. domkov toho obdržali títo: Marian Marton č. 772, Pavol Hudák č. 423, inž. Pavol Homola č. 731, Jozef Demko č. 45, Štefan Rázga č. 669 a Marian Turan. Spolu šesť rodinných domkov. Plán výstavby ukladal pre tento rok postaviť dvanásť domkov.

Povolenie na prístavbu rodinného domku si vyžiadali: Miroslav Tarčák č. 74, Štefan Gurgár č. 173, Milan Zachar č. 126, Alojz Švento č. 822, Emil Lašek č. 142, Milan Drapáč č. 643, inž. Ján Bartek č. 428.

Na montáž ústredného kúrenia do svojich domkov si vyžiadali povolenie dvadsaťtraja občania. Vedie ich k tomu nielen potreba zvýšenia technickej vybavenosti, ale aj tá okolnosť, že dostanú zvýšený prídel paliva pre svoje domácnosti.

Od 1. apríla bolo do domu kultúry namontované zariadenie na širokouhlý film. Prvý raz sa na ňom premietalo na výročie oslobodenie obce.

Užívacie povolenie na stavby rodinných domkov toho roku obdržali Milan Ľupták, Václav Drepáč a Ján Švalec.

Počas roku bol zvalený jeden starý drevených dom čís. 226, kto-

rého majiteľom bol Jozef Trepáň,ktorý odišiel do domu dôchodcov.

Na málokrotom úseku nášho života dochádza tak viditeľne k zmenám vo vývoji stavieb, ako pri stavbe rodinných domkov pre potrebu občanov.

V porovnení typov ľudských obydlí z roku 1910, 1943 a 1979 je to vidno na dokladoch 2, 3, 4 a 5/1980.

Na situačnom náčrtku č. 2/80 je vidieť, že zastavená plocha obce sa od roku 1945 zdvojnásobnila.Boli vytvorené celé nové ulice. Aj staršie ulice, kde už bola staršia zástavba, sú zaplnené novou zástavbou. Na túto sa využívajú miesta po starých zvalených domoch, prázdne priestory medzi domami, ale aj modernizácia starého bytového fondu. Kým v r. 1910 a približnej dobe sa s miestom pod stavbu veľmi až nezdravo šetrilo, a z dôvodov tradície, ale najmä najmä z úspornosti sa stavalo v jednom dvore viac domkov, ako je to vidieť na doklade čís. 4/80, kde rad domkov je na jednej strane pozemku, spoločný dvor na druhej strane. Humná sú postavené vzadu vo dvore. Ide o domy pop.č.251,252,253,254 a 255. Všetky domky boli rovnaké a boli postavené v rovnakom štýle.

Na doklade číslo 3/80 je zakreslená situácia rodinného domku Štefana Baláža , ktorý si tento postavil v roku 1943. Dom je len jeden vo dvore spolu s príslušenstvom hospodárskych stavísk k2 haktárovému hospodárstvu ako samostatne hospodáriaci roľník. Okolité domy sú podobného typu. Tento dom s príslušenstvom je na terajšej ulici Jána Hollého pod číslom 624.

Na doklade číslo 5/80 je zakreslený stavebný pozemok stavebníka Mariana Turana na ulici Nemčekovej. Dom je už moderného typu, bez akýchkoľvek hospodárskych stavísk vo dvore. Samotná stavba domu je riešená so zalomeným štítom, s brizolitovou omietkou s troma izbami(obývačka, spálňa a detská izba), s príslušenstvom a s ústredným kúrením. Podobných domkov je už obci dosť hodne. Vznikli za posledné roky, najmä na ulici Družstevnej - Puškárni a po okrajových častiach obce a ulíc. Na Puškárni bol za posledné roky urobený aj pokus s radovou výstavbou rodinných domkov (domy sú napojené tesne na seba, čím sa získa priestor a menšia spotreba kuriva).

Za rok 1980 v akcii "Z" bol MNV v Likavke vyhodnotený ako najlepší v skupine väčších MNV v okrese.

Priemysel, obchod a služby.

Výrobné prevádzky a služby, ako aj náplň sa počas roku nezmenili a to ako u prevádzok MNV, JRD aj iných organizácií. Javí sa potreba otvoriť zberňu obuvi na opravné práce, nakoľko táto služba v minulých rokoch v obci Bola a občania ju postrádajú.

Obchodná sieť je vo vyhovujúcej miere vybudovaná. Aj keď sortiment tovarov či už potravinových, alebo priemyselných by sa žiadalo vylepšiť, najmä pokiaľ ide o potreby pre domácnosť. Podobná situácia je však aj v predajniach v Ružomberku (obuv, nábytok,kus. textil, z potravín výsekové mäso aj výrobky najmä cez letnú sezónu.)

Z bývalej rozsiahlej domácej výroby, ostalo ešte v tradícii tkanie kobercov z textilného odpadu po domácky na drevených krosnách, ktoré ešte niektoré ženy praktizujú.

Žiaci základnej školy ako po iné roky aj toho roku previedli zber odpadového papiera, železa a farebných kovov, ale aj zber liečivých rastlín, gaštanov a sušenej pomarančovej kôry.

Obyvateľstvo, zvláštne udalosti.

Tretieho apríla o pol štvrtej hodine ráno vypukol oheň v dome Jolany Nahálkovej na Hollého ulici. Domček bol drevený, ale zásahom požiarnikov, najmä z Ružomberka, bol požiar zavčasu zlikvidovaný. Zhorela strecha, pokrytá šindľom a zadné hospodárske staviská.

Nezadlho po tom, bola verejnosť obce vzrušená správou, že Štefan Majer, tunajší občan, podľahol úrazu, ktorý utrpel pri stínaní stromov v lese, ako pracovník Štátnych lesov.

V mesiacoch apríli a máji sa konali na MNV kontroly občianskych preukazov občanov prihlásených na trvalý pobyt. Tieto kontroly predbiehali sčítanie občanov, bytov a domov.

Vlastné sčítanie obyvateľstva, domov a bytov sa konalo k 1. novembru. V našej obci túto prácu vykonávalo desať sčítacích komisárov a dvaja revízori. Napočítané bolo celkom 3365 občanov,ktorí boli prihlásení na trvalý pobyt. Z tohoto je 1615 mužov a 1750 žien. (O tom pozri doklady čís. 6 a 7/80). Od posledného sčítania, ktoré bolo v roku 1970, poklesol počet občanov o 402 osôb. Zloženie obyvateľstva je takéto: mladistvých je 927 osôb, dospelého občianstva do 60 rokov, teda takých, ktorí sú produktívnom veku je 1609 osôb. Osôb nad 60 rokov 829. Z celkového počtu je žien o 135

osôb viac, ako mužov. Je zaujímavé, že tento rozdiel nebadať u mladistvých, kde len 11 žien je viac ako mužov. Podobná situácia je aj u osôb v produktívnom veku do 60 rokov, kde je tiež len o 11 žien viac, ako mužov. Avšak u osôb nad 60 rokov je žien viac o 113 osôb. Je to dopad tej skutočnosti, že priemerný vek žien je dlhší ako u mužov. Možná, že ženy žijú aj zdravšou životosprávou. Ženy predsa len v menšej miere majú vo svojich radoch alkoholičky, ako muži, nehovoriac o tom, že u nás ženy menej fajčia ako muži. Pravda je však aj v tom, že muži sú viac zamestnaní v rizikových pracoviskách, preto aj úrazovosť žien je nižšia, ako mužov. V nemalej miere však na spomenutú štatistiku má vplyv, že v dome dôchodcov v Likavke je prevážna časť žien. Ekonomicky aktívnych (zárobkove činných) je 839 mužov a 703 žien, spolu 1542 osôb. Dať všetkým týmto 1542 pracujúcim prácu, na to treba jeden väčší podnik, keby mali pracovať na jednom mieste. Vo vlastnej obci pracuje 269 osôb. Ostatní dochádzajú. Dokonca mimo náš okres dochádza do zamestnania až 83 osôb. Podľa národnosti je obec čisto slovenská. Zo všetkých je len 20 osôb českej národnosti, dvaja sú Ukrajinci, dvaja Maďari a traja inej národnosti.

V Likavke bolo napočítané 779 domov. Z toho neobývaných 23. Od roku 1945 je postavených 462 bytov. Od posledného sčítania sa postavilo 181 bytov. Spolu máme teraz 846 bytov. od r. 1960 sa postavilo najviac bytov s troma a viac izbami a to 173. Celková plocha všetkých bytov činí 65 107 m2. Iné údaje o vybavení bytov:

Byty s kúpeľňami v r. 1970 bolo 402, teraz 616,
byty s ústred.kúrením v r. 1970 106, v r. 1980 296,
byty s chladničkami v r.1970 444, v r. 1980 705,
byty s práčkami v r.1970 667, v r. 1980 730,
byty s televízorom v r.1970 602, v r.1980 739,
byty s chatami v r.1970 3, v r.1980 14 bytov,
byty s motocyklom v r.1970 68 v r. 1980 45 bytov,
byty s osob.autom v r.1970 88 bytov v r.1980 215 bytov,
byty s garážami v r.1980 bolo napočítané 121.

Poľnohospodárstvo

Pomerne chladné počasie s veľkým množstvom zrážok, trvalo po celý rok. Ešte 19. marca napadol sneh, ktorý sa len veľmi pomaly topil. Poľnohospodári mali veľa starostí, lebo daždivé počasie veľmi sťažovalo poľné a lúčne práce. Tým, že bolo po celý rok pomerne chladno, vegetácia sa značne oneskorila a po celý rok zaostávala za priemerom. Jedine v mesiaci máji bolo pomerne dosť pekne. Sťažené boli najmä zberové práce pri žatve a zbere zemiakov. Koniec júla a začiatok augusta sa síce počasie zlepšilo, ale to bolo len na krátko. Aj ovocie a zelenina sa oneskorili asi o 3 týždne. Ovocie bolo nevyzreté a rýchlo podliehalo skaze.

Na začiatku roku konali sa v obci oslavy 30. výročia založenia jednotného roľníckeho družstva v kultúrnom dome. Zhodnotená bola celá činnosť družstva od jeho založenia a vecnými darčekmi boli odmenení jednak tí, ktorí družstvo zakladali, ako aj dlhoroční usilovní členovia družstva.

Čo sa týka hospodárenia družstva za rok 1980, možno povedať že to bol jeden z najslabších rokov v poslednom čase. Družstvo nesplnilo ani plán rastlinnej, ani živočíšnej výroby. Preto na výročnej členskej schôdzi bolo v ročnej správe viac negatívnych výsledkov, ako takých, ktoré sú žiadúce. Zaradením roľníkov z Valaskej Dubovej a Komjatnej do spoločného hospodárenia sa síce zväčšila plocha celkovej poľnohospodárskej pôdy, ale pomer ornej pôdy k celkovej poľnohospodárskej výmere pôdy sa znížil a aj po stránke kvality zhoršil. Priemerné hektárové výnosy z pripojených obcí (mimo Martinčeka) sú oveľa nižšie, ako v honoch v Likavke. Nedostatkov je pravda viac aj iného druhu, ako na rastlinnom, tak na živočíšnom úseku výroby. JRD má toho času najnižšiu dojivosť kráv zo všetkých družstiev v okrese - len 2033 litrov. Veľa nedostatkov, ako bolo konštatované aj v ročnej správe predsedu JRD sa javí aj na úseku organizácie práce, nedostatočnej starostlivosti o pôdny fond, nedostatočné využitie pracovnej doby, nedostatok v nešetrnom zaobchádzaní s mechanizačnými prostriedkami, v nedbalom prístupe k svedomitej a kvalitnej práci. Preto, že jeden výrobný úseku naväzuje tesne na druhý; ak nesplní jeden svoju úlohu, druhý už na jeho výsledky naväzuje, a tiež nemôže splniť plán. Keď rastlinná výroba neodviedla čo sa od nej očakávalo, nemá čím kŕmiť ani ošetrovateľ dobytka. Nuž veru do štvrtej

desiatky svojej existencie, družstvo vykročilo nedostatočne.

K 1. septembru bol prevedený súpis ovocných stromkov a kríčkov a bolo napočítané:

2103 jabloní,
399 hrušiek,
5 orechov,
55 čerešní,
16 višní,
1 marhuľa,
126 bystrických sliviek,
313 ostatných sliviek,
589 egrešov,
1711 červených a čiernych ríbezlí.

Oproti poslednému sčítaniu je pozoruhodný pokles hrušiek a egrešov.

Školstvo

U základnej deväťročnej školy v Likavke za posledné roky klesá počet žiakov. Nie snád preto, že by rodičia svoje deti neposielali do školy, ale silný populačný trend povojnových rokov oslabol a preto v ročníkoch 1 až 5 dochádza už len 251 žiakov, a v ročníkoch 6 až 9 dochádza len 290 žiakov. Ročníky 1 až 5 dochádzajú na vyučovanie v 8 triedach a ročníky 6 až 9 v desiatich triedach. Ako po iných miestach, aj u nás, čo raz väčší počet tried a žiakov prechodí na novú československú výchovno-vzdelávaciu sústavu.

Do materskej školy so štyrma triedami dochádza 116 žiakov. Školská jedáleň pri materskej škole má 260 stravníkov. Deti z materskej školy sa stravujú vo vlastnej škole a žiaci základnej deväťročnej školy dochádzajú na obedy do reštaurácie Jednoty pri dome kultúry.

Mimo vyučovania v škole, pomáhali žiaci aj na jednotnom roľníckom družstve pri zbere zemiakov a zbere odpadových surovín, ako to bolo spomenuté v predošlom texte. Nazbierali: 54,5 q odpadkov starého papiera, 157 q železa, 215 kg sušených liečivých rastlín, 900 kg starého textilu, 379 kg pagaštanu a 62 kg šušených šípok.

Starší žiaci pomáhali výdatne aj pri stavbe telocvične vo dvore školy.

Obidve naše školy s nacvičeným programom pomohli pri oslavách celoštátneho významu, najmä pri výročí VOSR a ku dňu oslobodenia na-

šej vlasti.

Z našej školy sa prihlásilo 23 žiakov na ďalší odborný štúdium a 13 žiakov do gymnázia.

Kultúra a šport.

Kultúrno-osvetová práca bola aj toho roku dosť pestrá a ako po iné roky, aj toho sa riadila všetka činnosť jednotným kultúrnym plánom. Z významnejších akcií počas roku sú tieto:

Začiatok roku sa obyčajne nesie v znamení zábav a plesov. Ani tento rok nebol v tomto smere výnimkou. Dvanásteho januára miestni požiarnici konali "bravčové hody". Na to 26. januára poriadali "ples divadelníkov" miestni ochotníci.

10. februára naši divadelníci zahrali divadelnú hru od Kováčika "Krčma pod zeleným stolom". Reprízové predstavenie tejto hry sa konalo ešte aj 17. februára. V ten samý deň organizovali miestni turisti výstup na Predný Choč.

28. februára vystupovali u nás divadelníci z Liptovského Hrádku s hrou:"Pozor na anjelov".

1. marca naši divadelníci hosťovali v Hubovej s hrou: Krčma pod zeleným stolom."

2. marca sa konal turistický výstup na Veľký Choč.

8. marca predviedol závodný klub ROH Tesla Lipt. Hrádok hru Petra Zvona: "Tanec nad plačom".

9. marca sa konala v dome kultúry slávnostná akadémia k MDŽ a prijatie žien u predsedu MNV. Večer o 19 hodine bola znova hra divadelná "Tanec nad plačom".

2. apríla vystupovali v dome kultúry profesionálni umelci: Michal Sliyka a Mária Velšicová. Návšteva bola pomerne slabá, hoci to bol dobrý a zábavný program. Toto vystúpenie sa konalo pri príležitosti výročia oslobodenia našej obce.

Začiatkom apríla bolo otvorené v dome kultúry v Likavke široko-uhlé kino. Premieta sa trikrát v týždni: v utorok, piatok a v nedeľu 2 krát. Prvý široko-uhlým spôsobom premietaný film bol: Oslobodenie Prahy. Bol premietnutý pri oslavách oslobodenia obce. Bolo to 9. apríla 1980.

K 35. výročiu oslobodenia boli vydané aj dedinské noviny Slovo Likavky a pásové heslá, ktoré boli umiestnené na správnej budove MNV a na dome kultúry.

V dňoch 17, 18 a 19. ako aj 20. apríla sa konali v dome kultúry Stredoslovenské preteky pokročilých divadelných súborov kategórie "B". Na javisku nášho domu kultúry vystupovali nasledovné súbory:

Osvetová beseda z Hubovej s hrou od J.Barč-Ivana "Mastný hrniec",

Divadelný súbor M.A.Bazovského z Turian nad Váhom s hrou od Antóna Pavloviča Čechova:"Medveď a pytačky."

Divadelný súbor Ivana Stodolu pri dome kultúry ROH z Považskej Bystrice s hrou od Miroslava Horníčka:"Dvaja muži v šachu."

Pohostinne vystúpil aj súbor Malého divadla pri KaSS zo Zvolena s hrou Alfreda de Musseta : "S láskou sa neradno zahrávať."

27. apríla poriadali turisti výstup na Šíp a 11. mája organizovali "Priechod Malou Fatrou" a 25. mája"prechod Veľkou Fatrou" cez Turecký a Lipt. Revúce.

17. mája sa konala v dome kultúry výstava exponátov numizmatikov.

Osvetová beseda v jarných mesiacoch organizovala kurz spoločenského tanca.

Naši divadelní ochotníci v kategórii "B" - pokročilé divadelné krúžky v rámci okresu, obsadili druhé miesto.

V dňoch 14 a 15. júna sa konal Stredoslovenský detský folklórny festival. Aj toho roku bolo počasie dobré, takže podujatia boli dobre navštívené.

Na festivale sa zúčastnili tieto súbory: Súbor Sliačanček z Lipt. Sliačov, súbor Ďumbier z I.ZDŠ v Lipt. Mikuláši, Kelčovan z Dolného Kelčova, Apró Palóc Csemadok z Fiľakovských Biskupíc, Barkóca zo ZDŠ Gortva, Iskrička z Bobrovca, súbor Goral z Hladovky, Brežan z Brehov pri Novej Bani, Kokavan z Kokavy nad Rimavicou, súbor Pilsko z Oravského Veselého, Mladosť z Považskej Bystrice, Krôčik z Plachtiniec, súbor Vrabce pri Osvetovej besede v Trnií, súbor Stavbárik zo Žiliny, súbor Likava z Likavky, Važťanček z Važca, Malý Kriváň z Východnej, Dolina zo Slatinských lazov, súbor Lúžňan z Lipt. Lúžnej, Borovianka z Hút./Pozri o tom doklady čís. 8,9,10,11 a 12/80).

7. novembra sa konala slávnostná akadémia z príležitosti otvorenia "Mesiaca československo-sovietskeho priateľstva". Po slávnosti bol premietnutý aj film: "My sa vrátime".

V mesiaci novembri a začiatkom decembra poriadala Jednota-reštaurácia v Likavke nový druh zábavných predstavení - diskotéka. Na konto týchto vystúpení bolo veľa kritických pripomienok zo strany rodičov

a preto po krátkej dobe boli zastavené.

Zo športových podujatí zaujímavosťou vynikol futbalový zápas odohratý na futbal. hrisku v Likavke: Vydaté mladé ženy proti starým mládencom. Čo málokto čakal - stalo sa - zápas sa stal koristťou žien, ktoré vyhrali 6:5 (Pozri o tom doklad číslo 14/80).

Z príležitosti osláv 36. výročia Slovenského národného povstania, vykonal sa spomienkový akt pri pamätnej tabuli padlých na Kramarisku. (Pozri doklad čís. 13/1980).

Miestna knižnica zaznamenala ďalší vzostup. Koncom roku mala knižnica už 9611 zväzkov kníh. Počet čitateľov je už 667. Z tohoto počtu čitateľov je 373 vo veku do 14 rokov. Od 15 rokov do 19 rokov je 99 čitateľov. Dospelých čitateľov je 195 osôb. Celkový počet výpožičiek činí 23 168 Kčs. Na jedneho obyvateľa pripadá 6,92 výpožičiek. Počet výpožičiek sa zvýšil o 3968. Knižnica poriadala aj rôzne drobné akcie s mládežou a síce 25. besied o knihe, 20 výstaviek knihy, 25 rozhlasových relácií a nástenieк.

Zmenou sociálneho zloženia miestneho obyvateľstva, prechodom poľnohospodárstva na družstevnú výrobu, zmenou a zavedením nových druhov zamestnaní a profesií, mizne zo slovnej zásoby obyvateľstva mnohé výrazy a termíny. Nastupujúca generácia, aj keď sa jej vo všeobecnosti dostáva vyššieho vzdelania, mnoho z týchto starých termínov už nepoužíva; ale často ani nevie, čo znamenajú. Na príklad: doštenec, styk,(nástroj pri pluhu),zahrabačky, hrabky, babka, zákovka, švorec, abštok (z nemeckého), podojeň, provrieslo, čriesło, stlbica, rázvora, tokna, spica, trolingy, hlavnica (na voze), lojtry, prielaz, dachovnica, šindľovec, prieloh, jarec, bilnica, snuvadlá, činy, krosná, brdo, nitelnica, podnože, trúba (na krosnách),fajfy, drapačky, trepačky, mažiar, trlo, handzový nôž, handzový stolec, dieža, zvárať, bilo, kozub,miery: stena, šúch, cól,miera (asi 40 kg), verdúnok, ríf, siaha a pod.

Sociálne pomery, zdravotníctvo

Najrozšírenejšie nemoce v obci, ako aj príčiny nemocnosti sú: akútne zápaly horných dýchacích ciest (chrípka, angína, zápaly hrdla, zápaly priedušiek, zápaly prínosových dutín), u starších ľudí najrozšírenejšie nemoce sú srdcovocievne choroby a z nich ischemická choroba srdca a hypertenzia (vysoký krvný tlak).

Epidemické výskyty nemoci sa nevyskytli. Z infekčných ochorení

sa len ojedinele vyskytli dizentéria, pásový opar a žltačka.

Celkový počet ošetrení celého zdravotného strediska (do toho sa počítajú obce Likavka, Martinček, Valaská Dubová a Komjatná) je 9726 osôb.Počet lekárskych návštev v domácnosti bol 810 prípadov. Vo 211 prípadoch navštívila domácnosť zdravotná sestra.

Najviac nemocí bolo v mesiacoch február a marci 65 - 70 prípadov. Išlo najviac o chrípkové ochorenie.

Ako dobrovoľní darcovia krvi je prihlásených 30 ľudí. Posledný odber, ktorý sa uskutočnil 19. novembra sa vykonal u 16 osôb.

Zdravotné stredisko v Likavke bolo rozšírené v priebehu roka o zubnú ambulanciu pre prvý aj druhý obvod zdravotného strediska a jedna ambulancia pre deti. Novým zubným lekárom v zdravot. stredisku je MUDr. Štefan Machay.

Zdravotnú osvetu zabezpečuje zdravotné stredisko v spolupráci s miestnou skupinou Slovenského červeného kríža a osvetovej pracovníčky pri Osvetovej besede v Likavke.

Úsilie osvety v boji proti alkoholizmu aj fajčeniu, zdá sa nemá účinnosť, lebo tieto škodliviny zo života obce neustupujú.

Miestny národný výbor v Likavke vyplatil osobám s nízkami dôchodkami na doplnkovej starostlivosti v rámci sociálnej výpomoce celkom 18 000 Kčs.

Počet narodených je spolu 48. Z tohoto počtu je 24 žien.

Počet uzavretých manželstiev je 26.

Počet zomrelých v Likavke je 31. Z toho 12 mužských.

Z roka na rok sa objavujú aj rozvody, hoci nie je tak dávno, čo to bol ojedinelý zjav.Minulého roku boli v Likavke dva rozvody. Tri rozvody sa mimo toho vyskytli tak, že jeden z rozvedených býva mimo územie Likavky. Z uvedeného počtu uzavretých manželstiev len tri sobáše boli také, že obidvaja z manželov boli z tunajšej obce (Mišovie, Fain a Nemček).

Tu končia zápisy do kroniky za rok 1980.

Likavka 23. okt. 1981. kronikár L. Kováľ

Zápisy za r. 1980 boli schválené a prekontrolované v Rade MNV v Likavke dňa 24.7.1981, uznesením č. 59/81-bod 2.

Predseda MNV:

Z á z n a m

za rok 1981.

V celej našej republike, a preto aj v našej obci, sa konali voľby do zastupiteľských orgánov, do národných výborov, Slovenskej národnej rady aj do Národného zhromaždenia a to začiatkom septembra. Do miestneho národného výboru v Likavke boli zvolení títo kandidáti za poslancov: Ladislav Karlík, Magda Hrčková, Viera Slaná, Oto Milan, Róbert Kucko, Jozef Uličný. Peter Žerebák, Ľudmila Dubská, Anna Konfálo vá, Ľudmila Oškvarková, Arnold Fain, Benjamin Bakoš, Jarmila Rošková, Štefan Maga, František Tóth, Anna Páterová, Arnold Brtko, Eliška Brtková, Róbert Fajta, inž. Dušan John, Milan Bachan, Anna Martonová, Jozef Ciglan, Oliva Lauková, Ferdinand Maták, inž. Pavol Vrabko, Ladislav Pindura, Ferdinand Uhrina, Milan Rabínsky, Anastázia Gadáčová, Štefan Šafár.

Do okresného národného výboru boli zvolení: Viera Slaná, Arnold Brtko, Štefan Maga.

Za našu obec do Stredo-slovenského národného výboru bola zvolená Oľga Štefanovičová z Ružomberka.

Do Slovenskej národnej rady volili naši ob-

čania Jozefa Gregora.

Do Federálneho národného zhromaždenia boli zvolení: Zita Babilonská a inž. Ján Marko.

Za predsedu MNV bol zvolený doterajší tajomník MNV Oto Milan, a na tajomníka MNV bol zvolený Peter Žerebák.

Na prvom zasadnutí boli potom ešte zvolení ďalší členovia rady MNV a to Štefan Maga, ako podpredseda MNV, Ferdinand Uhrina, Róbert Kucko, Magda Hrčková, Ladislav Pindura, Arnold Brtko, Ladislav Kárlík.

Národnému výboru na výpomoc boli zvolení z radov občanov ako neposlanci za členov komisií niektorí občania. Komisie boli vytvorené tak, aby každý poslanec bol do niektorej zapojený. Komisií bolo vytvorené šesť.

Do finančnej komisie bol zvolený predsedom inž. Dušan John.

Do komisie pre výstavbu, plánovanie a dopravu bol zvolený inž. Pavol Vrabko, ako predseda.

Za predsedu komisie pre ochranu verejného poriadku bol zvolený právnik Jozef Uličný.

Za predsedu sociálnej a zdravotnej komisie bola zvolená Magda Hrčková.

Predsedom komisie pre mládež bol zvolený Ladislav Pindura.

Predsedom osvetovej a školskej komisie bol zvolený Róbert Kucko.

Predsedom výboru ľudovej kontroly je František Tóth.

Predsedom zboru pre občianske záležitosti sa stala Eliška Brtková.

Zvolení poslanci boli oboznámení s volebným programom MNV, ktorý bol schválený na verejnom pohovore, a ktorý sa mal lepšie plniť vzhľadom na doplnenie a omladenie MNV mladšími poslancami.

Z ostatných spoločenských udalostí obce počas roku vynikajú oslavy sedemdesiateho výročia založenia prvého požiarneho (vtedy hasičského) zboru v Likavke.

Spoločenské a masové organizá-

V obci existovalo trinásť spoločenských a masových organizácií. Na ich podieli a aktivite nenastala li podstatné zmeny. Aj za uplynulé obdobie boli aktívnejší členovia požiarnej organizácie, poľovníci, členovia Červeného kríža, divadelní ochodníci aj príslušníci odbojovej organizácie. Teda tie organizácie, ktoré už viac rokov účinnejšie pracujú a ktoré vykazujú prácu nielen v rámci svojej organizácie, ale sú na pomoci aj pri plnení úloh národného výboru a JRD pri organizovaní brigád a preventívnej práci.

Výstavba.

Miestny národný výbor pokračoval v rozostavených prácach na dome smútku aj telocvični. Snahou vedúcich činiteľov obce bolo, aby sa do konca roku ukončila stavba domu smútku. Aj keď boli vlastné stavebné práce prevedené a koncom roku administratívne prehlásené za skončené, nemohli byť dané do používania, lebo chýbalo napojenie na elektrickú sieť, kúrenie a v neposlednej miere obe stavby vybaviť potrebným náradím a zariadením, aby mohli slúžiť svojmu účeľu. Týka sa to domu smútku aj telocvične pri základnej škole.

Z ostatných účeľových zariadení a prác, je nutné spomenúť stavbu autobusového nádražia, ktoré sa buduje na nábreží Váhu medzi mostom ponad Váh a

novopostavenou lavičkou. Táto stavba sa nachádza na území obce Likavky a čiastočne na území Ružomberka. Stavbu autobus. nádražia nefinancovali občania našej obce, lebo nádražie má slúžiť pre všetky autobusové spoje dolného Liptova. Aj tak však postavenie nádražia uvítalo nielen občianstvo z Ružomberka a Likavky, ale aj širšieho okolia, lebo nádražie leží v susedstve železničnej stanice v Ružomberku. Doteraz stanovištia autobusov boli na viac miestach, a často sa tieto menili. Z ostatných stavieb v obci je hodno spomenúť JRD Likavku, ktoré si buduje vo vlastnej réžii priestranú budovu mechanizačných dielní v areáli svojho dvora v Likavke, ako aj Československé automobilové opravovne na Paračke (Bellova ulica), ktoré vedľa doterajšej prevádzky započalo s výstavbou výrobnej haly.

Na hrade Likavka sa aj toho roku pokračovalo na zabezpečovaní hradného brala proti korózii na severnej strane hradu.

Z radov občanov si postavili a dali do používania rodinné domky títo občania: inž. Jozef Riša, Ján Baran, Ivan Žitník, Silvester Brtko, Miroslav Hanousek, Jozef Maga, Benjamin Kozica, Dr. Jozef Bumbala, inž. Martin Uličný, Štefan Bukový a Róbert Fajta. Spolu jedenásť domkov.

Výstavba nových rodinných domkov v Likavke ide pomaly. Toho roku sa nesplnil plán bytovej výstavby, lebo plánom na rok 1981 bolo stanovené 15 rodinných domkov dať do používania.

Nové stavebné povolenia na stavbu rodinných domkov obdržali len Ľudovít Šavrnoch č. 833, a Viliam Ďurdík.

Zároveň boli vydané dve zbúracie povolenia a to vo dvore Kolomana Ďurdíka a v druhom prípade dal MNV zbúrať jednu starú rozpadnutú drevenicu Emy Vasi-

lovej. Obe stáli na Jánovčíkovej ulici

Miestny národný výbor vydal deväť stavebných povolení na prístavby domkov, prestavby, nadstavby, alebo hospodárske budovy. Zároveň vydal sedemnásť stavebných povolení na montáž ústredného kúrenia.

Hospodárstvo.

Počas roku v počte a druhoch prevádzok, predajní, alebo závodov nenastali zmeny.

Zo strany občanov bolo dosť pripomienok k slabšiemu zásobovaniu mäsom a mäsovými výrobkami. Od októbra k nedostatkovým potravinám pribudlo aj maslo, pracie prášky, jedlé tuky, najmä jedlý olej. Z priemyselných výrobkov je už dávnejšie nedostatkovým kuchynský smaltovaný riad, niektoré druhy inštalačného materiálu a elektrotechnický materiál.

Ku koncu roku ľudia z obavy zvýšenia ceny, vykupovali niektoré druhy potravín, ale aj priemyselných tovarov. Postupne však cez zimné obdobie sa pravidelnosť zásobovania a distribúcia vylepšila natoľko, že prestala naháňačka po obchodoch za väčšinou týchto tovarov.

Od 16. októbra boli zvýšené ceny tekutých palív o 20 %.

Drobné prevádzky MNV dosiahli za uplynulý rok 700 tisíc Kčs ako prebytok, ktoré odviedli na účet národného výboru. Tieto finančné prostriedky boli na vylepšenie rozpočtu na úseku školstva, kultúry, aj akcie "Z", ako aj správy národného výboru.

Poľnohospodárstvo.

Jednotné roľnícke družstvo Slovenského národného povstania so sídlom v Likavke dosiahlo o niečo lepších výsledkov v porovnaní s predošlým rokom. Plán zisku prekročilo o 10,5 %, čo činí nad plán v korunách o 125 tisíc viac. Toto zlepšenie nastalo v rastlinnej výrobe, kde sa splnili niektoré ukazovatele u krmovín am zemiakov. Viac o tom povie nasledovná tabuľka:

Hektárové výnosy.

Plodina:	Plán	skutočnosť	plnenie
Pšenica ozimná	40 q	35,1 q	87,7 %
Raž ozimná	35 q	27,4 q	78,- %
Jačmeň jarný	25 q	24,3 q	97,- %
Zemiaky neskoré	170 q	175,- q	100,3 %
Krmoviny na ornej pôde	64 q	69,5 q	108,- %
Seno z lúk	25,5 q	26,4 q	103,5 %

Nákup. úlohy zemiakov. Dodávku zemiakov pre tržné fondy družstvo splnilo na 101,7 % čiže 971 ton.

Osevné plochy:

Pšenica ozimná	115 ha
Raž ozimná	15 ha
Jačmeň jarný	159 ha
Jačmeň ozimný	10 ha
Jarné miešanky	15 ha
Poľné krmoviny	88 ha

Jednotné roľnícke družstvo v Likavke obrába spolu 2093 ha poľnohospodárskej pôdy k 31.12.1981.

Užitkovosť. V živočíšnej výrobe boli docielené tieto výsledky: Nadojené mlieko spolu plán:1 160 tisíc litrov, skutočnosť 1 206 tisíc litrov t.j. 103,9 % v pomere k plánu.

Produkcia mäsa spolu plán 155,5 ton, skutočnosť 186,7 tón, čo činí 120 %.

Priemerná dojivosť na jednu kravu-dojnicu plán 2244 litrov, skutočnosť 2338 litrov t.j. 104,1 %.

Dodávky do štát. fondov. Dodávky pre štát boli splnené nasledovne:

Mlieko plán 1 080 000 litrov, skutočnosť 1 123 000 l

Mäso plán 156 ton, skutočnosť 157,1 tón.

Niekoľko členov družstva chová býčkov na výkrm, ktoré potom idú do plnenia kolektívu družstva, ale fin. úhrady za výkrm si berú samozrejme patriční členovia. Preto je dodávka mäsa o niečo vyššia ako vlastná pro-

dukcia.
Zemiaky konzumné plán 915 ton, skutočnosť 931 ton,
Obilie plán 100 q, skutočnosť 100 q.
Jednotné roľnícke družstvo má 550 členov. Po celý rok pracuje z toho 304 pracovníkov a to:
v rastlinnej výrobe 10 pracovníkov,
v živočíšnej výrobe 51 pracovníkov,
v mechanizácii pracuje 75 pracovníkov,
vo výstavbe investičného rázu 54 pracovníkov,
vo správe družstva a strážnici 55 pracovníkov.

Hospodárenie MNV.

Miestny národný výbor v Likavke dosiahol uplynulý rok tieto príjmy:
Na daniach a poplatkoch celkove 128 291,- Kčs,
Na stravnom a iných príjmoch zo zariadení MNV 371 680,- Kčs.
Drobné prevádzky MNV odviedli ako prebytok hospodárenia Kčs 232 000,-.
Na prídeloch od ONV obdržal MNV na doplnenie rozpočtu 550 000 Kčs.
Na náhodilých príjmoch získal MNV 811 527 Kčs.
Spolu príjmy činili 2 093 498 Kčs.
Tieto finančné prostriedky použil MNV na tieto úlohy:
na školstvo 511 746 Kčs,
na osvetovú činnosť 218 729 Kčs,
na miestne hospodárstvo 107 870 Kčs,
na výstavbu investíc (akcia "Z") 1 272 632 Kčs,
na správu nár. výboru 68 948 Kčs,
Spolu výdavky činili 1 779 925 Kčs.

Školstvo

Na základnej škole v triedach jedna až päť bolo 251 žiakov. V ročníkoch šesť až 9 je 299 žiakov. Spolu 540 žiakov. Na škole vyučuje 23 učiteľov a učiteliek. Všetkých tried je spolu osemnásť.
V materskej škole v troch triedach sa vyučuje 106 žiakov. Vyučujú štyri učiteľky. V školskej jedálni

pri materskej škole sa stravuje 119 stravníkov a to z materskej aj základnej školy

Osveta a šport.

Mimo vyučovania základná škola výdatne pomáhala v jesenných mesiacoch pri zbere zemiakov. Podobne aj toho roku bol úspešne prevedený zber odpadového materiálu, kovového šrotu, starého papiera, starého textilu, zber liečivých rastlín, gaštanov a šípok. Starší žiaci pomáhali pod vedením majstra aj učiteľov pri stavbe telocvične, ktorú sme stavali pri základnej škole.

Obidve školy materská aj základná, výdatne pomohli s nacvičením programov pri oslavách celoštátneho významu, najmä pri výročí oslobodenia našej obce a vlasti, pri oslavách Októbrovej revolúcie a Slovenského národného povstania ale aj počas folklórneho festivalu pod hradom.

Značný počet žiakov po skončení povinnej dochádzky odišiel na ďalšie štúdium na odborné školy a gymnázium.

Oslavy 60. výročia divadel. krúžku.

V dňoch 23. januára a ešte ďalšie dva dni konali sa v našej obci oslavy 60. výročia založenia prvého ochotníckeho divadelného krúžku. Miestna organizácia divadelných ochotníkov za spolupráce osvetovej besedy aj národného výboru, nacvičila pri tej príležitosti dve divadelné predstavenia a to na deň 23. januára div. hru Emila Gollnera: " Aká bolesť, taká medicína, a na 24. januára divadelnú hru bratov Mrštíkovcov: "Maryša". Na zakončenie osláv, t.j. v nedeľu, predviedli u nás vojaci posádky Dolný Kubín hru "Faraóni", ktorú nacvičil tunajší divadelný ochotník Jozef Hradský. Celé oslavy mali príťažlivý a dôstojný ráz a pripomenuli aj tým starším tie časy, keď začínali oni s ochotníctvom na podlahe bývalého obecného hostínca. Slávnostný príhovor mal Ar-

rnold Fain, dlhoročným ochotníkom v Likavke. Ochotníckym plesom boli oslavy zakončené.

V prvej polovici mesiaca februára bilancovali svoju ročnú činnosť športovci. Za predsedu organizácie bol zvolený Oto Milan.

Osvetoví pracovníci z Liptovského Hrádku majú blízke kontakty s Likavkou. Aj štrnásteho marca nám predviedli divadelnú hru: " My, dolupodpísaní."

Z príležitosti oslobodenia našej obce 5. apríla, sa konala akadémia v kultúrnom dome, na ktorej účinkoval súbor Liptov. Športovci z tej príležitosti poriadali športový beh " k oslobodeniu". Víťazi obdržali čestné darčeky. Počas týchto osláv 4 a 5. apríla sa poriadala v kultúrnom dome výstava starých peňazí, ktorú usporiadali miestni zberatelia mincí.

23. mája sa konal v priestoroch základnej školy volejbalový turnaj a o týždeň na to, poriadala základná škola v Likavke z príležitosti Medzinárodného dňa detí, cyklistické preteky.

V dňoch 13 a 14. júna konal sa pod hradom v Likavke Stredoslovenský detský folklórny festival, za účasti folklórnych súborov zo stredného Slovenska, ba, aj z ďalších krajov.

Turistický oddiel miestnej telovýchovnej jed-Turist.oddiel.
noty je pomerne činný a má aj pestrý program vo svojej turistickej pôsobnosti; preto aj pred blížiacimi sa oslavami Slovenského národného povstania, poriadal už piaty ročník výstupu na Predný Choč a na Kriváň, ktoré sa vykonali v augustových dňoch a začiatkom septembra ešte pridali jeden organizovaný výstup na Babiu horu.

Oslavy 70. výročia požiarnikov.

Oslavy Slovenského národného povstania spestrili aj miestni požiarnici, ktorí v augustových dňoch oslávili 70. výročie založenia dobrovolného hasič-

ského zboru v Likavke. Ako to už býva, oslavy boli spojené s požiarnickou ukážkou a prehliadkou nielen šikovnosti a schopnosti našich požiarnikov a požiarničiek, ale aj okolitých požiarnych zborov.

Vojen. súbor. Na druhého októbra sa dostavil k nám Vojenský umelecký súbor kapitána Jána Nálepku, ktorý vystúpil v kultúrneom dome v Likavke. Toto ináč vwlmi hodnotné celovečerné vystúpenie by si zaslúžilo ozaj masovejšiu účasť zo strany našich občanov.

Z príležitosti otvorenia Mesiaca československ.sov. priateľstva, mimo obvyklej slávnosti v spolupráci so základnou školou, sa konali na školskom dvore a v blízkom okolí branné preteky.

Zväzácka organizácia poriadala v kultúrnom dome Katarínsku zábavu a podobnou zábavou na Silvestra ukončila svoju prácu za uplynulý rok.

Miestna ľud. knižnica. Miestna ľudová knižnica v Likavke pod vedením Anny Mosnej, je zapojená do súťaže "Budujeme vzornú knižnicu". Za dosiahnutie dobré výsledky obdržala knižnica čestné uznanie od Okresného národného výboru v Lipt. Mikuláši a čestní uznanie Ministra kultúry Slovenskej socialistickej republiky. Preto sa hodlá v budúcom roku uchádzať o titul "Vzorná knižnica".

Knižný fond ľudovej knižnice v Likavke činí 10 038 zväzkov. Počet výpožičiek činí 22 750 kusov. Priemer na jedneho občana je 6,77 knihy. Na porovnanie celoslovenský priemer činí za rok 1980 5,46 zväzkov, hoci naša obec je tesne pri Ružomberku, kde predsa možno dostať ovela väčší výber potrebnej literatúry ako u nás. Čitatelov má 677.

Tu končia zápisy za rok 1981.
Likavka 11. februára 1984.

kronikár

Z á p i s y

za rok 1982.

V plynulý rok bol charakterizovaný snahou vedúcich činiteľov odovzdať čím skôr dom smútku aj telocvičňu pri základnej škole do užívania, aby mohla plniť svoj účeľ. Išlo tu prevážne o vybavenie potrebným zariadením a nábytkom. Aj uznesenia orgánov MNV boli zamerané na ten cieľ. Telocvičňa sa započala používať žiakmi už v septembri na začiatku nového školského roku, keďže základná škola už mala nejaké telocvičné náradie. Problémom estáva ešte vykurovanie cez zimné obdobie, ktoré nie je dostatočné. Ale aj dom smútku bolo potrebné vnútorne vybaviť. Obidve stavby si vyžiadali značné investičné čiastky. Občania však tiež vykonali svojpomocne pekný kus práce aj vo forme brigádnickej pomoci, najmä pri stavbe telocvične. Veľa práce urobili aj starší žiaci z našej školy. Ako naviac bola v telocvični zriadená aj jedáleň pre žiakov základnej školy; nakoľko škola nemá postavenú družinu mládeže a vlastnú kuchyňu, preto si stravu na obed privážajú už hotovú do jedálne. Dom smútku, telocvičňa základnej školy.

Z ostatných väčších stavebných prác hodno spomenúť nadstavbu poschodia v prevádzkovej budove kovozávodu Liptona v južnej časti obce. Započalo sa aj s melioračnými úpravami zamokrenej poľnohospodárskej pôdy v honoch "Proti kostolu", "Pod dielcom, Na Veľkej, Na prídolí, Medzi láni, na Čiernych dielniciach, na Malom lániku, v Žabove, na Črevách a v Krúžku". Meliorácie JRD.

Tieto práce sa prevážne skončili toho roku, lebo bolo veľmi vhodné počasie. Jarok "Žabovo", ktorý po postavení vodovodu v Martinčeku v roku 1936 nemal skoro vody v koryte, teraz svoju vodnú pesničku veselšie zblnkoce.

Výstavba rodin. domkov.

Pre našich občanov, ktorí si chcú postaviť rodinné domky svojpomocou, bolo vymerané šesť stavebných parciel na Paračke na bývalej erárnej lúke. Zatiaľ však toho roku obdržali stav. povolenie len dvaja občania: Ferdinand Hradský č. 820 a Vladimír Kruták č. 824. Rodinné domky dokončili a obdržali užívacie povolenie toho roku Marian Marton č. 772, Štefan Rázga č. 669 a Ľudovít Šavrnoch č. 833.

Búračka domu.

Úradné povolenie na zbúranie starého murovaného domku obdržala Anna Mračková č.d. 412.

Ústred. kúrenie.

Na vylepšenie úrovne bývania bolo vydané šesťnásť stav. povolení na montáž ústred. kúrenia a tri stav. povolenia na prístavby rodinných domkov.

Občania-cudzinci z Juhoslávie, ale aj z Kanady, ktorých bolo v našej obci ubytovaných za dve desiatky a ktorí pracovali pri výstavbe Celulózového kombinátu v Ružomberku, sa už z našej obce odsťahovali, nakoľko výstavba továrne sa skončila. Mnohí z týchto občanov, najmä z Juhoslávie počas pobytu v našej obci sa naučili dost hodne slovenských slov, aj zvykov.

Vo vedení obce nenastali toho roku žiadne personálne zmeny. Oslavy celoštátneho významu sa konali z príležitosti oslobodenia obce a celej republiky, oslavy 29. augusta a započatia československo-sovietskeho priateľstva.

Hospodárenie MNV.

Miestny národný výbor mal počas toho roku tieto príjmy:
Na daniach 92 326,- Kčs,
na poplatkoch 26 090,- Kčs,
na stravnom 225 535,- Kčs,
od drobných prevádzok MNV získal 600 000 Kčs
na iných príjmoch 44 402 Kčs.

Tieto prostriedky použil v rámci rozpočtového aj doplnkového hospodárenia takto: na údržbu ciest vo vlastnej správ-

ve MNV 119 130 Kčs, na výdavky materskej a základnej školy spolu so škoskou jedálňou 542 710 Kčs, na osvetovú činnosť 270 935 Kčs, na výdavky miestneho hospodárstva 128 178 Kčs, na správu národného výboru 56 620 Kčs, na sociálnu a doplnkovú starostlivosť 7044 Kčs.

Poľnohospodárstvo.

Technickou úpravou poľnohospodárskych parciel sa do značnej miery mení vzhľad okolia obce. Medze, chodníky už dávnejšie miznú, ale vysušovaním poľnohospodárskych pozemkov malé hony splývajú do väčších celkov. Jarky a studničky splývajú. Je to iste hospodársky nutné, ale zároveň miznú aj mnohí spevaví a užitoční vtáci, lebo sa im zmenšujú možnosti hniezdenia aj ochrany mechanizáciou poľných prác. Vysúšaním močiarov zmizli aj žaby. Dnes už nepočuť na jar z močiarov žabí koncert, ktorý sa ozýval večer čo večer "Na Puškárni", za vlhkého večera. Podobne zmizli aj chrústy. Na druhej strane sa rozšírili straky a škorce.

Nákupné úlohy, plnenie.

Priaznivé počasie pre poľnohospodárov, spôsobilo, že skoro všetky práce na poliach a lúkach mohli byť vykonané v agrotechnických termínoch, čo sa odrazilo na dobrých výnosoch poľných kultúr, aké u nás dávno neboli: ozimná pšenica 34,8 q, jačmeň 25,7 q, raž ozimná 34,5 q, lúčne seno 33 q, zemiaky dokonca 205 q z hektára. Splnené boli aj nákupné úlohy a to obilie 110 ton, zemiaky 1117,5 ton, mäso 141 ton, mlieko 1 149 339 litrov. Priemerná dojivosť na kravu sa dosiahla 2347 litrov ročne. Počet hovädzieho dobytka ku koncu roku činil 1354 kusov. Z tohoto je dojníc 535 kusov.

Pestovanie siláţnej kukurice.

Naši družstevníci už v prvých rokoch založenia družstva, sa pokúšali o pestovanie siláţnej kukurice. Dlho však bez väčších úspechov. Mnohí starší občania boli tej mienky, že pomerne krátka vegetačná doba v našich horských podmienkych a časté zrážky a tiež mrazy nedovolia u nás pestovať kukuricu aj keď len na siláž. Napriek týmto hlasom, sa tento rok siláž. kukurica vydarila a družstvo získalo z tejto plodiny tony kvalitnej siláže.

Nové mechanizačné opatrenia proti škodcom.

Ako ďalšia novota v mechanizácii sa v širokej miere začalo uplatňovanie ošetrovanie poľných kultúr AGROLETO-m. Je to síce pre družstevníkov pomerne drahé, avšak nepotlačí sa tak pôda, a možno pracovať aj vtedy, keď s kolesovými strojmi sa sa na pole nedá stúpiť, čo je veľmi dôležité pre včasný zásah či už proti burine, alebo proti škodcom zo živočíšnej ríše.

Družstevníci tohoto roku už zhruba dokončujú stavbu mechanizačných dielní vo dvore JRD v Likavke.

Záhradkári.

Východne od Kuskovej vily na ploche dva a pol hektára, bola založená zahradkárska osada. Predsedom tejto osady je inž. Ján Veselovský. Je to už 80 členov. Pretože sa jedná o veľmi zvažitý terén, komunikačne pomerne ťažko prístupný, JRD SNP túto pôdu vyčlenilo pre zahradkárov. Zatiaľ však je potrebné ešte veľa urobiť pre sprístupnenie k jednotlivým parcelkám. Členovia tejto osady sú prevážne z Ružomberka. Názov si dali: Zahradkárska osada "Pod Čebraťom".

Drobné prevádzky.

Drobné prevádzky pri MNV dosiahli za uplynulý rok tieto hospodárske výsledky:

Stavebná údržba:	2 476 191 Kčs	tržieb a
	1 708 382 Kčs	nákladov,
Nákladná doprava	462 103 Kčs	tržieb, a
	415 103 Kčs	nákladov,
Stolárstvo	53 315 Kčs	tržieb a
	45 171 Kčs	nákladov,
Maliarstvo	91 489 Kčs	tržieb a
	42 954 Kčs	nákladov.
Zber pev. odpadu	46 630 Kčs	tržieb a
	65 200 Kčs	nákladov.

Spolu 3 129 728 Kčs tržieb a 2 277 033 Kčs nákladov.
Hospodársky zvyšok činí za rok 852 694 Kčs.
Prevádzka má 22 stálych pracovníkov. Pravdaže do nákladov sa nepočíta opotrebenie strojov a odpisy budov a iných zariadení.

Kultúra.

Dosavádny osvetový pracovník Pavol Dzúr, odišiel na iné pracovisko a prestal vykonávať svoju funkciu v osvetovej besede 30. septembra t.r. Do konca roku 1982 nebola táto funkcia nikým obsadená.

Miestni divadelní ochotníci nacvičili veselohru "KUBO" od Hollého. Hra mala úspech a preto sa reprízovala. Divadelníci sú ešte stále organizovaní vo svojom zväze samostatne a nadväzujú na tradíciu už starších divadelných ochotníkov z úspešných rokov divadelnej žatvy rokov 1946 a 1947, kedy táto organizácia počítala v našej obci vyše 80 členov. Je však na škodu veci, keď máme veľký kultúrny dom a nevyužíva sa tak, ako si to priali bývalí kult. pracovníci pre nácvik ochotníckych divadelných podujatí. Starší už vystávajú, ich rady sú čo raz menšie a mladých len poskrovne pribúda, aj keď majú na prácu vytvorené oveľa lepšie podmienky ako po druhej svetovej vojne.

Krajská divadelná prehliadka.

V dňoch 22 až 25. apríla sa konala v Likavke Krajská divadelná prehliadka pokročilých ochotníckych súborov Stredoslovenského kraja. Už po šiesty raz sa tieto preteky konali na pódiu kultúrneho domu v Likavke. Prehliadky sa zúčastnili tieto súbory:

22. apríla o 19 hodine Divadelný súbor Osvetovej besedy z Hubovej s hrou A.N.Ostrovského: Bankrot, alebo svoj svojho neopustí.

23. apríla o 19 hodine Divadelný súbor Závodného klubu ROH Závodu SNP v Žiari nad Hronom s hrou: László Gyurkó: Hrôzostrašné dobrodružstvá a prekrásna smrť rytiera smutnej postavy Dona Quijóta de la Mancha.

24. apríla 19 hod. - Divadelný súbor M.A.Bazovského miestne kultúrne stredisko v Turanoch s hrou od Ernesta Brylla "Na skle maľované."

Krajský detský folklórny festival pod hradom Likava.

Krajský detský folklórny festival sa konal pod hradom Likava v dňoch 5 a 6. júna.

Miestna ľudová knižnica.

Miestna ľudová knižnica v Likavke má už 10 270 zväzkov kníh vo svojich regáloch. Pri tomto knižnom stave a 24 274 výpožičkami za rok, ako aj počtom čitateľov 687, dosiahla už celý rad ocenení a uznaní. Mimo výmeny kníh svojím čitateľom, poriada knižné výstavky, besedy a večery s knihou. V tomto spolupracuje s Mestskou knižnicou v Ružomberku aj Okresnou knižnicou v Liptovskom Mikuláši.

Obyvateľstvo, zvláštne udalosti.

V pôrodniciach uzrelo svet štyridsať detí, z toho 17 chlapcov a 23 dievčat.

Z dvadsaťjeden uzavretých manželstiev počas celého roku, bol aspoň jeden z novomanželov z Likavky.

Z obce samej zomrelo v Likavke 14 mužských a 13 žien. Spolu 27 občanov.

Z domu dôchodcov zomrelo 63 občanov na území Likavky.

Vlna rozvodov manželstiev zasahuje už aj našu obec a toho roku došlo v štyroch prípadoch k súdnemu rozviazaniu manželstva.

Na trvalo prihlásených k 31. decembru 1982 bolo 3379 občanov, včetne z domova dôchodcov.

Suché počasie.

Veľké sucho panovalo po celý rok. Tento stav vyvrcholil v jeseni, kedy pre nedostatok vody sa musela voda v cisternových vozoch privážať a bolo nariadené šetriť s vodou, ktorá je na pitie,alebo varenie skoro po celý rok. V našej obci sú malé skupinové vodovody na Nemčekovej ulici, vo Štepnici a Pod Borovinou, ktoré mali v jeseni úplne prázdne nádrže. V mnohých domoch sa nemohli celé týždne umyť vodou, lebo voda bola privezená len v určitý čas, alebo odber z vodovodného potrubia bol určený len určitý čas. Takýto stav sa nevyskytol ani raz, ako je v Likavke zriadený vodovod. Teda od roku 1956.

Zdravotníctvo.

Celkový počet vyšetrení a ošetrení v ambulancii Obvod. zdravotného strediska v Likavke bol 10 311 prípadov. V núštevnej službe takých ošetrení a vyšetrení bolo 795 prípadov.Počet preventívnych prehliadok bol 566. Na jednu lekár-

sku hodinu pripadá sedem vyšetrení a ošetrení.

Pretože počet starších ľudí v obci pribúda (zo 749 dôchodcov je 378 takých, ktorí majú vyše 65 rokov), bolav rámci geriatrickej starostlivosti pridelená do zdravotného strediska zdravotná sestra od začiatku roku a to pre prvý, aj druhý zdravptný obvod. Je ňou Mária Bradiaková. Skutočnosť, že táto sestra už bola žiadúca je vidieť z toho, že hoci pracuje len prvý rok a mán po tejto stránke na starosti 4 obce (Likavku, Martinček, Valaskú Dubovú a Komjatnú), bolo až jedenásť prípadov navrhnutých pre bezvládnosť, o ktorých sa potom po zvážení rozhodlo, buď sociálny ústav, alebo zvýšenie dôchodku pre osobnú opateru.

Aj tohoto roku medzi najrozšírenejšie choroby patria v jarných aj jesenných mesiacoch zápaly dýchacích ciest, u starších zase srdcovo-cievne onemocnenia. Tieto sú obyčajne aj príčinou smmrti.
Z masových organizácií zdravotnému stredisku pomáhajú členky Miestnej skupiny Červeného kríža, najmä pri masových očkovaniach, alebo pri školení občanov.

Likavka apríl 1985.

Z á z n a m y

za rok 1 9 8 3.

Tohoho roku bol daný do používania novopostavený dom smútku. Správcom určila rada MNV Milana Hradského. Cintorínske obrady sa vybavujú už v ňom. Prvý pohreb sa konal Viktórii Haluškovej. Občanom sa páči najmä to, že nemusia v čase zimy, alebo dažďa v pohrebnom sprievode kráčať ulicami v nečase. V Likavke je zvykom, že pomerne veľa občanov sa zúčastňuje rozlúčky so zosnulými občanmi. Do obradnej miestnosti v dome smútku sa pohodlne umiestni 300 občanov. Pri tom starší a chorí môžu si aj sadnúť. V dome smútku je inštalované aj chladiace zariadenie. Dom smútku.

Miestny národný výbor nemal na tento rok rozpracovanú a naplánovanú väčšiu investíciu a preto občania sa venovali viac údržbe svojich rodinných domkov a okolia. Do nových domov sa tohto roku nasťahovali: Jozef Demko a Dušan Švento. Eduard Ďurdík dostal povolenie na zbúranie starého dreveného domu pri materskej škole popis. č. 308. Ale aj tak výstavba rodinných domkov pokračuje len pomalým tempom pre pomernú zložitosť pozemnoknižného stavu pozemkov v Likavke. Nové rodin. domky.

Miestny národný výbor v Likavke za uplynulý rok získal na príjmoch do svojho rozpočtu tieto finančné prostriedky: Na poľnohospodárskej dani 2423 Kčs, na dani z príjmov obyvateľstva 12 029 Kčs, na domovej dani 87 656 Kčs, na poplatkoch 13 400 Kčs, na stravnom v škol. jedálni 265 222 Kčs, na iných príjmoch zo školy 21 170 Kčs, na miestnom hospodárstve 155 293 Kčs, na cintorínskych poplatkoch 2520 Kčs, na globálnej dotácii ONV 238 400 Kčs, na príjmoch z hospodárenia drob. prevádzok Hospodárenie MNV.

500 000 Kčs, na účeľových zariadeniach a prostriedkoch ONV 280 000 Kčs, iné príjmy 210 491 Kčs. Spolu príjmy činili 1 788 604 Kčs.

Z týchto prostriedkov MNV financoval:

Dopravné náklady (údržba miestnych komunikácií) 10 613 Kčs, Materská aj základná škola 553 202 Kčs, kultúra 287 707,50 Kčs, miestne hospodárstvo 124 492,42 Kčs, telesná výchova 113 000,- Kčs,na správu národného výboru 76 331,74 Kčs, na zariadenie pohrabnej siene 310 250 Kčs, všeobecná doplnková starostlivosť 8 000 Kčs, Spolu výdavky 1 483 597,46 Kčs.

Hospodárenie JRD.

Jednotné roľnícke družstvo SNP pokračovalo s výstavbou mechanických dielní a s vybavením dvora v Likavke. Za uplynulý rok dosiahlo družstvo tieto výsledky:

Neskoré zemiaky zasadené na ploche 82 hektárov, vydali priemerný hektárový výnos 200,4 q. Obilie bolo zasiate na 234 hektároch. Priemerný výnos u ozimnej pšenice bol 31,6 q, u jačmeňa 32,7 q a u ozimnej raži dokonca 47,7 q. Kukurica na siláž priniesla 65,1 q zelenej hmoty. Z úrody zemiakov bolo na štátny nákup odovzdané 1239 ton zemiakov, mlieka sa odovzdalo 1 215 682 litrov a mäsa celkom 145,2 ton.

Družstvo malo ustajnené ku koncu roku 1525 kusov hovädzieho dobytka na výkrm a 535 dojníc, ktoré v priemere dosiahli dojivosť 2487 litrov na jeden kus.

Aj rok 1983 možno zo hľadiska počasia považovať pre poľnohospodárov za prieznivý pre zber úrody. Aj tak však, pri vykopánke zemiakov mohlo družstvo použiť kombajnový zber zemiekov len na jednej tretine plochy, pre prílišnú zvažitosť pôdy.

Hospodárenie drob. prevádzok MNV.

Drobné prevádzky MNV dosiahli toho roku tieto tržby:

Zo stavebnej skupiny	2 194 665	Kčs,
z nákladnej dopravy	496 327	"
zo stolárskej činnosti	106 306	"
z novovytvorenej cint. služby v dome smútku	27 503	"
z vývozu pev.odpadu	50 875	"

Spolu tržby činili 2 875 676,- Kčs. Z tejto sumy pripadá na tržby od obyvateľov celkom 357 790 Kčs.
Na dosiahnutie tržieb boli vynaložené tieto náklady: Stavebná údržba 1 795 667 Kčs, doprava nákladov 302 430 Kčs, stolárska činnosť 58 526 Kčs, pohrebníctvo 37 500 Kčs, vývoz pevného odpadu 44 238 Kčs. Spolu 2 238 361 Kčs. Ako hospodársky zvyšok ostalo 637 315 Kčs.

Pohyb obyvateľstva.

Rodičom, ktorí majú trvalé bydlisko v Likavke sa narodilo 49 detí. Z toho 21 chlapcov a 28 dievčat. Je to o 9 detí viac, ako predošlého roku.

Vo dvojici kráčať v živote v manželstve sa rozhodlo 19 párov. To je o dva manželstvá menej ako predošlý rok.

Za to zase viac občanov zomrelo a to z domu dôchodcov 69. Z vlastnej obce 36, z toho 15 žien a 21 mužov. Tento rok stúpol aj počet rozvedených manželstiev. Celkove päť párov. O jeden viac ako v roku 1982.

Požiar stohu JRD.

Zo zvláštnych udalostí, žiada sa spomenúť ešte požiar na družstevnom dvore v septembri. Požiar zničil stoh slamy. Podarilo sa sa zabrániť, aby sa požiar nerozšíril aj na hospodárske staviská dvora JRD.

Jubileum futbalistov.

Toho roku uplynulo 50 rokov, ako si športovci v Likavke zriadili futbalové hrisko na bývalej obecnej lúke. Na tomto hrisku hneď prvý rok vyhrali futbalovú súťaž dolného Liptova. Starí športovci spomínali na nadšenie a elán jednako v Likavke, ako aj za hranicami býv. ČSR medzi krajanmi. Bola zorganizovaná aj zbierka medzi krajanmi v USA a Kanade na podporu športového klubu v Likavke. Zbierka síce vyniesla len pár dolárov, ale vtedy každá koruna bola vzácna. To sa stalo v roku 1933 a začiatkom roku 1934.

Už po trinásty raz sa zišli pod hradom v Likavke folklórne súbory Stredoslovenského kraja, ktorý sa konal 5. júna. Medzi súbormi vystupoval u nás známy z minulých rokov poľský súbor "Male Podhale". V tomto súbore vystúpili pohostinne deti zo škôl z Jablonky, Jurgova a Bieleho Dunajca. Ich ľrečité spevy a tance boli odmenené dlhotrvajúcim potleskom.

Činnosť ľudovej knižnice.

Do miestnej ľudovej knižnice nastúpila od 1. septembra nová knihovníčka Jana Hrčková, keďže doterajšia knihovníčka je už na dôchodku. Ešte aj tohoto roku získala obecná knihovňa titul: "Vzorná ľudová knižnica", za svoju činnosť v Likavke. Knižnica má 9668 zväzkov a dosiahla 22 938 výpožičiek pri 670 čitateľoch. Je to skoro 20 % všetkého obyvateľstva. Knižnica spolupracuje s okresnou a s mestskou knižnicou. Najviac vypožičanou knihou bola kniha od Petra Jaroša: Tisícročná včela. Z prekladovej literatúry je najväčší dopyt po knihe od Jozefa Hellera: Gold nad zlato.

Turisti TJ Družstevník Likavka.

Zo všetkých odvetví športovej činnosti Telovýchovnej jednoty činnosťou vyniká turistický oddiel.

Divadel.ochotníci.

Trinásteho februára v dome kultúry, predviedli miestni divadelníci veselohru "Kubo" od L.Hollého. Réžiu hry viedol: Jozef Hradský. Hlavný predstaviteľ Kuba bol Miroslav Maga. Hra našla u divákov priaznivú odozvu a okresná porota udelila ocenenie Valérii Rabínskej za úspešné zvládnutie postavy Aničky a režisér dostal osobitné ocenenie za scénografiu. Táto hra bola s úspechom predvedená aj Hubovej, Bielom Potoku, Sliačoch a na Lúčkach.

Za osvetového pracovníka do Osvetovej besedy prišiel v júni toho roku Jozef Kozub.

Zdravotníctvo - zdrav.stredisko v Likavke.

Z väčších zdravotných akcií, ktoré boli vykonané zdrav. pracovníkmi v druhom polroku bolo preočkovanie občanov proti tetanu. Celkove sa previedlo 960 preočkovaní.

Pravidelný odber bezplatného darcovstva krvi sa toho roku preciedol dva krát. Na prvom sa zúčastnilo 20 a pri druhom odbere 16 darcov. V práci im pomáhali aj dobrovoľné sestry červeného kríža, jednak pri získavaní darcov, ale aj menším pohostením darcov v deň odberu.

V ambulancii bolo vyšetrených počas roka 10 976 prípadov. Lekárskych návštev v domácnostiach sa vykonalo 819 prípadov.

Počet dôchodcov dosahuje 749 osôb. Z nich je 348 osôb nad 65 rokov.

Zdravotné stredisko má mimo občanov vlastnej obce ešte pridelených pracovníkov miestnych závodov pre určité zdravotné podujatia a je ich pomerne dosť značný počet. Tak na príklad v Doprastave 170 pracovníkov, ČSAO Likavka 63, Štátne lesy 30, Žiara, invalidné družstvo 79, Stredoslov. pekárne 62, Projektový ústav cestov. ruchu 68, Jednotné roľnícke družstvo SNP v Likavke 298, Drobné prevádzky MNV 25 pracovníkov, Družstevný veľkoobchod 18 pracovníkov. Spolu 813 pracovníkov.
Pravdaže Zdrav. stredisko v Likavke týmto pracovníkov nevykonáva všetku komplexnú zdravotno-pracovnú činnosť, ide tu len o zdravotnú starostlivosť vyplývajúcu zo zamestnania v závode, či na pracovisku v Likavke.

Likavka apríl 1985.

Z á z n a m y
za rok 1 9 8 4 .

Jednotné roľnícke družstvo SNP v Likavke má v susednom Martinčeku hospodársky dvor. Aby sa skrátila cesta vedúca z Likavky do Martinčeka, vybudovalo družstvo novú cesta vedúcu cez hony Láne a štvrte, Čierne dielnice až po dvor do Martinčeka. Veľký lejak 21. júna ešte nie celkom dokončenú cestu výmoľmi poškodil. Nová cesta do Martinčeka.

Miestny národný výbor v Likavke sa toho roku pustil do dávnejšie započatej stavby futbalového hriska na Mlynskej ulici. Práce na zriadení tohoto hriska boli prerušené ešte za predchádzajúceho volebného obdobia. Toho roku bola upravená hracia plocha a bola zasiata trávna smes. Futbalové hrisko

Jednotné roľnícke družstvo, mimo spomenutej cesty ukončilo stavbu vodojemu a vodovodného potrubia, až do dvora v Likavke. Zároveň sa vo dvore pokračovala so stavbou mechanizačných dielní pre údržbu vlastných poľnohospodárskych strojov a náradia. Vodovod pre dvor JRD.

Z radov občanov si postavili rodinné domky: inž. Jaroslav Šintaj, ktorý so synm má dvojbytový rodinný dom, Ľudo- Stavba rodin. domkov.

dovít Kráľovenský a Ferdinand Hradský.

Vykopávky na hrade Likava.

Vykopávkové a konzervačné práce v západnej časti starého hradu v Likavke, toho roku pokračovali a vykonával ich Pamiatkostav v Žiline.

Hospodárenie MNV.

Miestny národný výbor ako rozpočtová organizácia, na konci roku vykázal a schválil takéto výsledky svojho hospodárenia za rok 1984.

Na svojich príjmoch získal tieto fin. prostriedky:
Na domovej dani 86 122 Kčs,
na poľnohospodárskej dani 4030 Kčs,
na dani z príjmov obyvateľstva 11 875 Kčs,
na poplatkoch 17 570 Kčs,
na stravnom v škol. jedálni 268 985 Kčs,
na dotácii z ONV 219 300 Kčs,
dodatočné dotácie 132 000 Kčs,
Drobné prevádzky MNV 600 000 Kčs,
MNV vydal počas roku na údržbu miest. komunikácií 9 916 Kčs, na správu národného výboru 35 115 Kčs, na školstvo 715 424,- Kčs,na osvetu 252 000 Kčs, na miestne hospodárstvo 41 125 Kčs, na akciu "Z" futbal. hrisko 211 067 Kčs, na sociál. doplnkovú starostlivosť 10 970 Kčs,

Hospodárstvo. Obchod - ceny.

V priebehu roka sa zvýšili niektoré ceny denných článkov v domácnostiach. Od 1. januára zvýšila sa cena nafty z 3,40 Kčs na 5,30 za liter, petrolej sa zvýšil na 9 Kčs, ceny benzínu sú vyššie a aj cena plynu propan-butan sa od 1. marca zvýšila.

Hospodárenie drobných prevádzok MNV.

Drobné prevádzky MNV dosiahli za uplynulý rok tieto tržby v rámci svojho hospodárenia.

Zo stavebnej údržby	1 307 801 Kčs	
z nákladnej dopravy	341 618 Kčs	
zo stolárskej činnosti	96 309 Kčs	
z cintor.služieb	86 752 Kčs	
vývoz pevného odpadu	60 930 Kčs	
za podlah.práce	287 636 Kčs	Spolu tržby 2 181 046 Kčs.

Na dosiahnutie tržieb boli vynaložené tieto náklady: V stavebnej skupine 937 829 Kčs, v nákladnej doprave 216 727 Kčs, v stolárstve 65 865 Kčs, v pohrebníctve 223 350 Kčs, vo vývoze pevného odpadu 31 814 Kčs, v podlahárskej skupine 222 825 Kčs. Spolu náklady 1 698 409 Kčs. Hospodársky zvyšok činí 482 637,- Kčs.

Hospodárenie JRD.

Jednotné roľnícke družstvo SNP v Likavke dosiahlo v rastlinnej produkcii tieto výsledky: Pšenica ozimná bola osiata na ploche 100 hektárov, na ktorej priemerný hektárový výnos bol 34 q, ale u raže ozimnej len 25,2 q zrna, to preto, lebo pri tejto obilovine v dôsledku oneskoreného zberu vo Valaskej Dubovej a v Komjatnej činili ztraty pri zbere až 70 %. Jačmeň dosiahol priemerný výnos 30.1 q zrna v priemere. U neskorých zemiakov sa výnos z hektára dosielil 182,8 q, čo je o 17 q menej ako predchádzajúci rok, keď počítame na jeden hektár priemer.

Plnenie nákup. úloh mlieka a mäsa.

Štátne nákupné úlohy v mäse splnilo družstvo dodávkou 208 ton a nákup mlieka 1 325 073 litrov. Pri dojniciach bola priemerná dojivosť na jednu dojnicu 2707 litrov. Dojivosť je ešte nízka, avšak mlieko v prvej akosti bolo odovzdané 91,3 % celkového dodaného množstva.

Mechanizácia

JRD započalo ako novum používať na vytrhanie krovísk na pašienkoch službu vysoko výkonného kolčovacieho stroja na "Mníchu". Tento stroj by pomohol družstvu odstrániť rady a množstvo krovísk z pašienkov a lúk, avšak zatiaľ je jeho služba pre družstvo pomerne drahá.

Počasie po celý rok bolo pre poľnohospodárske práce priaznivé. Bolo veľa slnečných, teplých dní, až na práce pri zbere raže, takže ináč sa všetko stihlo vykonať pri pohode a načas.

Osvetová činnosť, Divadel.ochotníci.

Znovu otvorenie Národného divadla v Prahe, po jeho prestavbe, bolo sviatkom všetkých divadelných ochotníkov a divadelníkov vôbec. Preto aj didadelní ochotníci z Likavky z tejto príležitosti nacvičili hru L.Stroupežnického "Viťú-

zov", ktorú uviedli na javisku v kultúrnom dome v Likavke 12. februára. Na tejto inscenácii učinkovalo 35 osôb-hercov. Touto hrou sa chceli naši divadelníci zavďačiť českému národu za jeho pomoc pri budovaní nielen nár. divadla, ale aj osobnou pomocou. Veď prvé predstavenie v Likavke zahrali po prvej svetovej vojne českí dôstojníci a vojaci ružomberskej posádky pod hradom Likavka a na Kramariskách. Boli to hry Vojnarka, Jánošík od Mahena. Okresná porota ocenila najmä pomerne úspešne zvládnutie práce s takým kvantom komparzu a hercov. Reprízy tejto hry boli zahraté aj na Bielom Potoku, Lipt. Sliačoch, Hubovej a Valaskej Dubovej. Návšteva bola 300 divákov.

Dňa 18. novembra hosťoval v Likavke divadelný súbor z Turian nad Váhom s hrou Planka od španielskeho autora.

Z ostatných kultúrnych podujatí, významné miesto zaujímajú vystúpenia:

1. apríla vojenský folklórny súbor Jánošík z Brna.

Poriadanie Stredoslovenského detského folklórneho festivalu v Likavke v dňoch 2 a 3. júna pod hradom Likavka, najmä maďarský súbor Boróca z Maďarskej Ľudovej republiky a súbor Hamernik, Krakovský goralský súbor z Novej Huti z Poľska.

Medzi úspešné možno hodnotiť aj folklórny súboz z Jugoslávie z Belehradu M.Mitroviča JARAC, ktorý u nás hosťoval 5. júla.

25. septembra prostredníctvom SLOV-koncertu vystupovala v kult. dome Jana Kociánová a J.P.Běoušek so skupinou MODUS.

Aj zo Sovietskeho zväzu vystupoval u nás súbor tanečno-spevácky MARI-JEL.

Z našich domácich súborov, prišli našu paletu kultúrneho diania spestriť súbor Liptov z Ružomberka, ktorý kultúrnym programom prispel pri oslavách februárových udalostí a spevácka časť profes. súboru SĽUK 22. mája.

Miestne kino v réžii osvetového zariadenia v Likavke v kultúrnom dome premietalo v dňoch 17-21. októbra seriál niekoľkých filmov. Z ktorých najviac bol navštívený film. Srdeč-

ný pozdrav zo žemegule.

Hodno tiež spomenúť, že toho roku 1. januára 1984 uplynulo sto rokov, ako sa v našej obci založila matričná kniha a to pre narodených, sobáše, aj pre zomretých. Tieto údaje viedol farský úrad od 1. jan. 1884.

Knižný fond Miestnej ľudovej knižnice dosiahol ku koncu roku 1984 9909 zväzkov. Všetkých čitateľov knižnice bolo 682, čo je vyše 20 % všetkých občanov. Výpožičiek bolo 24 167. Rôznych akcií práce s knihou bolo cez celý rok 27. Knižných výstaviek bolo 32. Miestna ľudová knižnica.

Medzi najviac vypožičiavané knižné diela sú od Jozefa Hellera a Artúra Hajbelyho. Mladší čitatelia najviac čítajú vedecko-fantastickú literatúru.

Z pôvodnej domácej literatúry sú hľadané knihy Etely Farkašovej "Snívajúc v tráve" a kniha Antóna Baláža "Tu musíš žiť!"

Obyvateľstvo.

Počas roku sa narodilo 18 chlapcov a 33 dievčat matkám z Likavky, ale deti narodené prevážne v Ružomberku na pôrodnici.

21 párov z Likavky sa rozhodlo kráčať v ďalšom živote v manželstve. Počas roku bol jeden rozvod.

Zomrelo 110 osôb, mimo tých, ktorí zomreli v nemocnici. Z tých 110 zomretých bolo 90 z domu dôchodcov. Z vlastnej obce 20 a síce 9 mužov a 11 žien.

K 1. januáru 1985 bolo v Likavke na trvale prihlásených 1632 mužov a 1675 žien. Spolu 3307 občanov včetne s domom dôchodcov.

Sociálne pomery.

Všetkých dôchodcov, ktorým sa vypláca dôchodok prostredníctvom poštového úradu v Likavke je 790 osôb a výška mesačne vyplatených dôchodkov činí 1 015 130 Kčs. Niekoľkým rodinám pri Váhu sa vypláca dôchodok prostredníctvom ružomberskej pošty. Hranice obvodov Likavka a Ružomberok zo strany spojov, nie sú totožné s hraniciou chotára obce Likavky a Ružomberka. Televíznych koncesionárov je 799. Rozhlasových

prijímačov je už len 274, ale na drôtový rozhlas je prihlásené 616 domácností.

Denná a pravidelná tlač.

Dnennú tlač (noviny) odoberá v našej obci 413 predplatiteľov. Pravda, mimo tých, čo odoberajú tlač na pracovisku, resp. si ju nosia domov z iných miest. Ostatnú tlač: ako - obrázkové časopisy, týždenníky, rodinné časopisy, mesačníky, predpláca 950 občanov. O raste úrovne telekomunikačných spojov, hovorí tej fakt, že počet telefón. účastníkov je 210.

Z doplnkovej sociálnej starostlivosti pre sociálne slabých bolo vyplatené počas roka skoro 11 tisíc Kčs.

Zdravotníctvo.

Počet lekárskych návštev v domácnostiach u občanov činí za rok 802 prípadov. Celkový počet vyšetrení u obvodného lekára v zdravotnej stredisku za rok 9937 prípadov.

Na bezplatný odber krvi sa prihlásilo osemnásť darcov.

Aj tohoto roku najrozšírenejšou chorobou, ktorá sa uvádza ako príčina smrti o zomretých, bola srdcovo-cievna nemoc. Túto skutočnosť iste napomáha aj tá skutočnosť, že v obci je pomerne dosť veľký dom dôchodcov, kde skoro nieto mladších občanov, ktorí by tam bolo v súčasnej dobe ubytovaní.

Likavka, apríl 1985.

kronikár:

1985

Tento rok bol charakterizovaný ako rok zavŕšovania akcií poriadaných Miestnym národným výborom. Snaha bola vynakladená na rozvoj služieb pre obyvateľov. Hlavné ťažisko práce bolo pre zabezpečenie služieb "Drobnými prevádzkami MNV".

MNV činnosť

Miestny národný výbor v Likavke pracoval dosť cieľavedome, ale začala stagnácia u niektorých poslancov. Viedieť to najmä z toho, že už niektorí poslanci vynechávali plenárne zasadnutia. Hlavné práce vykonávali potom i pracovníci MNV. Vo vedení obce nenastali žiadne zmeny. Tento rok bol vlastne už posledným vo volebnom období, preto išlo i o zavŕšovanie volebných programov obce. Tieto práce sa vykonávali na stavbách: Dom smútku na miestnom cintoríne,

Regulácia potoka na ulici pod hradom.

Komisie MNV

Pri MNV pracovali komisie, ktoré riadili činnosť na týchto úsekoch: Úsek ochrany verejného poriadku zabezpečovala komisia s pomocou ZNB a členov pomocnej stráže VB. V tomto roku komisia riešila tieto priestupky: porušenie spolunažívania občanov, výtržníctvo, záškoláctvo, porušenie dopravných predpisov, porušenie susedských vzťahov. Celkom sa riešilo 56 prípadov našich občanov.

Úsek školstva a kultúry riešila komisia pre školstvo a kultúru, kde jej ťažisko práce bolo pri hodnotení výsledkov na škole a predškolských zariadení. Účinne sa podielala i pri organizovaní kultúrnych akcií a povoľovacej činnosti miestnych zábav a kultúrnych podujatí. V tomto roku sa konal 15. ročník Detských folklórnych slávností v amfiteátri pod hradom.

Úsek plánovania a výstavby zabezpečovala komisia pre výstavbu a plán. Činnosť tejto komisie bola vyťažovaná pre stavebné povolenia a pri rôznych stavbách i pre občanov, ale hlavne ako pomocný orgán MNV pri zabezpečovaní odborných, dozorných a výkonných prác na výstavbe obce, ale aj individuálnej pre občanov.

Okrem týchto komisií pracovali ešte tieto:

finančná, komisia sociálno-zdravotná, komisia výboru Ľudovej kontroly. Každá z týchto komisií je 7-členná. Na čele komisie je predseda, ktorý je i členom rady MNV.

Pléne MNV

V tomto roku bola zasadnutie pléna celkom 5x. Hlavné body jednania boli stanovené plánom práce na polroke. Plenárneho zasadnutia sa zúčastnil tajomník ONV s. Štefan Gajdošík a poslanci ONV za náš obvod ss. Brtko Arnold, predseda JRD; Maga Štefan st. a Viera Slaná. V tomto roku sa neprejednávali žiadne mimoriadne úlohy.

Rada MNV

Rada MNV zasadala v tomto roku pravidelne 2 razy v priebehu mesiaca. Rada prijala uznesenie pre konečné riešenie likvidácie domového odpadu do špeciálnych nádob. Ostatné uznesenia boli na bežné dožiadanie občanov a vyšších orgánov.

Hospodárenie MNV

V roku 1985 mal Miestny národný výbor v Likavke tieto príjmy:

na daniach	101.897,- Kčs
poplatkoch	4.950,- Kčs
od Drobných prevádzok MNV	85.012,- Kčs
iné príjmy, dotácie ONV, KNV	411.000,- Kčs

Tieto prostriedky boli použité takto:

výdavky na školu	204.432,- Kčs
na MŠ a stravovanie	380.742,- Kčs
Osvetová činnosť	267.812,- Kčs
na Miestne hospodárstvo	165.726,- Kčs
Správu MNV	46.145,- Kčs
sociálnu a doplnkovú starost.	15.000,- Kčs.

Miestne hospodárstvo

Na Úseku Miestneho hospodárstva došlo k ďalšiemu skvalitnenie služieb pre obyvateľov. Drobné prevádzky zakúpili dve vozidlá a to: na vývoz smetí a pohrebnú službu. Ide o špecializované vozidlá upravené pre tieto potreby. Pohrebné služby sa začali prevádzať úplne aj s prevozom na kremácie. Na cintoríne boli uvedené chladiace boxy do úplnej prevádzky. Mŕtvi budú ochladzovaní a v dňoch cez soboty a nedele sa nebude pochovávať. Domový odpad sa začal vyvážať špeciálnym vozidlom "KUKA VOZ", zakúpený od Technických služieb v BRNE.

Na ulici Silvestere Nemčeka, Jána Hollého bola prevedená rekonštrukcia elektrickej siete starej viacej ako 60 rokov. Previedli to Stredoslovenské rozvodné závody zo Žiliny a stálo to 2.600.000,- Kčs.

Školstvo

Na ZŠ v tomto roku chodilo 337 žiakov a vyučovalo 26 učiteľov. Z tunajších žiakov odišlo na ďalšie štúdium na stredné školy 13 žiakov. Do učňovského pomeru odišlo 23 žiakov. Celkove neprospelo 9 žiakov.

V Miestnej materskej škole bolo zaopatrovaných celodenne 87 detí. Tu sa podáva strava i pre školskú družinu a učiteľov.

Pri škole pracuje PO s názvom Júlie Fučíka, ktorá má 335 členov. V pionierskej organizácii pracovalo 26 krúžkov. Pozoruhodné výsledky pri zbere kovového šrotu, kde nazbierali 29 t. Pri zbere liečivých rastlín 121 kg.

Výstavba domov

Na parceliach "Paračka" započala výstavba rodinných domov, ktorá ešte v našej obci len začína. Menuje sa "Radová zástavba". Občania, ktorí stavajú v tejto forme dostánú od štátu na jeden dom dotáciu až do výšky 70.000,- Kčs. Tieto domy sú stavené svojpomocne. Po kompletnom dohotovení a vybavení záleží celková hodnota domu. Táto sa pohybuje od 250.000,- až do 400.000,- Kčs. Touto formou začalo stavať 10 ľudí. V týchto domoch bude už inštalovaný naftový plyn, voda, kanalizácia.

ČSAO

V závode v podniku "Československé automobilové opravovne" boli odovzdané do užívania nové objekty na opravu motorov, pre typ aut TATRA. Dali do prevádzky kotolňu pre celý areál na plyn. Tento podnik bude zamestnávať 120 zamestnancov.

Projekčná kancelária

V záhrade u "Grósov" bola v tomto roku odovzdaná budova - ateliér projekčnej zložky "Projektový ústav obchodu a cestovného ruchu, Bratislava", so sídlom v Likavke. Je to organizácia s celoslovenskom pôsobnosťou. Ateliér je postavený netradične a má zvláštne vonkajšie tvary.

Kostol

V miestnom kostole ukončili opravy. Na 100-ročnej budove opravili strechu, vymenili organ a previedli

rekonštrukciu elektrického vedenia. Nová prípojka je prevedená káblom v dĺžke 500 m. V kostole je prevedené vykurovanie elektickými akumulačnými pecami. Rozhlasová aparatúra zabezpečuje nie len vnútorné ozvučenie, ale i zvonenie s nahrávkou miestnych zvonov.

Vodovod "Drndošovo"

Na ulici Silvestra Nemčeka si občania svojpomocou vybudovali vodovod. Pre tento účel zachytili prameň pod bývalým kameňolomom. Týchto sa vyriešila situácia občanov s pitnou vodou. Peniaze na materiál zabezpečil MNV. Hodnota diela je cca 300.000,- Kčs.

Vodovod "Drndošovo"

Asanácia domov

Previedli sa asanácie starých domov - drevenic na ulici Štefana Jánovčíka. Bolo asanovaných 5 domov. Ich vek sa odhadoval na 200 až 250 rokov. Najstaršie drevenica "u Prídavkov" mala cez 300 rokov. Na týchto miestach vyrastajú nové domy a časť ulice pod cintorínom.

Asanácia domov

Záhradkárska osada SZZ

V lokalite "Pri Kuskovej vile" začala sa budovať záhradkárska osada. Túto stavejú členovia "Slovenského zväzu záhradkárov". Budú záhradky na pôde, ktorá sa doteraz nikdy neobrábala. Organizácia má okolo 80 členov a postavili tam 68 chatiek. Je to nová forma občianskej aktivity. Na celej osade bude vodovod, slúžiaci na pitnú a úžitkovú vodu. Všetko si budujú z vlastných prostriedkov a brigádnickou pomocou. Miestne JRD SNP a MNV, účinne pomáhajú záhradkárom.

Záhradkárska osada SZZ

Kultúrne-spoločenská činnosť

V miestnej knižnici sa otvorila čitáreň. V tejto miestnosti v odpoludňajších hodinách môže občan si študovať. Miestna knižnica je ako stredisková, preto občania Martinčeka, Valaskej Dubovej, Komjatnej môžu využívať i služieb tejto knižnice. Celkový počet zväzkov a titulov presahuje 10.500 ks. V tomto roku bolo zapožičaných 26.718 kníh. Vypožičanie sa poskytlo školskej mládeži, študentom-stredoškolákom, učňom, učiteľom, občanom rôznych povolaní, dôchodkom. Najstarší pravidelný čitateľ má 76 rokov, je to občan Likavky, s. Ladislav Fínik, ktorý si

vypožičal 198 kníh.

V novopostavenom dome smútku započali sa vykonávať pohrebné obrady občianskeho i náboženského charakteru. Smútočné obrady otvára vždy zástupca "Zboru pre občianske záležitosti". Pri občianskom pohrebe i zakončí smútočný akt. V priebehu smútočných obradov hrá reprodukovaná hudba, v niektorých prípadoch i dychový orchester, alebo spevokol. To záleží od pozostalých nebohého. Úroveň týchto obradov je na terajšie pomery vysoká. Toto hodnotenie dávajú miestni občania, ale aj iní. Pochováva sa podľa plánu cintorína. Občania z domu dôchodcov sa pochovávajú oddelene to preto, že pozostalí prichodia až po pohrebe. Vtedy obrady vykonáva MNV a Dom dôchodcov. V tomto roku začal MNV vydávať povolenia i na stavbu pomníkov v novej časti cintorína. Mení sa týmto tvár a celkový vzhľad miestneho cintorína. Bolo postavených 32 pomníkov. Činnosť ZPOZ-u

K tradičnému športu - futbalu, sa teraz nedarí. Je to tým, že futbalisti nemajú ihrisko. Na štadióne začala úprava hracej plochy a výstavba tribún. Náhradná škvárová plocha sa ukončila až v jeseni. Táto stála 210.000 Kčs aj keď bola zabezpečovaná brigádnicky. Prostriedky poskytol MNV a JRD SNP. V ďalších oboroch boli úspešní stolní tenisti, kde v okresnej súťaži bojovali 2 družstvá. Turistický oddiel organizoval "Beh oslobodenia", v piatych vekových kategóriách. Účasť bola veľká, pretože bežalo 326 bežcov z celého Slovenska, Stredoslovenského kraja, okresu. Najstarší pretekár vo veku 67 rokov, náš občan Viliam Kráľovenský, zvíťazil na trati 10.000 m, vo svojej kategórii 65 rokov a viac. Začal sa i beh " O putovný pohár predsedu MNV" pre žiakov školy účasť bola do 400 žiakov. Šport, telesná výchova

V miestnom JRD SNP nastúpili na prevádzanie konsolidačného programu. Ide o program, kde s pomocou štátu dôjde k vylepšeniu ekonomickej situácie. Je to preto, že na hospodárskom dvore Komjatná bola Poľnohospodárstvo

zahájená výstavba hospodárskych objektov. Hektárové výnosy u obilovín boli dosiahnuté vo výške 38 q z ha. Dojivosť kráv od 2700 do 2900 litrov za rok na jednu dojnicu. Výkony celkom 43.076.700 Kčs, zisk 3.651 tis. Kčs, vyrobili 1.531.000 litrov mlieka, 242 t mäsa. Na dvore Likavka bolo postavené diagnostické a umývacie stredisko, čo z ekologického hľadiska odstránilo znečisťovanie vodného toku, ako aj dvora. Na družstve pracovalo 130 stálych pracovníkov, členov družstva.

Počasie

V tomto roku neboli mimoriadne výkyvy v počasí. Teploty sa pohybovali v dlhodobom normále. Zrážok bolo o niečo viac, ba aj veľa, ale neboli výdatné. Pohybovali sa miestne. Ľudia hovorili: "Moc neprší, zato ale každý deň". Prejavilo sa to tým, že v lete sa nedalo usušiť kvalitné seno, čo trápilo poľnohospodárov. V Likavke nebola žiadna znáška medu, takže včelári kŕmili včely i v lete v období znášky. Zvláštnosťou bolo to, že v Likavke, v Studničnej, Valaskej Dubovej, pršalo temer denne, v Ružomberku, Liskovej a okolí nepršalo. Zdalo sa, že denne poza Čebrať, Radičinú, Choč, prechádza pás oblačnosti so zrážkami. V jeseni sa preto veľmi ťažko oralo a zber zemiakov sa prevádzal len "úchytkom". Aj teraz sa prevádza zber zemiakov ručne po preoraní rotačných preorávačom zemiakov, ľudovo nazývaný "Čert". Úroda bola dobrá, ale nedalo sa všetko pozbierať tak ako by sa chcelo, pre zlé počasie. Zima bola miestna a bez kalamít.

Koniec zápisu.

V Likavke január 1988

Kronikár: Kruták Jozef

1986.

Počasie v zime

Rok 1986 už od začiatku začal dosť nenormálne. V druhej dekáde februára napadlo toľko snehu, že v niektorých častiach obce dosiahla snehová prikrývka 120 cm a boli i väčšie vrstvy snehu.

Zimná kalamita

Na ulici Silvestra Nemčeka stala sa ulica nezjazdnou a aj občania najmä bývajúci v hornej časti, mali problémy i prejsť peší. Tento stav trval až do apríla. Teploty neboli mimoriadne, ale snehu bolo veľmi veľa. V užších dvoroch občanov boli len chodníky-koridory aj dva metre hlboké.

Leto

V lete zase veľa pršalo a bolo chladno. Denné teploty sa pohybovali od 11°C - 18°C. Najteplejšie bolo 24.6.1986 keď teplomer vystúpil na 24°C. Toto počasie veľmi vplývalo na poľnohospodársku výrobu a výnosy. Počasie malo veľký vplyv i na rozmnožovanie nežiadúcich chorôb ovocia, stromov. Veľmi sa rozmnožili plesne, na jabloniach múčatka. V celej obci po záhradách nebolo zeleniny ani ovocia. Letné poľnohospodárske práce sa na JRD vykonávali len s veľkými námahami a postojom ľudí. Občania sa prejavili, ako dobrí likavčania a ochotne pomáhali.

Potopy v obci

Prvý raz sa vyliala voda od skladu BZVIL 14. januára. Najprv topilo v hornej časti obce v kolónii na Kramarisku. Zatopilo dvory a pivnice občanov. V dopoludňajších hodinách topilo už občanov pri MNV a

na celom toku od „Mlyna a Nižných lúk".

Zatopilo pivnice na Železničnej ulici, v bytovkách ČSD, veľkosklad potravín na Kačkovej ulici.

Druhý raz topilo v lete 17.júla. Voda sa opäť vyliala z koryta pri materskej škole a zatopila ulicu pred MNV a pri Mlyne. Potopa narobila starosti v objektoch prevádzok Liptony.

Požiare

Len čo skončili snehové taje začalo jarné oteplenie a teploty na konci marca boli 23°C-25°C. Suchá jar. 19.4.1986 vznikol veľký lesný požiar na južnej strane Mníchu. Tento požiar trval 3 dni. Na lokalizáciu vozila sa voda cez Likavku až na hrebeň pohoria Mních. Plamene šľahali však vysoko nad korunami stromov. Pre likvidáciu požiaru okrem požiarnych zborov, lesných robotníkov, občanov Likavky, boli nasadení aj vojaci sovietskych vojsk z posádky v Ružomberku. Naši požiarnici nastupovali ako prví.

Druhý požiar bol na Čebrati na západnej strane dňa 8. mája. Tento bol lokalizovaný za 2 hodiny vďaka i lejaku ktorý, sa prehnal nad Rybárpoľom a Likavkou.

Tretí požiar bol u občana na Družstevnej ulici v novostavbe. Zhorelo seno a strecha na kôlni.

Poľnohospodárstvo

Tento rok poľnohospodári hodnotia ako veľmi neúrodný. Na miestnom JRD-SNP aj cez to dosiahli výkony 48 480 000 Kčs. 5 041 000 Kčs tvoril zisk. Tieto výsledky dosiahli pridruženou výrobou, ktorá pomohla dosiahnuť dobré ekonomické výsledky. Úrody boli podpriemerné. Počasie si zobralo svoju daň. U obi-

lovín sa dopestovalo 36,4 tony z hektára. Zemiakov sa dopestovalo 1 708 ton. Na jednu dojnicu sa nadojilo 3007 l/rok mlieka. V tomto roku chovali na JRD-SNP 1730 ks. hov. dobytku.

JRD-SNP hospodári na štyroch lokalitách obcí Likavka, Martinček, Val.Dubová, Komjatná. Má vybudované tri hospodárske dvory. Stroje a technika JRD-SNP presahuje 25 000 000 Kčs.

Udalosťou roka sa stalo to, že náhle skonal na srdcovú chorobu predseda MNV Oto Milan, krátko po všeobecných voľbách, ktoré boli v júni. Na pohrebe bola účasť občanov, zástupcov ONV, KNV, SNR. Zúčastnených bolo do 800 občanov a občiansky pohreb bol sprevádzaný po dobu 2-2,5 hodiny. Ani najstarší občania napamätajú na náhlu smrť richtára, alebo predsedu MNV v našej obci. Udalosti

V lete bola v miestnom kostole birmovka, ktorá sa konala len v priestore rímskokatolíckeho kostola.

V tomto roku boli všeobecné voľby do zastupiteľských orgánov. V našej obci volilo 2 282 občanov. Volilo sa takto: Do snemovne ľudu a snemovne národov národného zhromaždenia boli zvolení ing. Ján Marko a Dana Zubajová. Ing. Ján Marko bol zvolený za podpredsedu predsedníctva NZ. Všeobecné voľby 16.6.1986

Do SNR bol zvolený ing. Ján Gregor podpredseda SNR, do KNV Pavel Poliak, ktorí nie sú občanmi Likavky, do ONV boli zvolení Viera Slaná, Dušan Zelinka, ing. Ferdinand Filipek.Ing. Ferdinand Filipek je ob-

čan Ružomberka a kandidoval za Stranu slovenskej obrody.

Do miestneho národného výboru bolo zvolených 31 poslancov. Viera Slaná 32 ročná, Dubovec Ondrej 49 ročný, Hrčková Magdaléna 43 ročná, Olosová Daniela 27 ročná, Kucko Róbert 48 ročný, Judr. Uličný Jozef 34 ročný, Fajta Oto 50 ročný, Durdíková Anna 43 ročná, Bystričanová Marta 37 ročná, Lofaj Pavol 22 ročný, Milan Oto 48 ročný, Žerebák Peter 39 ročný, Oškvarková Ľudmila 64 ročná, Dubská Ľudmila 43 ročná, Vrabková Ivona 39 ročná, Rázgová Eva 30 ročná, Brtko Arnold 54 ročný, Kruták Jozef 54 ročný, Fajta Róbert 35 ročný, ing. John Dušan 43 ročný, Brtko Vladimír 39 ročný, Thot František 46 ročný, Pinďura Ladislav 49 ročný, Zelinka Dušan 38 ročný, Maga Štefan 35 ročný, ing. Vrabko Pavol 40 ročný, ing. Homola Pavol 31 ročný, Rabinský Milan 42 ročný, Hlinka Štefan 41 ročný, Sališová Mária 37 ročná, Šefár Štefan 55 ročný, v doplňovacích voľbách bol zvolený ing.Štefan Riša 55 ročný.

Voľby sa prevádzali v štyroch volebných miestnostiach. V požiarnej zbrojnici, Kultúrnom dome, Základnej škole, Dome dôchodcov. Vo volebných miestnostiach pracovali volebné komisie okrskové, obvodné. Na MNV mala sídlo miestna volebná komisia, ktorá zabezpečovala celý priebeh volieb v našej obci.

Voľby boli dva dni. Občania,ktorí boli chorí a nemohli voliť vo volebnej miestnosti boli navštívení okrskovou vol. komisiou aj pojazdnou urnou.

Voľby boli manifestačné a slávnostné. Všetci kandidáti boli zvolení bez akýchkoľvek problémov.

V prvý volebný deň bolo už odvolené viac ako 80%. Pred volebnými miestnosťami koncertovali dych. hudby Bavlnárskych závodov, Supry, súbor Liptov. V Dome dôchodcov vznikla taká atmosféra, že obyvatelia tancovali a spievali pred vchodom do budovy spolu s členmi súboru Liptov.

Spoločensko kultúrna činnosť

Na úseku spoločensko-kultúrnej činnosti bolo v tomto roku veľmi živo. Každá organizácia hodnotila svoju činnosť a stavali i svojich kandidátov na voľby. Už začiatkom roku nastúpili divadelníci s „Reprezentačným plesom" a divadelnou hrou „Buďte slnkom" od sovietskeho autora Papajana. Réžiu mal Arnold Fain. Požiarnici usporiadali „Bravčové hody" s tancom. Slovenský zväz žien po kurze varenia a pečenia urobil posedenie aj s rodinnými príslušníkmi. Socialistický zväz mládeže započal s „Diskotékou".

Agitačné strediská

Od februára 1986 začali pracovať naplno agitačné strediská. Vytvorili sa takto: Kultúrny dom, Základná škola, Jednotné roľnícke družstvo, ČSAO, Štátne lesy závod Likavka. Činnosť agitačných stredísk bola rôznorodá. Prevládala agitačno-propagačná činnosť. Najlepšie si viedlo agitačné stredisko v Kultúrnom dome, kde už pri oslavách februárových dní urobili úspešnú výstavu výšiviek a rezbárskych prác našich obyvateľov obce. V škole pôsobila výstava úspechov budovania školy a obce, živé besedy s poslancami, príslušníkmi LM a odbojárov.

Profesionálni umelci

Slovenský zväz divadelných ochotníkov previedol školenie, besedu členov za účasti inšpektorov okresného osvetového strediska a zaslúžilého umelca Emila Horváta staršieho. Bolo tam veľa mládeže, celkom 148 účastníkov.

Na programe agitačného strediska v Kultúrnom dome boli prítomní viacerí umelci profesionáli. Hudobná skupina MODUS, Malokarpatská kapela so svojími sólistami.

Výstavy

Zväz drobnochovateľov usporiadal okresnú výstavu a prednáškovú činnosť „Chov králikov", ich členovia chovatelia poštových holubov získali niekoľko ocenení.

Výstava „Budovanie v obci Likavka" usporiadaná v Kultúrnom dome ukázala dosiahnuté úspechy od roku 1948 až do roku 1986. Organizovalo túto výstavu MNV a osvetová beseda.

Výstavba

Najväčšia akcia na území obce je prevádzaná na technických prevádzkových zariadeniach v Likavke. Postavila sa trafostanica, ďalšie dva objekty a športový areál „Gorodky" v hodnote diela 4 500 000 Kčs. Je to cvičný objekt armády.

„Volebný program" pokračuje výstavbou štadióna, reguláciou potoka, dekoratívnym oplotením cintorína, výsadbou zelene stromov a kríkov v cintoríne, škole. Celková hodnota týchto diel presahuje 3 700 000 Kčs.

Ulica Puškáreň, to je jediná ulica v obci bez obojstranného vyústenia. Na ulici Dariny Kráľovenskej boli zapojené tri domy na odber plynu.

Nový most

Na ulici Štefana Janovčíka, ktorá je i hlavnou cestou do obce Martinček, došlo k odstráneniu starého mosta, ktorý bol používaný od roku 1901. Postavil sa nový most s prepočtom na 100 ročné vody. Toto spôsobilo, že úroveň vozovky sa „zdvihla" o 80 cm oproti starému mostu. Výstavba trvala 1,5 mesiaca. Hodnota mosta je asi 280 000 Kčs čo zaplatil Miestny národný výbor zo svojich prostriedkov.

Doplňovacie voľby

Po náhlej smrti predsedu MNV Ota Milana, boli vypísané nové doplňovacie voľby do Miestneho národného výboru. Po ich prevedení vo volebnom obvode „Domu dôchodcov"bol zvolený ing. Riša Štefan, riaditeľ projektovej organizácie. Po decembrovom zasadnutí pléna MNV bol zvolený do čela za predsedu MNV doterajší podpredseda Kucko Robert. Za podpredsedu bol zvolený Šefár Štefan, tajomníkom Žerebák Peter. Novozvolený poslanec sa stal členom komisie školstva a kultúry.

Život občanov

V tomto roku sa narodilo naším občanom 36 detí. Umrelo celkom aj v „Dome dôchodcov" 103 občanov. Na tunajšom MNV bolo zosobášených 16 manželských párov. Do nových domov sa nasťahovalo 5 rodín.

Najstarší občan sa v tomto roku dožíva 98 rokov. Je ním Martin Bakoš, pôvodným povolaním železničiar a poľnohospodár. Vychoval 6 detí, 4 dievky a dvoch synov. Zaujímal sa o včelárenie, chov dobytka, pestovanie ovocných stromov.

Na území obce žilo v tomto roku 3 294 občanov.

Festival

V tomto roku bol prevedený 15 ročník „Detského folklórneho festivalu". Trval dva dni, 5.a 6.júna. Učinkovalo 1400 detí stredoslovenského kraja. Amfiteáter v nedeľu zaplnilo do 7 000 ľudí. Žiaľ bol to posledný festival, preto, že nemá kto financovať túto akciu. Ostane to ale vždy ako jedna vydarená činnosť likavskej osvety. Všetky ročníky organizovali miestni občania, MNV, škola, rodičovské združenie. Boli vydané odznaky, dopisové karty a rôzne suveníry s emblémom Likavky a tohoto festivalu.

V Likavke
január február 1988

Zápis ukončený.
Kronikár:
Kruták Jozef

1987

Počasie

Rok 1987 hneď od začiatku započal mimoriadne. Obdobie zimy najmä v mesiaci január a február sa dosahovali extrémne nízke teploty. V druhej dekáde januára /11. 1./ poklesli teploty na /32°C/ v noci a to šesť dní za sebou. Denné teploty cez január stáli na -24°C, vo februári až do 26. 2. 1987 v noci -22°C, cez deň -22°C. Toto malo za následok vysoké spotreby palív a energie. V našej obci sme nezaznamenali z tohoto počasia vážnejšie újmy, ani na zdraví, ani na majetku. Došlo však k zamŕzaniu vodovodov v domoch. Pre veľké množstvo snehu a silné mrazy uhynulo veľké množstvo vysokej zvere, diviakov, ktoré sa sťahovali až do blízkosti domov.

Zima

Leto

V letnom období došlo opäť k extrémnemu počasiu. V našej obci v mesiaci júl od 21. do 25. 7. 1987 namerali sa tropické teploty nad +32°c, dokonca 24. 7. 1987 bola teplota +34,5°C v chládku. Veľmi teplé počasie bolo i v auguste, kde teploty od 22°C do 27°C trvali 17 dní. V letnom období vôbec nepršalo 56 dní za sebou. 26. 8. 1987 v priebehu 24 hodín poklesla teplota v noci na -1°C. Na konci roka až do 31. 12. nepoklesli teploty pod +5°C. Vianoce boli pri teplote +10°C a vôbec ešte nepadol sneh.

Úrody

Vplyv počasia sa prejavil i na úrodách. Vysoké sa dosiahli pri obilovinách. Na hone "Štiavnice" pšenica dala 75,4q z hektára. Na poliach našej obce dosiahli cez 50q z hektára. Bola však veľká neúroda zemiakov, keď sa urodilo len po 120q z hektára. Plesali ale včelári. V doterajšej histórii včelárstva neboli tak vysoké známky ako tohoto roku. V rekorde 66,3 kg na jednu rodinu dosiahol výnos miestny včelár Ladislav Mihalík pod hradom. Tropické počasie malo ale vplyv na rozšírenie včelárskej choroby VARROATÓZY nazývanej i "Klieštiky včiel". Táto bola prinesená najmä včelami, ktoré kočovali na juhu slovenska.

Zvláštnosti

19. 8. 1987 vo večerných hodinách prechádzal sa medveď po ceste od "Kramariska" po "Hubertus" tak, že musel zastať aj autobus. Medveď je prísne chránené

zviera, ktoré žije v našich lesoch. V Likavke je to však veľmi zaujímavý úkaz, pretože medvede v teritóriu našej obce už veľmi dávno nemali svoje sídlo.

Tropické počasie malo za následok nedostatok vody. Došlo k regulácii dodávky vody vo vodovode pre občanov. V reštaurácii Hubertus sa musela zastaviť prevádzka pre vyschnutie premeňov. Na ul. Školskej a v Základnej škole došlo k epidémii vody tak, že bola vyhlásená 14 dňová karanténa, preto bolo použité pre zásobovanie vodou náhradné zásobovanie cisternami, v ktorých sa dovážala voda pre našich občanov.

V zime opäť dochádza k extrémnemu počasiu, a tak na vianoce pri dennej teplote 13°C začali kvitnúť bahnistka /maňušky/ a u kôstkovín ako slivky a najmä čierne ríbezle začali sa napĺňať puky. V poslednom týždni v roku niektorí občania rýľovali v záhradkách. Stavbári prevádzali betonárske práce, normálne omietali steny. Rástli aj niektoré huby.

V novembri bol požiar vo výrobnom družstve Liptona, ktorý vznikol od elektrického skratu. Škoda bola asi 30.000 Kčs, pretože bol rýchle lokalizovaný požiarnikmi.

Lesné požiare "na Mníchu" a západnej strane "Čebrať" spôsobili veľké škody na porastoch ako aj drobných živočíchoch.

MNV hospodárenie

Miestný národný výbor pracoval podľa rozpočtu stanoveným okresnými orgánmi a s prostriedkami, ktoré získava zo svojej činnosti najmä však z miestneho hospodárstva "Drobných prevádzok MNV. Na rok 1987 mal MNV rozpočet na 921,000 Kčs. Tento rok mal na účte v Štátnej banke k 1. 1. 1987 39.617 Kčs a na združenom fonde 240.492 Kčs.

Príjmy za rok 1987 mal MNV takto:

Poľnohospodárske daň	4.936,-
Daň s príjmov od obyvateľstva	15.150,-
Daň domová	88.274,-
Poplatky za psov	17.509,-
Správne poplatky	7.150,-

Nájomné	19.469,- Kčs
Stravné v škol. jedálni	264.336,-
Nájomné v miestneho hospod.	5.540,-
Cintorínske poplatky	7.400 Kčs

Posledná kapitola príjmov označená ako "Iné príjmy" sa skladá takto:

Plánované dotácie na kultúru	239.000,-
Odvody prebytkov DP-MNV	550.000,-
Pokuty	3.295,-
Poplatky zo vstupného	1.000,-
Za užívanie verejného priestr.	392,-
Úroky z bežného účtu	1.024,-
Sankčné poplatky	14.220,-
Úroky	831,-
Náhodité príjmy	4.887,-
Príjmy za soc. súťaž MNV	40.000,-

Tede MNV získal v tomto roku na prijímovej časti cez 2.795.000,- Kčs.

Na základe príjmov použil prostriedky takto:

Na dopravné služby	5.346,-
Požiarna ochrana	8.173,-
Obradná sieň	4.651,-
Správa MNV	89.932,-
Výdavky pre poslancov	2.236,-
Miestne hospodárstvo	175.000,-
Školstvo:	
Materská škola	43.406,-
Základná škola	255.754,-
Školská jedáleň	411.750,-
Kultúra:	
ZPOZ -	19.895,-
Miestne kult. stredisko	260.000,-
Sociálna starostlivosť	18.275,-
Akcie "Z"	342.147,-
Technicko-prev. zariadenie na vojenských priestoroch	818.451,-

Výstavba miest a obcí 89.451,- Kčs

Tedy MNV mal výdavky 2.663.172,- Kčs. V týchto výdavkoch sú zahrnuté aj výdaje ako príspevok na telovýchovnú jednotu 20.000,- Kčs
splátka úveru MNV 100.000,- Kčs

Drobné prevádzky MNV

V rámci MNV vykonáva svoju činnosť aj zariadenie miestneho hospodárstva. V roku 1987 DP-MNV v Likavke mali tieto služby
Stavebná skupina
Stolárstvo
Nákladná doprava
Cintorínske služby

Vývoz pevného komunálneho odpadu
Drobná údržba verejného osvetlenia
Obnova kultúrnych pamiatok na hrade "Likavy"
v lokalite "Havránok"

Celkové tržby dosiahli 3.085.627,- Kčs
Z toho tržby od obyvateľov 599.999,-
Počet pracovníkov 23,5
Čerpané mzdy 32% z
celkových výkonov

Čistý prebytok pre rozpočet MNV odvedený
činí 550.000,-

Na jednu korunu nákladov dosiahli 1,37 Kčs tržby.

Drobné prevádzky - stavebná skupina sa zaslúžila o to, že v Ružomberku rekonštruovali dom na "Ústav soc. starostlivosti pre mládež", čo je hodnotené i vyššími zložkami okresu.

"Vývoz smetí", tak sa ľudove hovorí, zabezpečujú DP-MNV v tomto roku pre 692 domov a pre školy a ďalšie organizácie 110 nádob. Tu dopláca v tomto roku sumou 26.438,20 Kčs s rozpočtu drobných prevádzok.
Stavebná skupina mala 486.433 Kčs zisku
Obnova kultúrnych pamiatok 273.132 Kčs - " -
Doprava 191.662 Kčs - " -
Celkove DP-MNV vytvorili zisk v hodnote 915.598 Kčs.

Činnosť MNV

Pri MNV pracujú tieto orgány:
Rada Miestneho národného výboru. Táto zasadá podľa plánu dva razy za mesiac. Rada MNV je 7-členná.

Ďalej pracujú komisie a tieto pracovali ako 7-členné takto:
Komisia pre ochranu verejného poriadku
Komisia pre výstavbu a plánovanie
Komisia školstva a kultúry
Komisia finančná
Komisia sociálno-zdravotná
Komisia pre mládež a telesnú výchovu
Komisia výboru ľudovej kontroly

Pomocné aktívy

Ďalej pri MNV pracuje Zbor pre občianske záležitosti.
Pri MNV pracuje i Komisia pre brannú výchovu, ktorá sa zaoberá najmä výchovou širokého občianstva pre účely civilnej ochrany obyvateľstva, mládeže.

PS-VB

Pomocná stráž verejnej bezpečnosti má 12 členov. V roku 1987 vyhodnotila negatívnu činnosť v našej obci takto:
V obci bolo 31 trestných skutkov. Z toho bolo 13 trestných činov, 18 prečinov, 78 dopravných priestupkov, 50 priestupkov.

Trestná činnosť mládeže

Pri hodnotení negatívnych javov v obci je to, že v tomto roku došlo ku krádežiam vlámaním v obchodných zariadeniach "Jednoty", ale i "Zdroja". V potravinách došlo k odcudzeniu alkoholu, cigariet. Krádeže a vlámanie urobili cudzí štátny občania - vojaci.

Predajnu priemyselného tovaru vylúpili 6-ti žiaci našej obce. Pokradli rádiá, magnetofóny v hodnote asi 11.000 Kčs. Ide o žiakov 11-14 ročných s dobre situovaných rodín.

Spoločenské organizácie

Na území našej obce pracovali v tomto roku tieto spoločenské organizácie: Socialistický zväz mládeže, Československý červený kríž, Zväz požiarnej ochrany, Zväz invalidov, Slovenský zväz protifašistických bojovníkov, Zväzarm, Slovenský zväz žien, Slovenský zväz záhradkárov, Slovesnký zväz drobnochovateľov, Poľov-

nícke združenie, Zväz československo-sovietskeho priateľstva, ČSTV, Slovenský zväz divadelných ochotníkov, Slovenský zväz družstevných roľníkov.
Na čele týchto organizácií je Národný front pod vedením Komunistickej strany ČS.

Výstavba

V mesiaci august bola daná do užívania trávnatá plocha na štadióne. Ukončil sa objekt sociálnej budovy, oplotenie ihriska, hracej plochy, tribún. Areál bol odovzdaný do užívania telovýchovnej Jednote s hodnotou diela 2.500.500 Kčs.

V areáli školského dvora bol vybudovaný atletický areál v hodnote 220.000 Kčs. Tento bol postavený svojpomocou, kde odpracovali rodičia, učitelia, žiaci, brigády v hodnote 210.000 Kčs, takže hodnota diela je okolo pol milióna Kčs.

Školstvo

Miestna škola v tomto roku oslávila 25 ročné jubileum súčastného areálu, ktorý ešte stále nemá vybudovanú školskú jedáleň a družinu.
Oslavy prebiehali v objektoch školy.

V tomto roku dostala naša škola i vyznamenanie "Za rozvoj okresu Liptovský Mikuláš"
a uznanie od MNV - B. Bystrica,
uznanie od ONV - L. Mikuláš - odboru školstva,
Medajlu J. A. Komenského dostali: riaditeľ školy - Eduard Poliak a učitelia Jiřina Piatková.

Počítače v škole

Na škole sa zavádza výučba a práca s počítačmi. Bola utvorená počítačová učebňa s vybavením 3 počítačov typu "DIDAKTIK ALPA 3". Zariadenie zakúpilo naše JRD SNP za 140.000 Kčs. Na škole vyučuje 26 učiteľov. V tomto roku navštevovalo našu školu 435 žiakov. S vyznamenaním skončilo 47 žiakov a neprospelo 9 žiakov. Do stredných škôl odišlo študovať 13 žiakov a do učňovského pomeru odišli 27 žiakov.

Materská škola

Do materskej školy chodilo, ale skôr bolo privádzaných 93 detí. Materská škola prevádza i stravovanie žiakov a učiteľov základnej školy. V škôlke je zabezpečené stravovanie pre všetky deti na škôlke

za veľmi nízke poplatky.

V miestnom kultúrnom stredisku bol otvorený "Klub mladých" v Kult. dome. Jeho prevádzku zabezpečuje riaditeľka MKS s. Brnčalová Kristína a platení pracovníci - knihovník, kultúrna pracovníčka, operátor kina. Kultúra

Jedná sa o ojedinelú činnosť, organizovanú ako experiment v rámci okresu i kraja.

Družstevníci usporiadali v lete I. Družstevný deň" v areáli bývalého amfiteátra. Bol to pekný deň pre pracovníkov družstva, ale i občanov Martinčeka, Dubovej, Komjatnej a Likavky. Poriadateľom je Zväz družstevných roľníkov. V kultúrnom programe vystupovali členky JRD a SZŽ z obce Martinček a Dychový súbor SCP - Supranka.

V obci pôsobí aj spevokol pri miestnej fare a sporadický aj pri obradoch a pohreboch v dome smútku.

Na JRD SNP dosiahli v tomto roku najvyššie hospodárske výsledky za svojej pôsobnosti. Celkové výkony dosiahli 50.092.000 Kčs a 5.893.000 zisku. Celkove odpredali 1.063 t obilia, 1.457.556 litrov mlieka, 218,3 t mäsa. Dopestovali najnižšiu úrodu zemiakov za posledných 20 rokov vo výške 120 m/ha a odovzdali len 992 t pre mimoriadne počasie v lete. Hospodárstvo JRD SNP

Miestne JRD SNP začína prevádzku na novej farme v Komjatnej v mesiaci október 1987, uviedli do prevádzky kravín pre 174 dojníc, odchovňu mladého dobytka pre 320 ks. V kravíne je namontované dojacie zariadenie s vysokou hygienou a kvalitou dojenia. Ide o druhé technologické zariadenie na území Slovenska. Hodnota diela presahuje 12 mil. Kčs. Ide o veľký prínos novej techniky a modernizácie na našom JRD.

V tomto roku započala i kompletná zberová linka zemiakov a to jedno a dvojradkovými kombajnami s NDR na parceliach v mieste na "Stiavniciach" a vo Valaskej Dubovej pracovali brigádnici z Bratislavy po dobu 10 dní, za odmenu 28 Kčs, ubytovanie, stra-

vovanie na deň. O brigádnikov sa starali aj po kultúrnej stránke. Vo voľnom čase organizovali pre brigádnikov, turistiku, návštevy kina, múzea v Ružomberku.

Zväz družstevných roľníkov

Na miestnom JRD SNP pracuje i ZO ZDR, zabezpečuje starostlivosť o kúpeľnú liečbu, rekreácie členov JRD, kultúrno-masovú činnosť, školenie členov, sociálno-zdravotné služby. V tomto roku bolo 12 členov v rôznych kúpeľoch v ČSSR, 18 detí na rekreácii pionierov, 8 rekreácií členov JRD, 6 rôznych zájazdov pre členov a rodinných príslušníkov.
JRD SNP postavilo vlastnú chatku pre rekreáciu členov JRD v okrese Michalovce na lokalite "Šírava".

Občianstvo

V tomto roku žije na území obce 3289 občanov. Narodilo sa 34 detí a zomrelo 75 občanov. Do užívania išlo v tomto roku 6 novopostavených domov. Najstarším občanom je stále Martin Bakoš, ktorý sa dožíva 99 rokov svojho života.

KONIEC ZÁPISU.

V JANUÁRI 1988.

KRONIKÁR: KRUTÁK Jozef.

1988.

Počasie

Rok 1988 bol na počasie veľmi bohatý,na meteorologické rekordy.Po "horúcej" zime,najmä v prvých mesiacoch nasledovalo "supersuché" leto.Ani najstarší občania nepamätajú takéto počasie.Január sa pohyboval v teplotách od 8°C do 13°C. Sneh napadol v marci,bolo to 10.marca pri teplote -6°C a napadlo za jedinú noc od 25 do 38 cm snehu. 18.marca bola teplota 5°C,v noci veľká búrka a hromobitie.Ešte apríli napadol sneh. Jar sa presunula do druhej polovice mája.Nastalo horúce počasie. Začiatkom júna/4.6.1988/vystúpili teploty na 25°C.Za tri dni,v chládku,bola teplota 32°C /7.6.88/ 9.6.1988 prišla taká búrka,že zničilo siatiny,obilie, zemiaky,na honoch Proti dvoru,Žabovo. Ku koncu júna nastúpili opäť teploty nad 31°C. 7.7.1988 prišlo krúpobitie,ktoré zničilo celé lány obolovín. Po tejto katastrofe nastúpilo obdobie sucha a tropických horúčav.Horúčavy,suchota,spôsobili nedostatok vody,reguláciu odberu vo vodovode. Trávy uschýnali na koreni.

Skorá žatva

V polovici augusta začala žatva a vyorávka zemiakov na Studničnej. Urýchlenie žatvy sa posunulo o 16 dní zber zemiakov o 23 dni,pred termínom.

Studená jeseň

Jeseň nastúpila 4.októbra prudkým poklesom teploty,až na -10°C /7.10.88/,potom áž na -12°C. Napadol sneh. Druhá vlna nastala v noci 24.novembra, keď teplota poklesla na -13°C. V tejto teplote prišla víchrica nad celý kraj,kde sa vietor pohyboval podľa tlače 104 km/hod. Táto víchrica postrhávala strechy

na domoch. V Likavke nedošlo k mimoriadnym udalostiam. Pršať začalo na Vianoce, takže cez Nový rok bolo všade blata a vody. V decembri boli teploty od 0°C do 13°C. Každý uvítal dažde, lebo tým bola vyriešená situácia s vodou.

Po tomto tropickom počasí sa v našej obci nevyskytli epidémie, vďaka dobrej hygienickej úrovni obce a občianstva.

Hromadný úhyn zajacov

Cez letné mesiace došlo k hromadnému hynutiu zajacov. Postihnutá bola celá obec, ale i kraj a republika. Jednalo sa o donesenú epidémiu z Východnej časti europy. Nebolo dostatok očkovacej látky. V obci ostalo len veľmi málo zajacov.

Obývanie a kultúra bývania

V tomto roku výrazne začalo občianstvo zdobyť domy a dvory. Rozmohlo sa pestovanie muškátov, ktoré zdobia okná a priečelia domov. Pred domami, vo dvoroch začali sa pestovať trávne porasty a parkové výzdoby domov a ulíc. V záhradách začali občania budovať chatky, ako oddychové priestory.

Chalupárenie

V obci započali výkupy starých domov, drevenic, ktoré sa upravujú na pôvodný stav. V tomto roku upravili takto ďalšie 3 drevenice, takže teraz ich je už 9 upravených, z toho asi 6 - 7 drevených domov na uliciach J. Hollého, Janovčíkovej/Paračka/, D. Kráľovenskej.

Obecné udalosti

Na území obce pribudli nové domy v počte 4. Rekonštrukciou starých domov sa zmodernizovalo 5 domov. V týchto domoch sa montujú kúpeľne, WC, plynové a elektro spotrebiče, chladničky, mrazničky. V obci je teraz 803 čísiel domov. V každom dome je práčka, rádio, televí-

zor. V obci je 588 koncesionárov na rozhlas po drôte, 291 na rozhlas,816 televízorov,204 telefónov.

Životná úroveň obyvateľov

Naši občania žijú na vysokej úrovni. Svedčí o tom vybavenosť domácností a záujmov.Domácnosti sú vybavené dobre. Aj starí ľudia žijú na úrovni. Práčky, televízia,rádio sú súčasťou domácnosti.Naši občania chovajú hovädzí dobytok - býky,čo výhodne predávajú štátu,chovajú ošípané pre vlastnú spotrebu,ale i na predaj. Chovajú sa morky,husi,kačky,kury pre vlastnú spotrebu.Občania chovajú líšky,nutrie,norky na kožušinu.Tento chov prevádza asi 6 občanov. V obci je okolo 70 motorových vozidiel.Dvaja občania vlastnia aj nákladné vozidlá.Dvaja občania chovajú ťažné kone. V našej obci je tohto roku aj s JRD-SNP 6 koní. Chov zajacov,králikov je rozšírený masove.Veľa občanov chová rôzne vtáctvo,exotické i domáce.Akvaristické chovy sú obľúbené najmä u detí. Pestovanie kvetov,kvetinových záhonov,ozdobných kríkov,ruží,ovocných stromov akríkov sa stalo súčasťou každého domu.Najviac sa pestujú ríbezle červené,čierne,maliny,jablká,hrušky, slivky.Z tohoto ovocia si ľudia vyrábajú kompóty, rôzne mušty,víno,destiláty.Prebytky predávajú na trhu a štátu.Jedlá pripravujú podľa moderných kuchárskych receptúr.V Likavke sa ešte varí kyslá polievka, "kapusnica",pečú sa "rajbanice","droby",buchty,koláče, kapustníky,švábka na kyslô,kutle,švábka s mliekom, halušky s bryndzou,halušky s kapustou,halušky s vajcom. V Likavke starší ľudia volajú halušky "floncky".

Kroj,ktorý sa ale nenosí,tak ako bol pôvodný,

v tomto roku nosí len okolo 20 žien. Sú to všetko starenky. Skladá sa z jubky, spodnej a vrchnej sukne, v zime sveter a šatka navrch. Čepce sa už nenosia. Chlapi chodia už všetci v občianskom odeve. Deťom sa kupujú športové bicykle, lyže atď. Lopty, rôzne hračky, sú už pre deti samozrejmé.

MNV - hospodárenie

Miestny národný výbor hospodáril takto: V pláne na rok 1988 počítal MNV so sumou 1,101.356 Kčs. Príjmy boli takto: poľnohospodárska daň 4.000 Kčs, daň z príjmov od obyvateľov 14.830 Kčs, domová daň 89.675 Kčs, poplatky za psov 20.420 Kčs, stravné poplatky 6.100 Kčs, nájomné na školskom zariadení 21.957 Kčs, stravné v školskej jedálni 242.706 Kčs, nájomné za budovy 5.540 Kčs, cintorínske poplatky 3.320 Kčs. Iné príjmy boli tieto: dotácie ONV 404.000 Kčs, prebytky DP MNV 250.000 Kčs, poplatky za vstupné 2.400 Kčs, pokuty 1.200 Kčs, úroky 1.200 Kčs, sankčné poplatky 4.500 Kčs, náhodilé príjmy 44.685 Kčs, poplatok za užívanie verejných priestorov 392 Kčs,

Výdavky MNV

Rozpočty schvaľovalo plénum MNV a finančná komisia. Výdavky MNV sa prevádzali na základe rozpočtu stanoveného plánom.

Na úpravu ciest sa použilo 616.097 Kčs, na požiarnu ochranu 2.790 Kčs, obradná sieň 18.928 Kčs, správa MNV 45.887 Kčs, miestne hospodárstvo 108.500 Kčs, školstvo: MŠ 28.238 Kčs, ZŠ 254.731 Kčs, šk. jedáleň 380.000 Kčs. Kultúra MKS 277.000 Kčs, ostatná činnosť 15.470 Kčs, Sociálna starostlivosť 14.400 Kčs na jednorázovú pomoc občanom, stravovanie dôchodcom 6.599 Kčs,

Akcia Z - ihrisko 137.172 Kčs, oplotenie cintorína 177.519 Kčs, plynofikácia 15.203 Kčs. Táto časť bola odsúhlasená plénom MNV v marci

Na území obce v tomto roku pracovali tieto organizácie:

Jednota L.Mikuláš: 1/ Reštaurácia "Paračka" 54 miest

2/ Hotel "Paračka" 42 postelí

3/ Reštaurácia "Kultúrny dom" 400 miest -ul.D.Kralovenskej

4/ Hotel "Kultúrny dom" 15 miest ul. D.Kralovenskej

5/ Predajňa potravín

6/ Predajňa mäsa - ul.D.Kralovenskej

7/ Potraviny "Kultúrny dom"

8/ Predaj priemyselného tovaru ul.D.Kralovenskej

9/ Studená kuchyňa -ul.D.Kralovenskej

10/ Predajňa potravín - ul.J.Hollého

RaJ Ružomberok: 1/ Pohostinstvo "Pod hradom" 60 miest ul.J.Hollého

2/ Hotel "Hubertus" 40 miest -mimo obce

3/ ČSAD "Bufet" - Kačkova ul.

Komunálne služby: Ružomberok: 1/ Zberňa odevov a bielizne -ul.J.Hollého

2/ Kaderníctvo, holičstvo - ul.J.Hollého

SPC: 1/ Pekáreň chleba a pečiva- ul.Mikuštiakova

VD "Liptona: 1/ Zámočníctvo -ul.Mikuštiakova

2/ Kovovýroba -ul.Mikuštiakova

VD "Žiara": 1/ Výroba polyetylén. sáčkov - ul.Kačkova

Stredoslovenské uhoľné sklady:	1/ Sklad tuhých palív - Kačkova ul.
	2/ Sklad plynu PB - Kačkova ul.
	3/ Riaditeľstvo závodu - Kačkova ul.
ČSAO Lučenec závod Likavka:	1/ GO motorov TATRA, AVIA - Bellova ul.
	2/ GO vybavenia, dynamá, palivové čerpadlá ul. Bellova
Severoslov. štátne lesy:	1/ Ťažba, predaj dreva - Bellova ul.
	2/ Píla - spracovanie kalamity- Bellova ul.
	3/ Ochrana a ošetrovanie lesa -Bellova ul.
JRD-SNP Likavka:	1/ Poľnohospod. výroba - Družstevná ul.
	2/ Pridružená výroba - dvor Martinček
Doprastav:	1/ Dielne - opravovne
	2/ Riaditeľstvo závodu
Projektový ústav cestov. ruchu:	1/ Projektovanie obchodných projektov - Pod paračkou
	2/ Projektovanie tech. stavieb obchodu a cest. ruchu - Pod paračkou
BZVIL Ružomberok :	1/ Sklad a odbytovanie textilných výrobkov - ul. J. Hollého
Drobné prevádzky MNV :	1/ Vývoz domového odpadu
	2/ Dopravné služby
	3/ Pohrebné služby
	4/ Priemyselná činnosť
	5/ Údržba a stolárske opravy

Výkony 3,000.709 Kčs, TOB 614.376 Kčs

Počet pracov. 21, ved. Gonšor Štefan.

Na území našej obce naši občania v tomto roku vydali za služby, alebo nákupy: Niektoré tržby obchod. organizácií

Pohostinstvá 3,600.000 Kčs

Potraviny 8,700.000 Kčs.

Priem.tovar 3,160.000 Kčs

Komunál.služby 110.000 Kčs

Miestne JRD-SNP dosiahlo výkony v objeme 48,750.000 Kčs. Na mzdách vyplatili 24,072.000 Kčs. Zisk dosiahlo 4.965.000 Kčs. Tohoto roku znížili sa výkony o 1,342.000 Kčs, takže rentabilita je 1,3 čo je menej o 2 % oproti roku 1987. Hlavný podiel na tomto má poľnohospodárska výroba. Nedostatok úrody zemiakov pre suchotu, nedostatok výroby krmív, najmä sena. Úspešne plnilo JRD výrobu mäsa a mlieka, dosiahli plánovanú úroveň živočíšnej výroby. Na JRD pracovalo 396 pracovníkov, z toho 49 THP. V soc. súťaži je 163 pracovníkov, ktorí pracujú v 10 BSP. Poľnohospodárstvo

Obilovín vyrobilo JRD 1.025 ton 113,8 %

Zemiakov vyrobilo JRD 1.245 ton 84,0 %

Výroba sena bola 1.639 ton 90,0 %

Celková výroba krmovín 4.656 ton 84,6 %

Mlieko splnilo JRD na 100,03 %, čo predstavuje 1,500,459 litrov.

Mäso splnilo na 113,1 %, tj. 235,2 tony.

Prírastky boli 0,481 kg/deň, čo je 87,5 %, z plánovaných úloh.

Kultúrna činnosť sa rozvíja cez Miestne kultúrne stredisko, jednotlivé zložky a spoločenské organizácie. Pravidelne pracuje miestna knižnica, ktorá Kultúra obce

obsahovala 13.691 zväzkov a uskutočnila 24.692 výpožičiek.Ďalej pracuje pravidelne kino,klubovňa,ktorá je otvorená denne do 21^{00}hod.

Kultúrne akcie masového charakteru

V tomto roku dňa 4.6.1988,bolo stretnutie mladých s rodákmi Likavky - Doc.JUDr.Peter Mosný CsC, vedúci katedry JPŠ Košice,právnická fakulta,JUDr.Štefan Holec,riaditeľ odboru Min.spravodlivosti SSR, dipl.tech.Mária Holecová,špecialistka Slov.plánovacej komisie SSR Bratislava,Ing.Štefan Ríša riaditeľ Kovoprojektu.Prítomní boli aj poslanci MNV,predseda,tajomník,predseda kom.školstva,predseda JRD.86 mladých ľudí besedovalo na témy: štúdium na vysokých školách, kriminalita mládeže,účasť mladých na spoločenskom dianí v obci. Po besede bola veľká diskotéka,okolo 200 mladých ľudí.

Deň včelárov

V amfiteátri sa 3.7.1988 uskutočnil "Deň včelárov" z obce,Ružomberka a okolia.Predvádzal sa chov matiek,boj proti chorobám včiel,výmena skúseností včelárov.Zúčastnených bolo vyše 200 včelárov.

Družstevný deň

20.augusta 1988 uskutočnili poľnohospodári JRD--SNP,už druhý "Družstevný deň".Zúčastnilo sa do 600 členov JRD z Likavky,Komjatnej,Val.Dubovej a Martinčeka spolu s rodinnými príslušníkmi.V programe vystúpil súbor "Radosť", so speváčkou Annou Hulejovou, dychová hudba BZVIL,súbory z Martinčeka a V.Dubovej.

Výstavy

V miestnostiach Kultúrneho domu v Likavke,pri príležitosti osláv oslobodenia obce,bola inštalovaná výstava ak.maliara Jána Havrilu,občana Likavky.Vystavoval 11 obrazov na plátne.Okrem malieb obrazov,tvori

i mozaiky z dreva. Je to umelec, ktorý je sluchovo postihnutý.

V tomoto roku prebehol X. ročník "Behu oslobodenia" poriadaný TJ Likavka. Bola to akcia stredoslovenského kraja. Zúčastnili sa TJ Mostáreň Brezno, Lokomotíva Zvolen, TJ Valaská, TJ BZVIL Ružomberok, TJ Likavka. Beh bol uskutočňovaný v kategóriách žiakov, dorastu, žien, muži do 40 rokov, muži nad 40 rokov. Najstarší pretekári boli Viliam Královenský 70-ročný a Ondrej Viboca zo Zvolena 69-ročný. Súťaže prebiehali celé dopoludnie. Beh bol vydarený. Bol vydaný "Pamätný list" X. ročníka. V ostatných odboroch neboli dosiahnuté žiadne prenikavé úspechy. Súťažili futbalisti a stolnotenisti v okresných súťažiach. Telovýchova

V tomto roku uplynulo 100 rokov od postavenia miestneho kostola. Pri tejto príležitosti previedli v kostole rekonštrukčné práce na vnútornej úprave. Oltáre boli odstránené a úpravy v kostole sú prevedené akad. maliarom J. Havrilom. V tomto roku bolo 103 rokov od založenia farnosti. Veriacim dávali prijímať z kalicha, ktorý je uložený na miestnej fare a jeho vek je odhadovaný na viac ako 105 rokov. Jedná sa o zlatý kalich prvého kňaza v tejto farnosti. 100 rokov miestneho kostola

V tomto roku bola zahájená plynofikácia obce. Spracované sú projekty na túto akciu. Investorom je MNV v Likavke. Prvá etapa výstavby započne v roku 1989. Ukončenie sa počíta za 4 roky. Počíta sa s nákladom cez 4,800.000 Kčs. Udalosti v obci Plynofikácia

V decembri 1988 sa obesil-spáchal samovraždu Samovražda

občan Likavky vo veku 32 rokov.

Vražda

V tomto mesiaci bola tiež v Rybárpoli zavraždená občianka našej obce vo veku 48 rokov. Oba tieto prípady sa stali stredom pozornosti občanov.

Vražda

Krádež vlámaním

V predajni potravín na ulici J.Hollého došlo ku krádeži vlámaním. Páchatelia, traja občania našej obce vo veku 25-27 rokov, vypílili mreže a tak sa vlámali do predajne.

Zaujímavosti z pošty

Miestny poštový úrad v tomto roku mal 6 zamestnancov. Obsluhuje obce Likavku a Martinček. Vypláca pre 801 dôchodcov mesačne 1,150.000 Kčs na dôchodkovom zabezpečení. Doručuje 168 rôznych časopisov pre našich občanov, 1463 výtlačkov v obci Likavka. Inkasuje za odber el.prúdu od 803 koncesionárov v obci Likavka.

Obyvateľstvo

V našej obci žije 3.246 obyvateľov. V tomto roku sa narodilo 36 detí a zomrelo 182 občanov. Najstarším občanom je Emil Gejdoš vo veku 93 rokov. Uzavretých bolo 23 sobášov.

Štruktúra obyvateľov sa posúva v neprospech obce. Mladí odchádzajú do mesta, preto je aj pokles obyvateľov obce. Prudko zanikajú ľudové zvyky a tkanie kobercov, ktoré bolo v Likavke udomácnené. Zo zábav občanov sa ešte udržuje : ochotnícke divadlo, Bravčové hody, Ples divadelníkov, Diskotéky pre mladých. Vytráca sa i likavské nárečie, najmä u mládeže. Morálka obyvateľov je dobrá. Vybočovanie z tejto situácie spôsobujú občania - prisťahovalci, žijúci príživníckym spôsobom. Ide asi o 12 občanov prihlásených na pobyt v obci.

Súdne spory majetkové takmer vymizli a len niekoľko prípadov bolo riešených pre susedské vzťahy občanov. V tomto roku 26 občanov na rekreácii v zahraničí a našu obec navštívilo 5 zahraničných občanov, bývalých rodákov Likavky, žijúcich v USA, NSR a Austrálii.

Likavka marec 1989.

Zápis prevzal kronikár
Jozef Kuliak

1989.

Udalosti tohto roka v obci nemožno obísť nezhodnotením situácie v Československu. Prevažná väčšina roka v ČSSR prebehla „v starých koľajách". O to rušnejší bol záver roka, obdobie prevratných spoločensko-politických zmien nášho štátu. Sedemnásteho novembra sa v Prahe začala akcia študentov, ktorá mala pre ďalší vývoj socialistického Československa ďalekosiahle následky. Pokojná manifestácia pražských študentov bola surovo potlačená represívnymi zložkami ÚV KSČ. V ďalšie dni sa na protest proti zásahu„ ochrancov socializmu " konali v drvivej väčšine miest i obcí celého Československa protestné akcie. Ich účastníci požadovali napr. vyšetrenie zásahu 17.novembra v Prahe, slobodné voľby, demisiu vlád a prezidenta, zrušenie Štb.,vznik politických strán, slobodu slova, zhromaždovania, prepustenie politických väzňov. Najväčší míting sa konal na Letenskej pláni v Prahe, na ktorom sa zúčastnilo viac ako 1 milión občanov. Na mítingu prehovoril aj vtedajší predseda vlády ČSSR s. Ladislav Adamec. Za svoje názory bol však vypískaný. O to vrúcnejšie zúčastnení privítali Alexandra Dubčeka, spisovateľa Václava Havla, kňaza Václava Malého a niekoľkých umelcov a politikov zväčša z exilu, resp. tích ktorí mali v Československu zakázanú činnosť. Po mítingoch nasledovali rokovania predstaviteľov „Nežnej revolúcie" /tak ju nazvali na západe/ s niektorými komunistickými činiteľmi /L.Adamec/. Výsledkom „revolučného" kvasu v ČSSR bolo odstúpenie starých vlád a menovanie nových ministrov, zväčša členov VPN a OF. Predsedom federálnej vlády sa stal Marian Čalfa. Onedlho pod nátlakom udalostí odstúpil aj prezident s.Gustáv Husák. V decembri bol Federálnym zhromaždením zvolený za prezidenta /ešte/ ČSSR,

hlavný protagonista „Nežnej revolúcie" Václav Havel. Podobné zmeny nastali aj vo vládach a parlamentoch obidvoch republík. Celý štát, až na komunistických „pohrobkov", pozeral na ďalší vývoj v Československu s neskrývanou nádejou a optimizmom. Veľkou chybou predstaviteľov novej moci však bolo ponechanie vedúcich predstaviteľov podnikov, úradov a inštitúcií na starých miestach členov KSČ.Tí zámerne brzdili obrodný proces spoločnosti. Pred verejnosťou sa títo tzv. riaditelia a vedúci snažili očistiť „prezlečením kabáta" resp. odhodením červenej knižky.

Do revolučných udalostí sa angažovali aj mnohí naši občania. Mnohí boli na mítingoch v Ružomberku, či B.Bystrici. Iní pozorne sledovali priebeh pokojných revolučných dní z televíznych obrazoviek a z rozhlasu. V Likavke bola tiež založená Verejnosť proti násiliu. Iniciátormi jej vzniku boli Milan Drapáč, Pavol Fajta, Jozef Fajta, Vlado Bystričan. Najaktívnejšími zložkami MV NF v obci boli ČSČK,ZPO, SZŽ,ZDOS,SZPB. Celkove bolo u nás registrovaných 15 spoločenských organizácií, ale nie všetky pracovali aktívne. Minimálnu činnosť vyvíjali najmä Zväzarm, Zväz poľovníckeho združenia a DO SZM. Tieto organizácie i napriek tomu, že sa akcie naplánovali, zväčša ich nerealizovali.

I v tomto roku 18 členný ZPOZ pravidelne zabezpečoval spoločenské obrady, ako vítanie detí do života, prijatie jubilantov, brancov, posledné rozlúčky s občanmi, sobáše a pod.

Veriaci občania využívali zväčša cirkevnú formu obradov /krst,manželstvo,pohreby/,resp. obidve možnosti obradov t.j. cirkevnú i ZPOZu.

Vznik KDK

V závere roka na základe celoslovenskej výzvy k zakladaniu Klubov kresťansko-demokratického zamerania vznikol v obci ďalší politický subjekt - Kresťansko-demokratický klub. Prvá ustanovujúca schôdza - zakladacia bola 27.12. za účasti Ing.J.Piovarčiho, P.Fajtu, Ing.L.Fűzyho, Š.Hudáka, M.Barana na fare. Hneď na druhý deň t.j. 28.12. bol KDK prihlásený ku Kres-

ťansko-demokratickému hnutiu, ktoré vznikalo spontánne po celom Slovensku. Súčasťou KDH sa stali jednotlivé kluby. Na čele KDH boli JUDr.I.Čarnogurský, Dr.F. Mikloško, Dr.Lauko, Hana Ponická/spisovateľka/ a iní. V tom čase boli v obci tri politické strany-hnutia. Okrem tradičných komunistov ešte VPN a KDK.

V novembri spáchal samovraždu František Džumelja. Smutná udalosť
Obesil sa vo vlastnom dome.

Už tradične začiatok roka patril Plesu divadelníkov Kultúra a Bravčovým hodom /ZPO/. Počas celého roka sa v KD konali spoločenské zábavy a diskozábavy organizované rôznymi spoločenskými organizáciami a zložkami pôsobiacimi v obci /TJ, ZDOS, ZPO, ČSČK, SZŽ, SZM/.Účasť na týchto podujatiach býva spravidla 200-250 osôb, väčšinou z Likavky a okolitých obcí. Úroveň tohto druhu zábavy býva rôzna. Cieľom organizátorov bolo vo veľkej väčšine zabezpečiť čo najviac finančných prostriedkov pre činnosť svojej organizácie a nie zabezpečiť spoločenské vyžitie na určitej estetickej a morálnej úrovni. Z toho potom vyplývali i viaceré problémy-niekoľko bitiek zabávajúcich sa mladých ľudí, pri ktorých prišlo i k ľahším zraneniam, niekedy porozbíjali sklá na dverách,atď.

Vo februári zorganizovalo MKS dve podujatia-súťaž určenú mládeži „Správny chlapec, správne dievča" a výstavu „Zlaté ruky našich starých mám", ktorá bola ukážkou zručnosti a fortieľu staršej generácie.

V marci sa uskutočnila z iniciatívy SZŽ slávnostná akadémia k MDŽ.

Šiesteho apríla vystúpil v rámci dní maďarskej kultúry v stredoslovenskom kraji súbor u nás Nógrád zo Sálgotarjánu. Účasť bola uspokojivá - 210 divákov.

Z profesionálnych súborov sa 23.apríla prezentovala Malokarpatská kapela so sprievodným slovom herečky Evy Večerovej.

V máji pripravil ČSČK besedu na tému Alergické a srdcovo cievne choroby. Zúčastnilo sa na nej len 26 účastníkov. V tomto mesiaci sa pred likavskou verejnosťou predstavili ochotníci z Lipt. Hrádku. V Kultúrnom

dome uviedli divadelnú hru J.Palárika - Inkognito.
Letné mesiace patria už tradične mladej generácii.
Pri príležitosti MDD vystúpil u nás ochotnícky súbor
z Lipt. Mikuláša s rozprávkovou hrou Kráľ drozdia
brada. Na predstavení určenom pre školákov sa zúčast-
nilo 230 žiakov ZŠ.
Cez prázdniny-v júli sa z iniciatívy MKS uskutočnila
akcia „Poznáš svoje okolie" zameraná na turistické
spoznávanie blízkych prírodných krás a historických
stavieb /Likavský hrad, Podsuchá, Šútovský vodopád,
Čutkovská dolina, Mních, Martinček/. Na každej akcii
sa zúčastnilo v priemere 20 mladých Likavčanov.
Stočlenné obecenstvo sledovalo v auguste v KD slav-
nostnú akadémiu poriadanú k 45.výročiu SNP. V tom
istom mesiaci sa nám so svojím umením predstavili
dvaja amatérski umelci, naši spoluobčania - výrobca
huslí Ján Kuna a rezbár Pavol Lofaj.
Vydareným podujatím bolo u nás vystúpenie cimbalovej
hudby Hudci s moderátorom - hercom Ivanom Krivosud-
ským a ľudovej rozprávačky Ati Klimovej. Tento ko-
lektív sa v Likavke predstavil 14. októbra.
V októbri, ktorý je aj mesiacom úcty k starším sa
za účasti asi 150 občanov predstavil v KD folklórny
súbor Liptov z Ružomberka. Začiatkom predposledného
mesiaca roka sa uskutočnili v Likavke štyri podujatia
tematicky zamerané k VOSR v sovietskom zväze. Boli
to literárne pásma „Slávne žiari žiara Veľkého ok-
tóbra"/za účasti jedenástich mladých/, slávnostná
akadémia k VOSR, na ktorej bola zväčša školská mlá-
dež i otvorenie mesiaca ZČSSP. To zorganizovala
DO KSS. Na tomto podujatí sa zúčastnilo 90 dospelých
a 80 mladých. V rámci programu otvorenia mesiaca
ZČSSP vystúpil aj folklórny súbor Turiec z Martina.
Poslednou akciou pripravenou k VOSR bola výstava
známok - filatelie s názvom „Rusko-ZSSR".
Aktivita Miestneho kultúrneho strediska sa prejavila
aj desiateho decembra, kedy sa za účasti 96 detí,
uskutočnilo „Vítanie deda Mráza".
Dva dni pred Štedrým dňom sa približne 40 detí stret-

lo na posedení pri vianočnom stromčeku. Bohatý program a netradičné darčeky pre deti pripravilo MKS. Na Štefana /2 sviatok vianočný/ bola tradičná Štefanská zábava.

Naši ochotníci sa v tomto roku v piatich okolitých obciach prezentovali s divadelnou hrou J.Kakoša - Dom pre najmladšieho syna. V Likavke sa táto hra nehrala z dôvodu vážnych prevádzkových problémov. ZDOS

Vo februári vznikol detský divadelný súbor, ktorý pracoval pod patronátom MKS. Súbor začal pod vedením p. Hlinku nacvičovať rozprávkovú hru O tátošíkovi. Táto bola nacvičená celá, ale dlhodobá nemoc vedúceho súboru spôsobila dlhú prestávku v nacvičovaní. Z tejto príčiny sa detský divadelný krúžok nepredstavil na verejnosti.

Združenie ochotníkov v Likavke zorganizovalo pre svojich členov aj v tomto roku tradičný zájazd na predstavenie profesionálneho divadelného súboru.

Detský folklórny súbor, ktorý pracuje pri miestnej ZŠ, nacvičoval pravidelne 2x v týždni. Pondelňajšie skúšky viedla v ZŠ p. Grajciarová. Vo štvrtok bývali skúšky v KD pod vedením Bibiany Gruičovej. Folklór

Vedúcou MKS našej obce je pani Irena Marošová. Zaujímavosti

Stredisko malo počas celého roka sťažené podmienky na využitie videorekordéra. Príčinou bolo nevlastnenie kvalitného televízneho prijímača. V decembri však Okresné osvetové stredisko v Lipt. Mikuláši pridelilo nášmu MKS farebný televízor, čím sa problém využitia videorekordéra vyriešil. MKS

Kultúrne stredisko vlastní aj počítač PMD, ktorý využívajú predovšetkým mladí.

MKS usporiadalo v tomto roku viacero akcií. Okrem tradičných /vyššie uvedených v bode kultúra/ pripravilo aj poučný program „Chlebové kôročky kto jedáva, ten červené líčka dostáva". Moderátorkou podujatia bola pani Darina Konfálová, ktorá našej mládeži predstavila tradičné jedlá Likavky.

Každú nedeľu bývali v KD filmové predstavenia o 16oo hod. rozprávky pre deti a o 18oo hod. hlavný program. Kino

V prvý utorok mesiaca boli pre deti MŠ premietané rozprávky. V prvý piatok rôzne filmy a rozprávky pre školskú družinu. V tomto roku sa na filmových predstaveniach v kine Likava zúčastnilo celkom 5341 divákov.

Miestna ľudová knižnica

Pracovala pod vedením pani Janky Hrčkovej. MĽK vykonávala okrem svojej hlavnej činnosti aj inú aktivitu. Pri knižnici pracoval aj krúžok mladých poznávateľov Liptova s počtom 15 členov. V krúžku sa deti oboznamovali so súčasťou a históriou Liptova i s novými knižnými titulmi. V tomto roku navštívilo knižnicu z 3041 obyvateľov obce 23% občanov, ktorí si vypožičali 25028 knižných titulov rôznych žánrov.

Kultúrny dom

Vnútorné priestory likavského stánku kultúry sú v súčastnosti nevyhovujúce. Príčin je viac. Veď napr. veľká sála nemá klimatizačné zariadenie. Sociálne priestory v celom KD sú v katastrofálnom stave i vybavenie kuchyňky je nedostačujúce. Klub, jediná miestnosť v KD, ktorú môže MKS používať na klubové formy práce bol v rekonštrukcii.

Informovanosť obyvateľstva

MKS v tomto roku zakúpilo pre zlepšenie informovanosti obyvateľov 3 propagačné tabule so sklenou výplňou, ktoré boli pridelené ZO ČSČK, ZO ZPO a kultúrnemu stredisku a nainštalované pred starú osvetovú budovu. Najdôležitejšou zložkou informovanosti Likavčanov je nesporne miestny rozhlas, ktorý občanov obce oboznamuje s aktuálnymi akciami-podujatiami poriadanými v obci a so životom obyvateľstva. V niektorých častiach obce je však počuteľnosť slabšia. Sieť obecného rozhlasu chýba na ul. D.Kráľovenskej-úboč a na Kramarisku.

Telesná výchova Šport

Telovýchovná jednota má 3 oddiely /futbalový, stolnotenisový, volejbalový/ a 2 odbory /Turistický,ZRTV/. Najúspešnejším oddielom /čo sa týka výsledkov/ bol v sezóne 1988/89 stolnotenisový klub. Dospelí sa v najvyššej súťaži okresu - I.triede umiestnili na 2.mieste tabuľky. Je to najlepšie umiestnenie v histórii tohto športu u nás.

Futbalisti-muži hrali opäť len III. triedu. Postup

do II. triedy bol opäť len veľkým prianím.
Aktívne pracovali v tomto roku členovia turistického oddielu i ZRTV. Zúčastnili sa na viacerých výstupoch v blízkom i vzdialenom okolí, zorganizovali rôzne športové podujatia masového významu./Napr. 26.2. sa uskutočnil výstup na Predný Choč, v septembri vystúpilo 27 turistov na Veľký Choč/.
Volejbalisti hrali okresnú súťaž. Veľkým nedostatkom tohto oddielu je, že jeho hráčmi sú zväčša Ružomberčania. Záujem Likavčanov o túto hru je zdá sa malý.
Vo februári sa posledný krát uskutočnili 2 stolnotenisové podujatia, konané pri príležitosti Víťazného februára - turnaj žiakov o Putovnú valašku a turnaj prevádzok a organizácií pôsobiacich v Likavke „O pohár predsedu MNV".
V apríli sa uskutočnil tradičný Beh oslobodenia obce, na ktorom sa zúčastnilo okolo 300 pretekárov, od žiackych kategórií až po veteránov nad 60 rokov.
V dňoch 17.-20.augusta bola naša obec centrom Celoslovenského cykloturistického zväzu s medzinárodnou účasťou. Poriadateľom podujatia bola TJ Likavka. Veľkú zásluhu na uskutočnení zrazu mal známy nadšenec cyklistiky Jozef Javorka. Významnou mierou pomohla v akcii aj ZŠ, ktorá bola ubytovacím centrom celého zrazu. V areáli ZŠ prebehlo aj slávnostné otvorenie a ukončenie tohto vydareného stretnutia vyznavačov cykloturistiky.
Posledný deň v roku oslávili turisti už tradične Silvestrovským výstupom na Choč.
Na najznámejšom pútnickom mieste Slovenska - na Mariánskej hore v Levoči účinkoval počas tradičnej júlovej odpustovej slávnosti aj chrámový spevokol z Likavky. Súčasťou jeho programu boli aj dva nočné koncerty. Život cirkvi
V dňoch 10.-15.novembra sa 5 občanov Likavky /A.Martonová, Z.Martonová, B.Magová, A.Šventová a J.Švento/ zúčastnilo v Ríme na slávnosti svätorečenia /vyhlásenia za sätú/ Anežky Přemyslovny. Pontifikálnu sv. omšu v bazilike sv. Petra slúžil pre viac ako 10 000

Školstvo a výchova detí

pútnikov z Česko-Slovenska Svätý otec Ján Pavol II.

V školskom roku 1988/89 sa v ZŠ vyučovalo v 16 triedach. Riaditeľom bol aj v nasledujúcom šk.roku 1988 /90 Eduard Poliak.

Z cudzích jazykov sa vyučovali ruský jazyk a francúzština.

Školu navštevovali prevažne žiaci z Likavky, okrem nich ešte deti z Valaskej Dubovej a Martinčeka.

V škole pracovalo 3,5 oddelenia školskej družiny.

V tomto roku sa začala rekonštrukcia kotolne vykurovania pevným palivom na plynové. I týmto sa zlepšia ekologické pomery v našej obci. Realizátorom stavby je Okresný stavebný podnik.

Z mimovyučovacej aktivity stojí za zmienku činnosť Školského športového strediska vo vzpieraní, ktorého trénerom je už dlhšiu dobu Marián Buschbacher, bývalý ligový vzpierač Ružomberka. Naši vzpierači dosiahli i v tomto roku viaceré pozoruhodné výsledky či už na Majstrovstvách kraja alebo Slovenska. Z nich treba spomenúť najmä bratov Divišovcov, Kloptu a Lámoša.

Okrem toho ešte pracovali krúžky: modelársky, požiarnicky, zdravotnícky a divadelný. Ich organizačné vedenie zabezpečovala ZŠ a odborné zväčša občania obce /Vladimír Brtko, Róbert Lejko, Peter Hlinka/.

Predškolské vyučovanie detí zabezpečovala, tak ako po minulé roky Materská škola / v budove niekdajšej základnej školy /.

1990.

Spoločensko-politická situácia

Rok 1990 bol obdobím nádejí, ale aj z toho vyplývajúceho napätia a neistoty. Po mnohých desaťročiach sa v Česko-Slovensku konali slobodné a demokratické voľby. V júni boli voľby do republikových parlamentov a v novembri voľby komunálne. Z celoštátneho hľadiska, boli vo voľbách najúspešnejšie hnutia, ktoré iniciovali tzv.„Nežnú revolúciu". V novembri 1989-VPN na Slovensku a OF v Čechách. V našej obci sa rekonštruovalo plénum a rada MNV.
V parlamentných voľbách získala u nás najviac hlasov VPN. Nasledovalo KDH a SNS.
V komunálnych voľbách kandidátmi na starostu boli: Ondrej Dubovec/KDH/, JUDr. Malachovský/VPN/, Róbert Fajta /KSČ/. Najviac hlasov získal a starostom na nasledujúce 4 roky sa stal p.Ondrej Dubovec.
Za poslancov obecného zastupiteľstva boli zvolení títo 27 občania: Ing. Riša Jozef, Ing. Švento Pavol, Kucko Milan, Birvoň Jozef, Mračko Rudolf, Jacko Jozef, Brtko Stanislav, Brtko Jozef, Nemček Emanuel, Lejko Bernard, Švento Alojz, Ing. Majka Lucián, Lauková Olívia, Brtko Silvester, Kraľovenský Pavol, Križo Ján, Kočan Stanislav, Dedinská Anna, Ing. Klačko Peter, Chebeň Alojz, Ing. Füzy Libor, Mudička Ján /všetci KDH/. Martonová Jana, Šturc Karol, Bystričan Vladimír, Bystričan Jozef, Ing. Homola Pavol /VPN/.
Voľby sa konali 23.a 24. novembra. Volebné miestnosti boli v ZŠ, v Kultúrnom dome a v Dome dôchodcov.
Počet odovzdaných platných hlasov 1.558
Dubovec Ondrej - 915 hlasov - 58,7%
Fajta Róbert - 339 hlasov - 21,7%
JUDr.Malachovský Peter - 304 hlasov - 19,5%
Zároveň poslanci zvolili členov obecnej rady nasledovne:

1. Ing. Majka Lucián - Predseda komisie pre poľnohospodárstvo a životné prostredie
2. Nemček Emanuel - Predseda finančnej komisie
3. Ing. Riša Jozef - Predseda komisie pre výstavbu a územné plánovanie
4. Ing. Klačko Peter - Predseda komisie pre kultúru, mládež a šport
5. Lauková Olívia - Predseda sociálnej a bytovej komisie
6. Ing. Homola Pavol - Predseda komisie pre obchod, cestovný ruch a služby
7. Ing. Švento Pavol - Predseda komisie pre ochranu verejného poriadku
8. Ing. Füzy Ľubor - člen rady
9. Birvoň Jozef - člen rady

KDK

Hneď začiatkom roka začal formou agitácie /plagáty, osobné pohovory/ získavať členskú základňu. Dvanásteho januára sa v miestnosti MNV určenej pre VPN zišiel prípravný výbor KDK, ktorý navrhol do funkcie predsedu J.Lenárta, 28.1. sa uskutočnili tajné voľby samosprávy KDK. Výbor klubu po nich tvorili Ing. J.Piovarči, Ing.L.Majka, J.Birvoň, Ing. P.Švento, P.Fajta, A.Švento, O.Dubovec, A.Dedinská, P.Slašťan, Ing. J.Rizman, O.Lauková, B.Lejko, Ing.L.Füzy, P.Chebeň, M.Baran. Predsedom KDK sa stal Jozef Lenárt.
Prvé stretnutie členov a sympatizantov KDK sa konalo v KD. Účasť občanov bola pomerne veľká.
V máji sa z iniciatívy klubu uskutočnila akadémia pri príležitosti 70. výročia narodenia sv. otca Jána Pavla II. Hodnotný a zaujímavý program sa stretol s priaznivým ohlasom u zúčastnených.
V rámci predvolebnej kampane sa v KD uskutočnili mítingy KDH za účasti Ing. Habovštiaka /poslanec FZ/, ev. kňaza Jakobyho z Jasenovej, Ing. Haťapku z Bratislavy, MUDr. Olejára z Lipt. Mikuláša a nášho rodáka Ing. Róberta Hatalu z Bratislavy. Početných priaznivcov politiky KDH mítingy zaujali. Diskutovalo sa o viacerých problémoch /zákon o rehabilitácii, zničenie pôdy, zvyšovanie cien, náboženská výchova, zbor

pre občianske záležitosti, sociálne veci, masmédiá atď./.Aktivita KDK bola mnohostranná. Priaznivci klubu sa zúčastnili na brigáde v Spišskej Kapitule. Pracovali na obnove seminára. KDK usporiadal zájazdy do Bratislavy, Levoče a Šaštína. 24.augusta bol zájazd do Zakameného na Orave pri príležitosti 25.výročia úmrtia vdp. biskupa Jána Vojtaššáka. Klub poskytol na oslavy Andreja Hlinku v Ružomberku 13 poriadateľov. Bola zriadená aj knižnica KDK, ktorú viedol Pavol Chebeň. Knižný fond, resp. časopisy tvorili zväčša dary občanov. Postupom času záujem čitateľov o knižnicu klesal.

Klub odoslal do Slovenskej televízie petíciu odsudzujúcu vysielanie programov narušujúcich výchovu detí a mládeže. Vyjadril nespokojnosť s vysielaním erotických filmov a iných relácií odvádzajúcich od správnej výchovy mladej generácie.

V tomto roku mal KDK v Likavke registrovaných do 600 členov. No treba konštatovať, že išlo zväčša o pasívnych členov.

V priebehu roka bol člen klubu Ing. Lucián Majka ustanovený do funkcie okresného tejomníka KDK so sídlom v Ružomberku. Túto prácu vykonával na vysokej úrovni, iniciatívne a svedomito.

Pred komunálnymi voľbami sa občanom predstavili kandidáti na poslancov do Obecného zastupiteľstva a na starostu obce. Tieto voľby dopadli pre KDK veľmi úspešne.

Kultúra

Prevažnú väčšinu kultúrnej činnosti v našej obci zabezpečuje Miestne kultúrne stredisko. MKS zabezpečilo v priebehu roka okrem svojej hlavnej činnosti aj tri stretnutia novovzniknutých politických hnutí v obci. Tie boli zamerané na vzájomnú výmenu skúseností v oblasti kultúrno-výchovnej činnosti a na prekonzultovanie námetov a požiadaviek jednotlivých vrstiev obyvateľstva na kultúrny a spoločenský život obce. Klub MKS bol i v tomto roku v rekonštrukcii. Z toho dôvodu sa jeho činnosť orientovala na oveľa väčšie priestory KD najmä na veľkú sálu. Tá je však viacúče-

lová. Konajú sa v nej spoločenské zábavy, schôdze, mítingy, besedy, divadelné a filmové predstavenia a pod. V sále je už niekoľko rokov v prevádzke rozmerné vysúvacie hľadisko, ktoré vo veľkej miere v čase nevyužívania kazí estetický dojem celého priestoru sály.

Aj v tomto roku sa tu minimálne 2x mesačne konali tanečné zábavy. Ich úroveň bola rôzna. Najlepšiu mali dva tradičné plesy na začiatku roka, ktorých poriadateľmi bývajú ochotníci a požiarnici.

Začiatkom roku sa v Likavke po dlhých 11 rokoch /pod patronátom ZPO/ konala v minulosti tradičná dedinská bursa, ktorá trvala dva dni. Občania obce obnovu tohto jedinečného a neopakovateľného zvyku privítali s pochopením. Bursovníci-mladí regrúti sa „ukázali" aj v máji. Vtedy našu dedinu okrášlili krásnymi, urastenými májkami, ktoré postavili slobodným devám likavským.

Kultúrne stredisko usporadúvalo od februára každú druhú stredu diskotéky pre mládež. V programe sa vždy raz v mesiaci predstavil aj súbor moderného tanca z Ružomberka. Úroveň i účasť na diskotékach bývala na dobrej úravni.

Úspešný bol aj koncert metalovej skupiny Metalinda z Bratislavy, na ktorom sa zúčastnili mladí i z okolitých obcí.

Pri príležitosti DŇA DETÍ zorganizovalo MKS spoločne s ZPO pre deti našej obce „Deň radosti". Bohatý program pozostával z hier, rôznych spoločenských súťaží a detskej diskotéky. Akcia na ktorej sa zúčastnilo 140 detí trvala 6 hodín. Deň radosti sa mal pôvodne konať na futbalovom ihrisku, ale pre nepriazeň počasia musel byť na poslednú chvíľu preložený do KD.

ZDOS

V kultúrnom dome sa konalo niekoľko divadelných predstavení. Účasť na spomínaných predstaveniach bola rôzna. Naši ochotníci sa predstavili s hrou O.Kolomjeca - Faraóni, na ktorom bolo prítomných 150 divákov. Vo sviatok detí vystúpilo v Likavke Bábkové divadlo z Košíc. Rozprávkovú hru Tri prasiatka sledo-

valo 270 detí.
Aj tento rok už tradične sa v KD predstavil divadelný súbor z Lipt. Hrádku, ktorý uviedol hru „Samovrah". Je hanbou našej obce, keď na predstavení tohto vyspelého súboru bolo prítomných sotva 10 divákov./ostatná činnosť ochotníkov je zaznamenaná v časti život cirkvi/

Dvadsaťčlenný folklórny súbor účinkoval v tomto období pod vedením Z.Žilincovej, Jozefa Halušku a u detí sa po nesmelých a neistých začiatkoch postupne vyvinul pekný vzťah k tomuto druhu ľudového umenia. Súbor nacvičoval 2x v týždni v priestoroch KD. V závere školského roka sa mladí tanečníci a speváci predstavili aj na verejnosti. Uviedli krátke pásmo „Detské hry". Folklór

V roku 1990 sa v Likavskom kine premietalo viacero veľmi atraktívnych filmov. Napriek tomu však návštevnosť ani tržby zo vstupného neboli najlepšie. Príčinou je blízkosť a lákavosť ružomberských kín, ktoré všetky filmy premietajú skôr ako kino Likava. Kino

Likavka mala v tomto roku dve knižnice - tradičnú MĽK a novozriadenú knižnicu KDH. Na stretnutí kultúrnych pracovníkov sa KDK navrhlo spojenie tejto knižnice s MĽK, kde pracuje profesionálna knihovníčka na plný úväzok. Tento návrh predstavitelia klubu KDH nepodporili. I v tomto roku pokračoval v činnosti krúžok MĽK, ktorý sa zameral na poznávanie Liptova. V júni bola v priestoroch knižnice inštalovaná výstava rezbárskych prác amatérskeho umelca Pavla Lofaja. MĽK

Schádzal sa od marca a mal 10 členov. Viedli ho študentky SPŠ z Ružomberka, nacvičoval raz do týždňa. Krúžok sa zameral na estetickú výchovu dospievajúcej mládeže a na pravidelnosť v cvičení, ktoré zošľachťuje a formuje krásu tela. Disko-krúžok

Pri MKS účinkovala pod vedením Miroslava Bombu 4 členná hudobná skupina Galaxia. Talentovaní hudobníci sa zamerali na tvorbu nových piesní. Skupina vystúpila i na niekoľkých súťažiach. Skupina Galaxia

Relácie miestneho rozhlasu sa do obce vysielajú Rozhlasový krúžok

na živo pri príležitosti významných udalostí a kultúrnych výročí. Vo vysielaní sa oboznamujú občania s aktualitami v obci, s akciami poriadanými MKS, politickými stranami, spoločenskými organizáciami a s hovorenou bibliografiou.

Kultúrny dom

Výhodná poloha Likavky láka na spoločenské zábavy, plesy, diskotéky a spoločenské posedenia do KD aj návštevníkov z Ružomberka a širokého okolia. Interiér likavského stánku kultúry ale nezodpovedá kritériám súčastnosti. Nezaškodilo by priestory „Kultúry" vymaľovať a zároveň obnoviť inventár v sále. Ten je značne poškodený.

Osobitné skupiny obyvateľstva

V obci nemajú trvalý pobyt občania cigánskeho pôvodu. Likavka má pomerne veľa dôchodcov. Žiaľ v obci sa nenachádzajú priestory, kde by sa vytvoril pre nich klub. Z toho dôvodu sú členmi Klubu dôchodcov v Ružomberku.

Telesná výchova Šport.

V tomto roku sa vzdali funkcií členovia výboru TJ v čele s predsedom Silvestrom Brtkom.

Futbalistom - A družstvu sa v sezóne 1989/90 opäť nepodarilo postúpiť do najvyššej okresnej súťaže. Tentoraz z III. triedy postúpila Ludrová. Umiestnenie resp. stav tohto družstva je už niekoľko rokov sklamaním pre širokú verejnosť. Radostnejší a optimistický bol ale pohľad na tabuľku III. triedy po jesennej časti sezóny 1990/91. „Naši" boli konečne na 1.mieste. Veľký náskok pred ostatnými mužstvami dával predpoklad, že po jari 91 sa bude v Likavke opäť hrať II.trieda.

V stolnotenisovom oddieli nastal pomerne veľký pokles výkonnosti, čo sa prejavilo na umiestnení v tabuľke. Jednou z príčin bol odchod Ing. M. Šventu /5.najlepšieho hráča okresných súťaží/ na vojenskú službu.

Volejbalisti sa prezentovali v súťaži lepšou hrou i výsledkami.

Opäť aktívne pracovali „turisti" a odbor ZRTV. V tejto súvislosti treba spomenúť slabší záujem obyvateľov obce o akcie poriadané týmito zložkami TJ. V tak

veľkej obci by mohla byť účasť Likavčanov na masových telovýchovných akciách omnoho vyššia.

V tomto roku sa započalo v areáli ZŠ s realizáciou dlho očakávanej prístavby školskej jedálne, kuchyne a školskej družiny. Finančné prostriedky na túto akciu poskytoval odbor školstva ONV. Školstvo a výchova detí

I v škole sa novým spôsobom-vyslovením /resp.nevyslovením/ dôvery, začali uplatňovať zárodky demokratizácie celej našej spoločnosti. Riaditeľ ZŠ E.Poliak i jeho zástupca J.Lacko dostali od zamestnancov školy dôveru a ostali vo funkciách. V apríli posilnil učiteľský zbor Mgr.G.Vaculík/TV/. V školskom roku 1990/91 sa z neslovanských jazykov vyučovala angličtina a francúzština. Čo sa týka učiteľského zboru, posilnili ho Elena Strnisková/angl.jazyk/ a Danica Blašková /hudobná výchova, ruský jazyk/. Z učiteľského kolektívu odišiel Jozef Benko - do Ružomberka. ZŠ navštevovalo 458 žiakov v 16 triedach v Likavke a elokovanej triede vo Valaskej Dubovej /1.ročník/. V mimoškolskej činnosti dosiahol veľký úspech Branislav Diviš tretím miestom na Majstrovstvách Slovenska vzpieračov-žiakov.

Predsedom ZRPŠ bol Ing. Peter Pavlík z Valaskej Dubovej.

Pri príležitosti 2.výročia sviečkovej manifestácie v Bratislave, sa 25.marca uskutočnil v likavskej farnosti spomienkový sprievod. Život cirkvi

Vo veľkonočnú nedeľu odohrali v kultúrnom dome miestni ochotníci divadelnú hru Obeta spovedného tajomstva. Na predstavení sa zúčastnilo pomerne početné publikum. Okolo 200 divákov. Režisérom predstavenia bol vdp. farár Kornel Brtko. Hra mala veľký ohlas.

V apríli sa viac ako 100 pútnikov zúčastnilo v Bratislave na veľkolepej pontifikálnej sv. omši, ktorá bola uskutočnená pri príležitosti návštevy svätého otca v Česko-Slovensku. Udalosť v skutku historická sa konala na starom Vajnorskom letisku.

Vo sviatok Božieho Tela bola po dlhoročnej odmlke obnovená tradičná procesia-sprievod veriacich ulicami

pri kostole. V rokoch vlády jednej-komunistickej strany sa procesie v uliciach nekonali/zákaz/. Prihlášky k vyučovaniu náboženstva sa už nepodávajú v škole, ale na Farskom úrade /od šk.r. 1990/91/. V septembri prijal pápež Ján Pavol II. vo svojom letnom sídle v Castell Gandolfo 3 zástupcov našej obce. Na osobnom stretnutí-audiencii so sv.otcom boli prítomní, vdp. farár Imrich Zahuranec, bohoslovec Róbert Brtko a rádová sestra Alma /Štefánia Galová/ -rodáčka z Likavky pôsobiaca v Ríme.

1991

Tento rok bol bohatý na udalosti nielen z pohľadu ČSFR, ale aj našej obce.
V priebehu roka bola súkromnou firmou obnovená budova obecného úradu. Previedli sa nasledovné práce: plynofikácia OÚ, zriadenie sociálneho zariadenia, oprava elektroinštalácie, renovácia fasády. Pri tejto príležitosti obec zabezpečila z vlastných prostriedkov i obnovu fasády zdravotného strediska.
Obecný úrad zabezpečil plynofikáciu týchto ulíc: Školská, Čsl.armády, Štúrova, Mlynská a Hviezdoslavova.
Vďaka snahe starostu obce p. Ondreja Dubovca bolo možné konštatovať, že v máji 1991 odišli z Likavky poslední traja vojaci Sovietskej armády /strážili vojenské objekty na Kramarisku/.
V priebehu mesiacov apríl-máj neznámi vandali značne poškodili pamätník padlým /zavraždeným/ za II.svetovej vojny na Kramarisku.
Akademický maliar Ján Havrila navrhol obecný erbznak obce. Tento sa po realizovaní farebného vyhotovenia nainštaloval na budovy Obecného úradu, Miestneho kultúrneho strediska, dobrovoľného Požiarneho zboru.
Obecný erb zobrazuje siluetu hradu Likava a je trojfarebný /biela,modrá,červená/.
Ján Havrila navrhol i uniformy Obecnej polície,ktorá bola zriadená dňom 1.júla 1991. Veliteľom sa stal Juraj Chebeň, členmi Juraj Jager a Jozef Sršeň.
V zmysle volebného programu a na základe schválenia obecného zastupiteľstva zabezpečil Obecný úrad vypracovanie štúdie nového Obecného úradu. Výstavba sa zahájí podľa finančných možností obce. V tom čase mala prednosť plynofikácia.
Dňom 12.decembra prevzala obec zápisnične od VÚSS B.Bystrica užívacie právo priestoru bývalej strelnice.

Majetkom obce sa stala i budova Technicko-prevádzkového zariadenia.
Obec prijala z Obvodného úradu práce v Ružomberku na realizovanie verejno-prospešných prác nezamestnaných občanov Likavky. Títo v priebehu roka pracovali na údržbe a vyčistení odvodňovacích rigolov, kosení verejných priestranstiev, výrube - odstránení divo rastúcej vegetácie /krovín/, nevhodných stromov a pod. Vyčistené boli tieto ulice: Kačkova /s priľahlým priestranstvom/, J.Bellu, D.Kraľovenskej, J.Hollého, Mikuštiakova, Železničná, ďalej areál cintorína a iné. Rozsah i kvalitu vykonávaných prác vysoko ohodnotil Okresný úrad práce.
Viacero našich občanov si predplatilo nové noviny a časopisy, ktorých vychádzanie umožnila po viac ako 40 rokoch totality v minulom roku prebudená demokracia. K obľúbeným novovzniknutým periodikám medzi Likavčanmi patrili: Verejnosť, Ľudové noviny, Slovenský denník, Koridor, Čas, Ružomberský hlas /noviny/, Hlasy z domova a misií, Posol, Serafínsky svet, Máriina doba /náboženská literatúra/.
Hlavne medzi mladými boli vyhľadávané časopisy erotického a pornografického zamerania / Sex Tabu, Erotik, Herald atď./. Následky rozmachu tohto druhu „literatúry" určite nenechajú na seba dlho čakať. /Podobné je to aj s videokazetami/.

Kultúra

V tomto roku sa v Likavke uskutočnilo viacero kultúrnych podujatí. K zaujímavostiam patrí uskutočnenie 37 diskoték s priemernou návštevnosťou 200 mladých. Zábavy mali podobne ako po minulé roky rôznu úroveň.
V dobe od 8.marca do 30. apríla 33 účastníkov navštevovalo mini kurz spoločenského tanca, ktorý viedol dipl. učiteľ tanca Ing. Szolnoki.
V dňoch 18.-21.3. bol kultúrny dom miestom konania Burzy ošatenia.
V posledný deň apríla sa žiaci 8. ročníka zabávali na Venčekovom večierku.
Dvanásty deň mesiaca lásky patril matkám. Kresťansko

-demokratický klub pripravil pre ne bohatý kultúrny program. Bola ním založená pekná tradícia osláv Dňa matiek.

V septembri sa uskutočnil koncert populárnej skupiny Oceán za účasti 450 priaznivcov modernej hudby. V sobotu 5.októbra sa v rámci celonárodného podujatia s názvom Výstup na 101. Slovenských hradov a zámkov konal turisticko-poznávací výstup na hrad Likava.

„Pozor padá privatizácia" bol titul estrádneho večera Martinského divadla, ktoré sa uskutočnilo 20.októbra. Účasť našich občanov však bola mimoriadne slabá 84 divákov.

Vo sviatok sv. Mikuláša boli pre deti premietnuté filmy „Veselé zvieratká" a „Cesta na juhozápad".

Ešte i teraz si veľa Likavčanov zachováva typický likavský jazykový prejav. Nie je zvláštnosťou počuť slová onô, onie, dobrie, zlô, šjov, nevidel-s tvrdými n,d, krestan, mladie, dávat, liptovskieho takô a pod. Jazyková zvláštnosť

V tomto roku si naši divadelníci pripomenuli 70.Výročie vzniku organizovaného ochotníckeho divadla v obci. Tento druh amatérskej kultúry má v Likavke bohatú tradíciu a mnohé predstavenia mali dobrú úroveň. ZDOS

Ťažiskovým predstavením súboru na začiatku roka bola divadelná hra Máje. S touto hrou sa naši ochotníci predstavili nielen pred domácim publikom /3 predstavenia/, ale aj v okolitých obciach. V Likavke sa hralo i bábkové divadlo. Na predstavenie Gašparko na hodoch, ktoré bolo 12.novembra sa prišlo pozrieť 231 školopovinných detí.

Ostatná činnosť divadelného súboru je zaznamenaná v časti Život cirkvi.

Po niekoľkoročnej prestávke zavinenej nedostatkom financií sa uskutočnil ďalší ročník Festivalu detského folklóru. Vedúca detského súboru Zdenka Žilincová s pracovníkmi MKS a s účinnou pomocou Obecného úradu sa zaslúžili o obnovu DFF v obci pod Likavkou. Folklórny festival

Práve v tomto roku sme si pripomenuli 20.výročie vzniku DFF. Organizačne pri príprave festivalu pomohlo aj Regionálne kultúrne stredisko v Lipt. Mikuláši. Finan-

čne festival zabezpečilo Ministerstvo kultúry a Ministerstvo školstva, mládeže a športu SR. Na DFF 1991, ktorý sa uskutočnil 23.júna sa zúčastnilo 11 súborov. Deväť z liptovského regiónu /Ďumbier a Studnička z Lipt. Mikuláša, Zvonček z Okoličného, Iskrička z Bobrovca, Sliačanček z Lipt. Sliačov, Važťanček z Važca, Malý Kriváň z Východnej, Plamienok z Lúčok a Likava z Likavky/ a ako hostia súbory Lieska zo Žiliny a Jánošíček z Brna.

Pripravený bol tradičný krojovaný sprievod ulicami obce a vystúpenia zúčastnených súborov. Hlavný program sa uskutočnil v Kultúrnom dome. Malá účasť len 178 divákov, organizátorov festivalu dosť sklamala, ale neodradila. Nasledujúce ročníky DFF pripravujú usporiadať už pod hradom Likava, kde sa uskutočnila prevažná väčšina predchádzajúcich ročníkov. Tamojší prírodný amfiteáter je však v dezolátnom stave. Veď napr. z hľadiska ostali len betónové podstavce a z dreveného oplotenia neostalo nič. Práce tam bude neúrekom. No treba veriť, že ďalší ročník DFF sa uskutoční už v amfiteátri pod Likavou. Detský súbor Likava sa rozšíril o ďalších členov. V tomto roku mal 30 detí.

Kino

Kino Likava premietlo v roku 1991 22 filmov. Rovnaký počet predstavení sa z dôvodov minimálnej účasti alebo nedodania filmov neučkutočnil. Súhrnná-ročná návštevnosť filmových produkcií bola slabšia 635 divákov. Tržby zo vstupného dosiahli hodnotu 4.338,- Kčs. V priemere navštívilo jedno predstavenie iba 29 priaznivcov filmového umenia, čo je na takú veľkú obec strašne málo.

Knižnica

Do MĽK pribudlo t.r. 214 zväzkov kníh z knižnice KDK, ktorý z dôvodov malého záujmu svoju knižnicu zrušil. Knižnica MKS mala v tomto roku 232 čitateľov do 14 rokov, 90 bolo do 18 rokov a dospelých „knihomoľov" 127. MĽK požičiavala okrem kníh rôznych žánrov aj noviny a časopisy. Boli to Národná obroda, Liptov, Expres, Slovenka, Mladé rozlety, Kamarát, Slniečko, Elektrón-zenit, Praktická žena, Šport.

Knižný fond MĽK tvorilo 10.324 zväzkov, ktorých hodnota bola viac ako 254 tisíc korún.

Pri MKS vyvíjal v roku 1991 činnosť aj výtvarný krúžok, ktorý navštevovalo 10 detí. Vedúcim krúžku bol amatérsky umelec, likavský občan Pavol Lofaj. Výtvarný krúžok

Novým predsedom TJ sa stal Stanislav Durdík, ktorý je aj predsedom futbalového oddielu. Tento aktívny a s entuziazmom pracujúci športový „fanatik" pritiahol k funkcionárskej práci viacerých. A.družstvo futbalistov dostalo nového trénera M.Bartku/bývalého hráča Ružomberka a Istebného/, ktorý neraz nastupoval na futbalový trávnik i ako hráč. Nový štýl práce futbalového výboru i zlepšená hra priniesli zaslúžené ovocie v podobe 1.priečky po jarnej sezóne 90/91 III. triedy a tým aj postupu do II.triedy. Po niekoľkých neúspešných sezónach sme sa v Likavke dočkali najvyššej okresnej súťaže. Telesná výchova šport

Niekoľkoročná účasť v „horskej" lige bola neadekvátna z pohľadu historického postavenia likavského futbalu. Veď Likavka bola v minulosti účastníkom i nepomerne vyšších-krajských súťaží. Ba v dávnejšej dobe hrali futbalisti spod Likavy i s takými družstvami ako Púchov, Bytča, Ružomberok atď. Zlepšená hra a postup pritiahli na futbalový štadión i fanúšikov, ktorí navštevovali zápasy vo väčšom počte /300-500/ ako v uplynulých sezónach.

Stolnotenisový oddiel usporiadal v novembri 6.ročník turnaja veteránov Liptova. Jeho účastníkmi boli hráči-päťdesiatnici a starší. K určitým raritám tohto zaujímavého podujatia patrí víťazstvo hráča Likavky Miroslava Kasanického v prvých piatich ročníkoch turnaja. V tomto-6.ročníku skončil „až" na treťom mieste. Všetci čakali a priali mu , aby zvíťazil i teraz. V tých dňoch sa totiž dožil významného životného jubilea - 60 rokov. Šťastena mu však tentoraz nepriala. Športová i spoločenská úroveň turnaja veteránov bola vysoká. Likavčania sa opäť ukázali ako schopní organizátori.

V závere roka sa uskutočnil 9.ročník Silvestrovského

turnaja v stolnom tenise - ako majstrovstvá obce. Zvíťazil Alojz Chebeň, pred V.Brtkom a P.Pindurom. Odbor rekreačnej telesnej výchovy, turisti i volejbalisti sa na verejnosti prezentovali priaznivými výsledkami. Volejbalisti sa umiestnili v okresnej súťaži hneď za štvorčlennou finálovou skupinou. Zaujímavým športovcom je 73-ročný Viliam Kráľovenský, ktorý sa pravidelne zúčastňuje na bežeckých podujatiach v Liptove a na Orave. I keď zväčša skončí s veľkým časovým odstupom na poslednom mieste, usporiadatelia pretekov ho často oceňujú ako najstaršieho účastníka.

Život cirkvi

Vo februári vymenoval spišský biskup vdp.Zahuranca -farára z Likavky za nového liptovského dekana.
V sobotu 13.apríla sa širokej verejnosti našej obce predstavili divadelní ochotníci z neďalekej Černovej. Uviedli hru L.Hatalu Veľký týždeň spracovanú podľa pašiovej hry K.Žeku. Hru videlo 210 divákov.
V apríli boli i ďalšie podujatia. V polovici mesiaca prišlo do Likavky 40 kňazov liptovského dekanátu, kvôli kňazským rekolekciám-duchovným cvičeniam. Pri tejto príležitosti sa v kostole sv. Juraja konala slávnostná sv. omša, ktorú slúžil Mons. F. Tondra, spišský biskup. Táto udalosť mala zaujímavý priebeh. Začala sa slávnostnou procesiou-sprievodom kňazov. Bolo to prvé podujatie tohto druhu v Likavke.
Pán biskup ThDr. Tondra zavítal do našej farnosti aj v nedeľu 5.mája. Vtedy likavským birmovancom udelil sviatosť birmovania.
Cez prázdniny sa katolícka mládež Likavky zúčastnila v poľskej Čenstochovej na VI.svetovom dni mládeže z Ojcem Św. Janem Pawlem II./z polštiny/. Na cestu do Poľska pre našich 30 mladých prispel nezanedbateľnou finančnou čiastkou pán farár-dekan Zahuranec.
V zasadačke obecného úradu sa 24.novembra uskutočnilo stretnutie veriacich obce s dvoma 27-ročnými mládencami z Taize /Francúzko/.
Ivica, rodák zo Sarajeva a Marco, pochádzajúci od Miláne hovorili s Likavčanmi o svojom živote, proble-

moch mládeže i o poslaní ekumenickej komunity z Taizé.
Neformálna beseda bola spestrená premietaním videozáznamu o živote komunity a peknými spevmi.
V decembri sa uskutočnili zaujímavé podujatia. Naši ochotníci uviedli v premiere divadelnú hru Štefana Sahuľa Návrat. Hru réžijne naštudoval pán farár Brtko.Tento zaujímavý a pracovitý človek si zaslúži pozornosť a úctu všetkých obyvateľov Likavky. Je obdivuhodné s akým zanietením a entuziazmom pracuje s divadelníkmi /i napriek vyššiemu veku a zdravotným problémom. Navyše je aj veľkým fanúšikom športu.
V utorok 10.decembra zavítala do obce medzinárodná skupina veriacich, ktorá propagovala na Slovensku program evanjelizácie. Stretnutie s Likavčanmi sa vďaka poch peniu starostu obce uskutočnilo v zasadačke obecného úradu. Naši hostia pochádzajúci z Írska, Nového Zélandu, Holanska, Malty a Nemecka sa predstavili s pásmom piesní, hovoreného slova i pantomímou.
Pred vianočnými sviatkami neznámy dobrodinec opravil poškodený betlehem-jasličky v kostole.
Na Štefana /26.12./ bol chrámový spevokol hosťom na hornej Orave, v Kline /pri Námestove/ kde sa predstavil vianočnou sv. omšou.
Dievčenský spevácky zbor pod vedením I.Zahuranca spríjemnil vianočné posedenie pre osamelých občanov obce, ktoré usporiadalo MKS v spolupráci s Obecným úradom a ZO ČSČK. Prítomným sa prihovoril aj starosta obce Ondrej Dubovec.

Školstvo a výchova detí

Liptostav /bývalý OSP/ pokračoval v stavebných prácach na kotolni i prístavbe jedálne a školskej družiny v areáli ZŠ.
Vo vedení školy nastala od 1.8.91 podstatná zmena. Na základe voľby pedagogickej rady a súhlasného stanoviska Rady školy /rodičia žiakov, zástupcovia Obecného úradu, zástupca pedagog. zboru/ sa novou riaditeľkou stala Mgr.Eva Jakubcová /41r./. Táto zmena bola uplatnená na základe vyhlášky Ministerstva školstva, mládeže a športu, o ustanovení do funkcie riaditeľa, ktorá okrem iného uvádza: „Riaditeľom školy

nemôže byť človek, ktorý bol vo funkcii v predchádzajúcich 4 rokoch". E.Jakubcová preto vystriedala Eduarda Poliaka. Bývalý riaditeľ E.Poliak pôsobil odvtedy v pedagogickom zbore ako radový učiteľ.

V školskom roku 1991/92 navštevovalo ZŠ 439 žiakov /230 chlapcov a 209 dievčat/. Títo sa učili v 16 triedach v Likavke a /1.C a 2.C/ v jednej elokovanej triede vo Valaskej Dubovej. Okrem toho existovalo i 3,5 oddelenia školskej družiny, z toho jedno vo Valaskej Dubovej.

Výchovnovzdelávací proces zabezpečovalo 26 pedagogických a výchovných pracovníkov a absolvent gymnázia. Ako nepovinné predmety sa vyučovali v 5-8 ročníku práca s počítačom, cvičenia zo slov. jazyka a matematiky, športové hry. Žiaci 3-8 ročníka získavali základné vedomosti z nemčiny, ktorú vyučovala p.Sýkorová /nepovinne/.

Vysoko humánny čin vykonali žiaci 4.A triedy, keď z vlastnej iniciatívy prispeli na Konto Míša a na konto nádeje sumou 364,- Kčs.

I v tomto roku sa žiaci zapojili do rôznych kultúrnych akcií: podujatie DDM v Ružomberku-Vianočné koledy, Zorničkin slávik, Výtvarný Trenčín, Vesmír očami detí, Hviezdoslavov Kubín, Literárny Trenčín.

V poslednej menovanej súťaži postúpila práca šiestačky Márie Hrčkovej až do celoslovenského kola.

Kladne treba hodnotiť aj kultúrno-výchovné relácie školského rozhlasu./Vznik ČSR,Veľká noc, M.R.Štefánik, Deň matiek/. V rámci slovenčiny uskutočnené exkurzie do Tajova /J.G.Tajovský,J.Murgaš/ a do Matice Slovenskej v Martine.

I napriek tomu, že sa výchovné predmety /výtvarná, telesná, hudobná/ nehodnotili známkou, vyučujúci nekonštatovali pokles záujmu o tieto predmety .

Čo sa týka telovýchovných súťaží, tieto sa vo všeobecnosti oproti predchádzajúcim rokom zredukovali počtom a tiež masovosťou účasti škôl i žiakov. Žiaci ZŠ sa zúčastnili nasledovných súťaží: ľahkoatletické stretnutie s družobnou školou v Hlučíne, Po-

hár čs. rozhlsu, plavecké preteky, okresná strelecká súťaž, stolnotenisový turnaj a bežecké preteky. Okrem športových súťaží absolvovali žiaci 4.ročníkov základný plavecký výcvik v krytej plavárni SOP Ružomberok a 7.tried základný lyžiarsky výcvik na svahoch v Turíku. Lyžiarsky výcvik viedli p.učitelia Vaculík a Čačo a riaditeľka E.Jakubcová.

V školskej družine trávili svoj voľný čas predovšetkým deti zamestnaných rodičov. Činnosť ŠD zabezpečovali vychovávateľky M.Slezáková, A.Haššíková a M.Šatarová, občas vypomáhali aj učiteľky 1.-4.roč. V rámci oddychovej časti využívali deti v ŠD i farebný televízor a video, realizovali sa aj pri športovej činnosti.

Predsedníčka školskej rady Mgr.V.Ciglanová vykonávala i funkciu výchovnej poradkyne. Jej poradenská činnosť spočívala /v spolupráci s rodičmi/ v usmerňovaní žiakov podľa záujmu a talentu k ďalšiemu štúdiu. Treba konštatovať, že žiaci boli prijatí prevažne tam, kde sa hlásili.

Záujmová činnosť žiakov sa môže rozdeliť do viacerých oblastí:

Šport: vzpierači ŠŠS získali viacero úspechov, ktoré si zaslúžia osobotnú pozornosť-B.Diviš IImiesto
J.Húska IImiesto
Klopta IIImiesto
všetci na Majstrovstvách Slovenska v Hurbanove. Družstvo v zložení Húska,Klopta,Diviš a Lámoš obsadilo III.miesto na Majstrovstvách kraja, ktoré sa konali v telocvični našej ZŠ.

ŠŠS pracovalo aj naďalej pod vedením trénera M. Buschbachera a učiteľa G.Vaculíka.

Okrem vzpierania navštevovali záujemcovia o športovú činnosť aj nepovinný predmet športové hry, ktorý viedli G.Vaculík a učiteľ Čačo, a krúžok karate s vedúcim Jurajom Jágerom.

-leteckomodelársky krúžok. Jeho vedúcim bol p.Ján Knapčík. Jeho práca bola zameraná na zdokonalenie technickej zručnosti a myslenia mladých modelárov. K atrak-

tívnosti a väčšiemu záujmu chlapcov o krúžok by prispelo zakúpenie súpravy diaľkového ovládania modelov.
- krúžok Mladý zdravotník ČSČK. Svoju činnosť začal od októbra pod vedením uč. Hankovej. Navštevovalo ho 18 dievčat, ktoré sa oboznámili s teoretickou i praktickou časťou zdravotnej výchovy, poskytnutia prvej pomoci a s významom zberu liečivých rastlín. Okrem toho sa dievčatá zúčastnili i na zdravotníckej súťaži v Ružomberku.
- požiarnícky krúžok má v ZŠ dlhodobú tradíciu. Organizačným vedúcim 24-členného kolektívu bol uč. Guráň. Odborný výcvik viedli členovia MO DPZ Vladimír Brtko a Róbert Lejko /ináč profesionálny požiarnici/. Činnosť krúžku bola zameraná na hru „Plameň". /požiarnicka všestrannosť/ Členovia družstiev nacvičovali jednotlivé disciplíny v telocvični a Požiarnej zbrojnici. V šk.roku 1990/91 získalo družstvo 1.miesto na okresnej súťaži mladých požiarnikov. Členovia krúžku sa nezaoberali len svojou prvoradou činnosťou, aktívne sa zapájali aj do kult.činnosti /vystúpenia na schôdzach MO DPZ atď./.
Predsedom ZRPŠ bol od začiatku šk.roku 1991/92 Ing. Zajac.
Z oblasti údržby je nutné spomenúť opravu strechy na obidvoch pavilónoch, ZŠ v hodnote 252 000,-Kčs. Vedenie školy zabezpečilo prostredníctvom Prevádzok obce opravu oplotenia ZŠ a opravu stoličiek. Učiteľ E.Poliak zabezpečil so svojimi žiakmi realizáciu povrchovej úpravy tabúľ.

1992

Priebeh udalostí tohto kalendárneho roka v našej obci nemožno obísť bez zhodnotenia spoločensko-politického diania v Česko-Slovensku.
Významným predelom histórie ČSFR ostanú, navždy júnové parlamentné voľby /FZ,SNR,ČNR/. Na základe ich výsledkov sa najsilnejšou politickou silou v SNR stalo HZDS predsedu V.Mečiara. Víťazstvo tohto nevyprofilovaného hnutia výrazne poznačilo smerovanie politického i hospodárskeho vývoja na Slovensku. HZDS zostavilo takmer „jednofarebnú" vládu SR /okrem Ľ.Černáka-ministra za SNS/ s premierom Mečiarom.
Federálne zhromaždenie nezvolilo na ďalšie funkčné obdobie V.Havla za prezidenta ČSFR.Jeho znovuzvolenie blokovala slovenská časť obidvoch snemovní /Ľudu a národov/. Václav Havel mal i tak podľa zákona ostať určitý čas vo funkcii. To však neurobil a o krátky čas po neúspešnej voľbe abdikoval. Určité právomoci prezidenta ČSFR následne prešli na predsedu federálnej vlády Jána Stráskeho.
Neskôr sa ešte konali voľby viacerých navrhovaných kandidátov na funkciu prezidenta ČSFR, ale ani jeden nebol zvolený /J.V.Kotas, M.Sládek/.
Stručne je možné o tom povedať, že to bolo nedôstojné, ba až fraška, lebo víťazné politické sily nemali kvôli deleniu Česko-Slovenska záujem na voľbe prezidenta ČSFR.
HZDS sa spoločne s ODS V.Klausa /ale aj inými stranami/, podarilo schváliť zákon o zániku ČSFR./tu treba uviesť, že HZDS rozdelenie štátu vo volebnom programe nemalo/Referendum sa nepodarilo presadiť.
SNR, po voľbách premenovaná na Národnú radu SR, schválila okrem iných aj zákon o zvrchovanosti Slovenskej republiky a novú Ústavu SR. Za predsedu NR SR bol zvolený právnik Ivan Gašparovič. Nový samostatný

štát-Slovenská republika /i Česká republika/ začne písať oficiálne svoju históriu počnúc prvou minútou Nového roka 1993.
Celý tento rok bol poznamenaný ďalším rastom cien základných životných potrieb /cestovné spoje, obchod, dodávky plynu, voda atď./,zvýšila sa celková nezamestnanosť /v priemere bola 13-16%/, neúmerne vzrástla kriminalita. Veľká časť obyvateľstva SR sa ku koncu roka dostala do bezvýchodiskovej situácie. Novotvoriacej Slovenskej republike neurobili najlepšie meno vo svete aféry s novokonštituovanou Trnavskou univerzitou /vláda i NR SR chceli najskôr odvolať rektora TU Dr.A.Hajduka, keď sa im to nepodarilo zablokovali finančný účet TU a následne ju chceli zrušiť s tým, aby noví študenti prešli na iné VŠ/ a s odposlúchacími zariadeniami špionážnych služieb umiestnených /a pravidelne používaných/ v budove Generálneho konzulátu USA v Bratislave.
Poslanci Obecného zastupiteľstva v Likavke schválili sumu 10.000.-Kčs na podporu Trnavskej univerzity a následne ju OÚ odoslal./Na TU prispievalo viacero inštitúcií i osôb z celého Slovenska. Tým ukázali vláde i NR SR, ovládaných HZDS na nesprávny a nedemokratický postup v tejto cause/.
Po dvoch rokoch sa v celej ČSFR konali druhé demokratické voľby od pádu totality. V predvolebnej kampani bolo u nás niekoľko mítingov. Účasť občanov na nich bola rôzna. Počas mítingov KDH /hosť-kandidát-Ivan Čarnogurský/ a ODÚ /minister vnútra ČSFR Ján Langoš/ boli miesta na sedenie v KD do 3/4 zaplnené. Horšie HZDS /Oľga Keltošová/.Prítomných bolo len niekoľko občanov/10 občanov včetne 2 pracovníčok MKS/.
Neobyčajnú formu predvolebného mítingu zvolilo SKDH /odštepná časť KDH/, ktoré sa svojim politickým programom predstavilo pred Obecným úradom. Občanov na jeho míting prilákalo aj rozdávanie pracích práškov Vizír, sladkostí, letáčikov, novín atď., ba nechýbal ani veľký balón a nápis hnutia na ňom. Ako kandidáti SKDH sa predstavili podpredseda SNR Ján

Klepáč a prednosta Obvodného úradu Ružomberok Ján Bella.

Zaujímavé bolo sledovať počínanie čelných predstaviteľov strán a hnutí na jednotlivých mítingoch. V ich prejavoch nechýbali ani rôzne invektívy či zosmiešňovanie, zvaľovanie chýb na iných a pod. Jednalo sa hlavne o míting SKDH, resp. jeho predstaviteľov.

V Likavke boli dosiahnuté pri júnových voľbách 1992 do parlamentov nasledovné výsledky: do volebných hárkov bolo zapísaných celkove 2985 oprávnených voličov. K volebným urnám pristúpilo 1881 občanov obce čo predstavuje 63% účasť.

Jednotlivé strany a hnutia získali: HZDS-32,3%, KDH-26,7%, SKDH-11,9%, SNS-10,4%, SDĽ-7,4%, atď. z celkového počtu hlasov. Celkove voliči v Likavke volili 18 strán.

Čo sa týka obecného zastupiteľstva schádzalo sa v priebehu roka pravidelne. V závere roka sa poslaneckého mandátu vzdal Stanislav Kočan /kandidoval za KDH/.

Cez veľkonočné sviatky došlo k značnému poškodeniu budovy Technicko-prevádzkového zariadenia bývalej Strelnice. Kvôli zamedzeniu jej ďalšieho poškodenia dala obec tento objekt dňa 27.apríla do prenájmu Lipt. ovčiarskemu svojpomocnému družstvu so sídlom v Likavke. Menované družstvo ju neskôr /po získaní finančných prostriedkov/ odkúpi.

V máji bol z prostriedkov obce obnovený Pamätník padlých na Kramarisku.

S platnosťou k 1.máju 92 bola v zmysle zákona č.138/ 1991 odovzdaná podnikom PBH Ružomberok, do majetku obce 12 bytovka na Železničnej ulici.

V mesiacoch máj a jún bola vykonaná rekonštrukcia celej siete obecného rozhlasu aj s rozšírením na ulice D.Kraľovenskej-úboč a na Kramarisko. Po realizovaní týchto prác je počuteľnosť vysielania obecného rozhlasu už v celej Likavke.

Na základe revíznych správ boli v prvej polovici roku v Kultúrnom dome vykonané opravy a rekonštrukcia scénického osvetlenia, javiskového zariadenia a opra-

va zatemňovacieho zariadenia sály. Po týchto úpravách je možné tieto zariadenia bezpečne používať.
Stavebná skupina poľnohospodárskeho družstva realizovala v Kultúrnom stredisku úpravu sociálnych zariadení, vymaľovanie miestností, ako aj obklady stien a stropu veľkej klubovne /podľa návrhu akad.maliara Jána Havrilu/.
Čo sa týka kroniky je nutné uviesť, že od roku 1989 nemala Likavka kronikára. „Po oslovení viacerých občanov /a ich odmietnutí robiť kronikára/ bol konečne 26.6.92 schválený obecným zastupiteľstvom za kronikára Juraj Švento" toľko slová starostu p.O.Dubovca. Uznesením č. 10 z rokovania obecného zastupiteľstva konaného 26.júna bolo definitívne rozhodnuté o zbúraní bývalej osvetovej besedy. S asanačnými prácami sa začalo v septembri.
V tomto roku sa v spolupráci s Obvodným úradom práce zúčastňovali nezamestnaní občania Likavky na verejno-prospešných prácach.
V závere roka sa zásluhou p.starostu realizovalo vyasfaltovanie poškodených častí ciest a doasfaltovanie dovtedy neupravených uličiek.

Spomienkový akt

V sobotu sa 29.augusta za účasti starostu obce O.Dubovca, zástupcu SZPB a občanov Likavky slávnostne odhalil obnovený Pamätník obetiam zavraždeným v 2.sv. vojne na Kramariskách. V januári 1945 /26.1./ tu bolo zavraždených 11 vojakov, partizánov a povstalcov,dopravených z ružomberskej väznice. Spomienkového aktu sa zúčastnili i pozostalí zavraždených.

Červený kríž

Je jednou z najaktívnejších organizácií v Likavke. Predsedníčkou jeho ZO je už viac rokou p.Anna Durdíková. Členky ČK sa zúčastňujú na viacerých akciách treba uviesť besedy, školenia so zdravotnou tematikou, organizujú zábavy, brigády a v neposlednom rade aj odbery najvzácnejšej tekutiny-krvi. Z darcov je pri pohľade na rok 1992 nutné spomenúť 40-násobného darcu/bezplatného/ Róberta Fajtu, ktorý 27.nov. v prítomnosti predsedu Okresného úradu R.Kmeťa a predstaviteľov SV ČSČK prevzal v Lipt. Mikuláši striebor-

nú plaketu prof.MUDr.J.Janského.

Počasie

Vprvom polroku bolo vcelku normálne. Letné mesiace však sprevádzali extrémne teplá, ktoré spôsobili značný deficit vody, čo sa prejavilo i na poľnohospodárskych plodinách /slabšia úroda/.

Horel Čebrať

V tom období viac ako dva týždne horelo úbočie Čebraťa. Na hasení požiaru spolupracovali okrem ružomberských a mikulášskych profesionálov i členovia dobrovoľného požiarneho zboru z Likavky i občania obce. Dva a pol hektára horiaceho lesa, ktorý je súčasťou likavského urbára, pripomínal apokalypsu. Boj požiarnikov s ohňom bol nebezpečný, lebo sa na nich mohli každú chvíľu zrútiť stromy, ktorým zhoreli korene už v zemi. Tým sa uvoľňovali kamene obrastené starým machom, ktorý prenášal oheň ďalej. Veľkým problémom bola aj /z dôvodu neprístupnosti/ nepoužiteľnosť klasickej požiarnej techniky. Z tejto príčiny bol okolo epicentra vyhĺbený 60 cm hlboký ochranný okop, ktorý pomohol zamedziť šíreniu požiaru. Požiar sa nakoniec vďaka obetavosti zúčastnených podarilo zlikvidovať. Táto prírodná katastrofa sa nemusela stať, spôsobili ju totiž neopatrní a nezodpovedne sa správajúci návštevníci Čebraťa.

Veľkú pomoc poskytlo velenie III. Spojovej brigády z Ružomberka, ktoré po niekoľko dní posielalo čatu vojakov na likvidáciu požiaru v nebezpečných úsekoch. Menovite patrí vďaka veliteľovi brigády pplk. Borovskému a zástupcovi mjr. Gavlasovi.

Školstvo a výchova detí

V tomto roku, konkrétne 4.septembra uplynulo 30 rokov od otvorenia súčastnej ZŠ.

K poslednému dňu šk.roka 1991/92 - /30.6./ sa Mgr. Eva Jakubcová z rodinných a zdravotných dôvodov vzdala funkcie riaditeľky školy. Z toho dôvodu vyhlásila Školská správa v Lipt. Mikuláši konkurz na znovuobsadenie funkcie riaditeľa školy /do 23.9.92/. Do konkurzu sa prihlásili: PaedDr.Brontvay a Eduard Poliak. U Eduarda Poliaka treba spomenúť, že sa prihlásil na základe požiadania pedagogickou radou a ZO odb.zväzu. Pre neúčasť Dr.Brontvaya sa však konkurz nekonal.

Na základe toho pedagogická rady určila aj druhého kandidáta - B.Zvarovú. Riaditeľka Šk.správy v L.Mikuláši Dr.Barániová akceptovala stanovisko Rady školy a v zmysle výsledkov hlasovania pedagogickej rady : - E.Poliak /23 hlasov/, B.Zvarová /2 hlasy/ vymenovala s platnosťou od 1.11.92 do funkcie riaditeľa školy p.Eduarda Poliaka. Zástupkyňou riaditeľa sa stala J.Bartošová.

Do 1.novembra bola i napriek spomenutej rezignácii poverená funkciou riaditeľky Mgr.E.Jakubcová.

Od začiatku šk.roku 1992/93 navštevovalo ZŠ 422 žiakov v 16 triedach v Likavke a dvoch /III.r./ vo Valaskej Dubovej.

Rovnako ako v predchádzajúcich rokoch pracovali všetky mimoškolské záujmové krúžky.

Liptostav pokračoval v stavebných prácach na prístavbe školskej jedálne a školskej družiny. K 16.októbru bola škole odovzdaná do užívania nová kotolňa na plynné palivo.

V súvislosti s Liptostavom /OSP/ hodno spomenúť nie veľkú spokojnosť s ich prácami zo strany ZŠ.

Pedagogický zbor

Od šk.roku 1992/93 boli zamestnancami školy títo pracovníci: Eduard Poliak /riaditeľ/, Jarmila Bartošová /zástupkyňa riaditeľa/,Ema Bakošová, Mgr. Danica Blašková, Mgr.Viera Ciglanová, Mária Fajtová, Jarmila Grajciarová, Kazimír Guráň, Zuzana Hanáková/dôchodkyňa/, Dagmar Hanková, Mgr. Eva Jakubcová, Mária Krnáčová, Ján Lacko /dôchodca/, Mária Lovaštíková, Zuzana Martonová, Jiřina Piatková, Ela Poliaková, Mgr. Jarmila Rázgová, Elena Strnisková, Lýdia Uhráková, Mgr. Gustáv Vaculík, Magdaléna Zákuťanská/dôchodkyňa/, **Mgr.Beata Zvarová, Margita** Kloptová /nová/, Slavomír Teličák /nový od 1.11./

Prevažná väčšina učiteľov býva /resp.pochádza/ z Ružomberka.

Výchovní pracovníci: Haššíková Anna, Slezáková Milada, Šatarová Miroslava a do 30.9. aj Kudlička Rastislav /vojenská služba/.

Správni zamestnanci školy /školník,sekretariát, upra-

tovačky a pod./
Durdíková Anna, Kmeťová Jozefína, Magová Anna, Márnotová Marcela, Hlasica Anton, Urbanová Božena.
Požiarnícky krúžok, dosiahol v tomto roku horšie výsledky ako vlani. Nácvik jednotlivých disciplín požiarnej všestrannosti sťažovala tá skutočnosť, že niektorým členom zakazovali rodičia činnosť v krúžku kvôli zlému prospechu v škole. To narušilo kompaktnosť družstiev a slabšia trénovanosť sa prejavila i na okresnej súťaži /16.5.92/ v Okoličnom, kedy „A" družstvo obsadilo 3.miesto a „B" družstvo 6.miesto z 34 štartujúcich družstiev. Vlani síce skončili prví, ale i tak to bolo krásne umiestnenie. Krúžok viedli K.Guráň, V.Brtko a R.Lejko.
V športovej oblasti si pozornosť zaslúžia už tradične vzpierači, ďalej Zdenka Žilíková /výborná atlétka/, ktorá obsadila 3.miesto na „Behu oslobodenia Likavky", 1.miesto na Majstrovstvách okresu v ľahkej atletike -skoku do výšky a 2.miesto v behu na 600m tiež na MO, rovnako aj atléti Miroslav a Stanislava Hlinkovci /medailové umiestnenia v behoch/.
V decembri /12.12./ sa v telocvični ZŠ uskutočnil 1. ročník stolnotenisového turnaja družstiev žiakov dolnoliptovských škôl. Zúčastnili sa ho žiaci zo základných škôl SNP Ružomberok, Lúčok, Černovej, Rybárpoľa, Sliače a domáci. Zvíťazili žiaci z Černovej, Likavčania v zložení M.Peterec, J.Timko, M.Gregor /ináč z Valaskej Dubovej/ skončili štvrtí. Turnaj zahájil starosta obce Ondrej Dubovec a riaditeľ školy E.Poliak. Podujatie malo výbornú úroveň.
Finančný dar v hodnote 1.800 korún vyzbierali v predvianočnom čase žiaci ZŠ a zaslali Humanitárnemu fondu zdravotne postihnutých, nadácii na podporu zdravia a Spoločenskej integrácie na Slovensku. Skromný darček venovali žiaci z úprimných sŕdc, pre záchranu nemocných.
V sobotu 15. februára sa z popudu pána dekana Zahu- Život cirkvi
ranca uskutočnila akcia charitatívneho charakteru zameraná na zber šatstva. Občania obce odovzdali veľké

množstvo ošatenia. Nevšednú aktivitu počas celého dňa prejavila aj likavská študujúca mládež. Zhromažďovanie šatstva a jeho balenie bolo jej záležitosťou. Zásielka bola neskôr cez charitné stredisko v S.N.Vsi dopravená až do Moskvy, kde v misijnom stredisku Máriin dom našla svojich nových majiteľov - biednych občanov Ruska.

Prvá marcová nedeľa patrila v obci kresťanskej mládeži. V Kultúrnom dome zorganizoval pre ňu pán farár Zahuranec fašiangové posedenie pri hudbe a tanci.Vydarená diskotéka, súťaže i príťažlivá tombola zaujali nielen najmladších školákov, ale aj ich starších priateľov-stredoškolákov. V tento deň sa stretli aj dospelí-členovia farského speváckeho zboru, na tradičnom batôžkovom posedení.

V druhú pôstnu nedeľu /15.3./ zavítali do Likavky dve sympatické dievčiny /z Prahy a zo Salzburgu/, ktoré našej mládeži priniesli posolstvo ekumenickej komunity brata Rogera, z francúzkej dedinky Taize. Stretnutie bolo spestrené aj premietaním videozáznamu o živote komunity. Jarmila a Ellen týmto spôsobom propagujú život mladých rôznych konfesií v duchu kresťanskej lásky a porozumenia.

Týždeň pred veľkonočnými sviatkami sa v Námestove zišla katolícka mládež Oravy, Liptova a Spiša na stretnutí so Spišským biskupom mons.ThDr. Františkom Tondrom. V námestovskom kostole sv.Šimona a Júdu nechýbala ani likavská mládež. Stretnutie mládeže konané na Kvetnú nedeľu bolo dňom, ktorý Svätý otec Ján Pavol II. vyhlásil za Svetový deň mládeže.

Koncom apríla prišla do Likavky na pozvanie našej katolíckej mládeže skupina deviatich telesne postihnutých mladých ľudí z viacerých oblastí Slovenska. V rámci tohto podujatia sa uskutočnilo i stretnutie na rímskokatolíckej fare, kde mládež privítal pán dekan. Na sv.omši dal telesne postihnutých za vzor v láske, živote i prežívaní viery mnohým zdravým.

V máji sa dvaja veriaci z našej obce zúčastnili púte do portugalskej Fátimy, konanej pri príležitosti

75.výročia zjavení Panny Márie trom malým, chudobným pastierikom /František,Lucia,Hyacinta/. V deň tohto významného výročia - 13.mája sa vo Fátime stretli s kardinálom Ján Chryzostomom Korcom, nitrianskym biskupom, ktorý s ostatnými významnými kardinálmi z celého sveta spolucelebroval slávnostnú sv.omšu, na ktorej bolo prítomných asi milión veriacich.
V nedeľu 21.júna bola u nás veľká slávnosť. Po úspešnom absolvovaní štúdií na Bohosloveckej fakulte v Spišskej kapitule a vysvätení za kňaza spišským biskupom mons.ThDr.Františkom Tondrom sa za prekrásneho slnečného počasia konala v areáli kostola sv. Juraja primičná sv. omša novokňaza dp.Róberta Brtku. Na primíciách sa zúčastnil aj vzácny hosť z ďalekej Afriky, náš rodák páter Eduard Hancko. Boli to, ako sám povedal, aj jeho /slovenské/ primície. Páter Hancko,ktorého misijným pôsobiskom je Harrare, hlavné mesto Zimbabwe prišiel na Slovensko po dlhých 25 rokoch. Novokňazké primície sa v našej obci uskutočnili po dlhej polstoročnej odmlke.
Otec E.Hancko sa v rámci svojho dovolenkového pobytu na Slovensku zúčastnil i na viacerých besedách a stretnutiach v rôznych častiach našej vlasti, kde hovoril o svojom misijnom poslaní, živote v Afrike i o spomienkach na rodný kraj a svojich blízkych. Odslúžil aj viacero sv.omší, v záverečných dňoch bol na pozvanie miestneho odboru Matice Slovenskej a Katolíckeho kruhu v Galérii Ľ.Fullu. Besedoval tu s Ružomberčanmi. Nezabudnuteľným bolo aj stretnutie v našom Kultúrnom dome, kde sa páter Hancko predstavil okrem iného aj ukážkami domorodých tancov. Účasť na stretnutí bola vysoká. Záver tohto ojedinelého podujatia patril piesňam a požehnaním pátra Hancku v jeho jazyku misijného pôsobenia. V tejto súvislosti nečím uviesť zaujímavú vetu vyslovenú naším vzácnym rodákom:„Ja nemám len jednu vlasť - Slovensko, ale aj druhú rovnocennú - Zimbabwe. Obe si vážim rovnako".
Pri príležitosti stretnutia s Likavčanmi /28.6.92/ bolo pátrovi Eduardovi Hanckovi udelené čestné občian-

stvo. O jeho udelení rozhodlo obecné zastupiteľstvo /26.6./. Na slávnosti okrem oceneného vystúpil aj starosta obce O.Dubovec a p.dekan. Páter Hancko dostal mimo morálneho ocenenia aj 10.000 Kčs z obecnej pokladnice.

V júli /18.7./ sa z iniciatívy dolnoliptovskej katolíckej mládeže uskutočnil výstup na Veľký Choč, na ktorom boli aj mladí z Likavky. Súčasťou výstupu bola aj sv.omša, ktorú na Strednej poľane slúžil vdp. V.Olos farár z V.Dubovej. Vydarenej akcii prialo aj počasie, nechýbala dobrá nálada ale ani chutný guláš, či špekačky.

Vo francúzkom Taizé bola na týždennom pobyte aj likavská katolícka mládež. V tamojšej ekumenickej komunite /sídliacej neďaleko Lyonu/ spolu s mladými z mnohých krajín sveta prežívali vzácne chvíle porozumenia, znášanlivosti i tolerancie.

Cez letné prázdniny sa aj v niekoľkých likavských rodinách rekreovali deti z Rumunska. Táto nevšedná humánna akcia sa uskutočnila z iniciatívy Slovenskej katolíckej charity spišskej diecézy. Išlo zväčša o deti, ktoré mali slovenských predkov. Ich znalosť slovenčiny však bola rôzna. Niektoré deti rozprávali takmer bezchybne iné nevedeli ani jedno slovenské slovo. Tak isto to bolo aj s ich správaním. Väčšinou boli skromné a poslušné, no našli sa aj výtržníci.Rumunské deti mali individuálny program pobytu viazaný na možnosti rodín /časové,finančné,atď./ v ktorých bývali. Medzi našou mládežou si našli mnoho nových kamarátov. Spolu chodili na výlety i zdokonaľovali sa v slovenskom jazyku.

V polovici augusta sa veriaci obce zúčastnili dvoch zájazdov do známych pútnických miest. V nedeľu 16. augusta bola polstovka prítomná na púti v Hostýne na Morave, konanej pri príležitosti sviatku Nanebovzatia Panny Márie a 80.výročia Korunovácie sochy Panny Márie Hostýnskej. Naši mládežníci, ktorých viedol vdp.Kornel Brtko boli v dňoch 18.-19.8.v poľskej Čenstochovej. Boli aj na Jasnej Hore-národnej

svätyni Poľska.
V polovici decembra prišli na Slovensko deti z oblasti Černobyľu na Ukrajine, aby tu prežili sviatočné dni v kresťanských rodinách. Do charitatívnej akcie spišskej diecézy boli zapojené aj likavské rodiny/Hanouskovci, Arnolda Martona, Olgy Vrabkovej, Džumeljová/. Ukrajinské deti pochádzali väčšinou z neúplných rodín alebo boli úplné siroty. Ich život v ťažko postihnutej oblasti Ukrajiny je ťažký. Svedčilo o tom aj veľmi skromné oblečenie, resp. obuv, v ktorých prišli zo svojej vlasti. Domov sa vracali bohatší nielen o drobné darčeky, ovocie a pod. ale aj o spomienky na nemálo radostných chvíľ, ktoré prežili u nás.
V závere roka sa niekoľko mladých Likavčanov zúčastnilo v metropole Rakúska, Viedni Európskeho stretnutia mladých kresťanov. Počas týždňového pobytu boli ubytovaní v rakúskych rodinách, školách i na farách. Vďaka stretnutiu sa mládež z celej Európy lepšie poznala a skúsila, že žiť spoločne nie je len možné, ale že to prináša aj vzájomné obohatenie. Na stretnutí, ktorého organizátorom bola komunita z Taizé bol prítomný aj prezident Rakúska Dr.Thomas Klestil. Novokňaz dp.Róbert Brtko po krátkej kňažskej výpomoci na Orave odišiel do Ríma, kde pokračuje v štúdiu teológie a cirkevného práva.

Poľnohospodárstvo

„V poľnohospodárskom družstve prebiehali prípravy na transformáciu. V projekte, ktorý pripravovala jedenásťčlenná rada sa uvažovalo o rozdelení družstva na samostatné celky podľa chotárov. PD patria štyri obce: Martinček, Likavka, Valaská Dubová a Komjatná. Uvažovalo sa, že družstvo sa pretransformuje na podielnícke, so špecializáciou na chov ošípaných a hovädzieho dobytka, resp. s pestovaním obilnín a krmovín v rastlinnej výrobe. Družstvo chovalo aj kalifornské dažďovky, ktoré vyrábajú humus a ním hnojilo polia. Celkove sa pre alternatívne poľnohospodárstvo vyčlenilo 465 hektárov pôdy. Tým, že sa neošetrovala chemickými prípravkami, družstvo dopestovalo biologicky čistejšie plodiny. Väčšina mlieka, ktoré sa predávalo

aj maloodberateľom, v družstevnej predajni bola v prvotriednej kvalite.
V rámci reštitúcií vrátilo družstvo asi 350 ha pôdy /350 občanom/. Išlo o veľmi malé parcely, niekedy len 30-árové. Vlastníci ich využívali na pestovanie zeleniny a zemiakov pre vlastné potreby. Boli však aj dvaja žiadatelia, ktorí si zobrali desať hektárov pôdy," uviedol predseda PD Štefan Maga.
Družstvo dopláca na výrobu mlieka. V októbri prišlo ďalšie zvýšenie tejto potravinárskej komodity. Podľa Š.Magu by mal štát garantovať jeho cenu. Totiž ani najlepší poľnohospodársky podnik v Liptove ho nedokáže vyrobiť lacnejšie, ako za sedem-osem korún. Preto by bolo rozumné, aby vláda stanovila tunajšie priemerné náklady na liter mlieka a garantovala ich. Potom by už záviselo len od prvovýrobcov, či sa dokážu vmestiť do tejto sumy. Spoliehať sa na to, že všetko vyrieši trh, nie je najrozumnejšie. Je prirodzené,že ak toto bude meradlom výšky poľnohospodárskej produkcie, tak sa nebude pestovať a chovať to, čo družstvu neprináša zisk. Predseda PD povedal, že z toho dôvodu zredukovali stádo hovädzieho dobytka o dvesto a v tomto čase malo vyše 1200 kusov.

Obnova urbárskeho spoločenstva

V priebehu tohto roka vrátili Štátne lesy Likavskému urbárskemu spoločenstvu všetok majetok /pozostávajúci z lesných plôch a pasienkov/, ktorý mu bol vo februári 1948 naprávom odňatý. S myšlienkou obnovy urbára prišiel v roku 1990 Štefan Hlinka. Vďaka Štefanovi Kráľovenskému, ktorý 40 rokov uschovával všetky doklady a mapy spoločenstva sa Likavský urbár mohol pri vybavovaní na úradoch /Lesný závod Ružomberok, Lesná správa Lipt. Mikuláš, Lesná správa Lipt.Hrádok/ oprieť o nezvratné fakty a skutočnosti.
Tohtoročný členský stav, urbára činil približne 380 urbárnikov. O svoje členstvo v urbárskom spoločenstve zatiaľ nejavilo záujem 60 urbárnikov spred roku 1950 resp. ich oprávnených dedičov.
Uskutočnila sa aj schôdza Likavského urbára, ktorej súčasťou bola voľba predsedu. Stal sa ním Štefan

Hlinka - človek s najväčšími zásluhami na obnove urbárskeho spoločenstva v našej obci. Členmi výboru sa stali Štefan Kráľovenský, Stanislav Brtko, Jozef Bakoš, Arnold Brtko, Cyprián Brtko, Bohuslav Hatala. Pokladníkom je Cyprián Brtko.

V pracovnej činnosti spoločenstva nemožno opomenúť zriadenie novej lesnej urbárskej škôlky v Čebrati, práce na prerezávkach, prebierkach stromov i úpravy lesných a poľných ciest.

Urbár predal o.i. 1500m^3 dreva vyťaženého z hory na Pni v Liptovskom Hrádku.

Vznik Likavského urbárskeho spoločenstva sa datuje rokom 1891. Historické dokumenty uvádzajú, že „pozostáva zo 34 dvorov po 8 oktávach, čo činí 272 oktáv. Pre lepšiu evidenciu ale každá oktáva sa počíta na 24 čiastok a tak celý urbársky majetok má 34x8=272x24= 6528 čiastok. Likavské urbárske spoločenstvo má majetok: a/ v Likavke b/ v Hrboltovej c/ Kľačany d/ Výstavce /Lipt. Hrádok/". Tak tomu bolo i pred sto rokmi, tak je to i teraz. Mnohí najmä starší urbárnici už ani nedúfali, že sa dožijú obnovy urbára. Chvála Bohu sa to podarilo. Aspoň niektorým.

40-ročná „červená diktatúra" napáchala mnoho zlého. V likavskom urbárskom spoločenstve to neboli len škody na prírode, ale aj krivdy na ľude.

Kultúrny a spoločenský život

Jednotlivé spoločenské organizácie uskutočnili v priebehu roka viacero tanečných zábav a diskoték.

Pre priaznivcov populárnej hudby sa uskutočnili koncerty, skupín Oceán a Shalom. V našom KD bol aj festival rockovej hudby pod názvom Rock and Metal 92.

Zväz divadelných ochotníkov nacvičil v zimných mesiacoch dvojdejstvovú veselohru P.A.Breala Husári. Režisérom hry bol už tradične Jozef Hradský. U domáceho obecenstva sa stretli Husári s priaznivým ohlasom i účasť na predstavení v Kultúrnom dome bola dobrá. Naši divadelníci sa predstavili i vojakom v Dolnom Kubíne, v Turíku a v ďalších obciach Liptova. Osobitnú zmienku si zaslúži predstavenie v sobotu 21.marca, kedy hrali „Husárov" v Dome dôchodcov v Likavke. Medzi

„starkých" nepriniesli len dobrú pohodu, ale aj radosť a vľúdne slovo.
Členovia divadelného súboru pri ZDOS sa v októbri vybrali na dvojdňový výlet na východ Slovenska. Spolu s rodinnými príslušníkmi navštívili o.i. Bardejov a Prešov, kde v Divadle Jonáša Záborského zhliadli predstavenie Rudolfa Frimla Kráľ tulákov.
V rámci Mesiaca úcty k starším vystúpila 24.10. v Dome dôchodcov folklórna skupina Veselosť z Komjatnej, aby spríjemnila chvíle ľuďom, ktorí tu trávia jeseň života.
V Kultúrnom dome sa započalo s realizáciou plynofikácie. Táto činnosť značne obmedzovala kultúrne dianie.
V septembri /13.9./ sa za pekného slnečného počasia uskutočnil 17.ročník Detského folklórneho festivalu v Likavke. Predpoludňajší sprievod ulicami obce prišlo pozrieť veľmi málo ľudí. Hojnejšia návštevnosť bola na programe nazvanom „Sem sa deti zhora zdola", ktorý sa konal v zrenovovanom a skrášlenom amfiteátri pod hradom Likava. Svojím umením sa v ňom predstavilo vyše 350 detí z rôznych kútov Slovenska. V Likavke účinkovali detské folklórne súbory: Ďumbier z Lipt.Mikuláša, Jánošíček z Brna /vedú ho manželia Kozubovci/, Kukulienka z Ružomberka, Lieska zo Žiliny, Materská škola z Ružomberka, Pilsko z Oravského Veselého, Sliačanček zo Sliačov, Stavbárik zo Žiliny, Železiarik z Košíc a náš súbor Likava. Režisérmi sprievodu boli Pavol Marton a Jozef Nemček, hlavný program režírovali Ján Mudička, Jozef Haluška a Juraj Pšeno /všetko bývalí členovia súboru Liptov z Ružomberka/.
V tomto roku našli organizátori pochopenie aj u sponzorov, pričom najviac prostriedkov dostali zo Štátneho fondu kultúry PRO Slovakia. O podporu tento fond požiadal Obecný úrad. Festival bol záležitosťou všetkých aktívnych ľudí v obci.
Sedemnáste pokračovanie festivalu podporili okrem PRO SLOVAKIE ešte ďalšie viac ako dve desiatky spon-

zorov zväčša z Ružomberka, ale aj z Lipt.Mikuláša a Likavky.
Návštevníci festivalu mali vstup zdarma.
Pred začiatkom DFF sa podarilo z finančných prostriedkov obce zrekonštruovať rozpadajúci sa amfiteáter /namontovali sa nové lavičky, pódium, atď./
V minulosti sa festival organizoval v júni, ale teraz ho organizátori výnimočne presunuli na september, lebo zapadal do rámca podujatí I.svetového festivalu detského folklóru konajúceho sa i v Liptove. V rámci svetového festivalu, ktorého jedných z centier bol aj Lipt. Mikuláš sa deťom ZŠ v Likavke predstavil detský folklórny súbor z Belgicka. Septembrové dni detského folklóru sa niesli v znamení sloganu „Ľudová kultúra, deti a Komenský".

Návšteva z Ameriky

V letných mesiacoch boli v našej obci na návšteve 70-ročný Artúr Littwa a 69-ročný Albert Uram, obaja z Chicaga. I keď sa narodili v USA ich rodinné korene sú v Likavke. Matka Artúra Littwu pochádzala z našej obce a za slobodna sa volala Fajtová. Pán A.Littwa bol na Slovensku a v rodisku svojej matky prvýkrát. Spoločne s manželkou navštívili svoje sesternice 82-ročnú Jolanu Magovú a 85-ročnú Anastáziu Pindurovú a ich rodiny, taktiež rodisko jeho otca - Sliače.
Albert Uram bol v Likavke už viackrát. V našej obci mu býva brat Ernest a blízka rodina Štefaničiakovcov. A.Littwa a Albert Uram sa veľmi dobre poznajú, v Chicagu sú totiž susedmi.

Náš rodák

JUDr.Jozef Holdoš sa stal 1.januára t.r. veliteľom Okresného veliteľstva Policajného zboru SR v Dolnom Kubíne. Major Holdoš je všestranným odborníkom, u polície prešiel viacerými funkciami. Začínal ako hliadkový príslušník v hodnosti rotného, neskôr bol okresným psovodom a príslušník pohraničného oddelenia v Suchej Hore na Orave, učil kriminalistiku v práporčíckej škole v Brne. Absolvoval štúdium práva na vysokej škole so získaním titulu JUDr.,potom pôsobil ako učiteľ kriminalistickej taktiky na vysokej škole v Bra-

tislave. Bol aj jedným z vyšetrovateľov prípadu „Babinský" /kráľ Oravy/ v ktorom boli zapletení aj vysokí štátni predstavitelia /napr.P.Colotka-predseda vlády SSR/. V Martine pôsobil vo funkcii veliteľa polície a v Dolnom Kubíne bol najskôr veliteľom ekonomického úseku kriminálky. JUDr. Holdoš nastúpil do veľmi významnej spoločenskej funkcie, no v čase enormne sa rozrastajúcej kriminality to určite nebude mať ľahké.

Súkromníci

Aj v Likavke pôsobí niekoľko súkromných podnikateľov. Viacerí začali s podnikaním už v predchádzajúcich rokoch /hneď po novembrovej revolúcii 1989/. K najznámejším súkromníkom patria manželia Kvašnicovci - obchodné služby hlavne potraviny /predajňa pri MŠ/, Milan Drapáč /obchodné služby/, Peter Bakoš /oprava obuvi/, Jozef Konfál /oprava automobilov/, Juraj Paško /maliar a natierač/ p.Demko /oprava a predaj autobatérií/. Okrem toho ešte existuje u nás súkromná opravovňa televízorov /pri pošte/, oprava motocyklov, predajňa AZĽZ /na Paračke/, p.Grecula /doprava/ atď. Časť súkromníkov v Likavke poskytuje svoje služby iba popri vedľajšom zamestnaní. V závere tohto roka prestalo existovať Espresso Tichá-Drozd na Mikuštiakovej ulici. Činnosť zaniknutého Espressa bola zameraná na poskytovanie pohostinských služieb. Kovoprevádzka Liptony na Hviezdoslavovej ulici sa špecializuje prevažne na výrobu fúrikov a zárubní. Svoj výrobný program obohatili o výrobu na zákazku /ploty, mreže,atď./. Vedúcim prevádzky je Ing. Pindiak z Ružomberka.
Projekting je nový názov bývalého Projektového ústavu obchodu a cestovného ruchu - pod Paračkou.
ČSAO sa v tomto roku premenovali na Autorenovu. Časť priestorov na Paračke prenajali Celprojektu a.s., ktorý si zriadil predajňu automobilov a výrobkov z papiera.

Telesná výchova
Šport

A družstvo futbalistov sa v sezóne 1991/92 ako novášik najvyššej okresnej súťaže II.triedy umiestnil na 3.mieste za postupujúcim Liptovským Hrádkom a Čer-

novou. Po rokoch pôstu dosiahlo vynikajúce umiestnenie i keď treba povedať, že siahlo i po méte najvyššej. Po jesennej časti sezóny 1992/93 sú naši na 1. mieste II.triedy s vyhliadkou postúpiť do krajskej 1.B triedy. Najlepším strelcom družstva bol Juraj Pindura.

Dorastencom sa v sezóne 1991/92 podaril husársky kúsok. Po úspešnej kvalifikácii s Východnou o postup do II.triedy sa stali účastníkom majstrovstiev okresu. Ich trénerom je Milan Lupták. Jeho nadšenie a elán pre šport prináša zaslúžené ovocie. Vidieť to aj v záverečnej tabuľke jesennej časti II.triedy 92/93, kde naši dorastenci ako nováčik súťaž vedú.

Aj žiaci, ktorých trénoval v jeseni 92/93 V.Konfál vedú tabuľku okresnej súťaže.

Zdá sa, že v likavskom futbale prichádzajú lepšie časy.

Stolní tenisti mali v tomto roku v súťažiach o jedno družstvo viac. K AaB družstvám mužov a jednému žiackemu prihlásili do okresných súťaží nové C družstvo, ktoré tvorili chlapci končiaci žiacky vek. Tým sa zabránilo dlhoročnému a treba povedať, že nezmyselnému odlivu mladých hráčov, ktorí po uplynutí žiackeho veku nemali miesto v A či B družstve a z toho dôvodu väčšinov so stolným tenisom skončili. V tomto roku prišla z tohto dôvodu konečne v tejto oblasti náprava. Čo sa týka dlhodobých súťaží v tomto roku boli výsledky primerané. A družstvo patrilo k lepším družstvám 1.triedy, B a C družstvá hrali v 3.triede. Dlhoročným problémom oddielu, ktorý vedie teraz A. Chebeň je absencia trénera žiakov.

Čo sa týka výsledkov jednotlivcov - mužov rok 1992 bol pre stolnotenisový oddiel najúspešnejší v doterajšej histórii. Alojz Chebeň, sa stal majstrom okresu vo štvorhre spolu s Cibulkom z Ružomberka a pár Milan Lupták „st." - J.Švento skončil tretí.

Volejbalový oddiel, ktorého predsedom bol Miroslav Bažík dosiahol slabšie výsledky. Neprebojoval sa do záverečného play-off o majstra okresu.

Odbor rekreačnej telesnej výchovy ktorý vedie V.Slaná a Klub slovenských turistov sa aktívne zapájali do masových športových podujatí /túry, behy a pod./ V apríli boli organizátormi 14.ročníka Behu oslobodenia Likavky o Putovný pohár starostu obce. Príkladne im v ústrety už tradične vyšiel Obecný úrad, ZŠ a MŠ - v Likavke. Na tomto behu sa okrem Likavčanov zúčastňujú aj mnohí bežeckí nadšenci z blízkeho i ďalekého okolia /Ružomberok, Okoličné, Svit, Žilina, B.Štiavnica, Z.Poruba, L.Hrádok, L.Mikuláš, B.Bystrica atď./

I vďaka úmyslu /i keď nerealizovanému/ uskutočniť primičnú slávnosť nášho novokňaza R.Brtku v areáli futbalového štadióna sa podarilo obnoviť nátery tribúny na ihrisku. V jesenných mesiacoch sa v sociálno-prevádzkovej budove športového areálu vymaľovali miestnosti na prízemí /futb.oddielu/, ako aj herňa stolného tenisu.

Treba uviesť, že športovcom významnou mierou pomohol starosta obce.

Mimoriadne udalosti-nešťastia

Rok 1992 bol mimoriadne „bohatý" na tragédie rôzneho charakteru. Začiatkom roku sa stal obeťou dopravnej nehody dôchodca Eduard Hudec, ktorý utrpel smrteľné zranenia po zrážke s automobilom na Hollého ulici.

V jednu septembrovú sobotu usmrtil neprimeranou rýchlosťou jazdiaci vodič z Košíc na prechode pre chodcov pri hoteli Liptov v Ružomberku 60-ročnú Likavčanku Irenu Martonovú.

V jeseni bol smrteľne zranený aj ďalší chodec z našej obce 44-ročný Pavol Jurčo. Nehoda sa stala pri zrážke autobusom na ceste č.1/59 pred Lipt. Osadou. Ďalšia nehoda sa obišla bez straty na živote, keď 17.10.92 o 19^{00}hod. na ceste č.1/59 v našej obci vbehla do jazdnej dráhy vodiča zo Zvolena krava patriaca Poľnohospodárskemu družstvu. Vodič okrem škody 5 tisíc korún na automobile našťastie neutrpel väčšiu ujmu. Usmrtením zvieraťa však vznikla škoda PD v Likavke, v hodnote okolo 15 tisíc korún.

December bol na mimoriadne udalosti mimoriadne tragický/neprirodzenou smrťou zomreli až štyria ľudia/. Pravdepodobne 10.decembra zomrel za neobjasnených okolností 61-ročný Ignác Hatala, ale našli ho až o týždeň. Podozrenie, že čosi s ním nie je v poriadku vzniklo proste, noviny v jeho poštovej schránke sa hromadili a aj v krčme, kde bol častým hosťom ho už dlhšie nevideli. Noviny nečítal, do krčmy nechodil. Tak vylomili dvere. Boli zamknuté zvnútra. Ignáca našli mŕtveho. Sotva kto tušil, že v Likavke bol prvý mŕtvy v celom rade za pár týždňov.

Asi desať dní potom ako objavili starého pána Hatalu našli v kotolni rod. domu obeseného na žinke Františka Kačaliaka. Býval v jednom dome s rodičmi, bratom i svojou ženou a malým synom. Bol kľudnej povahy. V čase pred samovraždou bol nezamestnaný, ale pracoval na verejnoprospešných prácach v obci. Hoc si i vypil nebol zádrapčivý ako mnohí, ktorým pár poldecákov „ostrého" zamúti myseľ. V krčme nevystrájal, nezabŕdal, neprevracal stoly. Skôr požartoval, na vtip vec obrátil. Kde, kedy a prečo nastal v jeho myslení skrat ostane tajomstvom, ktoré si odniesol so sebou na druhý svet.

Jeho slobodný brat Július bol od prírody samotár. Tichý mládenec, na ktorého nebolo počuť krivého slova. A hoci sa s bratom občas i pohašterili, tak ako to medzi bratmi býva, bolo vidno, že sa majú radi. Keď Fera dávali do hrobu Julo stál ako stĺp. Nepozeral do strany, hľadel do zeme a mlčal. O pár dní mu kamaráti dali fotografie z pohrebu. Pozeral na ne s očami plnými smútku. Ani mame ich nemienil ukázať, aby sa netrápila. Vraj dopil pivo, prešiel cez ulicu, doma zbehol do suterénu. A večer si Julo utiahol slučku na krk. Tak ho našla nešťastná matka, ktorá prišla v priebehu niekoľkých dní o dvoch synov. Július nemal ešte tridsať rokov.

Zvláštnou udalosťou bola smrť vyše tridsaťročného Juraja Oravca. Deň pred Štedrým večerom sa Juraj dovliekol domov opitý. Vlastne taký chodil stále, deň čo

deň pozeral na dno pohárika. I vtedy sa vrátil s neprítomným pohľadom a chystal sa robiť to, čo zvykol. Mlátiť otca. Toho bolo možné vidieť často doráňaného, s modrinami na tvári a dobitého i na iných častiach tela. Jurov otec mal ťažký život. Pil mu syn /Juro/, opíjala sa manželka, popíjala i Jurova družka.
Deň pred Štedrým dňom vyšiel opitý Juro zo svojej kutice na poschodie za otcom, aby mu uštedril ďalšiu lekciu. Hlava sa mu krútila a o svete nemal poňatia. Keď zodvihol na otca päsť, otec ho kuchynským nožom trafil priamo do srdca. „Starý" Juraj sa na kriminálke priznal, nič nezatíkal. Zabil vlastného syna.
Matka s Jurovou družkou vtedy nevedeli, čo sa stalo. Obe boli namol opité.
Tohtoročné veľké tragédie nepotrebujú žiadny komentár. Treba však povedať, že o týchto smutných udalostiach vedel prostredníctvom tlače hneď celý Liptov, ale aj okolité regióny.

1993

Slovenská republika - nový štát na mape sveta.

Prvý deň roku 1993 bol prvým dňom samostatnej Slovenskej republiky vzniknutej rozpadom československej federácie. Dňom 1. januára 1993 vstúpila do platnosti Ústava Slovenskej republiky /schválená SNR v roku 1992/ a celá zákonodarná, výkonná a súdna moc prešla do rúk slovenských orgánov.
Väčšina štátov, s ktorými mala ČSFR diplomatické vzťahy, uznala Českú a Slovenskú republiku ako nástupnícke štáty. Slovensko sa stalo členom OSN, Rady Európy a ďalších medzinárodných organizácií. Podpísalo tiež asociačnú dohodu s Európskymi spoločenstvami.
Po vzniku samostatnej Slovenskej republiky sa v tomto roku začali postupne formovať nové štátne orgány, okrem parlamentu /NR SR/ a vlády, ktoré existovali už od parlamentných volieb 1992.
Prvý prezident súčasnej Slovenskej republiky Michal Kováč bol zvolený NR SR v druhom kole volieb 15. februára 1993. Za Michala Kováča hlasovali poslanci jeho hnutia /HZDS/, získal podporu Strany demokratickej ľavice /SDĽ/, časti KDH, SNS a maďarských strán.
Slovenská politická scéna bola i v tomto roku silno ovplyvnená osobou Vladimíra Mečiara, ktorý sa po víťazstve HZDS v parlamentných voľbách v roku 1992 postavil do čela vlády. Tento politik je na Slovensku pomerne obľúbený. Horšie bolo, že nielen on, ale prakticky celá vláda zlou personálnou politikou v štátnej správe /odvolávanie riaditeľov nemocníc, prednostov úradov - členov opozície/, nekoordinovanými aktivitami v zahraničí, nespočetným množstvom afér, nedemokratickosťou spojenou a autokratickým spôsobom vládnutia premiéra Mečiara spôsobili ohrozenie samotnej podstaty demokracie a vytváranie

nestability v strednej Európe. Najmarkantnejšie sa to prejavilo v pomerne častom obchádzaní a spochybňovaní Slovenska ohľadom pripravenosti pre spoluprácu s významnými integračnými zoskupeniami. Po rozdelení Československa malo Slovensko horšiu východiskovú hospodársku pozíciu. Vzhľadom k špecifikám hospodárskej základne na území Slovenska /koncentrácia ťažkého priemyslu, nevyhovujúce štruktúry priemyslu, orientácia na východné trhy a pod./ mal transformačný proces od začiatku tvrdší dopad na obyvateľov Slovenska. Údaje z decembra 1993 hovorili o 368 095 nezamestnaných s mierou nezamestnanosti 14,4%.

Po rozdelení federácie sa ukázalo, že nie je možné udržať spoločnú menu /Kčs/, preto 2. februára 1993 prijala NR SR zákon o rozdelení meny. Od 8. februára sa mala oddeliť od meny československej a na Slovensku začala platiť slovenská koruna /Sk/.

V priebehu roka postupne dochádzalo k výmene federálnych bankoviek /okolkovaných štátnym znakom SR/ a mincí za nové slovenské platidlá. Boli s tým aj nemalé problémy, išlo predovšetkým o dlhé rady v bankách, obmedzenie počtu výmeny tisíckorunových bankoviek, falšovanie kolkov a pod.

Hlavným obchodným partnerom v prvom roku samostatnosti bola Česká republika, s ktorou malo Slovensko uzavretú colnú úniu. Rok 1993 bol obdobím stagnácie privatizácie jednoznačne zavinenej vládou V. Mečiara, čo tiež nemalo priaznivý ohlas v zahraničí. Štátny rozpočet za rok 1993 skončil deficitom, ktorý dosiahol 22 miliardy Sk. K negatívam uplynulého roku možno zaradiť aj neúmerné množstvo kriminálnych činov. Jeden z tých najzávažnejších sa viaže aj k našej obci.

Smrť prišla nadránom

Tridsaťšesťročný Miroslav Bielený z Ružomberka pochádza z Likavky, kde býval na Hviezdoslavovej ulici. O Mirovi bolo všeobecne známe, že keď si vypije, má mrcha povahu. Radšej ho nedráždiť. Vlastne do

rozporov so zákonom sa väčšinou dostal, práve keď si vypil. V ten januárový deň pil od rána. Večer mal už poriadne vypité. Rozhodol sa ísť na diskotéku. Do rodnej Likavky.

Prvý konflikt si vykoledoval hneď pri vstupe do sály. Rozhodol sa nezaplatiť vstupné i keď od neho pýtali peniaze. Akosi sa ho podarilo upokojiť. "Majster" alkohol zatiaľ len čakal na príležitosť. Driemal.

V noci prišiel na diskotéku aj čosi vyše dvadsaťročný mládenec z Rojkova, ktorého sprevádzalo niekoľko priateľov. Bavili sa. K nijakému konfliktu nedošlo. Teda - aspoň medzi nimi.

Po polnoci sa Miroslav začal znovu predvádzať. Až kým ho usporiadatelia nevyviedli pred budovu. Po niekoľkých minútach bol naspäť. Usporiadateľom vykričal, čo si o nich myslí, nadával.

Pýtal si zo šatne vetrovku. Je síce pravda, že mrzlo, bez vetrovky bolo von nepríjemne, no nemal od nej žiadny lístok a ani po skončení zábavy sa nič podobné jeho vetrovke v šatni nenašlo. Mira sa však chopil kamarát a ako-tak ho upokojil. Presvedčil ho, aby išiel predsa len radšej domov. Odchádzal asi o tretej ráno.

Približne o tretej ráno sa rozhodla odísť aj jedna z účastníčok, ktorú doprevádzal už spomínaný mladík z Rojkova. Išli smerom ku železničnej stanici. Zrazu sa za nimi objavil "nejaký" muž, žiadajúci od chlapca bundu. Bundu mu nedal, bola mu zima.

Prešli niekoľko metrov. Opitý Miro Bielený ich dobehol. Chlapec poslal svoju partnerku, aby išla dopredu. V ruke "neznámeho" zbadala nôž. Po niekoľkých desiatkach metrov sa otočila. Priateľ utekal k nej. "Pichol ma nožom, pomôž mi prosím!" Chytila ho okolo pása a pomáhala mu prejsť cez koľaje /Pod Paračkou/. Ďalej už nevládal. Padol na zem. Na hrudi sa mu rozširoval zlovestný fľak. Miro pokračoval v chôdzi, akoby sa nič nestalo. Práve vchádzal na lavičku pre peších ponad Váh. Bolo čosi po štvrť na štyri. Z druhej strany vchádzal na mostík nič netušiaci muž idúci

do zamestnania. Pracoval v pekárni v Likavke.
Vyšli na mostík v rovnakom čase, každý z inej strany. Chlap smerujúci do pekárne si stihol zeregistrovať na "neznámom" kučeravé vlasy a pod nosom krátke čierne fúzy. Mal svoje starosti.
Buchnát zacítil pekár od Mira vo chvíli, keď sa míňali. Obyčajný buchnát do chrbta. Prečo by ho mal ten chlap buchnátovať, keď ho nikdy predtým nevidel? Čo ti šibe?- otočil sa za Mirom. Ten mu nevenoval najmenšiu pozornosť. Išiel ďalej.
Odrazu pocítil bolesť. V chrbte vnútri tela. Aj to, ako mu čosi steká dolu lopatkou. Vtedy si uvedomil - buchnát to nebol. Ten muž ho musel pichnúť! Dostať sa do roboty, musím sa čím skôr dostať do roboty! - opakoval si. Tam je najbližší telefón!
Z vrátnice zavolali záchranku. Dostával sa do šoku - krvácal. Preto ho dali radšej do služobného auta. Keď prechádzali, pri koľajách uvideli záchranku. Stála tam, nakladali do nej mladého muža z Rojkova. Chlap z pekárne sa dostával do bezvedomia. V nemocnici ho museli operovať. Na to, aby sa ako-tak vystrábil, potreboval takmer štyridsať dní. Ten, ktorého nakladali do záchranky, také šťastie nemal.
O štvrtej ráno priviezli mladíka, ktorý prežil na diskotéke v Likavke 16. januára posledné hodiny života, na chirurgické oddelenie nemocnice. Bol v kóme. Nasadili resuscitáciu. Pokúsili sa o otvorenú masáž srdca. Bezvýsledne. Pár minút po pol piatej ráno lekári konštatovali smrť. Nôž mu vnikol na päť centimetrov hlboko do srdca. Nemal ešte ani dvadsaťtri rokov.
Kým sa v nemocnici snažili oživiť mládenca, polícia dostala popis páchateľa. Vedeli aj to, že je ozbrojený a nebezpečný. Popis dostala aj stála služba na oddelení polície. Náhoda bola, že práve vtedy išiel okolo polície muž, na ktorého "sedel" popis úplne presne. Policajt zo služby muža dokonca i osobne poznal. Keď Mira šikoval, mal ešte stále v rukách nôž. Z ruky mu ho vykopol až člen privolanej hliadky.

Proti M. Bielenému stáli nezvrátiteľné dôkazy. Okrem iného i nôž. Stopy na ňom dokazovali - najprv bol vbodnutý do jedného tela, ktoré sa vyznačovalo inakšou krvnou skupinou, ako druhé telo. Podľa krajského súdu spáchal v prvom prípade trestný čin vraždy a v druhom prípade trestný čin ublíženia na zdraví. Vymerali mu úhrnný trest - dvanásť rokov odňatia slobody v tretej nápravnovýchovnej skupine. Súd mu zároveň nariadil ústavné protialkoholické liečenie. Dovtedy stál pred súdom sedemkrát. Za lúpež, porušenie domovej slobody, útok na verejného činiteľa. Okrem neho dali o sebe vedieť aj ďalší kriminálnici.

V júni sa do reštaurácie Pod Paračkou vlámali dvaja páchatelia - Likavčan a Ružomberčan. Odcudzili alkohol a cigarety v hodnote približne 10.000,--Sk. Pri vyšetrovaní sa priznali aj k ďalším vlámaniam.

V nedeľu 26.9. večer 26-ročný nezamestnaný, v minulosti trestaný Likavčan fyzicky napadol 54-ročného občana z Liskovej, ktorý išiel z pohostinstva Pod hradom s výhrou z hracích automatov. Lúpežník mu vytrhol zadné vrecko nohavíc a ukradol peňaženku s obnosom 15 tisíc korún a ušiel. Poškodený našťastie neutrpel zranenia.

V sobotu 16. októbra boli zadržaní páchatelia trestného činu krádeže motocykla v obci Likavka.

Polícia vyšetrovala aj 24-ročnú nezamestnanú z Likavky, ktorá koncom roku od občana z Kráľovej Lehoty a občianky z Lipt. Hrádku vylákala sumu 2 tisíc korún, ktorú nevrátila.

Migrácia obyvateľov, narodenia, úmrtia

V priebehu roka sa do obce prisťahovalo, resp. prihlásilo k pobytu v nej 135 osôb, z toho 65 priamo do obce a 70 pribudlo do stavu Domova dôchodcov. Z Likavky sa odsťahovalo, resp. odhlásilo 63 osôb. Občanom Likavky sa narodilo 37 detí, 11 dievčat a 26 chlapcov. Boli to tieto deti: Jozef Grílus, Tomáš Švalec, Peter Sališ, Aleš Kubis, Denisa Lámošová, Patrik Krpelan, Michal Hatala, Lukáš Vrabko, Katarína Cevárová, Lukáš Pšeno, Matej Hradský, Simona Mikulková, Dominik Mintál, Ľubomír Gejdoš, Lukáš Hol-

doš, Katarína Rošková, Ivica Kupčová, Dávid Pšeno, Marko Gonšor, Andrej Klačko, Erika Baloghová, Jakub Pšeno, Milan Oleš, Filip Stanovský, Ivana Klačková, Tomáš Golský, Peter Gžib, Miroslava Luptáková, Ján Slašťan, Laura Buková, Dávid Ondruš, Michal Černák, Petra Mariašová, Michaela Matzenauerová, Jakub Hyko, Tomáš Cheben, Martin Mojš.

Z celkového počtu obyvateľov našej obce ubudlo úmrtím 102 osôb, z ktorých bolo 40 mužov a 62 žien, 28 osôb ubudlo zo stavu vlastnej obce a 74 úmrtí evidovali v Domove dôchodcov. Opustili nás títo občania: Paulína Hancková, Albert Brtko, Andrej Kruták, Stanislav Mušuta, Ján Tesarovič, Karol Kania, Ľudmila Kočanová, Štefan Darmoš, Anastázia Žerebáková, Oľga Nemčeková, Vladimír Hradský, Leopold Trepáň, Bernát Kruták, Bartolomej Argaláš, Silvester Bystričan, Magdaléna Pišalová, Fridrich Konfál, Milan Rázga, Anna Rošková, Alojz Hradský, Štefan Kačmarský, Margita Sršňová, František Hancko, Anna Kušnírová, Albert Bukový, Vladimír Straka, Božena Lipová, Pavol Bukový /zomrel v D. Kubíne/. V matrike je zaznamenaná aj tragická smrť Márie Murínovej z Ružomberka, ktorú 18. apríla zrazil na železničnom prechode pod Paračkou vlak.

Personálne zmeny

Od 1. októbra je členom Obecnej polície Miroslav Brtko. Nahradil Jozefa Sršňa, s ktorým bol rozviazaný pracovný pomer.

Od januára je novou matrikárkou p. Mária Majková - vystriedala D. Olosovú, odvtedy už vedúcu prevádzky reštauračného strediska.

Školstvo, výchova detí

Základná škola zakončila šk. rok 1992/93 s počtom 420 žiakov, z toho 213 dievčat a 207 chlapcov. Z Likavky bolo 260 žiakov, z Martinčeka 55, z Valaskej Dubovej 87 a z Ružomberka 18. V ročníkoch 1-4 ich bolo 220, na stupni 5-8 rovných 200, vo Valaskej Dubovej sa v ročníkoch 1-3 učilo 35 žiakov.

Z celkového počtu neprospeli traja žiaci.

Anglický, francúzsky a ruský jazyk sa vyučovali v 15 oddeleniach.

Umelecká činnosť, športové hry, práca s počítačom a cvičenia zo Slovenského jazyka sa vyučovali ako nepovinné predmety.

Príčinou výrazného počtu vymeškaných vyučovacích hodín u žiakov bola vysoká úrazovosť doma, epidemické ochorenia, ale aj chronické alergie.

Interiér školy bol až na menšie nedostatky /obnovenie maľoviek/ vcelku príjemný. O vonkajšiu úpravu okolia sa obetavo starala p. uč. Ciglanová.

Pre telesnú výchovu má ZŠ optimálne podmienky a to nielen telocvičňou, ale aj okolitou prírodou. Žiaci sú pohybovo a fyzicky vyspelí. Prispieva k tomu aj poctivý prístup učiteľov telesnej výchovy k plneniu učebných osnov. Mladí športovci sa zapájajú aj do futbalových a basketbalových súťaží, v ktorých súperia s kamarátmi z okolitých škôl. Futbalisti i basketbalisti obsadili II. miesta v regionálnych súťažiach. Veľkému záujmu sa tešila aj atletika. Atléti sa zúčastnili v moravskom Hlučíne stretnutia s družobnou školou. A zvíťazili.

Osobné zanietenie učiteľov TV Vaculíka a Teličáka prináša na rôznych súťažiach zaslúžené ovocie v podobe dobrých výsledkov medzi školami regiónu a okresu.

Na škole pracovali traja vyučujúci bez príslušnej kvalifikácie. Začínajúcim a nekvalifikovaným učiteľom pomáhali uvádzajúci učitelia p. Poliaková a Mgr. Vaculík. Koordináciu zabezpečovala aj uč. Ciglanová.

Žiaci likavskej ZŠ sa okrem športových súťaží zúčastňovali aj na iných zväčša kultúrnych podujatiach, resp. olympiádach zameraných na technické disciplíny.

Na obvodnom kole slovesnej súťaže Hviezdoslavov Kubín sa M. Podskubová umiestnila v poézii na 2. mieste. V Ružomberku v súťaži Vianočné koledy zvíťazila žiačka 5. triedy Pavlíková, na druhých miestach boli Stehurová a Hrčková, tretí skončili Podskubová a Brtko - tiež piataci.

Do súťaže Literárny a výtvarný Trenčín poslali žiaci po 15 prác.

Na okresnom kole olympiády anglického jazyka reprezentovali školu siedmaci Greguš a Hrčková. Pripravovala ich uč. Strnisková.
Pani uč. Bartošová pripravila výborne siedmačky Halamovú a Pethöovú na okresné kolo olympiády francúzskeho jazyka, kde získali prvé a tretie miesto.
T. Kereškéni a M. Martonová z piatych tried boli účastníkmi okresnej Pytagoriády. Túto súťaž zabezpečovali učiteľky Jakubcová a Martonová.
Fyzikálnu olympiádu mal na starosti p. Guráň. Zo 4 súťažiacich z našej ZŠ nepostúpil nikto.
O chemickú olympiádu žiaci neprejavili záujem. Podľa vyjadrenia p. Vaculíka, chémiu je potrebné vyučovať v praktických cvičeniach, aby žiaci získali zručnosť a praktické návyky.
Do okresného kola prírodopisnej súťaže - zoológie postúpili šiestačky T. Zajacová a M. Zajacová.
V botanike školu reprezentovali piataci L. Jacková, A. Kloptová a M. Bakoš. Žiakov odborne viedli učitelia Lacko a Ciglanová.
Prípravu družstva požiarnikov mal už tradične na starosti p. Guráň. V okresnej súťaži hry Plameň skončilo na 3. mieste.
Výchovná poradkyňa p. učiteľka Ciglanová sa oblasti výchovného poradenstva a profesijnej orientácie žiakov venuje už dlhšiu dobu. Vedenie školy si oceňuje jej osobné zanietenie pre túto oblasť školskej činnosti či už z hľadiska komunikácie so žiakmi, rodičmi, triednymi učiteľmi, administratívy, spolupráce so školskou lekárkou a pod. V usmerňovaní profesijnej orientácie 14-ročných žiakov boli aktívni aj učitelia Guráň a Zvarová. V šk. roku 1992/93 ukončilo školskú dochádzku 55 žiakov z ôsmich tried a jeden šiestak.
Spolupráca školy so ZRŠ bola málo efektívna, vyznačovala sa slabšou iniciatívou v podnetoch a návrhoch. Na druhej strane kontakty so Školskou správou v Liptovskom Mikuláši boli uspokojivé. S pochopením ŠS bol od začiatku šk. roka 1993/94 otvorený 4. ročník

v elokovaných triedach vo Valaskej Dubovej, takže od 1. 9. 1993 tam existoval celý prvý stupeň 1.-4. ročník v dvoch triedach.
Spolupráca vedenia ZŠ s predstaviteľmi rímskokatolíckej cirkvi bola dobrá. Prvého septembra sa pri príležitosti otvorenia nového školského roka uskutočnila v telocvični slávnostná sv. omša, ktorú celebroval p. dekan Zahuranec. Následne bolip. farárom vysvätené všetky priestory školy.
Z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov mala škola problémy s materiálnym vybavením. Potešiteľné však bolo, že keď ZŠ potrebuje pomoc, ktorej sa jej nedostáva od štátu, dostala ju od tých, ktorým na škole záleží. Na zakúpenie učebných pomôcok zaslali Obecné úrady v Martinčeku a vo Valaskej Dubovej po 5 tisíc korún, firma MORES poskytla 2 tisíc Sk, Ing. Ríša dal 500 korún, firma RUSTRO 7 000,- Sk, firma Slezák dala 5 000,- Sk pre šk. družinu, p. Klopta 3 tisíc Sk a Obecný úrad v Likavke pomohol čiastkou 33 000,- Sk, poskytol škole knihy, mikropočítač PMD-85 s magnetofónom a tlačiarňou, SCP Ružomberok darovali ZŠ kopírovací papier. Tisíc korún daroval p. Rázga, po päťsto korún zaslali p. Hlaváč a Jednota SD.
Pán R. Fajta previedol bez nároku na finančnú odmenu revíziu el. spotrebičov vo výške 500,- Sk.
Škola je podľa slov p. riaditeľa Eduarda Poliaka dobre zásobená učebnicami. U kníh sa však prejavuje nízka kvalita väzby.
Z hľadiska personálneho obsadenia školy treba uviesť, že koncom šk. roka 1992/93 z rôznych príčin skončili svoje pôsobenie v Zákl. škole učitelia Lýdia Uhráková /učila v elokovaných triedach vo V. Dubovej/, R. Teličák a J. Lacko.
Ján Lacko pracoval v škole od 1. 9. 1962 až do tohto roku. Na tomto jednom pôsobisku ako učiteľ i zástupca riaditeľov zažil 5 riaditeľov. Teraz odišiel na dôchodok.
Od prvého septembra 1993 posilnili učiteľský zbor likavskej ZŠ: Mgr. Marta Fainová, ktorá učí vo Valas-

kej Dubovej, Mgr. Rastislav Kudlička po návrate z vojenskej služby vyučuje tel. výchovu a Ivana Vaníková je vychovávateľkou v ŠD vo Valaskej Dubovej.
Od 31. 12. 1993 sú na dôchodku dlhoročné učiteľky Mária Lovaštíková, Jiřina Piatková a Mária Fajtová. Iné zmeny v pedagog. a výchov. zbore oproti r. 1992 nenastali.
Veľmi pozitívne bolo vedením školy hodnotené morálne cítenie žiakov, ktorí dokázali zozbierať 1.759,- Sk na Fond Humanita určený pre postihnuté deti, 1.698,- Sk na nadáciu Liga proti rakovine uskutočňovanú v rámci akcie "Jedna koruna pre život". Pri tejto príležitosti dostala škola ďakovný list od prezidentky nadácie Prof. MUDr. Siráckej.
Sumu 800,- Sk, ktorú žiaci získali za zber papiera, odovzdali prostredníctvom Nadácie Matice slovenskej na Národný poklad Slovenskej republiky.
Negatívnym javom tohto roka boli 4 krádeže. V auguste ukradli zlodeji písací stroj a rádio, v septembri písací stroj a 2 magnetofóny SONY. V októbri boli zo školskej družiny odcudzené videohry, videorekordér, televízor, gramofón a magnetofón.
Štvrtá krádež - v novembri - sa obišla bez väčších škôd.
V rozvoji duchovného, mravného života bolo úspešne nadviazané na tradície a zvyklosti. Pri príležitosti významných výročí dejateľov Slovenska a pri významných dňoch sa konali školské oslavy.
Veľmi úspešne vyznela výstavka veľkonočných kraslíc a predmetov viažúcich sa k Veľkej noci, podobne aj výstavka ručných prác a výšiviek.
Precízne boli pripravené predvianočné programy, na ktorých sa podieľali takmer všetci pedagogickí pracovníci.
V priebehu šk. roka 1992/93 počet detí v Materskej škole z počiatočného stavu 64 pomaly, ale sústavne klesal. Na druhej strane však 12-15 detí v priemere na triedu umožnilo vylepšiť výchovnovzdelávací proces a podmienky učiteľkám pri individuálnej práci

s deťmi. Učiteľský zbor pracoval v tomto šk. roku podľa alternatívnej pedagogiky. Učilo sa v troch triedach.
Vo februári /12.2.93/ sa uskutočnil veľmi vydarený karneval. Masky detí boli pekné. Odmenené boli vecnými cenami a sladkosťami. Nechýbali ani tradičné fašiangové šišky s čajom.
27.2. sa 9 detí zúčastnilo Zimných športových súťaží, ktoré poriadalo ZRTV pri TJ Družstevník. Pretekali na sánkach, boboch a lyžiach.
Deti z MŠ nechýbali ani na tradičnom Behu oslobodenia Likavky. Prvé miesto obsadil Andrej Štiffel, druhé Matej Brtko. Tretí skončil Matúš Marton. Dievčatám sa moc nedarilo. Prvé dve miesta obsadili dievčatá z Ružomberka, z Likavčaniek bola najlepšia Anička Mliečková - skončila tretia.
Z príležitosti MDD sa 1. júna uskutočnili na ihrisku športové hry. Deti preukazovali svoju zručnosť a šikovnosť v hádzaní do kuželiek, preťahovaní lanom, skákaní vo vreci a v behu. Na príprave sviatočného dňa detí sa okrem pedagogických pracovníčok podieľali aj dievčatá z ružomberskej Dievčenskej odbornej školy.
Od 1. septembra 1993 boli v prevádzke MŠ dve triedy, do ktorých bolo rozdelených 58 detí. S 1. triedou pracovali p. učiteľky Lúdiková a Jurčová, s II. triedou p. uč. Chlepková a riaditeľka M. Bystričanová. Školníčkou je už mnoho rokou Ľ. Hradská. Vedúcou šk. jedálne je A. Blanová. O chod kuchyne sa stará vedúca kuchárka A. Kútna, ktorej pomáhajú E. Urbanová, p. Planá a Markičová.
Šk. jedáleň Materskej školy zabezpečuje - varí - stravu tradične aj pre Základnú školu. Žiaci ZŠ mávajú však obedy v telocvični ZŠ - sociálno-prevádzkovej časti.
V závere roka 22. 12. 1993 prišiel medzi deti dlho očakávaný sv. Mikuláš. Rozsvietený jagavý stromček a Mikuláš s darčekmi rozžiarili a potešili očká a srdiečka všetkých detí.

Pani učiteľky pripravili s deťmi pekný program - pri stromčeku spievali, tancovali, zahrali divadielko a recitovali.

Neustále zhoršovanie hospodárskeho a ekonomického vývoja našej spoločnosti sa prejavilo aj v pokračujúcej nezamestnanosti žien - matiek. Dôsledkom toho bol v priebehu celého roka pokračujúci úbytok detí navštevujúcich Materskú školu v Likavke. Vo verejnosti sa dokonca objavujú hlasy hovoriace o rušení predškolských zariadení...

Životné prostredie

Ochrancovia prírody

V roku 1991 vznikla v obci Základná organizácia Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny.

V tomto roku mala 20 členov. Podľa slov tajomníka tejto organizácie Štefana Rišu majú likavskí ochranári problém s podchytením mládeže. Je to pravdepodobne preto, lebo mladí ľudia cítia akýsi odpor k spoločenským organizáciám, alebo sú takpovediac leniví.

Náplňou činnosti ZO SZOPK v Likavke sú nielen rôzne besedy a prednášky zamerané na ochranu prírody. V dedine si zobrali pod patronát dva parčíky, zameriavajú sa aj na úpravu horských prameňov, studničiek - Majcekova, Dúbravice a Pod hradom, upravili turistický chodník na Predný Choč a pod.

Organizácii vychádza v ústrety Obecný úrad. Jednak poskytnutím finančných prostriedkov alebo vypomôže napr. materiálom /drevo, stromky a pod./

Sovietske dedičstvo

Kapitolou samou o sebe je lokalita Kramárisko. Za predmníchovskej republiky tam boli muničné sklady a maštale. Vojaci tam chovali dobytok a ošípané. Roku 1968 sa na Kramáriská nasťahovala "slávna" Sovietska armáda.

Aj Sovietska armáda pokračovala v chovateľských tradíciách. V doline dokonca vybudovala nové chlievy, maštale a na stráňach si urobila tankovú strelnicu. Pravdaže, salašníci boli vyhnaní. Potom sa tam dobrých dvadsať rokov dňom i nocou strieľalo. Sovietski velitelia pritom vôbec neprihliadali na to, že v blízkosti sú ľudské obydlia.

Takže Likavčania si za viac ako dvadsať rokov užili a ešte viac si užila tamojšia príroda. Do roku 2000 sa sotva z toho spamätá, lebo napáchané škody sú nehorázne, nedajú sa vyčísliť.
Tankami rozbrázdené stráne, sedemdesiat hektárov pasienkov úplne zničených. Pyrotechnici ich síce preskúmali, ale predsa! Kto môže s istotou povedať, že tam už nie je ani jedna nevybuchnutá strela?
Rozstrieľané a dostrieľané sú aj lesy povyše strání. V stromoch zostali šrapnely ako z druhej svetovej vojny. Kto sa tam odváži ťažiť drevnú hmotu? V lese sa šíri kôrovec. Zničené Kramariská žalujú.
Ruskí vojaci si nerobili problémy ani so zdochnutými zvieratami, jednoducho ich hádzali do potoka.
Čo na Kramariskách nezničili sovietski vojaci, to po ich odchode zničili domáci vandali. Dielo skazy úspešne pokračovalo.
Pri odbočení z hlavnej cesty popri potoku bolo vidno hromady odpadu, sutinu, autovraky, o niečo ďalej ruiny spomínaných ošipární.
Chovateľské areály boli pôvodne ohradené drôtovým pletivom. Z maštalí ľudia rozobrali a rozkradli všetko, čo sa dalo na niečo použiť.
Kramériská si bol pozrieť aj jeden americký farmár. Bol uchvátený tamojšou prírodou, ale aj zhrozený spomínanou devastáciou.
Zničená príroda zahraničných turistov nepriláka.
Problémy boli aj s majetkovo-právnym vyrovnaním pozemkov, ktoré patria veľkému počtu vlastníkov.
Medzi Obecným úradom a občanmi Štefanom Hlinkom a Milanom Bachanom bola uzavretá kúpno-predajná zmluva na odpredaj objektu na Kramariskách. Úradný znalec stanovil cenu na 2.169.810,-Sk /bez pozemku/.
Obecný úrad dal vypracovať štúdiu možnej agroturistiky. Určité podmienky na jej existenciu sú. Pri hlavnej ceste vedúcej na Oravu stojí poľovnícky dom Hubertus. Práve tam, ale aj v iných uvažovaných objektoch /napr. salaš/ môžu Likavčania ponúknuť turistom rôzne pochúťky /chutnú jahňacinu, syry, oštiepky,

halušky s bryndzou a pod./.
Najsamprv však treba odstrániť rumoviská, prečistiť naftou a olejmi kontaminovanú zem, skultivovať stráne. A taktiež naučiť ľudí vážiť si hodnoty! Dôkazom opaku je veľká drevená chata, ktorá stojí pod Likavským hradom kúsok od amfiteátra. Je majetkom Liptovského múzea v Ružomberku. Chata bola zariadená, nechýbala elektroinštalácia. Súčasný stav objektu je žalostný. Všetky dvere a vnútorné zariadenie sú rozkradnuté, vnútorné obloženia z palubovky povytŕhané, elektrická rozvodná skriňa vybrakovaná.
Majiteľ chaty - ružomberské múzeum mohol už v počiatku skazy urobiť určité opatrenia. Obecný úrad v Likavke, ktorému ju odmieta odovzdať, by chatu využil napr. aj pri príležitosti konania folklórneho festivalu a pod.
V zlom stave je tiež dominanta Likavky hrad Likava. V prípade, že sa zrúti jeho severná stena, bude po sláve!
V uplynulých rokoch boli splynofikované niektoré ulice v našej obci. V tomto roku sa podarilo zrealizovať: zaasfaltovanie častí ciest narušených pri plynofikácii, rozšírenie, spevnenie a doasfaltovanie vozovky smerujúcej od križovatky ul. Čsl. armády ku cintorínu, rozšírenie pre cestnú premávku nebezpečne úzkeho mosta cez potok Likavčianka /medzi pekárňou a bytovkou pri železnici/ na Mikuštiakovej ulici, nátery mostných zábradlí v obci.
Lesostav Ružomberok pracoval v Kultúrnom dome na asanácii starého schodišťa /zo severnej strany/ a na prístavbe nového schodišťa, ktoré má byť uvedené do užívania začiatkom nasledujúceho roka. Pracovníčky MKS, knižnice a pod. pracovali počas stavebných prác v provizórnych podmienkach - v kuchynke pri hlavnom vchode.
Výstavba nového schdišťa bola potrebná. Staré schodište bolo úzke a veľmi strmé, navyše sťažovalo, resp. znemožňovalo manipuláciu s väčšími predmetmi.
Súkromná firma Grenstav Ružomberok realizovala sta-

vebné práce v pekárni Včela. Jednalo sa o práce na firemnej predajni v areáli pekárne. Do otvorenia novej útulnej a príjemnej predajne predávala pekáreň svoje výrobky v nie príliš vyhovujúcej bunke. Bunka nevyhovovala nielen z priestorového hľadiska, ale predovšetkým hygiene - stojí pozdĺž Mikuštiakovej ulice, kde je veľká koncentrácia výfukových plynov prichádzajúcich áut.

V auguste sa konečne podarilo zlikvidovať rumovisko zo zbúranej osvetovej besedy. Vyčistením tohto nepekného priestranstva vznikla veľká prázdna plocha v strede obce, s ktorou sa uvažovalo ako s možným stav. pozemkom pre budovu nového obecného úradu.

Stredisko služieb obce Likavka /Drobné prevádzky/ zabezpečovalo aj v tomto roku odvoz tuhého komunálneho odpadu od obyvateľov v 100 l nádobách /kuka/. Odvoz bol realizovaný podľa objednávok jednotlivých rodín v 5 rôznych možných cykloch - od 1x mesačne až po 4x mesačne.

V spolupráci so Zbernými surovinami sa realizoval u nás zber papiera, šatstva a šrotu. V obci boli určené stanoviská, na ktoré občania po prinesení druhotných surovín boli pracovníkmi Zb. surovín vyplatení hneď na mieste.

Z hľadiska vodného hospodárstva bol pripravovaný zákon o prevode majetku SeVaK /Vodární a kanalizácií/ Ružomberok v rámci obce do majetku obce.

V závere roka schválilo obecné zastupiteľstvo všeobecne záväzné nariadenie "Pre nakladanie s komunálnym odpadom a poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia", ktoré nadobudne platnosť 4. januára 1994.

Poľnohospodárske družstvo začalo jarné poľnohospodárske práce vo veľmi zložitých ekonomických podmienkach. Družstvo už tretí rok pracuje alternatívnym systémom hospodárenia. Obhospodaruje 459 ha poľnohospodárskej pôdy, z ktorej je 149 ha orná pôda. Na týchto plochách sa nepoužívajú chemické prípravky na ochranu rastlín ani priemyselné hnojivá. Potravinárske výrobky PD sú rozborované na obsah ťaž-

Poľnohospodárske družstvo

kých kovov. Družstvo vyrába zdravé potraviny, ktoré odborná komisia už niekoľko rokov zaraďuje medzi ekopotraviny s atestom. Družstevníci okrem základných druhov potravín /mlieko a pod./ predávajú zemiaky, raž, ozimnú pšenicu, ovos atď.

Vzhľadom k tomu, že na plochách zaradených do alternatívneho poľnohospodárstva nemožno aplikovať priemyselné hnojivá, z toho dôvodu vyrába družstvo priemyselné komposty z maštaľného hnoja a ďalších substrátov vhodných na ich výrobu. Okrem toho sa vyrába aj biohumus /produkt kalifornských dažďoviek/, ktorý je ako organické hnojivo využiteľný na hnojenie plodín pestovaných alternatívnym spôsobom.

V dôsledku vzrastu cien vstupov do poľnohospodárstva o 100-150% a vysokej úverovej zaťaženosti plnilo Poľnohospodárske družstvo v Likavke svoje základné poslanie v tomto roku za mimoriadne ťažkých podmienok.

Obecná polícia

Bola aj v tomto roku trojčlenná. Činnosť Obecnej polície je zameraná na zabezpečenie verejného poriadku v obci, ochranu majetku občanov pred poškodením, zničením a stratou. Má dbať aj na ochranu životného prostredia /čistota verej. priestranstiev, ulíc/.Môže ukladať blokové pokuty za priestupky proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky - podľa miestnej úpravy, za priestupky ustanovené osobitným predpisom i za porušenie "Všeobecne záväzných nariadení" Obecného zastupiteľstva, resp. rozhodnutí starostu. Mnohí občania však ochranu život. prostredia neberú príliš vážne. Zakladajú rôzne skládky v okolí obce, najmä na Kramariskách, na bývalej strelnici, na bani pri Opuke, v Žabove i napriek tomu, že máme verejné smetisko, kde sú poplatky nepatrné v porovnaní s postihom za svojvoľné zakladanie skládok.

Veľakrát sa do obce zatúlajú ľudia, ktorí nemajú záujem o pamiatky či prírodné krásy Likavky a okolia. Stali sa prípady, keď sa pokúšali dostať na Obecný úrad, do Základnej školy a pod. za účelom odcudzenia vzácnejších zariadení či predmetov. ZŠ spôsobili hmotné škody. Niektorí z týchto lupičov boli pričinením

Obecnej polície aj zadržaní.
Našiel sa aj odvážlivec, čo sa cez deň nebál obslúžiť v obchode - bez zaplatenia. Jeho pokus sa skončil neúspešne - bol zadržaný. Postihy za podobné delikty sú však podľa trestného poriadku malé. Občania by nemali byť voči kriminalite nevšímaví. Lebo ináč by sa nemohlo stať, aby dvaja mladíci niesli nocou "na pleciach" televízor - ukradnutý v ZŠ - celou obcou až po železničnú stanicu a ešte sa aj vrátili po gramofón a videorekordér.

Spoloč. život, kultúra, folklór

Podobne ako vlani i v tomto roku poriadalo Miestne kultúrne stredisko každú nedeľu v dobe od 16^{00}- 20^{00} hod. diskotéky, v čase prázdnin aj v stredu. Úroveň diskoték i návštevnosť bola dobrá. Prispelo k tomu aj nefajčiarske prostredie a nepodávanie alkoholických nápojov. Diskotéky navštevovala aj rómska mládež.
V druhú májovú nedeľu sa uskutočnila oslava Dňa matiek. Pri tejto príležitosti sa s programom určeným mamičkám predstavili deti MŠ, ZŠ. Vystúpili aj detský a mládežnícky spevácky zbor i detský folklórny súbor Likava.
V tom istom mesiaci sa detskému publiku predstavili dospelí herci z Bratislavy s rozprávkou Šašoprávky. Pri príležitosti folklórneho festivalu vo Východnej vystúpil v našej obci folklórny súbor z Indie.
V auguste si Slovenský zväz protifašistických bojovníkov a politické strany v obci pripomenuli 49. výročie SNP. Slávnostný akt položenia venca pádlým sa uskutočnil pri pamätnej tabuli pred Obecným úradom. Kultúrny program spomienky pripravili ZŠ a MKS.
Prvá októbrová sobota patrila už po tretíkrát celonárodnému podujatiu Výstup na 101 slovenských hradov a zámkov. Jedným zo "stojednotky" je hrad Likava. Miestne kultúrne stredisko a Klub slovenských turistov pripravili aj v III. ročníku Výstupu zúčastneným zaujímavý a pestrý program. Celé podujatie začalo výstavou motýľov zberateľa p. Belku v Základnej škole. Nakoľko zrúcaniny hradu Likava nie sú sprístupnené verejnosti, program pokračoval vychádzkou a poz-

návaním okolia obce. Podujatie ukončili táborákom v amfiteátri pod hradom, kde sa účastníci pri opekaní slaniny či špekačiek započúvali do rozprávania o zaujímavostiach likavského hradu a okolia.

Október je mesiacom úcty k starším. Slávnostné odpoludnie pripravené našim starším spoluobčanom bolo v znamení veselosti - plné piesní, tanca a poézie. Účinkovali v ňom deti z MŠ, ZŠ, predstavili sa aj cirkevné zbory a detský folklórny súbor Likava. Spestrením programu bolo vystúpenie známej interpretky ľudových piesní Anny Hulejovej s folklórnou skupinou Radosť.

V tom istom mesiaci zorganizovalo MKS burzu detského šatenia, obuvi a športových potrieb.

V závere jesene zavítali do Likavky Slováci žijúci v bývalej Juhoslávii, ktorí uviedli divadelnú hru "Čo je, tu je."

Koncom novembra sa u nás predstavili ochotníci z nedalekej Hubovej spevohrou "Na skle maľované".

V nedeľu 5. decembra prišiel do miestneho Kultúrneho domu Mikuláš aj s veľkým košom darčekov. Bohatý program Základnej školy a mikulášske darčeky sa deťom páčili. O deň neskôr dostali deti ešte jeden darček v podobe predstavenia "Gašparko záchranárom", s ktorým vystúpilo bábkové divadlo Antona Anderleho. Pri tejto príležitosti bola zorganizovaná zbierka pre deti z Detského domova v Ružomberku.

V čase prázdnin pripravovalo MKS pre deti zábavno-súťažné odpoludnia, príp. videorozprávky.

Osobitnú zmienku si zaslúži XVIII. ročník detského folklórneho festivalu, ktorý sa konal 20. júna. Likavka sa na tento deň vystrojila ako nevesta. Zásluhou obetavých organizátorov i za porozumenia obyvateľov obce vítala všetkých účastníkov festivalu s otvorenou náručou a s odhodlaním urobiť maximum pre zdar tohto mimoriadne sympatického podujatia. Vyzdobené ulice, vynovený amfiteáter pod Likavským hradom a ochotné ruky dobrovoľných zanietencov dávali záruku pekne prežitej nedele.

V slávnostnom sprievode obcou sa vedľa seba mihali

pestré kroje Sliačančeka zo Sliačov, domáceho folklórneho súboru Likava, zneli východniarske spevy Jadlovčeka z Margecian. Za nimi zakrepčili temperamentní mládenčekovia a dievčiny jedného z najokúzľujúcejších zjavení festivalu - súboru Malý Vtáčnik z Prievidze. Predstavili sa aj Belanka z Liptovského Hrádku, Slniečko z Komjatnej, Pramienok z Liptovského Mikuláša, Borinka z Nitry, Zornička zo Zvolena, Turiec z Martina.

Speváci a tanečníci pred obecným úradom zastali, urobili koleso, zatancovali či zaspievali. Ukázali, čo ich starší priučili a čo zasa oni, keď vyrastú, ukážu mladším.

Hlavný program bol pripravený. Amfiteáter pod Likavským hradom sa zapĺňal ľudmi. Len čo ale na jeho dosky vystúpili prví účinkujúci, pohrozilo festivalu počasie. Dážď trval krátko, akoby padal na výstrahu. Málokomu sa chcelo odchádzať, hoci nad obec sa hnala z Oravy veľká čierna chmára. Program, ktorý režijne pripravili Jozef Haluška, Ján Mudička a Juraj Pšeno sa aj začal odvíjať podľa scenára a prvé vystúpenia zaujali niekoľko stoviek divákov.

Potom to prišlo. Búrka, akých sa tento rok prehnalo nad Likavkou len málo, malých folkloristov rozohnala z pódia a divákov z hľadiska. Šťastnejší si našli miesto vo vojenskom stane, ostatní zmokli do nitky. Škoda, prešková. Azda budú mať na XIX. ročníku malí folkloristi, diváci a organizátori viacej šťastia s počasím.

Celé podujatie pripravila a financovala obec Likavka. Finančne prispel aj Štátny fond kultúry Pro Slovakia. XVIII. detský folklórny festival sponzorovali: Projekting a.s. Likavka, Spolumajiteľstvo bývalého urbáru v Likavke, Spoločné združenia Jantama Likavka, Združenie Hošima Likavka a viacero liptovských organizácií zväčša z Ružomberka a Liptovského Mikuláša.

Detský folklórny súbor Likava pracuje pri Miestnom kultúrnom stredisku pod vedením K. Bartánusovej, J. Halušku a J. Nemčeka. Má 30 členov. Každoročne sa

predstavuje na kultúrno-spoločenských podujatiach v obci i na okresných súťažiach.
V roku 1993 bolo vo fonde knižnice, ktorú vedie p. Hrčková 10 962 knižničných jednotiek, t.j. kníh, diafilmov, gramoplatní. Prírastok za tento rok bol 249 zv. kníh.
Knižnica odoberala 17 titulov novín a časopisov. Finančné náklady na nákup literatúry a periodík činili zhruba 21.600,--Sk.
V priebehu roka navštívilo knižnicu 368 registrovaných čitateľov, z ktorých bolo 219 vo veku do 14 rokov.
V rámci kultúrno-výchovnej činnosti boli pre žiakov ZŠ zorganizované besedy o knihách a knihovnícko-informatické prípravy pre žiakov MŠ a pre 1. roč. ZŠ, ktorý ju mal spojenú so zápisom do knižnice.
K rôznym výročiam spisovateľov a z nových kníh boli inštalované výstavky kníh a nástenky.
Divadelní ochotníci nacvičovali v závere roka pod vedením vdp. farára Kornela Brtku drámu Štefana Králika "Trasovisko".

Výročia významných rodákov

Obecný úrad spolu s ďalšími organizátormi pripravili 18. marca slávnostnú akadémiu pri príležitosti 55. výročia úmrtia vdp. Jozefa Kačku - kňaza, literáta, ale hlavne neochvejného národovca - rodáka z našej obce. So životom a dielom J. Kačku zoznámil prítomných PhDr. J. Chovan z Matice slovenskej. Súčasťou spomienky bolo duchovné slovo vdp. dekana Zahuranca, prečítané boli aj úryvky z Kačkovho diela Rozpomienky na moje utrpenie. V rímskokatolíckom kostole sv. Juraja bola odhalená a posvätená pamätná doska J. Kačku.
Nebojácny národovec, martýr, verejný činiteľ Jozef Kačka sa narodil 3. marca 1865 v Likavke. Bol rovesníkom Andreja Hlinku. Patril do generácie vlasteneckých kňazov, horlivých ľudových pracovníkov.
Študoval v Ružomberku, Levoči, Jágri, Banskej Bystrici. Za rímskokatolíckeho kňaza ho vysvätili v roku 1887. Jeho pastoračné pôsobenie poznačilo kresťanské

komunity v mnohých obciach stredoslovenského regiónu. Ako kaplán a neskôr farár popri kňazskej činnosti sa venoval aj zveľaďovaniu života a prostredia svojich farníkov. Zakladal rôzne spolky.

Jeho osud sa povážlivo zauzlil cez prvú svetovú vojnu, keď pôsobil medzi chudobným ľudom na Donovaloch trpiacim značným nedostatkom až hladom. Jeho spolupracovníkom a pomocníkom bol aj tamojší notár Messerschmiedt.

Našiel sa však podlý udavač, ktorý oznámil úradom, že chlapom idúcim na front okrem potešovania nakázal aj nestrieľať do Rusov. Pre protivojnovú agitáciu a smelé vystupovanie medzi ubiedenými Donovalčanmi Kačku aj s notárom koncom júla 1916 zaistili. Vojenský súd v Košiciach nášho rodáka i jeho spojenca obvinil z vlastizrady. Jozef Kačka bol odsúdený na 15 rokov ťažkého žalára a iba koniec svetovej vojny mu pomohol sa vyslobodiť z väzenia v Leopoldove. Jeho priateľ notár vo väzení zošalel a vzal si život.

Ťažký žalár zanechal na Kačkovom zdraví následky. Po prepustení z väzenia sa zotavoval krátky čas v rodnej Likavke u brata Michala. I s podlomeným zdravím sa však pustil do mnohých duchovných, kultúrnych a národných aktivít. V novembri 1918 stál spoločne s Andrejom Hlinkom, Jánom Vojtaššákom, Ignácom Grebáčom-Orlovom a inými kňazmi pri zrode Katolíckej rady v Ružomberku.

Nasledovalo pôsobenie v Žiline, kde ako profesor náboženstva a literatúry na gymnáziu vzdelával mládež. Po dvojročnom pôsobení musel zo zdravotných dôvodov školstvo opustiť. Odišiel spravovať tichšiu farnosť v Hájnikoch, blízko kúpeľov Sliač. Tam ho navštevovali mnohé významné osobnosti kultúrneho a politického života /J.G.Tajovský/.

Jozef Kačka umrel 20. marca 1938 na Sliači a ešte živý Otec národa Andrej Hlinka mu venoval v novinách Slovák nekrológ. Je pochovaný na sliačskom cintoríne. V rodnej Likavke máme po ňom pomenovanú ulicu /pri železničnej stanici/ a vo Veľkých Uherciach, kde bol

kaplánom, mu v auguste 1992 odhalili na fare pamätnú tabuľu.

J. Kačka bol všestrannou osobnosťou. V roku 1913 ako kňaz banskobystrického biskupstva vydal zbierku Kázne Jozefa Kačku, po vojne spracoval Prehľad slovenskej literatúry. Osobne ladené spomienky vložil do autobiografie Rozpomienky na moje utrpenie. Spolupracoval aj s rozličnými novinami.

Národ by si mal s vďakou pripomínať svojho martýra. Prácou i utrpením vošiel do dejín a nemôže byť zabudnutý. Myšlienka uskutočnenia spomienkovej slávnosti J. Kačku vzišla z Kresťanskodemokratického klubu.

Je potrebné oživiť aj pamiatku na Antona Hancku, ďalšiu osobnosť pochádzajúcu z Likavky. V tomto roku ubehlo 110 rokov /5. jún 1883/ od jeho narodenia. Anton Hancko bol zakladateľom a predsedom Zemského učiteľského spolku so sídlom v Žiline, poslancom pražského snemu i slovenského parlamentu, redaktorom Slováka na stráži i starostom mesta Žiliny. Po skončení Učiteľského ústavu v Kláštore pod Znievom dostal sa A. Hancko za organistu - učiteľa do Liptovských Sliačov, kde v tie časy bol farárom Andrej Hlinka. Keď sa Hlinka roku 1905 stal ružomberským farárom, učiteľ Hancko zorganizoval triumfálny sprievod Sliačanov do Ružomberka. Obliekol sa do rázovitého kroja, nasadol na koňa. Za ním mládenci na koňoch, ostatní na vozoch odprevádzali svojho pána farára na jeho nové pôsobisko.

Roku 1909 prevzal Anton Hancko učiteľské miesto na Rím.-kat. ľudovej škole v Žiline, kde bol až do jeho zaistenia roku 1945. Hancko - odchovanec Andreja Hlinku bol s Otcom národa v stálom styku. Stál pri zrode ustanovujúceho zhromaždenia Slovenskej ľudovej strany 19. decembra 1918, ako aj Zemského učiteľského spolku, ktorého predsedom bol až do roku 1942. Príchodom českých učiteľov a profesorov na Slovensko sa začala na školách uplatňovať laická, ateistická, ba až odnárodňovacia výchova. Proti nej sa Hancko

neraz ozval nielen v parlamente, ale aj na učiteľských zhromaždeniach a v Slovenskom učiteli.
Na Pribinových oslavách v Nitre 14. augusta 1933 povedal učiteľom: "Slovenský národ zachránil kanceľ, modlitebná knižka a cirkevná škola."
Anton Hancko mal najväčšie zásluhy o rozvoj slovenského katolíckeho školstva a o zlepšení stavu katolíckeho učiteľstva. Nezištne slúžil za celého svojho života len národu a cirkvi. Na seba a svoju rodinu dbal málo. Dostalo sa mu za jeho národouvedonujúcu činnosť po II. svetovej vojne "odplaty". Dlhoročné väzenie, povojnové živorenie urýchlilo jeho smrť. Od roku 1957 žil v rodine F. Veselovského v Liptovskej Lúžnej, kde 23. augusta 1965 zomrel a je tam aj pochovaný.
Dnes ho už nepoznajú ani učitelia. Za národ a cirkvi oddaný, záslužne prežitý život mu patrí významné miesto v histórii. Slovensku nezištne slúžil a i tak ostal takmer celkom zabudnutý. Napraví to niekto?...
Ôsmeho septembra t.r. uplynulo 45 rokov od chvíle vysvätenia pátra Eduarda Hancku, ďalšieho nášho rodáka, za kňaza. /Vysvätený bol v Anglicku./
Páter Hancko sa narodil 17.9.1920 pod slávnou Likavou, v bývalej poddanskej obci, typickej čarokrásnej slovenskej dedine, ležiacej uprostred hlbokých hôr pri Váhu.
Pochádza z ôsmich detí. Dve dievčatá umreli v ranom veku a tak rodičom ostalo "len" šesť synov. Otec sa v rokoch 1922 - 1932 zdržiaval v Amerike, preto ho Eduard takmer nepoznal.
Po miništratských rokoch v rodnej farnosti sv. Juraja prišiel ako 16-ročný k jezuitom do Ružomberka. S úmyslom odísť ako misionár k malomocným na Madagaskar.
Roku 1939 odišiel študovať filozofiu do Talianska a hneď po vojne ho predstavení poslali na štúdiá do Anglicka. Po vysvätení sa stal kaplánom politických utečencov z ČSR. V júni 1951 prišiel do Ríma, kde ho čakala rozlúčka s bratom, ktorý ako profesor a doktor cirkevného práva odchádzal do Argentíny. Hneď po návrate do Londýna odišiel otec Hancko loďou do Kapské-

ho Mesta. Po trojtýždňovej plavbe sa vlakom dostal cez púšť Kalahary do hlavného mesta Zambie - Lusaky. Tam pôsobil šesť rokov, v priebehu ktorých päťkrát ochorel na maláriu. S Božou pomocou prekonal nielen túto, ale aj iné nepríjemné choroby. V Zambii pracoval ako riaditeľ a správca základných škôl v celej misijnej oblasti. V roku 1957 ho predstavení poslali do Rodézie, terajšej Zimbabwianskej republiky, kde pôsobí s krátkou prestávkou až doteraz. V čase, keď pracoval ako správca a vedúci učiteľského ústavu na misijnej stanici v Nusáne, mal inšpekciu z univerzity, ktorej sa zapáčila práca pátra Hancku so študentmi. A tak mu vybavili študijný pobyt v USA. V roku 1965 odišiel do Ameriky. V New Yorku študoval tri roky pedagogiku na Colombia University British College. Dostal tri diplomy a vrátil sa do Afriky. Po návrate ho predstavení poslali do pastorácie a učiteľského ústavu. Tam pracoval do roku 1970, potom bol vymenovaný za správcu seminára, hlavného ekonóma a vychovávateľa kňazského dorastu.
Páter Hancko vie veľmi dobre hovoriť rečou čisan, ktorou sa v Zimbabwe dorozumieva. Naučil sa ju za dva mesiace. Pred niekoľkými rokmi ho ustanovili za jazykového revízora prekladu Svätého písma do reči domorodcov. Najväčšie ťažkosti a problémy mal náš rodák roku 1979, keď pôsobil ako dušpastier na misijnej stanici. Vtedy ho partizáni chceli zabiť. Istá stará žena sa to dozvedela a tajným listom informovala pátrových predstavených o chystanej akcii. Provinciál poslal otca Hancku na nútenú dovolenku, neskôr z opatrnosti do vzdialenejších krajov. Väčšie problémy zo strany štátu už potom nemal.
Zimbabwe, kde pôsobí 33 rokov je krajinou mladých. Vyše 50 percent z celkového počtu obyvateľstva tvoria mladí do 15 rokov. Žijú v ťažkých podmienkach, ale sú usilovní a veľmi podnikaví. Vraj sú vitálnejší i šťastnejší ako mnohí naši mladí ľudia.
Súčasným pôsobiskom pátra Hancku je metropola 8,2 miliónovej republiky - Harrare. Otec Eduard pracu-

je na fare na jednom z predmestí. Spoločne s ním vedú farnosť dvaja domorodí kňazi - jezuiti. Odvtedy ako je páter Hancko na misiách, má vlasti dve - Slovensko a Zimbabwe. Niekoľkokrát sa vyjadril, že ten, kto sa raz s Afrikou "oženil", ten sa s ňou už nerozvedie, ten sa do nej vždy rád vráti.

Požiarny zbor

Dobrovoľný požiarny zbor v Likavke evidoval v tomto roku 50 platiacich členov - 40 mužov a 10 žien. Pre zlepšenie výkonu repŕesívneho zamerania /zásahy pri požiaroch, živelných pohromách/ zúčastňovali sa členovia zboru výcviku s ovládaním požiarnej techniky, námetových cvičení a športových súťaží. Likavskí požiarnici majú 4 pož. družstvá: žiacke, ženské a 2 zásahové družstvá mužov. Každoročne sú účastníkmi obvodného kola súťaže pož. družstiev. V roku 1993 sa v Komjatnej družstvá mužov umiestnili na prvých dvoch miestach, ženy obsadili taktiež 1. miesto. Zhodne druhé priečky obsadili družstvá mužov a žien na súťaži v Liptovskej Teplej konanej pri príležitosti 105. výročia založenia tamojšieho zboru. Naši dobrovoľní požiarnici sa prvýkrát predstavili v súťaži o Pohár primátora a riaditeľa podniku Chemosvit v podtatranskom Svite. V konkurencii 54 družstiev z celého Slovenska obsadili odborníkmi vysoko ohodnotené 10. miesto. Muži sa zúčastnili aj v súťaži o Putovný pohár riaditeľa SCP v Ružomberku. Po dlhšej dobe sa do tejto súťaže nepodarilo zapojiť družstvo žien. Hlavnou príčinou bol nezáujem resp. generačný problém. V družobnom poľskom Jurgove požiarnici našej obce predviedli ukážkové cvičenie požiarneho útoku. Zvýšenú starostlivosť venovali členovia zboru pravidelnej údržbe, kontrole a zazimovaniu strojného parku a techniky. Pre zlepšenie akcieschopnosti, hlavne pre prácu v nočných hodinách a pri výpadku elektrického prúdu, potrebujú zakúpiť elektrocentrálu. Prvoradou úlohou Dobrovoľného požiarneho zboru je preventívna činnosť, ktorú zabezpečuje preventivár

-základnej organizácie p. Ivan Hrčka. S touto činnosťou sú spojené určité problémy. Sústavne sa opakuje nedodržiavanie požiarnych predpisov v železničnom dome, resp. niektoré nezrovnalosti s občanmi pri kontrolách v ich domoch /neochota a pod./.
Dobrovoľníci z Likavky sa 2. mája vo sviatok sv. Floriána - patróna požiarnikov zúčastnili osláv založenia dobrovoľných hasičských zborov dolného Liptova. Stretnutie sa konalo v Čutkovskej doline pri Černovej. Mimoriadny rámec osláv zvýraznili vystavené zástavy hasičstva - vzácne exponáty a pýcha požiarnikov dolnoliptovského regiónu. A medzi nimi aj historická zástava hasičov z Likavky.
Členovia zboru i v roku 1993 vykonávali požiarny dozor pri akciách poriadaných Miestnym kultúrnym strediskom a jednotlivými organizáciami obce /zábavy, diskotéky a pod./. Ako usporiadateľský dozor sa zúčastnili Detského folklórneho festivalu.
V tomto roku sa realizovala veľká rekonštrukcia budovy požiarnej zbrojnice. Zaviedlo sa plynové kúrenie, uskutočnila sa dôkladná rekonštrukcia elektroinštalácie, zabudovanie bleskozvodov, previedli sa maľovky, nátery, opravy okien a pod.
V tejto súvislosti ocenil predseda zboru Róbert Lejko ochotu a ústretovosť starostu obce.
V rámci pomoci iným treba spomenúť účasť požiarnikov pri polievaní trávnika futbalového oddielu v čase najväčšieho sucha.
Pred vianočnými sviatkami už tradične postavili v našej obci vianočný stromček.

Kresťansko-demokratický klub

V decembri t.r. uplynuli 4 roky, čo KDH v Likavke uvidelo svetlo sveta. Na čele KDK v Likavke stál od vzniku až po dobu viac ako poldruha roka Jozef Lenárt - človek, ktorý i v ťažkých časoch nikdy nezradil vieru a presvedčenie. Neskôr prevzal funkciu predsedu KDK Ing. Michal Švento. /Bolo to koncom roka 1991./
Vo vedení klubu pracujú spolu s podpredsedom KDK Ing. L. Majkom a členmi výboru O. Dubovcom, P. Chebenom, J. Lenartom, J. Birvoňom, J. Križom, J. Mu-

dičkom, Ing. L. Füzym, B. Lejkom, O. Laukovou a R. Mračkom. V roku 1993 sa niekoľko členov klubu zúčastnilo na školeniach a seminároch, ktoré poriadalo vrcholové vedenie KDH z Bratislavy /Rajec, Bratislava/ pre funkcionárov hnutia. Z aktivít roku 1993 treba spomenúť míting v Likavke s Ing. Petríkom a Ing. Haťapkom - pracovníkmi ústredia KDH - a taktiež pomoc pri organizovaní a účasť členov KDK na I. plese Kresťanských demokratov dolného Liptova v Ružomberku. V októbri sa viacero členov a členiek klubu z našej obce podieľalo na realizácii úspešného 6. celoslovenského snemu KDH v Ružomberku, na ktorom bol okrem predsedu KDH J. Čarnogurského, členov predsedníctva a delegátov z celej našej vlasti prítomný aj prezident SR Michal Kováč. Z Likavky sa ako delegáti zúčastnili pán starosta O. Dubovec a Ing. M. Švento.

V priebehu roka prebiehala v celom hnutí nová registrácia klubov. KDK z Likavky obstál výborne a počtom 239 riadnych platiacich členov sa stal najpočetnejším kresťanskodemokratickým klubom na Slovensku, za čo prevzal predseda klubu prekrásnu drevenú rytinu osobne od predsedu KDH JUDr. Čarnogurského v Bratislave.

Viacero členov klubu pracuje v rôznych sekciách hnutia - v poľnohospodárskej, regionálnej, v združení primátorov a starostov a pod.

Vedenie klubu sa vyjadrilo, že ho mrzí fakt, že myšlienky kresťanského hnutia nenašli u mnohých Likavčanov pochopenie a taktiež, že mnohí občania nepoznajú program a ciele KDH a navyše viacerí sa nechajú manipulovať ľuďmi, ktorí s kresťanstvom ani s demokraciou nemajú nič spoločné.

Napísali o nás v tlači

Liptovské prezývky. /Uverejnené v dvojtýždenníku Ružomberský hlas/

"Likavka je veľké mesto, za korunu Likavčanov tisícdvesto." Privítajú nás bodrí "meteníci" /de, te, ne, le - čítaj tvrdo!/ Tiež sa hovorí, že išiel jeden gazda so synmi do hory po drevo. Keď naložili, fúra

sa prevrhla a otcovi odtrhla hlavu. Syn išiel otca hľadať, keď ho nevidel, a našiel ho bez hlavy ležať. Hneď zavolal na brata "Hej Jano, nuž ale mal otec hlavu?"

Ako sa fašiangovalo v Likavke. /Týždenník Liptov/

Prvý deň fašiangovej zábavy dorastajúca mládež slávnostne vstupovala do dievockého a mládeneckého stavu. Prijímanie sa začínalo tak, že nastávajúci mládenci sa držali dlhej reťaze a na jej konci visel hák. Sprievod došiel pred krčmu. Vo vnútri zavesili reťaz na šibenicu a rad radom každého na hák zavesili. Mladík visiaci na háku musel zanôtiť dajakú pieseň, zatiaľ čo starší mládenci tancovali pod šibenicou s jeho milou. Keď v tejto skúške obstál, mládenectvo už mal na dosah ruky. Potom mladíka ešte lacný holič hrubou natieracou štetkou namydlil a drevenou britvou obriadil. Po tomto akte primáš muziky mládencov poučil o ich nových právach a povinnostiach. Mládencov pokrstili ešte vodou, dostalo sa jej i okolostojacim. Za toto všetko mládenček pekne zaplatil "tekutým" platidlom a konečne pojal do tanca svoju milú a takto si zanôtil: "Milujme sa milá, milujme sa tajne bo tajomná láska, tá nám na chuť padne".

V denníku Práca bolo uvedené:

"Medzi vzácne doklady historického vývoja nielen v Liptove, ale i na Slovensku patria mince. K najkrajším však podľa mienky odborníkov patrí poklad mincí z Likavky, kde pri výskume predhradia stredovekého hradu Likava objavili pred niekoľkými rokmi v hlinenej nádobe 11 striebornych mincí veľkobystereckého typu. Okrem mincí poklad obsahoval striebornú elipsovite stočenú tyčinku, ktorým sa tiež pripisuje funkcia platidla v zanikajúcom keltskom peňažnom systéme na prelome letopočtov. Najpozoruhodnejšou súčasťou pokladu sú strieborné tetradrachmy. Na lícnej strane majú hrboľ, na rube štylizovaného cválajúceho koňa. Voľnú plochu vypĺňajú kresby malých guličiek, niekedy znázorňujúcich štylizovaného jazdca. Všetky mince sú malými umeleckými dielami, dokladajúcimi

majstrovské zvládnutie kovu i vyobrazení.
Prvé, najstaršie mince, o existenciu ktorých sa zaslúžili v posledných storočiach pred naším letopočtom kmene Keltov, sú oprávneným predmetom obdivu všetkých záujemcov o historické pamiatky."
Slovenský denník:
"V Ružomberku prejdete mostom ponad Váh a ste v Likavke. Pravdu povediac, hranice medzi Ružomberkom a Likavkou nie sú zreteľné. Starosta obce tvrdí, že ružomberská železničná stanica je v katastri obce Likavka, lebo vraj kataster obce siaha až do stredu koryta Váhu. V katastri obce Likavka je teda aj autobusová stanica ČSAD. Na začiatku dediny stojí aj domov dôchodcov s 350 posteľami. Isteže, za totalitného režimu by okresní mocipáni boli Likavku najradšej pričlenili k Ružomberku, no nepodarilo sa im to, lebo Likavčania sú veľkými lokálpatriotmi. Likavka je veľmi dlhá obec. Dlhá je preto, lebo je vystavaná v údolí riečky Likavčianky. Severne od obce sa rozprestierajú Chočské vrchy."
Náboženský život veriacich našej obce nepozostáva len z účasti na bohoslužbách /sv. omše, litánie a p./, ale aj z iných aktivít. Život farnosti
Viacerí sú pravidelnými účastníkmi pútí na Staré Hory, Litmanovej či Šaštína. Všetky spevokoly /dievčenský, mládežnícky i zbor dospelých/ sa iniciatívne zapájajú do diania vo farnosti. Účinkujú nielen na sv. omšiach, ale aj pri iných príležitostiach, napr. pri pohreboch, púťach, pri príležitosti Dňa matiek, na sv. Mikuláša a pod.
Katolícka mládež je aktívnejšia ako po minulé roky. Týždeň pred Veľkou nocou sa i mladí Likavčania zúčastnili na stretnutí v Ružomberku, ktoré bolo organizované pre mládež Liptova a Oravy. V jezuitskom kostole ho otvoril liptovský prodekan A. Kostelanský, farár v Ružomberku. Slávnostnú sv. omšu celebroval mons. ThDr. F. Tondra - sídelný biskup spišskej diecézy. Po jej skončení sa uskutočnil dialóg mláde-

že s otcom biskupom, neskôr i priateľské posedenie pri všakovakých dobrotách, ktoré pre zúčastnených pripravili mamičky dolnoliptovských detí. Vydarené stretnutie vyvrcholilo pobožnosťou krížovej cesty.
V tretiu májovú nedeľu sa v tomto meste uskutočnil 3. ročník prehliadky detských cirkevných speváckych zborov. Detský spevokol z Likavky bol jedným z účastníkov tohto vydareného podujatia. Po sv. omši v kostole sv. Andreja sa hlavný program prehliadky uskutočnil v ZK SCP Papiernik. Patrónom stretnutia mladých liptovských spevákov a hudobníkov bol správca ružomberskej farnosti. Vdp. A. Kostelanský zabezpečil nielen občerstvenie, ale deti obdaril aj sladkosťami a získal si ich aj milým slovom či pohladením. Podobné podujatie i s účasťou Likavčanov sa konalo v jeseni tiež v Ružomberku.
V máji pristúpilo v našom kostole sv. Juraja 36 detí k prvému svätému prijímaniu.
Cez prázdniny bolo viacero mladých na medzinárodnom stretnutí vo francúzskej dedinke Taizé, neďaleko Lyonu, ktorá je sídlom kresťanskej ekumenickej komunity. V Taizé boli týždeň, počas ktorého sa zapojili do tamojšieho spôsobu života. Režim dňa bol nasledovný: modlitby /vlastne piesne/ - ráno, napoludnie i večer, jedlo, práca a spoločné stretnutia. Na týchto medzikontinentálnych stretnutiach sa zúčastňujú mladí, ale aj starší z 30-50 štátov sveta. Ich základnou témou je: vnútorný život a ľudská solidarita, dôvera v Boha a angažovanosť. To spája ľudí rozličných národov, národností a kresťanských vierovyznaní. Poplatok za stravu a ubytovanie v Taizé je naozaj symbolický - príslušník každého štátu platí inú cenu - podľa sily vlastnej meny. Ubytovanie je skromné. V Taizé sa každý pútnik osvieži, načerpá mnoho duchovných síl. Dedinku navštevujú aj významné osobnosti politického či kultúrneho života - počas pobytu Likavčanov napr. predsedníčka Rady Európy Catherina LaLumiérová, spevák Paul Simon a i. Počas pobytu v Taizé nikomu nechýbal televízor, rádio, noviny. Ľudia sa tam doká-

žu uskromniť, obetovať, pomôcť. Rečove zdatnejší Likavčania sa zoznámili s mnohými príslušníkmi iných národov. Želaním spoločenstva "našich" bolo priniesť aspoň kúsok Taizé domov - na rozvadené Slovensko.
V dňoch 11. - 15. augusta sa v americkom meste Denver /Štát Colorado/ uskutočnilo Svetové stretnutie mládeže so Svätým otcom. Jedným z mála Slovákov na tomto podujatí bol aj Michal Švento z Likavky, ktorému sa počas návštevy vzdialených príbuzných v Chicagu podarilo spojiť so skupinou mladých vo farnosti a spoločne s nimi cestovať do Denveru. Vlastné stretnutia so sv. Otcom Jánom Pavlom II. sa uskutočnili na Denverskom štadióne a v neďalekej prérii, kde bol hlavný program podujatia.
Do 12 kilometrov vzdialeného dejiska vigílie a svätej omše išli účastníci peši. Veľké problémy účastníkom spôsobovali tropické horúčavy. Organizátori neustále upozorňovali mladých na potrebu pitia veľkého množstva tekutín. Ani to nepomohlo a skoro 20 000 ľudí ochorelo na odvodnenie organizmu. Čapica, slnečné okuliare či slnečník, boli nevyhnutnosťou. Mladí však ochotne priniesli taký obeť, veď mohli spolu s pápežom sláviť eucharistiu. Sv. otec v príhovore mladým kládol na srdce, aby tú spolupatričnosť, jednotu, lásku a porozumenie, ktorú videli na stretnutí, vniesli aj do svojho prostredia. Videl v tejto mládeži veľkú nádej pre svet.
Pri príležitosti stretnutia v Denvere sa 15. augusta na Slovensku v staroslávnej Nitre zišla mládež z celej našej vlasti, aby sa duchovne spojila s mladými a Sv. otcom v Amerike.
Spišská diecéza pridelila likavskej mládeži na stretnutie do Nitry 10 delegátskych miest. Z Likavky ich však bolo nakoniec viac.
V závere roka začali naši mladí s ďalšou iniciatívou. Pod vedením režiséra Jozefa Hradského nacvičovali divadelnú hru "Betlehemská hviezda", s ktorou sa predstavia začiatkom roku 1994 vo sviatok Troch kráľov.

Vyučovanie náboženstva v Základnej škole v Likavke okrem vdp. dekana Zahuranca zabezpečovali aj vdp. farár Viktor Olos z Valskej Dubovej a katechéti Pavol Cheben a Jozef Lenárt. Posledne spomenutí boli od začiatku šk. roka 1993/94 platení už Okresnou školskou správou v Liptovskom Mikuláši, dovtedy ich výuku náboženstva financoval Biskupský úrad v Spišskej Kapitule - Podhradí.

V marci do našej farnosti zavítal na niekoľko dní vzácny hosť misionár - páter Juraj Vojenčiak, riaditeľ Pápežských misijných diel na Slovensku, ktorý pôsobil 42 rokov na misiách v ďalekej Indonézii. V Likavke odslúžil niekoľko sv. omší a pre veriacich pripravil besedu, na ktorej sa jeho obdivovatelia dozvedeli veľa zaujímavostí. O.i. aj to, že je rodákom z Detvianskej Huty, pochádza z 11 súrodencov. J. Vojenčiak študoval v Ružomberku, Nitre. Po vysvätení za kňaza v Ríme odišiel roku 1950 na indonézsky ostrov Flores. Funkciou riaditeľa Pápežských misijných diel ho poveril kardinál Tomko - Prefekt kongregácie pre evanjelizáciu národov z Ríma - rodák z vých. Slovenska, ktorý je tretím najvýznamnejším predstaviteľom "Svätej stolice".

Páter Vojenčiak v súčasnosti obnovuje v roku 1948 prerušené dielo Misií v našej vlasti. Medzi prostých Indonézanov by sa chcel po splnení úloh na Slovensku vrátiť.

Mladí i starí počúvali na stretnutí slová vzácneho, vzdelaného, no pritom jednoduchého človeka, ktorý Slovensku robil dobré meno ešte v dobe, keď o ňom málokto vedel. Tento, 72-ročný človek nerozširoval vo vzdialenej Indonézii len Božie slovo, ale tamojším obyvateľom pomáhal s odstraňovaním negramotnosti, stavaním škôl, domov, kostolov, kaplniek, seminárov, ba Floresanom vytrhol i stovky zubov. Bol aj poľnohospodárom.

Juraj Vojenčiak sa v závere pobytu v našej obci zúčastnil na slávnostnom posedení, kde bol prijatý

starostom Likavky Ondrejom Dubovcom.
V polovici mája sa náš vdp. Kornel Brtko /kňaz-dôchodca/ zúčastnil púte kňazov a bohoslovcov Spišskej diecézy do Nemecka a Rakúska. V priebehu niekoľkých dní navštívil viacero bavorských a rakúskych kostolov i kláštorov. So spolupútnikmi pobudol tiež v pútnickom mestečku Altötting a v rodisku W.A.Mozarta v Salzburgu. Prehliadli si aj jeden z najkrutejších koncentračných táborov 2. svetovej vojny v Mauthausene. Po návrate zo zahraničia sa v chráme sv. Juraja uskutočnila beseda, na ktorej pán farár Brtko oboznámil Likavčanov s priebehom púte a inými zaujímavosťami.
V júli sa uskutočnila púť likavských katolíkov do francúzskych Lúrd, kde sa od 11. februára 1858 zjavovala Bernadette Soubbyru - chudobnej a chorej dievčine - Panna Mária. Duchovným vodcom púte bol pán dekan I. Zahuranec. Pútnici sa na dlhej trase o.i. zastavili aj v severotalianskom Turíne, kde ich zaujalo známe "Turínske plátno", v ktorom bol /podľa mnohých odborníkov/ zavinutý Ježiš Kristus po snatí z kríža.
Veriaci našej farnosti sa v tomto mesiaci zúčastnili aj na spomienkových oslavách na spišského biskupa - mučeníka Jána Vojtaššáka v Ružomberku. Súčasťou osláv bolo odhalenie busty mons. Vojtaššáka pred kostolom sv. Andreja, sv. omša celebrovaná na námestí Andreja Hlinku terajším biskupom mons. F. Tondrom a pietna spomienka v Galérii Ľ. Fullu.
V dňoch 17.-24. októbra bola v Likavke putovná socha Sedembolestnej Panny Márie. Pri tejto príležitosti bol na každý deň pripravený bohatý duchovný program /Sv. ruženec, recitácie, sv. omša, litánie, vystúpenia spevokolov, meditácie a pod./, ktorý mal podľa vyjadrenia vdp. Zahuranca pozitívny dopad na náboženské dianie vo farnosti.
Na kostole sa v tomto roku realizovala výmena starých a poškodených odkvapných žľabov a zvodov za nové - trvácnejšie.

Telovýchova a šport

V apríli sa za krásneho slnečného jarného počasia uskutočnil jubilejný 15. ročník Behu oslobodenia Likavky o Putovný pohár starostu obce. V 15 kategóriách sa postavilo na štart viac než dvesto aktérov. Prevahu v štartovnej listine mali jednoznačne tí najmladší: prváci, druháci, tretiaci a štvrtáci. Nejeden z nich robil v Likavke svoje prvé atletické krôčky. Jedným vyšli lepšie, druhým i so slzičkami v očiach. Masa detského drobizgu však bola tým najnádhernejším rysom podujatia. V seniorských kategóriách boli veľmi úspešní dvaja domáci bežci, Jaroslav Mikuštiak sa stal víťazom mužov nad 40 rokov a Emil Drozd bol v kategórii nad 50 rokov druhý.

Organizátormi tejto vydarenej akcie boli Klub slovenských turistov Likavka, Obecný úrad a Základná škola. Likavským krosom sa zavŕšila jarná séria bežeckých podujatí v našom okrese mimo dráhu. Jeho výsledky sa zaratúvali do okresnej bežeckej ligy.

Pretekári - bežci z našej obce sa 27. septembra úspešne predstavili na 4. ročníku Večerného kritéria mesta Ružomberok. V cestnom behu na 1800 m v kategórii starších žiakov bol Marek Timko /reprezentujúci Gymnázium Ružomberok/ tretí, medzi veteránmi súťažiacimi na 11 000 m trati skončil druhý J.Mikuštiak.

V tomto roku si priaznivci futbalu prišli "na svoje". Ubehlo presne 60 rokov, ako bolo na bývalej obecnej lúke zriadené futbalové ihrisko. Na podporu športového klubu v Likavke vtedy krajania z USA a Kanady zorganizovali zbierku, ktorá síce vyniesla len neveľa dolárov, ale v tých časoch bol dobrý každý peniaz. Ako uvádzajú historické pramene, vraj vtedajšie nadšenie a elán boli úžasné. Likavským futbalistom sa hneď úvodná sezóna pôsobenia na tomto štadióne vydarila - vyhrali súťaž mužstiev dolného Liptova. Tieto udalosti sa viažu k roku 1933 a začiatku roka 1934.

Vtedajšie ihrisko patrí už nenávratne minulosti. Niekoľko desaťročí tam totiž stojí dnešná základná škola.

Rok 1993 bol v likavskom futbalovom dianí jeden z najúspešnejších. Do jarnej sezóny ročníka 1992/93 nastupoval celok dospelých ako vedúce mužstvo najvyššej okresnej súťaže. Likavka úspešne zvládla aj jarnú odvetu a tak dosiahla na vytúženú métu, stala sa majstrom okresu a postúpila do oblastnej 1.B triedy. Cesta k postupu však nebola vôbec ľahká. Raketová jar Liskovej udržiavala postupové napätie až do záverečného "gongu". A práve zápas medzi Likavkou a Liskovou v poslednom kole súťaže mal rozhodnúť o víťazovi II. triedy. Na tento duel sa obidve mužstvá pripravili dobre po všetkých stránkach. Rozhodujúci zápas odvekých rivalov sledovala rekordná návšteva vyše 3000 divákov. Stretnutie neprinieslo veľa futbalovej krásy. Likavka, ktorá celú jarnú súťaž viedla, bola po psychickej stránke veľmi zaťažená. Bol to veľký boj, napínavá dráma. Našim k postupu stačil bod, v prípade víťazstva hostí by sa z postupu radoval liskovský kolektív. Zápas bol po všetkých stránkach vyrovnaný, nakoniec tak i skončil. Bezgólová remíza posunula mužstvo spod hradu Likava o súťaž vyššie.

O veľký úspech likavského futbalu sa postarali hráči: P. Apolenár, P. Slovák, P. Fajkoš, P. Pindura, P. Marton, Ing. P. Šín, Ing. Štiffel, J. Pindura, Ing. R. Nemček, M. Žákovský, M. Bartoš, R. Jantek, Z. Hradský, A. Cheben, J. Cheben a tréner M. Bartko. Títo chlapci vytvorili vynikajúcu "partiu". Keď bolo treba, brali si na zápas aj dovolenku. Výrazne k postupu prispela tiež ich veľká túžba po tejto méte. Poctivou prácou a svedomitým prístupom sa vyznačovali nielen hráči s trénerom, ale aj funkcionársky aktív futbalového oddielu TJ Družstevník. Skutočne veľmi sa snažil predseda Stanislav Durdík i ľudia okolo neho - J. Šimo, M. Kohút, J. Nemček, V. Konfál, JuDr. J. Slašťan. Futbal mal veľké pochopenie aj u obce a pomohli aj niektorí podnikatelia.

Tak isto o postup do 1.B triedy Oblastnej súťaže bo-

jovali aj dorastenci. V poslednom rozhodujúcom zápase síce prehrali v Ľubochni 3:2, ale i tak si zaslúžia pochvalu.

O koncepčnosti práce futbalového oddielu svedčí navyše aj 2. miesto žiakov v jednej zo skupín okresnej súťaže.

Futbal v Likavke a o blízku budúcnosť nemusí obávať. Vrátim sa ešte k zápasu, ktorý svojim významom a nebývalou kulisou nemal v našej obci obdobu. Pamätníci si isto pamätali, že Likavka s Liskovou hrali o postup aj v roku 1954, kedy sa na likavskom ihrisku hralo na chlp rovnaké stretnutie. Týždenník Liptov uviedol v tejto súvislosti spomienku jedného z hráčov Liskovej na vtedajší duel, kde bolo okrem iného uvedené: - "Derby zápasy medzi Liskovou a Likavkou boli vždy udalosťou. Chodili na ne stovky ľudí z oboch dedín, naši buď pešo popod Mních alebo vlakom. V zápase pred 39 rokmi zvíťazila Lisková 1:0 gólom B. Richtera. Pri jeho bombe bol Jožo Tomčiak v bráne Likavky hotový. Lisková bola úspešnejšia, ale ani Likavci neboli zlí."

O tom, že futbalová konjuktúra pod Likavou pokračovala, svedčí aj vedúca priečka seniorskeho družstva v 1.B triede oblastnej súťaže po jeseni sezóny 1993/1994. Likavka hrá v tejto súťaži po neuveriteľných 17 rokoch. V poslednom zápase jesene hrala doma proti prvej Trstenej. Likavka podala vynikajúci výkon a víťazstvom 2:1 sa posunula na prvé miesto práve pred Trstenú. V novej súťaži bola posilnená Hazuchom z Lúčok. Kvality tohto výborného útočníka si všimli aj v Ružomberku, ktorý ho získal do svojho druholigového mančaftu.

Futbalom i v jeseni žila celá obec. Návštevy na úrovni 500-700 ľudí boli viac než slušné. Aj na zápasy k súperom išli neraz dva autobusy.

So ziskom osemnástich bodov z 13 zápasov Likavka po jeseni tróni na čele 1.B triedy. Celkom solídna základňa pre jar! Že by na obzore bol ďalší postup? Kiežby!

Opäť sa darilo dorastu, ktorý je v II. triede tretí, len o bod za prvou Ľubochňou a najmä žiakom. Tí sa stali bez jedinej prehry víťazmi A skupiny majstrovstiev okresu.
Volejbalistom sa v závere jari podarilo prebojovať do finálovej štvorice okresnej súťaže. V play-off síce neuspeli, ale ich výkony si zaslúžili uznanie športovej verejnosti.
Po štvrtine ročníka 1993/1994 bol pohľad na tabuľku majstrovstiev okresu vo volejbale pre Likavčanov radostný. Naši chlapci sú v čele súťaže bez jedinej prehry s dvojbodovým náskokom pred SOU Kožiarskym Liptovský Mikuláš. Zdá sa, že i volejbalistom prichádzajú lepšie časy.
Úspešne sa skončila sezóna 1992/93 aj v stolnotenisovom oddieli. A-družstvo skončilo v najvyššej okresnej I. triede na 6. mieste, "B" kolektívu sa podarilo po dlhých rokoch neúspechov postúpiť do II. celookresnej súťaže. Do súťažného ročníka 1993/94 sa opäť zapojilo aj "C" družstvo v III.A triede. Slabšie výkony podávali len žiaci.
Členovia oddielu usporiadali v závere roka jubilejný 10. ročník Vianočného turnaja.
Turisti ako už tradične oslávili rozlúčku so starým rokom Silvestrovským výstupom na Choč. Viditeľnosť vzhľadom na hmlu nebola najlepšia, ale odmenou im bol aspoň pohľad na zasnežený kríž na vrchole kopca.
V Dukle Banská Bystrica je už niekoľko rokov Likavčan Vladimír Roško, 19-ročný skokan na lyžiach.
V tomto roku sa zúčastnil na niekoľkých pretekoch Svetového pohára, ba predstavil sa aj v Insbrucku na Interšportturné. Je to veľmi talentovaný chlapec. Neraz mu na postup do hlavnej súťaže Svetového pohára chýbalo len pol metra, inokedy poldruha. Aj preto bol v širšej reprezentácii Slovenskej republiky s nádejou štartovať na Olympijských hrách 1994 v nórskom Lillehammeri.
V októbri sa na pretekoch horských bicyklov na Kal-

várii v Ružomberku umiestnil na 2. mieste medzi juniormi Martin Demko z Likavky. Preteky, ktoré zorganizoval CykloFATRA klub Ružomberok sprevádzal nepríjemný dážď. Maximálne nasadenie na ťažkej rozmočenej trati prinieslo M. Demkovi zaslúžene peknú a hodnotnú cenu od sponzorov.

Zo zahraničných akcií treba spomenúť výstup, ktorý zorganizovali členovia našej ZO. SZOPIC /ochranári/ v spolupráci s ružomberským horolezeckým spolkom Tatrín pod vedením Jaroslava Mikuštiaka - nášho občana - na vrchy Glosglockner a Materhorn vo Švajčiarskych Alpách.

1994

Trikrát pri volebných schránkach

Rok 1994 bol obdobím mnohých spoločenských, politických, kultúrnych, hospodárskych, športových a iných udalostí. V priebehu roka mala mladá Slovenská republika tri vlády, uskutočnili sa predčasné parlamentné voľby, riadne voľby do orgánov samosprávy a prvé - historické referendum. Spomínané skutočnosti sa týkali pochopiteľne aj obyvateľov našej obce.

11. marca po treťom dni rokovania o návrhu na vyslovenie nedôvery predsedovi vlády V. Mečiarovi Národná rada SR odvolala premiéra z funkcie, čím podľa článku 116 ústavy, odsek 6 musela odstúpiť celá vláda. V tajnom hlasovaní bolo odovzdaných 80 lístkov, z toho 78 za odvolanie a 2 proti odvolaniu premiéra. /NR SR má v kompletnom zložení 150 poslancov./ Zmenu vlády si vynútili neprestajné konflikty medzi prezidentom SR Michalom Kováčom a premiérom V. Mečiarom, ktoré sa napokon zmenili na otvorenú vojnu. Podstatnú úlohu zohrali aj odchody viacerých poslancov z HZDS a SNS, čím vláda stratila nadpolovičnú väčšinu a podporu v parlamente. Réžiu vyslovenia nedôvery šéfovi vládneho kabinetu mala na spomínanej 27. schôdzi NR SR tentokrát pevne v rukách SDĽ. Jej postup, vystúpenie predsedu P. Weissa a hlasovanie o nedôvere prispeli k odvolaniu vlády.

Hneď 12. marca sa v Kultúrnom dome v Likavke uskutočnil míting - stretnutie s poslancom NR SR za SDĽ Eduardom Barányim. Stretnutia sa zúčastnilo 10 občanov, ktorí sa dozvedeli podrobnosti k odvolaniu premiéra a vlády a riešenie vnútropolitických problémov podľa SDĽ. V pondelok 14. marca bola dosiahnutá dohoda medzi stranami novovznikajúcej koalície, že predsedom novej vlády bude dovtedajší minister zahraničných vecí /vo vláde V. Mečiara/ Jozef Moravčík.

15. marca poveril prezident SR Jozefa Moravčíka zostavením novej vlády. Poslanci NR SR jednohlasne rozhodli, že predčasné parlamentné voľby sa uskutočnia v dňoch 30.9.-1.10. Jednou z úloh novej vlády bolo pripraviť voľby do NR SR a preklenúť obdobie do volieb. Vláde J. Moravčíka vytvorenej politikmi rôzneho zmýšľania /e.i. SDĽ, KDH, Aliancie demokratov + odštiepencov z HZDS a SNS/ sa to podarilo. 17. apríla sa na mítingu Kresťanskodemokratického klubu besedovalo o politickej situácii na Slovensku. Ako hostia vystúpili: Ing. Hačapka - regionálny tajomník, Ján Ondrejka - okresný tajomník KDH a Ing. Ľ. Cibulka - predseda klubu z Ružomberka. Na stretnutí sa zišlo okolo 100 občanov. Míting bol spojený s výročnou členskou schôdzou KDK Likavka.
V nedeľu 3. júla sa v KD stretlo tridsať účastníkov mítingu HZDS s predstaviteľmi hnutia p. Matejkom a Mäsiarom, kde zhodnotili rôzne politické problémy. Ďalšie stretnutie tohto politického subjektu sa uskutočnilo 23. augusta. Približne ôsmim desiatkam zúčastnených sa predstavili kandidáti HZDS na poslancov do NR SR Alica Bieliková /bývalá redakterka Rádiožurnálu/ a Vladimír Mikulka z Ružomberka. A. Bieliková prišla do Likavky aj v nedeľu 11. septembra. Na predvolebný míting HZDS prišlo asi 30 ľudí.
KDH malo predvolebný míting v našej obci 15. septembra - v deň štátneho sviatku Sedembolestnej Panny Márie. Zúčastnilo sa ho 90 občanov. Likavčanom sa predstavili kandidáti na poslancov do NR SR: Dr. Peter Zajac z Bratislavy, Jozef Miklušičák z Námestova, Ing. Ján Krivčík z Považskej Bystrice a Ing. Michal Švento.
Veľmi slabú účasť mal míting KSÚ, uskutočnený 26. septembra. Ako kandidát na poslanca sa predstavil Ing. Ján Bella z Černovej, prednosta Obvodného úradu v Ružomberku. Piati Likavčania a kandidát, diskutovali o politike v Klube. Veľká sála kultúrneho domu bola pre nich veľká.
Naša obec mala tiež kandidáta na poslanca do Národ-

nej rady SR. Bol ním Ing. Michal Švento, ktorého nominovalo Okresné koordinačné centrum KDH v Ružomberku. Na kandidačnej listine KDH v stredoslovenskom regióne bol sedemnásty /zo 47/. Ďalšími kandidátmi KDH z Liptova boli: 59-ročný Ing. Goč z Važca /9. na listine/, 34-ročná Ing. Šedová /39./ a Ján Ondrejka - 37 rokov, zo Sliačov /45./. To na porovnanie.
Ing. Michal Švento sa narodil 2.6.1966 v Ružomberku. Býva v Likavke. Vyštudoval elektrotechnickú fakultu v Košiciach. Pracuje ako učiteľ Cirkevnej základnej školy A. Radlinského v Dolnom Kubíne. Počas predvolebnej kampane sa zúčastnil na mnohých mítingoch v obciach Liptova a v Ružomberku.
Na propagačnom letáku mal uvedenú myšlienku: "Lepšie Slovensko je program aj pre mladých!" Pozn.: "Lepšie Slovensko" bol volebný program KDH.
Voľby do NR SR sa uskutočnili v plánovanom termíne, t.j. 30.9. - 1.10.1994. O období vlády Jozefa Moravčíka treba povedať, že to bola vláda slušná a nekonfrontačná. I keď si mnohí len ťažko vedeli predstaviť napr. SDĽ a KDH v jednej vláde. Vláda i v takomto zložení pracovala pomerne dobre.
V našej obci boli pre voľby do NR SR ustanovené tri volebné okrsky. Do volebného okrsku č. 1 patrili voliči bývajúci v domoch č. 2-112 a 664-1048. Volebnou miestnosťou tohto okrsku bola vstupná hala Kultúrneho domu. Do volebného okrsku č. 2 patrili voliči bývajúci v ostatných rodinných domoch Likavky. Volebnou miestnosťou okrsku č. 2 bola chodba prízemia hlavnej budovy Základnej školy. Do volebného okrsku č. 3 patrili obyvatelia Domu dôchodcov. Volebnou miestnosťou v DD bola klubovňa na I. poschodí. V jednotlivých okrskoch priebeh volieb zabezpečovali 3 volebné komisie. Volebné komisie boli zložené z členov a sympatizantov viacerých politických strán a hnutí. Predseda a podpredseda komisie boli určení žrebom. Žrebovanie predsedu a podpredsedu komisie bolo aj pri referende, resp. pred komunál-

nymi voľbami.
Do parlamentných volieb kandidovalo pôvodne 18 politických subkektov. Liberáli /maličká strana/ sa svojej kandidatúry vzdali pred voľbami s tým, že budú podporovať KDH. Liberáli mali č. 10. Ich lístky sa preto vo voľbách neobjavili.
Výsledky volieb do Národnej rady Slovenskej republiky v našej obci:

č. 1 Hnutie za prosperujúce Česko+Slovensko /HZPČS/
6 hlasov t.j. 0,33% hlasov

č. 2 Sociálna demokracia /SD/
5 hlasov 0,28%

č. 3 Združenie robotníkov Slovenska /ZRS/
97 hlasov 5,35%

č. 4 Maďarská koalícia /MK/
2 hlasy 0,11%

č. 5 Spoločná voľba /SDĽ+ Soc. demokrat. strana Slovenska + Strana zelených na Slovensku + Hnutie poľnohospodárov Slovenskej republiky/
95 hlasov 5,24%

č. 6 Demokratická únia Slovenska /DÚ/
111 hlasov 6,13%

č. 7 Strana proti korupcii - Za poriadok prácu a peniaze pre všetkých slušných občanov /SPK/
7 hlasov 0,39%

č. 8 Združenie pre republiku - Republikáni /ZPR-Rep./
0 hlasov 0,00%

č. 9 Demokratická strana /DS/
32 hlasov 1,77%

č. 11 Nové Slovensko /NS/ 12 hlasov 0,66%

č. 12 Komunistická strana Slovenska /KSS/
37 hlasov 2,04%

č. 13 Rómska občianska iniciatíva v Slov. rep./ROISR/
1 hlas 0,06%

č. 14 Slovenská národná strana /SNS/
91 hlasov 5,02%

č. 15 Kresťanskodemokratické hnutie /KDH/
480 hlasov t.j.26,49%
č. 16 Koalícia HZDS a Roľnícka strana Slov./HZDS - RSS/ 680 hlasov 37,53%
č. 17 Kresťanská a sociálna únia Slovenska /KSÚ/
153 hlasov 8,44%
č. 18 Reálna sociálnodemokratická strana Slovákov /RSDSS/ 3 hlasy 0,17%

Uvedené výsledky sú súhrnom všetkých troch volebných okrskov v obci. Do volebných zoznamov v Likavke bolo zapísaných 2 316 občanov, ktorí mali právo voliť. Celkom bolo vydaných a aj odovzdaných 1 844 volebných obálok. To znamená, že v našej obci sa predčasných parlamentných volieb zúčastnilo 79,62% obyvateľov s právom voliť. Platných hlasov bolo 1 812.

V Likavke zvíťazila koalícia HZDS-RSS s 37,53% hlasov, pred KDH s 26,49% a KSÚ s 8,44% hlasov.

V rámci okresu Liptovský Mikuláš výsledky hlasovania sumarizovalo pracovisko Slovenského štatistického úradu a počítačové spracovanie pomáhal zabezpečiť Podnik výpočtovej techniky v Lipt. Mikuláši. "Prvé zápisnice okrskových volebných komisií prišli do L. Mikuláša po 15^{00} hod. a posledné prišli po 20^{00} hod. /1.októbra/ z obce Likavka" - povedala riaditeľka OO SŠÚ v L. Mikuláši Ing. Sokelová.

Druhý deň volieb do NR SR na Liptov zavítali členovia delegácie Asociácie vysokých volebných úradníkov Veľkej Británie, ktorí konštatovali, že voľby v Liptove boli regulárne. Hostia z V. Británie ocenili aj organizáciu a spracovanie výsledkov volieb.

Víťaznou stranou v rámci celého Slovenska sa stalo /rovnako ako pred 2 rokmi/ HZDS. Pretože v NR SR nemalo 50% poslancov, muselo začať koaličné rokovania s inými politickými zoskupeniami, ktoré sa dostali do parlamentu. Okrem DÚ rokovalo prakticky s každou polit. stranou. Na objasnenie prečo nerokovalo s DÚ: poprední lídri DÚ boli bývalí čelní predstavitelia HZDS, ktorí hnutie opustili, následkom čoho vznikla parlamentná kríza, ktorá vyústila do predčasných par-

lamentných volieb. Neuveriteľne zdĺhavé koaličné rokovania boli ukončené až v decembri, teda viac ako 2 mesiace po voľbách.

V utorok 13. decembra vymenoval prezident SR Michal Kováč novú vládu, ktorej predsedom sa opäť stal Vladimír Mečiar z HZDS. Koaličnú vládu okrem HZDS ešte tvoria: ZRS /predsedu Jána Ľuptáka/ a SNS /predsedu Jána Sletu/. Koalícia má vo vláde 83 poslancov.

Z dolného Liptova sa do NR SR dostali dvaja poslanci: Vladimír Mikulka /HZDS/ a Ján Berovský /ZRS/ - obaja z Ružomberka. Kandidáti KDH z Liptova sa do parlamentu nedostali. Ing. M. Švento dostal cca 2 000 preferenčných hlasov - najviac spomedzi liptovských kandidátov KDH.

Na základe uznesenia NR SR z 12. júla 1994, vyhlásil prezident republiky na deň 22. október t.r. referendum. V Likavke sa referendum uskutočnilo v 2 okrskoch. Volebnou miestnosťou prvého okrsku bola vstupná hala Kultúrneho domu. Volebnou miestnosťou okrsku č. 2 bola klubovňa Domu dôchodcov. Občania sa vo všeľudovom hlasovaní vyjadrovali k otázke: "Súhlasíte, aby sa prijal zákon o preukazovaní finančných prostriedkov, ktoré boli použité pri dražbách a privatizácii?" Oprávnení občania hlasovali tak, že v príslušnom rámčeku krížikom vyznačili, že na otázku odpovedajú ÁNO alebo NIE. Vyhlásenie referenda o tejto problematike inicioval predseda ZRS Ján Ľupták a jeho návrh podporili poslanci HZDS a SDĽ. Zaujímavosťou je, že vláda SR ešte v lete t.r. predložila návrh zákona o preukazovaní finančných prostriedkov použitých v privatizácii, ktorý NR SR schválila. Referendum však nebolo zrušené. V deň konania všeľudového hlasovania sa teda rozhodovalo o prijatí zákona, ktorý už bol prijatý! Tomu zodpovedala aj účasť voličov. V Likavke nebola väčšia ako 20%. V rámci celého Slovenska nebola o veľa väčšia. Aby bolo referendum platné, muselo by sa ho zúčastniť minimálne 50% oprávnených voličov, bez ohľadu na to, či odpovedali Áno alebo Nie. Nezmyselné referendum nebolo platné. Nielenže nič ne-

vyriešilo, ale na jeho uskutočnenie sa vynaložili milióny korún úplne zbytočne!

O prístupe k referendu v našej obci svedčí aj skutočnosť, že žiaden politický subjekt neprejavil záujem o predvolebnú, či skôr predreferendovú kampaň. Na tento účel boli ešte pred parlamentnými voľbami osadené štyri veľkorozmerné propagačné tabule. Jedna bola umiestnená pred Kultúrny dom /na Paračke/, ďalšia nedaleko kostola, tretia vedľa Strediska služieb a posledná pred obchodom /pri kríži/. Osadenie tabúľ inicioval starosta obce Ondrej Dubovec, po zlých skúsenostiach z predchádzajúcich predvolebných kampaní. Vtedy sa plagáty, letáky a iné podobné materiály lepili kde-kade. O využívaní tabúľ na predvolebnú agitáciu a o zákaze lepenia plagátov na iné priestory, boli občania poučení prostredníctvom vysielaní obecného rozhlasu.

V dňoch 18. a 19. novembra sa v celej SR uskutočnili druhé slobodné demokratické voľby do orgánov samosprávy. Prvé sa konali pred štyrmi rokmi.

Pred komunálnymi voľbami sa v Likavke uskutočnilo niekoľko stretnutí kandidátov, na starostu a poslancov do obecného zastupiteľstva, s občanmi. Na mítingu HZDS sa 12.11. zúčastnilo cca 35 občanov. Na druhý deň mali mítingy najskôr SDĽ a potom KDH. Na stretnutí a predstavovaní kandidátov sa zúčastnilo cca 50 resp. 80 občanov.

Na funkciu starostu obce kandidovali: dovtedajší starosta Ondrej Dubovec /KDH/, Róbert Fajta /SDĽ/ a MUDr. Štefan Hasák /HZDS/.

Za poslancov kandidovali: - vo volebnom obvode č. 1 /voleb. miestnosť v KD/ - Anna Durdíková /HZDS/, Pavol Fajta /HZDS/, Róbert Fajta /SDĽ/, Ing. Ľubor Füzy /KDH/, MUDr. Štefan Hasák /HZDS/, Ing. arch. Iveta Hatalová /KDH/, Jozef Hrabuša /KDH/, Milan Kruták /HP/, Anna Krutáková /KDH/, Štefan Kucke /KDH/, Ing. Lucián Majka /KDH/, Mariana Martonová /HZDS/, Ing. Zuzana Martonová /KDH/, Rudolf Mračke /KDH/, Štefan Penciak

/SDĽ/, Eva Rázgová /HP/, Štefan Sališ /SNS/, Juraj Švento /KDH/ a Igor Tomčík /HP/

- vo volebnom obvode č. 2 /voleb. miestnosť v ZŠ/ - Mária Balcová /HZDS/, Jozef Birveň /KDH/, Oto Brtko /KDH/, Stanislav Brtko /KDH/, Eliška Brtková /HP/, Božena Jánošová /HZDS/, Anna Javorková /KDH/, Anna Kráľovenská /KDH/, Ján Križo /KDH/, Róbert Lejko /HZDS/, Štefan Maga /HP/, JUDr. Peter Malachovský /HZDS/, Ján Mravec /KDH/, Ing. Štefan Páter /HP/, Milan Rabinský /SNS/, Pavel Slašťan /KDH/, Štefan Šefár /SDĽ/, Jaroslav Šimo /SDĽ/ a Ing. Vladimír Trabalík /KDH/

- vo volebnom obvode č. 3 /voleb. miestnosť v DD/ - Janka Bachanová /HP/, Ľubomír Bakoš /KDH/, Jozef Haluška /HZDS/, Oliva Lauková /KDH/, Igor Marton /HZDS/, Anna Martonová /HZDS/, Ján Mudička /KDH/, Ing. Štefan Riša /SDĽ/ a Marta Ujčeková /HP/. HP=Hnutie poľnohospodárov.

Voliči mali rozhodnúť, ktorí z troch kandidátov sa stane novým starostom a spomedzi 47 kandidátov za poslancov vybrať 21. Vo volebnom obvode č. 1 kandidovali 19 občania /mohli byť zvolení deviati/, v obvode č. 2 kandidovali tiež 19 /mohli byť zvolení deviati/ a v obvode č. 3 kandidovali deviati /mohli byť zvolení traja/.

V zozname voličov bolo zapísaných 2 343 osôb, ktorí mali právo voliť. Celkom bolo vydaných a aj odovzdaných 1 357 úradných obálok. Z toho vyplýva, že v Likavke sa volieb do orgánov samosprávy obce zúčastnilo 57,92% obyvateľov s právom voliť. Celkom bolo 1 308 platných hlasovacích lístkov pre voľby do obecného zastupiteľstva a 1 318 platných lístkov pre voľby starostu obce.

Výsledky volieb na funkciu starostu obce:

1.	Ondrej Dubovec /KDH/	667 hlasov t.j.	50,61%
2.	Róbert Fajta /SDĽ/	400 hlasov	30,35%
3.	MUDr. Štefan Hasák /HZDS/	251 hlasov	19,04%
			100,%

Za starostu obce bol zvolený pán Ondrej Dubovec. Zvíťazil aj pred 4 rokmi.

Mená kandidátov, ktorí boli zvolení za poslancov obecného zastupiteľstva:

1.	Štefan Kucko /KDH/	veleb.obvod č.1	307plat.hlas.
2.	Anna Durdíková /HZDS/	1	300
3.	Ing. Zuzana Martonová /KDH/	1	273
4.	MUDr. Štefan Hasák /HZDS/	1	272
5.	Jozef Hrabuša /KDH/	1	264
6.	Juraj Švento /KDH/	1	235
7.	Ing.arch.Iveta Hatalová /KDH/	1	234
8.	Ing. Ľubor Füzy /KDH/	1	230
9.	Róbert Fajta /SDĽ/	1	229
10.	Pavel Slašťan /KDH/	2	394
11.	Anna Javorková /KDH/	2	322
12.	Róbert Lejko /HZDS/	2	311
13.	Ing. Štefan Páter /HP/	2	293
14.	Eliška Brtková /HP/	2	284
15.	Ján Križe /KDH/	2	282
16.	Stanislav Brtko /KDH/	2	267
17.	Ján Mravec /KDH/	2	250
18.	Štefan Maga /HP/	2	244
19.	Oliva Lauková /KDH/	3	35
20.	Ľubomír Bakoš /KDH/	3	21
21.	Janka Bachanová /HP/	3	18

Mená náhradníkov, ktorí ako kandidáti nebeli zvolení za poslancov:

1.	Pavel Fajta /HZDS/	veleb.obvod č.1	227 plat.hl.
2.	Anna Krutáková /KDH/	1	225
3.	Rudolf Mračko /KDH/	1	223
4.	Mariana Martonová /HZDS/	1	221
5.	Ing. Lucián Majka /KDH/	1	219
6.	Eva Rázgová /HP/	1	200
7.	Štefan Sališ /SNS/	1	189
8.	Milan Kruták /HP/	1	157
9.	Štefan Penciak /SDĽ/	1	154
10.	Igor Tomčík /HP/	1	117
11.	JUDr. Peter Malachovský /HZDS/	2	239
12.	Jozef Birveň /KDH/	2	224

13. Milan Rabinský /SNS/ vol. obv.	č.2	218	plat.hl.
14. Mária Balcová /HZDS/	2	172	
15. Oto Brtko /KDH/	2	171	
16. Anna Kráľovenská /KDH/	2	171	
17. Jaroslav Šimo /SDĽ/	2	163	
18. Božena Jánošová /HZDS/	2	156	
19. Štefan Šefár /SDĽ/	2	154	
20. Ing. Vladimír Trabalík /KDH/	2	151	
21. Anna Martonová /HZDS/	3	16	
22. Ján Mudička /KDH/	3	16	
23. Jozef Haluška /HZDS/	3	13	
24. Marta Ujčeková /HP/	3	13	
25. Igor Marten /HZDS/	3	9	
26. Ing. Štefan Riša /SDĽ/	3	6	

Pri porovnaní účasti občanov obce na predčasných parlamentných voľbách a na voľbách do orgánov samosprávy obce prekvapuje viac ako o 20% vyššia účasť na voľbách do NR SR. /Účasť na parlamentných voľbách = 79,62%; účasť na komunálnych voľbách = 57,92%./

V piatok 9. decembra sa v Klube Kultúrneho strediska konalo prvé zasadnutie novozvoleného obecného zastupiteľstva. Po zložení zákonom predpísaného sľubu starostu a poslancov boli obecným zastupiteľstvom zvolení: zástupca starostu Ján Mravec /KDH/, hlavný kontrolér obce JUDr. Vladimír Klukoš, -členovia obecnej rady - Ing. Ľ. Füzy, J. Švento, J. Mravec, R. Lejko a MUDr. Š. Hasák, predsedovia komisií obecného zastupiteľstva

- Ing. Ľubor Füzy /finančnej a správy obecného majetku/
- Juraj Švento /pre výstavbu, územný plán a byt. hospodárstva/
- Ján Mravec /pre životné prostredie, pôdne a vodné hospodárstvo/
- Róbert Lejko /pre ochranu verejného poriadku/
- MUDr. Štefan Hasák /soc. veci, školstva, mládeže, kultúry a športu/

Hlasovaním poslancov boli potvrdení vo funkciách:

- prednosta obecného úradu Peter Žerebák,

- veliteľ dobrovoľného požiarneho zboru Miroslav Brtke, - náčelník obecnej polície Juraj Cheben.
Obecné zastupiteľstvo schválilo: - plat starostu obce /v zmysle zákona/, - plat hlavného kontrolóra vo výške 4.000,--Sk, - rozpočtové provizórium na I.štvrťrok 1995 v približnom príjme 850.000,--Sk a vo výdajoch 600.000,--Sk, - sobášiacich /starostu obce O. Dubovca, zástupcu starostu J. Mravca a poslanca R. Fajtu/ a vykazovací postup podľa účtovnej osnovy pre obce.

Na prvom zasadnutí novozvoleného zastupiteľstva sa zúčastnili všetci poslanci /21/. Jednotlivé politické strany a hnutia majú v obecnom zastupiteľstve tieto počty poslancov:

1. KDH .....13 poslancov tj.61,9%
2. Spoločná voľba
 /SDĽ=1 +HP=4/ ..... 5 poslancov 23,8%
3. HZDS ..... 3 poslancov 14,3%

V neďalekom Ružomberku kandidovali za poslancov do mestského zastupiteľstva dvaja rodáci z Likavky: Peter Slešťan /KDH/ a Ing. Dalibor Marton /nezávislý kandidát/. Obaja boli zvolení.

V Liptovskom Mikuláši kandidoval za poslanca do mestského zastupiteľstva ďalší rodák z našej obce - Ing. Ľubomír Lauko /koalícia DS,DÚ,KDH/. Ing. Lauko nebol zvolený.

Najvýraznejšou zmenou oproti voľbám do NR SR v roku 1992, /resp. do orgánov samosprávy obce v roku 1990/, bol pri tohtoročnom volebnom"maratóne" spôsob obdržania hlasovacích lístkov. Kým pri spomínaných voľbách ich občan dostal domov, teraz ich volič dostal vo volebnej miestnosti v deň konania volieb. Z toho dôvodu vyplývala starostovi obce povinnosť /zo zákona/ zabezpečiť 3 dni pred konaním volieb doručenie Informácií o kandidátoch na zaregistrovaných kandidátnych listinách a Upozornenie pre voliča, všetkým občanom s volebným právom. Hlasovacie lístky, ktoré volič obdržal až vo volebnej miestnosti, boli vyvesené na viditeľnom mieste, v objekte, kde sa nachádzala volebná

miestnosť. Aj tehto roku voliči, ktorí sa zo zákonom presne stanovených dôvodov nemohli dostaviť do volebnej miestnosti, využívali práve na vykonanie hlasovania do prenosnej schránky. Jednalo sa prevažne o nehybných, prestarnutých, rôzne ťažko chorých občanov a pod.

Migrácia obyvateľov, narodenia, úmrtia, manželstvá

V roku 1994 sa občanom Likavky narodilo 28 detí. Je to o tretinu menej ako vlani. Narodilo sa 17 dievčat a 11 chlapcov. Prvým novorodencom v tomto roku bola Tatiana Hrčková. Narodila sa 13. januára. Poslednou bola Ivana Hradská, narodená 24. 12. Okrem nich sa narodili ešte tieto dievčatá: Michaela Brtková, Nikola Halušková, Romana Halušková, Ivana Nechajová, Františka Halušková, Michaela Javorková, Katarína Iglarčíková, Erika Konfálová, Zuzana Žilavová, Denisa Šventová, Lucia Poliaková, Monika Perdochová, Adela Kudličková, Timea Lauková, Martina Červeňová. Narodení chlapci: Daniel Peneac, Michal Sagara, Marek Vicaň, Branislav Boček, Dávid Durdík, Jakub Žilava, Jozef Krakovský, František Matúška, Dalibor Lašek, Patrik Gejdoš a Ivan Lúdik.
Jedinými dvojičkami boli Zuzana a Jakub Žilavovci. Narodili sa Helene Šípkovej rod. Bukovej a Miroslavovi Žilavovi.
Do obce sa prisťahovalo, resp. prihlásilo k pobytu 140 osôb, z toho 76 žien /dievčat/ a 64 mužov /chlapcov/. Domov dôchodcov prijal 76 nových obyvateľov, 64 sa prisťahovalo priamo do obce.
Noví obyvatelia DD: Martin Belčiš /nar. 1909/, Mária Búdová /1924/, Štefan Molek /1912/, Helena Kocureková /1907/, Michal Juricek /1910/, Ján Gejdoš /1925/, Andrej Vaňko /1904/, Anna Chovanová /1930/, Jozef Piroh /1942/, Štefan Gregorec /1917/, Štefan Plávka /1912/, Alojzia Kellová /1911/, Jozef Olejník /1919/, Margita Jurášová /1914/, Edita Kmeťová /1918/, Mária Števčeková /1931/, Zuzana Matejková /1913/, Juraj Oravec /1934/, Emília Pullmanová /1910/, Ján Kainc /1934/, Ján Majerčík /1929/, Katarína Macková /1936/, František Kubík /1930/, Mária Matejčeková /1912/,

Anna Martonová /1927/, Kamila Mikovičová /1912/, Haviský Anton /1908/, Ema Sochorová /1911/, Ján Prokop /1932/, Štefan Ballon /1926/, Mária Dubovská /1930/, Ľubomír Kaprál /1969/, Elena Húšťová /1926/, Adela Mitterpachová /1922, Ján Jurkovič /1937/, Július Sýkora /1931/, Ján Hýl /1920/, Jozef Droppa /1919/, Mária Kováčiková /1921/, Ondrej Uríča /1909/, Antónia Krakovská /1935/, Anna Danielčáková /1938/, Štefánia Pudišová /1922/, Peter Húšťava /1929/, Etela Hrbková /1914/, Margita Hvizdošová /1907/, Ondrej Spodniak /1922/, Margita Pethöová /1928/, Žofía Hrdinová /1910/, Jozef Nemček /1931/, Gabriela Horváthová /1919/, Andrej Turčan /1940/, Jozef Bulafčík /1940/, Mária Fričová /1910/, Jozefína Haverlová /1910/, Miroslav Guráň /1934/, Františka Valigurová /1919/, Mária Droppová /1910/, Margita Chebeňová /1908/, Eva Kubeková /1915/, Paulína Mišíková /1921/, Ján Murcko /1920/, Anna Pažítková /1911/, Etela Bartošová /1929/, Ľudovít Valent /1906/, Anna Lengvayová /1910/, Ernestína Cencerová /1915/, Helena Stankovianska /1905/, Oľga Cibulová /1927/, Karol Dunda /1933/, Anna Kompišová /1907/, Cyril Marnota /1926/, Helena Jeleníková /1905/, Juliana Črepová /1931/, Gregor Črep /1926/, Helena Mešková /1927/.

K pobytu v obci sa prihlásili: Zuzana Petercová /nar. 1925/, Anna Smolníková /1920/, Jozef Bauer /1957/, Boris Cisárik /1953/, Terézia Balatoniová /1975/, Peter Šimo /1973/, Stanislava Javorková /1974/, Jozefína Javorková /1993/, Janka Vytouchová /1975/, Vladimír Šarina /1970/, Mária Mosná /1948/, Michal Mosný /1982/, Erika Burgárová /1975/, Mária Mrázová /1973/, Marián Mráz /1991/, Milan Kačaljak /1979/, Roman Salaj /1969/, Zuzana Buková /1973/, Pavol Mucha /1972/, Jozef Hrabuša /1971/, Miroslava Hrabušová /1968/, Michaela Hrabušová /1993/, Tibor Fábry /1968/, Iveta Červeňová /1971/, Štefánia Gallová /1922/, Matúš Lacko /1921/, Marta Lacková /1925/, Ján Mráz /1935/, Peter Fajta /1963/, Elena Skokanová /1913/, Helga Nemethová /1974/, Eva Zemianeková /1949/, Iveta Zemia-

neková /1975/, Martin Fabian /1969/, Zdenka Gadačová /1973/, Marcela Hradská /1970/, Ľubomíra Haličková /1970/, Iveta Hradská /1972/, Jana Birtusová /1971/, Ján Stehura /1973/, Pavol Kuma /1965/, Soňa Kumová /1968/, Roman Hlinka /1970/, Patrik Kuma /1991/, Vladimír Rybársky /1958/, Zdenka Rybárska /1961/, Zuzana Rybárska /1981/, Vladimír Rybársky /1983/, Anton Krakovský /1919/, Stanislav Nechaj /1963/, Juraj Paško /1950/, Iveta Pašková /1962/, Tomáš Paško /1986/, Roman Paško /1988/, Agáta Vieriková /1966/, Pavol Konfál /1969/, Ľubo Birtus /1971/, Peter Ondruš /1973/, Andrea Ondrušová /1971/, Barbora Ondrušová /1994/, Magdaléna Babecová /1959/, Juraj Babec /1986/, Martin Švento /1970/.

Z Likavky sa odsťahovalo 65 osôb, z toho 49 priamo z obce a 16 z Domova dôchodcov. Z toho bolo 35 mužov a 30 žien.

Odsťahovaní z obce: Daniela Pongráczová /Martin/, Jozef Javorka /Ružomberok/, Božena Hrudálová /Dolný Kubín/, Jiřina Javorková /Ružomberok/, Dušan Turan /Ludrová/, Miroslav Žákovský /Ružomberok/, Jozef Hromjak /Ružomberok/, Terézia Balatoniová /Kapušany/, Zdenka Fajinová /Ružomberok/, Milan Ričař, Monika Ričařová, Henrich Ričař /všetci Stará Ľubovňa/, Zuzana Fajinová /Ružomberok/, Juraj Fajin /Ružomberok/, Vladimír Sališ /Komjatná/, Róbert Mahút /Ružomberok/, Monika Švalecová /Komjatná/, Marián Durdík /Lúčky/, Mária Mosná, Michal Mosný /obidvaja Ružomberok/, Andrea Andelová /Ružomberok/, Ľubomír Ferančík /Bratislava/, Ladislav Nemček /Ludrová, Igor Malachovský /Martin/, Etela Nemčeková /Ludrová/, Peter Fajta /Lúčky/, Ján Bukový, Zuzana Buková, Dominika Buková /všetci Ružomberok/, Kamil Zahoranský, Iveta Zahoranská, Simona Zahoranská /všetci Ružomberok/, Pavel Brnčal /Dolný Kubín/, Janka Pšenčíková, Norbert Pšenčík /obidvaja Ružomberok/, Štefan Kulčár /Martinček/, Helena Baloghová, Romana Baloghová, Martina Baloghová, Erika Baloghová /všetci Ružomberok/, Anna Mydliarová /Lipt. Lúžna/, Daniela Kulčá-

rová, Dávid Kulčár, Daniela Kulčárová ml. /všetci Martinček/, Milan Baran /Michalovce/, Ján Dobšinský /Turčok/, Branislav Ballo /Ružomberok/, vdp. Imrich Zahuranec /Chrasť nad Hornádom/, Božena Žitníková /Trenčín.

Odsťahovaní z Domova dôchodcov: Jozef Pilátik, Agnesa Pilátiková /obidvaja Považská Bystrica/, Irena Púčiková /Kvačany/, Benjamín Kulina /Lipt. Mikuláš/, Ľudmila Uhráková, Emília Čierniková /obidve Ružomberok/, Augustín Chovan /Púchov/, Karol Dunda /Abrahám/, Miroslav Belorit /Gôtovany/, Margita Jurášová /Ružomberok/, Pavol Šefranko /Štiavnička/, Štefan Gregorec /Trstená/, František Gaudera /beňadiková/, Jaroslav Repčík /Ružomberok/, Ján Majerčík /Lipt. Hrádok/, Štefánia Pudišová /Lisková/.

V priebehu roka zomrelo 106 osôb, z toho 62 žien a 44 mužov, 65 bolo z Domova dôchodcov a 41 priamo z obce.

V DD zomreli: Ernest Nezník, Ján Chlebo, Irma Vlhová, Melánia Skladaná, Jozef Mellek, Ján Vévoda, Ján Beňo, Pavol Vlha, Emília Beňová, Mária Stankovianska, Jozef Vallo, Margita Hajasová, Zuzana Mačorová, Mária Goncová, Amália Uramová /89 ročná/, Judita Vieriková, Mária Bartková, Elena Kocoureková, Richard Novotný, Elena Húšťová, Jozef Olejník, Ján Staš, Janka Todeková, Noemi Nemčeková, Martin Michalko, Ľudmila Polóniová, Emília Omastová, Júlia Vajaská, Natália Medvecká, Mária Búdová, Jozef Trstenský, Zuzana Matejková, Mikuláš Pethö, Eva Barbierová, Ilona Šlauková, Mária Buzáková, Mária Burošová, Peter Machola, Jozef Turza, Anna Makovcová, Štefánia Hrbčeková, Zuzana Michalková, Rudolf Ďurný, Jozef Sidor, Štefan Hluška, Miroslav Guráň, Ján Kráľ, Anna Schmollová, Ján Murcho, Etela Hrbková, Peter Sukaný, Mária Kováčiková, Jozef Turčan, Michal Paško, Emília Diešková, Helena Husarčíková, Elena Kutajová, Jozef Klubica, Mária Števčeková, Mária Mäsiarová, Ignác Buzák, Mária Žakarovská, Jozef Janotík, Jozefa Dubovská a Marta Franková.

Opustili nás: Vendelín Klačko 90 r. /zomrel v Likavke/, Ivan Pejkov 77r. /v Ružomberku/, Matej Zbaviteľ 85r. /v Ružomberku/, Ladislav Mihálik 74r. /v Ružomberku/, Anna Páterová 48r. /zomrela pri autonehode v Štrbe/, František Lofaj 64r. /v Ružomberku/, Kamil Mračko 71r. /v Ružomberku/, Helena Pšenová 75r. /v Lipt. Mikuláši/, Kamila Konfálová 56r. /v Likavke/, Irena Kozicová 71r. /v Ružomberku/, Ladislav Klopta 74r. /v Martine/, Irena Fajtová 72r. /v Ružomberku/, Gašpar Zajac 79r. /zomrel pri autonehode v Ružomberku/, Koloman Durdík 85r. /v Štiavničke/, Ľudmila Halušková 67r. /v Ružomberku/, Kamila Krajčiová 84r. /v Lipt. Mikuláši/, Ferdinand Švalec 79r. /v Štiavničke/, Ľudmila Trepáňová 84r. /v Ružomberku/, Elena Zbaviteľová 74r. /v Galante/, Žofia Krafská 74r. /v Ružomberku/, Adriana Kaniová 79r. /v Likavke/, Kornélia Stankovianska 78r. /v Ružomberku/, Ľudmila Vrabková 80r. /v Ružomberku/, Ján Salvender 90r. /v Likavke/, Štefan Domiter /v Ružomberku/, Anna Cevárová /v Likavke/, Ľudmila Martonová 88r. /v Likavke/, Laurinc Marton 71r. /v Likavke/, Ľudmila Veselovská 81r. /v Likavke/, Cyril Kubinec 77r. /v Štiavničke/, Margaréta Piechočáková 70r. /v Lipt. Mikuláši/, Františka Nemčeková /v Likavke/, Bohuslav Klopta 46r. /zomrel tragicky v Ružomberku/, Albína Fajtová 85r. /v Likavke/, Etela Kráľovenská 67r. /v Lipt. Mikuláši/, Božena Raksová 88r. /v Štiavničke/, Mária Mihalíková 79r. /v Likavke/, Ernestín Hradský 67r. /v Dolnom Kubíne/, Berta Holotová 82r. /v Likavke/, Mária Sabuchová 73r. /v Ružomberku/, Marta Rybárska 61r. /v Ružomberku/.

V prvý februárový deň otriasla blízkymi príbuznými, pracovníkmi Celprojektu, členmi súboru divadelných ochotníkov z Likavky i širokou verejnosťou nečakaná správa o tragickej smrti Anitky Páterovej, rod. Hudákovej. Zahynula spoločne s kolegom z Celprojektu Ružomberok Ing. Dušanom Šipulom pri autonehode v Štrbe. Najvšší žiaľ prežívali jej najbližší, manžel Štefan, synovia Michal a Štefan, matka Ernestí-

na, sestra Eva, bratia Jozef a Štefan. Anitka odišla vo chvíľach, keď bola plná elánu a optimizmu. A. Páterová bola dušou divadelného súboru.

Vo štvrtok 10. marca o 8.^{00}hod. pri hoteli Liptov v Ružomberku tragicky zahynul 79-ročný dôchodca Gašpar Zajac. Na prechode pre chodcov ho zrazil 43-ročný vodič nákladného auta zn. LIAZ. Obyvateľ našej obce utrpel zranenia, ktorým na mieste nehody podľahol. Nákladné auto ešte narazilo aj do osbného vozidla. K ďalším zraneniam našťastie nedošlo.

Bohuslav Klopte pracoval v ružomberskom Celprojekte. Ráno 3. októbra po príchode na pracovisko vyšiel na strechu budovy, aby opravil jedno nesvietiace písmeno názvu firmy. Pravdepodobne zásah elektrického prúdu privodil nešťastie, B. Klopta spadol zo strechy výškovej budovy. 46-ročný Likavčan tragédiu neprežil.

Manželstvo uzavreli: Pavol Mucha a Janka Hušľová, Marián Durdík a Ingrid Baďová, Vladimír Švalec a Monika Drapáčová, Tibor Fábry a Silvia Havrilová, Jozef Maretta /gréckokatolícky kňaz/ a Janka Mudríková, Milan Červeň a Iveta Jankyová, Vladimír Švalec a Miriam Hanulová, Remig Andel a Andrea Halušková, Karol Šturc a Alena Chlustová, Peter Fajta a Jana Páleníková, Róbert Halička a Ľubomíra Kurová, Dušan Németh a Helga Ruckschlosová, Marián Hradský a Marcela Slaná, Zdenko Hradský a Iveta Nagranová, Pavol Mydliar a Anna Vytouchová, Milan Baran a Mária Dušková, Ján Stehura a Renáta Pálová, Ing. Igor Marton a Oľga Kyselicová, Roman Hlinka a Silvia Pacigová, Milan Šubjak a Jana Husarčíková.

Život farnosti.

Druhého januára sa desiatka mladých Likavčanov vrátila z Mníchova. Zúčastnili sa šesťdňového medzinárodného stretnutia kresťanskej mládeže, ktoré organizuje ekumenická komunita z francúzskeho Taizé pre mládež z celej Európy. Najväčším zážitkom bola spoločná silvestrovská modlitba za mier, ktorá začínala o 23. hodine vo všetkých modlitebniach a kostoloch metropoly Bavorska. Prítomným požehnal miestny arci-

biskup ako aj kňazi pravoslávnej, gréckokatolíckej a evanjelickej cirkvi. Stretnutia sa zúčastnilo vyše 80 000 mladých kresťanov, medzi ktorými bolo okolo 2 000 Slovákov. Mladí ľudia diskutovali o problémoch náboženstva, hospodárstva, ako aj politiky. Pobyt v Mníchove bol pre Likavčanov prospešný. Prehĺbili si nielen vieru, ale aj jazykové vedomosti.

Vo februári bola široká čitateľská verejnosť milo prekvapená vydaním knihy vdp. Kornela Brtku "Úlomky zo života." Skromná knižôčka spomienok dnes už na dôchodku v Likavke žijúceho rímskokatolíckeho kňaza svojou obsahovou rozmanitosťou a všadeprítomným nadhľadom pútavo rekapituluje niektoré okamihy jeho plodne prežitého života. Autentické zážitky sa čitateľovi prihovárajú nevtieravou formou, úsmevom, ale aj výsledným ponaučením.

V marci sa uskutočnila púť likavských farníkov do Ríma, pri príležitosti sedemdesiatych narodenín významného slovenského kňaza, cirkevného hodnostára, politika, historika a publicistu Jozefa kardinála Tomku. /Kardinál Tomko pôsobí v rímskej Kongregácii pre evanjelizáciu národov a je tretím najdôležitejším hodnostárom cirkvi, po pápežovi a štátnom tajomníkovi Svätej stolice./ Priebeh púte bol zdokumentovaný videozáznamom. Pútnikov duchovne viedol vdp. dekan Zahuranec.

V sobotu 23. apríla boli na základe povolenia Obv. úradu životného prostredia Ružomberok v areáli chrámu sv. Juraja spílené vysoké brezy. Brigádnici spilovali každý druhý strom.

Po prvej májovej pobožnosti bol v kostole premietaný videofilm z púte do Ríma.

Siedmeho mája bolo viac ako sto Likavčanov prítomných na mariánskej púti na Starých Horách. Zástupy kresťanov sa zbierali už v predchádzajúcu noc, kedy doviezli do Baziliky sochu Fatimskej Panny Márie z Portugalska. Pútnici zotrvali v kostole celú noc, ktorej čas bol vyplnený kvalitným duchovným programom a modlitbami. Hlavnú sv. omšu na športovom štadióne celebrovali biskupi Msgr. Rudolf Baláž a Msgr. ThDr. Jo-

zef Feranec. Na púť prišlo okolo dvadsaťpäťtisíc mariánskych ctiteľov. Banskobystrický biskup R. Baláž jasne formuloval, že cirkev nepestuje nijaký kult sochy. Ctí si Máriu, ktorá dala Kristovi, ústrednej postave dejín, ľudský život a svätosťou sama slúži príkladom.

Nespočetné množstvo veriacich našej obce prežívalo s katolíkmi Ružomberka a okolitých farností 19. a 20. mája mimoriadne povznášajúce slávnostné chvíle, keď pri putovaní po Slovensku mala v meste zastávku socha Fatimskej Panny Márie, symbol viery, nádeje a lásky. Posolstvo z Fatimy oslovuje ľudstvo na celom svete už 77 rokov, dodáva mu mravnú silu a posilnenie. V Ružomberku sa pri tejto príležitosti uskutočnil Fatimský deň s viacerými pobožnosťami. V kostole sv. Ondreja sa popri modlitbách spievali aj pútnické piesne, predstavili sa spevokoly, program pripravili aj rehoľné spoločenstvá a mládež. Na námestí pred farským kostolom koncelebroval pontifikálnu sv. omšu spišský svätiaci biskup Msgr. Andrej Imrich. Vo večerných hodinách prešla Námestím A. Hlinku procesia. Socha Fatimskej Panny Márie opustila Ružomberok 20. mája, keď sa ešte konali mariánske ranné chvály, sv. omša i záverečný obrad rozlúčky.

Likavský rodák Jozef Maretta bol 17. júna vysvätený za diakona. O dva dni neskôr prijal v Prešove svätosť kňazstva. Jozef Maretta študoval posvätnú teológiu na gréckokatolíckej bohosloveckej fakulte v Prešove.

Dva autobusy zaplnené kresťanskou mládežou našej obce putovali v júni na Mariánsku horu do Levoče. 22. júna slúžil v našom kostole sv. omšu novokňaz Brodňanský z Dolného Kubína.

Začiatkom júla sa v chráme sv. Juraja uskutočnila pri príležitosti rozlúčky s odchádzajúcim vdp. dekanom Zahurancom a uvedením nového kňaza do farnosti, slávnostná koncelebrovaná sv. omša. Po bohoslužbách sa v klube MKS konalo zasadnutie farskej rady, kde k prítomným prehovoril aj starosta obce Ondrej Dubovec.

Novým pôsobiskom vdp. Imricha Zahuranca sa stala Cyrilo-metodská bohoslovecká fakulta UK v Spišskej Kapitule - Spišskom Podhradí. Bol poverený výukou liturgiky v Kňazskom seminári Msgr. Jána Vojtaššáka. Zároveň sa stal farárom v Chrasti nad Hornádom. Likavskú farnosť spravoval 18 rokov. Jeho nástupcom v Likavke sa stal dôstojný pán Štefan Tuka.

Významného výročia - 55 rokov kňazstva si 29.júla pripomenul vdp. Kornel Brtko, duchovný na odpočinku v Likavke. I napriek vysokému veku, pokiaľ mu to zdravotný stav dovoľuje, vypomáha v pastorácii. Často navštevuje futbalové stretnutia Likavky, angažoval sa v ochotníckom divadle ako organizátor a režisér. V septembri napísal bývalý správca našej farnosti vdp. Zahuranec list, ktorý adresoval všetkým Likavčanom. Uviedol v ňom: " Je nedeľný podvečer 4. septembra. Rozmýšľam, ba vlastne rozjímam nad tým, ako ma oslovilo dnešné Božie slovo. Effeta, otvor sa!, hovorí Pán Ježiš hluchonemému z evanjelia. Otvárať sa Božiemu pôsobeniu, ale i vzájomne medziľudsky. Je to príležitosť zamyslieť sa aj nad mojím pôsobením v Likavke. Zamyslieť sa s odstupom dvoch mesiacov po odchode z Likavky.

Živo spomínam na ten večer v pondelok 23.februára 1976, keď som prišiel do Likavky a mal prvú sv. omšu spolu s vdp. Petrom Fidermákom, ktorý z Likavky odchádzal. Rozlúčka a vítanie. Rovnako ako 3.júla 1994 s vdp. Štefanom Tukom. Začala práca vo veľkej farnosti. Postupne som si zvykal na nové prostredie, poznával Likavčanov. Prvé predsavzatia, ktoré som sa snažil stále dodržiavať, sa osvedčili. Neprezradím všetky, ale aspoň jedno z nich - nevyhľadávať konfliktné situácie. Všetky problémy riešiť čo najpokojnejšie, nie kompromisom za každú cenu, ani nie radikálne. Riešiť ich snahou o vzájomné porozumenie, rešpektovanie každého veriaceho i neveriaceho. Vnášať lásku a pokoj. Viem, že nie vždy sa mi to podarilo, že vznikali aj menšie konflikty.

Problémy sú na to, aby sa riešili. Cieľom nemôže byť

bezproblémový život, ale riešenie problémov vzájomným otváraním sa, snahou o pochopenie toho druhého. Tak ako hovorí Pán Ježiš v evanjeliu: Effeta! Otvor sa! A budeš počuť, budeš správne hovoriť.
Milí Likavčania, aspoň v krátkosti som niečo naznačil, prezradil zo svojho vnútra. Radím aj vám a prosím vás, aj súčasné problémy sa snažte riešiť vzájomným otváraním sa, snahou pre pochopenie toho druhého. Predovšetkým otváraním sa Bohu, jeho pôsobeniu, jeho láske, ktorá prenášaná do medziľudských vzťahov, nás môže povzniesť, pretvoriť na nových ľudí, odstrániť z nášho života najmä nenávisť a nepriateľstvo. Prežívame Rok Rodiny v duchovnej obnove. Vytvárajte vo svojich rodinách prostredie vzájomného načúvania, rešpektovania sa, pomoci a lásky. A prenášajte tieto krásne vlastnosti i do väčšej rodiny, ktorou je farnosť i do prostredia vašej obce. K tomu vám všetkým vyprosujem hojné Božie požehnanie. Pozdravujem Vás."
Narodenie Pána si veriaci pripomenuli slávnostnými bohoslužbami a divadelným predstavením Betlehemská hviezda. Hru, ktorá približuje udalosti slávnych dní spred takmer dvoch tisícročí, naštudoval mládežnícky súbor pri ZO ZDOS. Režisérom bol Jozef Hradský. Vianočnú pohodu v kultúrnom dome zvýraznilo pásmo kolied a tancov v podaní detského folklórneho súboru Likava. Vo sviatok sv Štefana sa mladí divadelníci predstavili s "Betlehemskou hviezdou" v Ľubeli.
Na prelome rokov sa vo farskom kostole konala polnočná pobožnosť, ktorou kresťania poďakovali za prežitý rok.
V našej farnosti bolo v roku 1994 pokrstených týchto 37 detí: Peter Gžib /narodený v septembri 1993/, Tomáš Cheben /december 1993/, Martin Mojš /december 1993/, Tatiana Hrčková /január 1994/, Michaela Brtková /január 1994/, Františka Halušková /február 1994/, Michaela Javorková /január 1994/, Ivana Nechajová /február 1994/, Katarína Iglarčíková /marec 1994/, Marek Vojtěch /marec 1994/, Peter Brtko /narodený v septembri 1979 - bydlisko Ružomberok/, Zuzana Brtková /na-

rodená v apríli 1981 - bydlisko Ružomberok/, Nikola Halušková /február 1994/, Romana Halušková /február 1994/, Michal Sagara /marec 1994/, Branislav Boček /apríl 1994/, Dávid Durdík /apríl 1994/, súrodenci Jakub a Zuzana Žilavovci /máj 1994/, Veronika Šoltýsová /máj 1994/, Denisa Šventová /jún 1994/, Jakub Šimrák /narodený v máji 1994 - bydlisko Martinček/, Marián Kóňa /október 1983/, Veronika Kóňová /január 1986/, Marek Brtko /narodený v auguste 1985 - bydlisko Ružomberok/, Miriam /Mária/ Brtková /narodená v júli 1987 - bydlisko Ružomberok/, Jakub Brtko /narodený v decembri 1991 - bydlisko Ružomberok/, Lucia Poliaková /jún 1994/, Monika Perďochová /jún 1994/, Edita Difková /narodená v apríli 1994 - bydlisko Martinček/, Jozef Krakovský /jún 1994/, František Matuška /jún 1994/, Monika Trnková /narodená v júli 1994 - bydlisko Martinček/, Patrik Tomáš /narodený v apríli 1990 - bydlisko Ružomberok/, Timea Lauková /september 1994/, Dalibor Tekel /september 1994/, Martina Červeňová /november 1994/. Deti, ktoré nemajú v zátvorke za menom uvedené bydlisko, majú bydlisko v Likavke.

Vo farnosti Likavka v priebehu roka 1994 rímskokatolícki kňazi pochovali 44 osôb /všetko dospelých/. Boli to: Vendelín Klačko, Ladislav Mihálik, Cecília Kvašnicová, Helena Pšenová, Anna Páterová, František Lofaj, Kamil Mračko /bydlisko Martinček - pochovaný v Martinčeku/, Štefan Domiter, Ján Vévoda /z Domova dôchodcov/, Kamila Konfálová, Irena Kozicová, Vladimír Škrlík, Irena Fajtová, Ladislav Klopta, Anastázia Pindurová /pochádzala z Likavky, posledné roky žila v Ružomberku - pochovaná v Likavke/, Amália Uramová /z Domova dôchodcov/, Vendelín Galas /býval v Likavke, posledné roky žil v Ružomberku - pochovaný v Likavke/, Koloman Durdík, Helena Hradská /Poprad - pochovaná v Likavke/, Ľudmila Halušková, Kamila Krajčiová, Eduard Lauko /bydlisko Martinček - pochovaný v Martinčeku/, Ferdinand Švalec, Ľudmila Trepáňová, Františka Nemčeková, Ján Staš /z Do-

mova dôchodcov/, Ľudmila Pekárová /bydlisko Martinček - pochovaná v Martinčeku/, Adriana Kaniová, Ľudmila Vrabková, Ľudmila Martonová, Margita Piechočáková, Ľudmila Veselovská, Laurinc Marton, Bohuslav Klopta, Albína Fajtová, Jozef Turčan /z Domova dôchodcov/, Stela Královenská, Anna Ľančová /bydlisko Ružomberok - pochovaná v Likavke/, Dušan Gejdoš /bydlisko Dolný Kubín - pochovaný v Martinčeku/, Mária Miháliková, Emil Červeň /pochádzal z Likavky, býval v Ružomberku - spáchal samovraždu, smrť obesením - pochovaný v Likavke/, Berta Holotová, Ernestín Hradský, Jozef Janotík /z Domova dôchodcov/.

Zosnulí, ktorí nemajú v poznámke za menom uvedené bydlisko, resp. miesto pochovania, bývali resp. boli pochovaní v Likavke.

V roku 1994 prijalo sviatosť manželstva vo farnosti Likavka týchto 12 párov: Pavol Mucha z Rajca nar. 1. 12.1972 a Jana Hušťová z Likavky nar. 14.3.1974 /30. apríla ich sobášil vdp. Zahuranec/, Peter Brtko z Ružomberka nar. 1.10.1950 a Mária Magdaléna Vidakovič z Ružomberka nar. 11.12.1946 /30.apríl - vdp. Zahuranec/, Vladimír Švalec z Komjatnej nar. 31.1.1971 a Monika Drapáčová z Likavky nar. 2.12.1972 /4.jún - vdp. Zahuranec/, Remig Andel z Ružomberka nar. 29.10. 1971 a Andrea Halušková z Likavky nar. 7.2.1975 /18. jún - vdp. Zahuranec/, Tibor Fábry z Ružomberka nar. 30.11.1968 a Silvia Havrilová z Likavky /4.jún - vdp. Zahuranec/, Karol Šturc z Likavky nar. 25.12.1961 a Alena Chlustová z Likavky nar. 14.7.1972 /16.júl - vdp. Róbert Brtko/, Peter Fajta z Likavky nar. 13.6.1963 a Jana Páleníková z Považskej Bystrice nar. 8.7.1973 /13.7. - vdp. Štefan Tuka/, Pavol Mydliar z Lipt. Lúžnej nar. 10.2.1973 a Anna Vytouchová z Likavky nar. 19.4.1972 /17.9. - vdp. Tuka/, Zdenko Hradský z Likavky nar. 9.2.1967 a Iveta Nagranová z Ružomberka nar. 28.12.1972 /24.9. - vdp. Tuka/, Ján Stehura z Ružomberka nar. 11.10.1973 a Renáta Pálová z Likavky nar. 21.7.1973 /1.10. - vdp. Tuka/, Roman Hlinka z Ružomberka nar. 4.6.1970 a Silvia Pacigová z Likavky

nar. 17.6.1976 /8.10. - vdp. Tuka/, Stanislav Novák z Ružomberka nar. 21.8.1949 a Anna Moravčíková z Ružomberka nar. 1.11.1953 /1.11. - vdp. Tuka/.

Veľký sviatok likavskej farnosti bol v nedeľu 29. mája. Prvoprijímajúce dietky po prvýkrát pristúpili k sviatosti oltárnej. K sviatostiam pokánia a sv. prijímaniu pristúpili aj ich rodičia, súrodenci, starí rodičia, krstní rodičia, príbuzní a ostatní farníci.

Vyučovanie náboženstva žiakov Základnej školy v Likavke v roku 1994 zabezpečovali: vdp. Imrich Zahuranec /do konca šk. roka 1993/94/, vdp. Štefan Tuka od začiatku šk. r. 1994/95/, vdp. Viktor Olos - farár z Valaskej Dubovej, Jozef Lenárt - katechéta z Likavky a Ing. Hýravý - katechéta z Černovej.

Nový správca farnosti sv. Juraja vdp. Štefan Tuka sa narodil 4. januára 1969 v Trstenej. Pochádza z kresťanskej rodiny. Základnú školu navštevoval v Nižnej. Študoval aj v ĽŠU - hudobnom odbore. Po ukončení ZŠ študoval na Gymnáziu v Trstenej, kde v r. 1987 úspešne zmaturoval. Ešte v tom istom roku bol prijatý na Cyrilo-Metodskú Bohoslovecku fakultu. V Bratislave absolvoval 3 ročníky. Po otvorení spišského diecézneho seminára ukončil štúdium /2 roky/ v kňazskom seminári v Spišskej Kapitule, kde bol 14. júna 1992 vysvätený za kňaza. Po vysvätení pôsobil počas 2 rokov ako kaplán v Spišskej Novej Vsi. V polovici roka 1994 prišiel do našej obce, aby vystriedal odchádzajúceho vdp. dekana Imricha Zahuranca.

Rodičia Mgr. Tuku sú už na dôchodku. Otec je už 25 rokov kostolníkom. Má štyroch starších súrodencov. Jeden z nich je farárom v Slovenskej Vsi. Ďalší traja sú ženatí. Pôvodne mali rodičia nášho nového pána farára 6 synov. Najstarší im tragicky zahynul. Vdp. Štefan Tuka začal v jesenných mesiacoch tohto roka externe študovať na Katolíckej univerzite v poľskom Lubline. Doplňuje si teologické štúdiá v oblasti - pastorálka. Dlhší čas sa zaujíma a venuje posvätnej hudbe. Počas vysokoškolských štúdií v Bratislave a v Spišskej Kapitule bol ročníkovým spolužiakom vdp. Róberta

Brtku z Likavky.
Z Likavky pochádza rehoľná sestra Alma, občianskym menom Štefánia Gallová. Jej vlastnou sestrou je pani Anna Slašťanová. Sestra Alma pôsobí už mnoho rokov v zahraničí. Aj v Ríme si často spomenie na pôvodný domov, na Slovensko, kde vyrástla a kde má korene. V súčasnosti je členkou medzinárodnej komunity a preto len zriedka hovorí materským jazykom. Pri stretnutiach so Svätým otcom, a nie je to /ako sama spomína/ zriedka, vždy ho pokorne prosí o požehnanie pre náš národ.
"V tomto roku uplynulo 20 rokov odvtedy, čo na podnet vtedajšieho p. kaplána Fidermaka vznikol cirkevný spevácky zbor. S veľkým nadšením sa ho ujal Leopold Šida z Ružomberka. Zo začiatku sa zbor schádzal na skúškach v kostole, neskôr v dreveničke u Mariášov, ktorá spevákom poskytla prístrešie. Spevokol pracoval v období, kedy režim tieto aktivity potláčal. Aj napriek tomu sa chýr o likavskom zbore šíril po okolitých farnostiach. V posledných rokoch sa spevokol vďaka vdp. Zahurancovi schádzal na Farskom úrade. Práca v zbore nebola ľahká ani pre členov, ani pre dirigenta, veď viacerí speváci nepoznali noty. Aj napriek ťažkostiam sa nacvičilo veľa piesní, s ktorými sme sa predstavili v Spišskej Kapitule, Ružomberku, Nitre, Tvrdošíne, Dolnom Kubíne a okolitých obciach. Zvlášť veľakrát sme odprevádzali na poslednej ceste našich spoluobčanov.
Za dvadsať rokov sa v zbore vymenila okolo stovka členov. Zaujímavé je, že po roku 1989, keď už cirkevný spevokol mohol verejne a bez problémov vystupovať, činnosť zboru začala stagnovať. Možno to bolo tým, že sa spevokol neomladil a keď, tak veľmi málo. Pred rokom nám podal pomocnú ruku starosta obce Ondrej Dubovec, ktorý spevokolu poskytol v kultúrnom dome miestnosť na skúšanie. Ale to už bolo neskoro. Spevokol sa prakticky rozpadol." - Toľko slová dlhoročného predsedu cirkevného speváckeho zboru v Likavke Emanuela Nemčeka.
Záverom treba poznamenať, že medzitým z Likavky odi-

šiel organista a derigent Leopold Šida. V našej farnosti odviedol kus poctivej práce. Počas svojho pôsobenia v obci výraznou mierou prispel k zvýšeniu umeleckej úrovne cirkevného spevu a hudby. Tento nadaný, vysoko hudobne vzdelaný, skromný, dobrý a v minulosti ťažko skúšaný človek /prenasledovaný a väznený "minulým" režimom/ ostane natrvalo v pamätiach mnohých Likavčanov. Pán Šida odišiel z Likavky v apríli.
O organový doprovod sa v tomto roku starali: Mária Slašťanová, Miroslav Peterec, Mária Mravcová a Zuzka Hanousková.

Školstvo, výchova detí

V šk. roku 1993/94 navštevovalo ZŠ v Likavke 422 žiakov, z toho 263 z Likavky, 86 z Valaskej Dubovej, 51 z Martinčeka a 22 z Ružomberka. Škola mala 18 tried a 3 oddelenia školskej družiny. Vo Valaskej Dubovej boli elokované dve triedy so štyrmi ročníkmi ZŠ a jedno oddelenie ŠD. V škole pracovalo 27 pedagogických a výchovných pracovníkov a 7 správnych zamestnancov. V spomínanom šk. roku bola po súhlasnom stanovisku školskej správy vytvorená jedna trieda /v treťom ročníku/ s rozšíreným vyučovaním jazykov. Žiaci, ktorí navštevovali tento typ triedy, sa budú, na rozdiel od ostatných, učiť od piateho ročníka aj ďalší cudzí jazyk. Výsledky vyučovania cudzích jazykov sú potešiteľné. Naši žiaci získali úspechy aj v jazykových súťažiach. Na okresnej olympiáde v anglickom jazyku obsadili druhé a štvrté miesto, vo francúzštine prvé miesto s postupom do krajského kola. Pri návšteve školy sa k výuke jazykov veľmi dobre vyjadrila rádová sestra Anna, americká učiteľka na ZŠ Sv. Vincenta v Ružomberku.
Trvalou súčasťou života školy je aj športový život. A nie neúspešný. Svedčí o tom víťazstvo v dnes už medzištátnom ľahkoatletickom stretnutí v Hlučíne / ČR/, medailové umiestnenie vzpieračov na majstrovstvách SR, tretie miesto dievčat a štvrté miesto chlapcov v basketbalovej lige medzi 10 ZŠ z okolia Ružomberka. Účasť chlapcov vo futbalovej súťaži, dievčat v zdravotníckej súťaži. Úspešní boli aj po-

žiarnici.
K zvládnutiu vydareného premierového ročníka basketbalovej ligy ZŠ dolného Liptova prispeli aj Rastislav Kudlička a Augustín Vaculík, učitelia telesnej výchovy so ZŠ Likavka.
Školský rok 1994/95 sa začal 5. septembra. Základná škola prijala do svojich lavíc 405 žiakov. Do prvého ročníka nastúpilo len 39 žiakov. Po 17 rokoch prišli do piateho ročníka žiaci z elokovaných tried vo Val. Dubovej. Výuku zabezpečovalo 27 pedagogických a 3 výchovní pracovníci. V škole pracovali 5 správni zamestnanci.
Riaditeľ ZŠ Mgr. Eduard Poliak sa kladne vyjadril k spolupráci s Obecnými úradmi v Likavke, Valaskej Dubovej a Martinčeku. Dobrá súčinnosť je aj s Kultúrnym strediskom v Likavke.
Doterajšie výsledky vo výchove a vzdelávaní sú optimistické. Z mimoškolských aktivít treba spomenúť dve prvé a dve tretie miesta v speve vianočných kolied, víťazstvo štvrtákov na futbalovom turnaji o Pohár primátora Ružomberka a celoškolské vianočné besiedky. Pedagogickí a výchovní pracovníci sa okrem priamej výchovnej a vzdelávacej práce sústreďujú tiež na prípravu a realizáciu nadácií a iných dôležitých projektov.
Riaditeľstvo školy s pedagogickým tímom založili 23. júna t.r. nadáciu "Výchovou proti kriminalite mládeže." Táto aktivita je zameraná na preventívnu výchovnú činnosť v boji proti toxikománii, drogovým závislostiam, krádežiam a inej trestnej činnosti.
Projekt "Konštantín" obsahuje zásadnú systémovú zmenu školskej sústavy, ktorej cieľom je škola humanisticko-tvorivá, orientovaná nielen na odovzdávanie informácií a prípravu na povolanie, ale aj na rozvoj osobnej integrity a vysokú úroveň vzdelanosti, mimoškolskú výchovu a odbornú prípravu. Projekt Konštantín počíta s rodinou, ako s jedným z rozhodujúcich faktorov pre výchovu a vzdelávanie dieťaťa. Riaditeľstvo školy chce úlohy a ciele projektu prediskutovať

s rodičmi a so zástupcami obcí.
Projekt "Ochrana životného prostredia" má za cieľ naučiť žiakov úcte k človeku a prírode od najmladšieho školského veku a podieľať sa na ochrane život. prostredia.
Žiaľ škola nie je ani v súčasnosti stavebne ukončená. Sľuby o dokompletizovaní školy po jej otvorení /pred 32 r./ ostávali na úrovni sľubov. Až v roku 1990 sa započalo s prístavbou školskej jedálne a družiny. Od roku 1993 sa vo výstavbe pre nedostatok finančných prostriedkov nepokračuje. Naviac stavba prešla úradnícky z kapitoly "prístavba" do kapitoly "údržba", čím sa podmienky jej ukončenia ešte viac skomplikovali.
Finančnú krízu pociťuje školstvo na všetkých stupňoch. Výnimkou nie je ani Materská škola v Likavke. Hoci finančne pomohol obecný úrad a aj rodičia, resp. sponzori poskytli príspevky na prevádzkovanie, peňazí je málo. Deti sa chcú hrať s novými hračkami, tie čo MŠ má, treba neustále opravovať. Problémom je nedostatok náhradných dielov.
Existencia predškolských zariadení je ohrozená.
V deklarácii práv dieťaťa je zakotvené právo na výchovno-vzdelávací proces v predškolskom veku so zameraním na zdravý duševný a telesný rozvoj.
Čím viac detí v MŠ, tým bude prevádzka možná aj v ďalších rokoch.
V druhú májovú nedeľu pozdravili likavské matky a staré mamy deti MŠ so žiakmi ZŠ programom, ktorý pripravili pri príležitosti Dňa matiek. V kultúrnom dome vystúpili aj v novembri, K mesiacu úcty k starším. Predstavili sa zaujímavým pásmom "Podávam Vám rúčku starkí." V programe vystúpil aj folklórny súbor Likava a členovia cirkevného spevokolu.

Životné prostredie

Základná organizácia Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny v Likavke pôsobí už štvrtý rok. Vznikla 7.2.1991 z podnetu Jozefa Žákovského, zanieteného milovníka a ochrancu prírody. Mladí i starší ochrancovia prírody sa snažia organizačne zabezpečovať ak-

cie smerujúce k ochrane prírody a krajiny v regióne obce. Táto organizácia je otvorená všetkým občanom. Potrebná je len láska k prírode a chuť k práci v kolektíve. Ochranárom prírody z Likavky nie je ľahostajné, čo ľudia dýchajú, akú vodu pijú, aké si vytvárajú prostredie, v ktorom žijú. Zaujíma ich vzhľad našej obce a okolia. Členovia ZO SZOPK sprístupnili studničky v Chočskom pohorí, pod likavským hradom a Čebraťom, upravili turistický chodník na Predný Choč. Organizujú aj výstupy na pamätné vrchy regiónu.

Naša obec je sčasti splynofikovaná. V priebehu troch rokov bolo splynofikovaných desať ulíc. Škoda len, že občania nevyužívajú dostatočne možnosť vykurovania svojich domácností zemným plynom, ktorý je najlacnejší a prispieva k zdravšiemu životnému prostrediu. Vykurovanie pomocou elektrickej energie je tiež vysoko-ekologické, avšak napájanie na terajšiu nevyhovujúcu elektrickú sieť vytvára problémy pre ďalšie domácnosti. Celej obci pomôže rekonštrukcia elektrickej siete, započatá SEZ š.p. Žilina. Rozhodovať bude ale predovšetkým dostatok finančných prostriedkov.

Všetci občania by sa mali podieľať na zveľaďovaní životného prostredia. Namiesto toho zakladajú rôzne nepovolené skládky. Vzhľad obce znehodnocujú skládky s odpadom na Kramariskách, na bývalej vojenskej strelnici, v Žabove, na bani pri Opuke.

Podľa vyjadrenia Ing. Júliusa Burkovského z banskobystrickej pobočky Slovenskej agentúry životného prostredia /SAŽP/ vypracoval Slovenský ústav ochrany prírody v Bratislave projekt navrhovaného národného parku "Choč - Prosečné". Tento národný park v rozlohe 9 806 ha má zahŕňať lesný komplex od masívu Choča na západe až po rozhranie medzi Kvačianskou a Suchou dolinou na východe. Návrh ochranného pásma v rozlohe 8 664 ha možno zhruba ohraničiť od Podmeštrovej cez Lipt. Matiašovce, L. Sielnicu, Potok, L. Teplú, Liskovú, Martinček, Likavku, Valaskú Dubovú, Vyšný Kubín, Leštiny, Malatinú, Veľké a Malé Borové, Huty po hájenku pod Bielou skalou. Chočské vrchy majú svojich obdi-

vovateľov a priaznivcov. Je to zaujímavé horstvo. Chočské vrchy, ktorým dominuje majestátny Veľký Choč /1611/, sú pomerne malým horským celkom spájajúcim Tatry s Veľkou a Malou Fatrou. Zahŕňajú však množstvo nevšedných hodnôt živej i neživej prírody. Nesúvislý horský chrbát je rozčlenený hlbokými prielomovými dolinami vodných tokov. K divokej scenérii prispievajú bralá, rokliny, skalné terasy, tiesňavy, vodopády. Je tu aj hojnosť krasových foriem povrchových /závrty, ponory, vyvieračky/ i podpovrchových /jaskyne/. Lesy sú zastúpené od dubových až po kosodrevinové pásmo, najčastejšie však sú jedľové bučiny a bukové jedliny. Na neprístupných a skalných stanovištiach sú vzácne reliktné dealpínske boriny. Rastlinstvo má horský až vysokohorský charakter /soldanella karpatská, kortúza Matthiolova, zvonček maličký/. Zastúpené sú viaceré dealpíny /plesnivec alpínsky, astra alpínska/, prealpíny /poniklec slovenský, klinček včasný, horčičník Wittmannov/, karpatské endemity /zvonček karpatský, večernica snežná/ i glaciálne relikty /dryádka osemlupienková, bartsia alpínska, klinček lesklý/. Bohatá a pestrá je aj živočíšna zložka. Z chrobákov možno spomenúť fúzača alpínskeho, bystrušky, z motýľov jasoňa červenookého i chochlačkového, alebo vidlochvosta feniklového, z obojživelníkov sú to salamandra, mloky, žaby, z plazov jašterice a hady. Početná je skupina vtáctva, z kurovitých je to hlucháň, jariabok, vzácny je aj tetrov, z dravých vtákov sa vyskytuje orol krikľavý, jastrab, sokol myšiar a myšiak hôrny, ďalej sú to sovy vrátane výra a veľa druhov spevavcov. Na skalných stenách možno pozorovať lietajúci skvost - murárika červenokrídleho, v pásme kosodreviny zaujme ľabtuška vrchovská. V jaskyniach a skalných dutinách majú úkryt netopiere. Z drobných šeliem sú zastúpené lasica, kuny, divá mačka, líška. Z veľkých šeliem medveď, rys a niekedy vlk. Z poľovnej zveri sa vyskytuje srnčia, jelenia a diviačia zver.

K uvedeným prírodným hodnotám pristupujú aj kultúrne

hodnoty. Jednou aj Likavský hrad. Vyhlásením národného parku Chočské vrchy by sa dosiahla zvýšená ochrana tohto nadregionálneho biocentra. Likavka by bola jeho súčasťou. Prírodné hodnoty Chočských vrchov ich predurčujú na vyhlásenie za národný park.

Rekonštrukcie a opravy

V tomto roku sa najviac prejavil nedostatok finančných prostriedkov, keď sa rozpočty obcí oproti roku 1993 naplnili zhruba len na 50 %. Z toho dôvodu akcie, ktoré mala obec pripravené na tento rok, zostali väčšinou neuskutočnené. Každý rok sa menia zásady finančného hospodárenia a obce idú takmer celý rok na provizórny rozpočet.

Začiatkom januára bolo odovzdané do užívenia nové schodište na severovýchodnom nároží kultúrneho domu. Vzhľadné a priestorné schodište vytvorilo podmienky pre pohodlný prístup do knižnice, klubu a ostatných miestností tejto časti KD.

V polovici mája dokončil Lesostav úpravy prístupovej plochy k vstupu na spomínané schodište. Boli realizované drobné terénne úpravy, osadené obrubníky a betónová dlažba.

V polovici roka sa začali adaptačné práce bývalého kaderníctva na Hviezdoslavovej ulici. Nový majiteľ budovy MUDr. Ivan Blahút, chce z týchto priestorov vytvoriť lekáreň. Činnosť tohto prepotrebného zdravotníckeho zariadenia umožní Likavčanom zabezpečiť sa liekmi priamo v obci a isto odstráni problémy ružomberských lekární. Rekonštrukcia budúcej súkromnej lekárne prebiehala až do konca roka.

V júni sa doasfaltovali terénne nerovnosti, jamy a ryhy porušených častí vozoviek. Išlo o drobné stavebné práce.

Obecné zastupiteľstvo na jednom zo svojich jarných rokovaní, ktoré sa konalo v novozriadenom klube kultúrneho strediska, schválilo návrh na reguláciu potoka v strednej časti obce - od bývalého rodinného domu p. Sršňa /budúca lekáreň/ až po jeho zaústenie do potoka Likavčianka pri Materskej škole. Reguláciu potoka vykonávala špecializovaná firma Lesostav Lipt.

Hrádok, stavebná správa Ružomberok. So stavebnými prácami sa začalo v polovici augusta, regulácia potoka bola ukončená v závere jesene. V priebehu výstavby bolo toto rameno potoka, od zaústenia pri MŠ až po Liptonu, odstavené od prítoku vody. Realizovaním regulácie sa zamedzí zatápaniu tejto časti obce. V minulosti bol tento úsek často zaliaty vodou a spôsoboval mnohé problémy vedeniu obce aj majiteľom rodinných domov. Regulácia zlepšila aj vzhľad centra obce. K zlepšeniu životného prostredia prispeje aj plánovaná a projektovo zabezpečená rekonštrukcia cesty s chodníkom pre peších - od železničného prechodu pod Paračkou, zahrňujúca ulicu J. Bellu a D. Kráľovenskej, až po napojenie na štátnu cestu pri farskom úrade. V závere roka sa začalo s jej realizáciou. Rekonštrukcia cesty centrom obce bude dokončená v roku 1995.

Dňa 15. júna bol odovzdaný a prevzatý do užívania nový hlavný vodovodný prívod z Kramarísk až na ulicu J. Hollého. Počas rekonštrukčných prác mali vodiči prechádzajúci touto časťou obce, na trase Ružomberok - Dolný Kubín, obmedzenú premávku. Časté poruchy na vodovodnom potrubí spôsobovali obyvateľom tejto ulice dlhoročné problémy /podmáčanie pozemkov, zatápanie domov, a pod./. Výmenou potrubí sa podstatne zlepšili tlakové pomery v rozvodoch. Túto akciu realizovali Banské stavby Prievidza pre Severoslovenské vodárne a kanalizácie š. p. Žilina. Vedenie obce chce pokračovať v rekonštrukcii elektr. siete spolu s novým verejným osvetlením aj v roku 1995.

Výročie SNP

Oslavy polstoročnice Slovenského národného povstania sa v našej obci uskutočnili v nedeľu 28.augusta. Po slávnostnom akte položenia vencov k pamätnej tabuli na obecnom úrade a na Kramariskách slávnosť pokračovala v Kultúrnom dome. Člen OV SZPB Jaroslav Vozár a starosta obce Ondrej Dubovec odovzdali po slávnostnom príhovore účastníkom odboja alebo rodinným príslušníkom odbojárov pamätné listy a me-

daily 50. výročia SNP. Pri príležitosti tejto slávnostnej udalosti sa previedol zápis do pamätnej knihy obce. Oslavy ďalej pokračovali kultúrnym programom, počas ktorého sa prítomným predstavili detský folklórny súbor Likava a detský cirkevný zbor. Domáci divadelní ochotníci pripravili poetické pásmo A. Zábredského "Žalujeme in memoriam!"
Obecné oslavy SNP pripravili členovia ZO Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v spolupráci s Obecným úradom a záujmovými zložkami v Likavke.
Celoslovenské oslavy 50. výročia SNP sa uskutočnili v pondelok 29.augusta. Deň výročia Slovenského národného povstania je štátnym sviatkom SR.

Spoločenský život, kultúra, vznik obecných novín

V posledný deň januára sa v miestnom Kultúrnom dome tiesnilo okolo 400 divákov, ktorí takmer nepretržite aplaudovali známemu ľudovému rozprávačovi Anderovi z Košíc. Populárny umelec pripravil divákom program "Anderovo sólo", v ktorom vystúpila aj slovácka dychová hudba Žadovjaci. Vydarený večer umožnil prítomným aspoň na 100 minút zabudnúť na starosti každodenného života.
29.januára zorganizovali naši ochotníci tradičný Divadelný ples. Počas januára sa uskutočnilo 7 diskoték pre mládež, vo februári bola jedna.
V závere marca /25.3./ patrili priestory Kultúrneho domu v Likavke detským umelcom. Zmerať sily si sem prišli najlepšie detské tanečné krúžky.
Porota hodnotila desať tanečných súborov, z ktorých si v 1. kategórii /mladší žiaci/víťazstvo a postup do oblastného kola vytancoval detský tanečný krúžok Zamat zo ZŠ Rybárpole za choreografiu "V manéži."
Druhý skončil tanečný krúžok ZUŠ z Liptovského Mikuláša s choreografiou "Mačiatka" a s choreografiou " Hra na koníky" si tretie miesto vybojoval krúžok Dajana /DDaM Lipt. Hrádok/. V druhej kategórii /starší žiaci/ sa najlepšie darilo a postup do oblastného kola získal detský tanečný krúžok ZUŠ Lipt. Mikuláš za choreografiu "Tiky - taka", druhý skončil s choreografiou "Nádej" krúžok ZUŠ z Ružomberka. Tretie miesto

porota neudelila. Cena detskej poroty, ktorú tvorili žiaci ZŠ z Likavky, bola udelená za choreografiu "Sen" detskému tanečnému krúžku Elán z Ružomberka / DDaM/. Okrem spomenutých súborov sa na Okresnej prehliadke detského scénického tanca zúčastnili: Družinárik z Lipt. Hrádku s choreografiou "Tanec so šatôčkou", ZUŠ Ružomberok s choreografiou "Pohybová etuda", Školský klub ZŠ Sládkovičova ul. z Ružomberka s choreografiou "Mačkin bál", Tanečný krúžok M-klubu RKS Lipt. Mikuláš s choreografiou "Kamarátky", ZŠ Ľubela s choreografiou "Noc čarodejníc".
Na záver súťaže sa predstavil detský divadelný súbor z Černovej, ktorý svojou operetou - muzikálom "Brémski muzikanti" prispel k príjemnému spestreniu prehliadky detského scénického tanca.
V pondelok 25.4. sa v Kultúrnom dome predstavili žiakom ZŠ detské ľudové hudby z Prievidze a Martina. Výchovný koncert bol uskutočnený v rámci podujatia v oravskej Habovke "Staré noty, mladých strún."
"Správny chlapec, správne dievča" - bol názov zábavnej súťaže pre žiakov ZŠ, ktorá sa konala 20.mája.
Od mája sa datuje vznik informačného sprevodaja obce, ktorého vydavateľom je Obecný úrad v Likavke. Občasník "Likavan" vyšiel prvýkrát 23.5. Povolenie na jeho vydávanie dal Okresný úrad v Liptovskom Mikuláši /č.4/94/. Náklad 700 ks, tlač realizovalo Regionálne kultúrne stredisko Lipt. Mikuláš. Redakčná rada pracuje v zložení: Ondrej Dubovec /starosta obce/, Janka Hrčková a Irena Marošová /pracovníčky MKS/. Úvodný príhovor oboznamuje Likavčanov so zámermi redakcie. Príhovor má uvedený obsah: "Vážení občania, milá mládež!"
Po mnohých sklamaniach z nízkej účasti našich občanov a čo nás najviac trápi aj mládeže na rôznych podujatiach organizovaných v našej obci počas troch rokov volebného obdobia, ktoré začalo slobodnými demokratickými voľbami v roku 1990, chceme sa dostať k Vám čo najbližšie, dostať sa do Vašich rodín v snahe aspoň písomnou formou oboznámiť Vás o dianí v na-

šej obci, poukázať na problémy, úspechy, ale i nedostatky. K ďalšiemu rozvoju a skrášleniu obce, odstaňovaniu hmotných, ale i duchovných a morálnych nedostatkov je potrebné, aby medzi občanmi, obecným úradom a vedením obce, ktoré predstavuje obecné zastupiteľstvo a starosta, bol neustály kontakt. Pre jeho umožnenie v ďalších vydaniach nášho spravodaja zavedieme rubriku otázok a odpovedí, v ktorej sa budeme snažiť našim občanom pomôcť aj pri ich osobných problémoch.

Redakcia."

Obsah prvého čísla: Informácie starostu obce, Naše školstvo, Podielnícke družstvo, Kultúra, Z obecnej matriky, Šport.

Časopis má formát A4 a slovo dopĺňajú čiernobiele fotografie a perovky. 8-stranový "Likavan" sa zaoberá rôznymi oblasťami o.i. príhovorom starostu obce, rozpráva o prípravách Detského folklórneho festivalu, sú v ňom aj informácie o investičných akciách. V športovej rubrike je zmienka o výkonoch likavského futbalového mužstva hrajúceho v I.B triede stredoslovenského regiónu.

27.mája sa u nás predstavil Vojenský umelecký súbor s orchestrom Vlada Valoviča. V spolupráci s VÚ Ružomberok uviedli program "Swing v čase" /prierez hudbou 30-tych rokov Glenna Millera/.

V pondelok 30.5. bol po prvýkrát sprístupnený verejnosti novozriadený Klub /v priestoroch nad knižnicou/, kde v tento deň rokovalo obecné zastupiteľstvo. Pekný interiér Klubu navrhol akademický maliar Ján Havrila z Likavky. Klub bude slúžiť hlavne na kultúrne podujatia, pre spoločenské vyžitie mladej generácie, ale isto poslúži aj širokému okruhu našej verejnosti na príjemné posedenie /s možnosťou občerstvenia/. Bude vhodným prostredím aj pre menšie svadby, oslavy životných jubileí a iné spoločenské udalosti. Zasadnutia obecného zastupiteľstva v priestoroch klubu budú dôstojnejšie ako v malej a pochmúrnej zasadačke Obecného úradu.

14.6. sa v našej obci uskutočnilo vystúpenie Vojen-

ského umeleckého súboru z Bratislavy, ktorý v spolupráci s VÚ z Ružomberka predstavili program "Bláznivý deň" /kabaretné paródie na známe divadelné predlohy/.
O šesť dní neskôr /20.6./ po prvýkrát u nás hosťovalo Divadlo A. Bagara z Nitry. Populárni profesionálni herci: Ivan Krajíček, Marta Sládečková a Ivan Vojtek st. účinkovali v divadelnom predstavení "Rómeo, Júlia and William."
V piatok 24. júna vyšlo 2. číslo občasníka Likavan. Obecné noviny vyšli pri príležitosti konania XIX. Detského folklórneho festivalu. Noviny distribuovali nielen obyvateľom obce, ale aj návštevníkom festivalu. Ich náklad bol 1000 ks. Časopis vytlačil EPOS Bratislava, pobočka Ružomberok.
Redakcia v úvode o.i. píše: "Vážení občania."
Po priaznivom ohlase na prvé vydanie spravodaja obce, rozhodli sme sa vydať ďalšie číslo, i keď z časových dôvodov to bolo dosť náročné vzhľadom na plnenie iných povinností. O jeho vydaní rozhodla hlavne udalosť, ktorá má v našej obci hlbokú tradíciu, Detský folklórny festival. Aj jeho zásluhou je naša obec známa širokej kultúrnej verejnosti na Slovensku. Spravodaj Vás oboznámi aj s ďalšími udalosťami, ktoré nastali od jeho prvého vydania. Redakcia."
Názvy jednotlivých článkov: "Spomienka na 18 ročníkov Detského folklórneho festivalu v Likavke," "Informácie starostu", "Malá kronika cirkevného speváckeho zboru v Likavke", "Divadelní ochotníci Likavky jubilujú", "Náš rodák v Zimbabwe" /príspevok približuje osobnosť likavského rodáka pátra Eduarda Hancku SJ, pôsobiaceho na misiách v Afrike/, "Školská jedáleň a družina - hudba budúcnosti", "Preventívne prehliadky - úloha splnená", "Chráň a poznaj", "Pýtate sa? Odpovedáme!","Pranierujeme", "Z obecnej matriky", "Obecná polícia - informuje", "Futbalisti - v obecnom majstrovstve", "Škola a šport".
V rubrike "Pranierujeme" chce redakcia zverejňovať mená tých občanov, ktorí zanedbávajú svoje povinnosti

voči obci neplnením poplatkových povinností, podieľajú sa na znečisťovaní obce, vytvárajú zlé susedské vzťahy, alebo páchajú trestnú činnosť podvodmi, krádežami a pod. V tomto čísle bolo spomenuté: "Prvenstvo v neporiadku zatiaľ patrí Márii Kellovej z ulice Jánovčíkovej a Viliamovi Kráľovenskému z ulice D. Kráľovenskej, ktorí aj napriek mnohým prísľubom, doteraz pre poriadok nespravili nič. No kde to nejde podobrotky, tam už musí nastúpiť zákon." Noviny mali 8 strán.

V príjemnom prostredí pod hradom Likava sa mal v nedeľu 10.júla konať "Juliáles", ktorý organizovalo OKC KDH z Ružomberka. Pre nepriazeň počasia muselo byť podujatie uskutočnené v Kultúrnom dome v Likavke. KD zaplnili nielen Likavčania, ale aj obyvatelia Ružomberka a okolitých obcí. V bohatom programe vystúpili herec Marián Labuda, ministri vlády SR za KDH Ladislav Pittner /vnútro/ a Ľubo Roman /kultúra/. O zábavu sa postarala aj ľudová hudba bratov Milanovcov. Pre mladších bola pripravená diskotéka, starších zabavila "živá" hudba - do tanca i na počúvanie. Deti potešili rôzne hry a súťaže. Na Juliálese nechýbal tradičný guláš a ani "iné" občerstvenie. Organizátori zabezpečili aj tombolu. Škoda, že nevyšlo počasie. Pod hradom by bol Juliáles ešte úspešnejší.

V mesiacoch júl a august boli pre deti pripravené viaceré zábavno-súťažné odpoludnia, ktoré spestrili prázdninujúcim žiakom obdobie leta.

Septembrové číslo Obecných novín malo 8 strán. Vyšlo v stredu 28.9. Likavan mal tento obsah: "Informácie starostu","Základná škola", "Na slovíčko s ...", "Dobrovoľný požiarny zbor", "Kultúra","Z redakčnej pošty", "Z obecnej matriky", "Inzercia" a "Šport".

V článku "Voľby 1994" oboznamoval starosta obce Ondrej Dubovec Likavčanov s problematikou volieb do Národnej rady SR, referenda o otázkach privatizácie a o komunálnych voľbách. Podrobné údaje o zaradení do volebných okrskov, o hlasovacích lístkoch, informovaní voličov, hlasovaní a pod. tvorili podstatnú časť

úvodných strán občasníka Likavan. Zaujímavý príspevok pána starostu "Nie je salón ako salón", pokračuje:

"Keď človek počuje slovo - salón - napadne ho, že ide o módny salón, krajčírsky salón, autosalón a pod. Potiaľ by to bolo v poriadku. No keď sa vás niekto cudzí opýta - Je to pravda, že v Likavke máte erotický salón? -, musíme s pocitom hanby odpovedať ... - áno, máme, - no ihneď dodávame, že nie našou vinou.

Týmto chceme odpovedať tým občanom, ktorí si myslia, že obec, či obecné zastupiteľstvo dali na takúto činnosť majiteľke bývalého hotela Paračka /teraz Penzión Romantik/ súhlas. To však nie je pravda. Umožnil to nový živnostenský zákon č.132/1994 s platnosťou od 1.7.1994, ktorý hrubo porušil právomoc obce danú jej zákonom o obecnom zriadení č.369/1990 v znení ďalších predpisov.

Vieme, že naši občania zaslali pánu prezidentovi petíciu, ku ktorej pripojili 650 podpisov s požiadavkou o zrušenie takéhoto - podnikania - v našej obci. Bolo nám oznámené, že petícia občanov bola kanceláriou prezidenta postúpená k vybaveniu na Ministerstvo vnútra SR. Keďže k hore uvedenému živnostenskému zákonu majú vážne výhrady všetky obce Slovenska, veríme, že takéto - podnikanie -, ktoré našej obci nerobí dobré meno, bude zákonom zrušené. Obecné zastupiteľstvo na svojom rokovaní dňa 24.8.1994 rozhodlo, že majiteľom takýchto zariadení na území obce Likavka nebudú umožnené daňové ani iné úľavy."

V súvislosti s erotickým salónom treba uviesť, že napríklad denník Nový čas i novembrové číslo "Tatra revue" /informačné a reklamné periodikum v Liptove/ uverejnili inzeráty tohto typu: "Penzion Romantik v Ružomberku - Likavke Ul. Železničná 1046 prijme dievčatá. Ubytovanie a strava zabezpečená. Diskrétnosť zaručená. Ponúkame príjemné posedenie v reštaurácii /otv. od 10-24h./. Ubytovanie - non stop v luxusnom erotickom clube."

Zdá sa, že o "zábavu" budeme mať v Likavke postarané.

Miestne kultúrne stredisko a Klub slovenských turistov v Likavke sa už po štvrtýkrát zapojili do celonárodného podujatia - Výstupu na 101 slovenských hradov a zámkov. Nakoľko hrad Likava nie je sprístupnený, podujatie tomu bolo prispôsobené. Pekný slnečný deň v prvú októbrovú sobotu /1.10./, prilákal takmer stovku detí, mládeže i dospelých na turistickú vychádzku do okolia obce. Akcia skončila pod likavským hradom, kde všetkých čakal táborák, pri ktorom si opekali špekáčky, či slaninku. V malebnom prostredí si vypočuli povesť viažúcu sa k hradu. Pre deti boli pripravené súťažné hry v netradičných športových disciplínach. Každý účastník si domov odniesol pamätný list a veľa krásnych zážitkov.

O tri dni neskôr 4. októbra sa v KD uskutočnil koncert populárnej skupiny "SHALOM" z Českej republiky. Tohtoročný koncert tejto skupiny nebol z pohľadu návštevnosti úspešný, zúčastnilo sa ho len 107 divákov.

V piatok 11.11. sa v KD hralo divadelné predstavenie - rozprávka pre deti ZŠ z Val. Dubovej.

V novembri vyšlo aj posledné tohtoročné /v poradí 4/ číslo občasníka Likavan. Štvorstranové noviny mali tento obsah: "Končí volebné obdobie", "Kedy a ako budeme voliť", "Info SNS", "Kultúrna pozvánka", "Z obecnej matriky", "Šport".

Starosta obce Ondrej Dubovec sa v úvodníku zaoberá obdobím, ktoré uplynulo od komunálnych volieb v roku 1990. Stručne uviedol to, čo sa v obci za 4 roky vykonalo, spomenul rôzne stavebné práce, oživenie tradície Detského folklórneho festivalu, rekonštrukciu elektrickej siete, kultúrne aktivity. Poukázal aj na problémy a nedostatky a načrtol plány do budúcnosti.

Kandidáti SNS do orgánov samosprávy obce sa v Likavane predstavili príspevkom "Informuje SNS". Členovia SNS v Likavke okrem iného uviedli: "Vážení občania. Slovenská národná strana sa vám chce prihovoriť a predstaviť vám svojich kandidátov. Aj keď počtom malá strana, ale má veľa svojich prívržencov a sympatizantov, ktorí očakávajú, že aj SNS bude mať v

obecnom zastupiteľstve svojich poslancov. V obecnom zastupiteľstve by malo zastupovať občanov viac politických strán, nie ako doteraz, keď poslanci jednej neboli schopní informovať všetkých občanov o práci obecného zastupiteľstva. SNS navrhuje dvoch kandidátov na poslancov obecného zastupiteľstva: - Štefan Sališ, 46. roč., mechanik SCP Ružomberok a Rabinský Milan, 51 roč., vodič Doprastavu a.s. Ružomberok. Obidvaja kandidáti pochádzajú z Likavky a dobre poznajú problémy obce a svojou kandidatúrou do obecného zastupiteľstva chcú prispieť k rozvoju obce a spokojnosti občanov".

Voliči i napriek tomu rozhodli inak. Ani jeden kandidát SNS nemal dostatok hlasov na to, aby mohol vykonávať zodpovednú prácu poslanca obecného zastupiteľstva.

Cez vianočné sviatky 26.decembra sa v KD konala tradičná "Štefánska zábava".

V roku 1994 bolo vo fonde knižnice MKS 10 910 zväzkov knižných jednotiek. Do fondu pribudlo 181 zväzkov kníh, ubudlo /vyradilo sa/ 233 zväzkov kníh. Knižnica odoberala 13 titulov rôznych novín a časopisov. 342 registrovaných používateľov knižnice si vypožičalo celkom 8 914 zv. kníh, resp. časopisov. Knižný fond bol nakúpený v hodnote 19 601 Sk. Knižnica zorganizovala pre deti do 14 rokov celkom 6 vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí /slávnostný zápis prvákov do knižnice, bibliograficko-informačné podujatia, besedy o knihách/. Do knižného fondu pribudli svetové bestselery vychádzajúce v slovenčine, množstvo bohato ilustrovaných rozprávkových kníh pre deti a veľa diel detskej náučnej literatúry. Knižnica ponúkala na prezenčné vypožičanie v čitárni knižnice populárno-náučné diela encyklopedického zamerania, ktoré nie sú cenovo dostupné každému čitateľovi. Boli to Kronika ľudstva a Kronika techniky. Určitým problémom knižnice bolo, že niektorí čitatelia mali zapožičané knihy dlhšie ako jeden rok.

Viacerí občania našej obce boli v priebehu roka oslo-

vení anketármi organizujúcimi výskum verejnej mienky. Svojimi názormi na rôzne situácie, výrobky, vývoj spoločnosti a pod. prispeli k vytvoreniu celospoločenskej mienky v tej-ktorej oblasti. Výskum verejnej mienky je hlavný zdroj informácií o názoroch, hodnoteniach a preferenciách rôznych skupín obyvateľstva. Získava sa interviewovaním na základe špeciálne vypracovaných dotazníkov. Takéto anketovanie obyvateľstva umožňuje operatívne a s vysokým stupňom spoľahlivosti charakterizovať skúmané javy a procesy, vďaka jeho špeciálnej organizácii, ktorá spravidla predpokladá niekoľko etáp. Výskumy sú väčšinou anonymné.

Výročia významných rodákov

Obdobie komunistickej totality sa vyznačovalo uznávaním jedinej ideológie, ktorá dostala dokonca prívlastok "vedecká". Je pochopiteľné, že obeťami tohto totalitného režimu sa stali predovšetkým tí, ktorí neboli ochotní túto ideológiu prijať, a tak sa sami zaradili medzi "triednych nepriateľov". Boli to , samozrejme, v prvom rade kňazi. Vo februári uplynulo tridsať rokov od smrti, jednej z mnohých osobností trpiacich počas totality, pátra Benjamína Martinského, SJ.

B. Martinský sa narodil v chudobnej mnohodetnej rodine v Likavke v roku 1921. Pôvodne sa volal Marton, ale pre svoje slovenské národné cítenie si neskôr meno zmenil. Bol mimoriadne nadaný. Preto po skončení povinnej školskej dochádzky pokračoval v štúdiách, hoci v rodine nebolo peňazí nazvyš. Vstúpil do Spoločnosti Ježišovej. Za kňaza ho však vysvätili po tom, čo násilne zrušili u nás rehole. Vysviacka bola prirodzene,tajná. Pastoračnú činnosť páter vykonávať nemohol. Bol nútený pracovať ako robotník. V roku 1953 prišiel do Žiliny. Tajne sa venoval pastorácii, a preto ho onedlho zatkli a potom väznili vo Valdiciach. Keď ho z väzenia prepustili, vrátil sa do Žiliny. Páter Martinský túžil pracovať v misiách vo vtedajšom Sovietskom zväze. Keď sa v Žiline stretol s rehoľným spolubratom pátrom Vendelínom Javorkom /rodákom z Černovej/, ktorý bol zakladateľom a prvým rektorom

rímskeho inštitútu pre prípravu na misie v komunistickom ZSSR - Russicum - pripravoval sa pod jeho vedením na túto misiu.
V období totality pracoval v Žiline ako robotník v Mestskom stavebnom podniku. Pri rekonštrukcii objektu škôlky lepili podlahovú krytinu. Horľavé lepidlo pri tom vybuchlo a pátrovi Martinskému spôsobilo ťažké popáleniny. Bolo to 3.januára 1964. Hospitalizovali ho v žilinskej nemocnici, odkiaľ ho však hneď previezli do nemocnice v Ostrave na oddelenie popálenín. Na následky svojho zranenia v ostravskej nemocnici - zaopatrený sviatosťami - 23.februára 1964 umrel. Mal 43 rokov, od jeho kňazskej vysviacky uplynulo 14 rokov. Pochovali ho 27.februára 1964 v rodnej Likavke. Motto na oznámení o jeho smrti "V teba, Pane, som dúfal..." bolo aj mottom jeho života. Páter Martinský bol človek výnimočných kvalít. Ľuďom pomáhal v ich každodenných problémoch, starostiach a ťažkostiach. Priam z neho vyžarovala dobrota, láskavosť a srdečnosť. Bol mimoriadne pracovitý a doslova neúnavný. Vynikal veľkým optimizmom a radosťou zo života. Jeho smrť znamenala pre mnohých ľudí naozaj veľkú stratu.
Žiada sa tu spomenúť prípad ženy, ktorá privieďla na svet tri deti, pričom vo všetkých prípadoch išlo o rizikovú ťarchavosť. Potom mala tri samovoľné potraty. Keď opäť otarchavela, lekári predpokladali, že matka plod nedonosí, alebo sa dieťa narodí mŕtve a matka pôrod neprežije. Verdikt lekárov bol: interrupcia. Matka nesúhlasila. Deň pred Vianocami roku 1963 ju navštívil páter Martinský a pri odchode ju povzbudil: "Buďte pokojná! Ponúkol som Pánu Bohu svoj život, aby bola matka uchovaná deťom a cítim, že Boh to prijal!"
Presne podľa výpočtu - 17.februára 1964 - sa narodil zdravý chlapec. Pôrod bol bez akýchkoľvek komplikácií. Páter Benjamín Martinský umrel práve v tú hodinu, keď sa chlapček krstom stával Božím dieťaťom. Boh jeho obetu prijal...

Ulica, na ktorej v Žiline býval, nesie dnes jeho meno.

Aby sme si vážili prítomnosť, myslíme na budúcnosť. Dokonale však musíme poznať aj našu minulosť. Tá slovenská, bola ťažko skúšaná nepriazňou osudu. Aj krátke chvíle slobody a šťastia poznamenali nepokoje a vojny. Po dlhých rokoch mlčania je našou povinnosťou odkrývať zabudnuté stránky našich dejín, spoznať ľudí a čas, v ktorom žili. Čestným a hrdinským treba vzdávať česť a úctu.

V tomto roku uplynulo 55 rokov od napadnutia vtedajšieho Slovenského štátu maďarskou armádou. Maďari počítali, že Slovensko nemá armádu, ba že maďarských honvédov bude vítať obyvateľstvo. Na ich prekvapenie sa stal opak. Slováci ich nevítali, ale postavili sa na tvrdý odpor. Jedným z hrdinsky bojujúcich Slovákov bol poručík letectva Ferdinand Švento.

Narodil sa 26.marca 1913 v Likavke. Poručík Švento bol absolventom chemickej priemyselnej školy v Banskej Štiavnici a vojenskej akadémie. K letectvu, ktoré bolo jeho veľkou láskou, ho priviedol vojenský veliteľ Kačka z Likavky. Ako dôstojník letectva sa z Brna dostal do Piešťan a potom k letke do Spišskej Novej Vsi. Po maďarskej agresii bojoval pri Pavlovciach nad Uhrom, kde sa slovenskí vojaci a dobrovoľníci prekonávali hrdinským odporom. Tak sa bojovalo aj 26.marca. Počas ťažkých a zdĺhavých bojov s maďarskými honvédmi bolo lietadlo poručíka Šventu zasiahnuté a začalo horieť. F.Švento vyskočil z lietadla. Roztvorený padák mu však život nezachránil. Počas letu padákom bol i napriek uznávaným medzinárodným armádnym pravidlám ostreľovaný a zasiahnutý mnohými nepriateľskými strelami. Na rodnú zem dopadol celý dostrieľaný, mŕtvy.

Poručík Ferdinand Švento padol v deň svojich 26.narodenín. Maďari si pre odovzdanie jeho pozostatkov Slovákom dali podmienku - neusporiadať oslavu na počesť jeho hrdinského skonu.

Neskoršie ho pochovali v rodnej Likavke. Na jeho rod-

ný dom bola umiestnená tabuľa. V roku 1944 tabuľu na príkaz partizánov demontovali. V opačnom prípade pohrozili vyhodením domu do povetria. Po príchode Rusov vznikla zaujímavá situácia. Naši slovanskí bratia boli zvedaví, čo bolo na fasáde domu v mieste "svetlého fľaku". Po oboznámení so záležitosťou boli veľmi prekvapení a znepokojení demontážou pamätnej tabule. Chceli, aby bola opäť na svojom mieste! Do dnešných dní tam nebola žiadna.
Podľa informácií najbližšej rodiny Ferdinanda Šventu, pôvodná pamätná tabuľa hrdinsky padnutého letca už neexistuje. Ktosi ju zničil.

Ochotnícke divadlo

Jubileum divadelných ochotníkov Likavky. Je tomu práve 75 rokov od chvíle, keď sa v našej obci odohralo prvé divadelné vystúpenie. Za trištvrte storočia šírili mnohí herci - amatéri dobré meno Likavky. História likavského ochotníctva je bohatá, za zmienku stojí obdobie posledných 25 rokov. 11. januára 1969 bola v Likavke založená, ako jedna z prvých v okrese, Základná organizácia - Združenia divadelných ochotníkov Slovenska.
Vznikom tejto organizácie sa združilo pod spoločnú strechu 70 členov. Prvými nadšencami novozaloženej organizácie boli: Pavol Bukový, Oto Milan, Róbert Kucko, Marcel Kutlík, Jozef Sýkora, Peter Fajta, Jozef Kruták, Arnold Fain, Oľga Fajtová, Anita Páterová, Štefan Sila, Jolka Magová, Róbert Fajta st., Leonard Fajta, Ladislav Pindura. 25-ročné obdobie bolo plné aktivity. V spolupráci s bývalými OOS, KOS organizovali naši divadelníci súťaže pokročilých divadelných súborov kategórie "B". V našej obci sa uskutočnilo 6 ročníkov súťaže stredoslovenského kraja. Za spomínané štvrťstoročie pripravili 23 obľúbených divadelných plesov, každoročne poriadali výlety do prírody, na pamätné miesta a pod., ktoré spájali s návštevou vystúpení profesionálnych divadelných scén. ZO ZDOS sa v začiatkoch stáva spoluorganizátorom Detských folklórnych festivalov pod hradom Likava. Za 75 rokov divadelnej činnosti v obci a 25 rokov

trvania ZO ZDOS bolo nacvičených a odohraných 101 divadelných hier rôznych žánrov. Medzi najúspešnejšie hry posledných rokov patrili "Ej horička zelená", "Surovô drevo","Čaj u pána senátora", "Ženích z Paríža", "Krčma pod zeleným stromom", "Kubo", "Sneh nad limbou", "Buďte slnkom", "S brokovnicou na manžela", "Trasovisko", "Dom pre najstaršieho syna", "Faraóni", "Husári", "Obeta spovedného tajomstva".
Pri oslave 25-ky treba spomenúť na tých, ktorí už nie sú medzi nami: Pavol Bukový, Marcel Kutlík, Leonard Fajta, Oto Milan, Štefan Sila, Ondrej a Ružena Demkovci, Anitka Páterová.
Ochotníci robia túto činnosť vo svojom voľnom čase, pre potešenie ostatných. Novozaložený mládežnícky súbor by mal byť zárukou toho, že z nich vyrastie nová generácia ochotníkov. Divadelníci robia našej obci dobré meno. Ich vystúpenia majú úspech nielen u nás, ale aj v okolitých obciach, na Orave a inde.
Prvým predstavením ochotníkov z Likavky v tomto roku bola hra "Betlehemská hviezda", ktorú uviedli 6.januára. Úspešné predstavenie réžijne pripravil Jozef Hradský.
Vdp. farár Kornel Brtko režíroval divadelnú hru Š. Králika "Trasovisko". Premiérové predstavenie sa konalo 27.2., repríza v druhú májovú nedeľu - 8.5. vo sviatok Dňa matiek.
V dňoch 3.-4.marca usporiadalo Regionálne kultúrne stredisko Liptovský Mikuláš Okresnú prehliadku detských divadelných súborov v Liptovskom Jáne. Prehliadky sa zúčastnilo celkom 7 súborov. Mladí divadelníci z Likavky uviedli dramatizáciu hry "Betlehemská hviezda", s ktorou získali odporučenie na súťaž Gorazdov Močenok. Navyše získali cenu za najlepšie kostýmy.
Okresná divadelná žatva. Kultúrny dom v Likavke patril od piatku do nedele /18.-20.3./ milovníkom divadla. Uskutočnila sa tu prehliadka víťazov okresných súťaží Divadelná žatva 1994. Hrou "Orlie Pierko" v réžii Jozefa Milana a Alžbety Hýravej sa predstavil Dramatický krúžok pri ZŠ v Bielom Potoku, víťaz či-

nohry. Lucia Boleková z bábkárskeho súboru Uličnice pri MŠ Belanská v L. Hrádku, víťazka okresnej súťaže, vystúpila s bábkou v predstavení "Pesnička". Víťaz kategórie Dospelí hrajú deťom, divadelný súbor dospelých pri ODDM v Liptovskom Mikuláši, sa predstavil hrou "Škola v Mačkovciach" v réžii Violy Šovčíkovej a kol. Piatkový večer zakončil víťaz kategórie C, Ochotnícky divadelný súbor pri MKS v Komjatnej hrou Jána Skalku "Kmotrovci" /réžia Daniel Gejdoš/.

Sobotné dopoludnie sa nieslo v duchu osláv 200. výročia narodenia významného slovenského buditeľa Gašpara Fejérpataky-Belopotockého. Na seminári odznelo niekoľko príspevkov, ktoré pripomenuli a priblížili jeho život a dielo. Divadelná žatva pokračovala hrou "Betlehemská hviezda". Uviedol ju náš divadelný súbor - mladí ochotníci. Večer sa predstavil víťaz B kategórie /pokročilí/ - divadelný súbor G. F. Belopotockého z Liptovského Mikuláša s tromi jednoaktovkami Gabriely Sokolovej "Muška", "Sťažnosť" a "Klobúk" v réžii Emila Hižnaya.

Divadlo Shanti z Prievidze otvorilo posledný deň divadelnej prehliadky a predstavilo sa predovšetkým detským divákom hrou "Marfuša". Večer uzavrel druhý hosť prehliadky - divadlo Bodea z Liptovského Mikuláša.

Súčasťou Divadelnej žatvy 94 boli tri výstavy: prvá najobsiahlejšia, o G.F. Belopotockom, druhá približovala činnosť ZO ZDOS Likavka a tretia bola príjemným spestrením podujatia - rezbárske práce Pavla Lofaja z Likavky.

Hosťom prehliadky bol herec divadla J. G. Tajovského vo Zvolene Ivan Palúch.

Cieľom vydareného podujatia bolo nielen predstaviť najlepšie divadelné súbory, ale aj diskutovať o úrovni a perspektívach ochotníckeho divadla v rámci tvorivých dielní. Seminár k 200. výročiu narodenia Gašpara Fejérpataky - Belopotockého priblížil osobnosť, ktorej snaženie smerovalo k pozdvihnutiu slo-

venského národa a organizovaniu kultúrnej a ľudovýchovnej činnosti.

V marci sa pri príležitosti 25. výročia ochotníckeho divadelného súboru ZO ZDOS v Likavke uskutočnil slávnostný zápis do pamätnej knihy Ústrednej rady ZDOS z Martina. Najúspešnejší divadelníci, ktorí sa zaslúžili o rozvoj a úspechy divadla v obci, a boli zapísaní do pamätnej knihy sú: Jolana Magová, Anita Páterová /in memoriam/, Jozef Hradský, Silvester Brtko, Peter Fajta. Do pamätnej knihy okresného výboru ZDOS zapísali: Miloslava Fajtu, Róberta Fajtu ml., Magdu Hrčkovú a Miroslava Magu.

V Miestnom kultúrnom stredisku sa v piatok 16. septembra zišiel prípravný výbor celoslovenskej prehliadky ľudového divadla. Na stretnutí určili termín prehliadky na dni 25.-27. novembra 1994 a predbežný program. Podujatie pripravovali v spolupráci s martinskými divadelnými inštitúciami, Národným osvetovým centrom v Bratislave a kultúrnymi organizáciami Liptova.

Ľudové divadlo

Ústredná rada združenia divadelných ochotníkov Slovenska v Martine, Matica slovenská v Martine, Národné osvetové centrum v Bratislave, Regionálne kultúrne stredisko Regionálna rada ZDOS a Dom Matice slovenskej v Liptovskom Mikuláši, obec Likavka, Základná organizácia ZDOS a Miestne kultúrne stredisko v Likavke pripravili I. ročník prehliadky a celoslovenského seminára o ľudovom divadle. Uskutočnil sa v dňoch 25.-27.11. v našej obci s názvom "Návraty k ľudovému divadlu."

Po otvorení podujatia v piatok 25.11. vystúpil bábkársky súbor Strojárik - Domovina účinkujúci pri DK Martin. Scenárista a režisér Ľuboš Midriak pripravil pásmo ľudových zvykov "Od Ondreja po Fašiangy."

Najbohatší program bol na druhý deň. Dopoludnia sa predstavili dva súbory, najskôr Ľudové divadlo pri MKS Komjatná s programom "Krštiny a zakladanie pria-

dok na Ondreja", v réžii Anny Kubasovej a kol. Ľudové divadlo pri MOS Smrečany uviedlo hru "Vlci". Réžiu mali Božena Devečková a kolektív.
Popoludní vystúpil najskôr devadelný súbor Gašparko z Lendaku s hrou "Džaťkulina" v réžii Soni Kroftovej. Divadelný súbor Košovan z Kanianky predviedol pásmo "Moje milé rodné miesto...", režiséra Viliama Kurbela.
V priebehu dňa si účastníci I. ročníka prehliadky ľudového divadla uctili na miestnom cintoríne spomienku na zosnulých ochotníkov Likavky.
Program obohatili aj dva semináre. Odborný seminár "O ľudovom divadle" mal dve časti. Odborníci, kultúrni a osvetoví pracovníci sa pokúsili nájsť platformu a teoretické vymedzenie ľudového divadla ako špecifického žánru divadelnej tvorby, ktorá má v slovenskej kultúre bohatú tradíciu, no posledné desaťročie nemalo priaznivé podmienky na to, aby sa mohlo slobodne a v celej svojej výrazovej a tematickej šírke rozvíjať.
Ústredná rada združenia divadelných ochotníkov Slovenska si na svojom zasadnutí 26. novembra v Likavke pripomenula 25. výročie svojho založenia. V uplynulých rokoch ZDOS pomáhalo spoluorganizovať množstvo podujatí v oblasti ochotníckeho divadla a umeleckého prednesu, - okrem iného Divadelnú Spišskú Novú Ves, Belopotockého Mikuláš, Hviezdoslavov Kubín. Združenie pomáhalo povznášať miestnu kultúru a obnovovať zašlú slávu ochotníckeho divadla.
ZDOS má okolo 5 000 členov a združuje ochotníkov, teoretikov i organizačných pracovníkov bez rozdielu národnosti, politického, či náboženského presvedčenia. Je pokračovateľom tradícií svojho predchodcu - Ústredia ochotníckych divadiel, ktoré vzniklo v roku 1922 a začiatkom roku 1950 ho zrušili.
V posledný deň podujatia /27. novembra/ bol seminár s názvom "Mapovanie histórie ochotníckeho divadla v Liptove". I. ročník tejto zaujímavej kultúrno-spoločenskej akcie priniesol do našej obce opäť niečo no-

vé, čo na divadelnej scéne v predchádzajúcich rokoch chýbalo - Ľudové divadlo.

Detský folklórny festival

Časy sa menia. Kým v roku 1991 celkové náklady Detského folklórneho festivalu v Likavke nepresiahli 30 tisíc korún, v tomto roku to bolo už päťkrát viac. Ministerstvá kultúry či školstva, ktoré v minulosti nejakou korunou prispeli, tentoraz absentovali. Organizátori sa viac spoliehali na sponzorov. Štátny fond kultúry Pro Slovakia prispel 30 tis. Sk, nadácia Matice slovenskej Prebudená pieseň 18 tis. Sk. Ďalšie finančné krytie vo výške stotisíc korún zabezpečila obec - z obecnej pokladnice a vyše dvadsať sponzorov z liptovského regiónu.

V nedeľu 26. júna sa pod ruinami starodávneho hradu Likava uskutočnil XIX. ročník Detského folklórneho festivalu. V prírodnom amfiteátri sa predstavilo takmer 400 účinkujúcich z 10 detských folklórnych skupín, niektoré z nich s vlastnou ľudovou hudbou. Krátko poobede sa pobral sprievod krojovaných chlapcov a dievčat z L. Mikuláša, Ružomberka, Likavky, Lúčok, Detvy, L. Hrádku, Žiliny, Kežmarku, Štrby a L. Lúžnej spred kultúrneho domu, v krátkych zastávkach sa predstavovali a pozývali občanov na amfiteáter. Aj vďaka veľmi peknému slnečnému i keď trochu veternému počasiu prišlo pod starobylý hrad niekoľko stoviek divákov. Príjemné odpoludnie tu strávili celé rodiny Likavčanov, Ružomberčanov i hostia z okolia. Ako prvý sa prítomným predstavil súbor Stavbárik zo Žiliny. V tanci "Vítanie jari" sprítomnili členovia už dvadsaťročného súboru mnohé formy ľudového umenia z okolia Žiliny. Podobne ako DFF v Likavke, aj folklórny súbor Maguráčik z Kežmarku má už za sebou 19-ročnú činnosť. Vo svojom vystúpení spevom a tancom interpretoval zvyky z goralského regiónu. "A v Likavke..." - takýto názov mal tanec, ktorý pod vedením Kataríny Bartánusovej, niekdajšej členky súboru Liptov, nacvičili a predviedli folklórnici z Likavky. Súbor, ktorý v roku 1963 založil učiteľ Žingor, opäť oživuje krásu ľudových tradícií.

Na folklórny festival, ktorého hlavný program mal názov "V Likavke už hudba hudie..." organizátori pozvali aj ľudové hudby: Borievku z Detvy a Detskú ľudovú hudbu ZUŠ Ružomberok, ktoré potešili návštevníkov festivalu ľudovými piesňami z rôznych regiónov Slovenska. Na javisko, ktoré organizátori každoročne pri príležitosti festivalu skladajú, prišli aj deti zo súboru Pramienok z Liptovského Mikuláša, ktoré vo svojom tanci "Na dvore", čerpali námety z horného Liptova /Ploštín, Smrečany/. Zvyky z neďalekej Liptovskej Lúžnej predstavil v pásme "Priadky" detský folklórny súbor Lúžňanček. Tradície Podpoľania a Horehronia pod názvom "Krštenie" sprítomnili členovia súboru Ratolesť z Detvy. Takmer 40-členný kolektív súboru Štrbianček zo Štrby, ktorý tiež čerpá námety pre svoje tance zo svojho prostredia, prišiel do Likavky so "zbojníckym tancom". Zmesou liptovských tancov - "Klobúkový, Prepletaný, Zôsyp..." sa predstavili tanečníci ZUŠ Ružomberok. Za hudobného sprievodu pána Dudu sa roztancovali starší žiaci folklórnej skupiny Plamienok z Lúčok. Ich tanec mal názov "Do kruhu". Liptovský Hrádok reprezentoval DFS Belanka. Scenár a réžiu hlavného programu mali známi likavskí folkloristi: Juraj Pšeno, Jozef Haluška a Ján Mudička. Scenár a réžiu sprievodu ulicami obce pripravil ich priateľ Jozef Nemček, tiež dlhoročný člen folklórneho súboru Liptov z Ružomberka.

Niektoré súbory účinkovali aj v sobotu 25.6. V kultúrnom dome sa predstavili DFS Ratolesť a DĽH Detvanček z Detvy, DĽH Borievka z Detvy a DFS Maguráčik z Kežmarku. Na záver 19. ročníka Detského folklórneho festivalu v Likavke sa javisko zaplnilo pestrými farbami hýriacich krojov chlapcov a dievčat. Mladí folkloristi v záverečnom spoločnom tanci pozvali všetkých prítomných na jubilejný 20. ročník Detského folklórneho festivalu, ktorý sa uskutoční v roku 760. výročia prvej zmienky o Likavke. V podobnom tóne vyzneli aj slová starostu obce Ondreja Dubovca. Po jeho príhovore sa festival skončil. Likavka pri-

pravila vydarené podujatie. Organizátori vyslovili úprimné poďakovanie všetkým, ktorí akoukoľvek formou prispeli k výbornému priebehu festivalu. Zvlášť spomenuli pedagogických pracovníkov ZŠ, členov požiarneho zboru, členky Červeného kríža a divadelných ochotníkov. Pri príprave a organizovaní festivalu je potrebný veľký počet dobrovoľných pracovníkov a Likavka sa môže popýšiť, že takých ľudí má.

Začiatkom roku 1994 hodnotili v Domove dôchodcov vla- Dom dôchodcov
ňajší rok. Napriek tomu, že ani tomuto zariadeniu sa nevyhli ekonomické problémy, celkove uplynulý rok hodnotili v optimistickom tóne. Najväčším prínosom [illegible] nesporne bolo dokončenie kotolne na plyn, ktorú stavala firma známeho ružomberského podnikateľa Jozefa Lajčiaka - LOSS. Kotolňa už spoľahlivo funguje, čo teší nielen obyvateľov domova, ale aj okolia. Plynofikáciou kotolne došlo k zníženiu úletov /predchádzajúce zariadenie spaľovalo tuhé palivá/. Po 30 rokoch sa zlepšilo životné prostredie, z čoho majú radosť obyvatelia, ekológovia i ochrancovia prírody.

V minulom roku sa v domove dôchodcov podarilo urobiť potrebné úpravy kuchyne aj práčovne a začali aj s montážou rozhlasovej aparatúry, ktorá umožní lepšiu komunikáciu s obyvateľmi, ale pomôže aj informovať ich o kultúrnych akciách, prípadne poblahoželať k jubileám.

Riaditeľ DD Ing. Stanislav Mican zabezpečil dokončenie montáže nového faxu, ktorý pomôže administratíve. Nemožno obísť ani fakt, že bola zriadená pedikúra, ktorá je veľmi žiadanou službou.

Vedenie DD pri bilancovaní roka 1993 vyslovilo tiež poďakovanie zástupcovi primátora v Ružomberku Ing. Radislavovi Kenderovi, ktorý sa pričinil o opravu osvetlenia cesty /predtým tu došlo k štyrom prepadnutiam pracovníčok DD/.

Kolektív pracovníkov DD Likavka sa snaží robiť maximum pre spokojnosť 314 obyvateľov, ktorým chce nahradiť teplo domova a spríjemniť chvíle staroby, často aj opustenosti.

V polovici marca sa vďačnému obecenstvu "starobinca" predstavil miešaný zbor Máj pod dirigentskou taktovkou Miloša Komu. Sprievodným slovom počas celého vystúpenia prispela Marienka Hatalová. Na doskách, ktoré znamenajú svet, zahrali dôchodcom aj divadelníci z Likavky. Drámu z dedinského prostredia Trasovisko režíroval vdp. farár Kornel Brtko a s chuťou si zahrali Jolka Magová, Jozef Hradský, Jozef Haluška, Magda Hrčková a Róbert Fajta. Spontánny potlesk obecenstva, ktoré zaplnilo celú jedáleň slúžiacu ako hľadisko, patril divadelníkom, ktorí sa sem určite budú radi vracať.

Dom dôchodcov v Likavke rozhodne nie je chudobný na kultúrne podujatia. Rôzne akcie, vzácne návštevy mu môže závidieť nejeden kultúrny dom, či stredisko v Liptove. Knižnica a denná tlač, časopisy patria k samozrejmostiam dňa. K častým návštevníkom patria tiež folklórne súbory, divadelníci, hudobníci. A veľakrát deti. V marci sa obyvateľom DD predstavil Divadelný krúžok pri ZŠ Lúčky, ktorý oslavoval 20. výročie založenia. Vďačným divákom uviedli hru Čarovná čiapka od Magdalény Samozvaniecovej.

Členovia Mariánskej družiny zo Základnej školy sv. Vincenta v Ružomberku navštívili 6. apríla po skončení vyučovania obyvateľov Domu dôchodcov a pekným kultúrnym programom a vlastnoručne zhotovenými darčekmi potešili starenky i starčekov.

V Dome dôchodcov zažili o dva dni neskôr, v piatok 8. apríla slávnostný deň. Juraj Čiampor oslávil životné jubileum - rovných 100 rokov.

Hádam len palička - pomocníčka a neslúžiaci sluch dávali znať úctyhodnú hranicu veku života, no tvár akoby nechcela prezradiť, že patrí jubilantovi dožívajúcemu sa sto rokov. Tak ako 8. apríla 1894 oslavovali rodičia Juraja Čiampora jeho príchod na svet, tak o 100 rokov neskôr vzdali zástupcovia mesta Ružomberok, prednostka MsÚ Mgr. V. Trnovská, prednosta ObÚ Ing. J. Bella, predstavitelia obce Likavka a mesta Lipt. Mikuláš a pracovníci DD hold človeku, kto-

rý prežil jedno storočie.
Prejavená úcta, kytice kvetov a úprimnosť v očiach rozľútostila starecké srdce i dušu. Veď ako ujo povedal, toľkú slávu na jeho počesť hádam ani nezažil, a to pochodil 6 či 7 krajín. A pretože na oslave má byť veselo, zvlášť keď 100-ročné jubileum nie je každodenné, prispeli dobrým muzicírovaním i spevom deti zo ZŠ v Likavke a samozrejme aj šampanské a trikrát živio ujovi, ktorému vínko veľmi zachutilo a prinieslo trochu veselej mysle i energie. Šampanského, ako sám povedal, postavilo na nohy. Dokonca až tak, že svojimi "hláškami" pobavil všetkých prítomných, napríklad keď vyhlásil, že on z tej výbornej jubilantskej torty neochutná, lebo by mu iba chuť vína pokazila. Ale to už dlhoročná opatrovateľka pani Božena Veselovská vedela ako na svojho "chovanca" /ako prezradila, veľakrát tvrdohlavého/.
O tom, že ujo Čiampor je i napriek vysokému veku pri dobrej mysli, niet pochýb. Po každej gratulácii nezabudol ako správny muž pobozkať ruku každej žene, poďakovať sa za kvety a blahoželania. Pri prípitku povstal, ba dokonca i jeden predniesol: "Nech žije Slovenská republika." A treba povedať, že výborne zvládol i podpis do pamätných kníh, a to priam krasopisne! Raz darmo, stará škola je stará škola.
Juraj Čiampor sa narodil 8.4.1894 v Rybároch v okrese Zvolen. Vyučil sa za obuvníka, pochodil mnoho krajín, prežil dve svetové vojny. Obuvníkom nebol hocijakým, vraj šil topánky pre vojakov až v Pešti, všeličo zažil i so všelijakými ľuďmi sa postretával. V Košiciach, kde býval sa aj prvýkrát oženil. Bohužiaľ aj ovdovel. Neskôr sa presťahoval do Ružomberka a opravoval topánky ružomberským vojakom. Istý čas býval v Ľubochni, kde sa druhýkrát oženil. Za manželku si vzal Máriu, rodenú Gašparíkovú. Ani v druhom manželstve sa im nenarodilo dieťa.
Keď už zdravie dobre neslúžilo, v roku 1992 sa presťahovali manželia Čiamporovci do Domu dôchodcov do Likavky. Manželka však dožila len začiatok roku 1993.

Odvtedy pán Čiampor žije len v spoločnosti ostatných dôchodcov.
Božena Veselovská opatrovateľka manželov a teraz už len uja Juraja spomenula: "Opatrovala som ich viac ako tridsať rokov. Najskôr som chodila Čiamporovcom len po nákupy, neskôr som im prala a starala sa o nich. Keď potrebovali, vybavila som im u lekára lieky. Vždy som ich volala teta a ujo. Teta bola silná reumatička, mala problémy so srdcom a žlčníkom. Ujo sa držal statočne, len v poslednom čase sa mu vystupňovala skleróza. Pamäť má aj naďalej dobrú. Priznám sa, že som vždy verila, že sa dožije takého vysokého veku. Len som neverila, že ešte aj ja budem pri tom."
Na rozlúčku zapriali gratulanti Jurajovi Čiamporovi ešte hodne takýchto stretnutí, zdravia a aspoň toľko energie, koľko mal v spomínaný deň, hoci sám poznamenal: "Veď hádam už nebudem tak dlho žiť."
V pondelok 4.7. potešili dôchodcov v Likavke poprední slovenskí umelci. Detský husľový virtuóz Dalibor Karvay, Mária Tomíšková, Jozef Husár ml. a Jozef Husár starší predstavili starkým hudobno-poetický program "Modlitbičky" vytvorený z básní a myšlienok Milana Rúfusa, Bacha, Haidna, Bellu, Paganiniho, Suchoňa a ďalších veľkých skladateľov. Programom, ktorý režíroval Viliam Gruska, oslávili sviatok slovanských vierozvestov sv. Cyrila a sv. Metoda.
Na Katarínu býva v Domove dôchodcov bohatý kultúrny život. Ani teraz to nebolo ináč. V úvode programu predniesol dve básne, jednu vlastnú a druhú od Štefana Žáryho pán Štefan Bačík. Po ňom mali sólo speváčky Anna Boroviaková a Anastázia Snováková. V humornej scénke "U lekára" sa predstavili Jozef Jančuška a Pavol Antol. Básničku "Katrenka" predniesla pani Adela Mitterpachová, ktorá bola aj jej autorkou. Pieseň La Paloma zaspievalo duo Terézia Brenkusová a Antónia Vranová a po nich mal sólo Ján Jurkovič. Pekný program "Detičky z jasličiek navštívili obyvateľov DD" mal veľký ohlas. Ján Debnár, Štefan Bačík

a sociálny pracovník V. Remeň hrali do tanca i na počúvanie, spevom pomáhala aj Danka Giničová. V pestrej zmesi ľudových a aj moderných piesní si mnohí zatancovali.

Bolo to opäť jedno vydarené podujatie, ktoré obyvateľom DD pripravili sociálni pracovníci v spolupráci so sestričkami jednotlivých oddelení. Oslava aspoň načas pomohla dedkom a babičkám prekonať samotu.

Darcovia krvi

Ani Likavčania neostávajú bokom pri tejto vysoko ľudskej a humánnej činnosti. Viacerí naši občania sú bezpríspevkoví darcovia krvi.

V januári daroval krv - Milan Leštinský, vo februári - Miroslav Halama, v marci - Ľubor Lejko, Tibor Marton, v týždni od 28.3.- do 3.4. - Peter Dobšinský a Marián Drapáč, v máji - Jozef Hrabuša, Jana Hatalová, Milota Tomčíková "st.", Milota Tomčíková ml., Viera Slaná, Miroslav Piechočák, Anna Konfálová, Anton Hlsica, František Matuška, Silvester Bakoš, Elena Bírošová, Róbert Fajta, Katarína Škutová, v júni - Marián Drapáč, v septembri - Ľubor Lejko, Katarína Škutová a Marián Drapáč.

Začiatkom októbra krv darovali: Miroslav Piechočák, Elena Bírošová, František Matuška, Peter Sališ, Silvester Bakoš, Jana Hatalová, Milota Tomčíková, Mariana Hradská, Jozef Hrabuša, Anna Konfálová, Anna Javorková, Jozef Seman, Jozef Tesarovič, Pavol Durdík, Peter Dobšinský, Róbert Fajta, Eva Demková, Viera Slaná. V novembri to boli Adrián Lúdik a M. Maga, začiatkom decembra Juraj Pšeno. Klub darcov krvi pri Slovenskom červenom kríži v Liptovskom Mikuláši usporiadal v piatok 25. februára spoločenské stretnutie s vylosovaním dobrovoľných darcov krvi, ktorí od 13.12.1993 do 18.2.1994 darovali krv v rámci akcií Vianočná kvapka krvi a Kvapka krvi pre záchranu života. Krv v spomínanom období darovalo takmer 500 darcov regiónu. Jedným z dvadsiatich šťastných výhercov, ktorí získali ceny v celkovej hodnote viac ako 20 tisíc korún bol Alojz Cheben z Likavky.

Obyvatelia obce boli o darcovstve krvi informovaní

prostredníctvom obecného rozhlasu. Niektorí Likavčania darovali krv v roku 1994 viackrát.

Počasie

V prvých troch mesiacoch roka prevládalo premenlivé, ale mierne počasie. Apríl bol tradične "bláznivý". Striedali sa extrémne teplé a niekoľkodňové daždivé a studené obdobia. Na začiatku mesiaca prišiel takmer letný pozdrav, neskôr prevládali prehánky. Rána prvých májových dní boli chladné, napr. 3. mája dosiahla teplota o 7^{00} hod. len $+2^{o}C$. Počasie druhej polovice mája bolo typické, rýchle striedanie oblačnosti, častých prehánok a jasnej oblohy v príjemnej klíme.

Nepríjemné bolo ráno 31. mája s teplotou okolo $0^{o}C$.

Jún bol zväčša pekný, teplý, len občas mrholilo, resp. pršalo. V deň konaniaXIX. ročníka Detského folklórneho festivalu /26.6./ prevládala s počasím spokojnosť. Vydarené podujatie pozdravilo veľmi pekné a teplé počasie.

Tohtoročný júl bol podľa záznamov meteorológov najteplejší v tomto storočí! O rekord sa postarali najdlhšie trvajúce extrémne vysoké teploty. Pravidlom boli teploty okolo $30^{o}C$. Tropické hodnoty tepla občas vystriedali búrky sprevádzané prehánkami.

V auguste pršalo častejšie. Pekné dni boli náročné na srdcovo-cievny systém organizmu. Ťažký vzduch a dusno mohli spôsobiť zdravotné problémy. Lekári neodporúčali dlhodobý pobyt na slnku. Ku koncu augusta teploty postupne klesali. Počas osláv 50. výročia SNP /štátny sviatok SR/ bolo polojasno a cca $23^{o}C$.

Deň ústavy /štátny sviatok/ - 1. september prebiehal v znamení prehánok s prudkým dažďom. September bol veľmi premenlivý, časté striedanie príjemných, pekných a veľmi teplých dní, so zamračením, mrholením, prehánkami a následným citeľným ochladením.

Rána prelomu septembra a októbra boli chladné, dni pomerne teplé. V polovici októbra sa mierne oteplilo, ku koncu mesiaca sa počasie stabilizovalo. Neobvykle príjemné boli 31. október a 1. november. Po minulé roky bolo zvyčajne sychravo, teraz jasno, s $13^{o}C$.

Ďalší priebeh mesiaca bol zväčša typicky jesenný, časté prehánky, nárazový vietor, 25. novembra sa už objavil dážď so snehom, častá kombinácia prvých dvoch mesiacov tohto roka.
Ranné teploty 3. a 4. decembra dosahovali -9°C. Večer 4.12. pri teplote okolo 0°C pršalo a ráno nasledujúci deň prežili mnohí Likavčania šok. Cesty a chodníky boli vplyvom počasia ako sklo! Úžasná poľadovica spôsobovala obrovské problémy pri chôdzi, resp. automobilom. Ráno 10.12. bolo -10°C, na druhý deň už iba -1°C. Od 13. do 17. decembra často snežilo. Vianoce boli po mnohých rokoch pekné. Sneh a teploty okolo 0°C prispeli k príjemnému prežitiu sviatkov. Výrazná zmena počasia nastala 28. decembra. Oteplilo sa, sneh sa topil, pršalo. Pochmúrne počasie trvalo až do Silvestra.

Poľnohospodárstvo

PD Likavka bolo v roku 1991 zaradené do alternatívneho systému hospodárenia. Týmto systémom hospodári na výmere 459 ha poľnohospodárskej pôdy, z toho 149 ha ornej pôdy. Na týchto plochách sa nepoužívajú chemické prípravky na ochranu rastlín ani priemyselné hnojivá. Naše Poľnohospodárske družstvo vyrába zdravé potraviny, ktoré odborná komisia zaraďuje medzi eko - potraviny a atestom už tretí rok. V sobotu 12. marca sa v hoteli Jana Švermu v Demänovskej doline na 1. plese Liptovskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory uskutočnilo vyhodnotenie súťaže "Manažér a výrobok roka 1993." Poľnohospodárske družstvo z Likavky bolo ocenené v kategórii poľnohospodárskych výrobkov. V súťaži uspelo " s rašelinovou zmesou s biohumusom". Družstvo je producentom kompostov z maštaľného hnoja a spomínaného biohumusu. Aj PD postihli ťažké ekonomické podmienky, ceny vstupov do rezortu poľnohospodárstva vzrástli o 100-150%. Jarné práce sa v Likavke oneskorili, začali s takmer trojtýždňovým oneskorením. Dôležitou nápňou poľnohospodárov bolo ošetrovanie trvalých trávnych porastov a prihnojenie alternatívnych plôch. Na plochách zaradených do alternatívneho poľnohospodárstva však

nemohli aplikovať priemyselné hnojivá. Na hnojenie využívali vlastné produkty.
Družstevníci tohto roku nesadili zemiaky, na ploche 5 ha vysiali pohanku a na 8,8 ha ovos nahý. So zemiakmi mali v minulých rokoch zlé skúsenosti. O ich zber sa "starali" mnohí Likavčania. Prosto povedané, kradli.
Žatevné práce stihli včas. Tohtoročná úroda však nesplnila ich očakávania. Do splnenia plánu im chýbalo 100 ton obilovín. Neskôr bolo v centre pozornosti družstevníkov rozmetanie a zaoranie maštaľného hnoja, potom sejba ozimín. V septembri sa sústredili na zber kukurice na siláž.
Družstvo malo na predaj rôzne produkty - ovos, ozimnú pšenicu, raž a pod. Aj v tomto roku predávali kurčatá.
Na biopotraviny už mohli používať ochrannú známku.
Vedenie PD využívalo rôzne formy informovania vlastníkov pôdy pre uzatvorenie vlstnických vzťahov v rámci transformácie družstva. Stávalo sa, že vlastníkom chýbali niektoré údaje o vlastníctve pôdy.
Liptovské ovčiarske družstvo, ktorého predsedom je Ing. Lucián Majka, prišlo k občanom s ponukou prenájmu poľnohospodárskej pôdy. Za 1 ha ornej pôdy ponúkalo 500,--Sk ročného nájmu, za 1 ha lúk a pasienkov 300,--Sk ročného nájmu. Pri väčšej výmere pôdy /nad 2 ha/ sa cena prenájmu zvyšuje o 20% pôvodnej sadzby. Od budúceho roku plánuje LOD zvýšiť prenájom za pozemky bývalej strelnice o 100%, t.j. na 400,--Sk za 1 ha ročne. /Za roky 1992, 1993 bolo vyplatené 200,--Sk za 1 ha ročného nájmu./ S tými, ktorí majú s LOD uzavretú zmluvu o prenájme bude v roku 1995 vyplatený za užívanie pozemkov v r. 1994 zvýšený nájom.
Pracovníci Lesoprojektu Ružomberok v spolupráci s občanmi Likavky upresňovali vlastníctvo pôdy v našej obci. O príchode a zámeroch odborníkov z Lesoprojektu boli Likavčania informovaní prostredníctvom vysielania obecného rozhlasu. Upresnenie vlastníctva

je potrebné vysporiadať, aby pôda mohla majiteľom prinášať úžitok.

Požiarny zbor

Členovia dobrovoľného požiarneho zboru našej obce uskutočnili v jarnom období preventívne prehliadky rodinných domov a malých prevádzok. Pri prehliadkach 650 rodinných domov bolo zistených 33 rôznych závad, 30 majitelia závady odstránili, 3 museli byť predvolaní na komisiu verejného poriadku. Do preventívnych prehliadok rodinných domov bolo zapojených 30 členov DPZ.

Pri 30 prehliadkach malých prevádzok /obchody, reštaurácie a pod./ bolo zistených 6 závad, 3 boli odstránené. Na komisiu verejného poriadku boli dané 3 prípady. Preventívne prehliadky malých prevádzok previedli dvaja členovia DPZ.

Dobrovoľný požiarny zbor nezabúda na výchovu detí. V základnej škole usporiadali 2 prednášky o požiarnej ochrane s ukážkou používania hasiacich prístrojov. Občania Likavky sú o požiarnej ochrane informovaní v reláciách obecného rozhlasu.

Požiarnici venovali veľkú pozornosť údržbe techniky a príprave obslúh. Výcvikom a akcieschopným strojným parkom zabezpečovali podmienky trvalej ochrany spoločného i súkromného majetku pred požiarmi.

Dobrovoľní faermani z Likavky zorganizovali v spolupráci s Obecným úradom okrskovú súťaž v požiarnickom športe. Verejnosti preukázalo niečo zo svojej činnosti 8 družstiev. Súťažili muži, ženy a dorastenci z Likavky, Martinčeka, Komjatnej a Valaskej Dubovej. Na škvarovom futbalovom ihrisku na Pastierni predstavili divákom zaujímavé disciplíny - štafetu 2-krát 60 m s požiarnou výzbrojou a požiarny útok s vodou. Víťazom v kategórii mužov sa stal Martinček pred Likavkou a Val. Dubovou. V kategórii žien získal prvenstvo Martinček a v kategórii dorastencov Likavka. Po vyhodnotení súťaže prevzali víťazné družstvá ceny z rúk starostu obce Ondreja Dubovca. Na slávnostnom ukončení sa zúčastnili aj starostovia z Komjatnej, Martinčeka a Valaskej Dubovej. Organizátori zabezpe-

čili vzornú prípravu a priebeh okrskovej súťaže.
Naši mladí požiarnici sa stali víťazom okresného kola súťažnej hry "Plameň 94". V Bobrovci súťažili v štafete dvojíc, štafete 4-krát 60 m a v požiarnom útoku s vodou. V podtatranskom Svite nás reprezentovalo 1 požiarne družstvo mužov v požiarnom útoku do vrchu. Skončilo na 20. mieste zo 40 družstiev.
V súťaži o pohár primátora Kysuckého Nového Mesta sa naše požiarne mužstvá umiestnili na 2. a 4. mieste.
V máji sa členovia DPZ zúčastnili na oslavách 120. výročia založenia prvého hasičského zboru v Ružomberku. Takmer tridsiatka požiarnych zborov dolného Liptova sa v nedeľu 8. mája zhromaždila na sídlisku Kľačno. Odtiaľ prešiel slávnostný sprievod uniformovaných požiarnikov, vlajkovej čaty s historickými vlajkami, mažoretkami, historickým kočom s predstaviteľmi mesta a kolóna požiarnických áut do Čutkovskej doliny, miesta osláv. Na oslavách nechýbali smiech a veselá nálada. Súťažilo sa v netradičných disciplínach /bagandžový beh, hádzanie polenom, chodenie na chodúľoch/ i v požiarnom útoku. I napriek chladnému počasiu prišlo na podujatie veľa návštevníkov. Zaujala ich historická i moderná technika, dobové hasičské iniformy, opasky, legitimácie, hasičské prístroje rôznych tvarov, lampáše na striekačky, atď. Časťou exponátov prispeli aj Likavčania. Najzaujímavejším z nich bola historická vlajka z Likavky - z roku 1911. Naši požiarnici sa riadia heslom, ktoré majú vyšité na svojej vzácnej zástave: "Bohu na slávu - Blížnemu na pomoc".
V nedeľu 11. septembra sa členovia DPZ zúčastnili na Celookresnej požiarnickej nedeli v Liptovskom Mikuláši. Medzi 43 družstvami s takmer 600 súťažiacimi si výborne počínali mladí požiarnici z Likavky. V detskej kategórii skončili tretí za Kráľovou Lehotou a Bobrovcom. Týmto podujatím vyvrcholil Týždeň požiarnej ochrany v našom okrese.
V polovici októbra sa Likavčania predstavili na 5. ročníku pohárovej súťaže požiarnických družstiev o Putovný pohár riaditeľov divízií SCP Ružomberok. Popri sú-

ťažiacich družstvách sa na podujatí zúčastnili aj poprední funkcionári ÚV DPO, OV DPO a OS ZPD. Pred zrakmi významných predstaviteľov Požiarnej ochrany si v súťaži mladých požiarnikov najlepšie počínalo družstvo Likavky pred SCP Ružomberok.
Reprezentačné požiarne družstvo DPO v tomto roku tvorili: Ľ. Lejko, M. Červeň, J. Kruták, M. Brtko, R. Brtko, S. Lejko, Š. Sališ, P. Mastiš. Trénerom družstva bol V. Brtko a vedúcim Róbert Lejko.

Stredisko služieb

Stredisko služieb je už mnoho rokov neodmysliteľnou súčasťou našej obce. Zabezpečujú široký rozsah služieb. Stredisko vznikalo v skromných podmienkach. V začiatkoch nebolo finančných prostriedkov a tak napr. stolárska dielňa bola otvorená na pôžičku. Stroje a náradie odkúpili od pozostalých Adama Okoličányho. Neskôr sa Stredisko služieb zameralo na zriadenie pánskeho holičstva, zberňu šatstva a prádla na čistenie a vytvorenie maliarskej skupiny. Pribudla ešte nákladná doprava, zriadil sa aj vývoz pevného odpadu z domácností.
V priebehu ďalších rokov sa vytvorila stavebná skupina. Tá mávala počas letnej sezóny aj niekoľko desiatok pracovníkov. Za získané finančné prostriedky sa potom zmodernizovala stolárska dielňa, postavili sa sklady, zriadila sa zámočnícka dielňa. Nákladnej doprave pribudli AVIA A-30, kolesové rýpadlo, Kuka voz pre zber odpadu, Škoda 1203 Combi a iné. Postavením Domu smútku vznikla potreba zriadenia pohrebnej služby. Stredisko prevádzalo aj lepenie podlahových krytín, pribudla služba drobnej údržby verejného osvetlenia. Pracovníci strediska pomáhali pri konzervácii hradu Likava, sielnického Starhradu, kde sa pracovalo za sťažených podmienok. Pozoruhodné práce sa vykonali na rekonštrukcii Kaštieľa v Bešeňovej a na historickej lokalite Havránok nad priehradou Lipt. Mara. Pracovné skupiny upravili a zveľadili viacero školských, zdravotných, sociálnych a obchodných zariadení po celom okrese i na Orave. V rokoch prosperity a dostatku financií malo stredisko problémy so

zaobstaraním nových zariadení, resp. strojov. V súčasnosti pre zmenu nie sú peniaze. Aj zákazníci, akoby sa vytratili.
Dlhoročný vedúci Strediska služieb obce Likavka Štefan Gonšor má starostí neúrekom. Stredisko má veľa pohľadávok. Partnerské organizácie sa tiež boria s nedostatkom finančných prostriedkov.
Už niekoľko rokov zabezpečuje likvidáciu komunálneho odpadu v našej obci. Stredisko služieb. Niektorí občania, ktorí túto službu nevyužívajú, zakladajú divoké skládky. Podľa zákona č. 372/1990 o priestupkoch je možné uložiť občanovi za uloženie odpadu mimo vyhradeného miesta pokutu až do výšky 5.000,--Sk.

Telovýchova a šport

Začiatkom roka sa do povedomia širokej športovej verejnosti úspešne zapísal 19-ročný Likavčan Vladimír Roško, skokan na lyžiach pôsobiaci v Dukle Banská Bystrica. V dňoch 5.- 6. februára si výborne počínal na majstrovstvách Slovenska v skokoch na lyžiach, kde prekonal rekord veľkého mostíka K-120 výkonom 124,5m. Doterajší rekord držal Andrej Vervejkin /ZSSR/ výkonom 124m z roku 1989. V pretekoch na veľkom mostíku skončil nakoniec na druhom mieste. Zvíťazil Martin Švagerko /Dukla BB/ s 235,2 b /za skoky 121 + 123 m/, Vladimír Roško získal 223,1 b /za skoky 115 + 124,5 m/. V opakovaných pretekoch skokanov z mostíka K-88 /prvýkrát súťaž anulovali/ zvíťazil náš rodák V. Roško s 216 b. /za skoky 91 + 79,5 m/ a potvrdil, že sa dostal do znamenitej formy. Získal titul majstra Slovenska. Okrem víťazstva a 2. miesta v súťažiach jednotlivcov na mostíkoch K-88 a K-120 získal Vladimír Roško aj titul majstra Slovenska v súťaži družstiev v skoku na lyžiach na mostíku K-88. Jeho tím Dukla Banská Bystrica I. súťažil v zostave: Marek Donoval /87 + 84 m/, Rastislav Leško /66,5 + 66,5 m/, Vladimír Roško /83,5 + 83 m/ a Martin Švagerko /85 + 84,5 m/ a získal 664 b; získal o 107,5 b viac ako druhý tím ŠK Štrbské Pleso I.
19-ročný V. Roško bol jedným z najúspešnejších účastníkov šampionátu. Žiaľ, Roškova forma prišla nesko-

ro. Na Zimné olympijské hry do nórskeho Lillehammeru sa nedostal. Nominovaná bola dvojica Švagerko - Slušný /rodák z Ružomberka/, ktorá nakoniec skončila na ZOH 94´hlboko v poli porazených...

Vladimír Roško dostal podľa vyjadrení trénerov skokanov na lyžiach: "V tejto zime dosť šancí výkonmi potvrdiť talent, perspektívu a nárok ísť na zimnú olympiádu. Nepodarilo sa mu to." Kompetentní ešte dodali: "že nepresvedčivo skákal na pretekoch kontinentálneho pohára, iba raz v čase olympiády obsadil žiadané miesto. Trpel však neduhom mladosti - nevyrovnanosťou výkonov. Na 29. ročníku Tatranského pohára /12.,13.3./ v klasických lyžiarskych disciplínach skončil spomedzi skokanov Slovenskej reprezentácie najlepšie - na 12. mieste. Celkove, ale slovenskí skokani sklamali. V. Roško na Štrbskom Plese "prepadol" prvým skokom, dlhým len 79,5 m. No v druhom už bol Roško takým, akým ho chce každý mať - pristál na 110 m. Vie to, len musí vytrvalo a koncentrovane pracovať na odstránení výkonnostnej nevyrovnanosti. Na to je jediný liek: usilovný tréning, správna koncentrácia na každých pretekoch a vek, skúsenosti."

Reprezentační tréneri sú nároční. Likavčania sú na mladého a nadaného športovca právom hrdí. Pre rodnú obec získal nielen športové úspechy, ale urobil jej aj výbornú reklamu.

V. Roško sa zúčastnil aj na majstrovstvách sveta v letoch na lyžiach, kde skončil na 37. mieste /38. bol ďalší Slovák Leško/. Súťaž sa uskutočnila 20. marca v slovinskej Planici. V mimoriadnej konkurencii zvíťazil Čech Sakala. Skoky z gigantického mostíka dosiahli u niektorých "letcov" aj vyše 190 m. Vladimír Roško musí mať obrovskú odvahu!

Úspešný bol aj ďalší športovec z Likavky, cyklista Jozef Javorka "ml.". V minulosti získal v drese Sloplastu Trnava niekoľko titulov majstra Slovenska v pretekoch družstiev na 100 km. Tohto roku zvíťazil na 1.májovej časovke okolo Liptovskej Mary, kde sa

zúčastnilo 27 pretekárov. Druhého v kategórii mužov "nechal" o takmer 2 minúty. Na tom istom podujatí sa darilo aj Martinovi Demkovi /Likavka/, ktorý vyhral medzi juniormi.

Na majstrovstvách Slovenska v dlhom duatlone /14 km beh, 58 km cyklistika, 7 km beh/ skončil J. Javorka v hlavnej kategórii tretí časom 2hod.51min.30sekúnd. Na víťaza mal stratu cca 4minúty. Majstrovstvá sa uskutočnili na dopravnom ihrisku v Skalici za účasti 170 pretekárov.

Príjemné prostredie a kvalitná trať v Hrabove pri Ružomberku, to boli hlavné tromfy pretekov horských bicyklov /17. júla/. Jozef Javorka skončil v kategórii mužov na 2. mieste. V 5 kategóriách súťažilo 43 pretekárov. Rekreanti, ktorí trávili príjemné chvíle na Hrabovskej priehrade, vytvorili pretekárom výbornú atmosféru. Jozef Javorka starší /otec spomínaného cyklistu/ je majiteľom firmy Servis BIKE v Ružomberku. Zaoberá sa predajom a opravami bicyklov. Jeho šikovné ruky opravili torzá 8 bicyklov Detského centra v Ružomberku, ktoré sú v letných táboroch "Konta nádeje" využívané deťmi žijúcimi bez rodičov. V táboroch sa vystrieda viac ako tisíc detí. Málokto si vie predstaviť, čo asi po 2 mesiacoch z bicyklov na záver táborov ostane. Zásluhou pána Javorku boli po opravách bicykle na nepoznanie od nových a navyše bez nároku na odmenu. Ušetrené peniaze použili členovia Detského centra v prospech sociálne postihnutých detí.

V hornoliptovskej Beňadikovej na prvom cezpoľnom behu v roku 1994 sa 20. marca uskutočnilo aj vyhodnotenie súťaže "O najlepšieho bežca okresu Liptovský Mikuláš v roku 1993." Medzi mužmi nad 40 rokov zvíťazil Likavčan Jaroslav Mikuštiak, súťažiaci za Tatrín Ružomberok. Do súťaže o najlepšieho bežca okresu sa zapojilo celkom 528 bežcov v 14-tich kategóriách. Uskutočnilo sa celkom 11 pretekov. Do bodovania sa súťažiacim započítalo 5 najlepších výsledkov.

V minulých rokoch organizátori i samotní aktéri cestného behu o Pohár starostu obce Likavka sa zväčša

stretávali s atleticky nie celkom prijateľným počasím. Pri tohtoročnom 16. ročníku podujatia, ktoré sa uskutočnilo 17. apríla, bolo príjemne, skutočne bežecky teplo a pod mrakom. Organizátorov na čele so starostom Likavky O. Dubovcom a riaditeľom pretekov Silvestrom Brtkom popri vydarenom počasí potešil aj nevšedný pretekársky záujem. Na štart v sedemnástich kategóriách prišlo vyše dvesto aktérov. Najskôr súťažili deťúrence z materských škôl, ktorým v cieli sem-tam vyhŕkli na líčkach i slzičky, avšak po ocenení produktom miestnych pekární už očká drobizgu žiarili radosťou. Cez početne zastúpené žiacke súťaže a súboje v dorasteneckých kategóriách sa potom podujatie prehuplo do svojho finále - štartu mužských kategórií. Skromne v Likavke boli zastúpené len ženy a dorastenky, avšak to nie je problémom len týchto bežeckých pretekov, ale prakticky všetkých podobných podujatí na Slovensku.

V hlavnej súťaži mužov /do 39 rokov/ bol jednoznačným favoritom žilinský P. Frátrik. Dlho mu ale "znepríjemňoval život" neustále sa lepšiaci ružomberský vytrvalec J. Tutura. Na ťažkom úseku, keď sily bežcom uberalo i blato, Frátrik išiel do úniku a ten nakoniec zhodnotil vo svoje víťazstvo.

V kategórii mužov 40-49 roč. na 10 000 metrov skončil na 2. mieste Jaroslav Mikuštiak časom 36 minút 41 sekúnd. Tento pretekár prebral aj putovný pohár starostu obce ako najlepší z Likavčanov medzi mužmi.

Klub turistov v Likavke začal organizovať Beh oslobodenia obce už pred šestnástimi rokmi. Na prvom ročníku v roku 1978 sa zúčastnili len domáci vyznávači rekreačného behu. V ďalších rokoch pribúdalo pretekárov vo všetkých vekových kategóriách. Preteky vďaka dobrej organizácii sa dostali do Kalendára behov SR a sú publikované aj v Českej republike.

Na 11. ročníku Krosu "Ondrašovská horička" bol v kategórii mužov nad 40 rokov opäť úspešný J. Mikuštiak - umiestnil sa na 3. mieste. V malebnom kúte Liptova súťažilo okolo 180 aktérov. Bežcom i organizátorom

pomohlo 19. júna k úspešnému podujatiu aj slnečné počasie.
Bola nedeľa 21. augusta, keď Klub slovenských turistov z Likavky spolu s ďalšími stovkami mladých aj starých turistov z celého Slovenska aj zo zahraničia, vystúpili na Kriváň. Za krásneho slnečného počasia sa kochali krásami, ktoré im poskytli tatranské končiare. Od Podbanského tiahnu sa nahor dve dlhé doliny Tichá a Koprová. Z obidvoch strán ich uzatvárajú strmé žľaby, svahy, úšusty a skalné steny. Stretajú sa v lúčnatom sedle, v Závorách. Je to svet plný horskej krásy. Tiché plesá v dlaniach vrchov - obrov hlbokými očami pozerajú do oblohy. Túra na národný vrch Kriváň /2495 m/ je fyzicky náročným výstupom. KST z Likavky dosiahol zdolaním vrcholu pekný športový úspech.
Klub slovenských turistov v Likavke, ktorého predsedom je Silvester Brtko pripravil milovníkom prírody ešte ďalšie turistické akcie: výstup na Ostrý Roháč, Chabenec, Štefanský výstup na Poludnicu a tradičný Silvestrovský výstup na Veľký Choč.
Volejbalový oddiel mal mimoriadne úspešné obdobie. V sezóne 1993/94 vyhralnajskôr základnú časť okresnej súťaže. Naši volejbalisti z 24 zápasov prehrali len 2 a získali 46 bodov, o bod menej mala druhá Závažná Poruba. V druhej časti /nadstavbe/ súťaže mali voľno. Víťazi zápasov: Záv. Poruba - Nábrežie L. Mikuláš,Club 9 + 9 L. Mikuláš - Slov. Orol Ružomberok, SOU Kožiarske závody - Okoličné postúpili do finálovej časti, kde ich čakal víťaz dlhodobej časti Likavka. V play-off turnaji štyroch najúspešnejších mužstiev bola najlepšia Likavka a zaslúžene získala titul majstra okresu pre ročník 1993/94.
Jesenný úvod súťažnej sezóny 1994/95 začalo volejbalové družstvo Likavky víťazstvami. V prvom dvojkole /na domácej palubovke/ porazili kolektív 9+9 Lipt. Mikuláš 3:1 a 3:0. V poslednom dvojkole pred vianočnou prestávkou hrali v Lipt. Mikuláši s popredným družstvom okresnej súťaže SOU Kož. závody. Z očaká-

vaného súboja kožiarov a Likavčanov, mužstiev usilujúcich o titul, bola nakoniec jednoznačná záležitosť reprezentantov dolného Liptova. Priebeh zápasu ukázal, že domáci podcenili prípravu i prístup na takýto dôležitý súboj a ťahali za kratší koniec. Stará garda z Likavky, usilujúca sa o obhajobu titulu majstra preukázala túžbu po víťazstve, viacej volejbalového rozumu i kumštu. Naši volejbalisti vyhrali obidva zápasy 3:0. Rok 1994 ukončili Likavčania na prvom mieste tabuľky okresnej súťaže. Z desiatich stretnutí vyhrali deväť. V súťaži hrá 7 mužstiev, sú to rovnaké kolektívy ako v ročníku 1993/94. Súťaž sa hrá systémom doma - vonku.

Stolnotenisový oddiel ukončil súťažný ročník 1993/94 priemerným umiestnením seniorskych družstiev. Žiakom sa nedarilo. Spomedzi siedmich družstiev okresu skončili na predposlednom mieste, zo šiestich zápasov vyhrali len v jednom.

A-družstvo bolo v I. triede najvyššej okresnej súťaže šieste /z 12 kolektívov/, keď z 22 zápasov 12 vyhralo, 1 remizovalo a 9 prehralo. B-družstvo seniorov bolo nováčikom II. triedy, v konečnej tabuľke obsadilo 10. miesto /z 12 mužstiev/ a o vlások uniklo zostupu do III. triedy. Pre toto družstvo je záchrana v II. triede úspechom. B-rezerva z 22 zápasov 5 vyhrala, 4 remizovala a 13 prehrala.

C-družstvo mužov skončilo v III.A triede na 4. mieste /z 5 kolektívov/, keď zo 16 zápasov 6 vyhralo a 10 prehralo. Majúspešnejším hráčom oddielu v ročníku 1993/94 bol Michal Švento. V okresnom rebríčku jednotlivcov obsadil so 77,78% úspešnosťou 6. miesto, spomedzi 163 hodnotených hráčov.

Po skončení sezóny mali funkcionári problémy so zostavením kádra na ročník 1994/95. Hlavným dôvodom boli prestupy dlhoročných opôr oddielu - Pavla Pinduru do Texicomu Ružomberok a Vladimíra Brtku do Sliačov. Na základnú vojenskú službu navyše odišli dvaja hráči C-družstva, Roman Macko a Branislav Roško. Z týchto dôvodov prihlásili do súťaže 1994/95 len A a B

kolektívy a družstvo žiakov. Prestupom do Likavky sa podarilo získať 16-ročného Jána Milana "ml." z SCP Ružomberok. Jeho príchodom sa oddiel omladil a zvýšila sa aj konkurencia. J. Milan bol v minulosti žiackym majstrom okresu a v tejto kategórii patril k najlepším aj v rámci celého Slovenska.

Rok 1994 /v prebiehajúcej súťaži/ ukončili naše družstvá nasledovne: A-čko bolo po odohratí 8 kôl I. triedy na 7. mieste, s 2 víťazstvami, 1 remízou a 5 prehrami. B-čko po odohratí 8 kôl II. triedy na poslednom - 12. mieste, keď vyhralo len jedno stretnutie. B-rezerva bude mať opäť obrovské problémy so záchranou v súťaži.

Žiakom sa tiež nedarilo, zo 4 stretnutí prehrali v troch. Žiacke družstvo bolo vytvorené z novej generácie. Najtalentovanejší a najúspešnejší z nich je Emil Maretta.

Družstvá seniorov odohrajú v sezóne 1994/95 22 kôl dlhodobej súťaže. Každý zápas /18 stretnutí/ pozostáva z 2 štvorhier a 16 dvojhier. V dvojhrách hrajú 4 hráči proti 4-systémom každý s každým. U žiakov hrajú 3 členné družstvá na 10 zápasov /1 štvorhra, 9 dvojhier/, v dvojhrách hrajú každý s každým. Žiaci súťažia turnajovým systémom, muži podobne ako futbalisti doma - vonku.

V 11. ročníku Silvestrovského turnaja mužov zvíťazil Ján Milan st. /otec nového hráča/ z Ružomberka, pred Likavčanmi M. Šventom a B. Mračkom. Víťazom premierového turnaja žiakov sa stal Lukáš Timko pred R. Kušnírom a D. Timkom.

Futbalisti dosiahli najväčšie úspechy za posledné desaťročia! Rok 1994 ostane pamätným. Seniori viedli po jeseni 1993/94 svoju skupinu I.B triedy. V tomto súťažnom ročníku sa pripravovala reorganizácia súťaží Stredoslovenského regiónu. Práve z tohto dôvodu sa očakával veľmi náročný a dramatický priebeh jarnej časti sezóny. Likavčania aj keď po jeseni viedli tabuľku, boli spočiatku skromní - primárny cieľ bol zachovať si príslušnosť v súťaži aj pre budúcu sezó-

nu. Cez zimnú prestávku z mužstva nik neodišiel, ba naopak kolektív sa posilnil. Z Černovej prestúpil bývalý ružomberský futbalista Juraj Smieška, z Hnúšte prišiel likavský odchovanec Juraj Uram. V rámci prípravy mužstvo odohralo desať prípravných duelov. Likavke sa vydaril úvod jari nad očakávanie. Asi tak v druhej tretine sezóny mužstvo doma odohralo za sebou tri stretnutia, z ktorých získalo 5 bodov. A zrazu sme sa ostatným vzdialili minimálne na sedem bodov. To už o postupovej alternatíve nepochyboval prakticky nikto. Víťazstvom nad Belou 3:0 tri kolá pred koncom sme sa stali víťazmi I.B triedy. Likavka bola nováčikom súťaže.

Mužstvo naďalej trénoval Milan Bartko - muž, ktorý likavských futbalistov za štyri sezóny doviedol k trom postupom! S tamojším mančaftom začínal v III. triede okresu, dva roky sa potom s ním "ohrial" v II. triede a po lanskom postupe do I.B triedy, teraz prišlo prvenstvo v tejto súťaži. Posledný postup, to nie je len záležitosť ostatnej sezóny. Ide o vyvrcholenie spoločného štvorročného úsilia. Káder, v ktorom počas tohto obdobia došlo len k minimálnym zmenám, futbalovo dozrel, jeho herný prejav sa dotvoril. Postupom predchádzala tvrdá drina. V zime mužstvo trénovalo každý týždeň - v utorok, piatok, dvakrát v sobotu a v nedeľu hralo prípravný zápas. Ďalšou zaujímavosťou je, že Likavčania už 4 roky doma neokúsili trpkosť prehry. Na jar stratili doma jeden bod, po remíze so ZŤS VTJ Martin "B". Ale nielen doma bola sila mužstva. Z ihrísk súperov kolektív priniesol desať bodov a to rozhodlo.

Veľmi úspešní boli aj žiaci. Vyhrali jednu z piatich skupín okresnej súťaže. Zo 14 zápasov - 10 vyhrali, 3 remizovali a len 1 prehrali, so skóre 67:9 získali 23 bodov. V ich skupine bolo 8 družstiev dolného Liptova. V sobotu 25.6. sa víťazi skupín žiackych súťaží stretli na záverečnom turnaji o majstra okresu. Hralo sa na ihriskách v Lipt. Jáne a Uhorskej Vsi. Naši žiaci ani tam nesklamali. Po výsledkoch:

Dovalovo - Likavka 4:1, Likavka - Lisková 2:1, Likavka - Lipt. Ján 3:0 a Likavka - Bobrovec 3:0 skončili na druhom mieste. Majstrom okresu pre ročník 1993/94 sa stali žiaci z Dovalova. Tréner žiakov Vladimír Vrabko vychováva hráčov pre dorast. Dorastenci dosiahli pod vedením trénera Milana Luptáka priemerné výsledky v II. tr. okresnej súťaže.

Od začiatku jarnej časti sezóny začal výbor futbalového oddielu s vydávaním informačného spravodaja - Likavského bulletinu, kde boli uvádzané najnovšie aktuality, rozpis súťaže, komentáre k zápasom, atď. Bulletin vychádzal pri domácich zápasoch. Bol zlosovateľný, výherca získal vecný dar, resp. finančnú odmenu. Tej muselo predchádzať úspešné absolvovanie troch pokutových kopov, ktoré vylosovaní fanúšikovia strieľali cez prestávku stretnutí náhradnému brankárovi. Za každý úspešný pokutový kop dostal exekútor 30,--Sk.

14. augusta nastúpili seniori Likavky k prvému zápasu sezóny 1994/95 v novovzniknutej IV. futbalovej lige - sever na štadióne v Bánovej, kde prehrali 0:2. Prvé víťazstvo v súťaži dosiahli v 2. kole doma, keď zdolali Námestovo 1:0. Úvodný gól Likavky v IV. lige strelil Jantek. Funkcionárov, hráčov i trénera mrzelo že na prvý domáci zápas po postupe prišlo len okolo 400 divákov. Čakali rozhodne viac. V ďalšom priebehu jesene dosiahol kolektív mužov striedavé výsledky. Pred skončením polovice súťaže nastala zmena na poste trénera. Po odchode Milana Bartku sa vedenia mužstva ujal hráč Juraj Smieška. Jesennú sezónu ukončili futbalisti Likavky domácim víťazstvom 2:1 nad Stráňavami. Naše góly dali Ing. Nemček a Ing. Šín. Po polovičke sezóny 1994/95 sme boli v tabuľke IV. ligy na 12. mieste. Naši futbalisti z 15 zápasov - 5 vyhrali, v 2 remizovali a 8 prehrali, so skóre 22:33 získali 17 bodov. Tabuľku IV. ligy - sever viedla Žilina "B" - Strážov so ziskom 35 bodov, na poslednom 16. mieste bola Palúdzka s 10 bodmi. V IV. lige okrem Likavky a spomínaných piatich mužstiev ešte hrali: Ža-

bokreky, Liptovský Mikuláš, Trebostovo, Predmier, Okoličné, Turzovka, Terchová, Dohňany, Kysucký Lieskovec a Ružomberok "B" - Ľubochňa.
Dorast bol po skončení jesene na 8. mieste /zo 14/ II. triedy so ziskom 20 bodov. Dorastenci z 13 zápasov - 6 vyhrali, 2 remizovali a 5 prehrali, so skóre 27:21. Trénoval ich Vladimír Konfál.
Žiaci skončili v jesennej sezóne na 1. mieste jednej zo 4 skupín okresnej súťaže. Z 10 zápasov - 9 vyhrali a len jeden remizovali, so skóre 33:9 získali 28 bodov. Žiakov naďalej viedol úspešný tréner V.Vrabko.
Od začiatku sezóny sa vo všetkých súťažiach začalo uplatňovať nové bodovanie: za víťazstvo v zápase sa počítajú 3 body, za remízu ostal jeden.
Koncom roka sa konala hodnotiaca schôdza futbalového oddielu. V správe sa konštatovalo, že seniorské družstvo splnilo vytýčený cieľ a to udržať sa do 12. miesta. Kolektív sa na vlastnej koži presvedčil, že IV. liga je mimoriadne náročná súťaž, tak po športovej, ako aj ekonomickej stránke. Predseda oddielu Jaroslav Šimo nezabúda ani na mládež Likavky. Veď žiaci a dorast sú základňou družstva seniorov.
Výsledky I.B triedy vysielalo pravidelne v pondelok ráno banskobystrické štúdio Slov. rozhlasu. Po postupe Likavky do IV. ligy fanúšikovia netrpezlivo počúvali nedeľnú reláciu okruhu S1 Slovenského rozhlasu v Bratislave "Sport a hudba", kde sa dozvedeli futbalové výsledky najvyšších slovenských súťaží /1.-4. ligy/. Zaujímala ich predovšetkým Likavka.
V druhom mesiaci letných prázdnin sa uskutočnil 38. ročník cyklistických pretekov "Okolo Slovenska". Peloton tohto populárneho podujatia prešiel v dvoch etapách aj našou obcou. Prvá etepa viedla z Tvrdošína /1. etapové centrum/ - cez Likavku /hornú časť Hollého ulice/ - Ružomberok - Príslop, naspäť do Tvrdošína. Mala názov Magurská. Druhá etapa - Liptovská, odštartovala opäť v Tvrdošíne a viedla cez Likavku /Hollého ul./ - Ružomberok - Liptovský Mikuláš, do Tvrdošína. Počas oboch dní /2. a 3. augusta/

Obecná polícia, kriminalita

bolo cez deň slnečno a extrémne teplo.
Činnosť obecnej polície je zameraná na zabezpečovanie verejného poriadku v obci, chránenie majetku občanov pred poškodením, zničením a stratou, ochranu životného prostredia, čistotu a hygienu na verejných priestranstvách.
Obecná polícia bola do konca mája trojčlenná: Juraj Cheben /veliteľ/, Juraj Hatala a Miroslav Brtko. Od 1.6. bola posilnená Dušanom Zelinkom.
Súčasný trestný poriadok je nevyhovujúci. Obecná polícia nemá veľké právomoci voči rôznym indivíduám prekračujúcim medze zákona. Postihy za priestupky sú slabé a to umožňuje páchať rôzne prečiny.
Blízka poloha Ružomberka spôsobuje, že sa k nám zatúlajú rôzni ľudia. Boli zaznamenané viaceré pokusy dostať sa na Obecný úrad, do Základnej školy a pod. Zo ZŠ si zlodeji odniesli počítač, rôznu elektroniku a vylomením dverí, rozbitím oblokov spôsobili ďalšie hmotné škody. Pričinením členov obecnej polície boli niektorí z týchto lupičov zadržaní. V reštauračných zariadeniach zaujíma kriminálnikov hotovosť v hracích automatoch. V obchode bol zadržaný odvážlivec, čo sa nebál obslúžiť - nakúpiť bez zaplatenia.
Obecná polícia monitoruje aj bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky podľa miestnej úpravy. Môže ukladať blokové pokuty za priestupky v doprave, za porušenie všeobecno-záväzných nariadení obecného zastupiteľstva a rozhodnutí starostu.
Likavka je vďaka kriminálnikom nechvalne známa široko - ďaleko. Alkohol dodáva mnohým ľuďom guráže. Jeden Likavčan nezvládol 21. mája množstvo vypitého alkoholu a v kaviarni "Oko" v Ružomberku začal o 21. hod. vystrájať takým spôsobom, že musela byť privolaná hliadka Mestskej polície, ktorá sa s výtržníkom dôrazne vysporiadala.
Na autobusovej stanici v Ružomberku nastúpil 8. októbra do autobusu smerujúceho do Komárna podnapitý muž, ktorý odmietol zaplatiť cestovné i vystúpiť. Náš spoluobčan chcel cestovať do Likavky. Na vyriešenie in-

cidentu musela byť privolaná hliadka Mestskej polície.
Mládež má rôzne "chúťky". Policajti ObvO PZ v Ružomberku vyšetrovali prípad pokusu o znásilnenie 20-ročnej dievčiny z Likavky, ktorého sa dopustili traja mládenci vo veku 17, 19 a 20 rokov. V piatok 9.9. po polnoci nútili pri železničnej stanici v Ružomberku túto devu k súloži. Pokus im vďaka rýchlemu zákroku Mestskej polície nevyšiel. Násilníci zanechali na tvári mladej ženy drobné zranenia.
Nespratníkom prekážajú v našej obci aj dopravné značky a verejné osvetlenie. Svoje tu zrejme spôsobila "nevhodná" výchova mladých ľudí v niektorých rodinách. Príklady priťahujú! A navyše, naši občania sú často nevšímaví a ľahostajní.

Čítali a počuli sme o nás

Denník SMER DNES uverejnil 31. januára článok ružomberského redaktora Jána SZABÓA "nevraživosť neprispeje k dohode". Text článku uvádza: "Venovať sa v období, keď vláda zimy je v plnom prúde ovciam a spásaniu súkromných pasienkov, sa zdá byť nelogické. Sťažovatelia, ale aj zástupcovia Obecného úradu v Likavke nám však tvrdia, že všetko je v poriadku, pretože ešte začiatkom januára vraj ovce Liptovského ovčiarskeho družstva z Likavky boli na paši a neobišli ani súkromné pozemky sťažovateľov. Podobnú skúsenosť má aj predseda Roľníckeho družstva v Likavke, ktorý ju komentoval tvrdením, že "ovčiari" sa zrejme nedostatočne pripravili na zimu, takže svojmu stádu nemajú čo dať žrať.
O tom, že všetko asi nie je v poriadku, svedčí aj zápisnica zo zasadnutia komisie pre poľnohospodárstvo, životné prostredie, lesné a vodné hospodárstvo pri Obecnom úrade v Likavke z októbra 1992. Vyčítali sme z nej, že ovčiarske družstvo finančne a v naturáliách odškodnilo päť majiteľov súkromných pasienkov, na ktorých sa pásli družstevné ovce. - odvtedy sa situácia nezmenila. Aj v roku 1993 nám ovce spásali trávu. Postihnutí sú dokonca už trinásti majitelia a výnosy sme mali asi o päťdesiat percent nižšie. Nemôžeme sa dohodnúť na odškodnení, pretože pred-

seda ovčiarskeho družstva tvrdí, že má uzavretú zmluvu s miestnym roľníckym družstvom a nerobí nič protiprávne, - zasväcoval nás do celej problematiky jeden zo sťažovateľov Libor Fajta. Zároveň sa priznal, že raz mu praskli nervy a fyzicky napadol baču i predsedu ovčiarskeho družstva. V rámci priestupkového konania si vyslúžil finančnú pokutu.

Predseda roľníckeho družstva Štefan Maga bol obhajobou ovčiarov veľmi prekvapený. Správne tvrdil, že on predsa nemôže dovoliť spásanie súkromných pasienkov. Ďalej však pripomenul, že: - Ovčiarom sme dali súhlas na spásanie družstevných pozemkov len po dobu dvoch mesiacov. Oni však na naše pozemky chodili omnoho dlhšie. Takže tam boli neoprávnene. Vyzerá to tak, že nie sú dobre pripravení na zimu. - Podobná argumentácia odznela aj na obecnom úrade, ktorý nemá legislatívne možnosti celý problém riešiť. A ako sa na celý problém pozerá predseda Liptovského ovčiarskeho družstva Ing. Lucián Majka? - Máme asi dvestokusové stádo, ktoré je umiestnené na bývalej strelnici sovietskych vojsk v Likavke. Tých 66 hektárov je poriadne zdevastovaných a my sa ich snažíme dať do normálneho stavu. Som prekvapený, že súkromníci chcú nejakú náhradu. Zvolali sme škodovú komisiu, ktorá posúdila, či sa naše ovce pásli na súkromných pozemkoch. Pokiaľ viem, tak nie. Skutočne som povedal, že ak má niekto nejaké výhrady, nech ich rieši súdnou cestou.- Problém je to poriadne zamotaný. Niektorí vlastníci pozemkov vraj uvažujú o tom, že ovce, ktoré prichytia na svojich pozemkoch, jednoducho podrežú. Táto forma riešenia sporu určite nie je správna. Aj súdna cesta sa zdá v tomto období pridlhá a strastiplná. Ako sme si overili u príslušníkov detašovaného pracoviska Úradu vyšetrovania PZ SR v Ružomberku, v minulosti už podobný prípad mali na stole. Majiteľa, ktorý dovolil, aby sa jeho hospodársky dobytok pásol na cudzích pozemkoch, stíhali za trestný čin krádeže podľa paragrafu 247 Trestného poriadku. V našom konkrétnom likavskom probléme by postihnutý mohol byť

bača, ktorý si zanedbá povinnosti a bude ovce pásť na cudzom, alebo aj predseda družstva, ktorý by vydal príkaz pásť na cudzom. Najjednoduchšie by však bolo, keby sa zainteresované strany dohodli a namiesto nevraživosti by nastúpila hoci aj spolupráca o pomoc."

Ján Szabó bol aj autorom článku "Právomoc nie je úmerná zodpovednosti", uverejnený v SMERE DNES 6. júla. Redaktor stredoslovenského denníka napísal:

"Likavka s viac ako tritisíc obyvateľmi je tak trochu zvláštna obec. Ak vystúpite na železničnej stanici v Ružomberku a omylom nepôjdete na perón, ale na druhú stranu koľajísk - odrazu sa ocitnete v Likavke. Podobná situácia nastane, ak sa autom vyberiete smerom na Oravu. Po prejdení cestného mosta sa prakticky ocitnete mimo Ružomberka. Veľká budova opodiaľ, ktorá slúži ako domov dôchodcov, je už v katastrálnom území Likavky. A to vám ešte stále dýcha na chrbát Ružomberok.

Skutočne je málo obcí na Slovensku, ktoré sú tak tesne späté s najbližším mestom. A práve do Likavky sme sa vybrali s otázkami, ktoré by čitateľom viac priblížili život v obci, naznačili, čo sa stavia, čo sa stavať bude a na čo v súčasnosti obecná kasa nemá dostatok financií. Po príchode na obecný úrad sme však našli starostu Ondreja Dubovca zahĺbeného do spústy popísaného textu a s telefónom v ruke. Jeho prvá reakcia bola: - Dohodli sme sa predsa na desiatu a vy ste tu o pätnásť minút skôr. Ešte som si chcel niečo vybaviť... - A to už sme registrovali spŕšku ponôs, ktoré boli adresované členovi rady Združenia miest a obcí Slovenska na novelizovaný zákon č. 132/1994 Zb. o živnostenskom podnikaní. Aby ste pochopili podstatu, musíme spomenúť § 4 zákona č. 481/1992 o obecnom zriadení. Hovorí sa v ňom, že obec dáva súhlas na umiestnenie prevádzkarne na podnikateľské účely, pokiaľ nie je iným zákonom stanovené niečo iné. - Túto právomoc využíval prakticky každý starosta. Vedel, čo obec potrebuje, čo chýba ľuďom. Taktiež vedel, čo im zavadzia, čo nechcú na území obce

mať. Vezmime si konkrétne Likavku. Máme tu štyri pohostinstvá či reštauračné zariadenia. Keby niekto prišiel a chcel si otvoriť ďalšie, už by som poriadne váhal. - tvrdil O. Dubovec. Avšak nie preto, že by bol proti podnikaniu. Aj teraz za ním prídu ženy - matky, ktoré sa ponosujú, že ich manžel prepil všetky peniaze v dedinskej krčme a nemajú čo jesť. Ak by povolil otvorenie ďalšieho pohostinstva, zniesli by sa na neho hromy - blesky.

Nový zákon o živnostenskom podnikaní už nestanovuje podmienku mať súhlas na otvorenie prevádzkárne od samosprávy obce. Starosta teda nebude môcť regulovať čo v obci bude a čo nie je potrebné. Predstavme si, že by si niekto v /katolíckej/ Likavke otvoril erotický salón. Ponosy občanov by si určite zlízol zase len starosta, pritom on už nemôže takú aktivitu nijako ovplyvniť.

- Keď už hovoríme o legislatíve, úplne nevyhovujúci je aj stavebný zákon. Obec môže povoliť opravu či výstavbu malých stavieb /do 16 m^2/, všetko ostatné treba vybavovať na obvodných úradoch životného prostredia. Vezmite si napríklad takú smiešnosť - v jednej izbe chcem zamurovať okno zo severnej strany a v tej istej izbe chcem urobiť okno z južnej strany. To už je rekonštrukcia, o povolenie ktorej musím žiadať obvodný úrad, - hovoril ďalšom legislatívnom nedostatku starosta Likavky O. Dubovec.

Podľa jeho názoru by mala mať obec právomoc rozhodovať aspoň o väčšine rekonštrukčných prác pri rozširovaní obytných priestorov a pod. Veď v Likavke vtedajší národný výbor takú právomoc už mal. Prečo ju vlastne nemôže mať aj teraz? Kto vie, možno je to len preto, aby úradníci v iných úradoch mali čo robiť, aby mali aspoň akú-takú náplň práce, pretože inak by ich museli zrušiť. Jednoducho to vyzerá tak, že samospráva obce má obrovskú zodpovednosť za všetko dianie, ale právomoc má minimálnu. Tak to potom aj vyzerá.

- To je skutočne pravda. Vezmime si len otázku rozvoja obce. Zodpovedá zaň samospráva a v prenesenom

význame starosta. Čo z toho, keď právomoc má minimálnu a aj z toho, čo by mal od štátu dostávať sa neustále odkrajuje. Jeden príklad za všetky - z roka na rok sa podiel daní zo závislej činnosti a hmotných pôžitkov znížil zo 70 na 29,9 percenta. Mesačne to predstavuje desaťtisíce a stotisíce korún. Odkiaľ ich máme teraz vziať? - v podstate sám seba sa pýtal starosta O. Dubovec.

Potom sa nemožno čudovať, že v Likavke nemôžu dokončiť plynofikáciu. V minulých rokoch splynofikovali asi sedemdesiat percent obce. Na jej dokončenie by potrebovali ešte tri milóny korún. Zastaralá je elektrická sieť, vodovodné rozvody majú viac ako štyridsať rokov. Pritom bludné prúdy z neďalekého hlavného železničného ťahu pravidelne rozožierajú kovové rúry. Mali by byť vymenené za rúry z umelej hmoty. Opravovať treba cesty, ktoré majú dokopy viac ako desať kilometrov. Aj na to by potrebovla obec niekoľko desiatok miliónov korún.

- Najhoršie je, že napríklad príjmová časť rozpočtu od podnikateľských subjektov sa napĺňa ani nie na päťdesiat percent. Ak sa chce obec zapojiť do podnikateľských aktivít, znovu sa dostane do problémov. Máme napríklad záujem spolupracovať s miestnym podnikateľom. Dohodli sme sa, že mu predáme jeden obecný objekt. Podnikateľ však nezískal bankový úver a tak naša spoločná aktivita ostala stáť na mŕtvom bode, -spomínal znovu len niektoré z mnohých problémov starosta.

Skutočne to vyzerá tak, že -štát- prijíma opatrenia, ktoré totálne znemožňujú prácu v obciach. Nie je to zámer? Celé štyri roky jedine obecné samosprávy plnili svoju funkciu k spokojnosti s potrebami občanov. Tento rok majú byť voľby a tak zrejme niekto chce, aby sa zabudlo na to dobré a aby ľudia videli iba nedostatky tohto roka. Tento názor má aj O. Dubovec a mali by si to zapamätať aj občania. To je totiž jediná forma boja proti reštrikciám zo strany tých hore."

Regionálny týždenník Liptov vo svojom 28. čísle z 13. júla t.r. oboznámil čitateľov s dianím a problémami v obci. Článok "Starosta bez potrebných kompetencií" napísala Daniela Jarošová.
Redaktorka Liptova píše: "Počet obyvateľov Likavky neustále rastie. Zdá sa, že prudký odliv obyvateľov sa už spomalil, ba možno povedať, že sa zastavil. Návrat do prázdnotou zívajúcich rodičovských domov sa stáva módou aj nutnosťou. Nie každému zostáva na drahé bývanie v meste. Nejednu vrásku na starostovej tvári majú na svedomí nezamestnaní a tých je v obci už 115. Dva roky starosta zamestnával ľudí, ktorých už inde nechceli.
- Dali sme príležitosť aj občanom, ktorí sa vrátili z nápravných zariadení, no neosvedčili sa. Mali sme z nich viac starostí než osohu. A konečne, obec nemá nazvyš ani korunu. Človek sa však učí na vlastných chybách, preto capa záhradníkom robiť nebudeme - konštatuje starosta.
Tohto roku sa do rozsiahlejšej investičnej činnosti v obci nepustili. Ale dokončená klubová miestnosť, zrekonštruovaný kultúrny dom, splynofikovaná požiarna zbrojnica a ďalšie akcie svedčia o tom, že sa v tomto volebnom období urobil kus dobrej práce. A veľa toho v obci chcú ešte urobiť.
- Máme pripravenú štúdiu nového obecného úradu, projekt opravy štadióna, intenzívnejšie sa chceme venovať rozvoju turistického ruchu... Len kde na to vziať ?! - starostí sa O. Dubovec.
Ešte dlho by sa dalo rozprávať o starostiach a radostiach obce. Nechceli sme však pána starostu zdržiavať, už čakali naňho ďalšie stránky, zvonil telefón. Práca starostu veru nie je jednoduchá."
Príspevok D. Jarošovej bol podstatne rozsiahlejší. Ostatné časti článku rozprávali ale o tých istých veciach, ktoré boli spomenuté v materiáli J. Szaboá z 6. júla.
Ružomberský hlas, noviny mesta a regiónu uviedli 12. augusta v 16. čísle roka 1994 súťažný text "Prechádz-

ky naším regiónom". Prvá časť mala názov: "Hrad Likava." Zaujímavé rozprávanie oboznamuje čitateľov s históriou kedysi mocného a hrdého hradu. Text pokračuje: "K typickej scenérii okolia Ružomberka patrí hrad Likava, ktorého zrúcaniny sa týčia nad spojovacou komunikáciou Liptova a Oravy. Samotné lokalizovanie objektu napovedá, že hrad mal významnú vojensko-strážnu funkciu, ale okrem toho bol aj sídlom veľmožských rodín. Písať o Likave ešte aj dnes znamená pohybovať sa v oblasti viacerých predpokladov. Už samotné jeho vybudovanie je zahalené tajomstvom, pretože len predpokladáme, že bol postavený v prvej tretine 14. storočia, pričom bol situovaný na južnom výbežku Predného Choča v nadmorskej výške 657 m. Prvá zmienka o Likave pochádza z roku 1341, no vtedy už stála. História ďalej hovorí, že Ružomberok i Likavu r. 1397 zabral moravský markgróf Prokop, ktorého r. 1399 silou vypudil kráľ Žigmund. Likavu /a spolu s ňou aj Ružomberok/ dal r. 1406 kráľ Žigmund uhorskému palatínovi Mikulášovi Garovi, ktorý ju mal v držbe asi do roku 1418. Likava v tom čase začala zvyšovať tlak na Ružomberok, aby hradu odvádzal viac ako bolo ustálené vo výsadných listinách mesta. Proti tomu Ružomberok podal kráľovi Žigmundovi žalobu, ktorý v listine z 27. júna 1429 likavskému kastelánovi zakázal od mesta vyberať viac zemepanskej pozemkovej dane ako 50 mariek, stanovenej výsadnou listinou z roku 1340.

Po dlhom čase pokoja nastali v 15. stor. pre Likavu a jej panstvo nepokojné časy. V septembri 1431 vtrhli do Liptova husiti, vedení Prokopom Veľkým. Pod rúškom nočnej tmy sa lsťou zmocnili hradu, ktorý vypálili a rozrumili. Po ich odchode r. 1435 dostal Likavu do majetku Ján Huňady, ktorý sa pričinil o rozšírenie pôvodného jadra hradu a vybudoval na severozápadnom upätí brala dolný hrad. Po ňom sa Likava dostala do moci Petra Komorovského, Jiskrovho kapitána, ktorý na Likave panoval veľmi kruto. V rokoch 1474 až 1478 Likava bola v moci kráľa Mateja I., kto-

rý ju v roku 1478 daroval svojmu synovi Jánovi Korvínovi, -kniežaťu liptovskému,- ale roku 1494 sa ho zmocnili Zápoľskovci.
V r. 1533 dostal hrad od kráľa Ferdinanda Ľudovít Pekry, ktorý sa pričinil o prestavbu horného hradu v renesančnom štýle. Ďalším pánom hradu v rokoch 1569 - 1580 sa stal na základe priazne kráľa Ferdinanda chorvátsky veľmož Ján Krušič. Od roku 1580 až do polovice 17. storočia boli vládcami Likavy Ilešházíovci. V polovici 17. storočia dostala sa Likava do moci Tökölyho. V tomto období došlo k ďalším veľkým stavebným úpravám, pričom bolo posilnené obvodové opevnenie hradu systémom piatich bášt /úpravy sa uskutočnili vo viacerých etapách/.
Za panovania Tökölyovcov bola Likava niekoľkokrát javiskom vojnových udalostí. Búrlivo sa začalo aj 18. storočie. Ešte sa nezahojili rany, ktoré hrad postihli v tökölioviských búrkach a v nepokojných časoch po nich nasledujúcich a už roku 1703 prichádzali z východného Slovenska správy o novom povstaní, na čele ktorého stál František Rákoci. Koncom roku 1703 obsadili povstalci aj Ružomberok a 18. decembra pred nimi kapitulovala aj Likava. Rákoci dal potom v r. 1707 hrad Likavu zrúcať, aby sa nedostal ako pevnosť do rúk cisárskych vojsk. Od tých čias už hradné múry neprijali ďalších obyvateľov a tak ako pamiatka na staré časy nám ostali len ruiny. Dnes stoja obvodové múry horného hradu, časti dolného a stredného hradu, hradná brána. Z hradu je príťažlivý pohľad na Liptov."
Autorom citovaného článku bol Mgr. Viliam Weis.
V pondelok 5. septembra odvysielal Slovenský rozhlas dokumentárnu reláciu o rímskokatolíckom kňazovi Jozefovi Kačkovi, rodákovi z Likavky. Bol to neohrozený rodoľub, buditeľ, akých potrebovala doba, v ktorej žil. Bojoval na národnom i cirkevnom poli, slovom aj perom, no najviac povzbudzujúcim a strhujúcim príkladom. Narodil sa 3. marca 1865 v Likavke. Prežil bohatý, plodný a dramatický život. Záver svojej

životnej dráhy strávil ako farár v Hájnikoch a ako dôchodca na Sliači. Zomrel 20. marca 1938.
Martýr-národovec Jozef Kačka bol donedávna neprávom zabúdanou osobnosťou. Zo všetkých Kačkových činov, písomných vyjadrení, článkov a publikácií vanie šľachetnosť jeho osobnosti, charakterová rýdzosť a láska k slovenskému ľudu.
Prácou i utrpením vošiel do dejín a nemôže byť zabudnutý.
Podrobné informácie o živote, diele a skutkoch Jozefa Kačku sú uvedené v záznamoch kroniky roku 1993 pod heslom "Výročia významných rodákov."
Slovenský denník v príspevku "Z kuchyne SOI" spomenul: "V predajni Zdroj v Likavke dokážu ošklbať zákazníka o zaujímavú sumu. Nákup v hodnote 55, stál zákazníka o 31,30 Sk viac, lebo po prvé ho okradli nižšou hmotnosťou a po druhé: počastovaním bryndze a zavináčov, ktoré boli vhodné už len pre odpadkový kôš." Skúsenosti pracovníkov inšpektorátu Slovenskej obchodnej inšpekcie a publikovanie nepoctivého predaja v tlači nerobí obchodníkom Zdroja v Likavke, ale ani obci dobré meno.

1995

Povolebný rok

Po vlaňajšom roku, v ktorom sa na Slovensku konali parlamentné i komunálne voľby, nasledoval prvý povolebný rok. Hneď v jeho úvode sa stala zaujímavá udalosť. Vláda Slovenskej republiky pod vedením Vladimíra Mečiara odvolala 3.januára na svojej 4.schôdzi z funkcie prezidenta Policajného zboru SR gen. JUDr. Š.Lastovku. Za nového prezidenta Policajného zboru Slovenskej republiky bol vymenovaný v ten istý deň pplk. JUDr.Jozef Holdoš - rodák z našej obce, ktorý predtým pracoval ako veliteľ Okresného veliteľstva PZ v Dolnom Kubíne.
Siedmeho marca prijala NR SR rozpočet na rok 1995 so schodkom 21 mld Sk.
Koncom júna pricestoval na 4-dňovú návštevu Slovenska pápež Ján Pavol II.
Trinásteho decembra schválili poslanci NR SR štátny rozpočet na rok 1996 so schodkom 27 mld Sk.
V našej obci bola 31.januára otvorená súkromná lekáreň, ktorú vedie PharmDr. Ivica Blahútová. Táto lekáreň, ktorá sídli v budove bývalého kaderníctva na Hviezdoslavovej ulici, výrazne zlepšila zabezpečenie liekov našim občanom.
Začiatkom roka sa uskutočnili ustanovujúce zasadnutia všetkých piatich komisií Obecného zastupiteľstva. Na zasadnutiach komisií boli zvolení tajomníci komisií a vypracované rámcové programy. Polovicu členov komisií tvorili poslanci Obecného zastupiteľstva, ostatní členovia boli zvolení ako odborníci z jednotlivých oblastí. Niektoré komisie rokovali počas roka pravidelne raz za dva mesiace, resp. každý mesiac, iné riešili problémy aktuálne podľa potrieb občanov, resp. obce. Obecná rada, ktorá má 5 členov /predsedov jednotlivých komisií/ a je poradným orgánom

Obecného zastupiteľstva rokovala každý mesiac, Obecné zastupiteľstvo riešilo problémy v obci raz za dva mesiace.

Počas roka prišlo k niekoľkým zmenám v zložení poslaneckého zboru. Hneď na prvom zasadnutí Obecného zastupiteľstva rozhodli poslanci KDH, ktorí majú v OZ väčšinu, o odvolaní dovtedajšieho prednostu Obecného úradu Petra Žerebáka. Poslanci zároveň rozhodli, že na jeho miesto nastúpila Ing. Arch. Iveta Hatalová /KDH/. Menovaná sa zároveň vzdala poslaneckého mandátu v OZ. Na ňou uvoľnené miesto v poslaneckom zbore, po zložení sľubu v piatok 31.marca nastúpil náhradník Pavol Fajta /HZDS/.

Na mimoriadnom zastupiteľstve poslanci s pripomienkami schválili vstup obce do spoločnosti s ručením obmedzeným pre spracovanie dreva, všeobecno-záväzné nariadenie o podmienkach chovu domácich a úžitkových zvierat, funkcionárov štábu CO a spolupracovníkov s OVS - doručovateľov povolávacích rozkazov v prípade mobilizácie.

Na rokovaní, ktoré sa konalo 28.apríla zastupiteľstvo okrem iného schválilo organizačný poriadok obce, zásady hospodárenia s majetkom obce, platový poriadok zamestnancov obce, rozpočet obce a pod. Viacerí poslanci iniciovali zaktivizovanie spolupráce obce s Úradom práce s cieľom vytvoriť spoločensky-účelné pracovné miesta pre nezamestnaných občanov Likavky. V tom čase bolo v obci 115 nezamestnaných. V závere zasadnutia poslanci rozhodli o udelení čestných ocenení a umiestnení pamätných tabúľ dvom významným /už nežijúcim/ osobnostiam Likavky -vdp. Štefanovi Jánovčíkovi /prvému kňazovi farnosti/ a letcovi Ferdinandovi Šventovi. Pamätná tabuľa venovaná pamiatke Š. Jánovčíka bude nainštalovaná v kostole sv. Juraja, tabuľu venovanú por.F.Šventovi nainštalujú na budovu Obecného úradu.

V júni poslanci schválili napr. kritériá pre udelenie Ceny obce, finančné výpomoci MŠ, ZO SČK a nadácii Výchovou proti kriminalite mládeže pri Základnej

škole v Likavke. Schválené boli aj výšky finančných darov jubilantom a rodinám pri narodení dieťaťa.
V auguste zastupiteľstvo schválilo stanovisko obce k zámeru a k východiskovej enviromentálnej štúdii plánovanej diaľnice D 1 Martin - Ivachnová. Pretože nový úsek diaľnice by mal podstatne zasiahnuť do likavského územia /v severnej časti/, obec okrem iného žiadala aj verejné pripomienkovanie návrhu výstavby diaľničného úseku.
V druhom letnom mesiaci dokončili pracovníci liptovskohrádockého Lesostavu rekonštrukciu časti Ulice D.Kráľovenskej v centre obce. Pokryli ju asfaltovým kobercom, vybudovali nový chodník s betónovou dlažbou a od cesty ho oddelili osadením obrubníkov. Podstatne sa tak zlepšil vzhľad tejto časti Likavky a znížila sa prašnosť vozovky. V auguste bolo v obci 95 nezamestnaných, 11 ich našlo prácu v rámci verejnoprospešných prác. Spokojnosť s nimi zo strany vedenia obce a občanov je rôzna. Spomenutí pracovníci čistia verejné priestranstvá, kosia, opravujú oplotenia, obnovujú nátery na amfiteátri pod hradom Likava, v materskej škole, na cintoríne i v Dome smútku. Súčasťou verejnoprospešných prác je aj opatrovateľská služba.
V posledný piatok októbra poslanci OZ schválili návrhy obecných symbolov /erb, zástava/, príspevok pre školské stredisko vo vzpieraní pri ZŠ v Likavke a zobrali na vedomie informáciu starostu obce o zmenenom počte členov obecnej polície. Od 1.októbra odišiel z obecnej polície jej veliteľ Juraj Cheben, ktorý sa stal členom Mestskej polície v Ružomberku a aj Miroslav Brtko. Ten odišiel študovať do policajnej školy v Pezinku. Dočasným veliteľom obecnej polície v Likavke sa odvtedy stal Juraj Hatala. Od 1.12.1995 nastúpil do OP Peter Javorka.
Záver roka sa niesol v adventnom duchu a v očakávaní vianočných sviatkov a Silvestra.

Migrácia obyvateľov,naro-

V priebehu roka sa občanom Likavky narodilo 29 detí, 18 dievčat a 11 chlapcov. Prvým dieťaťom narodeným

v tomto roku bola Martina Šarinová /narodená 22.februára/, posledná Katarína Olešová /narodená 26.decembra/. Okrem spomenutých sa narodili ešte tieto deti: Mária Muchová, Dominika Chebenová, Michaela Babecová, Iveta Mintálová, Silvia Gžibová, Matej Černák, Filip Fajkoš, Tomáš Chmelan, Michal Burgár, Nikola Hradská, Patrik Kocsis, Michaela Hariňová, Lenka Hlinková, Ľubica Bystričanová, Veronika Semanová, Andrej Hrabuša, Dominika Javorková, Dušan Trnka, Nikola Socháňová, Ján Lukáč, Miroslav Gadač, Slavomír Pasch, Samuel Pšeno, Miriam Birtusová, Laura Hubová, Simona Vytouchová a Michaela Klačková.

denia,úmrtia

Z celkového počtu obyvateľov obce, úmrtím ubudlo 100 osôb, z ktorých bolo 54 mužského pohlavia a 46 žien, 50 osôb ubudlo zo stavu vlastnej obce a 50 úmrtí evidovali v Domove dôchodcov. Z občanov, ktorí nebývali v Domove dôchodcov bolo 33 mužského pohlavia a 17 žien. Opustili nás títo občania: Ernest Uram - 63.r. /zomrel v Starom Smokovci/, Eduard Hrčka - 87r., Martin Chovan - 69 r., Pavlína Novosadová - 84 r., Ivan Lúdik - 4 mes., Juraj Klačko - 32 r./zomrel v Liskovej/, Ing.Jaroslav Šintaj - 68 r./zomrel v Martine/, Štefan Kucko - 85 r., Ľudmila Fajtová - 64 r., Ľudmila Rošková - 67 r., Miroslav Németh - 43 r., Jaroslav Žákovský - 56 r., Zuzana Chovanová 69 r., Ferdinand Bakoš - 67 r., Apolónia Královenská - 90r., Anton Colotka - 81 r./zomrel v Lipt. Mikuláši/, Karol Jáger - 76 r., Štefan Brček - 46 r., Matej Černák - 2 dni, Ján Tacinec - 91 r., Marcel Haríň - 84 r., Jozef Mlynárik - 44 r., Koloman Marton - 70 r., Albína Vrabková - 83 r., Július Macko - 71 r./zomrel v Štiavničke/, Otília Fialová - 63 r., Jaroslava Medveďová - 33 r./zomrela v Bratislave/, Antónia Hatalová - 75 r., Oľga Vrabková - 66 r., Jaroslav Kmeť - 57 r./zomrel v Lipt. Mikuláši/, Ladislav Kuruc - 64 r., Július Slašťan - 75 r., Justína Matáková - 63 r., Ondrej Klačko - 83 r., Štefánia Slimáková - 63. r., Jozef Kušnír - 61 r., Aurélia Rohádová - 80 r., Alexander Bednár - 83 r./zomrel v Štiav-

ničke/, Andrej Bielik - 81 r./zomrel v Štiavničke/, Jozef Brtko - 49 r., Anna Hatalová - 91 r., Ladislav Difko - 74 r., Jolana Magová - 85 r., Štefan Královenský - 78 r., Karol Blana - 66 r., Arnold Strnádka - 75 r., Antónia Bystričanová - 79 r., Želmíra Vrabková - 69 r., Alojz Pisarčík - 75 r., Jozef Hradský - 57 rokov. Zosnulí, u ktorých nie je v zátvorke uvedené miesto úmrtia, zomreli v Likavke, resp. v Ružomberku.

V súvislosti s Domovom dôchodcov je treba spomenúť, že 25. marca zomrel storočný obyvateľ domova Juraj Čiamppr.

Dňa 29. novembra zomrel v Nitre vo veku nedožitých 89 rokov Andrej Zábredský - publicista, spisovateľ, iniciátor kultúrneho života, významná osobnosť ochotníckeho divadla a zároveň bývalý notár v Likavke.

V priebehu roka 1995 sa do obce prisťahovalo, resp. prihlásilo k pobytu v nej 86 osôb, z toho 29 priamo do obce a 57 pribudlo do stavu Domova dôchodcov. Z Likavky sa odsťahovalo, resp. odhlásilo 47 osôb.

Manželstvo uzavreli tieto páry: Milan Šubjak-Jana Husarčíková, Marián Trepáň-Iveta Bušková, Igor Friš-Alica Uličná, Jozef Haluška-Denisa Rázgová, Dušan Lelek-Iveta Tomusová, Peter Bubniak-Daniela Poliaková, Roman Jurgoš-Milena Pastuchová, Peter Škula-Vlasta Švalecová, Juraj Sirota-Adriana Klimková, Eduard Hariň-Andrea Martonová, Miroslav Bystričan-Katarína Kloptová.

Spoločenský život, kultúra, folklór

Niektoré udalosti z tejto oblasti sú uvedené v kapitole "Školstvo, výchova detí". Miestne kultúrne stredisko zorganizovalo v tomto roku niekoľko veľmi zaujímavých podujatí. V posledný februárový deň sa konalo tradičné pochovávanie basy, 9.marca sa uskutočnila súťaž v speve ľudových piesní. O 4 dni neskôr usporiadali výchovný koncert pre žiakov ZŠ.

Obec si v marci pripomenula 130. výročie narodenia významného rodáka vdp. Jozefa Kačku.

Výročie oslobodenia si obyvatelia Likavky pripomenuli 5.apríla položením vencov pred pamätnou tabu-

ľou na obecnom úrade a slávnostnou akadémiou v kultúrnom dome. Udalosti spred polstoročia v príhovore prítomným priblížil starosta obce O.Dubovec. V kultúrnom programe uviedli členovia ZO ZDOS ukážku z divadelnej hry V.Sedláka Čertov mlyn. Program divadelníkov doplnil detský folklórny súbor Likava a žiaci zo ZŠ. Prvé oslobodzovacie jednotky 1.československého armádneho zboru prišli do Likavky 5.4. 1945 smerom od Martinčeka, po ústupe nemeckých vojsk. Za československými vojakmi do obce vošli vojská ďalších oslobodzovacích armád. Vtedajšie zmeny Likavčania ani nestačili registrovať - tak rýchlo sa udiali. Len si vydýchli, že ich obišiel priamy a ničivý prechod frontu.

V druhú aprílovú nedeľu bol v Posádkovom dome armády v Liptovskom Mikuláši už 4.ročník výstavy neprofesionálnych umelcov z Liptova - Jarný salón, ktorý je nielen výstavou, ale i súťažnou prehliadkou umeniaplných ľudí, umelcov. Odborná porota rozhodla, že jednu z cien dostal aj 33-ročný ľudový umelec z Likavky, Pavol Lorај, ktorý obdržal cenu primátora mesta L.Mikuláš za plastiku Trápenie. Výstava plastík, obrazov a odevnej tvorby trvala až do 30.apríla.

V tomto období sa v Základnej umeleckej škole v Ružomberku uskutočnil 1.ročník Regionálnej prehliadky mladých gitaristov, na ktorej sa zúčastnila aj mladá Likavčanka Valéria Šventová. Na súťaži sa predstavili gitaristi - žiaci ZUŠ z Ružomberka a Dolného Kubína. V silnej konkurencii gitaristov sa V.Šventová dokázala presadiť - v I.kategórii súťaže obsadila 2. miesto. Prehliadka mala vysokú umeleckú úroveň, členovia poroty preto odporučili najlepším gitaristom postup na októbrovú celoslovenskú prehliadku do Piešťan.

Každý by mal poznať svoje rodisko. Vedomostné otázky o histórii obce, o hrade Likava, ale aj o miestnych archaických slovách boli témou súťažného popoludnia žiakov zo Základnej školy v Likavke vo štvrtok 27.

apríla. V súťaži Čo vieš o našej obci? súťažili žiaci tretieho až ôsmeho ročníka v troch kategóriách. Výsledky potvrdili dobré znalosti žiakov z rôznych oblastí a aj ich záujem o rodnú obec.

Dňa 9.mája sa v Likavke konalo netradičné klubové podujatie o neprofesionálnom filme, ktoré zorganizovalo Regionálne kultúrne stredisko v Liptovskom Mikuláši v spolupráci s MKS Likavka. Pri tejto príležitosti do obce zavítali mladí filmoví tvorcovia filmového klubu Nicolaus z L.Mikuláša. Divákom premietli kolekciu skvelých krátkych filmových dokumentov. Z nich treba spomenúť dokument O prvom slovenskom zubárovi /z Likavky/, humorne ladené hrané filmy a filmársky spracované posolstvo amerického astronauta Jamesa B. Irwina, ktorý sa zúčastnil kozmickej expedície na Mesiaci.

O päť dní neskôr sa v Kultúrnom dome uskutočnil program, ktorý pripravili deti z MŠ a ZŠ pri príležitosti Dňa matiek.

V kultúrnom dome sa 4.júna konal hudobno-zábavný program s hercami a spevákmi M.Dočolomanským, M.Pavelekovou, Š.Wimmerom a A.Gajdošom.

Jedným z mála podujatí, uskutočňovaných v Liptove, na ktorých je možnosť stretnutia mladých tanečníkov, spevákov a hudobníkov a súčasne aj konfrontačnej prezentácie ich umenia, je Detský folklórny festival v Likavke. Program XX.ročníka festivalu pod hradom Likava v dňoch 24. a 25.júna bol pozdravom pre všetkých, ktorí sa ho v uplynulých rokoch zúčastnili - či už ako účinkujúci, alebo sa podieľali na príprave ako organizátori. Prvý deň festivalu patril sprievodným podujatiam, v kultúrnom dome sa konala najskôr vernisáž výstavy Pramene našej minulosti, po ktorej nasledoval Medailón detských folklórnych súborov. Súčasťou jubilejného ročníka festivalu boli aj oslavy prvej písomnej zmienky o našej obci. Obecný úrad vydal pri tejto príležitosti nákladom 500 ks publikáciu Likavka - Zo starších dejín a kultúrneho života obce. Zostavila ju PhDr. Valéria Po-

vážanová z Ružomberka. Publikácia má 24 strán a pozostáva zo štyroch kapitol: Zo starších dejín Likavky, Z dejín farnosti, kostola a školy, Z dejín ochotníckeho divadla v Likavke, Niekoľko údajov o Detskom folklórnom festivale v Likavke. Doplnená je štyrmi fotografiami a reprodukciami vzácnych listín a dokumentov. Prvá písomná zmienka o osade Likava je z neznámej listiny z obdobia vlády Bela IV. /1235-1270/, o ktorej sa zachovala zmienka z roku 1341. Kráľ daroval likavský majetok údajne zemanovi Mikulášovi a jeho potomkom, ktorí ho vlastnili až do roku 1335. Viac z dejín Likavky je uvedené v spomínanej publikácii. Súčasťou festivalu a osláv bola aj prednáška PhDr. Jána Beňka Csc. a PhDr. V.Považanovej Najstaršie dejiny obce Likavka.

Druhý deň festivalu patril najskôr tradičnému sprievodu ulicami obce. Galaprogramom s názvom Tancujme, spievajme, muziky si doprajme... vyvrcholil v amfiteátri pod hradom Likava jubilejný XX. ročník festivalu. Scenár a režijné vedenie sprievodu a hlavného programu realizovali bývalí dlhoroční členovia detského súboru Likava a neskôr aj populárneho folklórneho súboru Liptov z Ružomberka - Jozef Nemček, Jozef Haluška a Juraj Pšeno. V prírodnom amfiteátri sa predstavilo bezmála 350 účinkujúcich z deviatich súborov zo Slovenska i z Českej republiky. Na festivale svoje umenie predviedli: Likava z Likavky, Slniečko z Komjatnej, Konôpka z Ružomberka, Ďumbier z Liptovského Mikuláša, Dratvárik zo Slovenskej Ľupče, Goral z Hladovky, Ždiarančeky zo Ždiaru, Trávniček z Bratislavy a Jánošíček z Brna. Domáci detský folklórny súbor pripravovali vedúci Katarína Bartánusová a Maroš Dubovec.

Deti zo všetkých folklórnych súborov ukázali početným divákom krásu ľudových tradícií s ťažiskom na detský folklór.

Po hlavnom programe potešili najmä mladších divákov ukážky historického šermu v podaní skupiny Bojník z Bojníc. Festival a oslavy prvej písomnej zmienky

o obci boli ukončené divadelným predstavením Likavský väzeň.
V júli sa konalo stretnutie starostu s jubilantmi, ktorí dovŕšili okrúhle jubileá v prvej časti roka. Súčasťou stretnutia boli neformálne rozhovory, pohostenie a symbolické darčeky.
Dvadsiateho deviateho augusta sa uskutočnili oslavy SNP.
Humoristi Š.Skrúcaný, R.Piško a M.Noga prišli zabaviť obyvateľov Likavky 9.septembra.
V predposledný deň októbra sa konalo stretnutie starostu obce s občanmi, ktorí dovŕšili, resp. dovŕšia okrúhle jubileá v druhej polovici roka 1995. Program a priebeh stretnutia bol podobný ako pri rovnakej akcii v júli.
Druhého decembra sa uskutočnilo stretnutie detí s Mikulášom. Obyvatelia Domova dôchodcov - Nádej v Likavke dostali 7.decembra nevšedný mikulášsky darček. Pripravili im ho deti tamojšej Základnej školy v podobe pásma piesní a básní. Deti chodili od izby k izbe, aby svojím vystúpením starkých potešili. Odmenou im bol predovšetkým radostný úsmev na vráskavých tvárach, ale aj sladkosti, ktoré dostali od vedenia domova.
Vedenie obce v spolupráci s MKS zorganizovalo 23.decembra posedenie s osamelými občanmi Likavky pri štedrovečernom stole, pri ktorom nechýbalo pohostenie, drobné darčeky a vľúdne slová.
Pracovníčky MKS sa v tomto roku podieľali aj na príprave a realizácii detských diskoték a turistických vychádzok pre deti.

Ochotnícke divadlo

V apríli uviedli ochotníci hru Čertov mlyn. V septembri sa v Likavke uskutočnila premiéra divadelnej hry Traja košickí mučeníci, ktorú s domácimi hercami naštudoval mladý ochotník Rastislav Malachovský pri príležitosti dočasného uloženia relikvií mučeníkov v kostole sv. Juraja v Likavke.
Ústredná rada Združenia divadelných ochotníkov Slovenska v Martine v polovici októbra udelila Čestné

uznanie za dlhoročnú celoživotnú prácu pre udržanie ochotníckeho divadla v rodnom Liptove i na Orave režisérovi, dramaturgovi a scénografovi vdp. Kornelovi Brtkovi, duchovnému na odpočinku v Likavke. Súčasne známeho ochotníka a šíriteľa kultúrnych tradícií v dolnom Liptove i za jeho hranicami ocenili zápisom do Pamätnej knihy slovenských ochotníkov.

Pred koncom roka začali miestni ochotníci s nácvikom inscenácie Betlehemský hlásnik, ktorú režíroval skúsený režisér Arnold Fain. Ten hru vystaval na účinkovaní najmä mladších likavských divadelníkov. Nezaháľali ale ani divadelníci starší - tí si vybrali hru Júliusa Barča Ivana - Matka, ktorú režíroval Róbert Kucko v úzkej spolupráci s vdp. Kornelom Brtkom.

Najmladší ochotníci - žiaci sa v tomto roku predstavili s divadlom Tomáš bude prezidentom.

Uvedené aktivity svedčia o tom, že ZO ZDOS v Likavke je životaschopná a veľmi aktívna aj po nečakaných úmrtiach Jozefa Hradského a Anity Páterovej v minulých rokoch. Obidvaja boli neodmysliteľnou súčasťou ochotníckeho divadla v našej obci a svojím oduševnením, organizačnými schopnosťami a talentom sa navždy zapísali do histórie divadelníctva v Likavke.

Združenie rodičov základnej školy pripravilo na záver 1. polroka karneval pre deti, ktorý sa konal 2.2.1995 v kultúrnom dome. Všetkých prekvapila veľká účasť detí a množstvo masiek. Program pripravili a rôzne súťaže organizovali žiaci 7.a 8.ročníkov. Priebeh karnevalu konferovali Ľ.Bakošová a P.Fajta. Najťažšiu úlohu mala porota zložená z dospelých i detí. Všetky masky boli veľmi pekné. Rodičia a deti si dali na ich zhotovení záležať. Výhercovia boli odmenení. Všetci žiaci dostali občerstvenie - šišku a čaj. Na záver pripravili organizátori diskotéku. Celý karneval sa vydaril, všetci odchádzali domov veselí a spokojní. Školstvo, výchova detí

Po veľmi úspešnej súťaži Miss a boy v minulom roku,

konala sa podobná aj v tomto. Zorganizovalo ju miestne kultúrne stredisko - I.Marošová a J.Hrčková v spolupráci so ZŠ. Súťažilo sa 10.3.1995 v kultúrnom dome. Pre menšiu účasť neboli žiaci rozdelení podľa veku, ale súťažili spolu. Súťažiaci museli preukázať svoju zručnosť, fantáziu, jazykový prejav, pohybovú kultúru a trochu aj vedomosti v rôznych disciplínach - predstaviť sa, ukázať svoj výrobok /kraslice, korbáč a pod./, zatancovať, predviesť vlastný program, dokresliť obrázok, poznať cudzie slová... Všetci sa veľmi snažili. Veď každý chcel ukázať, že práve on, ona je ten správny chlapec, dievča... Zmiešaná porota rozhodla v súťaži Správny chlapec o tomto poradí: 1. J.Haluška /9.ročník/ 2. F.Bažík /8.r./ 3. P.Fajta /8.r./, medzi dievčatami boli najúspešnejšie piatačky: 1.Ľ.Obrcianová 2. M.Halamová 3. M.Sališová.
Víťazi boli odmenení, ale nezabudlo sa ani na sladkú odmenu pre tých, ktorí sa zúčastnili, ale nevyhrali.
Dňa 6. apríla sa uskutočnilo školské kolo literárnej súťaže Hviezdoslavov Kubín, ktorému predchádzali triedne kolá. Žiaci súťažili v prednese poézie a prózy v troch vekových kategóriách. Najlepší sa zúčastnili na obvodovom kole, kde J.Marton /3.roč./ a L.Jacková /7.roč./ obsadili 1.miesto.
V piatok 21.4. sa žiaci ZŠ vybrali do kultúrneho domu na vystúpenie folklórneho súboru Ďumbier z Liptovského Mikuláša, ktorý sa v Likavke zastavil cestou na Podroháčske stretnutie mladých ľudových hudieb konané v oravskej obci Habovka.
Škola si v dňoch 24.- 26.4. pripomenula Deň Zeme. Učitelia pripravili o tomto sviatku Zeme reláciu, ktorú odvysielali v školskom rozhlase, zorganizovali zber papiera, brigádu na skrášlenie okolia školy, výsadbu nových stromčekov. Zber starého železa - šrotu sa pre nepriaznivé počasie presunul až na 3.mája. Každá trieda mala na starosti jednu-dve ulice. Žiaci zozbieraním starých, nepotrebných harabúrd pri-

speli k skrášleniu našej obce.
Na žiadosť členov /i nečlenov/ školskej odborovej organizácie, ktorá združuje zamestnancov ZŠ sa 21.5. uskutočnil výlet do maďarskej metropoly. Účastníci si mali možnosť v Budapešti pozrieť kultúrne a historické pamiatky - Parlament, Budatín, Rybársku baštu, Chrám sv. Štefana, mosty a pod. Výlet ukončili návštevou trhu.
Sviatok detí - MDD si v škole pripomenuli 1.júna zorganizovaním športových súťaží. Chlapci súťažili vo futbale, dievčatá vo vybíjanej. Všetci prítomní žiaci dostali sladký darček.
O päť dní neskôr pripravilo vedenie ZŠ vlakový zájazd na divadelné predstavenie do Košíc. V obnovenom Štátnom divadle hrali hru J.Chalupku - Všetko naopak. Deti obdivovali nielen umenie hercov, ale aj celý areál vynoveného divadla, ktorému dominovala pozlátená výzdoba.
V školskom roku 1994/95 mal požiarnický krúžok 15 členov. Vedúcim bol p. učiteľ K.Guráň, odborný výcvik viedol profesionálny požiarnik V.Brtko. Krúžok zameral svoju činnosť na celoštátnu hru Plameň. V zimnom a jarnom období sa členovia schádzali v telocvični, kde nacvičovali jednotlivé prvky hry. Príprava smerovala na okresnú súťaž, ktorá sa uskutočnila 3.6. v Bobrovci. Súťaž prebiehala za neustáleho dažďa, kvôli čomu boli zrušené dve disciplíny - prednosti mladých Likavčanov. Po teoretickej časti boli naši žiaci najlepší, nevydaril sa im však požiarny útok. Technická chyba ich odsunula až na 6.miesto.
Dobré výsledky dosiahli žiaci ZŠ Likavka na viacerých súťažiach rôzneho zamerania. Zúčastnili sa na spevackých, výtvarných, prírodovedeckých, literárnych súťažiach, Pytagoriáde-matematickej olympiáde, Behu o pohár starostu obce, jazykovej olympiáde, chemickej a geografickej olympiáde.
Žiaci štvrtých ročníkov úspešne absolvovali plavecký výcvik v rozsahu 20 hodín.
Dňa 23.6. sa na počesť založenia Olympijského výboru

konal na celom Slovensku Beh olympijského dňa pod heslom: Beh proti drogám. Do tejto akcie sa zapojili aj všetky ročníky našej školy. Každá trieda mala určenú ulicu, po ktorej utekala, takže sa bežalo skoro po celej Likavke. O bezpečnosť sa postarali triedni učitelia a obecný úrad, ktorý deň vopred ohlásil akciu v miestnom rozhlase a upozornil občanov, najmä vodičov áut, na opatrnosť.

Základná škola zakončila školský rok 1994/95 s počtom 401 žiakov, z ktorých bolo 200 chlapcov a 201 dievčat v 20 triedach. S vyznamenaním prospelo 138 žiakov, 78 prospelo veľmi dobre, 181 žiakov malo hodnotenie prospelo a 4 neprospeli. Z 8.ročníkov bolo rozmiestnených na ďalšie štúdium /gymnáziá, stredné odborné školy, učiliština a pod./ 41 žiakov.

Pretože rok 1995 je Rokom tolerancie a aj kvôli príchodu pápeža Jána Pavla II. na Slovensko, rozhodla pedagogická rada školy o tom, že riaditeľské pokarhania a znížené známky zo správania za šk. rok 1994/95 sú odpustené.

Koniec júna je asi pre každého školáka udalosťou, na ktorú s netrpezlivosťou čaká. Je to čas zúročenia výsledkov školskej práce, ktorá nájde svoje vyjadrenie na vysvedčení. A zároveň čas radosti, lebo prichádzajú vytúžené prázdniny.

Kvôli návšteve pápeža Jána Pavla II sa školský rok skončil už 29.6. Pri tejto príležitosti sa najskôr v kostole sv. Juraja konala sv. omša. Po jej skončení sa všetci zhromaždili v telocvični. Po programe žiakov, ktorý pripravili p. učiteľky Blašková, Kloptová, Zvarová sa so školou rozlúčili ôsmaci. Potom sa žiakom prihovorili riaditeľ školy E. Poliak, starosta obce O. Dubovec a Ing. P. Klačko. Prítomný bol aj hosť Ing. V. Koiš, ktorý sponzoroval lyžiarsky výcvik v 7.ročníku a plavecký výcvik štvrtákov. Na stretnutí pedagogického zboru sa kolektív rozlúčil s dlhoročnou učiteľkou našej školy Máriou Fajtovou, ktorá odišla na dôchodok.

Po krásnom a veľmi teplom lete prišiel september a

s ním začali pre deti a pedagógov opäť povinnosti.
Školský rok 1995/96 sa začal sv. omšou v kostole sv. Juraja. Oslava v škole začala štátnou hymnou a úvodným slovom riaditeľa školy. Po ňom nasledoval program, ktorý nacvičili učiteľky Rázgová, Blašková, Mattyašovská. Žiakom sa prihovoril aj starosta obce a Ing. Klačko. Prítomný bol aj miestny kňaz vdp. Š. Tuka. Školský rok vo Valaskej Dubovej otvorila zástupkyňa riaditeľa J. Bartošová.
V učiteľskom kolektíve nie sú ani v tomto školskom roku veľké zmeny. M.Fajtová už ako dôchodkyňa začala učiť vo Valaskej Dubovej. Tu pracuje aj vychovávateľka Babicová. B. Húsková posilnila učiteľský kolektív po materskej dovolenke. Na materskú dovolenku odišla vychovávateľka Vaníková.
Siedmeho októbra zorganizoval Klub slovenských turistov v spolupráci so ZŠ turisticko-poznávacie podujatie, ktoré je súčasťou Výstupu na 101 slovenských hradov a zámkov. Pre ročníky 1.-4. to bol výstup na hrad Likava, pre vyššie ročníky výstup na Predný Choč. Na tejto akcii sa zúčastnilo 110 detí a 9 pedagógov. Po výstupe bol pripravený táborák a deň vyvrcholil súťažou o najlepšieho a najkrajšieho šarkana. Víťazi boli odmenení knižkami a každý dostal Účastnícky list.
Tento rok sa medzinárodné ľahkoatletické stretnutie družobných škôl Likavka a Hlučín konalo v dňoch 23.-25.októbra v severomoravskom Hlučíne. Zostava našich športovcov bola tentoraz citeľne oslabená, lebo nie všetci rodičia boli ochotní vybaviť pre deti cestovný pas, resp. zaplatiť 200,--Sk ako poplatok za jeho vystavenie. Našu školu reprezentovalo 24 žiakov, ktorých doprevádzali učitelia E.Jakubcová a G.Vaculík. Hoci sa mladí športovci z Likavky veľmi snažili, na víťazstvo to nestačilo. V ľahkoatletickom viacboji získal domáci Hlučín celkove 4795, Likavka 4263 bodov.
V decembri zachvátila skoro celé Slovensko chrípka. Postupne sa zatvárali školy vo viacerých regiónoch.

Naša škola tejto chorobe dlho odolávala. Aj keď absencia v niektorých triedach bola dosť veľká, celkove ale počet chýbajúcich nepresiahol 25%. Až prišiel 15.december. Vtedy po 3.vyučovacej hodine riaditeľ školy do školského rozhlasu vyhlásil, že na základe rozhodnutia okresného hydienika sú vyhlásené prázdniny. Najprv chrípkové, potom vianočné. Deti sa tomu aj potešili, aj boli trochu smutné, lebo už každá trieda mala pripravený program na vianočnú besiedku v škole a benefičné vystúpenie v kultúrnom dome. Nakoniec sa táto akcia presunula na 6. januára 1996. Deti v celej republike mali prázdniny až do 8.1.96. Chrípkové prázdniny v Likavke neplatili pre učiteľov, ktorí aj keď sa nevyučovalo, chodili do školy a robili si rôzne školské práce.

Aj život v Materskej škole bol v tomto roku zaujímavý. Dňa 22.februára v MŠ Hrabovo prebiehala súťaž v dramatizácii detských hier pod názvom Deti deťom. MŠ Likavka sa predstavila s hrou Pampúšik, s ktorou obsadila 4.miesto.

O 2 dni neskôr sa konal karneval. Vyhodnotenie masiek bolo ťažké, pretože všetky boli krásne. Nakoniec porota rozhodla a víťazov odmenila knihami a hračkami. Všetky deti dostali sladkosti.

Na 17.ročníku behu o pohár starostu obce, ktorý sa konal 23.apríla sa zúčastnili aj deti z MŠ. Chlapci bežali 200 metrov, dievčatá o polovicu menej. Z chlapcov skončil prvý Michal Kondra, z dievčat bola tretia M.Švajleninová. Vedenie MŠ pripravilo škôlkárom k MDD veselé dopoludnie s detskými pesničkami a súťažnými hrami. Deťom prialo aj počasie.

Dňa 28.júna bola rozlúčka predškolákov s MŠ. Tancami, pesničkami a prednesom básničiek sa so škôlkou rozlúčili. Od kultúrneho strediska dostali deti knižky a od sponzora pastelky a čokoládky.

Nový školský rok sa rovnako ako v základnej škole začal 4.septembra. Deti rozdelili do dvoch tried. V 1.triede učili D.Lúdiková a O.Jurčová, v 2.triede riaditeľka M.Bystričanová a J.Chlepková. Vedúcou

školskej jedálne bola Anna Blanová, vedúca kuchárka A.Kútna, pomocné sily tvorili panie Planá, Urbanová a Markičová. O hospodársku časť sa starala p. Hradská.

Tradične 6.decembra sa konala besiedka s Mikulášom. Deti privítali Mikuláša v radostnej a sviatočnej nálade. Predstavili sa mu so zaujímavým programom, za ktorý ich Mikuláš odmenil balíčkami dbrôt a veľkým množstvom hračiek a skladačiek. Najviac ich potešilo video.

Život veriacich našej farnosti bol aj v tomto roku zaujímavý a pestrý a neobmedzil sa len na účasť na bohoslužbách. Hneď na prelome rokov 1994 a 1995 sa v chráme sv. Juraja konala polnočná pobožnosť, ktorou kresťania poďakovali za prežitý rok. Život farnosti

Druhého januára sa v metropole Francúzska-Paríži skončilo Európske stretnutie mladých kresťanov. Stretnutie sa začalo 28.decembra 1994 a podobne ako v minulosti sa na ňom zúčastnila aj mládež z Likavky. Bolo to už 21. stretnutie kresťanskej mládeže z celej Európy. Každý rok sa koná v inom štáte. Účastníci boli ubytovaní v rodinách, školách, na farách. Každý deň sa pre všetkých konali spoločné modlitby. Život vo farnostiach začínal rannou modlitbou, pokračoval stretnutiami v malých skupinách, kde nechýbali ani hudba a spev. Mladí kresťania diskutovali o náboženských, hospodárskych i politických problémoch celého sveta. I napriek menším jazykovým problémom sa im podarilo vytvoriť atmosféru zjednotenej Európy. Stretnutie sa konalo v duchu jednoduchosti a vzájomného porozumenia. Mladí Likavčania prišli domov plní dojmov a nadšenia do ďalšieho kresťanského života.

V polovici apríla navštívil rodnú obec páter Eduard Hancko /misionár Spoločnosti Ježišovej/ zo Zimbabwe. Počas Veľkonočných sviatkov celebroval v kostole sv. Juraja niekoľko sv. omší. Pred tromi rokmi mu obecné zastupiteľstvo udelilo Čestné občianstvo. Súčasným pôsobiskom pátra Hancku je Harrare, hlavné mesto spomenutej africkej krajiny. Predtým bol na misiách

v Zambii. Ešte v marci si Likavčania spomenuli 80. výročie narodenia jeho brata Benedikta /Spoločnosť Ježišova/, ktorý misijne spravoval slovenskú kolóniu v Argentíne. Pred niekoľkými rokmi ale zomrel.
Koncom apríla, v dňoch 22.-30.apríla žila obec v znamení významnej duchovnej udalosti - farských misií. Viedli ich duchovní otcovia zo Starých Hôr - pátri Ivan, Virgil a fráter Dušan. Bohatý program misií v kostole sv. Juraja spočíval okrem každodenných sv. omší aj zo sviatosti zmierenia a náuk pre ženy, mužov, mládež a deti. Celé podujatie bolo súčasťou duchovnej obnovy v príprave na návštevu pápeža Jána Pavla II. na Slovensko. Počas misií nainštalovali pred kostolom sv. Juraja nový päťmetrový drevený kríž, ako pamiatku na túto významnú udalosť. Na záver misijného týždňa posvätili pátri redemptoristi kríže a devocionálie a páter Ivan sa rozlúčil s Likavčanmi so sľubom, že o rok sa do Likavky misionári opäť vrátia. Výnimočné duchovné podujatie - misie, ktoré boli veľkým darom pre našu farnosť sa v Likavke uskutočnili po dlhých 45 rokoch. Rovnaká udalosť bola aj v Martinčeku, filiálke likavskej farnosti.
V nedeľu 30.apríla, počas plnenia duchovných povinností na východe Slovenska náhle zomrel páter Eduard Hancko. Od roku 1951 pôsobil náš rodák na viacerých misijných miestach v Afrike. V septembri tohto roku by sa bol dožil 75 rokov. Páter Eduard Hancko bol pochovaný v krypte Spoločnosti Ježišovej v Ružomberku, 6.mája.
Likavka žila v pondelok 22.mája ďalšou významnou udalosťou. Vdp. Kornel Brtko, duchovný na odpočinku v Likavke si pripomenul 80.narodeniny. Pri príležitosti sviatku jubilanta navštívili našu obec spišskí biskupi Mons. ThDr. František Tondra a Mons. Andrej Imrich, dve desiatky kňazov a rehoľné sestry. Slávnostnú sv. omšu v kostole sv. Juraja za účasti stoviek veriacich celebroval Mons. A.Imrich. Jubilanta pozdravil aj starosta obce Ondrej Dubovec. Vdp. Kornel Brtko za päťdesiatšesť rokov kňazskej služby spra-

voval niekoľko oravských i liptovskú farnosť, naposledy pôsobil tridsať rokov v Lúčkach. Pán farár je veľkým priaznivcom športu /predovšetkým futbalu/, poľovníctva, včelárstva a uznávaným divadelným režisérom. Je aj autorom autobiografickej knižky Úlomky zo života.

Na prelome júna a júla sa uskutočnila štvordňová návšteva Svätého otca Jána Pavla II. na Slovensku. Pobyt pápeža na Slovensku niekoľko dní zapĺňal prvé strany všetkých slovenských denníkov a vzbudila zaslúženú pozornosť aj prestížnych a renomovaných svetových médií, tlačových agentúr, spravodajcov a komentátorov. Desaťtisíce veriacich pozorne sledovali kroky Kristovho námestníka na Zemi, čerpali nekonečný prúd inšpirácie a myšlienok z jeho prejavov, príhovorov, homílií a posolstiev. Sv. otec prišiel na Slovensko 20.júna a postupne navštívil Bratislavu, Nitru /tam sa konalo Celoslovenské stretnutie mládeže s Jánom Pavlom II./, Šaštín, Košice, Prešov a Levoču. Pastoračná návšteva Sv. otca na Slovensku sa určite stala udalosťou roka mladej republiky. Podľa skromných údajov sa s pápežom počas jeho pobytu na Slovensku stretlo minimálne 1,5milióna ľudí.

Veriaci z Likavky boli prítomní oredovšetkým v Levoči, kde sa zúčastnili na sv. omši na Mariánskej hore. V päťstočlennom speváckom zbore, ktorého základ tvorili členovia Ružomberského chrámového speváckeho zboru boli aj Likavčania. Celé toto veľké teleso dirigoval profesor Štefan Olos z Ružomberka, inak rodák z Hubovej. Navyše o stavbu dreveného oltára sa pričinili tesári z Likavky a Martinčeka.

Počas celého roka sa veriaci zúčastňovali aj na púťach na Staré Hory, do Šaštína, Litmanovej, do Levoče. Aj v tomto roku sa v kostole sv. Juraja uskutočnila slávnosť prvého svätého prijímania.

Telovýchova a šport

Prekrásne počasie prilákalo v nedeľu 23.apríla takmer dve stovky aktérov na 17. ročník Behu o putovný pohár starostu obce Likavka. Tón vydarenému podujatiu udal detský drobizg z materských škôl a potom postup-

ne prichádzali čoraz starší adepti atletiky. V hlavnej kategórii mužov do 39 rokov vďaka lepšiemu záveru zvíťazil Róbert Roľko z Púchova. Z Likavčanov bol úspešný Jaroslav Mikuštiak, ktorý skončil v kategórii do 50 rokov druhý. Za víťazným Svitákom zo Žiliny zaostal len o jednu sekundu.
J.Mikuštiakovi sa darilo aj v okresnej bežeckej lige, v ktorej bol po šiestich pretekoch na prvom mieste /vo svojej kategórii/ so 60 bodmi, druhý Valent zo Závažnej Poruby dosiahol 59 bodov.
Priaznivci športu mali radosť aj z volejbalistov. V apríli sa zápasmi záverečného kola skončil súťažný ročník 1994/95 majstrovstiev okresu vo volejbale. O titul majstra okresu bojovali hráči Likavky /majster z roku 1994/, Pokroku Závažná Poruba, 9+9 Clubu Liprovský Mikuláš a hostiteľského SOU kožiarskeho Liptovský Mikuláš. V dvoch semifinálových zápasoch si právo finálového súboja vybojovali družstvá Likavky a Závažnej Poruby. Vo finálovom súboji sa Likavka predstavila tradičnou rutinnou hrou, na ktorú hráči Závažnej Poruby nemašli protizbraň a podľahli nášmu kolektívu 0:3. Týmto víťazstvom získali Likavčania titul druhý raz za sebou. Zaujímavosťou je skutočnosť, že majster v priebehu celej súťaže /26 zápasov/ okúsil trpkosť porážky iba raz, práve so svojim finálovým súperom.
V dňoch 26.-27.8. sa uskutočnil 2.ročník Liptovských dní cyklistiky. Toto podujatie pritiahlo okrem popredných slovenských cyklistov aj pretekárov zo zahraničia. V časovke jednotlivcov, ktorá prebiehala v Jasnej,skončil 33-ročný Jozef Javorka z Likavky v kategórii M-2 /bez licencie/ druhý. Tento bývalý výborný cyklista Sloplastu Trnava bol úspešný aj v druhej časti dní cyklistiky pretekov Okolo Liptovskej Mary, kde na 123,6 km trati zvíťazil v kategórii M-2.
Futbalisti začali so zimnou prípravou 14.1. zápasom s A mužstvom Ružomberka. Celé predsúťažné obdobie absolvovali na domácej pôde, využívali okolité sva-

hy a telocvičňu ZŠ. Futbalový klub - účastník 4. ligy mužov mal veľké problémy so získaním sponzorov a nedostatkom financií na platenie základných potrieb. Počas zimnej prestávky vyriešili funkcionári obsadenie trénerského postu. Novým kormidelníkom mužatva sa stal Milan Kubačka z Dolného Kubína. Klub ďalej posilnil brankár Žofaj z Istebného, ktorý je futbalovej verejnosti známy najmä z pôsobenia v druholigovom Ružomberku. Z Martinčeka prišiel Vrťo, na druhej strane do Istebného odišiel Žákovský a M.Lupták s Vrabkom sú už v Komjatnej. Pred prvým zápasom jarnej časti sezóny 1994/95 vznikol v Likavke brankársky problém - Žofaj bol v Nemecku, k dispozícii nebol ani Ľubomír Lauko, ktorý ohlásil prestup a tak v bránke opäť nastúpil 38-ročný Peter Marton. V zápase, v ktorom Likavka /na pomocnom škvarovom ihrisku/ porazila Bánovú 1:0, dlhoročný gólman milo prekvapil - bol najlepším hráčom na ihrisku! O tom, že 4. liga je nesmierne náročná súťaž sa Likavčania presvedčili vo viacerých stretnutiach jarnej časti. Problémy so záchranou v 4. lige začali zápasom s TJ Dohňany, v ktorom naši prehrali 0:1. Táto prehra bola prvou na domácej pôde po šiestich rokoch. Krutá porážka 0:7 v Strážove a nevydarená dohrávka v Námestove /1:3/ boli predzvesťou zlého konca. Šesť zápasov mužstvo nezabodovalo, naopak viackrát vysoko inkasovalo. Čiernu májovú nedeľu prežili fanúšikovia Likavky v domácom zápase so Žabokrekmi, ktoré u nás zvíťazili 9:1. Tri kolá pred koncom súťaže bol už osud nášho klubu v 4. lige spečatený. V likavskom tábore panovalo rozčarovanie. Funkcionári pri angažovaní M.Kubačku predpokladali, že nový tréner bude prínosom. Výsledky jeho práce sklamali. Tréningový proces stratil niekdajšiu úroveň, z chlapcov vyprchala rýchlosť i kondícia. Bolo to mrzuté konštatovanie, pretože ambície Likavky pred súťažou boli ďaleko vyššie. Výbor klubu rozhodol o rozviazaní zmluvy s trénerom Kubačkom s tým, že jarnú časť súťaže dokončilo pod vedením hrajúceho trénera Juraja Smiešku. Vo svojom

poslednom vystúpení v 4. lige Likavka prehrala v Trebostove 1:5. Klub po niekoľkých veľmi úspešných postupových sezónach, mal teraz čierny ročník a s touto súťažou sa musel rozlúčiť. Likavka odohrala v 4. lige všetkých 30 zápasov, z ktorých 8 vyhrala, v 2 remizovala a 20 prehrala a pri skóre 31:78 a dosiahnutí 26 bodov skončila pred poslednou Palúdzkou na 15. mieste. Na 1.mieste 4. ligy skončil Považan Strážov - Žilina B, ktorý získal 76 bodov a postúpil do 3. ligy.

Stredoslovenský futbalový zväz, ktorý riadil aj 4. ligu deleguje na jednotlivé zápasy rozhodcov a okrem účasti delegátov vykonával aj tzv. superkontroly, ktoré zisťovali ďalšie nedostatky. V tejto súvislosti denník Smer z 24.4. uviedol, že v Likavke objavili neoznačené vstupenky...

Dorastenecké družstvo bolo v sezóne 1994/95 pomerne úspešné. V II. triede okresnej súťaže skončilo spomedzi 14 družstiev na 6. mieste /13 víťazstiev, 5 remíz a 8 prehier/ so skóre 66:45. Najlepšie skončili žiaci, ktorí sú už niekoľko rokov v popredí súťaže. Káder družstva trénera V.Vrabku je dostatočne široký a je prísľubom do budúcnosti. Naši žiaci zvíťazili v dolnoliptovskej skupine okresnej súťaže, v ktorej hralo 11 družstiev. Chlapci 17 zápasov vyhrali, v 2 remizovali a len jeden prehrali /skóre 66:17/ a pred druhou Ludrovou mali náskok 7 bodov.

Futbalový výbor zorganizoval počas letnej prestávky futbalový turnaj starých pánov za účasti mužstiev z Námestova, Lúčok, Ludrovej a Likavky. Po skončení zápasov bolo pripravené posedenie pri hudbe a dobrom guláši. Turnaj sa konal 2.júla.

A mužstvo bolo v letnom prípravnom období úspešné. Riaditeľa klubu J.Šima potešili víťazstvá s Liptovským Mikulášom /2:1/, v Ivachnovej /10:0/ a s Okoličným /5:1/. Došlo aj k posilneniu kádra: z Ružomberka prišiel Peter Lauko, z L.Lúžnej brankár Pobeha, z Bešeňovej Lacko a Žákovský z Istebného. Výbor pôvodne pre účasť mužstva v 5. lige stanovil umiestnenie do

6. priečky, ale podľa vyjadrenia J.Šima chceli od hráčov viac. Jesennú časť sezóny 1995/96 v 5. lige zahájili 13.augusta v Liskovej. Ďalšími účastníkmi tejto kvalitnej súťaže boli tieto mužstvá: Sučany, Palúdzka, Párnica, Diviaky, Liptovský Hrádok, Mošovce, Tvrdošín, Dúbrava, Trstená, Bobrovec, Vrútky a Martin B.

Likavke úvodné zápasy nevyšli podľa predstáv, po úvodnej prehre v Liskovej /1:4/, naše mužstvo neuspelo ani v domácom stretnutí s Párnicou /1:2/.

Po vypadnutí z 4. ligy nebola so vstupom do 5. ligy v Likavke spokojnosť. Funkcionári i nový tréner Mikuláš Vrbenský ale verili v obrat. V niekoľkých ďalších zápasoch boli už futbalisti o niečo úspešnejší. Vo Vrútkach boli veľmi blízko k bodu, nakoniec prehrali tesne 2:3. V dramatickom domácom dueli s Mošovcami viedli 2:1, avšak hlavný rozhodca zápas kvôli inzultácii postranného rozhodcu predčasne ukončil. Tri minúty pred koncom, za stavu 1:1 dal hráč Likavky Jacko druhý gól domácich a ten vyvolal búrku nevôle v kruhu mošovských fanúšikov. Skončilo sa to ich inzultáciou postranného rozhodcu. Útok na rozhodcov zo strany súperových priaznivcov pokračoval i potom, dosť toho schytali všetci traja rozhodcovia. Disciplinárna komisia riadiaceho zväzu rozhodla o vine priaznivcov Mošoviec a zápas kontumovala v prospech Likavky 3:0. Bez trestu sa ale nezaobišiel ani náš klub, ktorý dostal finančnú pokutu a zatvorenie ihriska na jedno majstrovské stretnutie. Preto zápas so Sučanmi /4:4/ odohrali v Ľubochni. Jesennú časť súťaže ukončili naši hráči na predposlednom 13. mieste, ktoré bolo po predsezónnych plánoch obrovským sklamaním. Likavka v jeseni len dvakrát vyhrala a získala dvanásť bodov. Zdá sa, že v Likavke po rokoch napredovania a úspechov seniorov nastávajú roky úpadku. Klubu chýbajú nielen funkcionári, sponzori ale aj mladí hráči. Bude potrebné využiť schopnosti viacerých chlapcov z úspešných mládežníckych družstiev. Dorast skončil po jeseni na peknom 5. mieste okresnej II. trie-

dy so stratou 5 bodov na vedúci Sv. Kríž. Vedenie klubu urobilo rozumné rozhodnutie, keď umožnilo žiakom štartovať v krajskej súťaži. V družstve žiakov je niekoľko talentovaných hráčov, z ktorých môžu vyrásť kvalitní hráči pre A mužstvo.

Stolný tenis má v Likavke dlhoročnú tradíciu. Súťažný ročník 1994/95 bol pre stolnotenisový oddiel ale jedným z najťažších za posledné desaťročie. Jednou z príčin boli prestupy dlhoročných opôr P. Pinduru /Texicom Ružomberok/ a V. Brtku /Sliače/. A-mužstvo skončilo na 9.mieste I. triedy, B-mužstvo obsadilo 11.priečku v II. triede. Obidve družstvá sa síce zachránili v najvyšších okresných súťažiach, ale hráči ani funkcionári nie sú s výsledkami spokojní. Po skončení sezóny zorganizovalo vedenie oddielu v spolupráci s miestnym kňazom vdp. Štefanom Tukom mládežnícky turnaj v stolnom tenise. Jeho víťazom sa stal Róbert Haluška, na druhom mieste skončil Emil Maretta a tretí bol Marián Peterec.

V medzisezónnom období vydala Športovo-technická komisia okresného stolnotenisového zväzu rebríček najlepších hráčov okresu za sezónu 1994/95. Do celkového hodnotenia bolo zaradených 163 hráčov. Z Likavčanov bol najlepší Michal Švento, ktorý vyhral 76% svojich zápasov, čo ho zaradilo na celkové 8.-9.miesto. Výbor oddielu prihlásil do sezóny 1995/96 až 3 družstvá dospelých. Opäť sa nedarilo A-družstvu, ktoré malo na konci roka na svojom konte I.triedy samé prehry a bolo v tabuľke posledné. Úspešnejší boli hráči B-mužstva, ktorým patril stred tabuľky II. triedy a prísľubom do budúcnosti boli nádejní stolní tenisti C-družstva, ktorí boli na 3. priečke III. triedy.

Náš rodák Vladimír Roško z Dukly Banská Bystrica sa v nedeľu 26.3. stal majstrom Slovenska v skokoch na lyžiach na strednom mostíku. V pretekoch, ktoré sa konali na Štrbskom Plese mal vyrovnané výkony 90,5 a 91 m a v závere zimy dosiahol svoju vrcholnú formu a obhájil lanský titul. V sobotu 1.4. skončil v Poľskom Zakopanom v pretekoch majstrovstiev Sloven-

ska na mostíku K-116 tretí, keď skočil 105 a 97,5 m. Koncom septembra vyhral na 13. ročníku medzinárodných pretekov o Pohár Vysokých Tatier na mostíku K-88 s keramickou stopou, kde skočil 86,5 a 89 m. Trénera slovenskej reprezentácie skokanov na lyžiach Jána Jelenského výkonmi v príprave o nomináciu na prvé preteky svetového pohára na olympijských mostíkoch v Lillehammeri /2.a 3.decembra/ presvedčili Marián Bielčík a Vladimír Roško. Túto informáciu uviedol denník SME z 24.novembra. Kým zaradenie slovenskej jednotky Bielčíka neprekvapilo, Roško sa vracia do tejto súťaže po ročnej prestávke. "Vlado mal dobré výsledky už v letnej sérii pretekov na mostíkoch s umelým povrchom a k nominácii ho oprávňuje aj súčasná forma". Toľko tréner reprezentácie J.Jelenský.

Počasie a klimatické pomery

Úvod roka bol z hľadiska tohto ročného obdobia pomerne normálny. Prvého apríla, keď by malo byť už o niečo teplejšie ako v prvých troch mesiacoch roka, bolo chladno, ranná teplota sa pohybovala medzi -2 -6, najvyššia denná 3 až 7. Priemerná denná teplota začiatkom mája síce prekračovala svoje dlhodobé normály, celkový priemer bol však stále nižší, ako mal byť. Pre rozvoj vegetácie neboli nižšie teploty nepriaznivé /májových mrazíkov bolo málo a neboli silné/, ale chýbala vlaha najmä v niektorých horúcich dňoch. Po chladnejšom období, ktoré prevládalo v prvých májových dekádach väčšinu ľudí potešil postupný vzostup dennej teploty na úrovni letných hodnôt. V meteorologickej praxi sa zaviedol pojem letný deň, ktorý sa definoval ako deň, keď maximálna denná teplota dosiahne 25 stupňov a viac. Treba povedať, že v tomto roku sme v Likavke v máji letný deň nemali. Celkove bol máj na našom území charakteristický najmä veľkými výkyvmi teploty v pomerne krátkych časových intervaloch. V júni pre zmenu často pršalo, aj keď nepršalo každý júnový deň, zrážok bolo za tento mesiac naozaj veľa. Záhradkárom a poľnohospodárom robila problémy najmä rozmočená pôda v záhradách a na poliach. Zrážky boli veľmi často sprevádzané búr-

kami, ktoré tiež trvali netradične dlho.
V júli sa aj u nás vyskytol 5 dní trvajúci rad tropických dní, t.j. dní keď teplota vzduchu vystúpi na 30 stupňov a vyššie. Horúčavosť týchto dní v polovici júla bola narušovaná popoludňajšími búrkami. V júli sa začalo suché a veľmi teplé počasie, takže zásoba vlahy v pôde sa veľmi rýchlo vyčerpala.
V poslednom augustovom týždni bolo ešte teplo, niekedy teplota dosiahla cez deň aj 25 stupňov, ale 31. augusta už teplota vystúpila len na 9 až 12 stupňov. V závere roka stojí za zmienku veľmi pekný tretí októbrový týždeň s počasím tzv. babieho leta a veľmi chladný začiatok novembra s dennou teplotou -5-8 stupňov.

Dobrovoľný požiarny zbor

Členovia zboru sa aj v tomto roku zúčastňovali výcviku s ovládaním požiarnej techniky, námetových cvičení a športových súťaží. Likavskí požiarnici majú 4 požiarne družstvá: žiacke, ženské a 2 družstvá mužov. Zvýšenú pozornosť venovali dobrovoľní požiarnici pravidelnej údržbe, kontrole a zazimovaniu strojného parku a techniky. Prvoradou úlohou Dobrovoľného požiarneho zboru je preventívna činnosť. Aj v tomto roku sa opakovalo nedodržiavanie požiarnych predpisov zo strany vlastníkov domov a bytov, resp. niektoré nezrovnalosti a neochota občanov pri kontrolách v ich domoch.
V nedeľu 25.júna sa aj DPZ z Likavky predstavil na treťom ročníku Požiarnickej nedele v doline Čutkovo na okraji Ružomberka. Členovia zborov dobrovoľnej požiarnej ochrany a aj profesionálni požiarnici z dolného Liptova prezentovali širokej verejnosti činnosť a pripravenosť požiarnikov ukážkami špeciálneho hasenia, požiarneho útoku a zoskokov do nafukovacích vankúšov. Divákov pritiahla aj možnosť jazdy na koňoch a v dobových kočoch. Podujatie sa nezaobišlo ani bez ukážok historických relikvií, medzi nimi upútalo pozornosť najstaršie požiarne vozidlo Erena i vzácne ručné striekačky. Medzi požiarnikov prišiel aj primátor Ružomberka JUDr. Juraj Čech, ktorý oce-

nil zodpovednosť práce požiarnikov. Na Požiarnickej nedeli nechýbali ani súťaže a hry pre deti a chutný guláš.

Požiar na južných svahoch Mnícha vypukol v pondelok 14.augusta v popoludňajších hodinách. Počas požiaru zhorel podrast borovicového lesa, pričom stromy ostali nepoškodené. Na hasení sa zúčastňovali: Dobrovoľný verejný požiarny zbor Likavka, občania obce, jednotka Okresnej správy PO, požiarna stanica Ružomberok, závodný požiarny útvar SCP Ružomberok, ružomberský vojenský útvar. Počas utorka 15.8. sa požiar podarilo lokalizovať a po popoludňajšej búrke sa zdal byť oheň zlikvidovaný. V stredu 16.8. sa ale znovu rozhorel a požiarnici museli opäť zasahovať. Požiar zasiahol približne 3 hektáre lesa, ktorého vlastníkom je spolok - Spolumajitelia bývalého urbáru Likavka.

Mimoriadne udalosti, nešťastia

Máj sa stal rajom pre miestnych zlodejov, ktorých hrubosť a neúcta sa prejavili aj krádežou rozhlasových reproduktorov na cintoríne. Ďalej boli z novobudovanej komunikácie v centre obce ukradnuté betónové obrubníky a v noci odvezené na prívese osobného auta. Neresťou je aj vandalstvo, v obci sú ničené dopravné značky, oplotenia a čo je najhoršie aj lampy verejného osvetlenia /hlavne na ulici Puškáreň/. V sobotu 20.mája popoludní vnikol do nevľúdne pôsobiaceho domu 77-ročného Viliama Kráľovenského na ulici D.Kráľovenskej /Paračka/ neznámy páchateľ, ktorý ho najskôr zranil nožom, následne zviazal a zalepil mu ústa, čím mu spôsobil zranenie s päťdňovou dobou liečenia. Majiteľovi násilník ukradol 18 900 korún. Vo štvrtok 25.mája prišla realizačná skupina policajtov znovu do Likavky, aby spresnila výpoveď poškodeného V.Kráľovenského v súvislosti so začatím trestného stíhania neznámeho páchateľa, ktorý sa dopustil trestného činu porušovania domovej slobody a lúpeže, za čo mohol byť odsúdený až na 10 rokov odňatia slobody. Počas rozhovoru s poškodeným Viliamom Kráľovenským vošiel do dvora mladý muž, ktorý pri pohľade na

policajtov viditeľne znervóznel a následne vytiahol z vrecka pištoľ, ktorou ohrozoval príslušníkov polície. Potom sa rozbehol smerom do poľa a v Likavke zazneli výstrely - strieľal utekajúci muž i policajt, ktorý použil služobnú zbraň v súlade so zákonom. Po zadržaní sa 33-ročný Šándor L. z okresu Trnava priznal, že pred šiestimi dňami práve on navštívil V. Kráľovenského. Za ulúpené peniaze si kúpil pištoľ a do Likavky sa vrátil s tým, že poškodený musí mať viac peňazí a tie pomocou zbrane dostane. Páchateľ bol súdený okrem predošlých dvoch trestných činov aj za spáchanie trestného činu útoku na verejného činiteľa a nedovoleného ozbrojovania sa.

V tomto roku sa v Likavke udiala ešte jedna mimoriadna udalosť, ale tá už mala tragický koniec. Viliam Garaj /43 rokov/ býval s mamou vyše dvadsať rokov v drevenici pri Materskej škole. Obaja často pili. Syn mamu neraz stíkol. Po jednej z bitiek necelý mesiac pred smrťou zašla k doktorovi. Lekár vtedy konštatoval, že mala opuchnutý a na ohmat bolestivý nos. Zranenú ženu poslal do krčnej ambulancie, pretože predpokladal zlomeninu nosa. O dva dni ju stretol na ulici. Keď sa mu sťažovala, že sa jej zle dýcha nosom, pripomenul jej, aby išla k odbornému lekárovi. Nešla.

Neskôr Vilova mama už bola taká slabá, že takmer nič nevládala. Nie iba kvôli starobe, ale kvôli častému popíjaniu alkoholu so synom. Zo dva-tri týždne pred smrťou jej opitý Vilo doniesol čosi na zjedenie. Nožom, ktorým otváral konzervu, ju bodol do hrudníka. Po čase si už na to nevedel spomenúť, lebo aj vtedy bol opitý. Vilo totiž pil stále, hlavne denaturák a okenu. Asi týždeň pred smrťou sa na mamu veľmi nahneval. Povedala mu, že predala sporák a jemu vraj nedala ani korunu. Keď sa to dozvedel, zbil ju. Trhal jej vlasy a niekoľkokrát ju udrel po tvári. Keď spadla na zem, kopal ju do bokov. Tvrdil, že ju nechcel zabiť! Pár dní pred smrťou bola jeho mama u susedov. Vypila u nich šálku čaju, ponúknutý chlieb

s masťou nezjedla, tak jej ho suseda zabalila domov. Keď odchádzala, bola taká slabá, že sa pridŕžala steny. Deň pred osudným ránom prišiel Vila zavolať na huby jeho 35-ročný kamarát. Pokiaľ kamarát čakal na Vila, jeho mama vstala z postele a chcela sa ísť napiť vody. Medzi dverami z izby do kuchyne však spadla. Kamarát povedal Vilovi, aby jej pomohol. Vyjadril sa o materi vulgárne, ona sa potom iba posúvala po zemi smerom k posteli. Kamarát sa do nich nestaral. Nakoniec jej Vilo pomohol. Potom išli kamaráti piť. Ďalšie dni táto žena už iba ležala v posteli, nevládala ísť ani na potrebu. Nechcela ani jesť, ani piť. V deň smrti jej Vilo skoro ráno dvakrát nalial za pohárik okeny. Zakrátko stará žena ležala na zemi, medzi handrami, neobriadená. Vilo tvrdil kamarátovi, že mama spí a tak odišli. Ďalší chlap, ktorý bol vtedy za Vilom dodal, že v dome bol taký smrad, že mu prišlo zle a musel vybehnúť von. Znalec neskôr konštatoval, že príčinou smrti Vilovej mamy bolo srdcovocievne zlyhanie po hnisavých až rozpadových zápaloch ľavej polovice hrtanu po bodnom poranení. Krátko po ôsmej hodine ráno onoho pamätného dňa Vilo tvrdil poštárke, že mama je doma a s jej občianskym preukazom chcel dostať sociálnu podporu v tej chvíli už mŕtvej stareny. Keď ale poštárka zbadala nehybnú ženu na zemi, nakázala Vilovi zavolať lekára. Vila však zaujímalo iba to, či mu poštárka dá mamine peniaze. Nedostal ich. Zakrátko prišli policajti. Vyšetrovateľ Viliama Garaja obvinil z trestného činu ublíženia na zdraví s následkom smrti. Dovtedy strávil vo väzení už vyše osem rokov. Za bývalého režimu sedel najviac za príživníctvo. Po maminej smrti ho zobrali najskôr na psychiatrické vyšetrenie. Neskôr bol okresným prokurátorom v Liptovskom Mikuláši obžalovaný. Hrozil mu trest od troch do ôsmich rokov.

1996

Ďalší povolebný rok sa z celospoločenského hľadiska začal 4. januára. V tento deň ministri vnútra ČR a SR J. Ruml a Ľ. Hudek podpísali Zmluvu medzi ČR a SR o vymedzení štátnych hraníc. Týmto aktom sa problematika štátnych hraníc medzi oboma štátnmi uzavrela.

Vláda 5. marca odsúhlasila návrh zákona o územnom a správnom členení SR. Prezident SR Michal Kováč počas svojej pracovnej cesty na Záhorí - 24.6. uviedol, že je sympatizantom spôsobu volieb prezidenta priamou voľbou, a že sa bude snažiť presadiť takéto riešenie.

Vláda SR 23.7. rozhodla o zvýšení cien elektrickej energie. Premiér V.Mečiar 1.októbra vyhlásil, že o vstupe do NATO rozhodnú občania v referende, a že devalvácia koruny nebude.

K záveru tretieho štvrťroka tohto roku malo podľa údajov Štatistického úradu SR Slovensko 5 377 600 obyvateľov. Z toho 51,3 percenta žien. Za tri štvrťroky 1996 sa na Slovensku narodilo 46 100 detí a zomrelo 38 000 osôb. Počet živo narodených detí na 1 000 obyvateľov klesol v porovnaní s rovnakým obdobím vlaňajšieho roku o 0,2 promile na 11,5 promile. Počet zomretých osôb vzrástol z 9,4 na 9,5 promile. Prirodzený prírastok obyvateľstva Slovenska sa znížil o 1300 osôb na 8 100 osôb a miera prirodzeného prírastku sa za tri štvrtiny roka znížila o 0,3 promile a dosiahla dve promile. Zahraničnou migráciou získalo Slovensko v danom období 1673 osôb. Na Slovensko sa prisťahovalo 1 852 osôb a naopak zo Slovenska vysťahovalo sa 179 osôb. Celkový prírastok obyvateľstva dosiahol 9 800 osôb a bol o 1 800 nižší ako v rovnakom období vlaňajška.

Michal Kováč - prezident Slovenskej republiky, pred niesol 11.12. v NR SR Správu o stave republiky za rok 1996, zaoberajúci sa stavom demokracie. Počas prednášania o cca 12.hod. predseda NR I.Gašparovič oznámil, že dostal správu od ministra vnútra, v kto rej sa hovorilo , že v budove je bomba, ktorá vybuch ne o 12,30 hod.

Veľkými písmenami sa do dejín dolného Liptova zapíe sal hotoročný 15.august. V tento deň prevzal primátor Ružomberka JUDr. Juraj Čech od predsedu vlády SR Vladimíra Mečiara osvedčenie, že Ružomberok sa stáva okresným mestom. Slávnostý akt sa uskutočnil za účasti primátorov a prednostov OÚ v žilinskej radnici. Deň dol historický aj pre centrum severozápadného Slovenska, pretože Žilina po 36. rokoch opäť získala prívlastok krajské mesto, pod kto rého správu bud patriť jedenásť oresov - Žilina, Bytča, Čadca, Dolný Kubín, Kysucké Nové Mesto, Lip. Mikuláš, Ružomberok, Ruřčianske Teplice, Martin, Ná mestovo a Tvrdošín. Je potrebné ešte uviesť, že Slo vensko je podľa nového územného a správneho členenia rozdelené na 8 krajov/ Bratislava, Trnava, Nitra, Trenčín, Žilina, Banská Bystrica, Prešov a Košice/, a 79 okresov.

Ružomberok prestal byť sídlom oresu po územno-správ nom členení v roku 1960. Bolo to vedomé zabrzdenie mesta, ktoré v tom čase Slovenskej republiky na prelome tridsiatych a štyridsiatych rokov patrilo medzi najvýznamnejšie mestá na Slovensku. Zadosťučine nie centru dolného Liptova sa naplnilo až 26.júla 1996, keď bol zákon o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky uverejnený v Zbierku zákonov, resp. vyššie spomenutého 15.augusta.

Pôvodný ores Lipt. Mikuláš bol rozdelený na dva územné celky. V novom okrese Lipt. Mikuláš je 56.obcí, staronový okres Ružomberok tvorí 25 obcí. Súčasťou okresu Ružomberok sú: Ružomberok, Bešeňová, Hubová, Ivachnová, Kalameny, Komjatná, Likavka , Lipt Lúžna, Lipt.Osada, Lipt. Štiavnica , Lipt. Teplá,

Lipt.Revúce, Lipt. Michal, lisková, Ľubochňa, Lúčky Ludrová, Martinček, Potok, Sliače, Stankovany, Štiavnička, Švošov, Turík, Valaská Dubové. Okres Ružomberok má zhruba 60 000 obyvateľov, z toho viac ako polovica žije v okresnom meste. Sídlom Oresného úradu v Ružomberku je doterajšia budova Obvodného úradu. Predsedom Okresného úradu v Ružomberku bol menovaný vládov Ing. Ján Bella, dovtedajší prednosta Obvodného úradu.

Oresný úrad v Ružomberku a mesto Ružomberok zorganizoval 6.septembra slávnostný program pri príležitosti vyhlásenia Ružomberského okresu. V bohatom programe vystúpil aj detský folklórny súbor z Likavky Občania našej obce boli prostredníctvom májového čísla občasníka Likavan oboznámení s novými symbolmy obce, ktoré sa začali oficiálne používať od 1.januára 1996. K tomuto dňu zároveň stratili platnosť pôvodné symboly na pečiatkach obce a úradných tlačivách. Nové symboly obce - znak /erb/ obce, vlajka obce boli navrhnuté podľa získaných historických materiálov a boli pre oficiálne používanie schválené heraldickou komisiou ministerstva vnútra SR a sú zaevidované v Heraldickom registri Slovenskej republiky, pod signatúrou L - 56/95.

Na zadnej strane občasníka boli uvedené nové druhy pečiatok, znak, vlajka obce. Vlajka a znak/erb/ obce v skutočných veľkostiach a farebnom vyhotovení /biela,modrá,žltá/ sú umiestnené v klube Kultúrneho strediska.

Až do roku 1995 trval letný čas na Slovensku šesť mesiacov. Od tohto roku, keď bola jeho dĺžka v SR zosúladená so smernicami Europskeho parlamntu a Rady Europskej únie, bol predĺžený na sedem mesiacov. Letný čas používa väčšina členských štátov Europskej únie, USA, Rusko, a iné krajiny sveta. Posledná smernica Europskeho parlamentu a Rady EÚ o úprave letného času, podľa ktorej sa letný čas používa medzi poslednou marsovou a októbrovou nedeľou, upravuje letný čas do roku 2001.

Na území našej krajiny letný a zimný čas prvý raz zaviedli počas prvej svetovej vojny v rokoch 1915 a 1916, potom v rokoch 1940 až 1945. Od roku 1979 sa zavádza každoročne s tým, že na jar sa o 02,00 hod stredoeuropskeho času posunú hodiny na 03,00 hod st redoeuropskeho letného času. Na jeseň sa hodiny posúvajú o hodinu naspäť.

Obecné zastupiteľstvo

Rokovania obecného zastupiteľstva sa konali každý druhý mesiac, obecné rada zasadala raz mesačne. V auguste sa písomne vzdal poslaneckého mandátu Ľubomír Bakoš. Uvoľnené miesto v zbore poslancov bolo po spl není všetkých podmienok / sľub, podpis/ obsadené Annou Martonovou, rod. Bukovou.

Dlžobu voči obci na miestnych poplatokoch za rok 19 94 a 1995 v čiastke 163 482,50 Sk, ktorú chcela obec od majiteľov Pnziónu Romantik vymáhať exekučne navrhol uhradiť nový podnikateľ Božoň s tým, že obec mu povolí pokračovať v Romantiku v činnosti ero tického salónu. O tomto probléme sa hovorilo v jednom z mimoprogramových bodov na rokovaní obecného zastupiteľstva 28. augusta. K činnosti erotického salónu bolo zostrany starostu a viacerých poslancov veľa výhrad, no napokon bolo pokračovanie činnosti salónu poslancami rozdielom jedného hlasu schválené. Z celkového počtu 21 poslancov bolo na rokovaní prítomných 14 poslancov. Za pokračovanie činnosti erotického salónu Romantik hlasovalo 7 poslancov/HZDS, SDĽ, HP/, proti boli 6 poslanci /KDH/ a 1 poslanec KDH sa zdržal hlasovania. Počas rokovania sa Ján Mravec vzdal funkcie sobášiaceho.

V auguste rokovalo sa obsadení postu náčelníka obecnej polície. Náčelníkom Obecnej polície v Likavke bol od 1. septembra menovaný Juraj Hatala. V októbri sa vzdala fukcie zástupcu Obecného zastupiteľstva v Rade školy. Na uvoľnené miesto poslanci schválili Annu Martonovú. Obecné zastupiteľstvo počas tohto roka okrem rozpočtu a množstva iných požiadaviek, výnimiek a pod. schválilo aj 4 všeobecne záväzné

nariadenia. V jednom z nich - 3/96 sa hovorí o regulácii predaja a konzumácie alkoholických nápojov v obci Likavka. V jednotlivých článkoch sa o i. hovorí o zákaze podávania alkoholických nápojov /aj piva/ v reštauračných, pohostinských a podobných zariadeniach vo Veľký piatok, Bielu sobotu, Veľkonočnú nedeľu, Štedrý deň a 1.sviatok vianočný. Zakazuje sa aj konzumácia alkoholu v priestoroch predajní potravín. V spomínanom VZN, ktoré nadobudlo účinnosť 1.decembra 1996, sú uvedené aj postihy pre vádzkovateľom za nedodržanie tohto nariadenia. Niektoré ďalšie údaje z činnosti a rokovaní obecného zastupiteľstva sú uvedené v iných kapitolách /napr. SČK, Telovýchova a šport/.

Narodenia, úmrtia, uzavreté manželstvá

V tomto roku sa narodili tieto deti : Vladimír Vavrík, Dominika Matzenauerová, Lukáš Švajlenin, Matej Fulla, Silvia Haluškova, Marek Burgár, Martina Lúdiková, Martina Cisáriková, Monika Haličková, Klaudia Kudličková, Mária Mravcová, Laura Olosová, Lucia Brčalová, Ivana Haluškova, Matúš Haluška, Natália Luptáková, Matej Gejdoš, Mária Magová, Miroslav Hrabuša, Kristína Černáková, Simon Fábry, Andrej Lukáč, Richard Hariň, Dominika Fabiánová.

Opustili nás; Jozefína Buková - 89r., Peter Lejko- 74r., Marta Lacková -70r.,Ján Maták -68r., Terézia Hancková -84r., Milan Haluška - 54r., Oto Pindura - 65r., Dušan Jankovič - 52r., Imrich Gregorec -81r., Jolana Trepáňová -84r., Ludmila Hudecová -72r., Helena Domiterová-70r., Anna Durdíková - 45r., Štefánia Páterová - 79r., Cyril Hatala - 83r., Ladislav Maga - 72r., Mária Turanová - 57r., Peter Fajta - 77r., Anna Guráňová -58r., Benitta Marettová - 25r., Elena Skokanová -83r., Štefan Hradský -63., Ludmila Konfálová -76., Ing. Pavol Homola -41r., - riaditeľ odštepného závodu Severoslovenských vodární a kanalizácií Lipt. Mikuláš sa stal cestou do zamestnania /na hlavnej ceste do Ivachnovej/ obeťou dopravnej nehody.

Manželstvo uzavreli : Slavomír Lejko - Renáta Matulová, Eduard Vraník- Daniela Tichá, Marián Brtko -

- Tatiana Jonáková, Stanislav Majerský-Danka Giničová, Juraj Hatala-Jarmila Stančeková, Emanuel Difko-Zuzana Kupcová, Stanislav Vierik-Jana Dvorská, Milan Slíž-Erika Švajleninová, Ján Kohár-Kvetoslava Tichá, Boris Cisárik-Elena Bujňáková, Ján Gonsorčík-Gabriela Hanousková, Karol Ďurica-Zuzana Čížiková, Roman Gonšor-Silvia Šimová, Miroslav Staroň-Ester Štrankotová, Maroš Dubovec-Zoja Piecková, Ing. Ondrej Mičáň-Ing. Monika Hradská, Pavol Klačko-Marta Némethová, Ján Brtko-Martina Tomusová, Ivan Matuška-Miroslava Némethová, Milan Sládek-Silvia Bystričanová, Róbert Bielesch-Jana Pacigová.

Školstvo
výchova detí

Vo februári sa uskutočnil lyžiarsky výcvik žiakov 7.ročníka ZŠ.

Školského kola literárnej súťaže Hviezdoslavov Kubín sa zúčastnili žiaci od druhého po ôsmy ročník. Súťažilo sa v prednese poézie a prózy v troch vekových kategóriách. Okrem víťazov si pozornosť zaslúžil a aj M. Bačkorová, ktorej bolo udelené čestné uznanie za vlastnú báseň.

Jarná časť tradičnej akcie Ochrana človeka a prírody sa uskutočnila v dňoch 27.-30. mája. Žiaci najskôr získali teoretické vedomosti, praktické si vyskúšali v posledný deň na účelovom cvičení. Ročníky 5 - 8 súťažili c piatich disciplínach -zakladanie ohňa, poznávanie topografických a dopravných značiek, protichemická ochrana a hod granátom na cieľ. Súťažné cvičenie prebiehala v peknom prostredí na Kramariskách, v lese pri poľovníckej chate Hubertus a na Hlivove.

Olympijský deň bol spojený s MDD. V piatok 31.5. bola vedeomostná časť, v ktorej traja súťažiaci z každej triedy preukazovali svoje vedomosti o olympijskom hnutí. Súťaž viedol A. Vaculík. Nasledoval štafetový beh - žiaci zabehli spolu 39 km. Vyvrcholením celého dňa bol volejbalový zápas, v ktorom si zmerali sily učitelia a žiaci ôsmych tried . Po veľmi zaujímavom priebehu, za veľkého povzbudzovania zvíťazilo pomerom 3:0 družstvo učiteľov. Ich kolek-

tív tvorili učitelia Jakubcová, Zvarová, Strnisková, Vyculík, Blašková, a Školník Hlasica. Stretnutie rozhodoval R. Kudlička. Žiaci našej školy sa aj v školskom roku 1996 zúčastnili na mnohých súťažiach rôzneho zamerania. Veľmi úspešný bol žiak Martin Kruták v oblasti geografie. V Banskej Bystrici v oblastnom kole skončil druhý. Piatak J.Hrčka získal čestné uznanie z celoslovenského kola súťaže Prečo mám rád slovenčinu, Slovensko. Medailové umiestnenia získali v regionálnych kolách aj basketbalistky, basketbalisti a futbalisti.

Podľa slov riaditeľa školy bolo veľmi cenné aj siedme miesto skupiny našich žiakov v katechetickej súťaži škôl celej spišskej diecézy. Žiakov do súťaže Biblické koleso zodpovedne pripravovala mladá katechétka Marta Serdelová, ktorá učí v ZŠ Likavka náboženskú výchovu.

Krúžok mladých požiarnikov sa opäť zameral na celoslovenskú hru Plameň, v ktorej za obdobie 11 rokov dosahoval veľmi dobré výsledky. Organizačným vedúcim bol K. Guráň, odborný výcvik viedli požiarnici V. Brtko a R. Lejko. Na okresnom kole v Bobrovci naši mladí požiarnici zvíťazili.

V zimnom období nacvičovali prekonávanie prekážok z požiarneho útoku. V jarnom období túto disciplínu nacvičovali pred požiarnou zbrojnicou. Regionálne kolo súťaže sa uskutočnilo v Krupine. Výkon našich požiarnikov však už nebol taký kvalitný ako v okresnom kole, dopustili sa niektorých chýb a umiestnili sa na 8. mieste.

Základná škola ukončila školský rok 1995/96 s počtom 396 žiakov, z toho bolo 199 dievčat a 197 chlapcov v 20 triedach. Z 8. ročníkov bolo na ďalšie štúdium rozmiestnených 54 žiakov.

Po desiatich mesiacoch usilovnej práce zazvonil školský zvonec posledný raz 28.júna 1996. Po sv. omši sa žiaci a učitelia stretli v telocvični.

Po kultúrnom programe privítal prítomných riaditeľ školy E. Poliak hostí - prednostku Obecného úradu Ing.arch. Hatalovú, Ing. Klačku, Ing. Koiša a vdp.

Š. Tuku. Po jeho príhovore sa so školou rozlúčili aj ôsmaci. V t riedach učitelia zhodnotili celoročnú prácu žiakov, rozdali vysvedčenia a popriali im pekné prázdniny. Každý deň v roku má svoje osobité čaro, svoju jedinečnosť. Sú však aj také dni, ktorých výnimočnosť je zvýraznená nejakou udalosťou. Jedným z nich je aj začiatok školského roka.

Školský rok 1996/1997 sa začal 2. septembra. Otvoreniu predchádzala sv. omša v rímskokatolíckom kostole. Oficiálny začiatok bol v telocvični ZŠ s tradičným programom - štátna hymna, kultúrny program, príhovory riaditeľa školy a hostí. Vyučovať sa začalo na druhý deň . Do pripravených tried nastúpilo 361 žiakov, z toho bolo 218 z Likavky, 79 v Vylaskej Dubovej, 54 z Martinčeka a 10 z Ružomberka. Z celkového počtu 42 žiakov navštevovalo elokované triedy vo Valaskej Dubovej. Oproti minulému školskému roku bolo v škole o 35 žiakov menej. Tento stav žiakov je zaujímavý aj z populačného aspektu. Totiž v tomto školskom roku je po prvý raz v existencii školy otvorená len jedna prvá trieda aj to iba s počtom 22 žiakov. Pre tento školský rok je jedna zmena mimoriadne závažná zmena, týkajúca sa žiakov a ich rodičov. Terajší žiaci 8. ročníka sa síce zúčastnia prijímacích pohovorov na stredné školy, ale ich bude prijatých len 66,6%. Zvyšných 33,3 % bude pokračovať v 9. ročníku základnej školy, ktorá sa začne stupňovite organizovať už od školského roku 1997/98. V ďalšom školskom roku ju bude navštevovať už 66,6 % a v školskom roku 1999/2000 už všetci škopolovinní žiaci. Riaditeľstvo školy vytvára priebežne všetky priestorové, materiálne a personálne podmienky pre načrtnutý plynulý prechod na základnú deväťročnú školu. Závažným a dlhotrvajúcim problémom ostáva dokončenie rozostavanej prístavby školskej jedálne a školského klubu detí bez nádejnejšej perspektívy. Ešte horšie, že z okolitého staveniska sa pomaly, ale s istotou vytvára verejné smetisko, čo výrazne devastuje priestory školy a jej areálu. Podobne je to aj s veľmi roz

siahlym znečisťovaním priestoru pred vchodom do školy, ktorý nerobí dobré meno dospievajúcej mládeži.
V tomto roku sa vedeniu školy podarilo zabezpečiť 950 000,- Sk na opravu dlažieb, sociálnych zariadení ale najmä 857 975,- Sk na rekonštrukciu strechy telocvične. Štedrými darcami boli predovšetkým Obecný úrad v Likavke, firma RUSTRO /bývalá strojáreň textilnej fabriky v Ružomberku/, obecné úrady vo Valaskej Dubovej a Martinčeku.
V školskom roku 1996/97 nastali v učiteľskom kolektíve zmeny. Zo školy odišla B. Húsková, nastúpila Mgr. Chlepková. Dlhoroční pedagógovia Z.Martonová a K.Guráň sú už síce v dôchodkovom veku, ale pretože nenastúpil nový učiteľ matematiky, učia na polovičný úväzok. PaeDr Z.Brontvay mal začiatkom septembra srdcový infarkt a tak ho zastupovaňa mladá učiteľka Kmeťová.
Tento rok bolo známe celoštátne podujatie Výstup na 101 slovenských hradov a zámkov vyhlásení na deň 5. októbra a Miestne kultúrne stredisko ho spojilo so Škranidou. V určený deň sa stretli deti pred školou, ale pre nepriaznivé počasie len krátky čas púšťali šarkanov na ihrisku. Organizátori akcie rozhodli, že súťaže preložia. Cez týždeň sa vyčasilo a Šarkaniáda sa uskutočnila o 7 dní. Na súťaži sa stretlo 40 detí, ktoré sa spred školy presunuli pod likavský hrad. Viedli ich učiteľka Strnisková, pracovníčky MKS I.Marošová a J. Hrčková a predseda Klubu turistov v Likavke S.Brtko. Žiaci sa vyšantili pri púšťaní šarkanov, hádzaní šišiek z ihličnatých stromov,v behu vo vreci a v preťahovaní lanom. Víťazi boli ocenení.
Ľahkoatletický viacboj medzi družobnými školami Likavka a Hlučín sa konal 11.októbra u nás. Naši žiaci boli tentoraz úspešnejší. Nedarilo sa im už 2 roky. Súťažilo sa za chladného počasia, ale vďaka povzbudzovaniu, deťom z Likavky sa darilo. Na prvých miestach z likavčanov skončili M.Štiffel a L.Sališová z

5 triedy, L.Timko a J. Žitníková zo 6. triedy, M. Babec a M.Sališová zo 7. triedy a V.Šintajová z 8. triedy.

Jesenná časť podujatia Ochrana človeka a prírody sa začala 15. októbra, kedy žiaci získali teoretické vedomosti. O dva dni neskôr si deti nadobudnuté poznatky preverili na účelovom cvičení. Hoci boli upozornení, že sa majú dobre obliecť a obuť, nie všetci to dodržali. Do cieľa potom prichádzali premočení. Ale podľa ich nálady, keď odchádzali domov, nebolo badať, že ich zlé počasie znechutilo. Takéto akcie majú deti radi. Sú pre nich nielen poučné, ale i zábavné. Môžu si zasúťažiť, zašportovať a aj upevniť kolektív. Žiaci plnili tieto úlohy : hod na cieľ topografia, streľba zo vzduchovky a pod. Cvičenie naplánoval R. Kudlička.

"atechétka, ktorá učí náboženstvo, pri príležitosti prichádzajúcich vianočných sviatkov navrhla, aby žiaci v čase adventu súťažili v slušnom správaní. Zvončeková súťaž mala nad očakávanie veľký úspech. Deti zaujala a dokonca aj ôsmaci si polepšili správanie. Podstata súťaže pozostávala v tom, že žiaci museli byť pred príchodom vyučujúcich na hodinu ticho, v triede poriadok a disciplína. Učitelia im za to mohli dať zvonček.

Záver roka oslávili školáci vianočnou besiedkov na školskej chodbe. S nacvičeným programom sa žiaci predstavili na benefičnom koncerte v Kultúrnom dome. Funkcionári odboru ZRTV pri TJ Likavka usporiadali 3. februára zimnú súťaž pre deti MŠ v sánkovaní a bobovaní. Ocenení boli Jakub Potočák, Silvia indurová, Michaela Semanová a Marián Potočák.

Vedenie MŠ usporiadalo aj v tomto roku detský karneval. Dňa 15.2. sa deti premenili na postavičky z rozprávok. Karneval sa začal sprievodom masiek. Porota vyhodnotila po 5 najlepších chlapcov a dievčat. Deti s najzaujímavejšími a najkrajšími maskami boli ocenené, ostatní dostali sladkosti. V priebehu karnevalu sa konali menšie súťaže.

V dňoch 4-15 marec bol uskutočnený zápis detí do MŠ. Mnohí rodičia využili túto príležitosť a zapísali si svoje deti s určitým predstihom. Dieťa sa do materskej školy prijíma na základe písomnej žiadosti a tie deti, ktorých rodičia žiadosť už podali, majú výhodu v poradovníku. Do zlej pozície sa dostanú rodičia, ktorým sa naskytne príležitosť zamestnať sa a nemajú deti do MŠ zapísané. Naplnenosť predškolských zariadení je v súčasnosti dobrá, mnohokrát preplnená. Vtedy u viacerých rodičov vznikne problém, kde dať dieťa ! Je však určitá rezerva - zapísaných dtí je dosť, ale niektoré majú nepravidelnú dochádzku. Tie ale často zaberjú miesto tým, ktoré byho potrebovali viac. Poplatok za dieťa umiestnené v MŠ činí mesačne 150,- Sk.

Aj deti z tohto predškolského zariadenia sa 21. apríla zúčastnili na Behu o putovný pohár starostu obce. Medzi dievčatami vo svojej kategórii zvíťazila Adriana Hradská, 2. miesto získal medzi chlapcami Michal Kondra.

Oslavy Dňa matiek sa uskutočnili 12. mája v kultúrnom domu. Najmenšie deti prispeli malým kultúrnym programom. Odmenou im bol potlesk mamičiek a starých mám.

Sviatok detí - MDD si v škôlke pripomenuli týždňom detskej radosti. V kultúrnom dome sa pobavili na divadielku Hopkáčik a Hopkalka, v MŠ si zahrali bábkovú hru Kozliatka. Druhého júna boli deti, rodičia a učiteľky na výlete v Múzeu liptovskej dediny v Pribyline, kde sa konal celodenný program Detská nedeľa. V bohatom programe vystúpili detské folklórne súbory z horného Liptova, uskutočnil sa krst mládat a organizátori pripravili rôzne zábavné hry a výstavu Svet ľudovej tvorby očami detských výtvarníkov. V priebehu týždňa detskej radosti vystúpili deti na Mních. Dňa 13.6. navtívili Detský jarmoček v Ružomberku. Ale najväčší zážitok mali z drevených zvieratiek a sladkostí, ktoré dostali pri príležitosti MDD.

V posledný deň školského roka, 28. júna sa predškoláci rozlúčili so škôlkou pásmom piesní, hier a tanca. Nový školský rok sa začal v rovnaký deň ako v základnej škole. Zapísaných bolo 76 detí, ktoré rozdelili do troch tried. O výchovu detí sa v 1. triede starali učiteľky Lúdiková a Jurčová, zadruhú triedu zodpovedá Ľ. Kočibálová, 3. triedu mali na starosti J. Chlepková a riaditeľka M. Bystričanová. Vedúcou školskej jedálne bola pani A.Blanová. V kuchyni pracovali vedúca kuchárka A. Kútna a pomocné sily E.Urbanová a M.Markovičová.

Do MŠ v Likavke prišiel Mikuláš v piatok 6.decembra . Deťom, ktoré ho privítali pásmom piesní, básničiek a scénok priniesol bohatú nádielku. Deti Mikulášovi sľúbili, že sa polepšia a budú dobré.

V nedeľu 22. decembra do programu kultúrneho strediska Betlehemci - sa zapojili aj deti z predškolského oddelenia MŠ.

Ochotnícke divadlo

Divadelní ochotníci z našej obce pripravili v sezóne 1995/96 najskôr hru Jána Szabóa - Betlehemský hlásnik Premiéra predstavenia v réžii Arnolda Faina, mala byť uvedené na vianočné sviatky 1995. Vzhľadom na chrípkovú epidémiu, kedy bol zákaz združovania sa občanov na hromadných podujatiach, premiéra tejto hry bola až 6. januára tohto roku v kultúrnom dome. V hre účinkovalo 23 hercov, väčšinou stredoškolákov, ako aj žiakov ZŠ, ktorých doplnili vekove starší ochotníci. Členovia miestnej základnej organizácie Združenia divadelných ochotníkov Slovenska potešili aj obyvateľov Domova dôchodcov - Nádej. V polovici januára im predstavili spomínanú divadelnú hru, ktorá rozpráva o narodení Ježiša Krista. Ochotníci zožali veľký potlesk a uznanie u divákov, ktorí sú inak odkázaní na kultúru cez televíznu obrazovku. V likavskom kultúrnom dome kru videli aj žiaci IV. ZŠ v Ružomberku. V máji sa mali ochotníci predstaviť s touto hrou na okresnej prehliadke, ale pre veľký časový odstup od premiéry , vystúpenie odvolali.

Ďalšou hrou, ktorú divadelníci z našej obce nacvičili, bola hra J. Barča - Ivana Matka. Ochotníkov v tejto hre viedlo R. Kucko a vdp. Kornej Brtko. Premiéra hry bola uvedené 10. marca. Preplnená sála likavského miestneho kultúrneho strediska niekoľkonásobným potleskom odmenila výborné výkony Magdalény Hrčkovej, stvárňujúcej psychologicky náročnú úlohu matky, Róberta Fajtu st. i Rastislava Malachovského v úlohách jej dvoch synov - Jana a Paľa. Pozoruhodné výkony v úlohách susedy Katky zvládla veľmi dobre dvojica herečiek Jolana Magová a Miroslava Bírošová. Likavčania a ich hostia prežili pekné nedeľné divadelné odpoludnie a to vďaka divadelným nadšencom, ktorí do detailu ponímajú svoje poslanie. Divadelnú hru Matka napísal jej autor v roku 1943. Úspešné predstavenie mali možnosť vidieť aj v Kalamenoch, Lipt. Revúcach, Ľubochni, Oravskom Veselom, Mutnom, kúpeloch Lúčky, Domove dôchodcov v Likavke a Bobrovci /20.4./ na Okresnej divadelnej žatve. Magdaléna Hrčková, predstaviteľka hlavnej úlohy, si z prehliadky odniesla cenu za herecký výkon. Ochotníci z Likavky sa okrem násviku divadelných hier venujú aj rôznorodej inej práci. Okrem iného prevzali patronát nad súborom ZO ZDOS zo Stúpneho, ktorý počas prehliadky Belopotockého Mikuláš odohral hru Cesta pravidelne pomáhajú pri príprave a realizácii Detského folklórneho festivalu, organizujú spoločné výlety i guláčpartie.

V ďalšej časti sezóny súbor nacvičoval pod vedením Rastislava Malachovského divadelnú hru Šťastný princ Ľudová kultúra je nevyčerpateľným prameňom aj pre naše moderné umenie. Presvedčili sa o tom účastníci celoštátnej prehliadky a semináru Návraty k ľudovému divadlu. Podujatie sa uskutočnilo 15-16. novembra v Likavke a zúčastnili sa ho súbory Badodo z Rimavskej Soboty, Košovan z Kanianky, ďalej súbo-

ry z Belej-Dulíc, a Podzámčoku. Počas obidvoch dní sa divadlo skloňovalo vo všetkých pádoch, odborníci sa vyjadrovali k jeho poslaniu, k súčasným úlohám a perspektíve. Na úspešnom priebehu tohto jedinečného podujatia mali zásluhu - Ústredná rada Združenia divadelných ochotníkov Slovenska, Matica slovenská, Národné osvetové centrum, Hornoliptovské osvetové stredisko a obec Likavka. Doc. Marián Mikola CSc. - predseda Ústrednej rady Združenia divadelných ochotníkov Slovenska na margo prehliadky a seminára povedal : " Návraty k ľudovému divadlu znamenajú, že krie sime zo zabudnutia formy a prejavy ľudového divadla, oboznamuje s jeho poetikou nové generácie, nechávame sa inšpirovať, pretože aj v modernom divadelnom umení je dostatok príležitostí prevziať tvorivé postupy, scénografiu, maskovanie, kostýmovanie, alebo narábanie so znakom či metaforou."

ZO ZDOS v Likavke sa okrem spoluorganizátorstva pred stavila aj tradičnou likavskou bursou.

Spoločenský život, kultúra, folklór

1996

Šašo, kúzelník, princezná a množstvo iných masiek zaplnilo 9.2. sálu likavského kultúrneho strediska - KD Vedenie ZŠ spolu s rodičmi a v spolupráci s obcou pri pravili detský karneval. Deti sa mohli pri dobrej mu zike a zábavnom programe vyšantiť, nechýbali ani zábavné hry. Karneval otvorili J. Haviarová a P. Brtko. Všetkých milo privíta a oboznámil s programom. Ako hosť účinkoval aj súbor moderných tancov z Ružomberka. Všetky masky boli pekné a porota mala naozaj ťažké rozhodovanie. Jej zloženie bolo zaujímavé. Tvorili ju rodičia, učitelia a žiaci. Po vyhodnotení nasledovala zábava a tanec. Nuž niet divu, že deťom po hodinách výskania začali v bruškách "vyhrávať cigáni". Rodičia sa nedali zaskočiť, mali pre ne pripravené chutné fašiangové šišky s lekvárom a čaj. V denníku šport z piatku 10.5. bola krátka správa s nadpisom Likav - ský hrad mení svoj vzhľad. V ďalšom texte sa hovorí:

Charakteriská ruina Likavského hradu, ležiaca neďaleko hlavnej cesty z Ružomberka na Oravu do Poľska, v poslednom čase mení svoj vzhľad. Začala sa totiž III. etapa rekonštrukčných a konzervačných prác v náklade 4,5 mil. Sk firmou Dinga zo Žiliny. " Nad uvedeným textom bola uverejnená fotografia dvoch stavebných robotníkov pri rekonštrukcii renesančno-barokového opevnenia.

V nedeľu 23. júna vkročil do tretieho desaťročia Detský folklórny festival v Likavke. Zúčastnilo sa ho takmer 400 účinkujúcich z 9 súborov. Verejnosti sa najskôr predstavili v dopoludňajšom sprievode obcou, pričom nechýbala ani pozvánka na popoludňajší program v prírodnom amfiteátri pod hradom Likava.

Scenár a réžiu tejto časti festivalu mali likavčania Juraj Pšeno a Jozef Haluška, dlhoroční členovia známeho folklórneho súboru Liptov.

V hlavnom programe, ktorý organizátori nazvali : Vrana letí s hŕbou detí sa v prekrásnom prostredí prírodného amfiteátra predstavili súbory Belanka z Liptovského Hrádku, Malý Kriváň z Východnej , Pramienok s Ľudovou hudbou Cicirovci z Liptovského Mikuláša, Konôpka z Bieleho Potoka, Ďumbier

z Lipt. Mikuláša, Malá Kýčera z Čierneho Balogu, Roháčik zo Zuberca, Limborka z Prahy a Likava z Likavky. Každý z kolektívov sa predstavil s pestrou kompozíciou ľudových tradícií nášho ľudu. Malí nadšenci folklóru uviedli tradičné detské hry na lúke, fašiangové spevy, prekrásne piesne a zaujímavé tance.
Veľmi zaujímavým obohatením bola tvorivá dielňa mladých výtvarníkov. Zúčastnilo sa jej okolo 80 detí, ktorí sa snažili zachytiť atmosféru, aká vládla v sprievode, ale aj počas samotného hlavného programu. Svoju zručnosť ukázali aj malí čipkári. Likavský festival prilákal pod hrad Likavka asi 1000 divákov. Niektorí budú mať na 21. ročník trvalejšiu spomienku, o čo sa postarali sponzori z obce a z Ružomberka. K najzaujímavejším cenám detskej tomboly patril horský bicykel.
V kuloároch sa medzi vedúcimi súborov i milovníkmi folklóru veľa diskutovalo o budúcnosti tohto festivalu. Podľa vedúcej Belanka z Lipt. Hrádku Zory Weisovej, festival by mal slúžiť predovšetkým na prezentáciu kolektívov z Liptova a blízskych regiónov. Pripomenula, že by sa nemali striktne stanoviť pravidlá výberu učinkujúcich, čím sa vytvorí priestor aj pre menej vyspelé kolektívy, ktoré potrebujú dostať príležitosť.
Starosta obce Likavky Ondrej Dubovec v závere vyjadril presvedčenie, že organizátorom sa aj v budúcich rokoch podarí finančne zabezpečiť celé podujatie, predovšetkým zo štátneho fondu Pro Slovakia, aby mohlo naďalej žiť a prinášať radosť. Pri príležitosti konania festivalu vydalo MKS Likavka v náklade 400 kusov programový bulletin DFF. Zodpovednou redaktorkou bola Irena Marošová a vytlačilo ho Regionálne kultúrne stredisko Lipt. Mikuláš. V bulletine bol uvedený program, predstavené jednotlivé súbory, spoluorganizátori a sponzori podujatia.
DFS Likavka - Likavka bol predstavený takto :"DFS LIKAVA po viacročnej prestávke v roku 1989 znovu založili, aby obnovili tradíciu DFS Likava, bý-

lí členovia SF Liptov Zdenka Žilincová, Katka Bartánusová, Jožko Haluška, Jožko Nemček. Súbor pracuje pri Kultúrnom stredisku Likavka pod vedením Kataríny Bartánusovej a Maroša Dubovca. Zúčastnil sa okresnej prehliadky DFS v Lipt. Mikuláši, vystupuje každoročne na DFF pod hradom Likava v Likavke. Svojimi choreografiami obohacujú kultúrny program rôznych kultúrnych a spoločenských podujatí v obci.

V tomto roku, 24.júna uplynulo 25 rokov od úmrtia múzejníka Ľudovíta Gallu. Narodil sa 7.11.1946 v Likavke, zomrel tiež v našej obci.

Začiatkom júla vyvrcholilo podujatie MOSTY-GEŠERIM 1996. V rámci tohoročného 6.ročníka, ktoré sa v liptovskomikulášskej synagóge, Kostole Panny Márie v Múzeu liptovskej dediny v Pribyline a Kostole sv. Víta v Bratislave-Ruscovciach, skupina brigádnikov z radov mladých kresťanov /medzi ktorými boli aj niekoľkí Likavčania/ a židov prvý raz pracovala aj na obnove starej evanjelickej fary v Liptovskom Trnovci. Ivan Hrčka z Likavky, ktorý študuje architektúru v Bratislave, je autorom architektonického návrhu lapidária, ktoré vznikalo v blízkosti liptovsko hrádockého židovského cintorína.

Ale na jeho dobudovanie a na osadenie zreštaurovaných náhrobných kameňov bolo desať pracovných dní po dujatia Mosty-Gešerim málo. Preto sa v piatok 16. augusta na cintoríne opäť zišli brigádnici a až do nedele 25.8. denne desať hodín realizovali murárske a kamenárske práce. Vedení exministrom kultúry Ladislavom Snopkom a Ivanom Hrčkom piati nadšenci miešali maltu, naťahovali sa s niekoľkostokilogramovými kameňmi, vŕtali v nich diery na spevnenie. Pomáhal im aj Ing. Švento z Likavky a Angličan Chris. O prácach na cintoríne nakrútila STV dokumentárny film v ktorom boli aj vyjadrenia spomenutých Likavčanov. Súčasťou podujatia Mosty-Gešerim 1996 boli aj filmy a prednášky odborníkov na kultúrne, spoločenské, esteticko-morálne vzťahy a a medzikonfesionálne vzťahy.

K sprievodným podujatiam 42. ročníka Folklórneho festivalu vo Východnej patrili aj vystúpenia zahraničných súborov v severoslovenských obciach a mestách. Do Likavky zavítal 3.júla Balet DEMB AK TEY zo Senegalu. Cieľom súboru, ktorý vznikol v roku 1988 je uchovávať umenie a ľudové tradície krajiny, aby sa zabránilo strate senegalského národného pokladu, ohrozeného rýchlou premenou krajiny. Jedenásti členovia súboru sú v africkom Senegale veľmi populárni. Vystupovali aj v Španielsku a Holandsku. S kupina sa od svojho vzniku snaží zoznámiť svet s ndiaburským folklórom. Napriek krátkemu trvaniu je dnes kolektív schopný predviesť program bohatý na zvyky v trvaní dvoch hodín, čo sa mohli presvedčiť i obyvatelia Likavky.

V júli Štátny zdravotný ústav Slovenskej republiky zverejnil výsledky medzinárodnej súťaže "Prestaň fajčiť vyhráš". Je zaujímavé, že druhú cenu - týždenný pobyt na Antolské mlyny pre dve osoby, získal Jaroslav Mičáň z Likavky. V súťaži bolo evidovaných 716 platných prihlášok, z toho 428 od žien a 288 od mužov.

Ani najchladnejší júlový večer za posledných skoro 5o rokov neodradil občanov dolného Liptova, aby oslávili 4. výročie Deklaracie zvrchovanosti Slovenskej republiky.

V sobotu 20.júla sa už od rána na mnohých miestach v prírode stretávali členovia koaličných strán s priateľmi , rodinnými príslušníkmi alebo predstaviteľmi štátnej správy a obecných samospráv. Na tejto spomienkovej akcii sa zúčastnili aj obyvatelia Likavky. Viacerí vystúpili na Mních, Čebrať, Choč či Kalváriu, aby svojou účasťou obnovili a prejavili svoj vzťah k 17.júlu 1992. Po výstupe sa im o 21. hod. naskytol zaujímavý a pre mnohých emotívny obraz súčasné zahorenie desiatok veľkých Vatier zvrchovanosti po celom dolnom Liptove. Zneli pri nich národné a hymnické piesne.

V dňoch 24. a 25. augusta sa v Likavke uskutočnili o slavy SNP, ktorých sa zúčastnili členovia ZO SZB a ZO SDĽ. Oslavy sa začali v sobotu dopoludnia v telocvični ZŠ nohejbalovým turnajom. V nedeľu sa konali oslavy vlastné. Začali sa štátnou hymnou a položením venca padlým v II. svetovej vojne, k pamätnej tabuli pred sídlom obecného úradu. Prítomným sa prihovorili predsedovia ZO SZPB a ZO SDĽ. S krátkym kultúrnym programom vystúpili žiaci ZŠ. Oslavy pokračovali športovými súťažami pre deti, kde boli všetci súťažiaci odmenení vecnými cenami.

Oslavy SNP vyvrcholili zapálením partizánskej vatry na vŕšku Opuka. Vatru na tom istom mieste pri príležitosti SNP zapálili vo štvrtok 29.augusta aj mládežníci z obce. V stredu 28.8. diskotékou spojenou so súťažami a hrami pre deti vyvrcholili podujatia, ktoré počas prázdnin zorganizovala pre školákov Kresťanskodemokratická mládež v spolupráci s Obecným úradom v Likavke. Počas dvoch letných mesiacov pre mladých likavčanov zorganizovali športový deň, rôzne súťaže, ale aj výlety do zoologickej záhrady v Bojniciach či Slovenského raja.

Pred 105. rokmi /2.októbra 1891/ sa v Likavke narodil Libor Mattoška - katolícky duchovný, redaktor a vydavateľ. Zomrel 30.aurusta 1958 v Spišskej Teplici. Pred 25. rokmi /22.10.1971/ v Ružomberku zomrel Eduard Mudrončík - maliar, grafik. Narodil sa 9. februára 1982 v Likavke.

Prvého novembra uplynulo 25. rokov odvtedy, čo bol prof.Ing.Jozef Marton CSc. rodák z Likavky, vymenovaný za profesora. Prof. Marton sa narodil 9.4.1933 v Likavke. V roku 1957 ukončil štúdium na stavebnej fakulte SVŠT v Bratislave. Na SVŠT /súčasnej Slovenskej technickej univerzite/ pôsobil v rokoch 1957-1972, 1972-1990/externe/ a od roku 1988 jeho vysokoškolským pracoviskom je Katedra zdratného inžinierstva Stavebnej fakulty STU. Pracuje v odbore Zdravotnícke-inžinierske stavby.

V tomto roku zorganizovalo MKS aj prednášky pre občanov: racionálna výživa, prvá pomoc, kurzy spoločenského tanca, šitia, kalanetiky, besedu s gynekológom. Veľmi úspešný bol tradičný detský výstup na hrady a zámky, podobne šarkaniáda.
Z ďalších podujatí treba spomenúť Trojkráľový koncert, privítanie detí do života, ekxuziu na výstavu Pramene našej minulosti, poznávacie výlety, výchovné koncerty, stretnutia s jubilantami, Mikulášsky program, Vianočné stretnutie v Domove dôchodcov, stretnutie s darcami krvi, posedenie s osamelými občanmi. Súťaže v speve ľudových piesní, v prednese poézie, prózy a v speve vianočných kolied boli určené pre žiakov ZŠ.
S priaznivým ohlasom sa stretli aj vystúpenia známych umelcov. Úspešné bolo rozprávanie a piesne speváčky ľudových piesní Dariny Laštiakovej a herca Júliusa Pántika, vystúpenie humoristu Jána Pisančina, /známejšieho pod menom Ander z Košic/. O dobrú náladu sa postarali aj herci Marián Zednikovič a Stano Dančiak v programe Lord Norton a sluha James a Elena Vacvalová s Oliverom Andrássym v ďalšom humoristickom pr ograme Skrytá kamera" Ale sme Vás do behli".
V roku 1996 bolo v evidencii obecnej knižnice 317 čitateľov, z toho 186 detí do 14 rokov. Z ďalších ročných údajov, treba spomenúť : 1823 návštevníkov v knižnici, 8 500 výpožičiek a 169 zakúpených kníh. V tomto roku bolo v knižnici 11 186 knižných jednotiek. Pre milovníkov literatúry bola zorganizovaná čitateľská súťaž. Likavka sa môže pochváliť štvrtou najväčšou knižnicou v Liptpve.
Činnosť MKS aj v tomto roku zabezpečovali Irena Marošová a Janka Hrčková, ktoré svojou obetavou prácou pomáhajú rozvíjať kultúrny a spoločenský život v obci. V tomto roku zaznamenávame druhý rok trvania Pedagogického inštitútu sv. Ondreja pri Trnavskej univerzite v Ružomberku. Ako aj na ostatných vysokých školách, začal sa tu nový školský

rok slávnostným otvorením v priestoroch inštitútu /komplex Mladá generácia /, za účasti akademickej obce-študentov, vysokoškolských učiteľov a hostí. Súčasťou otvorenia nového akademického roka bola aj slávnostná svätá omša, ktorú celebroval spišský biskup M$_o$ns.ThDr. František Tondra. Jedným z dvoch koncelebrantov bol aj vdp. JcDr. Róbert Brtko, rodák z našej obce. Prodekanom pre oblasť zahraničných stykov sa stal vdp. JCDr. R. Brtko.

Masovokomunikačné prostriedky, tlač

Rozhlasoví koncesionári, ktorí boli desaťročia zvyknutí na služby drôtového rozhlasu sa rozlúčili so službami tohto spôsobu šírenia hovoreného slova a hudby. Touto správou boli zaskočení aj Likavčania, ale aj tak na jej podstate nemohli nič zmeniť. Oblastná správa Slovenských telekomunikácií v Lipt. Mikuláši dňom 30.júna 1996 zastavila prevádzku drôtového rozhlasu v okrese Lipt, Mikuláš bez náhrady. Oblastná správa telekomunikácií vykonala v priebehu druhého polroka aj v našej obci demontáž vzdušných vedení drôtového rozhlasu.

V posledný deň augusta začalo vysielanie novej celoslovenskej súkromnej televízie Markíza. Masívna reklamná kampaň, ktorou sa nová TV Markíza snažila upútať pozornosť Slovenska počas celého augusta 1996 nemohla ostať bez povšimnutia. Zvášť, ak si televízny koncesionári našli aj vo svojich poštových schránkach informácie o začiatku vysielania, možnosťami príjmu a o pokrytí Slovenska signálom. Pri plánovanom začatí 31. augusta bol signál televízie Markíza v Likavke veľmi nekvalitný. Našim občanom nemohli splniť plány ani širokopásmové antény, ktoré si zakúpili zväčša v Poľsku. Príčinou zrnivého resp. žiadneho signálu bol slabý výkon jedného zo siedmych základných vysielačov na Slovensku-úložiska, ktorý je až nad prehradným múrom Lipt. Mary . Dovtedy sa cez Úložisko a prevádzač cez Mních dostával do Likavky, Ružomberka a ďalších obcí signál STV 1, STV 2. S Markízou to tak nebolo. Televízny prevádzač, ktorý pri zložetej konfigurácii terénu výrazne zlepšuje kvali

tu signálu, pre vysielanie TV Markíza nefungoval. Až po viacerých žiadostiach a rokovaniach zástupcov mesta Ružomberok, Likavky a okolitých obcí došlo medzi televíziou Markíza a Slovenskými telekomunikáciami Bratislava k dohode, že televízny prevádzač Mních bude do vianočných sviatkov schopný pokryť signálom centrum dolného Liptova a okolité obce. K uvedenému neskoršiemu termínu došlo aj z dôvodu vykradnutia zariadenia televízneho prevádzača Mních. Nepríjemné prekvapenie televíznym koncesionárom pripravil neznámy páchateľ, ktorý sa 30. októbra v podvečerných hodinách vlámal do prevádzkovej budovy prevádzača. Odcudzil technické zariadenie, ktoré preberalo a distribuovalo signál TV Markíza. Situáciu komplikoval najmä fakt, že samotná budova patrí Slovenským telekomunkáciám š.p. Kým technické zariadenie OTF, a.s. Nižná. V závere roka sa podarilo zariadenie uviesť do prevádzky a diváci v Likavke a kolí mohli porovnávať kvalitu programov STV a súkromnej televízie Markízy. Programy TV Markíza sú nesporne kvalitnejšie.

Slovenský červený kríž

SČK je pripravený pomáhať v duchu svojich princípov všetkým a všade, kde budú ľudia na túto pomoc odkázaní. Osobitne dôležitú plohu, ktorú si stanovili členovia Miestneho spolku je rozšíriť rady bezprís - pevkových darcov krvi, najmä z radov mladých a žien. MS SČK patrí medzi najaktívnejšie v okrese. V súčasnosti má 160 členov, z toho 15 mužov. Spolok spolupracuje s viacerými zdravotníckymi zariadeniami a spoločenskými organizáciami. Každého organizovaného odberu krvi sa zúčastňuje 25-30 darcov. V likavskej organizácii je aj viacero viacnásobných darcov krvi. Držiteľom zlatej plakety prof. Jánskeho sú: Róbert Fajta Ladislav Sedlár, Milan Baran, Milan Mastiš, Berta Dudášová. Striebornú plaketu obdržali Silvester Brtko, Miroslav Piechočák, Lubomír Obrcian, Viktor Čižmárik, Peter Sališ, Ján Mihálik, Václav Kucko, Juraj Chebeň,. Bronzovú plaketu získali Viera Slaná, Jana Hatalová, Jozef Hrabuča, Vladimír Kello, Milota

Tomčíková, Marianna Hradská, Jozef Seman, Juraj Pšeno, Igor Marton a Anton Hlasica. Niektorí darcovia sa zapojili do činnosti Klubu darcov krvi v Ružomberku.MS SČK v Likavke zabezpečuje zdravotnícku službu pri organizovaní Detského folklórneho festivalu a pri rôznych športových, požiarnických a branných podujatiach. Pre spoluobčanov pripravujú prednášky na poskytovanie prvej pomoci, ochrany zdravia pred fajčením drogami, toxikomániou a pod. Dôležitou oblasťou je aj starostlivosť o osamelých občanov. Vedenie spolku nezabúda ani na vlastných členov. Na januárovom výročnom rokovaní, na ktorom sa zúčastnil aj starosta obce Ondrej Dubovec, boli ocenení, Ľ. Jágerová, M. Dubská, Ľ. Lanovcová, P. Leštinská, H. Magová, A.Fain, a A. Rusnáková.
Nemalé zásluhy na úspechoch a aktivitách likavskej organizácie SČK má jej dlhoročná predsedníčka Anna Durdíková.
Obecné zastupiteľstvo na svojom zasadnutí dňa 16.februára udelilo Cenu týmto držiteľom zlatej plakety prof. Jánskeho: Róbertovi Fajtovi a Ladislavovi Sedlárovi. Cena obce je spojená s finančnou odmenou vo výške 3 000,- Sk. Menovaní darcovia prevzali cenu 12. apríla, počas rokovania obecného zastupiteľstva.
Výsostným miestom humanity sa stalo 11. decembra prostredie salónika SCP a.s. Ružomberok. V tento deň bolo ocenených 17 strieborných a 28 bronzových držiteľov plaket prof. Jánskeho. Medzi držiteľmi bola aj Marianna Hradská z Likavky. Slávnostného ceremoniálu sa zúčastnili prednosta OÚ Ing. Ján Bella, generálny riaditeľ SCP a.s. Ing. Ján Líška, zástupcovia zdravotníckych a spolkových organizácií. V kultúrnom programe vystúpili žiaci ZUŠ v Ružomberku. Darcovia prevzali okrem plakety aj kvety a vecné dary od spon zorov.

Životné Prostredie

Pre zlepšenie životného prostredia naplánovalo vedenie obce pokračovanie plynofikácie obce v tomto roku. V príprave bola časť ulice Š. Jánovčíka a to v úseku od stolárskej dielne po Materskú školu.

Podarilo sa realizovať vybudovanie chodníka pre peších na ul. Hollého a to v úseku od Farského úradu po Poštu.

Súbežne s rekonštrukciou elektrickej siete, ktorú realizuje Rozvodný závod Žilina, obec zabezpečovala inštaláciu nového verejného osvetlenia. Treba podotknúť, že stav v našej obci je nevyhovujúci.

Komisia pre ochranu životného prostredia, pôdne a vodné hospodárstvo pri Obecnom zastupiteľstve hodnotila úpravu predzáhradiek a dvorov v obci. Odmenu vo výške 300 SK,- dostali rodiny Mišovičová- č.d. 981, Némethová- č.d. 299, Magová- č.d. 340, Kohútová- č.d. 331, Homolová- č.d. 459, Hanouseková- č.d. 464, Šimová- č.d. 523, Brtková- č.d. 652, Mačniaková č.d. 422.

V spolupráci so Slovenskou správou ciest L. Mikuláš bolo firmou Reline ukončené zachytanie prívalových vôd dažďových v časti ulice ČSA, ktoré spôsobovalo občanom veľképroblémy. Realizácia tejto kanalizácie si vyžiadala náklady vo výške 220 tis.Sk.

V tomto roku sa dokončilo odvodnenie pozemkov na ulici D. Královenskej. Vplyvom dlhotrvajúcich dažďov došlo 7. septembra k veľkému znečisteniu ulice J. Hollého splavením kalov, maštaľného hnoja a celulózopapierenských odpadov. Túto situáciu spôsobilo nesprávne uloženie a zabezpečenie odpadov, ako aj nevhodný terén. Vzhľadom na vážnosť situácie a sťažnosti občanov, boli zástupcami Odboru životného prostredia Okresného úradu v Ružomberku a obce uložené Poľnohospodárskemu družstvu v Likavke opatrenia na likvidáciu znečistenia so stanovenými termínmi, ktorých kontrolu vykonáva OÚ v Ružomberku. Po mnohých sťažnostiach občanov prišla dňa 15.10. na miesto znečistenia Slovenská televízia. V dňoch 23. a 24. októbra bol v STV odvysialaný Magazín životného prostredia, v ktorom boli uverejnené rozhovorys občanmi, starostom obce a predsedom PD k uvedenej problematike. Zo strany Poľnohospodárskeho družstva bol daný prísľub, že skládka odpadov bude zlikvidovaná do konca roku 1996.

V druhej polovici októbra sa začalo s výstavbou plynofikácie na ul. Janávčíkovej - I.časť. Dodavateľom je Slovenský plynárenský priemysel, stredisko Ružomberok. Zemné práce zabezpečovalo Stredisko služieb obce Likavka. Na 170 metrovom úseku vybudovali šesť plynových prípojok pre súkromné domy a na plyn bola napojená i Materská škôlka. Práce v hodnote300 tis. Sk skončili v decembri. Vedenie obce chce v plynofikácii ulice pokračovať. Je to podmienené dostatkom finančných prostriedkov a tiež záujmom občanov. Zámerom samosprávy obce Likavka je postupne splynofikovať celú obec.

V nedeľu 20. októbra sa aj za účasti zahraničných pretekárov uskutočnili v priestoroch bývalého kameňolomu na ul. Silvestra Nemčeka Majstrovstvá Slovenska v cyklotriále a horských bicykloch. Všetko pekné, čo videli diváci počas pretekov, pokazil pohľad na kopy rôzneho odpadu, ktorý tu navozili naši spoluobčania. Aj takto vedia prejaviť svoj zmysel pre poriadok.

V pokročilom štádiu projektového zabezpečenia bol plynovod na ul. Družstevnej - II. etapa. Viacerí občania si stále neuvedomujú nevyhnutnosť ochrany životného prostredia. Občania i organizácie sú povinné udržiavať svoje priestory v poriadku a čistote. Napadané lístie musia odstrániť vlastníci stromov z komunikácií a verejných pristranstiev. Zriaďovanie hrobových obrúb, ich rekonštrukcia a pod. podlieha samostatnému povoleniu. Povolenie na rozkopávky štátnej cesty vydáva Slovenská správa ciest v Lipt. Mikuláši.

Výkonom kontroly dodržiavanie predpisov a nariadení je poverená obecná polícia, ktorá je oprávnená udeľovať pokuty.

O ochranu životného prostredia sa zaujímajú žiaci ZŠ Likavka, konkrétne ôsmaci, ktorí poslali starostovi obce Otvorený list. V liste sa okrem iného hovorí :

" Pri prechádzke cez dedinu sme postrehli niektoré pekné veci, ktoré sa urobili na skrášlenie. Páčil sa nám nový chodník pre chodcov, nové koryto potoka, no -

vé parkovisko na cintoríne. Čoraz viac domácností sa napojilo na elektrické kúrenie. Domácnosti majú zabezpečený odvoz smetí. No postrehli sme aj, že po uliciach Likavky rastie veľmi málo stromov, čo zapríčiňuje väčšiu prašnosť a menšiu sviežosť vzduchu. Navrhujeme vysadiť viac stromov, čím by obec viac ozelenela. Na mieste bývalej Osvetovej besedy navrhujeme zriadiť park s lavičkami. V okolí obce sa na jar vyskytuje veľa požiarov. Pri prechádzke na vrchu Mních sme zbadali, že sa nespásava tráva, čo zapríčiňuje jej vysoký rast a následné požiare. Navrhovali by sme, aby sa Mních spásal obecnými kravami. Náš plán na vyčistenie obce potrebuje Vašu podporu a pomoc všetkých občanov Likavky. Na začiatok ponúkame našu pomoc privyčistení obce. Spolu so žiakmi ďalších tried pozbierame odpadky rozhádzané po dedine. Aby sa papiere nerozhadzovali pri škole a obchodoch, navrhujeme na týchto miestach rozmiestniť koše na odpadky. Svoj otvorený list dávame ako výzvu pre všetkých občanov našej obce. Sami za seba sľubujeme, že sa budeme usilovať, aby v obci bol poriadok a čistota".

Veľké probnély vedeniu MŠ v Likavke spôsobuje neustále znehodnocovanie areálu predškolského zariadenia deťmi , ktoré sa potulujú bez dozoru. Zničené oplotenie detského parku, vytrhnuté dvere z oplotenia vyhrabaný piesok z pieskoviska, pokazený zámok na vchodovej bráne do MŠ. Na jeseň, v čase zberania gaštanov je v areáli MŠ a jej okolí nahádzané množstvo palíc a skál.

V dňoch 9. 10. novembra bola na území Ružomberského okresu položením 7 600 kusov návnad v lesných porastoch vykonaná plošná vakcinácia líšok. Návnady približne veľkosti zápalkovej krabičky boli vyhotovené z krmnych zmesí a rybacej múčky, po ktorej výrazne páchli rybacinou. Uprostred návnady bol v plastikovo-hliníkových kapsliach uložený živý oslabený vírus. Odbor štátnej veterinárnej správy Okresného úradu v Ružomberku upozornil aj našich občanov na to, aby v

inkriminovaných dňoch venovali mimoriadnu pozornosť svojim deťom a zabránili im v prípadnej manipulácii Žiadali aj majitelov psov, aby viac svojim deťom zabránili v prípadnej manipulácii s rozloženými návnadami. Besnota je veľmi nebezpečné vírusové onemocnenie zvierat prenosné na ľudí - spravidla so smrteľným koncom . Hlavnými prenoscami nákazy sú divoko žijúce mäsožravce, ale aj domáci pes a mačka. Orgány štátnej veterinárnej správy preto venujú jej tlmeniu mimoriadnu pozornosť.

Chrípkové ochorenie

Koncom uplynulého roka zachvátila skoro celé Slovensko chrípka. Postupne sa zatvárali školy vo viacerých regiónoch. ZŠ v Likavke tejto chorobe dlho odolávala. Až prišiel 15. december, kedy boli na základe rozhodnutia okresného hygienika vyhlásené chrípkové prázdniny. Vo všeobecnosti možno povedať, že až do začiatku januára boli aj v našej obci, kvoli chrípkovej epidémii / počas ktrorej platil zákaz zhromažďovania na hromadných podujatiach/ zrušené predstavenia ochotníkov a vianočný program detí. Na vianočné sviatky pôvodne plánované predstavenie sa preto odohralo až 6. januára 1997.
Pokiaľ sa jedná o vlastnú chorobu, sérologicky bolo potvrdené, že išlo o chrípku typu A, presnejšie AH3 N2, ktorá sa podľa špecializovaného štátneho zdravotného ústavu v Banskej Bystrici i podľa informácií v odbornej literatúre vyskytuje v desaťročných cykloch Spôsobuje veľké epidémie, jej nárast je explozívnynie postupový, ako v prípade chrípky typu B, a má ťažké klinické príznaky. Desaťročná cirkulácia tohto typu má za následky, že vírus po zmene štruktúr na neimúnnu populáciu narazí. Teda tých, ktorí v čase predchádzajúcej epidémie ešte napr. neboli na svete. Aj preto boli najviac ohrozené deti, ďalej starší občania a rekonvalescenti. Obidve pracoviská zdravotného strediska v Likavke zaznamenali na prelome rokov zvýšený výskyt chrípkového ochorenia medzi populáciou našej obce. Aktuálne bolo opäť očkovanie.

Klimatické podmienky

Zimné mesiace a jarné obdobie sa vyznačovalo normálnym počasím. Tohto roku začali však horúce letné dni veľmi skoro. Okolo 10. júna boli u nás tropické dni s teplotami 30° C až 33°C. V polovici júna sa však karta obrátila. Krátke teplejšie obdobia, alebo dni končili zrážkami a ochladením, alebo búrkovými lejakmi. Napríklad 8. júna bolo 31. stupňov a na druhý deň len 10°C. Dňa 28. augusta boli silné búrkové lejaky. Keď sa koncom augusta polepšilo počasie len zdanlivo a lejaky pokračovali, mnohí si urobili nádej, že aspoň v sepembri príde babie leto. Nestalo sa tak, september patrí k najsuchším mesiacom roka, tentoraz bol veľmi bohatý na zrážky. V závere roka prevládalo ustálené počasie.

Dobrovoľný požiarny zbor

Likavskí požiarnici začali rok 1996 odbornými školeniami, kde sa zdokonaľovali v pohybových schopnostiach a v rozvíjaní technickej zručnosti. Prevádzali výcviky s požiarnou technikou a výzbrojou. V prvých mesiacoch roka vykonávali z poverenia starostu obce, členovia DPZ v Likavke preventívne prehliadky v obytných domoch, stredisku služieb a v obchodných prevádzkach. Závady, ktoré boli zistené, sa odstraňovali na mieste, alebo v stanovenom termíne. Kontrolne hliadky sa preukazovali dokladom o plnej moci. Previerka zdatnosti požiarnych družstiev sa uskutočnila v Ružomberku na obvodnom kole, kde našu obec reprezentovali dve družstvá. Družstvo mužov si dobrými výsledkami zabezpečilo postup do kresnćho kola v súťaži požiarnych družstiev Hry Plameň naši žiaci zvíťazili v okresnom kole a zabezpečili si postup do Krupiny, kde sa konalo oblastné kolo. Členovia zboru v prvom polroku predviedli jednomiestne taktické cvičenie s dvoma družstvami. Aj v tomto roku boli členovia v poriadateľskej službe na Detskom folklórnom festivale, kde zabezpečili aj jedno požiarne družstvo v prípade požiaru.

Siedmeho júla sa zúčastnili na tradičnom stretnutí požiarnikov dolného Liptova v Čutkovskej doline. Sú časťou zaujímavej a príťažlivej požiarnickej práce počas Požiarnickej nedele bol sprievod v dobových kostýmoch-uniformách, stavanie mája, prehliadka historickej a novej techniky. Do programu boli zaradené aj súťaže - cezpoľný beh o majstra okresu, požiarny útok a ďalšie súťaže pre deti i dospelých. Nechýbala ani tombola. Na spríjemnenie nálady hrala Lúžňanka z Lipz. Lúžnej.

Členovia DPZ boli v nedeľu 8. septembra medzi účastníkmi Celookresnej požiarnickej nedele 1996, ktorú usporiadali v Centre Liptovského Mikuláša. Jej súčasťou boli aj súťaže požiarnych družstiev v rámci celého Slovenska. V požiarnom útoku družstiev v kategórii starých pánov, boli Likavčania s časom 32,20 s najlepší. Druhá skončila s viac ako 3 sek. stratou L. Lúžna. V hlavnej kategórii dobrovoľných požiarnikov skončilo a súťažilo 23 družstiev. Na víťazný Púchov mala ôsma Likavka 31,12 sek./ stratu 10 sekúnd. Náš Dobrovoľný požiarny zbor v tomto roku trikrát za sebou zasahoval pri lesných požiaroch na Mníchu.

Domov dôchodcov "Nádej"

Domov dôchodcov je už roky neodmyslyteľnou súčasťou našej obce. Aj keď treba povedať, že drvivá väčšina jeho obyvateľov pochádza z iných obcí a miest Liptova či iných častí Slovenska. V tomto roku žilo v Domove asi 300 dôchodcovv dvoj a jednolôžkových izbách. Veľmi často sem prichádzajú tí, o ktorích sa nemal kto starať, ktorí žili v zlých socialnych pomeroch. Mnohí až v tomto zariadení získali pocit istoty, dôvery. O starých ľudí je postarané. Ráno vstanú, raňajky čakajú pripravené, potom je voľno. Obed znovu nachystaný, rovnako aj večera. O chod domova sa stará 107 pracovníkov. Zdravotná starostlivosť je zabezpečená 24 hod. denne. K dispozícii je aj ambulancia súkromnej lekárky MUDr. Klincovej. V tálom stereotype života dôchodcov existuje niekoľko výnimiek.

Tou prvou je návšteva príbuzných, u nie-

koho viac, u iného menej častejšie. Výnimkou je odchod bývajúceho opäť ku svojej rodine. Napriek tomu sa ročne v Likavke uvoľní asi osemdesiat miest. Väčšinou ide o starčekov a starenky, ktorí zomreli. Prakticky len úmrtím sa v tomto zariadení uvoľňujú miesta.

Dôchodcovia uvoľňujú miesta ďalším, ktorí túto pomoc potrebujú. Obyvatelia oceňujú, že priamo v domove majú kaplnku i kostol. Často ich navštevuje vdp. Viktor Olos, farár v Vlaskej Dubovej. Magda Hrčková zo ZO ZDOS Likavka zabezpečila na Vianoce predstavenie komédie Posledný muž. S kolegami aj členovia cirkevnej skupiny Obnova v Duchu svätom. Pripravená bola aj Štefánska zábava.

V priebehu roka, sa podľa slov riaditeľa Domova dôchodcov Nádej Ing. Stanislava Micana, o kultúrne vyžitie obyvateľov domova stará predovšetkým súkromný podnikateľ Miloš Handák. Pravidelne pripravuje hudobné programy, ktorých je hlavným protagonistom. Prichádzajú však aj iní - detské i dospelé folklórne skupiny, divadelníci.

Osudné sekundy, kriminalita

Smrť na ceste našla v piatok 15.3. hodinu pred polnocou 72-ročná dôchodkyňa z Likavky. Na ceste číslo 1/59, pri Domove dôchodcov v Likavke, ju zrazil 45-ročný vodič osobného auta z Lipt. Mikuláša. Žena podľahla následkom zranení, ktoré pri nehode utrpela. V piatok 22. marca večer, na ceste č. 1/18, pod niže hotela Liptov, 22-ročný vodič osobného auta VW Golf z Ružomberka pri veľmi rýchlej jazde v smere od Žiliny stratil vládu nad vozidlom, vyšiel z vozovky a narazil do stĺpa verejného osvetlenia. Vodiča z rozbitého auta vytiahli bez známok života, jeho 20-ročný spolujazdec z Likavky utrpel ťažké zranenia s práceneschopnosťou 4 mesiace, druhý spolujazdec utrpel ľahké zranenie.

Vo štvrtok, 3 .októbra /cestou do Lipt. Mikuláša/ na hlavnej ceste pri Ivachnovej tragicky zahynul Ing. Pavol Homola z Likavky, ktorý bol riaditeľom

odštepného závodu Severoslovenských vodární a kanalizácií v Lipt. Mikuláši. Jeho 16-ročný spolujazdec z Likavky sa pri havárii ťažko zranil a je odkázaný na invalidný vozík.

Smrteľne osudnou sa pre 85-ročnú starenku z Domova dôchodcov v Likavke stala chôdza v ľavom jazdnom pruhu vozovky pri zástavke SAD na Bystrickej ceste v Ružomberku. V utorok 29.10. večer, počas hustého dažďa ju zrazil 21-ročný vodič auta Škoda Rapid, ktorý neviedol vozidlo pod vplyvom alkoholu. Staren ka zraneniam na mieste nehody podľahla. Smrť na ces te našiel vo štvrtok 21.novembra krátko po 17.hodine 78-ročný chodec z Likavky, ktorý na štvorprúdovej ceste č. 18 v Ružomberku, pred štátnou nemocnicou , približne 20 metrov od prechodu pre chodcov vošiel do jazdnej dráhy osobnému autu Opel Ascona. Jeho vodič, 40-ročný muž z Liskovej, idúci smerom na Žilinu, zrážke nemôhol zabrániť. Chodec po prevoze do nemocnice zraneniam podľahol.

Začiatkom roka - v januári, odhalili príslušníci Policajného zboru Slovenskej republiky vlámača, ktorý v Likavke a Ružomberku vykradol tri zahradné chatky, ubytovňu Doprastavu a stavebnú bunku so spôsobenou škodou za 15 ti. SK. Zlodejom bol 27-ročný nezamestnaný z Ružomberka.

Zlodeja z Likavky 23-ročného muža, ktorý v Ružomberku sa vlámal do dodávkového auta Škoda 1203 a práve odmontovával rádioprehrávač za 4 tisíc korún priamo pri čine pristihla v utorok 7 mája, krátko po polnoci policajná hliadka . Na firemnom aute stačil zlodej napáchať škody za 1700 SK.

Začiatkom novembra došlo v našej obci k viacerým krádežiam peňazí v rodinných domoch. Starosta obce vyzval prostredníctvom Likavana, všetkých občanov k väčšej pozornosti a ostražitosti. Upozornil na potulujúce sa cudzie osoby a podomových predavačov / tento druh predaja nie je povolený./

Telovýchova a šport

Obecné zastupiteľstvo na svojom poslednom zasadnutí v roku 1995, ktoré sa konalo 14. decembra udelilo Cenu obce Vladimírovi Roškovi - majstrovi Slovenska v skokoch na lyžiach na mostíku K-90, za rok 1995. V zmysle § 39, odstavca 3 Štatútu obce bola V.Roškovi za vynikajúce výkony v športovej činnosti, schválená aj finančná odmena 5000,- SK. Slávnostné odovzdanie Ceny obce, ktorej súčasťou je aj pamätný list sa konalo 12. apríla na rokovaní Obecného zastupiteľstva.

Začiatkom marca 1996 slovenský skokan na lyžiach V. Roško získal na pretekoch Kontinentálneho pohára v nemeckom Schonwalde cenný úspech. V skokoch na mostíku Adelerchanze si výkonmi 89,5 a 80,5 m celkovým súčtom 240 bodov vybojoval druhé miesto. Víťaz podujatia Rakúšan Michael Kury ho z prvej priečky odsunul až po druhom kole a celkovo získal iba 3,5 boda viac ako náš rodák. Tretí skončil domáci reprezentant Dirk Else. Pod vedením nového trénera Jozefa Lepku začal päťčlenný výber reprezentácie /Bielčík, Roško, Donoval Marián a Martin Mesíkovci/ v máji s prípravou na sezónu. Súčasťou prípravy boli pobyty v Štúrove/regenerácia/ a v Banskej Bystrici a preteky v Slovinskom Velenje, vo Frenštáte pod Radhoštem. V Lomnici nad Popelkou V. Roško skončil druhý za Čechom Sakalom.

V úvode Kontinentálneho pohára na olympijskom mostíku vo francúzskom Courcheveli /14.8./ bol v kvalifikácii Slovákov najlepší. V samostatných pretekoch skončil šiesty. V druhom kole pohára v Zakopanom 18. augusta sa umiestnil na 9. mieste. Vladimír Roško z Dukly Banská Bystrica, bol po letnej príprave v slovenskom reprezentačnom tíme skokanov, podľa via cerých odborníkov jednotkou mužstva. Svedčil o tom aj prvý deň septembra, počas ktorého v rakúskom Stamse vyvrcholila tohoročná Grand Prix, považujúca sa za Svetový pohár. V súčte výsledkov piatich pretekov /Tronndheim, Oberhof, Hinterzarten, Predazzo,

Stams/ sa V Roško zaradil na 38. priečku a pre Slovensko vybojoval to najpodstatnejšie - v druhej zimnej perióde Svetového pohára bude mať platené výjazdy pre seba a pre trénera. V I. kole Svetového pohára v Trondheime slovenskí skokani pre finančné problémy neštartovali. Umiestnenie Vladimíra Rošku v ďalších kolách: Oberhof/21.8/ - 35. miesto, Hinterzarten /25.8/ - 35. miesto, Predazzo/28.8/ - 25. miesto za ktoré získal v Svetovom pohári prémiové body, Stams - 20. V každom z týchto pretekov bol rodák z našej obce lepší ako ďalší reprezentant SR Marián Bielčík. Celkovo v letnej časti Svetového pohára bodovalo 54 skokanov. V letnej časti Svetového pohára sa odskúšal nový model súťaže, ktorý vyvolal značné diskusie. Z kvalifikačného kola postupovalo na základe dĺžky skoku do druhého súťažného dňa pädesiat najlepších. Po vyraďovacom systéme, keď pädesiaty z kvalifikácie sa stretol s prvým, styridsiaty deviaty s druhým atď. sa určilo 25 účastníkov finálového kola, ku ktorým podľa bodov priradili päť skokanov. Aj z tohto pohľadu je zrejmé, že Vladimír Roško veľmi dobre reprezentoval Slovensko, náš región i našu obec.
V nominácii reprezentačného trénera skokanov Jozefa Lepka na populárne I. teršportturné, ktoré sa koná na prelome rokov, bol aj náš rodák. Slovensko reprezentoval s Mariánom Bielčíkom a Marianom Mesíkom. K nominácii sa tréner Lepko vyjadril takto : " K dvojici skôr nominovaných nakoniec pribudol Vlado Roško. V jeho prospech rozhodlo umiestnenie v tridsiatke na pretekoch Kontinentálneho pohára vo švajčiarskom St. Moritzi a výkonostný rast. V lete bol Roško v dobrej forme, na začiatku zimy mal útlm a teraz sa z neho dostáva. Jeho nominácia súvisí aj s našimi plánmi postaviť družstvo na majstrovstvách v Trondheime. "
Uvedená časť citátu /hovoriaca o našom rodákovi/ s reprezentačným trénerom bola uvedená v denníku Šport z 28. decembra.
Futbalové A mužstvo začalo jarnú prípravu - odvetnú časť krajskej 1. triedy /skupiny B/ súťažného roční-

ku 1995/96 31. marca. Pre informáciu treba dodať, že po jeseni bolo na preposledom 13. mieste so ziskom 12 bodov, pričom v tabuľke pravdy mala Likavka mínus osem bodov, a na posledné Vrútky náskok 5 bodov. Na 1. mieste bola Trstená, ktorá získala 23. bodov.

Riaditeľ futbalového klubu Jaroslav Šimo bol rozhodnutý s touto funkciou, resp. pôsobením v likavskom futbale skončiť . Na naliehanie a prosby hráčov svoje rozhodnutie zmenil, áčko začalo trénovať 10. januára opäť pod vedením Mikuláša Vrbenského. Hráči mali k dispozícii ružomberskú telocvičňu, posilovňu i saunu, terén využívali v domácom prostredí. Vedenie klubu, pred začiatkom jarnej časti, verilo že aj napriek nezávideniahodnej situácii sa podarí I. triedu pre Likavku zachrániť. K optimizmu oprávňovalo aj priaznivé vyžrebovanie: sedem zápasov doma, šesť vonku. Počas zimnej sezóny-prestávky odišli Jacko z Bešeňovej, Jantek z Val. Dubovej a Marek Konfál do Ružomberka. Novými tvárami v kádri boli len odchovanci, ktorí sa vrátili z vojny. Mužstvo odohralo jedenásť prípravných zápasov. Kvôli tomu, že Likavka mala zatvorené ihrisko, jarný duel s Liskovou odohrala v Lipt. Mikuláši. Za predvedný výkon sa síce futbalisti hambiť nemuseli, avšak dôležité body pustili súperovi, keď mu podľahli 2:3. V ďalších stretnutiach hralo mužstvo so striedavými úspechmi. Prehľad niektorých výsledkov : prehra v Párnici 0:2, domáce víťazstvo 2:1 s Bobrovcom, víťazstvo v Palúdzke 2:1, prahra 0:1 v Dúbrave, neuveriteľná prehra v Mošovciach 1:7. Počas tohto zápasu nič hrozivé neveštil, skončil nerozhodne 1:1. Po príchode z kabín bol výkon futbalistov nepochopiteľný, inkasoval šesť gólov, a to ešte brankár Peter Marton mnoho vyriešil. Čierna séria mužstva trénera Mikuláša Vrbenského pokračovala v Sučanoch /2:7/. Sklamaný šéf likavského futbalu po tom

to zápase kritizoal slabú tréningovú morálku i prístup hráčov k zápasom. Veľmi nespokojní boli aj fanúšikovia. Trápenie vyvrcholilo v poslednom kole, domácou prehrou 1:4 s Diviakmi.

Seniorske mužstvo sa napokon po nevydarenej sezóne s I. triedou rozlúčilo a zostúpilo do najvyššej okresnej súťaže. V Klube nastali personálne zmeny. Najdôležitejšou bolo odvolanie trénera Vrbenského. Novým kormidelníkom likavských futbalistov sa stal Milan Lupták, ktorý predtým pôsobil pri doraste. Vedenie klubu pôvodne uvažovalo o nedávno úspešnom trénerovi Likavky Milanovi Bartkovi. Ten sa ale nakoniec rozhodol pre Istebné. Od nového trénera sa očakávala predovšetkým pevná ruka, výrazne lepšia úroveň tréningová morálka i herný prejav. O postupových cieľoch - návrate do krajskej súťaže sa nehovorilo. V príprave na nový ročník bolo 20 futbalistov. Pred sezónou došlo k zmenám niektorých súťaží. Najnižšia krajská súťaž /predtým I.trieda/ sa hrá pod názvom V. liga, najvyššia okresná súťaž /predtým II.trieda/ má názov I. trieda.

Prvý zápas, po vypadnutí z krajskej súťaže, odohrala Likavka v Lipt. Lúžnej. A opäť neúspešne. Náš tím začal aktívnejšie, vynútil si prevahu, avšak domáci sa odtrhli a viedli 1:0. Iniciatíva Likavky pokračovala, opäť ale prišiel úder L. Lúžnej. Vzápätí ďalší herne mali naši mladí chlapci navrch, viazlo však zakončenie a nepríjemný výsledok sa dostavil. Z ďalších stretnutí stojí za zmienku súboj odvekých rivalov vo Švošove. Bol to vynikajúci zápas. Pričinili sa o to oba tímy. Likavka napriek tomu, že prehrala 3:5, zanechala medzi športovou verejnosťou veľmi dobrý dojem. Zviď na seba upozornil likavský Pavol Fajkoš strelením dvoch gólov. V ostatných zápasoch dosiahlo mužstvo striedavé výsledky. Po jeseni skončili seniori v štrnásťčlennej I. triede, ktorá je pre-

menovaním najvyššou súťažou v Liptove, na 8.mieste so ziskom 17. bodov. O spokojnosti sa vo vedení klubu, nedalo medzi fanúšikmi hovoriť. Po vypadnutí z krajskej súťaže sa očakávalo, že Likavka bude hrať o postup. Najväčších súperov budú mať naši futbalisti doma ale strata na čelo tabuľky je veľká . Kolektív sa po vypadnutí nevedel v prvých zápasoch prispôsobiť novým podmienkam. Zlepšenie nastalo až v posledných piatich kolách, ktoré Likavčania odohrali bez prehry. Vedenie klubu malo výhrady aj tréningovej morálke. Najviac gólov v jesennej časti I. triedy - 31. dosiahli Švošov a Likavka. Majlepším strelcom nášho mužstva s piatimi gólmi bol Fajkoš.

Našu obec nereprezentujú len dospelí futbalisti, ale aj žiaci a dorast. Žiaci v sezóne 1995/96 v krajskej súťaži. V súťažnom ročníku 1996/97 hrali už len v okresnej súťaži. O prehlásení družstva z krajskej do okresnej súťaže, rozhodol po zvážení ekonomickej situácie futbalový výbor. Žiaci pod vedením V. Vrabku a asistenta M. Trečera patrili medzi najlepších v Liptove. Po jeseni boli na 4. mieste v dvanásťčlennej A skupine súťaže, so ziskom 23 bodov. Dorastenci už viac rokov dobre reprezentujú našu obec v okresnej súťaži. Družstvo trénuje Michal Málik, vedúcim družstva je Vladimír Durdík. Po jesennej časti patrí k mužstvám, ktoré hrajú o postup do krajskej V. Ligy. V I. triede dorastu hrá 14 družstiev a vedúca Likavka získala 32 bodov. Druhé L. Revúce majú o 3 body menej Záverom je potrebné uviesť, že vo všetkých futbalových súťažiach na Slovensku sa od začiatku nového súťažného ročníka za víťazstvo udeľujú 3 body.

Stolnotenisový oddiel reprezentovali v ročníku 1995/96 tri družstvá. A-mužstvo hralo v najvyššej súťaži Liptova - I. triede. Spomedzi 12 kolektívov skončili na predposledonom mieste. O tom, že Likavka z I. triedy nevypadla rozhodla až úspešná kvalifikácia a pos

tup víťaza súťaže /Bobrovec/ , do krajskej súťaže - divízie.Z I. triedy vypadol Jamník. V II. triede, ktorú vyhrali a do I. triedy postúpili Sliače A, skončila Likavka B /pred Hybami a Závažnou PorubouA/ na 10 mieste a s súťaži sa zachránila.

V III. A triede hralo 8 družstiev. Likavka C obsadila za postupujúcimi Sliačmi B, Ľubelou B a Bodicami 4. miesto. V rebríčku stolnotenisových súťaží Liptova za sezónu 1995/96 bol z Likavčanov / so 75% úspešnosťou/ Najlepší Ing. Michal Švento. V I. triede odohral 72 zápasov, z ktorých 54 vyhral a tým obsadil 7 priečku rebríčka. Prvý v rebríčku skončil Rusina z Bobrovca 86,9%, úspešnosťou. Ďalšie poradie Likavčanov: 31. A.Chebeň, 63. J. Milan, 66. B. Roško, 81. B. Mračko, 88. M. Javorka, 95. M. Dúha, 98. J. Švento, 167. R. Macko, celkom bolo v rebríčku 206. hráčov.

Vedenie oddielu prihlásilo do súťažného ročníka 1996 - 1997tri mužstvá. Medzi dvanástkou I. triedy hrala Likavka A, v II. triede, ktorá mala tiež 12 mužstiev hrala Likavka B. Tretie mužstvo Likavky bolo zaradené v šesťčlennej II. A triede. Do konca roka 1996 sa odohrala tretina zápasov I. a II. triedy a polovica zápasov III. A triedy. Úspešnosť našich mužstiev bola rôzna. Likavka A bola v druhej polovici tabuľky I. triedy, s pomerne veľkým odstupom družstiev ohrozených zostupom /Ľubochňa, Nižná Boca./ Likavka B patrila v II. triede zostupová priečka 11. Posledná bola Ľubela B. Najúspešnejšia bola /s druhým miestom/ Likavka C v III. A triede. Túto súťaž viedol Maytex Lipt. Mikuláš .

V závere roka hráči oddielu sa stretli nal3. ročníku Silvestrovského turnaja. Víťazom turnaja sa šiesty krát stal M. Švento.

Ďalšie poradie najlepších : 2. Chebeň, 3. J. Milan.

Začiatkom roka absolvoval Juraj Švento, v sídle Slovenského stolnotenisového zväzu v Bratislave skúšky na medzinárodného rozhodcu. Certifikát stolnotenisovej federácie / ITTF/ s odznakom medzinárodného rozhodcu získal 20. júla. Tým sa stal arbitrom s najvyššou možnou kvalifikáciou. V predchádzajúcom desaťročí získal nižšie rozhodcovské licencie /C, B, A /.

V marci tohto roku rozhodoval v Mestskej športovej hale na Lazinách v Ružomberku na Majstrovstvách Slovenska mužov a žien. Vyvrcholením jeho rozhodcovskej činnosti bolo finále štvorhry mužov. V dňoch 27.4 - 7.5. sa v športových halách Pasienky a Mladosť konali 20. Majstrovstvá Európy mužov a žien v stolnom tenise. Rozhodcovská komisia Slovenského stolnotenisového zväzu a komisia rozhodcov organizačného výboru ME 96 nominovala na toto významné športové podujatie aj J. Šventu. Jeho meno bolo uvedené aj v oficiálnom bulletine ME. Náš rodák na Majstrovstvách Európy, okrem iných zápasov rozhodoval aj divácky mimoriadne atraktívny súboj Nemecko - Rusko /2:4/ a štvrťfinále dvojhry žien. O niekoľko týždňov neskôr bol hlavným rozhodcom Majstrovstiev Slovenska v stolnom tenise žiackych družstiev. Majstrovstvá sa konali v hale ŠKST ART Modul Ružomberok /pri Mladej generácii/ .

Organizátorom 18. ročníka Behu o putovný pohár starostu obce Likavka tentoraz 21.4. skutočne vyšlo počasie a pekné aprílové predpoludnie prilákalo v osemnástich kategóriách na štartovnú čiaru 221. pretekárov. V pohode sa odvíjali jednotlivé zápolenia od tých najmladších / veľmi početne obsadených/ až po seniorov . Centrom bežeckého diania bolo priestranstvo pred Obecným úradom. Tu zaznievali pokyny zo štartovacej pištole a tu bol aj cieľ.

Víťazmi z Likavčanov boli : Adriana Hradská, /MŠ/- roč. nar. 1987-88: Štiffel a Brtková /ZŠ/. Medzi st. žiačkami skončila Jurčiaková na 3. mieste.
V hlavnej kategórii mužov do 39 rokov na trati dlhej 9 500 m zvíťazil časom 31:37 min Róbert Rolko z Matadoru Púchov.
Úspešným bežcom je už niekoľko rokov Jaroslav Mikuš tiak z Likavky. V neďeľu 17. marca skončil v úvodnom podujatí liptovskej sezóny - Behu oslobodenia Beňadikovej, v kategórii nad 40 rokov na 2. mieste. Tento pretekár Tatrína Ružomberok, našu obec veľmi dobre reprezentoval aj 1- mája na 1. ročníku Malužinskej desiatky, kde bol medzi veteránmi tretí. V júni na 13. ročníku cezpoľného behu Ondrašovskej horičky skončil v kategórii nad 40 rokov na 2. mieste. V nedeľu 25. augusta sa uskutočnil 22. ročník cezpoľného behu Od pamätníka k pamätníku v Ružomberku - Bielom Potoku. J. Mikuštiak bol na 10 000 metrovej trati časom 34:56 min. tretí. Súťažil v kategórii 40-49 ročných. Tretí ročník Malej ceny Demänovských jaskýň v cezpoľnom behu sa uskutočnil v nedeľu 1. septembra. Sychravé počasie prilákalo na štart do 80 účastníkov z celej našej vlasti. Jaroslav Mikuštiak sa v Demänovskej doline stal víťazom kategórie nad 40 rokov. Úspech dosiahol aj 8. septembra na 23. ročníku Behu okolo Sliačov, kde sa stal víťazom kategórie od 40 do 50 rokov. V jednotlivých kategóriách sa v Sliačoch predstavilo takmer 130 pretekárov. Tohoto roku 12. októbra sa na štarte XII. ročníka Memoriálu Ing. Jozefa Psotku /najťažšom vysokohorskom behu na Slovensku/ na Sliezskom dome vo Vsokých Tatrách prezentovalo 95 pretekárov v troch kategóriách: ženy, muži do 40 rokov a nad 40 rokov. Účastníkom behu poriadaného na počesť horolezca J. Psotku /zahynul pred 12. rokmi pri zostupe z najvyššej hory sveta Mont Everest/ bol aj Jaroslav Mi-

kuštiak. Mimoriadne náročný a v určitých úsekoch trate aj nebezpečný beh, načrel mnohým i skúseným pretekárom na dno psychických a fizických síl. Kedysi pretek, ktorého sa zúčastňovali členovia výlučne horolezeckých klubov, sa rozšíril o športovcov z iných odvetví. V kategórii veteránov napokon zvíťazil Likavčan Jaroslav Mikuštiak z horolezeckého klubu Tatrín Ružomverok a obsadil prvenstvo a obhájil prvú priečku z minulého roka.

Medzi aktívnych športovcov patrí aj Klub slovenských turistov. V tomto roku bol organizátorom Behu oslobodenia o putovný pohár starostu, pripravil aj niekoľko vychádzok a túr do blízskeho i vzdialeného okolia. Hodno spomenúť prechod Kvačianskou a Prosieckou dolinou, výstupy na Tlstú horu, Vršatec, Sivý vrch, Račkove plesá - oblasť Západné Tatry. Turisti spoznali aj Kráľovu studňu a Slovenský kras. Veľkej priazni sa teší aj neodmysliteľný Silvestrovský výstup na Choč.

V júni sa na netradičnom mieste, v Kultúrnom dome v Družstevnej pri Hornáde , konali za účasti 42 nádejí z desiatich oddielov 4. majstrovstvá Slovenska vo vzpieraní žiakov. Vo výbornom svetle sa na nich predstavili borci z TJ Diana-Orol Ružomberok /zverenci trénerov Mariána Buschbachera a Juraja Burgára/, ktorí trikrát vystúpili na najvyššiu priečku. Majstrom Slovenska sa stal aj Likavčan Pavol Brtko, ktorý v kategórii do 50 kg vzoprel v dvojboji 110 kg /45 trh a 65 nadhod/.

Na nedeľu 2. júna Kulub nadšencov amatérskej cyklistiky v Likavke pripravil tradičnú akciu Bicykluje celá rodina. Hlavným organizátorom vydareného podujatia bol Jozef Javorka. Cieľom tohotočnej, trinástej kapitoly bola obec Prosiek, /každý rok organizátori lokalitu menia/. Účastníci akcie sa na trať vydávali v mieste svojho bydliska. V cieli sa každej

rodine zrátali absolvované kulometre a víťazstvo patrilo rodinnému tímu s najvyšším súčtom. Do cieľa prišlo sedemdesiat rodinných kolektívov z rôznych kútov Liptova. Víťazná šesťčlenná rodina Brziakovcov z L. Mikuláša odjazdila spolu 240 kilometrov. V ich družstve bol aj najmladší účastník podujatia 5 ročný Jakub. Na mieste dojazdu v Prosieku boli pripravené rôzne súťaže, každý účastník dostal odznak i osvedčenie o absolvovanej vzdialenosti. Súčasťou spomienkových osláv 52. výročia SNP v Likavke, boli aj I. ročník nohejbalého turnaja mužov futbalový zápas starších hráčov Likavka - Val.Dubová a bohaté športové popoludnie pre deti. Športová časť osláv sa uskutočnila v sobotu 24. augusta. Víťazom nohejbalového turnaja sa stalo družstvo v zložení Miroslav Lupták, Vladimír Durdík, Milan Lupták, druhé skončilo družstvo tvorené Miroslavom Hlinkom, Martinom Tkáčom a Petrom Fajtom, na 3. mieste skončila trojica Branislav Fajta, Martin Gerek a Franti šek Németh.